

# ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

ΜΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑΣ  
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ  
[ **συν**ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ]

προτεινόμενα σχέδια μαθήματος από το νηπιαγωγείο έως το λύκειο

Επιστημονική Επιμέλεια: ΓΙΩΤΑ ΓΑΤΣΗ



# ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ | 2021-2022

## «Εκπαίδευση για την Ένταξη»

Επιστημονική Επιμέλεια

ΓΙΩΤΑ ΓΑΤΣΗ

Επιστημονικά Υπεύθυνη

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Φιλολογική επιμέλεια

ΓΕΡΑΚΙΝΗ (ΝΙΝΑ) ΔΟΥΚΑ

Γραφιστική επιμέλεια

ΜΕΛΙΝΑ ΧΑΤΖΗ

Εργαστήριο Γλωσσολογίας, Τομέας Γλωσσολογίας, ΑΠΘ

ISBN: 978-618-87453-0-8

Το βιβλίο δημιουργήθηκε υπό την αιγίδα του επιμορφωτικού προγράμματος «Εκπαίδευση για την Ένταξη», το οποίο αποτελεί πρωτοβουλία της UNICEF σε συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, με συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και σε συντονισμό με το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Στις περιφέρειες της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας υλοποιείται από το Εργαστήριο Γλωσσολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων  
και Αθλητισμού



ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ  
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ





Αφιερωμένο στην Έλενα και  
την Ισμήνη Αθανασία,  
τις κόρες μου

Δημιουργίες της Ισμήνης Αθανασίας Παλιούρα Γατσι,  
ετών 7, που μεγαλώνει με αγάπη για την συμπεριληψη  
όλων των παιδιών και των γλωσσών τους.



Για όλα τα παιδιά  
και τους εκπαιδευτικούς  
που οραματίζονται πολύχρωμα  
με συμπεριληπτικό ήθος σχολεία!

# ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το βιβλίο «Πολυγλωσσική ενσυναίσθηση» αποτελεί προϊόν αφοσίωσης και πίστης στα γνωστικά, γλωσσικά και κοινωνικά οφέλη της πολυγλωσσίας και των πολυγλωσσικών προσεγγίσεων στην εκπαίδευση. Πιστεύω ότι η ανάπτυξη της πολυγλωσσικής επίγνωσης και ενσυναίσθησης μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναπτύξουν όλες τους τις δεξιότητες αλλά και να κατανοήσουν και να ενστερνιστούν πανανθρώπινες αξίες όπως ο αλληλοσεβασμός, η αποδοχή του Άλλου και της διαφορετικότητας, η ισότητα, η αλληλεγγύη, η κοινωνική δικαιοσύνη και η δημοκρατία. Η πίστη μου αυτή δεν βασίζεται σε προσωπικές μου απόψεις ή ιδεοληψίες αλλά σε σύγχρονα ερευνητικά πορίσματα, τα οποία υποστηρίζουν τις πολυγλωσσικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις μέσα σε ένα συμπεριληπτικό σχολείο και τονίζουν τα θετικά συναισθήματα που αυτές οι προσεγγίσεις εγείρουν στους μαθητές, καθώς και τα μαθησιακά τους οφέλη (βλ. ενδεικτικές αναφορές).

Μια καινοτομία του βιβλίου είναι ότι συν-δημιουργήθηκε από τη συγγραφέα και μια μεγάλη ομάδα εκπαιδευτικών, οι οποίοι συνεργάστηκαν μαζί της και θέλησαν να αξιοποιήσουν πολυγλωσσικές εκπαιδευτικές πρακτικές και στρατηγικές στις τάξεις τους. Έτσι, το βιβλίο αποτελεί μια συλλογή πολυγλωσσικών σχεδίων μαθήματος για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, από το Νηπιαγωγείο έως το Λύκειο, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτούσια ή να αποτελέσουν αφορμή και εκκίνηση για τη δημιουργία άλλων πολυγλωσσικών δραστηριοτήτων, κατάλληλων για τις ανάγκες των μαθητών μιας τάξης. Κάθε σχέδιο μαθήματος ακολουθεί μια συγκεκριμένη δομή προκειμένου να διευκολυνθεί η διδακτική του αξιοποίηση. Αρχικά, αναφέρονται οι στόχοι, τα μέσα και τα υλικά που συνοδεύουν το σχέδιο μαθήματος, καθώς και η χρονική του διάρκεια. Στη συνέχεια, περιγράφονται η προετοιμασία που απαιτείται και η διαδικασία διεξαγωγής του σχεδίου μαθήματος, ενώ επισημαίνονται πιθανές προκλήσεις κατά την υλοποίηση του σχεδίου μαθήματος και η προσαρμογή του σε διαφορετικές ομάδες. Τέλος, παρατίθενται χρήσιμες για την υλοποίηση του σχεδίου μαθήματος.

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Γιώτα για τη διαρκή της προσπάθεια να φέρνει την πολυγλωσσία και την κοινωνικοσυναισθηματική μάθηση όλο και πιο κοντά στην τυπική εκπαίδευση, τη Νίνα για την ενδελεχή και συστηματική της επιμέλεια και τη Μελίνα για τη φροντίδα με την οποία επιμελήθηκε γραφιστικά το βιβλίο. Το μεγαλύτερο ευχαριστώ όμως ανήκει στους εκπαιδευτικούς που μας άκουσαν, μας πίστεψαν και τόλμησαν να εφαρμόσουν όσα θα δείτε και θα διαβάσετε στη συνέχεια. Ήταν και είναι η μεγαλύτερη έμπνευση για εμάς. Ελπίζουμε ότι το βιβλίο αυτό θα αποτελέσει πηγή έμπνευσης, συζήτησης και αναστοχασμού και για εκείνους.

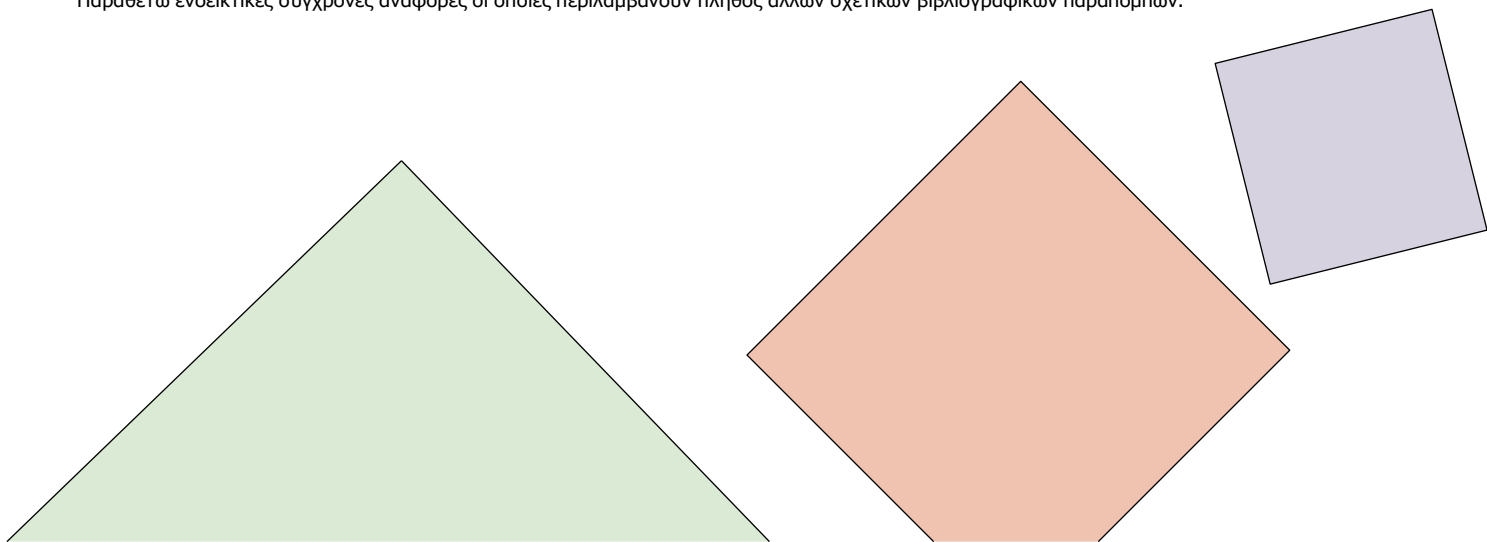


## Ενδεικτικές αναφορές<sup>1</sup>

- Cummins, J. (2019). The emergence of translanguaging pedagogy: A dialogue between theory and practice. *Journal of Multilingual Education Research*, 9, 13.
- Franck, J. Faloppa, F. & Marinis, Th. (επιμ.). (2024). *Myths and Facts about Multilingualism*. NY, Paris: TBR Books, a programme of CALEC.
- Franck, J., & Papadopoulou, D. (2023). Teaching derivational morphology to migrants by means of pedagogical translanguaging. Paper presented at the *Plurilexgram Conference*, Montpellier 9-10 November 2023.
- Παπαδοπούλου, Δ. (2024). Παιδαγωγική διαγλωσσικότητα στη γλωσσική διδασκαλία. *Φιλολόγος*, 189.
- Σιμόπουλος, Γ., Γάτση, Γ., Παθιάκη, Ε. (2019). *Φτου και βγαίνω! Δραστηριότητες πολυγλωσσικής & κοινωνικής-συναισθηματικής ενδυνάμωσης*. Αθήνα: Unicef. Αντλήθηκε από: [www.teach4integration.gr/wp-content/uploads/2019/07/Unicefweb.pdf](http://www.teach4integration.gr/wp-content/uploads/2019/07/Unicefweb.pdf).
- Τσοκαλίδου, Ρ. (2017). *SiDaYes! Πέρα από τη διγλωσσία προς τη διαγλωσσικότητα / Beyond bilingualism to translanguaging*. Gutenberg.

Δέσποινα Παπαδοπούλου  
Καθηγήτρια Γλωσσολογίας Τμήμα Φιλολογίας, Α.Π.Θ.  
Επιστημονικά υπεύθυνη του επιμορφωτικού προγράμματος  
«Εκπαίδευση για την ένταξη Α.Π.Θ.»

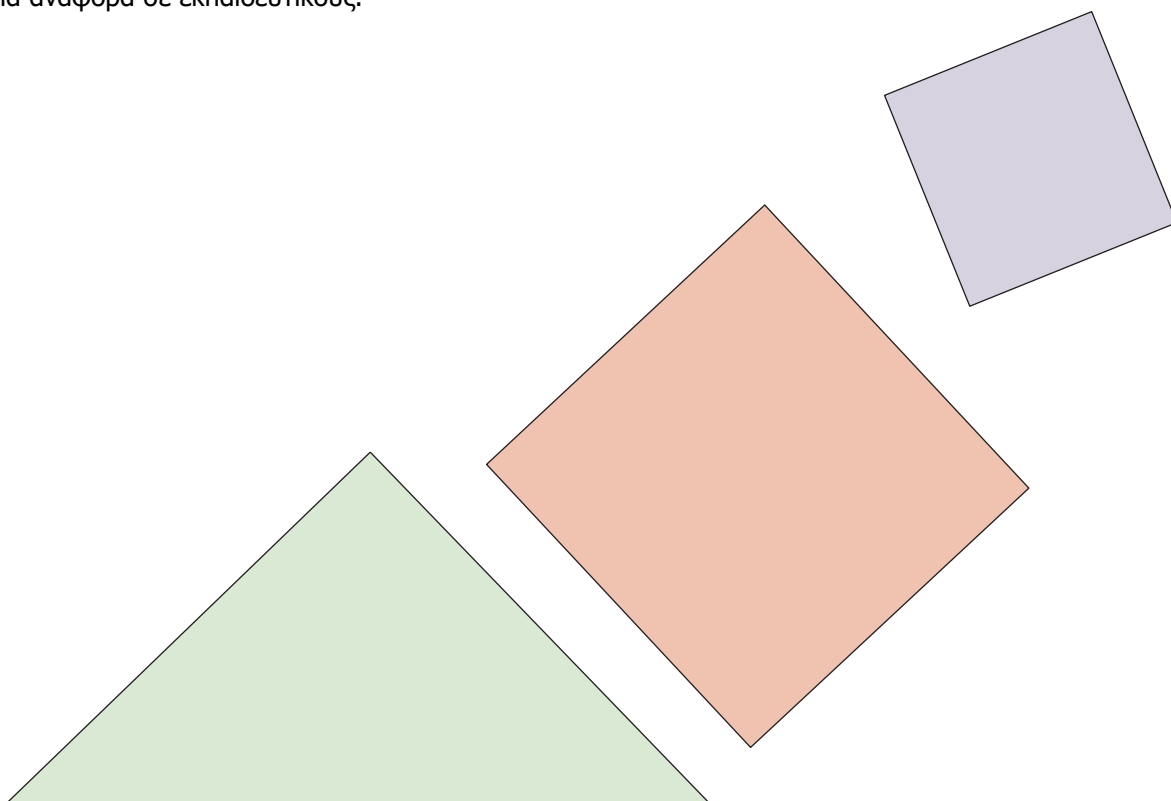
<sup>1</sup> Παραθέτω ενδεικτικές σύγχρονες αναφορές οι οποίες περιλαμβάνουν πλήθος άλλων σχετικών βιβλιογραφικών παραπομπών.



# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

|                                                     |     |
|-----------------------------------------------------|-----|
| <u>Συντελεστές/Συντελέστριες*</u> .....             | 7   |
| <u>Νηπιαγωγείο</u> .....                            | 9   |
| <u>Δημοτικό</u> .....                               | 70  |
| <u>Γυμνάσιο</u> .....                               | 340 |
| <u>Λύκειο</u> .....                                 | 389 |
| <u>ΕΠΑΛ</u> .....                                   | 430 |
| <u>Εφαρμογές και ημερολόγιο εκπαιδευτικών</u> ..... | 452 |

\*Για λόγους αναγνωστικής ευκολίας, θα χρησιμοποιείται στο εξής γενικευτικά το αρσενικό γένος για αναφορά στο μαθητικό κοινό και το θηλυκό γένος για αναφορά σε εκπαιδευτικούς.



**τις δραστηριότητες του  
εγχειριδίου  
δημιούργησαν οι:**

Βασιλική-Παρασκευή Αγγελή  
Άννα Αλεξανδρίδου  
Μαρία Αλμπανάκη  
Άννα Αμασόγλου  
Αναστασία Αμπατζίδου  
Ειρήνη Αναστασιάδου  
Ιωάννα Αναστασίου  
Αυγουστίνου Ανδρικόπουλου  
Ευτέρπη Αντωνίου  
Πέτρος Απιδόπουλος  
Βιργινίας Αρβανιτίδου  
Ουρανία Αργυρού  
Γεωργίας Βαϊτσίδη  
Ελισάβετ Βασιλακίδου  
Δημήτριος Βασιλειάδης  
Βασιλική Βασιλειάδου  
Παναγιώτα Βασιλοπούλου  
Αλεξάνδρα Βέρρα  
Αικατερίνης Βλαδίκας  
Ελένη Βούρδα  
Λεμονιά Γιαϊτζή  
Ανδρέας Γκαράνης  
Μαρία Γρούνα  
Αρτεμης Δαδάκου  
Νικόλαος Δαλαμπούρας  
Στυλιανή Δαναβασίλη  
Σοφία Δεληγιαννίδου  
Ασπασία Δέλλιου  
Χρυσούλα Δερβεντλή  
Αικατερίνη Δόλυκα  
Γερακινή Δούκα  
Βάια Δραγάτη  
Μαρία Δουνάκη  
Mari Dourgoutian  
Γεωργία Δρογούτη  
Μαρία Εξαδάκτυλου  
Σεβαστή Ευθυμιάδου  
Ανδρομάχη Ζαφειριάδου

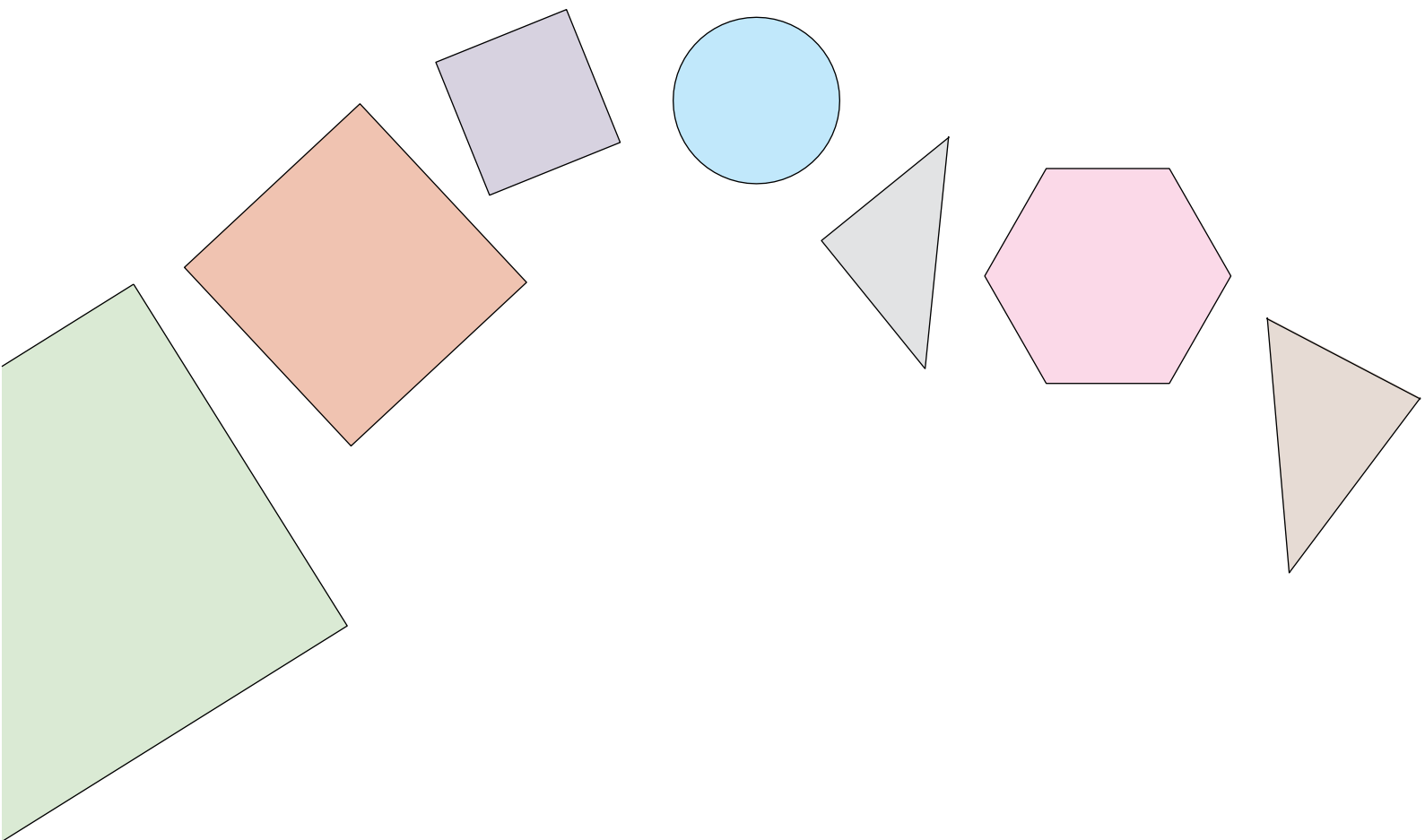
Χρύσα Ζησοπούλου  
Στυλιανός Ιωαννίδης  
Κορνηλία Ιωαννίδου  
Παναγιώτα-Νικολέτα Καγλάτη  
Άννα Καλαντίδου  
Κατηφένια Καλαφάτη  
Μελπομένη Καλομοίρη  
Βασιλικής Καλπάκη  
Παρασκευή Καξίρα  
Κατερίνα Καραβασιλείου  
Βασιλική Καραγκούνη  
Όλγα Καραδάκη  
Ελευθέριος Καρακάσης  
Αφροδίτη Καραπιστόλα  
Δήμητρα Καρασακαλίδου  
Στεφανία Κάτση  
Αμαλία Κατσίκη  
Παναγιώτας Κατσιούλα  
Αναστάσιος Κεσίδης  
Ευγενία Κεσίδου  
Ξανθίππη Κηπουρίδου  
Βικτώρια Κοεμτζοπούλου  
Βενετία Κολωνιάρη  
Παναγιώτη Κουκουράκη  
Πέτρος Κουλίκας  
Άρτεμης Κύρου  
Μαλαματή Κωνσταντινίδου  
Μαρία Κωνσταντινίδου  
Ελένη Λουλούδη  
Ηλιάννα Λουμίτη  
Νίκη Μαλκότση  
Παναγιώτα Μαλλιαρού  
Βασιλική Μαντούδη  
Μελίνα Μαυροπούλου  
Δήμητρα Μήνου  
Άννα Μητρούσκα  
Χριστίνα Μιχαηλίδου  
Στυλιανή Μόραλη

Σουλτάνα Μουστακλή  
Ασημίνα Μπακάλογλου  
Ευπραξία Μπαντή  
Σάββας Μπερμπερίδης  
Ευαγγελία Μπούτσου  
Βασιλική Μυροβάλη  
Παρασκευή Νάκου  
Νικόλαος Νεράντζης  
Στυλιανός Νικολαΐδης  
Παρασκευή Νούσκα  
Αγγελική Ξάνθου  
Λαμπρινή Ουρμάνη  
Ιωάννα Παπαγεωργίου  
Τριανταφυλλιά Παπάζη  
Κωνσταντίνια Παπακώστα  
Αικατερίνη Παπακωνσταντίνου  
Σοφία Παπακωνσταντίνου  
Θεοδώρα Παπαμάνου  
Σωκράτης Παπαστεργίου  
Στέφανος Πασχάλης  
Ελένη Πατούκα  
Αντωνίου Πεγίδου  
Δήμητρα Πετκοπούλου  
Σοφία Πολυμπέη  
Χρυσούλα Πράσσου  
Δημήτρης Ρήμου  
Αφροδίτη Ρίζου  
Μαρία Ρούσσου  
Αφροδίτη Ρωμανίδου  
Αικατερίνη Ρώσσιου  
Άννα Σαλαβάτη  
Ειρήνη Σαλίμπα  
Σοφία Σαλματωνίδου  
Ελένη Σεμερτζίδου  
Ζωή Σιδηροπούλου  
Χαράλαμπος Σιμιτσή

Σοφία Σκεύα  
Κωνσταντίνος Σκρέτας  
Μαρία Σόφη  
Μαρία Σοφινίδου  
Αλέξανδρος Σπανός  
Σοφία Σπύρου  
Λεμονιά Στεφάνου  
Μαρία Στραντζάλη  
Κωνσταντίνος Στρίκος  
Ελένη Ταπιτζικίδου  
Γιώργος Τέλλου  
Ελένη Τζελέπη  
Πολυξένη Τζημπούλου  
Μαρία Τζίκου  
Θεοδώρα Τζωρτζάκη  
Σουλτάνα Τόζιου  
Μαρίας Τόλη  
Αναστασία Τομπάζη  
Σοφία Τσάντα  
Νικόλαος Τσαουσάνης  
Θεοδόσης Τσαούσης  
Μαρία Τσιακάλου  
Αλέξανδρος Τσιούλης  
Αικατερίνη Τσεκούρα  
Φοίβος Τσικλιάς  
Μαρίνα Τσοντάκη  
Ιωάννα Τσούμπαρη  
Ρία Φελεκίδου  
Χαρά Χαραμπίδου  
Έλλη Χατζηγεωργίου  
Πασχαλιά Χατζηκωνσταντίνου  
Μαρία Χατζηρουσία  
Θεόδωρος Χριστοφορίδης  
Μαρία Χριστοφορίδου Γραικού  
Κυριακή Χρυσουλίδου  
Αναστασία Χλώρου  
Αντωνία Ψαράκη



# ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Ανδρομάχης Ζαφειριάδου & της Αφροδίτης Ρωμανίδου

## I. ΤΙΤΛΟΣ: Η κονγκάρδα της φιλίας/σύμβολο του εργαστηρίου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να συνειδητοποιήσουν τη μοναδικότητά τους αλλά και να εντοπίσουν τις ομοιότητες και διαφορές που υπάρχουν στην ομάδα και να τις σέβονται
- να κατανοήσουν την αξία της ομαδικής εργασίας και της από κοινού ανακάλυψης και να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας
- να ενδυναμώσουν τις πολύγλωσσες ταυτότητές τους
- να εξοικειωθούν με πολυγλωσσικές γραφές



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ διάφορα χρωματιστά χαρτιά ή χαρτόνια
- ✓ ψαλίδια και κόλλες
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ πίνακας αναφοράς με τις λέξεις γραμμένες στις γλώσσες ενδιαφέροντος



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

- Καλό θα είναι η δραστηριότητα να μην αναπτυχθεί αποσπασματικά, αλλά ως μέρος μιας θεματικής ενότητας, στα πλαίσια της οποίας τα παιδιά θα έχουν τη

δυνατότητα να προσεγγίσουν τη σημασία της λέξης-στόχου (εδώ «φιλία/φίλος») μέσα από ποικίλες βιωματικές και δημιουργικές δράσεις.

► Επιθυμητή η συμμετοχή των γονέων για τη μετάφραση της λέξης που ενδιαφέρει. Εάν κάτι τέτοιο δεν καταστεί δυνατό, γίνεται επικοινωνία με τη «Μετάδραση» ή άλλους φορείς για τη μετάφραση της λέξης αυτής.

► Δημιουργία πίνακα αναφοράς.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα παιδιά αποφασίζουν στην ολομέλεια τη λέξη με την οποία θα ασχοληθούν. Στη δική μας περίπτωση πρόκειται για τη λέξη «φιλία».

2. Δίνεται στα νήπια χρωματιστό χαρτόνι με το περίγραμμα ενός κύκλου, ψαλίδι και μαρκαδόροι. Αφού κόψουν τον κύκλο, ζωγραφίζουν σε αυτόν ό,τι σκέφτονται ακούγοντας τη λέξη «φιλία».

3. Δίνεται στα παιδιά λωρίδα χαρτιού στο ίδιο χρώμα.

4. Ζητείται να προσπαθήσουν να μαντέψουν σε ποιο σημείο του πίνακα αναφοράς είναι γραμμένη η λέξη σε μια από τις γλώσσες προέλευσης. Αφού οι μαθητές βρουν τη λέξη, γίνεται προσπάθεια να την αντιγράψουν στη λωρίδα του χαρτιού τους.

5. Με τη σειρά γίνεται το ίδιο και για τις υπόλοιπες γλώσσες προέλευσης αλλά και γλώσσες που ενδιαφέρουν τα παιδιά. Στο τμήμα όπου πραγματοποιήθηκε η συγκεκριμένη δραστηριότητα τα παιδιά αποφάσισαν να συμπεριλάβουν έξι διαφορετικές γλώσσες.

6. Είναι σημαντικό να χρησιμοποιηθούν τόσα χρώματα στις λωρίδες του χαρτιού όσα και οι γλώσσες ενδιαφέροντος. Στην ολομέλεια αποφασίζεται ποιο χρώμα θα χρησιμοποιηθεί για κάθε γλώσσα.

7. Τηρώντας τη συμφωνία αυτή, η εκπαιδευτικός δημιουργεί τον πίνακα αναφοράς με σκοπό να διευκολύνει την αυτενέργεια των παιδιών. Στον πίνακα αναφοράς χρησιμοποιούνται τα ίδια χρώματα που έχουν προαποφασίσει τα παιδιά στην ολομέλεια.

8. Τα παιδιά κολλούν τις χρωματιστές λωρίδες με τις λέξεις στο ζωγραφισμένο κύκλο τους και δημιουργούν έτσι την κονκάρδα/σύμβολο του εργαστηρίου.

9. Η εκπαιδευτικός επιβεβαιώνει και ενθαρρύνει την προσπάθεια όλων των παιδιών.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Στις τάξεις του νηπιαγωγείου θεωρείται δεδομένη η ανομοιογένεια του μαθητικού δυναμικού, καθώς φοιτούν ταυτόχρονα ομάδες παιδιών διαφορετικών ηλικιών και ικανοτήτων.

Κυρίαρχη θέση κατέχει το παιχνίδι και πρωταρχικός σκοπός είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη και ενδυνάμωση των νηπίων.

Η εκπαιδευτικός οφείλει να λαμβάνει υπόψη τα παραπάνω, διατηρώντας έναν υποστηρικτικό ρόλο, ενθαρρύνοντας την προσπάθεια του κάθε παιδιού και δίνοντας έμφαση στη διαδικασία.

Το κάθε παιδί ζωγραφίζει, κόβει και γράφει με τον τρόπο που μπορεί και στο βαθμό που η συμμετοχή του στη δράση του προσφέρει χαρά.

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τα γλωσσικά τους ρεπερτόρια, τη μη λεκτική επικοινωνία και να συνεισφέρουν με όποιον τρόπο νιώθουν καλύτερα κάθε φορά.

Σε αυτό το πλαίσιο, καμία προσπάθεια δεν διορθώνεται, αλλά αντίθετα αναγνωρίζεται και εκτιμάται.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Είναι γνωστό ότι οι μαθητές του νηπιαγωγείου πραγματοποιούν τις πρώτες προσπάθειες παραγωγής γραπτού λόγου. Οι πίνακες αναφοράς συμβάλλουν στην προσπάθειά τους αυτή, προσφέροντάς τους το υποστηρικτικό πλαίσιο που χρειάζονται προκειμένου να ολοκληρώσουν αυτόνομα κάθε δραστηριότητα αντιγραφής γραπτού λόγου, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για άλλη από την κυρίαρχη γλώσσα.

Η εκπαιδευτικός προσαρμόζει τη δραστηριότητα που αναπτύχθηκε παραπάνω, διαμορφώνοντας τον πίνακα αναφοράς που θα χρησιμοποιήσουν τα νήπια ανάλογα με τις μητρικές γλώσσες που υπάρχουν στην κάθε τάξη ή/και τις γλώσσες που ενδιαφέρουν την τάξη κάθε φορά.

Είναι σημαντικό να υπάρχει οπτική διάκριση των γλωσσών, τόσο στον πίνακα αναφοράς, όσο και στις κονκάρδες που θα δημιουργήσουν τα παιδιά. Ένας εύκολος και άμεσα αναγνωρίσιμος τρόπος είναι η χρήση του ίδιου χρώματος στον πίνακα αναφοράς και στις λωρίδες που δίνονται στα παιδιά και η εκ των προτέρων συμφωνία της ολομέλειας σε αυτό. Για παράδειγμα, η ελληνική γραφή στον πίνακα θα είναι σε μωβ πλαίσιο και τα παιδιά θα αντιγράψουν την λέξη σε μωβ λωρίδα, η λέξη στα φαρσί σε πορτοκαλί και αντίστοιχο χρώμα θα έχει και η λωρίδα των παιδιών, τα τουρκικά σε μπλε, τα ουκρανικά σε κίτρινο κ.ο.κ.



## Σημειώσεις

Η δραστηριότητα που παρατίθεται πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος των εργαστηρίων δεξιοτήτων για το νηπιαγωγείο, στην θεματική ενότητα «Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ/Ανθρώπινα Δικαιώματα και Συμπερίληψη». Οι δράσεις βασίστηκαν στην εκμάθηση μέσω της επίλυσης προβλήματος, την ανακαλυπτική, βιωματική μάθηση και στις εμπειρίες των παιδιών, στη συνεργασία και την αναστοχαστική σκέψη.

Στη θεματική ενότητα που αναπτύχθηκε, δόθηκε η δυνατότητα στα νήπια να παρουσιάσουν τον εαυτό τους στην ομάδα, να θέσουν ερωτήσεις στους συμμαθητές τους με στόχο τη βαθύτερη γνωριμία και επικοινωνία μεταξύ τους, να εντοπίσουν τις μεταξύ τους ομοιότητες και διαφορές, να συζητήσουν για όσα/όσους αγαπούν, θέλουν και έχουν ανάγκη.

Τα παιδιά εκφράστηκαν με πολλούς ξεχωριστούς και δημιουργικούς τρόπους, μέσα σε ένα πλαίσιο αλληλεπίδρασης και σεβασμού, όπου πάντα η γνώμη και η προσπάθεια καθενός ενδιαφέρει την ομάδα και συμβάλλει στην ενδυνάμωσή της.

Θέση της δραστηριότητας: Στο τέλος της πρώτης ενότητας, αφού έχει δοθεί η δυνατότητα στους μαθητές να παρουσιάσουν τον εαυτό τους, να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές στις ανάγκες, προτιμήσεις και ενδιαφέροντα.



## ΙΙ. ΤΙΤΛΟΣ: Δημιουργία πίνακα αναφοράς στο νηπιαγωγείο/ Πρόγραμμα

### Στόχοι

Με αυτή τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να ανακαλύψουν το νόημα συγκεκριμένων λέξεων, χωρίς τη συστηματική διδασκαλία
- να μάθουν να παίρνουν πληροφορίες από κείμενα στα οποία συνυπάρχουν γραπτός λόγος και εικόνα
- να εξοικειωθούν με πολυγλωσσικές γραφές
- να ενδυναμώσουν τις πολύγλωσσες ταυτότητές τους
- να αναπτύσσουν τις δράσεις τους σε ένα συμπεριληπτικό, δημιουργικό περιβάλλον που ενθαρρύνει την αυτονομία τους



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνι
- ✓ φωτογραφίες από στιγμές στην τάξη ή ζωγραφιές των παιδιών
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ μανταλάκι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

► Η εκπαιδευτικός στην προσπάθειά της να εξασφαλίσει προϋποθέσεις μάθησης για όλα τα παιδιά, να ενθαρρύνει την αυτενέργεια και την αυτονομία τους και να ενισχύσει τη συμμετοχή τους στις ελεύθερες και κατευθυνόμενες



δράσεις, καλό είναι να δημιουργεί έναν πίνακα αναφοράς με θέμα το ημερήσιο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Με αυτό τον τρόπο, γίνεται ορατή στους μικρούς μαθητές η εναλλαγή στις δραστηριότητες και πιο εύκολη η διαδικασία της μετάβασης σε αυτές. Προκειμένου αυτή η δραστηριότητα να λάβει πολυγλωσσικό χαρακτήρα, οι εκπαιδευτικοί εντάσσουν στον πίνακα αναφοράς τις κυρίαρχες/μητρικές γλώσσες των παιδιών της τάξης.

► Ζητείται από τους γονείς των αλλόγλωσσων μαθητών να μεταφράσουν τις λέξεις που θα αναρτηθούν στον πίνακα αναφοράς. Εάν κάτι τέτοιο δεν καταστεί δυνατό, γίνεται επικοινωνία με τη «Μετάδραση» ή άλλους φορείς για τη μετάφραση των λέξεων αυτών.

► Η εκπαιδευτικός συναποφασίζει με τα παιδιά τις σημαντικές στιγμές του προγράμματος της ημέρας, που επιθυμούν να συμπεριλάβουν στον πίνακα αναφοράς με θέμα το πρόγραμμα του νηπιαγωγείου.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα παιδιά συναποφασίζουν στην ολομέλεια ποιες σημαντικές στιγμές θα αναρτήσουν στον πίνακα αναφοράς με θέμα το πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Η εκπαιδευτικός με τη μέθοδο του καταιγισμού των ιδεών καταγράφει τις ιδέες των παιδιών, που μπορεί να είναι για παράδειγμα: «πρωινό», «επιτραπέζια παιχνίδια», «ανάγνωση παραμυθιών», «διάλειμμα», «παιχνίδι στις γωνιές», «πλύσιμο χεριών», «τουαλέτα», «τακτοποίηση της τάξης», «αναχώρηση» κ.ο.κ.

2. Ανατίθεται σε μικρές ομάδες παιδιών να απαθανατίσουν με τη φωτογραφική μηχανή μια από τις στιγμές που θα επιλέξουν τελικά.

3. Εάν δεν είναι δυνατή η φωτογράφιση, κάθε ομάδα αναλαμβάνει να ζωγραφίσει σε καρτέλες τις στιγμές αυτές. Τα παιδιά επιλέγουν τον τρόπο που θα τις αποδώσουν, χρησιμοποιώντας τις καρτέλες και τους μαρκαδόρους.

4. Ταυτόχρονα, αντιστοιχίζουν τις εικόνες με τις λέξεις γραμμένες σε όλες τις γλώσσες ενδιαφέροντος.

5. Τα παιδιά καλούνται να «διαβάσουν» τις λέξεις στις γλώσσες προέλευσης των μαθητών.

6. Μπορούν να ακολουθήσουν παιχνίδια παντομίμας, όπου τα παιδιά θα πρέπει να μαντέψουν ποια στιγμή αναπαρίσταται και να την εκφέρουν σε όποια από τις γλώσσες επιθυμούν.

7. Ο πίνακας αναφοράς με θέμα το πρόγραμμα της τάξης αναρτάται σε ορατό σημείο ώστε τα παιδιά να ανατρέχουν σε αυτόν όποτε το χρειάζονται.

8. Χρησιμοποιείται ένα μανταλάκι, το οποίο δηλώνει τη χρονική στιγμή στην

οποία βρίσκεται η τάξη κάθε φορά. Όταν περνούν σε επόμενη δραστηριότητα, το μανταλάκι αλλάζει θέση.

**9.** Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται ορατό σε όλους το τι έχει προηγηθεί και το τι έπεται, διευκολύνοντας τη μετάβαση των παιδιών από τη μια δραστηριότητα στην άλλη.

**10.** Η προσπάθεια όλων των παιδιών επαινείται και επιβραβεύεται.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Είναι σημαντικό η εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει ποικίλους τρόπους γνωριμίας των νηπίων με τις δράσεις και το πρόγραμμα μιας ημέρας στο νηπιαγωγείο, να τα εξοικειώσει με τη χρήση των διαθέσιμων υλικών καθώς και της τακτοποίησης και καθαριότητας της τάξης.

Τα παιδιά καλό είναι να έχουν ενεργό ρόλο στη δημιουργία του πίνακα αναφοράς. Οι λέξεις που όλοι προτείνουν καταγράφονται και έπειτα η ολομέλεια αποφασίζει ποιες λέξεις είναι οι περισσότερες αντιπροσωπευτικές ώστε να επιλεγούν μεταξύ άλλων.

Η εκπαιδευτικός τέλος φροντίζει τον αριθμό των λέξεων που θα αναρτηθούν τελικά. Σκοπός δεν είναι η δημιουργία ενός ατελείωτου καταλόγου λέξεων, αλλά μιας λίστας που ουσιαστικά θα λειτουργεί υποστηρικτικά.

Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει και διευκολύνει τη δουλειά των ομάδων και δημιουργεί το πλαίσιο όπου όλες οι ιδέες ακούγονται και γίνονται σεβαστές από την ολομέλεια.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Ο πίνακας με το πρόγραμμα ή τις σημαντικές στιγμές της ημέρας στο νηπιαγωγείο μπορεί να δημιουργηθεί από την αρχή της χρονιάς, με τη συμμετοχή όλων των νηπίων και την ενθάρρυνση της εκπαιδευτικού της τάξης. Είναι θεμιτό κάθε φορά που ένας νέος μαθητής έρχεται στην τάξη, ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή, να προστίθεται στον πίνακα και η δική του μητρική γλώσσα. Με αυτόν τον τρόπο ο νέος μαθητής έχει ένα οπτικό βοήθημα για το τι έπεται και ακολουθεί, καθώς και για το πότε ολοκληρώνεται η μέρα στο νηπιαγωγείο, ενώ ταυτόχρονα φαίνεται ότι εκτιμάται η γλώσσα προέλευσης του ίδιου, αλλά και των υπόλοιπων μαθητών.

Για τη γραφή κάθε γλώσσας η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί διαφορετικό χρώμα, είτε στα γράμματα είτε στο πλαίσιο της κάθε καρτέλας. Έτσι, για παράδειγμα,

στον πίνακα με τα ονόματα, το όνομα των μαθητών που η γλώσσα προέλευσής τους είναι τα φαρσί είναι γραμμένο με πορτοκαλί. Αντίστοιχα, σε όλους τους πίνακες αναφοράς που είναι αναρτημένοι στην τάξη, το πορτοκαλί χρώμα αντιστοιχεί στα φαρσί. Για τους μαθητές από την Ουκρανία το χρώμα που χρησιμοποιείται στο όνομα στην μητρική τους γλώσσα μπορεί να είναι το μπλε. Επομένως μπλε θα είναι κάθε λέξη σε πολυγλωσσικές δραστηριότητες γραμμένη στη γλώσσα τους.

Για τους νεοαφιχθέντες μαθητές, εφόσον κυρίαρχη είναι για αυτούς μια διαφορετική γλώσσα από αυτές των υπόλοιπων μαθητών, επιλέγεται διαφορετικό χρώμα κάθε φορά.

Αφήνοντας χώρο στο τέλος του πίνακα, δηλώνουμε με τον δικό μας τρόπο ότι η τάξη μας παραμένει «ανοιχτή» για όσους θα έρθουν στο μέλλον.



### Σημειώσεις

Κυρίαρχη θέση για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων στο νηπιαγωγείο κατέχει ο χώρος της τάξης και το υλικό που προσεκτικά επιλέγει η εκπαιδευτικός, προκειμένου να διευκολύνει την ενασχόληση των νηπίων με βιωματικές, παιγνιώδεις δράσεις. Απώτερος σκοπός είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη και η εξάσκηση των δεξιοτήτων σε ένα πλαίσιο αμοιβαίου σεβασμού και συνεργασίας.

Σε αυτά τα πλαίσια υπάρχουν αναρτημένοι σε διάφορες περιοχές της τάξης (γωνιές) πίνακες αναφοράς οι οποίοι λειτουργούν υποστηρικτικά για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων που είτε επιλέγουν ελεύθερα τα παιδιά, είτε κατευθύνονται σε αυτές από την εκπαιδευτικό, και συμβάλλουν ταυτόχρονα στη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος λειτουργικής ανάγνωσης.

Οι πίνακες αναφοράς συνηθίζεται να είναι κατάλογοι λέξεων σε κάθετη διάταξη, ενώ ταυτόχρονα περιλαμβάνουν και ευδιάκριτες εικόνες που παραπέμπουν και «εξηγούν» με έναν τρόπο τη λέξη που βρίσκεται δίπλα τους.

Θέση της δραστηριότητας: Από την αρχή της σχολικής χρονιάς. Σε κάθε νέα συνθήκη (π.χ. έλευση νέου μαθητή με διαφορετική κυρίαρχη γλώσσα) μπορεί να διαμορφωθεί ο πίνακας αναφοράς διαφορετικά, ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης και των μαθητών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Πασχαλιάς Χατζηκωνσταντίνου

## ΤΙΤΛΟΣ: Ένα διαφορετικό λουλούδι



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να παράγουν προφορικό λόγο
- να κατανοήσουν την αξία της ομαδικής εργασίας και της από κοινού ανακάλυψης και να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας
- να αλληλεπιδράσουν
- να ανταλλάξουν πληροφορίες και απόψεις
- να αναγνωρίσουν την αξία της πολυγλωσσίας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι σε πολλά χρώματα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Μοιράζουμε πολύχρωμα χαρτόνια στα παιδιά κομμένα σε σχήμα πέταλου λουλουδιού.
2. Στον φανελοπίνακα έχουμε στερεώσει ένα λουλούδι χωρίς πέταλα.
3. Πρέπει να φροντίσουμε, λοιπόν, να βρούμε τα πέταλά του.
4. Διαλέγει κάθε παιδί από ένα χαρτόνι και κάθεται στον κύκλο.

5. Ζητάμε από τα παιδιά να γράψουν όσο μπορούν το όνομά τους στο χαρτόνι. Μόλις είναι έτοιμα τα χαρτόνια ζητάμε να δώσει ο καθένας το χαρτόνι του στον διπλανό του.

6. Πάνω στο θρανίο έχουμε καρτελάκια με τα ονόματα των μαθητών και σε άλλες γλώσσες.

7. Στη συνέχεια, σηκώνεται κάθε παιδί με τη σειρά και λέει το όνομα του διπλανού του και κολλάει το πέταλο γύρω από τη γύρη του διαφορετικού λουλουδιού.

8. Έτοιμο, λοιπόν, το διαφορετικό λουλούδι μας!



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Μπορεί κάποια νήπια να μην είναι και πολύ πρόθυμα να συμμετέχουν, όποτε μπορούμε να δώσουμε σε αυτά ρόλο βοηθού.

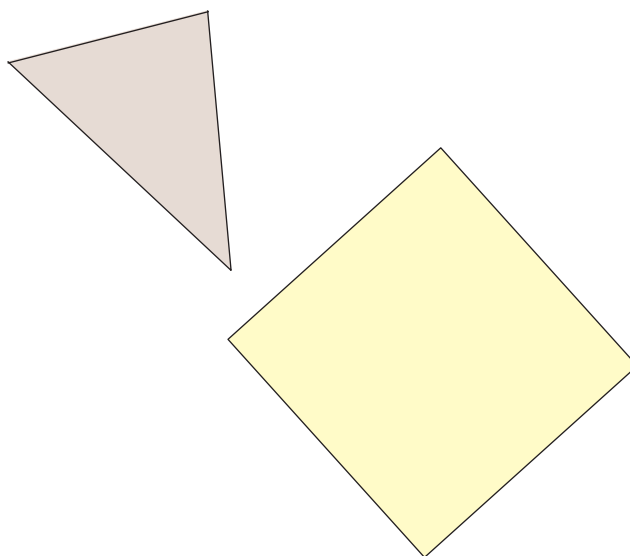
Για την καλύτερη κατανόηση της διαδικασίας επαναλαμβάνουμε συνεχώς το τί επιδιώκουμε.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Θα μπορούσαν να κόψουν τα πέταλα μόνα τους αν ήταν εξοικειωμένα με το ψαλίδι. Ή να προτείνουν κάτι άλλο, κάποια δική τους ιδέα για εμπλουτισμό της δραστηριότητας.

Επίσης, θα μπορούσε να προστεθεί για ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης η οδηγία «Πες μας τι καλό βλέπεις στον συμμαθητή που παρουσιάζεις».



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Σουλτάνας Τόζιου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα «ΝΑΙ» και τα «ΟΧΙ» της διατροφής

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να χρησιμοποιούν τις λέξεις «ΝΑΙ» και «ΟΧΙ» σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη
- να κάνουν υποθέσεις για αυτά που βλέπουν γραμμένα και να αναγνωρίζουν λέξεις
- να μπορούν να παίρνουν πληροφορίες από πηγές όπου συνυπάρχει εικόνα και γραπτός λόγος
- να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας, μέσα από την αλληλεπίδραση με τα άλλα παιδιά
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ υπολογιστής, οθόνη, πληκτρολόγιο
- ✓ διαδίκτυο
- ✓ φύλλα A4
- ✓ εικόνες
- ✓ χαρτόνια
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές έχουν μιλήσει για την υγιεινή διατροφή και για τα είδη της.
2. Έχουν χωριστεί σε ομάδες των πέντε παιδιών και στην κάθε ομάδα υπάρχει κι ένας μαθητής με διαφορετική γλώσσα από τα ελληνικά.
3. Μπροστά τους έχουν εικόνες από διάφορα τρόφιμα, υγιεινά και μη.
4. Πρέπει να δημιουργήσουν δύο κολλάζ, χωρίζοντας τις εικόνες και κολλώντας τις εκεί που γράφει «ΝΑΙ» και «ΟΧΙ» σε όλες τις γλώσσες της ομάδας.
5. Πριν ξεκινήσει η εργασία, η νηπιαγωγός παρουσιάζει τις λέξεις ΝΑΙ και ΟΧΙ προφορικά και γραπτά και ζητά από τα παιδιά να τις επαναλάβουν αρκετές φορές.
6. Αφού ολοκληρωθεί η εργασία, προτείνεται να δημιουργήσουν το δικό τους τραγούδι για την υγιεινή διατροφή. Ακούν το τραγούδι του Λουκιανού Κηλαηδόνη «Λέμε ναι» <https://www.youtube.com/watch?v=R4C5Q9wLy4A>). Με βάση αυτό, συνθέτουν το δικό τους τραγούδι με περιεχόμενο τα «ναι» και τα «όχι» της διατροφής.
7. Η εκπαιδευτικός δείχνοντας εικόνες τροφών, τα παρακινεί να απαντήσουν με ναι ή όχι σε όλες τις γλώσσες της ομάδας και να δείχνουν ταυτόχρονα την αντίστοιχη κάρτα του ναι ή του όχι, π.χ.:

«Στα κεράσια λέμε..... **ΝΑΙ**, **ΓΕΣ**, **ΠΟ**, **ΝΑΕΜ**,

Στην μπανάνα λέμε ..... **ΝΑΙ**, **ΓΕΣ**, **ΠΟ**, **ΝΑΕΜ** κ.λπ.

**ΟΧΙ**, **ΝΟ**, **ΛΑ** λέμε ..... στη ζάχαρη,

**ΟΧΙ**, **ΝΟ**, **ΛΑ** και στα.....ντόνατς» κ.λπ.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Η εκπαιδευτικός πρέπει να λάβει υπόψη τις ιδιαίτερες περιπτώσεις παιδιών (συνεσταλμένα, με δυσκολίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες).

Γι' αυτόν τον λόγο, πρέπει να είναι δίπλα στις ομάδες, να συντονίζει, να ενθαρρύνει, να δίνει τις απαραίτητες οδηγίες, να διευκρινίζει ό,τι δεν έχουν καταλάβει τα παιδιά, να παρεμβαίνει όπου την χρειάζονται, να καθοδηγεί τα παιδιά στην ανακάλυψη της νέας γνώσης.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Στις ομάδες με μικρότερα παιδιά ή με παιδιά με δυσκολίες δίνονται λιγότερες εικόνες για να ταξινομηθούν στο «ΝΑΙ» και «ΟΧΙ».  
Επίσης, δίνεται περισσότερος χρόνος στις απαντήσεις τους.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελένης Τατιτζικίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Λαχανικά

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται:

- να αποκτήσουν οι μαθητές θετική στάση απέναντι σε γλώσσες «δύσκολες και διαφορετικές» κατά τη γνώμη τους και πολιτισμούς «διαφορετικούς ή ξένους»
- να εξάψουμε τη φαντασία και την περιέργεια των μαθητών για το «ξένο» και το διαφορετικό
- να αναπτύξουμε την κριτική σκέψη των παιδιών, η οποία θα τα βοηθήσει να επιλέξουν αυτόνομα και απερίσπαστα από το οικογενειακό ή σχολικό περιβάλλον τη γλώσσα ή τις γλώσσες που επιθυμούν
- να αναπτύξουμε δεξιότητες, τη γνώση και την τεχνογνωσία (savoir & savoir-faire)
- να παρουσιάσουμε όσο περισσότερες γλώσσες (όχι μόνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) ώστε να αναδείξουμε τον γλωσσικό και πολιτισμικό πλούτο



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ google-translate
- ✓ προτζέκτορας
- ✓ μπλοκ ζωγραφικής
- ✓ καρέκλες (ομαδικό παιχνίδι)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



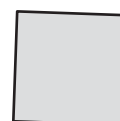
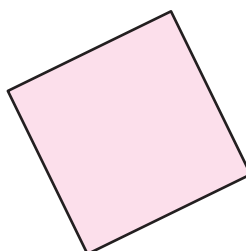
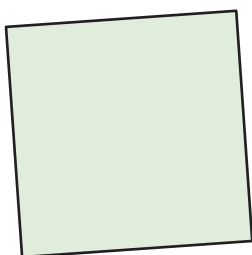
## Προετοιμασία

- Παρουσιάζουμε στον πίνακα της τάξης, με τη βοήθεια του προτζέκτορα, λαχανικά και φρούτα και γράφουμε τη λέξη στα ελληνικά.
- Με τη βοήθεια του google-translate, γράφουμε στον πίνακα την ίδια λέξη στα αφγανικά και σομαλικά (οι πρόσφυγες μαθητές μας είναι Αφγανοί και Σομαλοί) την ακούμε όλοι και τη διαβάζουμε.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Όλα τα παιδιά ζωγραφίζουν λαχανικά και τα παρουσιάζουν, το καθένα στη μητρική του γλώσσα.
2. Στην πορεία, ανακαλύπτουμε ότι υπάρχουν κάποια πολύ συνηθισμένα τρόφιμα της πολιτισμικής παράδοσης κάποιου παιδιού που είναι παντελώς άγνωστα για κάποιο άλλο, όπως επίσης υπάρχουν και πολλά κοινά και πολύ αγαπητά!
3. Στη συνέχεια, παίζουμε ένα ομαδικό παιχνίδι, μια παραλλαγή της «Φρουτοσα- λάτας».
4. Τοποθετούμε τις καρτέκλες σε κύκλο. Κάθε μαθητής είναι καθιστός σε μια καρτέκλα εκτός από έναν που στέκεται όρθιος στη μέση του κύκλου.
5. Δίνουμε σε όλα τα παιδιά τρία ονόματα: ντομάτα (ελληνικά), γκορτζέ (αφγανικά) και νιάνιο (σομαλικά).
6. Ο παίκτης που είναι όρθιος φωνάζει ένα από τα τρία ονόματα (π.χ. γκορτζέ). Όσοι είναι γκορτζέ πρέπει να σηκωθούν και να βρουν μια άδεια θέση, και ο παίκτης στη μέση προσπαθεί να βρει μια θέση να κάτσει.
7. Αυτός που μένει χωρίς καρτέκλα φωνάζει το επόμενο όνομα κ.ο.κ.
8. Όταν λένε σαλάτα ή σαλάτο (σομαλικά) ή σαλάντ (αφγανικά), τότε σηκώνονται όλοι και ψάχνουν να βρουν καινούρια θέση να καθίσουν.
9. Στο τέλος, μοιράζουμε ένα φύλλο αξιολόγησης της δράσης σε κάθε παιδί και μελετούμε τα αποτελέσματα.





### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Το σημαντικότερο πρόβλημα είναι η απουσία των παιδιών λόγω ασθενειών και ιώσεων ή των παιδιών με προσφυγικό υπόβαθρο (σύνηθες φαινόμενο), διότι δεν υπάρχει ολομέλεια.

Το δεύτερο πρόβλημα είναι η διαφορετική δυναμική που παρουσιάζει κάθε φορά το τμήμα. Σε κάθε περίπτωση, το υλικό θα πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες του πολύγλωσσου μαθητικού προφίλ της τάξης.

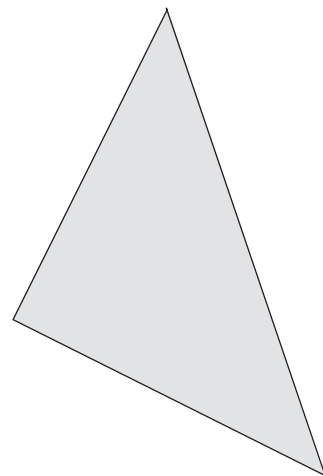
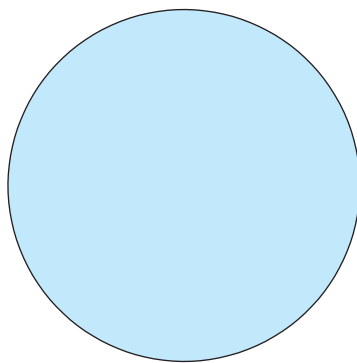
Το τελευταίο πρόβλημα είναι η υλικοτεχνική υποδομή. Ο διαδραστικός πίνακας είναι το καλύτερο μέσο υλοποίησης αυτής της δραστηριότητας, διότι τα παιδιά έχουν μεγαλύτερη προσήλωση. Στην πλειοψηφία των τάξεων είναι αδύνατη η χρήση του διαδραστικού πίνακα. Οι παρουσιάσεις γίνονται στον υπολογιστή του σχολείου ή σε φορητό υπολογιστή.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Υπάρχει η δυνατότητα να προσαρμόσουμε αυτή τη δραστηριότητα σε μια νέα ομάδα (πρόσωπα οικογένειας, σχολικά αντικείμενα, εποχές, ζώα κ.ά.).

Θα μπορούσαμε, επίσης, να τη διευρύνουμε χρησιμοποιώντας και άλλες ξένες γλώσσες (δεχόμαστε τις προτάσεις των παιδιών της τάξης μας).



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Βασιλικής-Παρασκευής Αγγελή & της Χρυσούλας Πράσσου

## ΤΙΤΛΟΣ: Παίζοντας πολυγλωσσικά

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να γνωριστούν μεταξύ τους και με την εκπαιδευτικό
- να μάθουν να συστήνουν τον εαυτό τους χρησιμοποιώντας τις φράσεις: «Με λένε...», «Είμαι ο/η...»
- να νιώσουν άνετα με την παρουσία του άλλου
- να εξοικειωθούν με ονόματα διαφορετικών προελεύσεων
- να αναπτύξουν τον προφορικό λόγο τους και να απαντούν στα:
  - Πώς σε λένε;
  - Πώς τον/την λένε;
  - Με λένε...



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά
- ✓ μπάλα
- ✓ μουσική
- ✓ CD Player
- ✓ CD



**Ενδεικτικός χρόνος:** 3 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



### 1<sup>η</sup> διδακτική ώρα

1. Η εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να κάτσουν στον κύκλο.
2. Η εκπαιδευτικός δείχνοντας τον εαυτό της φωνάζει δυνατά και καθαρά το όνομά της.
3. Στη συνέχεια, απευθύνεται σε κάθε παιδί χωριστά με τη σειρά που κάθονται και, δείχνοντάς το, το ρωτά: «Πώς σε λένε;» συνοδεύοντας την ερώτησή της με ανάλογη χειρονομία.
4. Η δραστηριότητα επαναλαμβάνεται 2-3 φορές με διαφορετική σειρά.
5. Όλοι είναι καθιστοί με τα νήπια στο πάτωμα σε κύκλο και η εκπαιδευτικός κρατάει στα χέρια της μια μπάλα
6. Κατευθύνει τη μπάλα σε ένα παιδί και το ρωτάει: «Πώς σε λένε;»
7. Το παιδί πιάνει τη μπάλα και λέει το όνομά του.
8. Η δραστηριότητα γίνεται πιο σύνθετη, όταν αναλαμβάνει ένα παιδί την πρωτοβουλία να ξεκινήσει το παιχνίδι.
9. Το παιδί παίρνοντας τη μπάλα την κατευθύνει σε κάποιο συμμαθητή του και τον ρωτάει: «Πώς σε λένε;»
10. Το άλλο παιδί πιάνοντας τη μπάλα λέει το όνομά του και απευθύνει την ερώτηση σε κάποιον άλλο συμμαθητή του και το παιχνίδι συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο. Σε περίπτωση που τα παιδιά είναι διστακτικά, η εκπαιδευτικός προτείνει σε κάποιο από αυτά να συνεχίσει το παιχνίδι λέγοντάς του π.χ. «Τώρα είναι η σειρά του/της...». Οι μαθητές μπορεί να απαντήσουν σε όποια γλώσσα θέλουν «Μινιά ζαβούτ ....»
11. Στη συνέχεια, σκορπίζει στο πάτωμα τόσα φύλλα χαρτιού (φωλιές) όσα είναι και τα παιδιά της τάξης. Βάζει χορευτική μουσική (π.χ. Rock and Roll) στο CD Player και παροτρύνει τα παιδιά να χορέψουν στον ρυθμό της μουσικής (η μουσική θα είναι με παύσεις).
12. Κατά τη διάρκεια των παύσεων τρέχει και πατάει επάνω σε ένα φύλλο χαρτί· το ίδιο κάνουν και τα παιδιά.
13. Στην επόμενη παύση, η εκπαιδευτικός θα έχει ήδη αφαιρέσει ένα φύλλο χαρτί (μια φωλιά), οπότε ένα παιδί θα μείνει χωρίς φωλιά.
14. Πλησιάζει το παιδί και απευθυνόμενη στα υπόλοιπα παιδιά ρωτάει:

«Πώς τον λένε;»

**15.** Η ομάδα καλείται να αναγνωρίσει το παιδί που βρέθηκε χωρίς φωλιά και να φωνάξει το όνομά του.

**16.** Το παιδί μένει έξω από το παιχνίδι και παρακολουθεί την εξέλιξή του μαζί με την εκπαιδευτικό.

**17.** Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι που να μείνει χωρίς φωλιά και το τελευταίο παιδί.

## 2<sup>η</sup> διδακτική ώρα

### Διαδικασία Διεξαγωγής



**1.** Αρχικά, η εκπαιδευτικός καλημερίζει σε διάφορες γλώσσες ένα-ένα τα παιδιά λέγοντας το όνομά τους.

**2.** Στη συνέχεια, συγκεντρώνονται σε κύκλο. Εκεί σκορπίζει τις φωτογραφίες των παιδιών. Παίρνει τυχαία μια φωτογραφία και ρωτάει «Πώς τον λένε;», κάνοντας παράλληλα την αντίστοιχη χειρονομία. Αυτό συνεχίζεται αρκετές φορές.

**3.** Έπειτα, θέλοντας να δυσκολέψει τη δραστηριότητα παίρνει μια φωτογραφία στην τύχη και λέει εσκεμμένα λάθος όνομα. Τα παιδιά εντοπίζουν το λάθος και αντιδρούν λέγοντας το σωστό όνομα.

**4.** Κατόπιν, με την παρότρυνση της χρησιμοποιούν: «Ναι/όχι, είναι ο...»

**5.** Στη συνέχεια, την πρωτοβουλία αναλαμβάνει κάποιο από τα παιδιά, το οποίο σηκώνεται, παίρνει μια φωτογραφία, τη δείχνει προς τα παιδιά και λέει το όνομα του παιδιού που εικονίζεται. Αν το βρει, κάθεται στη θέση του, διαφορετικά τα υπόλοιπα παιδιά αντιδρούν με το «ναι – όχι».

**6.** Τέλος, η εκπαιδευτικός φέρνει και τοποθετεί ένα δέντρο με πολλά κλαδάκια, που το έχει κατασκευάσει η ίδια από χαρτόνι, τους μοιράζει κόλλες και τα παροτρύνει καθένα να πάρει τη φωτογραφία του και να την κολλήσει σ' ένα κλαδάκι.

(έχει προβλεφθεί να υπάρχει χώρος, ώστε να προστεθεί αργότερα το όνομα του κάθε παιδιού κάτω από τη φωτογραφία του)

**7.** Στη συνέχεια, τοποθετεί στο πάτωμα έναν παγκόσμιο χάρτη και δείχνει στον χάρτη τη χώρα της, παραδείγματος χάριν την Ελλάδα, και τους λέει «Είμαι από την Ελλάδα και είμαι Ελληνίδα».

**8.** Μετά, παροτρύνει με τη σειρά τα παιδιά και με χειρονομίες αλλά και λέγοντας το όνομά τους να έρθουν και να δείξουν στον χάρτη τη χώρα προέλευσής τους.

Λέει π.χ. «Ο Χαφέζ είναι από τη Συρία, ο Χαφέζ είναι Σύρος» μαζί με το παιδί και δείχνει τη χώρα του στον χάρτη.

**9.** Το ίδιο επαναλαμβάνεται με όλα τα παιδιά. Εδώ τα παιδιά μπορούν να τον χαιρετίσουν στα αραβικά με το όνομά του: «Σαλάμ Χαφέζ».

**10.** Τέλος, πραγματοποιείται η δραστηριότητα «Το αεροπλάνο».

**11.** Εν τω μεταξύ, η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει φελιζόλ πάνω στα οποία έχει καρφώσει σε διάφορες γλώσσες τα ονόματα χωρών που έχει επιλέξει.

**12.** Τοποθετεί τα φελιζόλ σε διάφορα σημεία του παγκόσμιου χάρτη που έχει απλωθεί στην τάξη.

**13.** Η εκπαιδευτικός μαζί με τα παιδιά προσποιείται ότι βρίσκεται σε ένα αεροπλάνο, του οποίου πιλότος είναι η ίδια.

**14.** Το αεροπλάνο θα περνάει από τις διάφορες χώρες – αεροδρόμια και θα προσγειώνεται. Σε κάθε προσγείωση η εκπαιδευτικός θα φωνάζει π.χ. «Στάση Συρία, ποιος είναι Σύρος;» και ταυτόχρονα θα σηκώνει την αντίστοιχη γραφή της χώρας που φώναζε (η εκπαιδευτικός κρατά στα χέρια της τα μικρά ταμπελάκια με τις ονομασίες/γραφές).

**15.** Το κάθε παιδί καλείται να απαντήσει π.χ. «Εγώ είμαι Σύρος» και να προφέρει την λέξη Συρία τοποθετώντας το ταμπελάκι στην αντίστοιχη θέση στο Παγκόσμιο χάρτη. Το αεροπλάνο συνεχίζει την πορεία του μέχρι να τοποθετηθούν όλες οι επιγραφές (η δραστηριότητα συνοδεύεται από απαλή μουσική).

## ΤΙΤΛΟΣ: Το Άλμπουμ μου

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να αναπτυχθεί η εικαστική δημιουργία και ελεύθερη έκφραση
- να προωθηθεί η παραγωγή προφορικού λόγου
- να εμπεδωθούν οι λεκτικές πράξεις της προηγούμενης υποενότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ φύλλα χαρτιού
- ✓ σχήματα χωρών από χαρτόνι
- ✓ φωτογραφίες παιδιών
- ✓ κουτί
- ✓ καρτέλες με τα ονόματα των παιδιών



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

### Διαδικασία Διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός τοποθετεί στα τραπεζάκια φύλλα χαρτιού που έχουν συρραφεί μεταξύ τους (σε μορφή άλμπουμ), ένα για κάθε παιδί.
2. Στο εξώφυλλο του άλμπουμ έχει κολλήσει τη φωτογραφία του κάθε παιδιού, ώστε καθένα να ψάξει να βρει το δικό του.
3. Στα τραπέζια υπάρχουν σκόρπιες γραφές ή φωτογραφίες με αξιοθέατα των χωρών από τις οποίες προέρχονται τα παιδιά.
4. Η εκπαιδευτικός παροτρύνει να αναγνωρίσουν το αξιοθέατο ή την γραφή και να την κολλήσουν κάτω από τη φωτογραφία τους.
5. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός τοποθετεί στα τραπέζια το σχήμα των διαφόρων χωρών.
6. Τα παιδιά καλούνται να κολλήσουν στην πρώτη σελίδα του άλμπουμ τη χώρα τους.
7. Το ίδιο κάνει και η εκπαιδευτικός για τον εαυτό της.
8. Κατόπιν, όλα τα παιδιά μαζεύονται στον κύκλο κρατώντας το άλμπουμ τους στο χέρι και καλούνται να μιλήσουν για τον εαυτό τους χρησιμοποιώντας χαιρετισμούς από τη χώρα τους, που όλη η τάξη επαναλαμβάνει, και τις εκφράσεις «Με λένε...» και «Είμαι από...» .



9. Προκειμένου να καθορίσει και τη σειρά με την οποία θα μιλήσει κάθε παιδί, η εκπαιδευτικός επιλέγει, με τη διαδικασία της κλήρωσης, ποιο παιδί θα μιλήσει κάνοντας την ερώτηση: «Ποιος είναι...;» (μέσα σε ένα κουτί η εκπαιδευτικός έχει χαρτάκια με τα ονόματα των χωρών προέλευσης των παιδιών)



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα η εκπαιδευτικός, προκειμένου να βοηθήσει τα παιδιά, μπορεί να χρησιμοποιήσει, εάν το θεωρήσει απαραίτητο, ως παράδειγμα το δικό της άλμπουμ, ξεκινώντας από την πρώτη σελίδα και δείχνοντας τη φωτογραφία της, λέγοντας «Με λένε...» και γυρίζοντας στην επόμενη σελίδα (δείχνοντας τον χάρτη) «Είμαι από την Ελλάδα» κτλ.



### **Σημειώσεις**

Η δραστηριότητα που παρατίθεται πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος των εργαστηρίων δεξιοτήτων για το νηπιαγωγείο, στη θεματική ενότητα «Ενδιαφέρομαι και ενεργώ/Ανθρώπινα δικαιώματα και συμπερίληψη». Οι δράσεις βασίστηκαν στην εκμάθηση μέσω της επίλυσης προβλήματος, την ανακαλυπτική, βιωματική μάθηση και στις εμπειρίες των παιδιών, στην συνεργασία και την αναστοχαστική σκέψη.

Στη θεματική ενότητα που αναπτύχθηκε, δόθηκε η δυνατότητα στα νήπια να παρουσιάσουν τον εαυτό τους στην ομάδα, να θέσουν ερωτήσεις στους συμμαθητές τους με στόχο τη βαθύτερη γνωριμία και επικοινωνία μεταξύ τους, να εντοπίσουν τις μεταξύ τους ομοιότητες και διαφορές, να συζητήσουν για όσα/όσους αγαπούν, θέλουν και έχουν ανάγκη.

Τα παιδιά εκφράστηκαν με πολλούς ξεχωριστούς και δημιουργικούς τρόπους, μέσα σε ένα πλαίσιο αλληλεπίδρασης και σεβασμού, όπου πάντα η γνώμη και η προσπάθεια καθενός ενδιαφέρει την ομάδα και συμβάλλει στην ενδυνάμωσή της.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παρασκευής Αλεξανδρίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Κάνε το εικόνα

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να πετύχουμε τη συμπερίληψη των μαθητών με διαφορετικές πολιτισμικές και γλωσσικές εμπειρίες και την ενδυνάμωση της ταυτότητάς τους
- να εφαρμοστεί η διαφοροποιημένη διδασκαλία
- να ενισχυθεί η ομαδικότητα και το αίσθημα του «ανήκειν»
- να διεκρινθούν οι επικοινωνιακές και κοινωνικές δεξιότητες των πολύγλωσσων μαθητών
- οι μαθητές να εξοικειωθούν και να μπορούν να χρησιμοποιήσουν λεξιλόγιο και εκφράσεις που συνδέονται με χρονικές στιγμές, εποχές ή φύση, να συνειδητοποιήσουν ότι για τα ίδια πράγματα οι άνθρωποι έχουν διαφορετική εικόνα και διαφορετικά συναισθήματα
- να κατανοήσουν την αξία του να αντιλαμβανόμαστε και να αναγνωρίζουμε τον διαφορετικό τρόπο σκέψης των άλλων και τα συναισθήματά τους
- να εκτεθούν σε διαφορετικές εικόνες και τοπία από που προέρχονται από άλλες χώρες



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ φύλλα A3
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ φωτογραφικό υλικό από φυσικά τοπία των χωρών προέλευσης των μαθητών
- ✓ υπολογιστής - προβολέας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 40 λεπτά



## Προετοιμασία

► Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε 4 ομάδες. Μοιράζει 4 δοχεία με μαρκαδόρους στα τραπέζια.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός λέει μια λέξη που σχετίζεται με μια χρονική στιγμή, μια εποχή ή με τη φύση, για παράδειγμα: νύχτα, κρύο, δάσος, μέρα, ήλιος, θάλασσα.
2. Τα παιδιά έχουν στη διάθεσή τους 3 λεπτά για να ζωγραφίσουν την εικόνα που τους έρχεται στο μυαλό.
3. Όταν τελειώσουν, όλα τα παιδιά δείχνουν τη ζωγραφιά τους.
4. Η εκπαιδευτικός ζητάει να τις παρατηρήσουν όλες και να δουν πώς διαφορετικά παιδιά ζωγράρισαν διαφορετικά την ίδια λέξη.
5. Οι μαθητές κάθονται πάλι κάτω. Επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία με κάποιες ακόμα λέξεις.
6. Στο τέλος της δραστηριότητας κάνουμε μια σύντομη συζήτηση για να δουν τα παιδιά ότι ο καθένας ζωγράφισε με το δικό του τρόπο την ίδια λέξη.
7. Επισημαίνεται ότι δεν υπάρχει σωστός και λάθος τρόπος σκέψης, αλλά πολλοί διαφορετικοί τρόποι και διαφορετικές πηγές έμπνευσης.
8. Στη συνέχεια, μέσω του βιντεοπροβολέα της τάξης, προβάλλονται διάφορες φωτογραφίες από τις χώρες προέλευσης των μαθητών, που αναδεικνύουν τη φυσική ομορφιά από κάποιο τοπίο.
9. Υπογραμμίζουμε ότι διαφορετικές εικόνες δίνουν έμπνευση στον καθένα μας, και όσο περισσότερο ταξιδεύουμε τόσο πιο πολύ αυξάνουμε την έμπνευσή μας.
10. Καθώς προφέρουμε λέξεις στα ελληνικά κατά τη διάρκεια της προβολής, όπως «θάλασσα»/«δέντρο», ζητούμε από τους μαθητές μας να επαναλάβουν στη γλώσσα τους αντίστοιχα.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Κάποιοι μαθητές μπορεί να είναι διστακτικοί ως προς το να σχεδιάσουν.

Η εκπαιδευτικός φροντίζει να ενθαρρύνει τους μαθητές και να τους δελεάσει με μια έκθεση που θα ακολουθήσει με τα έργα τους.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

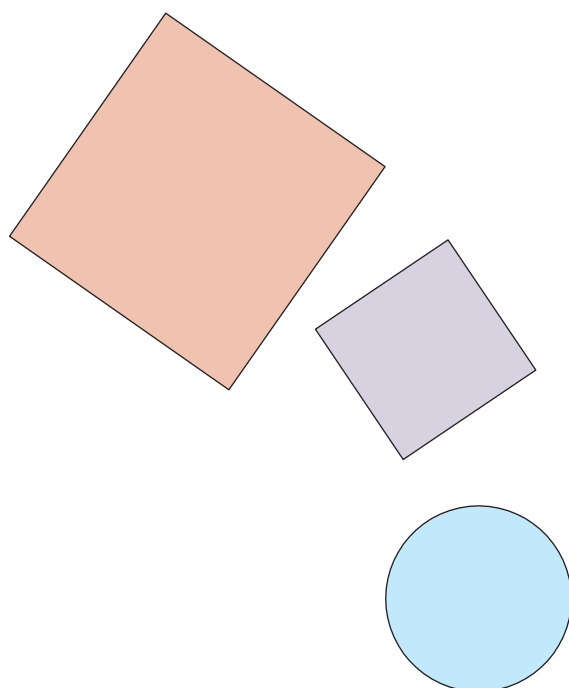
Σε παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας που γνωρίζουν να γράφουν θα ζητούσαμε να καταγράψουν τις λέξεις κάτω από το σχέδιό τους, τόσο στα ελληνικά όσο και στη μητρική τους.



### Πηγές

- Σημειώσεις του μαθήματος της ενότητας: «Αναπτύσσοντας γλωσσική ενσυναίσθηση», Γιώτα Γάτση
- Σιμόπουλος, Γ., Γάτση, Γ., Παθιάκη, Ε. (2019). *Φτου και βγαίνω! Δραστηριότητες πολυγλωσσικής & κοινωνικής-συναισθηματικής ενδυνάμωσης*. Αθήνα: Unicef.

<https://www.teach4integration.gr/wp-content/uploads/2019/07/Unicefweb.pdf>



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Σοφίας Πολυμπέη

## ΤΙΤΛΟΣ: Χωροχρονικές σχέσεις

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με το σχετικό λεξιλόγιο
- να παράγουν προφορικό λόγο
- να αλληλεπιδράσουν και να συνεργαστούν
- να παίξουν δημιουργικά
- να αξιοποιήσουν το γλωσσικό τους ρεπερτόριο



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ φύλλα A3
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ μολύβια



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Αρχικά, παίζουμε ένα παιχνίδι με τα σώματά μας και τα ονόματά μας και τις λέξεις που αφορούν τον χώρο και τον χρόνο (αυτές που θα χρησιμοποιήσουμε και θα μας βοηθήσουν αργότερα να παρουσιάσουμε προφορικά το έργο μας).
2. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες 4 ατόμων μεικτές ως προς την ηλικία (νήπια-προνήπια) και ως προς το γλωσσικό ρεπερτόριο.

3. Μοιράζει τα χαρτιά και τα υπόλοιπα υλικά.
4. Κάθε μαθητής ζωγραφίζει τον εαυτό του και την ομάδα του μέσα στο σχολείο.
5. Γράφει όπως μπορεί πάνω από κάθε πρόσωπο το όνομά του σε όποια γλώσσα επιθυμεί.
6. Η εκπαιδευτικός μπορεί να δείξει στον προτζέκτορα ονόματα σε διαφορετικές γραφές.
7. Συνεργάζονται για να ζωγραφίσουν τον χώρο.
8. Οι ομάδες παρουσιάζουν το αποτέλεσμα στην ολομέλεια.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Είναι καλό να δώσει κατανοητές οδηγίες για τη δραστηριότητα.

Ο ρόλος της ως εκπαιδευτικού είναι ενθαρρυντικός και δεν παρεμβαίνει συνεχώς, μόνο όταν χρειάζεται.

Κάθε άτομο στην ομάδα έχει έναν συγκεκριμένο ρόλο για να συμμετέχουν ισότιμα όλα τα μέλη.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να εκφράζονται και στον προφορικό λόγο και στον γραπτό λόγο σε όποια γλώσσα επιθυμούν.

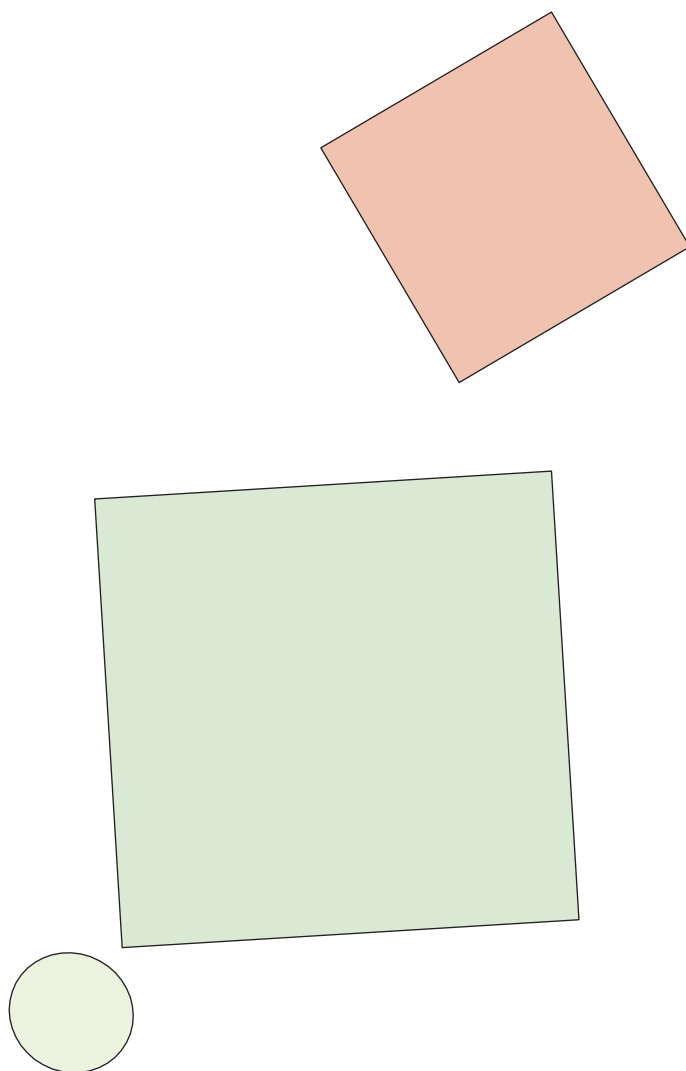


### **Σημειώσεις**

Η γλώσσα μπορεί να κατακτηθεί με παιγνιώδη τρόπο και με φράσεις και λέξεις που έχουν νόημα για τους μαθητές. Στο νηπιαγωγείο δεν γίνεται εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας ή της ελληνικής (γραμματική, λεξιλόγιο), αλλά χρησιμοποιούνται τραγούδια (επανάληψη φράσεων και λέξεων), παιχνίδια (αντιλαμβάνομαι τον στόχο και προσπαθώ να πετύχω) και φράσεις και έννοιες που διευκολύνουν την καθημερινή λειτουργία των μαθητών μέσα στην αίθουσα. Όλες οι δραστηριότητες είναι κατά κύριο λόγο βιωματικές για να αφομοιώνονται

εύκολα και να έχουν νόημα για τα παιδιά. Στο πλαίσιο του νηπιαγωγείου βασικό ρόλο παίζουν οι καθημερινές ρουτίνες (ημερολόγιο, ομάδες υπηρεσίας, ώρα φαγητού, ώρα χαλάρωσης κ.ά.).

Επίσης, προκειμένου να ενταχθούν παιδιά με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο είναι απαραίτητη η συνεργασία των μελών της τάξης και η εργασία σε ομάδες. Το γεγονός αυτό βοηθάει και στη συναισθηματική, αλλά και στην ομαλή κοινωνική ένταξη των πολύγλωσσων μαθητών.



## ΤΙΤΛΟΣ: Τα φρούτα στο μαγαζάκι της τάξης

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν τις δεξιότητες της κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου για τα φρούτα που υπάρχουν στο μαγαζάκι της τάξης
- να πραγματοποιήσουν απλές συναλλαγές
- να διασκεδάσουν σε ένα πλαίσιο βιωματικής μάθησης
- να έρθουν σε επαφή με το θεατρικό παιχνίδι και το παιχνίδι ρόλων
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πραγματικά φρούτα
- ✓ χαρτοσακούλες
- ✓ ψεύτικα νομίσματα
- ✓ ταμειακή μηχανή



**Ενδεικτικός χρόνος:** Στο ελεύθερο παιχνίδι, ώστε να προλάβουν να παίξουν όλα τα παιδιά (περίπου 15 λεπτά η ομάδα).



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε δυάδες.
2. Στο μαγαζάκι υπάρχουν τα φρούτα, η ταμειακή μηχανή και οι σακούλες και απ' έξω κάποια χαρτονομίσματα.
3. Εξηγεί ότι το ένα μέλος της δυάδας θα προσποιηθεί πως είναι ο πωλητής και το άλλο ο πελάτης.
4. Ο «πελάτης» ζητάει από τον «πωλητή» τα φρούτα που επιθυμεί και ο «πωλητής» τα βάζει στη χαρτοσακούλα και του λέει πόσο κοστίζουν.
5. Στη συνέχεια ο «πελάτης» δίνει ένα ψεύτικο νόμισμα.
6. Στον προτζέκτορα θα μπορούσαμε να δείξουμε νομίσματα από διάφορες χώρες.
7. Συζητάμε με τα παιδιά τις εκφράσεις που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν και καταλήγουμε στο «Καλημέρα», «Πόσο κάνει;», «Τι θα θέλατε;», «Θα ήθελα...», «Ευχαριστώ», «Παρακαλώ» κ.λπ.
8. Έχοντας παιδιά από και από άλλες χώρες, λέμε και ζητάμε από τους μαθητές να πουν τις λέξεις αυτές και στη γλώσσα τους.
9. Τα δυο μέλη της ομάδας αλλάζουν ρόλους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Να μην αναγνωρίζουν οι μαθητές όλα τα φρούτα.

Να μην συνεργάζονται με το άλλο μέλος της ομάδας.

Να θέλει μια δυάδα να απασχοληθεί περισσότερο στο μανάβικο από τον χρόνο.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Στις δυάδες, είναι το ένα μέλος νήπιο και το άλλο προνήπιο για να ενθαρρυνθούν και τα προνήπια να μιλήσουν.

Τα παιδιά που μιλάνε άλλη γλώσσα, έχουν πει ήδη στην ολομέλεια της τάξης κάποιες από τις λέξεις που θα χρησιμοποιήσουν.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Γερακινής Δούκα

## ΤΙΤΛΟΣ: Αριθμοπαίχνιδο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με τις ονομασίες των αριθμών από το 1 έως το 5 στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες
- να εξασκηθούν οι μαθητές στη συγκέντρωση και τη μνήμη
- να καλλιεργήσουν θετική στάση προς τις άλλες γλώσσες



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

Δεν χρειάζονται ιδιαίτερα υλικά γιατί η δραστηριότητα πραγματοποιείται προφορικά.



**Ενδεικτικός χρόνος:** Εξαρτάται από το πλήθος των διαφορετικών γλωσσών που μιλιούνται στην τάξη. Ενδεικτικά από 10' έως 15'.



### Προετοιμασία

- Η εκπαιδευτικός της τάξης μετράει στα ελληνικά από το 1 έως το 5 αργά και δυνατά και οι μαθητές επαναλαμβάνουν όλοι μαζί.
- Η διαδικασία επαναλαμβάνεται και για τις υπόλοιπες γλώσσες της τάξης. Αυτή τη φορά, τη θέση της εκπαιδευτικού παίρνουν παιδιά που μιλούν την εκάστοτε γλώσσα ως πρώτη.
- Η κατονομασία των αριθμών στις διάφορες γλώσσες επαναλαμβάνεται όσο χρειαστεί ώστε να εξασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή εμπέδωση/αποστήθιση των ονομασιών από τα παιδιά.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές μπαίνουν σε κύκλο. Σε πρώτο στάδιο, στόχος της δραστηριότητας είναι να μετρήσουν από το 1 έως το 5 στα ελληνικά, κατονομάζοντας διαδοχικά από έναν αριθμό ο καθένας. Με άλλα λόγια, ένας μαθητής ξεκινάει και λέει «ένα».
2. Ο επόμενος στον κύκλο (αριστερόστροφα ή δεξιόστροφα) λέει «δύο». Η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι το «πέντε» και ξαναξεκινάει από το «ένα».
3. Η κατονομασία συνεχίζεται για 1-2 γύρους ακόμα και ο ρυθμός της αυξάνεται σταδιακά.
4. Στο επόμενο στάδιο, μπαίνει και μια από τις άλλες γλώσσες της τάξης στο παιχνίδι. Πλέον η κατονομασία των αριθμών από το 1 έως το 5 στη σειρά μπορεί να γίνει σε μια από τις 2 γλώσσες.
5. Παραδείγματος χάριν, ένας μαθητής λέει «ένα» και η επόμενη μαθήτρια κατονομάζει το «δύο» στα περσικά.
6. Στο σημείο αυτό μπορεί η εκπαιδευτικός να ορίσει ότι οι γλώσσες θα εναλλάσσονται με έναν συγκεκριμένο τρόπο (π.χ. ανά ένα άτομο) ή η εναλλαγή θα εξαρτάται από τους μαθητές. Σταδιακά, προστίθενται στο παιχνίδι όλες οι γλώσσες της τάξης.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Είναι πιθανό να χρειαστεί να διακοπεί το παιχνίδι ώστε να γίνει επανάληψη των αριθμών σε μια από τις γλώσσες της τάξης.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα σε μαθητές όλων των ηλικιών. Επίσης, μπορεί να προσαρμοστεί σε ποικιλία θεματικών (π.χ. χρώματα, ρούχα, φρούτα κ.ο.κ. για τα οποία ορίζεται μια συγκεκριμένη σειρά, π.χ. κίτρινο-κόκκινο-μπλε-πράσινο-ροζ).

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Δέσποινας Κιουρτσίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Επαναλαμβάνω ό,τι ακούω

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να αναγνωρίζουν τους αριθμούς και την ονομασία τους στα ελληνικά
- να μάθουν να μετρούν από το 1 ως το 5 σε άλλες γλώσσες
- να έρθουν σε επαφή με τη γλωσσική ετερότητα
- να ενδυναμωθούν μέσα από τημητρική τους γλώσσα



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ καρτέλες με αριθμούς από το 1 ως το 5



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

- Η δραστηριότητα θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε συνεργασία με την/τις εκπαιδευτικό/ούς της ειδικότητας της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας.
- Αν δεν είναι αυτό εφικτό, θα προφέρει η ίδια η εκπαιδευτικός τους αριθμούς στις άλλες γλώσσες.
- Η εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει μεριμνήσει να βρει πώς γράφονται και πώς προφέρονται οι αριθμοί στις γλώσσες των μαθητών της τάξης της. Σε αυτό μπορεί να συνδράμουν οι γονείς τους.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να σχηματίσουν έναν κύκλο.
2. Σηκώνει την καρτέλα με τον αριθμό 1 και το προφέρει στα ελληνικά.
3. Ζητάει από τους μαθητές να επαναλάβουν.
4. Η ίδια διαδικασία γίνεται και με τους υπόλοιπους αριθμούς.
5. Μετά, σηκώνει τυχαία μια καρτέλα και αφήνει τους μαθητές να προφέρουν τον αριθμό.
6. Στη συνέχεια, επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία με την εμπλοκή των συναδέλφων της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας.
7. Τα παιδιά μετρούν με τη σειρά από το 1 ως το 5 σε κάθε γλώσσα.
8. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός δείχνει με τη σειρά τους αριθμούς και προφέρει στις μητρικές γλώσσες των πολύγλωσσων μαθητών της.
9. Ζητάει να το προφέρουν οι ίδιοι. Τα υπόλοιπα παιδιά πρέπει να επαναλάβουν.
10. Τέλος, σε χαρτί του μέτρου τοποθετούνται με κόλλα οι καρτέλες με τους αριθμούς και από κάτω οι μαθητές τους γράφουν σε όλες τις γλώσσες στολίζοντας με χρώμα και ζωγραφιές.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Η εκπαιδευτικός θα λάβει υπόψη του ότι οι μαθητές μπορεί να ζητήσουν και τους υπόλοιπους αριθμούς ως το 10.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Η δραστηριότητα θα μπορούσε να γίνει και σε μαθητές 6-12 ετών. Ενθαρρύνεται η έκφραση όλων των παιδιών, ιδίως όσων προέρχονται από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο.

Μπορούν να προστεθούν περισσότεροι αριθμοί στις μεγαλύτερες τάξεις.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Νίκης Μαλκότση

## ΤΙΤΛΟΣ: Πώς σε λένε;

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να παρουσιάζουν το εαυτό τους και να ζητούν πληροφορίες για την ταυτότητα του συνομιλητή τους, χρησιμοποιώντας τις εκφράσεις «Πώς σε λένε;», «είμαι ο/η...», «με λένε...».
- να δεθούν καλύτερα ως ομάδα
- να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυπολιτισμικότητας
- να εξοικειωθούν με την έννοια του «άλλου»
- να πετύχουν διαπολιτισμικές διασυνδέσεις



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ αυτοκόλλητες καρτέλες
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ μπάλα
- ✓ πρόσβαση στο ίντερνετ
- ✓ καπάκια από μπουκάλι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Παίζουμε το παιχνίδι «Πώς σε λένε;». Η εκπαιδευτικός κρατάει μια μπάλα ρωτάει ένα παιδί «Πώς σε λένε;» πετώντας του την μπάλα, το παιδί απαντάει και στη συνέχεια επιλέγει ένα άλλο παιδί για να κάνει την ίδια ερώτηση με τη χρήση της μπάλας. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι όλα τα παιδιά να ρωτηθούν και να πουν το όνομά τους.
2. Η εκπαιδευτικός λέει το όνομα του και το γράφει στα ελληνικά σε μια από τις καρτέλες που έχει ετοιμάσει από πριν με έναν μαρκαδόρο.
3. Μοιράζει τις υπόλοιπες καρτέλες στα παιδιά για να γράψουν το όνομά τους στη μητρική τους γλώσσα, στα ελληνικά ή σε όποια άλλη γλώσσα επιθυμούν (για παράδειγμα, αγγλικά).
4. Τα παιδιά και η εκπαιδευτικός κολλάνε πάνω τους τις ταμπέλες των ονομάτων.
5. Ξεκινάμε μια συζήτηση για τα ονόματα των παιδιών και της εκπαιδευτικού και τη σημασία τους, ρωτάμε τα παιδιά αν τη γνωρίζουν.
6. Αξιοποιούμε το διαδίκτυο για να ψάξουμε τη σημασία των ονομάτων στη γλώσσα των παιδιών, αλλά και την σημασία των ελληνικών ονομάτων.
7. Δημιουργούμε καρτέλες διπλής όψης με τα ονόματα των παιδιών και τη σημασία τους στα ελληνικά (για παράδειγμα, το αραβικό όνομα Νούρα στα ελληνικά σημαίνει Φωτεινή, ενώ πολλά ελληνικά ονόματα συνδέονται με τα εβραϊκά).
8. Κάνουμε μια συζήτηση για το τι μάθαμε και πως όλοι οι λαοί επιλέγουν τα ονόματα βάσει της ιστορίας και της σημασίας τους.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών και την εξοικείωσή τους με τη γλώσσα, μπορεί να προκύψουν γλωσσικά λάθη.

Δεν διορθώνουμε αλλά όταν η εκπαιδευτικός παίρνει τον λόγο επιμένει έμμεσα στη σωστή χρήση των γραμματικών δομών που θέλουμε να κατακτήσουν τα παιδιά «Με λένε...», «Είμαι ο/η...»

Αν πρόκειται για παιδιά που δεν γνωρίζουν να γράφουν στα ελληνικά ή ακόμα και στη μητρική τους γλώσσα, η εκπαιδευτικός τα βοηθάει στη γραφή των ονομάτων τους, γράφοντας στα ελληνικά.



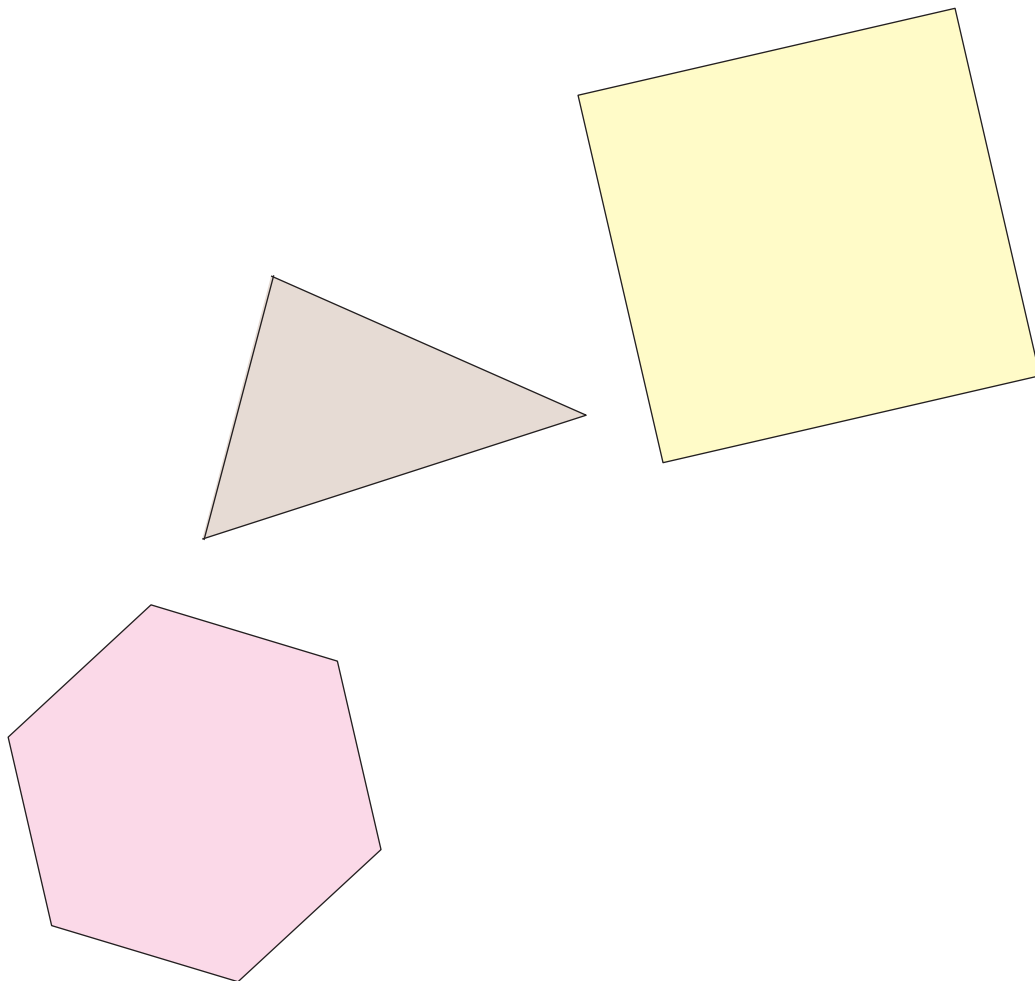
### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα απευθύνεται κυρίως σε παιδιά μικρότερης ηλικίας, που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο εκμάθησης της γλώσσας.

Εάν πρόκειται για τμήμα με παιδιά που βρίσκονται σε πιο προχωρημένο επίπεδο, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε καπάκια από πλαστικά μπουκάλια, να γράψουμε σε κάθε καπάκι ένα γράμμα και να σχηματίσουμε το όνομά μας. (γλωσσική αφύπνιση).

Αφού το δείξουμε με το δικό μας όνομα, ζητάμε από τα παιδιά να γράψουν το δικό τους όνομα με τα καπάκια.

Στη συνέχεια, μπορούμε να δημιουργήσουμε λέξεις που ξέρουμε με το αρχικό γράμμα του ονόματός μας.





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Κωνσταντινίδου & της Όλγας Καραδάκη

**ΤΙΤΛΟΣ:** Πρώτη γνωριμία/-Πώς σε λένε; -Με λένε...

## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να γνωριστούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν μια πρώτη επικοινωνιακή σχέση
- να κατανοήσουν την ερώτηση: «Πώς σε λένε;» στα ελληνικά
- να κατανοήσουν και να χρησιμοποιήσουν το «Με λένε...» στη γλώσσα προέλευσης του καθένα και στα ελληνικά
- να καλλιεργήσουν τον ρυθμό και τη ρυθμική αντίδραση
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας.
- να αποδεχτούν τη διαφορετικότητα



## Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά A3
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ καρτέλα πλαστικοποιημένη με τη φράση «Πώς σε λένε;»
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ μουσική



**Ενδεικτικός χρόνος:** 20-30 λεπτά



## Προετοιμασία

► Η εκπαιδευτικός γνωρίζει από πριν τις χώρες προέλευσης των μαθητών, τα ονόματά τους και το πώς λέγεται η φράση «Με λένε» σε καθεμία από τις γλώσσες τους, πώς προφέρονται και πώς γράφονται όλα τα παραπάνω

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Όλοι οι μαθητές κάθονται σε καρέκλες και σχηματίζουν έναν κύκλο.
2. Η εκπαιδευτικός δείχνει την καρτέλα με την ερώτηση «Πώς σε λένε;» και, στη συνέχεια, ζητάει από τους μαθητές να την επαναλάβουν.
3. Κρατάει την καρτέλα και την τοποθετεί στο κέντρο του πίνακα.
4. Στη συνέχεια, λέει τη φράση «Με λένε...» και την επαναλαμβάνει χτυπώντας ρυθμικά παλαμάκια και μηρούς χωρίζοντας κάθε συλλαβή σε ένα χτύπημα (Μουσικοκινητική Δραστηριότητα).
5. Ζητάει από όλους να επαναλάβουν το ίδιο ρυθμικό μοτίβο και τη φράση με το ίδιο ρυθμικό σκοπό.
6. Προκειμένου να μάθουν τη φράση αυτή στα ελληνικά, η εκπαιδευτικός ζητάει να την επαναλάβουν με δική του καθοδήγηση 3 φορές.
7. Έπειτα, κρατώντας σταθερό το ρυθμικό μοτίβο προσθέτει το όνομά του, π.χ. «Με- λέ-νε- Μα-ρί-α».
8. Όλοι μαζί επαναλαμβάνουν μία φορά την ίδια πρόταση.
9. Στη συνέχεια, προσθέτει ο καθένας με τη σειρά το όνομά του.
10. Επαναλαμβάνει όλος ο κύκλος το όνομα του καθένα διατηρώντας το ίδιο ρυθμικό μοτίβο.
11. Αφού ολοκληρωθεί όλος ο κύκλος, τότε επαναλαμβάνεται το ίδιο μουσικοκινητικό παιχνίδι με τη φράση «Με λένε...» σε μία από τις γλώσσες προέλευσης των μαθητών.
12. Ακολουθείται η ίδια διαδικασία μέχρι να εξαντληθούν οι γλώσσες που μιλούν οι μαθητές του τμήματος.
13. Σε κάθε ρυθμική φράση παρουσιάζεται και το όνομα του καθένα.
14. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός μοιράζει κόλλες Α3 και ζητάει να γράψουν οι μαθητές τη φράση «Με λένε» στις γλώσσες τους. Αναρτούν τα χαρτιά τους στον πίνακα.

**15.** Στη συνέχεια, δίνονται χαρτιά A3 σε όλους, και με την υπόκρουση μουσικής κάθε μαθητής ζωγραφίζει το όνομά του στη γλώσσα του και το χρωματίζει όπως θέλει.

**16.** Παρουσιάζουν το έργο τους εκφέροντας όλη την πρόταση «Με λένε....» μετά από την ερώτηση του εκπαιδευτικού «Πώς σε λένε;»

**17.** Τέλος, αφού παρουσιάσουν το έργο τους το τοποθετούν πάνω στο Χαρτί Μέτρου.

**18.** Δημιουργούν όλοι οι μαθητές το σύνθετο καλλιτεχνικό έργο τους που απεικονίζει τα μέλη της ομάδας. Στο τελικό προϊόν που δημιουργείται δίνουν έναν χαρακτηριστικό τίτλο.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός:**

Η κατανόηση από όλους τους μαθητές των οδηγιών του εκπαιδευτικού για τις επεξεργασμένες δραστηριότητες.

Η πολύ καλή προετοιμασία του εκπαιδευτικού είναι απαραίτητη για τη θετική έκβαση της δραστηριότητας.

Η ενδεικτική γνώση ονομάτων και φράσεων στις διάφορες γλώσσες προέλευσης των μαθητών είναι πολύ σημαντική.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Παροχή βοήθειας γράφοντας τη φράση και το όνομα σε μαθητές που δεν γνωρίζουν την γραφή.

Σε παιδιά μικρής ηλικίας χρησιμοποιούνται πολύ απλές μουσικοκινητικές φόρμες και χτυπήματα και διατίθεται περισσότερος χρόνος στη ζωγραφική.

Σε μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας και πολύ γρήγορης ανταπόκρισης, μειώνεται ο σχετικός χρόνος.

Σε περίπτωση που ανταποκρίνονται όλοι με μεγάλη ευκολία στη διαδικασία, τότε μπορεί να αλλάξει ο βαθμός δυσκολίας της εκτέλεσης της φράσης με αυξομειώσεις της ταχύτητας εκτέλεσης.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βασιλικής Μαντούδη

## ΤΙΤΛΟΣ: Βασικό λεξιλόγιο των χρωμάτων και των αντικειμένων στον χώρο του νηπιαγωγείου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- σε ατομικό επίπεδο να εμπεδώσει το νήπιο το λεξιλόγιο των χρωμάτων, των αντικειμένων της τάξης και τα ονόματα των συμμαθητών του
- να αναπτυχθεί η δεξιότητα κατανόησης του προφορικού λόγου
- σε επίπεδο ομάδας να αλληλεπιδράσουν τα νήπια, να συνεργαστούν και να διασκεδάσουν



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ ποτήρι με μαρκαδόρους
- ✓ καρτέλες με χρώματα
- ✓ εικόνες με αντικείμενα της τάξης π.χ. τουβλάκια, ζώα, πιάτα από το κουκλόσπιτο κ.λπ.
- ✓ καρτέλες με χρωματιστά αντικείμενα π.χ. κόκκινο πιάτο, κίτρινο τουβλάκι κ.λπ.
- ✓ ο χώρος του νηπιαγωγείου



### Ενδεικτικός χρόνος:

Για το κομμάτι της δραστηριότητας με τους μαρκαδόρους: 10 λεπτά

Για το κομμάτι της δραστηριότητας με τις καρτέλες: 20-25 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να καθίσουν κυκλικά στην παρεούλα έχοντας μπροστά τους το ποτήρι με τους μαρκαδόρους τους.
2. Εξηγεί ότι θα δείχνει μια καρτέλα με ένα χρώμα και θα πρέπει να σηκώνουν ψηλά τον αντίστοιχο μαρκαδόρο μέσα από το ποτήρι τους και να λένε το χρώμα, π.χ. «κόκκινο».
3. Σε δεύτερο χρόνο, τους εξηγεί ότι θα λέει τη φράση «ο π.χ. Νίκος να δώσει τον κόκκινο μαρκαδόρο του στην π.χ. Ντιάνα». Το παιδί που ακούει το όνομά του πρέπει να επιλέξει γρήγορα τον σωστό μαρκαδόρο και να τον δώσει στον συμμαθητή του.
4. Συμμετέχουν στη δραστηριότητα όλα τα παιδιά.
5. Έπειτα η εκπαιδευτικός τους ζητάει να αφήσουν τους μαρκαδόρους στη θέση τους και να επιστρέψουν στην παρεούλα.
6. Στη συνέχεια, δουλεύουν με καρτέλες χρωμάτων και αντικειμένων.
  7. Η εκπαιδευτικός θα δείχνει σε κάθε παιδί μία καρτέλα με ένα χρωματιστό αντικείμενο και, αφού το περιγράψει, θα πρέπει κάποιος παιδί να το αναζητήσει μέσα στην τάξη και να το φέρει.

«Άγγελε, μπορείς να μου φέρεις μία κόκκινη πιπεριά;»  
Όταν επιστρέψει το παιδί του κάνει την ερώτηση:  
«Τι σου ζήτησα να φέρεις;»  
Πιθανή απάντηση:  
«Μία κόκκινη πιπεριά»
8. Συμμετέχουν όσα παιδιά επιθυμούν.
9. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ζευγάρια. Εκεί συζητούν αν ξέρουν να ονομάσουν το αντικείμενο σε κάποια άλλη γλώσσα και ο ένας το μαθαίνει στον άλλο.
10. Η εκπαιδευτικός τους εξηγεί ότι θα τους δείχνει μία εικόνα με ένα χρωματιστό αντικείμενο και το κάθε παιδί θα πρέπει να το αναζητήσει μέσα στην τάξη. Παίρνει πόντο το νήπιο που φέρνει το αντικείμενο πίσω πιο γρήγορα και μπορεί να το κατονομάσει σε οποιαδήποτε γλώσσα.
11. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει την προσπάθεια όλων.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πριν από τη δραστηριότητα ο εκπαιδευτικός υπενθυμίζει μία φορά τα χρώματα που έχουν μάθει.

Η εκπαιδευτικός φροντίζει τα αντικείμενα που αναζητούν τα παιδιά να είναι ευδιάκριτα στον χώρο.

Έχει διαμορφώσει τον χώρο ώστε τα παιδιά να κινούνται άνετα.

Η εκπαιδευτικός δεν πιέζει ιδιαίτερα τα ντροπαλά παιδιά να μιλήσουν. Τα ζευγάρια στη δράση να είναι ισότιμα.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερες αλλαγές, καθώς μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα σε μαθητές όλων των ηλικιών.

Για πιο προχωρημένο επίπεδο το παιχνίδι με την αναζήτηση των αντικειμένων μπορεί να γίνει προφορικά χωρίς τη χρήση των καρτελών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελισάβετ Ταχτσίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Ζωγραφίζω και με καταλαβαίνεις

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με λεξιλόγιο που συνδέεται με τις αλλαγές των εποχών
- να κατανοήσουν τον τρόπο περιγραφής των χαρακτηριστικών μιας εποχής
- να συνειδητοποιήσουν τον λεξιλογικό πλούτο μιας τέτοιας κατάστασης, π.χ. η αλλαγή των εποχών συνδέεται και με αλλαγή συναισθημάτων, εικόνων και άλλα
- να μάθουν και να κατανοήσουν ότι η εναλλαγή των εποχών δεν είναι σταθερή σε όλες τις χώρες. Όπως επίσης ότι διαφοροποιείται και η ονομασία αυτών από χώρα σε χώρα. Έτσι, παρουσιάζεται και η αξία της πολυγλωσσίας.
- να δημιουργήσουν ένα εικονογραφημένο αλφάβητο με τα χαρακτηριστικά των εποχών
- να χρησιμοποιήσουν και τις ΤΠΕ προκειμένου να δουν μια άλλη μορφή διαγλωσσικότητας και πολυγλωσσίας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ υλικά ζωγραφικής
- ✓ φύλλα χαρτιού A4
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ καρτέλες εποχών
- ✓ ηλεκτρονικός υπολογιστής



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε 4 ομάδες.
2. Μοιράζει τα υλικά ζωγραφικής στις ομάδες των παιδιών.
3. Λέει στα παιδιά λέξεις που σχετίζονται με το θέμα και, στη συνέχεια, τους ζητάει να ζωγραφίσουν μια εικόνα.
4. Τα παιδιά δείχνουν τη ζωγραφιά τους.
5. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται για αρκετές λέξεις σχετικές με το θέμα.
6. Λόγω της μικρής ηλικίας των μαθητών, η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές δίπλα από κάθε εικόνα να προσπαθήσουν να γράψουν το πρώτο γράμμα της εικόνας που ζωγράφισαν και όχι όλη τη λέξη.
7. Έτσι, μέσα από τη διαδικασία της φωνολογικής αυτής αναγνώρισης, τα παιδιά προσπαθούν να κατανοήσουν και τη σημασία των εικόνων. Η εκπαιδευτικός διευκολύνει όπου κρίνεται απαραίτητο.
8. Αργότερα, τα παιδιά δείχνουν στην ολομέλεια τις εργασίες τους και αιτιολογούν τις απαντήσεις τους.
9. Ζητάμε από τους πολύγλωσσους μαθητές να το πουν στη γλώσσα τους και προσπαθούμε να μιλήσουμε για τις διαφορετικές γλώσσες και αλφάβητα.
10. Η ολομέλεια ελέγχει και αξιολογεί την ορθότητα των απαντήσεων.
11. Στη συνέχεια, τα παιδιά ομαδοποιούν τις εικόνες τους ανάλογα με το θέμα. Δημιουργείται, έτσι, ένα εικονογραφημένο άτυπο αλφάβητο των εποχών.
12. Επίσης, τα παιδιά χρησιμοποιώντας τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και την εφαρμογή Google translate ακούν τις λέξεις αυτές και σε άλλες γλώσσες, παρατηρώντας και τη γραφή τους.
13. Εντοπίζουν, στη συνέχεια, ομοιότητες και διαφορές των λέξεων αυτών με τις δικές τους.
14. Στο τέλος, ακολουθεί μια μικρή αναστοχαστική συζήτηση της δραστηριότητας.





**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Το ανομοιογενές ηλικιακά μαθητικό δυναμικό της τάξης (νήπια μαζί με προνήπια)

Μη επαρκές παραγόμενο υλικό από τα παιδιά για τη δημιουργία του αλφάβητου.



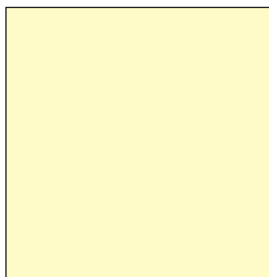
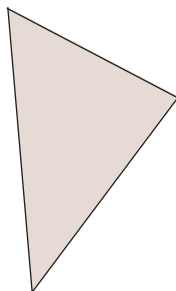
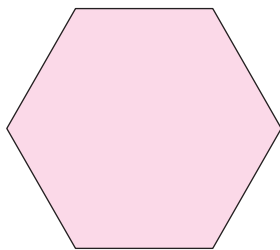
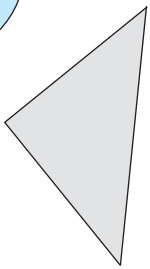
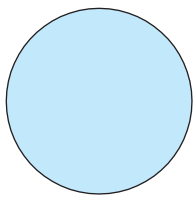
**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Το πρόγραμμα θα προσαρμοστεί στο ηλικιακό επίπεδο των παιδιών.

Σε περίπτωση που τα παιδιά δεν μπορούν να γράψουν το γράμμα αλλά φωνολογικά το αναγνωρίζουν, διευκολύνεται η προσπάθειά τους.

Επιβραβεύεται κάθε προσπάθεια. Κάποιες λέξεις στις γλώσσες της τάξης.

Η εκπαιδευτικός εκτυπώνει κάποιες λέξεις στις γλώσσες της τάξης.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελένης Αχθοφορίδου & της Ευαγγελίας Καράμπελα<sup>1</sup>

## ΤΙΤΛΟΣ: Ζωγραφίζω και με καταλαβαίνεις

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξασκηθούν προφορικά στη χρήση μιας βασικής δομής φιλικού χαιρετισμού
- να γνωριστούν καλύτερα
- να αλληλεπιδράσουν και με τα μέλη της ομάδας
- να γίνουν φίλοι



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ το μόνο που χρειάζεται είναι άνετος χώρος για να κινούνται οι μαθητές ελεύθερα



### Ενδεικτικός χρόνος:

Δεν υπάρχει περιορισμός στον χρόνο, το παιχνίδι συνεχίζεται όσο θέλουν τα παιδιά.

<sup>1</sup>Βασισμένο στην ενότητα 4 (σελ. 40-47) της εργαλειοθήκης «Φτου και βγαίνω!»

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να καθίσουν σε κύκλο και να σκύψουν το κεφάλι.
2. Μόλις πει «1, 2, 3, πάνω», σηκώνουν το κεφάλι, επιλέγουν ένα παιδί και το κοιτάζουν στα μάτια. Το «1, 2, 3, πάνω» μπορεί να λέγεται και στις γλώσσες προέλευσης των μαθητών.
3. Αν δυο παιδιά κοιταχτούν, σηκώνονται, πηγαίνουν στο κέντρο του κύκλου και χαιρετιούνται σε οποιαδήποτε γλώσσα:
  - Γεια σου, Σιγιάρ τι κάνεις;
  - Πολύ καλά, Αρμάντο.
  - Γεια σου, Ραμαζάν. Τι κάνεις;
  - Είμαι καλά, Ναζίρ.
4. Στη συνέχεια, επιστρέφουν στον κύκλο.
5. Τέλος, η εκπαιδευτικός επιβραβεύει όλους τους μαθητές για τη συμμετοχή τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός δεν διορθώνει γλωσσικά λάθη.

Δεν επιμένει για βλεμματική επαφή στα παιδιά που δυσκολεύονται.

Ενθαρρύνει τα πιο διστακτικά ή συνεσταλμένα παιδιά.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Εφαρμόζεται με παιδιά μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας χωρίς δυσκολίες.

Μαθητές νεοαφιχθέντες μπορούν να χρησιμοποιούν τη γλώσσα τους ή άλλες γλώσσες.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελισάβετ Βασιλακίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Καληνύχτα

### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη λέξη «καληνύχτα» και να πουν «καληνύχτα» σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται μέσα στην τάξη
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ Η/Υ
- ✓ βιντεοπροβολέας
- ✓ ψηφιακή γραφίδα
- ✓ κόλλες Α4
- ✓ χαρτοταινία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός προβάλλει μέσα στην τάξη σχετικό βίντεο στο οποίο περιγράφεται μια ιστορία, στο τέλος της οποίας ακούγεται η λέξη «καληνύχτα» σε διάφορες γλώσσες.

2. Βοηθάει τους μαθητές να σχηματίσουν έναν κύκλο.
3. Κοιτάζει την ομάδα και λέει τη λέξη «καληνύχτα».
4. Δείχνει στην ομάδα ότι τους ζητάει να επαναλάβουν αυτή τη λέξη.
5. Γυρίζει στο διπλανό και του λέει «καληνύχτα».
6. Του δείχνει ότι θέλει να χαιρετήσει με τον ίδιο τρόπο τον διπλανό του.
7. Όταν ολοκληρωθεί ένας κύκλος, η εκπαιδευτικός λέει «καληνύχτα» σε μία από τις γλώσσες προέλευσης των μαθητών.
8. Ακολουθείται η ίδια διαδικασία: κάθε μαθητής χαιρετά τον διπλανό του σε αυτή τη γλώσσα.
9. Ακολουθείται η ίδια διαδικασία μέχρι να εξαντληθούν οι γλώσσες που μιλούν οι μαθητές.
10. Η εκπαιδευτικός γράφει τη λέξη «καληνύχτα» στον πίνακα με μεγάλα γράμματα και ζητάει από τα παιδιά να γράψουν «καληνύχτα» στις γλώσσες τους σε χαρτιά που τους δίνει ή να κολλήσουν τις εκτυπωμένες «καληνύχτες» στις διάφορες γλώσσες.
11. Έχει ήδη εκτυπώσει χαρτιά με τη λέξη «καληνύχτα» στις γλώσσες των μαθητών.
12. Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια και ζωγραφίζουν τον χώρο στο χαρτί γύρω από τη λέξη.
13. Στη συνέχεια, κολλάνε τις «καληνύχτες» στους τοίχους της τάξης με χαρτοταινία.
14. Η εκπαιδευτικός ευχαριστεί όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους λέγοντας «καληνύχτα» σε όλες τις γλώσσες που ακούστηκαν και «ευχαριστώ».



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά που είναι πιο διστακτικά.

Αν έχει στην ομάδα του παιδιά με ειδικές ανάγκες, τα βοηθάει να σταθούν στον κύκλο και προσαρμόζει τη δραστηριότητα

Σε ομάδα που τα παιδιά δεν γνωρίζουν να γράφουν στις γλώσσες προέλευσής τους, η εκπαιδευτικός ζητάει από πριν από κάποιο μεγαλύτερο παιδί ή ενήλικο να γράψει τις αντίστοιχες «καληνύχτες».



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Για τα μικρότερα παιδιά αφιερώνεται περισσότερος χρόνος στη ζωγραφική της «καληνύχτας».

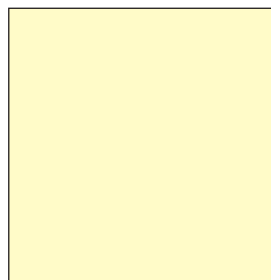
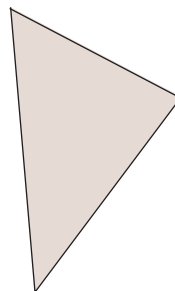
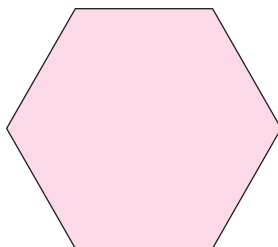
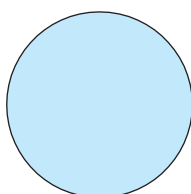
Αν η ομάδα μπορεί πολύ εύκολα να πει «καληνύχτα», ζητάμε να γίνει ένας δεύτερος κύκλος με μεγαλύτερη ταχύτητα.



### **Σημειώσεις**

Σύνδεση της δραστηριότητας με το μάθημα γλώσσας: Εισαγωγική ενότητα

Θέση της δραστηριότητας: στο δεύτερο μάθημα στην αρχή της ενότητας



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Σοφίας Δεληγιαννίδου

**ΤΙΤΛΟΣ:** Το όνομά μου

## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να γράφουν το όνομα τους στα ελληνικά
- να εμπεδώσουν τα ονόματα των μελών της ομάδας
- να εξασκηθούν στη συγκέντρωση και χρήση βραχύχρονης μνήμης
- να καλλιεργήσουν θετική στάση προς τις άλλες γλώσσες
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και διγλωσσίας
- να εκφραστούν σωματικά, να χρησιμοποιήσουν παντομίμα
- να δημιουργήσουν δεσμούς φιλίας μεταξύ τους, να υπάρχει συνεργασία
- να εξασκηθούν στη λεπτή κινητική δεξιότητα
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους



## Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνι
- ✓ ψαλίδι
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ φύλλο της ΑλφαΒήτας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 25 λεπτά



## Προετοιμασία

► Η εκπαιδευτικός φροντίζει να γίνει πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας η φωνολογική επίδειξη της Αλφαβήτας και η γραφή της και να έχουν εξασκηθεί τα παιδιά στη γραφή.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Μοιράζουμε τις κάρτες με τις φωτογραφίες των μαθητών.
2. Ζητάμε να γράψει ο καθένας το όνομα του στη μητρική του γλώσσα.
3. Τα αρχικά γράμματα του κάθε ονόματος έχουν γραφτεί και λείπουν τα τελευταία. Τους ζητάμε, λοιπόν, να συμπληρώσουν τα γράμματα, με τη βοήθεια του φύλλου Αλφαβήτας.
4. Σαν οδηγία δίνεται ότι μπορούν να συνεργάζονται για τη φωνητική επίγνωση του ονόματός τους.
5. Στην κάρτα μπορούν να ζωγραφίσουν και να γράψουν ένα χαρακτηριστικό τους (π.χ. χρώμα ματιών) στη μητρική τους γλώσσα.
6. Κάθονται όλοι σε κύκλο και με την κάρτα στα χέρια αυτοπαρουσιάζονται στα ελληνικά και στη γλώσσα της επιλογής τους.
7. Μάλιστα, ενθαρρύνονται να το κάνουν και να μην έχουν ενδοιασμούς. Ενισχύεται, έτσι, η ταυτότητά τους και η θέση τους μέσα στην ομάδα ως οργανικών και λειτουργικών μελών της.
8. Η δραστηριότητα λήγει αφού παρουσιαστούν όλοι οι μαθητές και μάθουν τα ονόματά τους.
9. Στο τέλος επιβραβεύονται όλοι οι μαθητές.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Ενδέχεται ένα παιδί να μη θέλει να συμμετέχει, υπάρχει τότε πρόβλεψη να γίνει βοηθός μας ή μπορεί να ασχοληθεί με τη ζωγραφική.

Αν υπάρχει παιδί με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, αυτό μπορεί να παρακολουθεί τη δραστηριότητα ή όταν έρχεται η σειρά του να κάνει μια κίνηση με τα χέρια του και παντομίμα.

Από την εκπαιδευτικό πρέπει να υπάρχει ενθάρρυνση για τα ντροπαλά παιδιά και να δίνεται βήμα να επικοινωνούν στη μητρική τους γλώσσα.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μελπομένης Καλομοίρη

## ΤΙΤΛΟΣ: Χρωματιστά λαγουδάκια στη σειρά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθούν οι αριθμοί, τα χρώματα και το «αριστερά – δεξιά»
- να αναπτυχθεί ο προφορικός λόγος
- να αναπτυχθεί η αυτοεκτίμηση των μαθητών
- να καλλιεργηθεί η αλληλεπίδραση και η συνεργασία των μελών της ομάδας
- να καλλιεργηθεί η δημιουργικότητα και η αυτενέργεια
- να ενεργοποιηθεί η πολυγλωσσία και η διαγλωσσικότητα



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μερικές κόλλες χαρτί
- ✓ μερικά χαρτόνια
- ✓ ψαλίδι
- ✓ χρωματιστά μολύβια



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να χωριστούν σε ομάδες 3-4 ατόμων
2. Δίνει στους μαθητές τις παρακάτω οδηγίες:

### ● Βήμα 1°

- Διπλώνετε ένα χαρτί στα δύο.
- Ζωγραφίζετε το μισό λαγουδάκι.
- Κόβετε το λαγουδάκι γύρω-γύρω.
- Ξεδιπλώνετε το χαρτί.
- Τώρα έχουμε δύο λαγουδάκια πιασμένα χέρι-χέρι.



### ● Βήμα 2°

- Παίρνετε άλλο χαρτί.
- Το διπλώνετε στα δύο.
- Το διπλώνετε στα δύο άλλη μια φορά.
- Ζωγραφίζετε το μισό λαγουδάκι.
- Προσέχετε ώστε το διπλωμένο χαρτί να ανοίγει από τη δεξιά πλευρά.
- Κόβετε το λαγουδάκι γύρω-γύρω.
- Ξεδιπλώνετε το χαρτί.
- Τώρα έχουμε τέσσερα λαγουδάκια πιασμένα χέρι-χέρι.

1



### ● Βήμα 3°

- Επαναλαμβάνουμε το Βήμα 2°.
- Χρωματίζουμε τα λαγουδάκια με διαφορετικά χρώματα το καθένα και τα κολλάμε σε ένα χαρτόνι σε σειρά.
- Αρχίζοντας από αριστερά προς τα δεξιά βάζουμε σε κάθε λαγουδάκι τους αριθμούς από το 1 έως το 10 στο αριθμητικό σύστημα που χρησιμοποιείται στα ελληνικά αλλά και στις γλώσσες τους.

<sup>1</sup> [http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/7RR#/Λ#CV/Glossa\\_B-Dimotikou\\_html-empl/indexx\\_xx.html](http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/7RR#/Λ#CV/Glossa_B-Dimotikou_html-empl/indexx_xx.html)

#### **Βήμα 4º**

- Καλούνται οι μαθητές να διαβάσουν τα νούμερα από αριστερά προς τα δεξιά και από δεξιά προς αριστερά.
- Στη συνέχεια, καλούνται να αναγνωρίσουν, στη γλώσσα της επιλογής τους, τα χρώματα σε σχέση με τον αριθμό, π.χ. «το νούμερο 1 είναι ροζ» κ.ο.κ.

**3.** Η άσκηση τελειώνει όταν κάθε μαθητής από κάθε ομάδα έχει εκτελέσει και το Βήμα 4º.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός παρακολουθεί ώστε να βεβαιωθεί ότι όλοι μίλησαν και δραστηριοποιήθηκαν στην κατασκευή.



**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.

Ανάλογα με τον βαθμό εξοικείωσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βενετίας Κολωνιάρη

## ΤΙΤΛΟΣ: Παιχνίδι μεταμφίεσης



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν οι μαθητές τις δεξιότητες της κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου για τα ρούχα που υπάρχουν στη γωνιά της μεταμφίεσης της τάξης
- να διασκεδάσουν σε ένα πλαίσιο βιωματικής μάθησης
- να έρθουν σε επαφή με το θεατρικό παιχνίδι και το παιχνίδι ρόλων
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να κάνουν ομαδοποιήσεις – αντιστοιχίσεις ρούχων (π.χ. κάλτσα με κάλτσα, μπλούζες κοντομάνικες, μπλούζες μακρυμάνικες, ανάλογα με το χρώμα κ.λπ.)
- να αυτονομηθούν στη διαδικασία ντυσίματος (π.χ. πώς βάζω το μπουφάν μόνος μου περιγράφοντάς το και στους συμμαθητές μου)



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

Παιδικά ρούχα καλύπτοντας όλη την γκάμα των ειδών, όπως:

- ✓ μπουφάν
- ✓ μπλούζες
- ✓ παντελόνια
- ✓ σκούφοι
- ✓ κάλτσες
- ✓ φόρμες
- ✓ κρεμάστρες



**Ενδεικτικός χρόνος:** Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί στις ελεύθερες ενασχολήσεις στις γωνίες της τάξης, για να έχουν τα παιδιά τον χρόνο να κάνουν «ζυμώσεις», να συζητήσουν, να πειραματιστούν ίσως και να διαφωνήσουν μέχρι να καταλήξουν στο επιθυμητό.

Η δραστηριότητα καλύπτει περίπου μισή ώρα.

Η παρουσία της εκπαιδευτικού θα είναι διακριτική και υποστηρικτική δημιουργώντας ερωτήματα «προβληματισμού», όπου κριθεί αναγκαίο.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός δημιουργεί μια «κατάσταση προβληματισμού» με μια «ακατάστατη» γωνιά μεταμφίεσης.
2. Όταν το δουν οι μαθητές, η εκπαιδευτικός τους αναφέρει ότι κάποιο πλασματάκι μπήκε κρυφά στην τάξη τους και αναστάτωσε τη γωνιά.
3. Οι μαθητές καλούνται να χωριστούν σε ομάδες των τεσσάρων και να αναλάβουν την ομαδοποίηση των ρούχων και, ταυτόχρονα, το κρέμασμά τους στις κρεμάστρες.
4. Αφού ολοκληρωθεί το συμμάζεμα, ακολουθεί το συμβολικό παιχνίδι και οι μαθητές υιοθετούν ρόλους, όπως π.χ. μητέρας και παιδιού, και καλούνται να παίξουν το πρωινό ξύπνημα με την αντίστοιχη προετοιμασία για τον ερχομό τους στο σχολείο.
5. Γίνεται συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με τις εκφράσεις που θα χρησιμοποιήσουν μεταξύ τους ώστε να είναι συνεργάσιμοι και ευγενικοί. Ενδεικτικά:
  - «Καλημέρα, παιδί μου...Πώς ξύπνησες σήμερα;»
  - «Τι θα ήθελες να φορέσεις σήμερα; Όλα είναι καθαρά!»
  - «Μαμά, θα ήθελα να φορέσω την κόκκινη μπλούζα»
  - «Μπορείς να με βοηθήσεις να διαλέξω παντελόνι;»
  - «Ευχαριστώ, μανούλα»
  - «Παρακαλώ, παιδί μου»
6. Ζητείται από τους μαθητές άλλων χωρών να αναφέρουν τα ρούχα στη γλώσσα τους.
7. Οι ρόλοι αντιστρέφονται και το παιχνίδι συνεχίζεται.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Τα ρούχα να είναι στο μέγεθος των παιδιών.

Να μην γνωρίζουν την ορολογία π.χ. κασκόλ.

Να υπάρχει ενδιαφέρον έντονο μόνο για τον ένα ρόλο και να έχουμε «σύγκρουση» ή απροθυμίες για συμμετοχή σε δεύτερο ρόλο.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Οι ομάδες στελεχώνονται από άτομα όλων των εθνικοτήτων, αγόρια-κορίτσια, νήπια-προνήπια, ώστε να ενθαρρύνονται όλα τους να συμμετέχουν.

Τα παιδιά που μιλάνε άλλη γλώσσα μεταφράζουν στις μητρικές τους τις λέξεις για τα ρούχα και οι συμμαθητές τους ενθαρρύνονται να τις επαναλάβουν.

Υπάρχει η δυνατότητα προέκτασης του παιχνιδιού και μετατροπής της γωνιάτης μεταμφίεσης σε ένα κατάστημα ρούχων, όπου και πάλι θα υπήρχαν οι ρόλοι του «πωλητή» και του «αγοραστή» και όπου οι στόχοι της δραστηριότητας θα ήταν παραπλήσιοι, με μια διαφοροποίηση στους διαλόγους και με την εισαγωγή της χρηματικής συναλλαγής.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Άρτεμις Κύρου

## ΤΙΤΛΟΣ: Ετοιμάζοντας πολυγλωσσικά τραγούδια



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθούν οι αριθμοί, τα χρώματα και το «αριστερά – δεξιά»
- να αναπτυχθεί ο προφορικός λόγος
- να αναπτυχθεί η αυτοεκτίμηση των μαθητών
- να καλλιεργηθεί η αλληλεπίδραση και η συνεργασία των μελών της ομάδας
- να καλλιεργηθεί η δημιουργικότητα και η αυτενέργεια
- να ενεργοποιηθεί η πολυγλωσσία και η διαγλωσσικότητα



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μερικές κόλλες χαρτί
- ✓ μερικά χαρτόνια
- ✓ ψαλίδι
- ✓ χρωματιστά μολύβια.



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1-2 διδακτικές ώρες στη φάση της προετοιμασίας  
2-4 διδακτικές ώρες για την κυρίως φάση (αναλόγως την τεχνολογική επάρκεια του εκπαιδευτικού και των μαθητών)



### Προετοιμασία

- Παρουσιάζεται στους μαθητές ένα τραγούδι στα ελληνικά (π.χ. «Αν όλα τα παιδιά της γης»).

- ▶ Οι μαθητές αποφασίζουν ποιες λέξεις από το τραγούδι θέλουν να μεταφράσουν στην οικογενειακή τους γλώσσα (π.χ. τη λέξη «παιδιά» ή τη λέξη «ειρήνη»). Ο κάθε μαθητής διαλέγει 2-3 λέξεις από το τραγούδι.
- ▶ Προφέρουν τις λέξεις που διάλεξαν στα ελληνικά και στην οικογενειακή τους γλώσσα, τις παρουσιάζουν στους υπόλοιπους συμμαθητές τους και ως ομάδα τις προφέρουν όλοι μαζί.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Την ημέρα διεξαγωγής της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός ηχογραφεί τον κάθε μαθητή να τραγουδά το τραγούδι ή απλώς να προφέρει τη λέξη που διάλεξε στη γλώσσα του.
2. Κάθε μαθητής ζωγραφίζει σε μια κόλλα A4 τη λέξη που διάλεξε και τη σημασία της (π.χ. ένα περιστέρι για τη λέξη «ειρήνη»).
3. Η εκπαιδευτικός φωτογραφίζει τις ζωγραφιές των μαθητών.
4. Όλη η ομάδα με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού συνθέτουν ένα βίντεο στο οποίο βασικό soundtrack είναι το προεπιλεγμένο τραγούδι, προβάλλονται οι ζωγραφιές των παιδιών και ακούγεται την ίδια στιγμή η λέξη στην οικογενειακή γλώσσα του μαθητή.
5. Το εξής πραγματοποιείται σε ειδική δωρεάν εφαρμογή επεξεργασίας βίντεο (π.χ. movie maker).
6. Γίνεται παρουσίαση του αποτελέσματος μέσω της εφαρμογής YouTube και διάχυση της πρακτικής στην ιστοσελίδα του σχολείου ή/και στο υπόλοιπο σχολείο με αφορμή κάποια παγκόσμια ημέρα.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Τεχνολογικός αναλφαριθμητισμός. Προβληματική σύνδεση διαδικτύου.

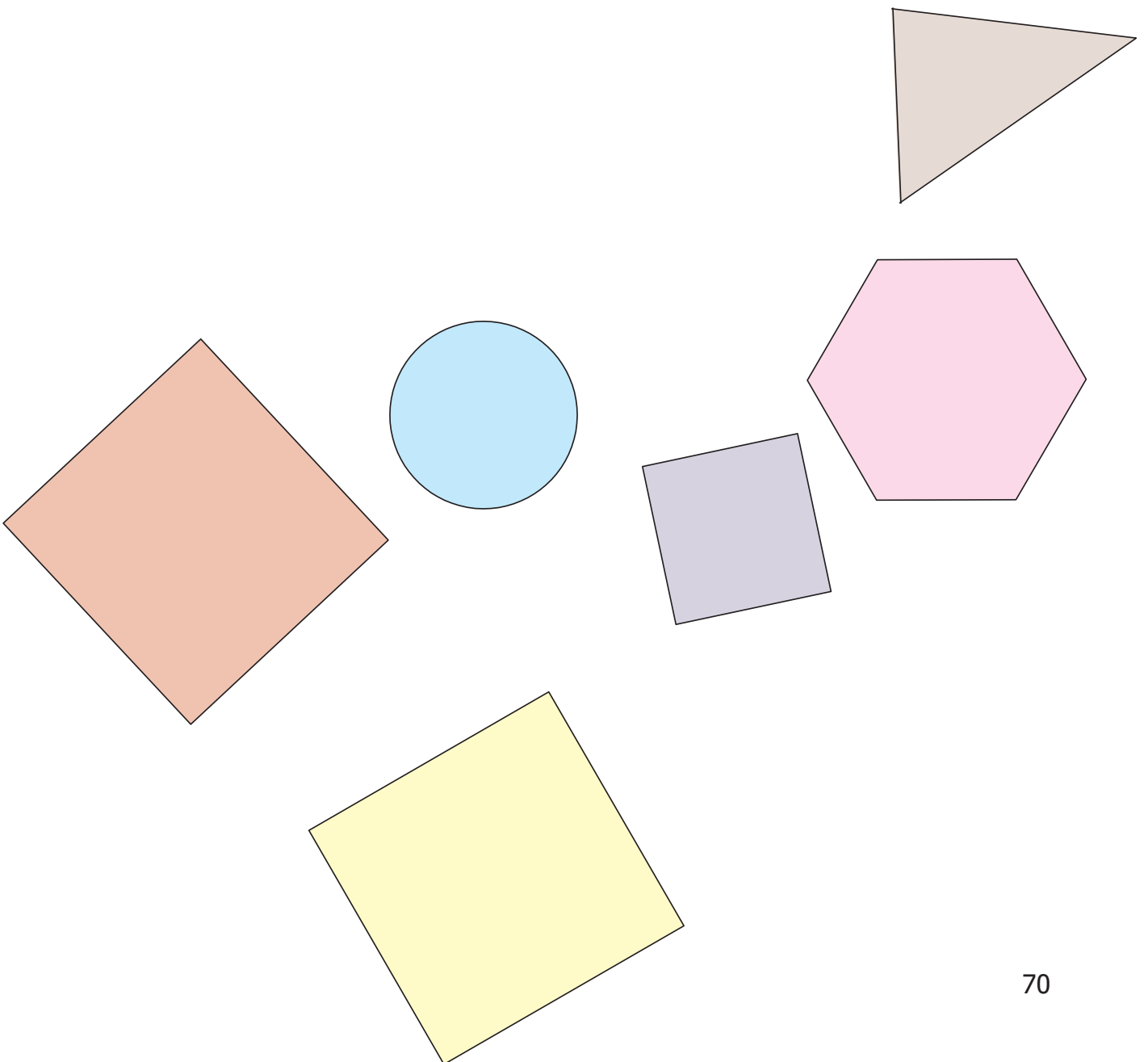


### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Δεν απαιτούνται σημαντικές τροποποιήσεις. Αναλόγως την ηλικιακή ομάδα οι μαθητές δύνανται να μην χρησιμοποιήσουν καθόλου γραπτό κείμενο (π.χ. νηπιαγωγείο) ή να χρησιμοποιήσουν δυσκολότερο τραγούδι – δυσκολότερο λεξιλόγιο (π.χ. γυμνάσιο).



## ΔΗΜΟΤΙΚΟ



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Σεβαστής Ευθυμιάδου

## ΤΙΤΛΟΣ:



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθεί το ελληνικό αλφάβητο (κεφαλαία–πεζά)
- να καλλιεργηθεί ο γραμματισμός
- να κατακτηθεί η φωνολογική ενημερότητα (λεξική επίγνωση, συλλαβική επίγνωση)
- να γίνει ανάλυση και σύνθεση λέξεων σε γράμματα και συλλαβές
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με ονόματα διαφορετικών προελεύσεων
- να εμπλακούν ενεργά και νεοεισερχόμενοι μαθητές
- να εξασκηθούν οι μαθητές στην αλφαβητική σειρά
- να εξοικειωθούν οι μαθητές στις διφθόγγους
- να καλλιεργηθεί η αλληλεπίδραση και η συνεργασία των μελών της ομάδας
- να αναπτυχθεί η αυτοεκτίμηση των μαθητών
- να καλλιεργηθεί η δημιουργικότητα και η αυτενέργεια
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με πολυγλωσσικές γραφές



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ εφημερίδες
- ✓ περιοδικά
- ✓ διαφημιστικά φυλλάδια
- ✓ 4 μεγάλα χαρτόνια χρωματιστά
- ✓ ψαλίδια

✓ κόλλες

✓ καρτέλες τυπωμένες με τα ονόματα των παιδιών στην τάξη



**Ενδεικτικός χρόνος:** 40 λεπτά

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να σταθούν σε κύκλο.
2. Στη μέση του κύκλου είναι τοποθετημένα δύο θρανία σε σχήμα ορθογώνιου παραλληλόγραμμου, πάνω στα οποία υπάρχουν τυπωμένες καρτέλες με τα ονόματα των παιδιών.
3. Ζητάει ανά δύο παιδιά που στέκονται διαδοχικά στον κύκλο να πλησιάσουν τα θρανία για να βρουν την καρτέλα με το όνομα τους στα ελληνικά.
4. Για τους νεοεισερχόμενους μαθητές στην καρτέλα θα αναγράφεται το όνομα τους και στη μητρική τους γλώσσα.
5. Η εκπαιδευτικός επιβεβαιώνει τη σωστή καρτέλα επαινώντας κάθε παιδί.
6. Όταν όλοι έχουν πάρει τις καρτέλες τους, δείχνει ο κάθε μαθητής με τη σειρά στον κύκλο το όνομα του στην τάξη και το λέει δυνατά.
7. Το επαναλαμβάνουν οι υπόλοιποι να ακουστεί δυνατά και καθαρά.
8. Η εκπαιδευτικός χωρίζει σε 4 ομάδες των τριών ατόμων τα παιδιά και ζητάει αφού κυκλώσουν με χρώμα το πρώτο γράμμα του ονόματός τους στην καρτέλα, να κολλήσουν τις καρτέλες με αλφαβητική σειρά στα χαρτόνια της ομάδας.
9. Στη συνέχεια, τους ζητάει να κόψουν κεφαλαία ή πεζά γράμματα από εφημερίδες, περιοδικά, διαφημιστικά φυλλάδια που τους δίνει ανά ομάδα και να σχηματίσουν το όνομά τους (τεχνική κολλάζ).
10. Έπειτα, να τα κολλήσουν στο ίδιο χρωματιστό χαρτόνι της ομάδας τους όπως οι ίδιοι θέλουν προσέχοντας να χωρέσουν όλα τα ονόματα.
11. Η άσκηση τελειώνει εφόσον παρουσιάσει η κάθε ομάδα το χαρτόνι της διαβάζοντας τα ονόματα.

**12.** Η εκπαιδευτικός αναρτά τα ονόματα σε εμφανές σημείο της τάξης.

**13.** Οι μαθητές ολοκληρώνουν τη δράση γράφοντας με χρωματιστούς μαρκαδόρους ή με ό,τι άλλο υλικό θέλουν σε μπλοκ ζωγραφικής τα ονόματά τους σε πολλές γλώσσες.

**14.** Ειδικότερα, οι πολύγλωσσοι μπορούν να το γράψουν και στη γλώσσα προέλευσής τους και, σε συνεργασία με την καθηγήτρια αγγλικών, στα αγγλικά.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός προσέχει να αποφευχθούν εντάσεις περνώντας διακριτικά από κάθε ομάδα.

Διευκολύνει στο συλλαβισμό, αν υπάρχουν κάποια παιδιά με δυσαναγνωσία. Βοηθάει διακριτικά και επαινεί ομάδες που δουλεύουν με ομαδοσυνεργατικό τρόπο.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί συστηματικά παντομίμα, π.χ. αν θέλει να κάνουν τα παιδιά ησυχία βάζει 2 δάχτυλα στο στόμα.

Αν θέλει να ακούσουν, δείχνει το αυτί του ώστε σιγά-σιγά να αναπτυχθεί ένας κοινός κώδικας-συμβόλαιο μεταξύ των μαθητών, ειδικά των πιο μικρών.



### **Σημειώσεις**

Γνωστικό αντικείμενο: Εμπέδωση Ελληνικού Αλφάβητου – Γλώσσα

Πρότερες γνώσεις: Οι μαθητές έχουν γνωρίσει το ελληνικό αλφάβητο και είναι εξοικειωμένοι με την οπτική εικόνα λέξεων.

Εμπλεκόμενες γλώσσες: Ελληνική και οι γλώσσες προέλευσης των πολύγλωσσων μαθητών

Επίπεδο γλωσσομάθειας: A1

Τάξη: Α' δημοτικού

Χώρος διεξαγωγής: αίθουσα ή προαύλιος χώρος

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παγώνας Ιωαννίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα αλφάβητα του κόσμου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- η εξοικείωση με τον ήχο των γραμμάτων [ακούει - αντιλαμβάνεται - θυμάται - σκέφτεται - βλέπει - παρατηρεί - επιλέγει - αποφασίζει - απαντάει]
- η ενίσχυση της συμμετοχικής διαδικασίας: όταν ο μαθητής δεν ξέρει την απάντηση, επιλέγει έναν συμμαθητή του από όσους προσφέρονται οικειοθελώς να τον βοηθήσουν
- η εφαρμογή ομαδοσυνεργατικού μοντέλου διδασκαλίας
- η έμπρακτη επιβράβευση της εξέλιξης και της προσπάθειάς των μαθητών
- η γλωσσική αλληλεπίδραση μέσω της συμπερίληψης γλωσσών
- η καλύτερη γνωριμία των μαθητών μεταξύ τους
- η εξοικείωση με την τήρηση των κανόνων
- η αναγνώριση της συμπερίληψης ως μέσου εκμάθησης και συνύπαρξης



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ ηχητικό ηλεκτρονικό παιχνίδι με εκφώνηση γραμμάτων
- ✓ ξυλομπογιές ή μαρκαδόροι, χαρτί A4 με φωτοτυπημένο σχέδιο
- ✓ καρτέλα με αλφαβήτα μπερδεμένη
- ✓ καλάθι ή δοχείο, πολύχρωμα χαρτάκια σημειώσεων



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- Διαιρεί σε δύο (2) μέρη τα υλικά επάνω στη σχολική έδρα:

**1ο μέρος:** χαρτάκια μπερδεμένα και ανακατεμένα με γραμμένα γράμματα (κεφαλαίο – μικρό μαζί) μέσα σε δοχείο ή καλαθάκι (ο μαθητής πρώτα βλέπει και μετά λέει το γράμμα). Εδώ η επιβράβευση γίνεται με μία (1) ξυλομπογιά της προτίμησής του.

**2ο μέρος:** ηλεκτρονικό παιχνίδι για την αναγνώριση από τον ήχο (προφορά φθόγγου) του γράμματος, υπόδειξη στον πίνακα με μπερδεμένα γράμματα αλφαβήτας. Εδώ η επιβράβευση γίνεται με τρεις (3) ξυλομπογιές της προτίμησής του.

- Η εκπαιδευτικός καλεί ενδεικτικά έναν μαθητή-εθελοντή να έρθει για προσομοίωση διαδικασίας έτσι ώστε να γίνει αντιληπτή η δραστηριότητα από την ολομέλεια πριν την έναρξη της δραστηριότητας.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να είναι έτοιμα να αναγνωρίσουν το γράμμα ή την προφορά του γράμματος που έχουν διδαχθεί.
2. Ο ενδιαφερόμενος μαθητής (τηρείται σειρά προτεραιότητας) προσέρχεται στην έδρα όπου βρίσκεται σταθερά η εκπαιδευτικός.
3. Ερωτάται και αποφασίζει ο ίδιος ο μαθητής εάν θέλει να συμμετέχει και στα δύο (2) μέρη ή μόνο στο ένα (1).
4. Όταν απαντάει σωστά επιβραβεύεται με ξυλομπογιές της προτίμησής του, για να χρωματίσει το φωτοτυπημένο σχέδιο (αυτό τους κρατάει απασχολημένους όσο υπάρχει ο μαθητής-παίκτης στην έδρα).
5. Εάν δυσκολευτεί, μπορεί να ζητήσει τη βοήθεια της ολομέλειας.
6. Όποιος γνωρίζει το γράμμα σηκώνει το χέρι του (συνήθως 3-5 άτομα).
7. Τότε η εκπαιδευτικός απευθύνεται στον μαθητή-παίκτη για να επιλέξει ο ίδιος ποιος θέλει να τον βοηθήσει.
8. Ο μαθητής-παίκτης επιλέγει.
9. Μετά τη σωστή απάντηση του μαθητή-βοηθού, ο μαθητής-παίκτης κερδίζει τις ξυλομπογιές.

**10.** Αλλά και ο μαθητής-βοηθός επιβραβεύεται επίσης με ξυλομπογιές.

**11.** Γίνεται συζήτηση για τη δυσκολία του γράμματος και για την ελληνική λέξη που έχει διδαχθεί, π.χ. Μ – μήλο. Παράλληλα, γίνεται αναφορά σε αντίστοιχες λέξεις στη μητρική γλώσσα των μαθητών για να συνδεθεί η ελληνική με την έννοια στις άλλες γλώσσες.

- Όλοι είναι κερδισμένοι και δεν απορρίπτεται κανείς λόγω άγνοιας.
- Πριν συνεχίσει ο επόμενος, τίθεται το ερώτημα στην ολομέλεια ποιος μαθητής-παίκτης θα επιθυμούσε να αγωνιστεί εκ μέρους των μαθητών που διστάζουν να δοκιμάσουν τις γνώσεις τους και δεν έχουν ακόμη καμία ξυλομπογιά για το σχέδιό τους.
- Ο μαθητής-παίκτης που ορίζεται να αγωνιστεί εκ μέρους ενός διστακτικού μαθητή αποδίδει τις κερδισμένες ξυλομπογιές στον δεύτερο (εν είδει ομαδοσυνεργατικού).



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Οι μαθητές να διακατέχονται από περιορισμένη σχολική ετοιμότητα.

Μη τήρηση σειράς ή ησυχίας.

Υπέρμετρος ενθουσιασμός λόγω της ομαδικότητας.

Μη συμμετοχή των παιδιών με ανασφάλεια στη γλωσσική ή επικοινωνιακή δεξιότητα, καθώς όλη η διαδικασία γίνεται μπροστά στην ολομέλεια (ωστόσο, διαπιστώνεται ότι παρατηρούν τη δραστηριότητα με αυξημένο ενδιαφέρον και αποδέχονται δειλά την εκπροσώπησή τους από μαθητή της εμπιστοσύνης τους).

Βιασύνη να προλάβει κάποιο άλλο παιδί να μιλήσει πρώτα.

Ελλειμματική προσοχή ή ομιλίες ταυτόχρονα με τη διεξαγωγή του παιχνιδιού.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Φροντίζει και ενθαρρύνει τη διάθεση προσφοράς και βοήθειας προς τον συμμετέχοντα που δεν γνωρίζει.

Καλλιέργεια συμμετοχικού αισθήματος μέσα από απλουστευμένες διαδικασίες.

Επιλογή γραμμάτων από το όνομά τους στα ελληνικά χωρίς υποχρεωτικά να προφέρουν τον ήχο ξεχωριστά (π.χ. διαπιστώνεται ότι γράφουν Φ όσοι το έχουν στο όνομά τους αλλά δεν ξέρουν οι περισσότεροι από αυτούς να το αναγνωρίζουν μεμονωμένα).



### Σημειώσεις

Θέση της δραστηριότητας: έχει προηγηθεί και ολοκληρωθεί η διδασκαλία όλης της Αλφαβήτου καθώς και λέξεων που ξεκινάνε από τα εκάστοτε διδαχθέντα γράμματα. Παράλληλα, έχουν ήδη ειπωθεί στη διάρκεια των μαθημάτων οι αντίστοιχες λέξεις στη μητρική γλώσσα των μαθητών, π.χ. Κ - κάστανο (στα φαρσί είναι balut).



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Δήμητρας Τυροβούζη

## ΤΙΤΛΟΣ: Μαθηματικά: η κοινή μας γλώσσα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αντιληφθούν ότι η χρήση των αριθμητικών συμβόλων και πράξεων είναι κοινή σε όλους τους πολιτισμούς και απαραίτητη στην καθημερινή ζωή όλων των ανθρώπων
- να βιώσουν τα μαθηματικά ως βάση σύνδεσης των πολιτισμών ανεξάρτητα από τη γλώσσα που μιλά καθένας
- να συνειδητοποιήσουν ότι η απόφαση για την υιοθέτηση του αραβικού-ινδικού δεκαδικού συστήματος γραφής αριθμών από τις περισσότερες χώρες του κόσμου κατέστησε τα μαθηματικά παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας
- να γνωρίσουν και να σεβαστούν ως ισότιμες τις γλώσσες των συμμαθητών τους μαθαίνοντας από αυτούς να μετρούν
- να καλλιεργήσουν θετικό κλίμα μεταξύ τους και κλίμα κατανόησης και συμμετοχής όλων των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία
- να καλλιεργήσουν την αυτοπεποίθησή τους μέσω της εμπλοκής στη δραστηριότητα και των γονέων, που θα ανατροφοδοτήσει την περαιτέρω ενεργή εμπλοκή των παιδιών στη μαθησιακή διαδικασία
- να μετρούν αυθόρμητα αβίαστα ως το 5 και στις γλώσσες των δίγλωσσων συμμαθητών τους
- να ενεργοποιηθούν, να μαντέψουν, να συζητήσουν και να χαρούν παίζοντας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ υπολογιστής, ηχεία, προτζέκτορας
- ✓ πολύχρωμοι πίνακες με τα ψηφία και τη γραφή τους στο σύστημα γραφής της κάθε γλώσσας και προφορά στα ελληνικά

✓ κάρτες με αριθμούς από το 1 ως το 5



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 ώρα για την παρουσίαση και 4 ώρες τουλάχιστον για τους διαγωνισμούς αριθμολέξεων

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Πρέπει να έχει προηγηθεί στην τάξη η εκμάθηση των λέξεων και των ψηφίων των αριθμών από το 1 ως το 5 σύμφωνα με το βιβλίο μαθηματικών της Α' τάξης.
2. Τα παιδιά κάθονται σε ημικύκλιο γύρω από τον πίνακα.
3. Αρχικά, η εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα τους αριθμούς από το 1 ως το 5 με ψηφία και λέξεις στα ελληνικά και καλεί τους γονείς (ή κάποια δίγλωσσα παιδιά αν οι γονείς απουσιάζουν) να πουν στα παιδιά ποια γλώσσα μιλούν και να ονομάσουν κάθε αριθμό στη γλώσσα τους γράφοντας παράλληλα τη λέξη.
4. Κάθε γονέας μπορεί να δίνει τον ρυθμό στην εκμάθηση των λέξεων των αριθμών, όπως γίνεται στην πατρίδα του, καθώς μαθαίνουν οι μεγάλοι στους μικρούς την ακολουθία των αριθμών.
5. Κατά περίπτωση, μπορεί η απαγγελία να συνοδεύεται και από εκφράσεις προσώπου και κινήσεις που επαναλαμβάνουν τα παιδιά μέσα σε μια ατμόσφαιρα χαράς.
6. Οι πίνακες που έχουν ετοιμάσει οι γονείς θα αναρτηθούν στην τάξη. Τα παιδιά σηκώνονται και περπατούν στον χώρο λέγοντας κάποιες αριθμολέξεις, που συγκράτησαν, το ένα στο άλλο.
7. Η εκπαιδευτικός τις επόμενες ημέρες θα καλεί τα παιδιά σε στιγμές χαλάρωσης να επαναλαμβάνουν τις ακολουθίες ως το 5 που παρουσιάστηκαν. Όπου είναι απαραίτητο, θα βοηθούν τα δίγλωσσα παιδιά ή ακόμα και το google translate.
8. Στη συνέχεια, σε ομάδες των δύο τα παιδιά θα συμμετέχουν σε διαγωνισμό αριθμολέξεων: Στην αρχή, ένα ζευγάρι-μάνα θα δείχνει ξεχωριστά τις καρτέλες κάποιων ψηφίων και θα ζητάει από τα υπόλοιπα ζευγάρια την προφορά των αριθμών αυτών σε μια από τις γλώσσες που διδάχθηκαν.
9. Κατόπιν, θα περνάει από τις ομάδες, που είναι έτοιμες με τη λήξη του χρόνου, και θα ζητάει σιωπηρά τις απαντήσεις.

**10.** Έπειτα, το ζευγάρι-μάννα θα ανακοινώνει στην ολομέλεια τις απαντήσεις και η εκπαιδευτικός θα σημειώνει στον πίνακα τους πόντους στα ζευγάρια που απάντησαν σωστά, όπως υποδεικνύει το ζευγάρι-μάννα.

**11.** Άλλος τρόπος διεξαγωγής του διαγωνισμού γίνεται και με τις κάρτες ως το 5, που θα έχουν μπροστά τους καθένα από τα ζευγάρια, και τα παιδιά θα επιλέγουν τα αντίστοιχα ψηφία έτσι όπως ακούν τις αριθμολέξεις σε διάφορες γλώσσες από το ζευγάρι-μάννα.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Ο διαγωνισμός μπορεί να διεξαχθεί σε επίπεδα δυσκολίας:

- i. Εκμάθηση κάθε ακολουθίας αριθμών ανά γλώσσα
- ii. Εκμάθηση μπερδεμένων αριθμών ανά γλώσσα
- iii. Εκμάθηση διάφορων αριθμών σε οποιαδήποτε από τις διδαχθείσες γλώσσες



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Αργότερα, στην ίδια ομάδα παιδιών μπορεί να γίνει η εκμάθηση των αριθμών ως το 10 και να συνοδευτεί και με τη γραφή τους στα εικαστικά.

Η εκπαιδευτικός μπορεί να έχει συνεννοηθεί με τα παιδιά και όταν θέλει την προσοχή τους άσχετα με το μάθημα, να λέει μια αριθμολέξη και να αναμένει ότι τα παιδιά θα της δώσουν αυτόματα τον αριθμό με τα δάχτυλά τους, δείχνοντας ότι την παρακολουθούν.

Ή το αντίθετο: Λέει τον αριθμό στα ελληνικά και ζητάει τον ίδιο ή πιο δύσκολα, τον αριθμό που έχει 1 μονάδα παρακάτω κτλ. σε συγκεκριμένη γλώσσα.

Ακόμη, μαθαίνοντας τα σύμβολα της πρόσθεσης και της αφαίρεσης σε διάφορες γλώσσες, τα παιδιά ξαφνιάζονται χαρούμενα και ενεργοποιούνται, όταν, άσχετα με τη χρονική στιγμή, τους ζητάς να βρουν ένα άθροισμα ή μια διαφορά σε άλλη γλώσσα.

Αυτό είναι πολύ πετυχημένο και στην αγγλική γλώσσα σε μεγάλες τάξεις και με πολλαπλασιασμό και διαίρεση.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παρασκευής Νούσκα

## ΤΙΤΛΟΣ: Η φιλία μας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- οι μαθητές γηγενείς και πρόσφυγες να γνωρίσουν την έννοια της φιλίας στις γλώσσες των συμμαθητών τους
- να αναπτυχθεί η συνεργασία
- να αναπτυχθεί η δημιουργικότητα
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με διαφορετικά πολιτισμικά ρεπερτόρια



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ καρέκλες
- ✓ χαρτόνια κομμένα (10 κάρτες)
- ✓ εκτύπωση σημαιών<sup>1</sup>
- ✓ υπερσύνδεσμοι τραγουδιών και βίντεο



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά



### Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός ανάλογα με τις χώρες καταγωγής βρίσκει αντίστοιχα βίντεο και τραγούδια.
- ▶ Ετοιμάζει ένα σύνολο ερωτήσεων και απαντήσεων.
- ▶ Μεταφράζει λέξεις στις αντίστοιχες γλώσσες.

<sup>1</sup> Η χώρα θα μπορούσε να εκπροσωπείται και από άλλα αντικείμενα, π.χ. ένα αξιοθέατό της.

## Διαδικασία ανάπτυξης



1. Όλοι οι μαθητές (γηγενείς και πρόσφυγες) συμμετέχουν σε έναν κύκλο φίλων.
2. Μπαίνουν τραγούδια με θέμα τη φιλία και την αγάπη από διαφορετικές χώρες προέλευσης.  
<https://youtu.be/xowNv7h3Q1U> (περσικό τραγούδι)  
<https://youtu.be/bVCKj0T9-gc> (αγγλικό τραγούδι)  
[https://www.youtube.com/watch?v=Y81a\\_QY8r2Y](https://www.youtube.com/watch?v=Y81a_QY8r2Y) (ελληνικό τραγούδι)
3. Τα παιδιά παρακολουθούν βίντεο με περιεχόμενο την έννοια της φιλίας. Οι γλώσσες παρακολούθησης θα διαφέρουν (friendship, Freundschaft, دوستی, φιλία).
4. Οι μαθητές καλούνται να εξηγήσουν ποιο ήταν το περιεχόμενο της ιστορίας που παρακολούθησαν, «Τι κατάλαβαν;».
5. Όταν φαίνεται πως βρίσκουν αρκετά κοινά σημεία μεταξύ των ιστοριών, η εκπαιδευτικός τους ενθαρρύνει λέγοντας ενδεικτικά:

«Μπράβο! Τα καταφέρατε! Είδατε, βρήκατε τόσα κοινά σημεία και καταλάβατε τόσα πολλά από την ιστορία χωρίς να γνωρίζετε τη γλώσσα!» «Μήπως δεν χρειάζεται να μιλάμε όλοι την ίδια γλώσσα, αλλά υπάρχουν και άλλοι τρόποι να παίξουμε με τους φίλους μας;»

<https://youtu.be/rvvRz7N5Vgw> (βίντεο στη γερμανική γλώσσα)

<https://youtu.be/VOgf9TCGLHA> (βίντεο με την περσική και αγγλική γλώσσα)

6. Η εκπαιδευτικός μοιράζει κάρτες στα παιδιά με λέξεις μεταφρασμένες στην αγγλική, γερμανική, ιταλική, περσική και ελληνική γλώσσα (πχ Friendship, Freundschaft, دوستی, ممنون، لطفاً، چه کار می کنی، اسم شما چیست؛, ευχαριστώ, παρακαλώ, τι κάνεις;, Πώς ονομάζεσαι;, thanks, danke, bitte, wie geht's?, Grazie, prego, Com e' stai?) και κάρτες με τις σημαίες των χωρών<sup>2</sup> όπου μιλιούνται αυτές οι γλώσσες.
7. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να ενώσουν τις κάρτες λέξεων με τις αντίστοιχες σημαίες των χωρών ή τους ρωτάει τι μπορεί να σημαίνουν αυτές οι λέξεις και τους βοηθάει στη μετάφρασή τους.



8. Γίνεται συζήτηση για το πόσο διαφορετικά γράμματα έχουν οι γλώσσες, αλλά και πόσο “όμορφα” είναι. Όλα τα παιδιά μοιράζονται από όλες τις κάρτες.

<sup>2</sup> Εδώ θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε τους κωδικούς ISO για κάθε χώρα (βλ. [https://el.wikipedia.org/wiki/ISO\\_3166-1](https://el.wikipedia.org/wiki/ISO_3166-1), στήλη alpha-2 στον πίνακα).

9. Η εκπαιδευτικός ρωτάει τα παιδιά αν θα ήθελαν να μάθουν και τα ίδια άλλες γλώσσες, καθώς και να γνωρίσουν νέους πολιτισμούς και να αποκτήσουν καινούργιους φίλους από διαφορετικές χώρες ( Αγγλία, Ελλάδα, Γερμανία, Περσία, Τουρκία).



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Δυσκολία να μεταφράσει σε πολλές γλώσσες.

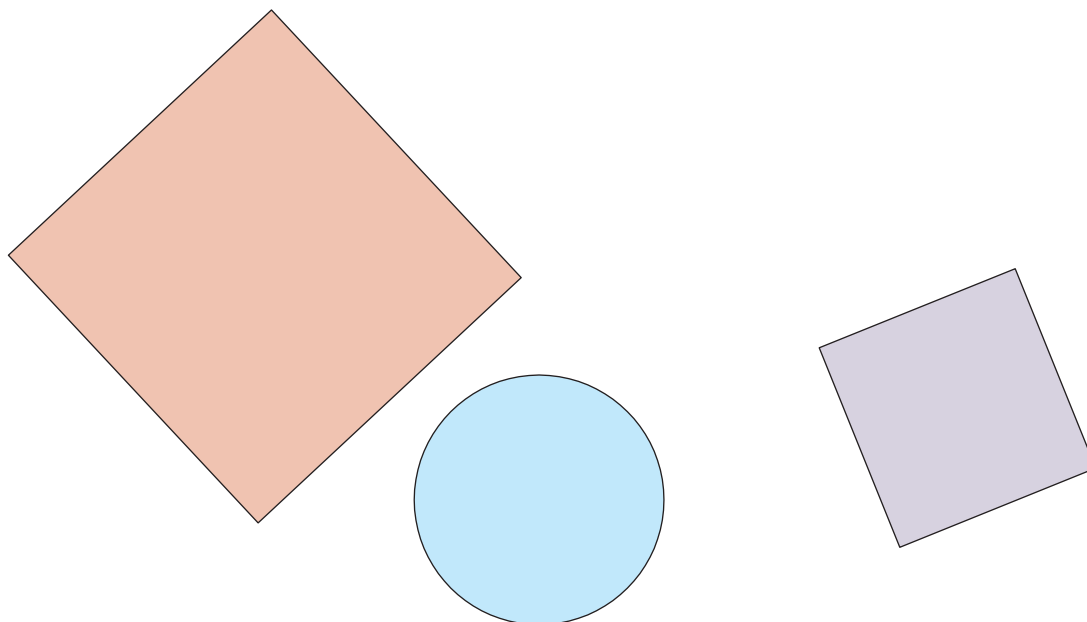
Δυσκολία επικοινωνίας με τόσα παιδιά που μιλούν διαφορετικές γλώσσες.

Δυσκολία ενθάρρυνσης των παιδιών να δοκιμάσουν να μιλήσουν και να μεταφράσουν σε άλλες γλώσσες.



**Σημειώσεις**

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Δ', Ε', ΣΤ' του Δημοτικού Σχολείου,  
Θεματική Ενότητα: Φιλία



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελένης Πατούκα

## ΤΙΤΛΟΣ: Το πάπλωμα της φιλίας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να συνειδητοποιήσουν τη μοναδικότητά τους, αλλά και να μάθουν να εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές με τους άλλους και να τις σέβονται
- να παράξουν προφορικό λόγο, να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους
- να μάθουν να χρησιμοποιούν με πολλούς τρόπους διάφορα υλικά για να κάνουν μικροκατασκευές



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ κομμάτια υφάσματος σε διάφορα χρώματα
- ✓ ανεξίτηλοι μαρκαδόροι
- ✓ βελόνα
- ✓ νήμα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ευαισθητοποιεί τα παιδιά σχετικά με τη σημασία της συνύπαρξης. Τονίζει ότι πάνω στον πλανήτη Γη ζουν εκατομμύρια άνθρωποι. Αν και φαίνονται διαφορετικοί, όλοι μοιράζονται τον ίδιο στόχο. Θέλουν να ζήσουν μια ειρηνική ζωή που να βασίζεται στην αποδοχή, τη φιλία, τη συνεργασία και τον αλληλοσεβασμό.

2. Έτσι, προτείνει στα παιδιά να φτιάξουν ένα πάπλωμα φιλίας. Τους μοιράζει κομμάτια υφάσματος σε διάφορα χρώματα και τους ζητάει να ζωγραφίσουν ένα μήνυμα φιλίας χρησιμοποιώντας ανεξίτηλα χρώματα.
3. Επίσης, τα παιδιά μπορούν να γράψουν το όνομά τους και εκείνα των φίλων τους καθώς και λέξεις σε πολλές γλώσσες.
4. Στη συνέχεια, εκπαιδευτικός και μαθητές συγκεντρώνουν τα διαφορετικά υφάσματα και τα ράβουν μεταξύ τους δημιουργώντας το πάπλωμα της φιλίας.
5. Μάλιστα, μπορούν να προτείνουν και στα παιδιά του διπλανού τμήματος να προσθέσουν κομμάτια υφάσματος στο πάπλωμα, ώστε η ζεστασιά της φιλίας να απλωθεί παντού.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Να δυσκολεύονται τα παιδιά με το ψαλίδι, γι' αυτόν τον λόγο δουλεύουν σε ζευγάρια, για να βοηθάει το ένα το άλλο και να μάθουν να συνεργάζονται.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Τα παιδιά που είναι εξοικειωμένα με το ψαλίδι μπορούν να κόψουν μόνα τους.



### **Σημειώσεις**

**Διαθεματική διασύνδεση:** **Γλώσσα:** Προφορική επικοινωνία-Ανάγνωση και Γραφή, **Μελέτη Περιβάλλοντος,** **Δημιουργία και Έκφραση:** Εικαστικά.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Δήμητρας Πετκοπούλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολυγλωσσικά ακούσματα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας
- να δημιουργηθούν σχέσεις εμπιστοσύνης και ασφάλειας μεταξύ των μαθητών
- να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με διαφορετικές γλώσσες
- να καλλιεργηθεί η ενεργητική ακρόαση
- να καλλιεργηθεί η πολυγλωσσική ενσυναίσθηση



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μπαλόνια
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ κηρομπογιές-ξυλομπογιές
- ✓ εικονογραφημένες καρτέλες με συναισθήματα
- ✓ τυμπανάκι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 90 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να καθίσουν σε κύκλο.
  2. Ακούνε όλοι μαζί το τραγούδι σε 25 γλώσσες «La Reine des Neiges» (<https://www.youtube.com/watch?v=nS3aOnzUk6M>)<sup>1</sup> και η εκπαιδευτικός ζητάει να της πουν αν και ποιες γλώσσες αναγνώρισαν.
  3. Η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές τα μπαλόνια και τους ζητάει να γράψουν πάνω σε αυτά με μαρκαδόρους τη λέξη «καλημέρα» σε όποια γλώσσα επιθυμούν και γνωρίζουν, ακόμη κι αν δεν είναι η μητρική τους.
  4. Μπορούν να ζωγραφίσουν και κάτι που επιθυμούν.
  5. Αφού ολοκληρωθεί η πρώτη φάση, τους ζητάει να δώσουν τα μπαλόνια τους στον διπλανό τους, δεξιόστροφα.
  6. Τους ζητάει να διαβάσουν τη λέξη που βλέπουν στο μπαλόνι που κρατάνε και να πουν πώς νιώθουν διαβάζοντάς την.
  7. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή, η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να κινηθούν στον χώρο ελεύθερα και να δημιουργήσουν ζευγάρια με κριτήριο το πρώτο γράμμα του ονόματός τους να είναι κοινό.
  8. Αφού δημιουργήσουν ζευγάρια, τους ζητάει να δημιουργήσουν έναν μικρό διάλογο μεταξύ τους:
    - Καλημέρα, πώς νιώθεις αυτή τη στιγμή;
    - Πόσων χρονών είσαι;
    - Ποιο είναι το αγαπημένο σου μάθημα;
- με τη προϋπόθεση πως ο καθένας θα μιλάει στη μητρική του γλώσσα ή σε όποια άλλη γλώσσα επιθυμεί.
9. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή, γίνεται επιστροφή στην ολομέλεια και συζήτηση για το πώς ένιωσαν τα παιδιά στην άσκηση με το ζευγάρι τους, αν υπάρχει κάτι που τα δυσκόλεψε και τι.
  10. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν και τις εικονογραφημένες καρτέλες με τα συναισθήματα αν θέλουν για να παρουσιάσουν το συναισθημά τους ή να το παρουσιάσουν με τη στάση του σώματός τους (παντομίμα).
  11. Έπειτα, η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να βρουν ένα δικό τους σημείο στον χώρο και να χαλαρώσουν για λίγα λεπτά. Ακούγεται χαλαρωτική μουσική.
  12. Μετά τη διαδικασία χαλάρωσης, ζητάει από τα παιδιά να σταθούν όρθια, το ένα δίπλα στο άλλο, γύρω-γύρω από το χαρτί του μέτρου.

<sup>1</sup> Υλικό που αντλήθηκε από την ενότητα «Γλωσσική Ενσυναίσθηση» Γάτση (2021-2022)

- 13.** Τους ζητάει να ζωγραφίσουν ό,τι επιθυμούν, αν είδαν κάποια εικόνα κατά τη διαδικασία της χαλάρωσης ή να γράψουν λέξεις που τους γεννήθηκαν στη διαδικασία του μαθήματος και θέλουν να τις μοιραστούν με τα υπόλοιπα παιδιά.
- 14.** Μόλις η εκπαιδευτικός χτυπήσει το τύμπανο, το κάθε παιδί κινείται μια θέση δεξιά. Τώρα καλείται να συμπληρώσει κάτι στη ζωγραφιά του συμμαθητή του του οποίου πήρε τη θέση.
- 15.** Η διαδικασία ολοκληρώνεται αφού ο κάθε μαθητής επιστρέψει στην αρχική του θέση.
- 16.** Γίνεται επιστροφή στην ολομέλεια και παρατήρηση του συλλογικού έργου που αποτυπώθηκε στο χαρτί του μέτρου.
- 17.** Ακολουθεί συζήτηση για την ομορφιά της διαφορετικότητας, της συνεργασίας και της αποδοχής του άλλου.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Ενθαρρύνει τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι εμπνευστικός.

Συνοδεύει τους μαθητές στη δυσκολία τους και προτείνει αν διστάζουν να γράψουν τη λέξη «καλημέρα» στη γλώσσα τους, απλά να την πουν προφορικά ή να ζωγραφίσουν μόνο στο χαρτί του μέτρου χωρίς να γράψουν.

Επισημαίνει την αξία της άνευ όρων αποδοχής και της γνησιότητας του κάθε μέλους της ομάδας.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Για τα μικρότερα παιδιά αφιερώνεται περισσότερος χρόνος στη ζωγραφική της «καλημέρας».

Αν χρειαστεί, αφιερώνεται περισσότερος χρόνος στην τελευταία δράση (χαρτί του μέτρου) για να εκφραστούν ελεύθερα και με δημιουργικότητα.

Η εκπαιδευτικός επιμένει να αναδεικνύει τα δυνατά σημεία των μαθητών τονίζοντας τη χρησιμότητά τους στο δέσιμο της ομάδας αλλά και στην εξέλιξη της συλλογικής προσπάθειας.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Σοφίας Παπακωνσταντίνου<sup>1</sup>

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολυγλωσσική αφύπνιση



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να αναγνωρίζουν λέξεις που σχετίζονται με τα συναισθήματα στον προφορικό και γραπτό λόγο στην ελληνική γλώσσα και στις γλώσσες των συμμαθητών τους
- να βρουν ομοιότητες και διαφορές στις λέξεις μεταξύ των γλωσσών των συμμαθητών τους



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ κόλλες A4 (λευκές)
- ✓ χαρτί μέτρου
- ✓ σεντόνι
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες, ενδεικτικά στο μάθημα της Ευέλικτης Ζώνης ή των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων.



### Προετοιμασία

- Ως αφορμή λειτουργεί η ενότητα 16 με τίτλο “Νιώθω” από το σχολικό εγχειρίδιο της Γλώσσας της Β΄ τάξης.

<sup>1</sup> Που αντλήθηκε από το υλικό Γάτση (2022), <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/51314>

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Το μάθημα θα ξεκινήσει με ένα παιχνίδι γλωσσικής αφύπνισης όπου οι μαθητές καλούνται να σχηματίσουν ένα λουλούδι σε μια λευκή κόλλα Α4 και στο κέντρο να γράψουν ποιο συναίσθημα βιώνουν εκείνη τη μέρα (π.χ. χαρά, λύπη κ.λπ.).
2. Έπειτα, η εκπαιδευτικός θα γράψει στον πίνακα πώς γράφεται αυτή η λέξη στα ελληνικά και έπειτα οι μαθητές θα πουν και θα γράψουν πώς λέγεται αυτή η λέξη στη γλώσσα τους.
3. Σε κάθε ένα πέταλο, θα υπάρχει και μια λέξη, γραμμένη με μαρκαδόρο διαφορετικού χρώματος, σε κάποια από τις γλώσσες των μαθητών της τάξης και με αυτό τον τρόπο θα σχηματιστεί το πολύχρωμο λουλούδι της πολυγλωσσίας!
4. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός και οι μαθητές θα στρώσουν το σεντόνι στο πάτωμα, θα πάρουν τους μαρκαδόρους, θα ζωγραφίσουν τον εαυτό τους και από δίπλα θα γράψουν τα συναισθήματα που νιώθουν στις γλώσσες που γνωρίζουν με διαφορετικούς μαρκαδόρους.
5. Θα δημιουργηθεί ένα μεγάλο, πολύχρωμο, πολυγλωσσικό χαλί συναισθημάτων<sup>2</sup> το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο συζήτησης και ανάπτυξης διαλόγου μεταξύ των μαθητών και της εκπαιδευτικού.
6. Οι μαθητές θα εκφράσουν ελεύθερα μεταξύ τους πώς ένιωσαν κατά την διάρκεια υλοποίησης της δραστηριότητας, τι τους έκανε εντύπωση στις λέξεις των διαφορετικών γλωσσών, τι τους άρεσε, τι δεν τους άρεσε, τι θα άλλαζαν εάν θα ξαναέκαναν την συγκεκριμένη δραστηριότητα στο μέλλον.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός πρέπει να είναι προετοιμασμένη να βοηθήσει περισσότερο εκείνον τον μαθητή που δυσκολεύεται να εκφράσει δημόσια μπροστά στους συμμαθητές του τα συναισθήματά του και να τον παροτρύνει να ζωγραφίσει ή να γράψουν κάτι μαζί στο πολυγλωσσικό χαλί.

Μία ακόμη δυσκολία που μπορεί να συναντήσει η εκπαιδευτικός είναι ότι για την ολοκλήρωση της δραστηριότητας μπορεί να μην επαρκεί ο ενδεικτικός χρόνος των 2 διδακτικών ωρών.

<sup>2</sup> Η δραστηριότητα έχει αντληθεί από το επιμορφωτικό υλικό της ενότητας «Γλωσσική Ενσυναίσθηση» (Γάτση, 2021-2022). Αναλυτικότερα βλ. διδακτορική διατριβή Γάτση (2022), <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/51314>



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Μια μελλοντική προέκταση της συγκεκριμένης πολυγλωσσικής δραστηριότητας για μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας (π.χ. των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού) αποτελεί η αντικατάσταση του πολυγλωσσικού χαλιού συναισθημάτων από την δημιουργία πολυγλωσσικού παραμυθιού.

Με τη βοήθεια των Νέων Τεχνολογιών οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν ένα διαδραστικό παραμύθι προσθέτοντας όχι μόνο κείμενο και εικόνα (π.χ. ζωγραφιές) αλλά και ακουστικό υλικό (π.χ. ηχογραφήσεις στις ομιλούμενες γλώσσες των μαθητών) στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Ο κάθε μαθητής εκφράζει τα συναισθήματά του στη γλώσσα του και έπειτα είτε ψάχνει να βρει κοινές λέξεις με τις γλώσσες των συμμαθητών του είτε συζητάει με κάποιον άλλον σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές των γλωσσών τους.

Με αυτό τον τρόπο, κινητοποιούνται όλοι οι μαθητές για να συμμετάσχουν στην πολυγλωσσική αυτή δραστηριότητα και παράγουν οπτικοακουστικό υλικό που μπορούν να το δείξουν στους φίλους και στην οικογένειά τους.



### **Σημειώσεις**

Η παρούσα πολυγλωσσική δραστηριότητα απευθύνεται σε μαθητές ηλικίας 7 και 8 ετών, Β' και Γ' τάξης Δημοτικού αντίστοιχα, ιδανικά στο Τμήμα Υποδοχής.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Σωκράτη Παπαστεργίου

## ΤΙΤΛΟΣ: Το τηλεπαιχνίδι



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθεί κάποιο βασικό λεξιλόγιο που μπορεί να αφορά οποιαδήποτε θεματική ενότητα
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια
- να αξιοποιηθεί η διαγλωσσικότητα
- να γνωριστούν τα παιδιά καλύτερα μεταξύ τους
- να επιτευχθεί η επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ όλων των παιδιών
- να αναπτυχθεί ο συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των μελών της ομάδας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ Χάρτινες κάρτες που απεικονίζουν αντικείμενα, επαγγέλματα ή ενέργειες



### Ενδεικτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

Η εκπαιδευτικός πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας:

- ▶ ετοιμάζει τις κάρτες
- ▶ χρειάζεται ίσως να έχει αποφασίσει τη σύνθεση και των αριθμό των ομάδων, ώστε να είναι περίπου ισοδύναμες και να εξασφαλίζεται η αλληλεπίδραση όλων των μαθητών μεταξύ τους

## Διεξαγωγή δραστηριότητας



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες.
2. Μοιράζει εικόνες που απεικονίζουν αντικείμενα, επαγγέλματα, ενέργειες, π.χ. ποδήλατο, γιατρός, τρέχω.
3. Οι μαθητές πρέπει να γράψουν κάτω από κάθε εικόνα τι εικονίζεται στα ελληνικά, στις γλώσσες καταγωγής τους και σε κάποια άλλη γλώσσα π.χ. αγγλικά.
4. Σε συγκεκριμένο χρόνο (π.χ. 5 λεπτά), όλοι οι μαθητές της κάθε ομάδας πρέπει να δουν και να προσπαθήσουν να μάθουν τις λέξεις σε όλες τις γλώσσες.
5. Η εκπαιδευτικός μαζεύει πίσω τις κάρτες και τις δίνει σε διαφορετική ομάδα αυτή τη φορά.
6. Στην πορεία, γίνεται διαγωνισμός. Ένας από κάθε ομάδα σηκώνεται στον πίνακα. Η αντίπαλη ομάδα του δείχνει μια κάρτα και αυτός πρέπει να πει τη λέξη σε όλες τις γλώσσες που έχουν καταγράψει.
7. Όποια ομάδα μαζέψει όλες τις κάρτες που είχε αρχικά κερδίζει.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας ή φύλου χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές, αρκεί τα παιδιά να γνωρίζουν γραφή.

Νεοαφιχθέντες μαθητές μπορούν να εντάσσονται πλήρως στις ομάδες χρησιμοποιώντας τους δικούς τους πόρους (τις γλώσσες προέλευσής τους, άλλες γλώσσες που γνωρίζουν).



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Χριστίνας Μιχαηλίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολυγλωσσικά γεωμετρικά σχήματα και στερεά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να επικοινωνήσουν οι μαθητές και να έρθουν σε επαφή με τη νέα γνώση με διαφορετικούς τρόπους πέρα από τη γλώσσα
- να εξασκηθούν στη χρήση παντομίμας για επικοινωνία με άτομα που δεν γνωρίζουν την γλώσσα
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια
- να αναδειχθεί η αξία της συνεργασίας και να καλλιεργηθεί κλίμα αποδοχής
- να διασκεδάσουν οι μαθητές και να δεθούν σαν ομάδα
- να εξασκήσουν τη φαντασία και την εκφραστικότητά τους
- να αξιοποιήσουν τους πόρους που προσφέρει η βιωματική μάθηση.



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ σχολικό βιβλίο
- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ πινέζες ή κόλλα για τον τοίχο
- ✓ εκτυπωτής



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

► Ο εκπαιδευτικός ετοιμάζει από πριν σε χαρτόνια Α5 τυπωμένα τα γεωμετρικά σχήματα<sup>1</sup> π.χ. τετράγωνο, κύκλος, τρίγωνο, ρόμβος και διάφορα απλά στερεά π.χ. πυραμίδα, σφαίρα, κύβος. Οι εκτυπώσεις είναι τόσες όσες και οι ομάδες.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες, φροντίζοντας να υπάρχουν σε όλες τις ομάδες μαθητές που δεν έχουν ως μητρική γλώσσα τα ελληνικά.
2. Ζητάει από τις ομάδες να πάρουν ένα σετ από τα εκτυπωμένα χαρτόνια.
3. Τους ενθαρρύνει να επιλέξουν το όνομα της ομάδας τους.
4. Ζητάει από κάθε ομάδα να καταγράψει κάτω από το σχήμα ή το στερεό την ονομασία του στις διάφορες μητρικές γλώσσες που υπάρχουν στην ομάδα.
5. Γράφει στον πίνακα τα ονόματα των ομάδων και αφήνει κενό για να σημειώνει τους πόντους.
6. Ζητάει να σηκωθεί ένα άτομο από κάθε ομάδα.
7. Τους λέει τη λέξη (σχήμα ή στερεό) που πρέπει να δείξουν με παντομίμα στα μέλη της ομάδας τους.
8. Όποια ομάδα βρει πρώτη τη λέξη παίρνει έναν πόντο.
9. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται, με διαφορετικά άτομα στο ρόλο αυτού που κάνει παντομίμα.
10. Αφού ολοκληρωθεί το παιχνίδι, τοποθετείται στον πίνακα ανακοινώσεων ένα σετ από τα σχήματα-στερεά όπου αναγράφεται και η ορολογία στις διάφορες γλώσσες.
11. Γίνεται συζήτηση για το αν έχουν ομοιότητες κάποιες λέξεις μεταξύ τους π.χ. circle και κύκλος έχουν ίδιο ήχο και επαναλαμβάνουν ένα γράμμα c/κ, πυραμίδα και Πυραμιδα είναι ίδια ακριβώς λέξη.
12. Η εκπαιδευτικός δίνει μαρκαδόρους και ένα χαρτόνι σε κάθε ομάδα.
13. Γράφει στον πίνακα μια λέξη σε μια από τις γλώσσες της τάξης και ζητάει από τους μαθητές να τα ζωγραφίσουν.
14. Οι μαθητές πρέπει να καταλάβουν σε ποιο σχήμα αναφέρεται η λέξη και να το απεικονίσουν σωστά.

<sup>1</sup> Με βάση το επιμορφωτικό υλικό της ενότητας «Γλωσσική Ενσυναίσθηση» (Γάτση, 2021-2022), προτείνεται το Πολυγλωσσικό Μαθηματικό Λεξικό της Μετάδρασης <https://metadrasi.org/wp-content/uploads/11/2018/Mathematical-Dictionary.pdf>.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Οι νεοεισερχόμενοι μαθητές πρέπει να συμμετέχουν πλήρως στις ομάδες.

Η εκπαιδευτικός να εξηγεί με σαφήνεια και με εκφραστικότητα τα βήματα και να επιβλέπει διακριτικά τις ομάδες.



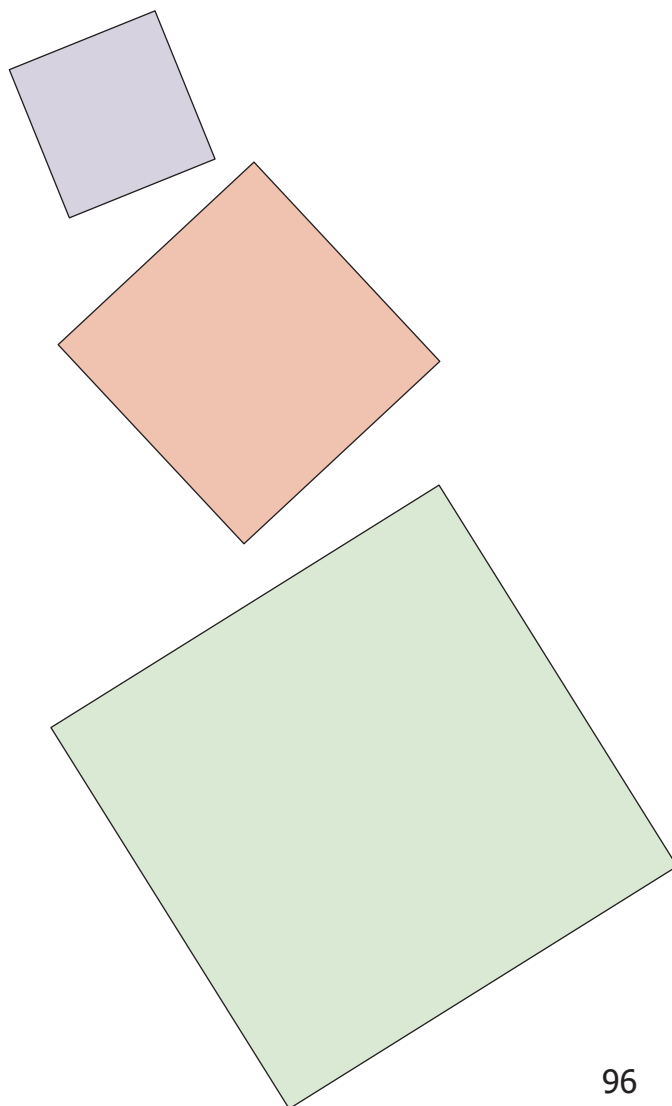
### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες τροποποιήσεις για προσαρμογή σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και σε διαφορετικά επίπεδα.



### **Σημειώσεις**

Η δραστηριότητα έχει ανακεφαλαιωτικό χαρακτήρα. Γίνεται αφού έχουν διδαχθεί το αντίστοιχο κεφάλαιο.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Νικόλαου Δαλαμπούρα

## ΤΙΤΛΟΣ: Ο χάρτης των γλωσσών-Πολυγλωσσικές ταυτότητες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο που σχετίζεται με τις χώρες και τις γλώσσες
- να εξασκηθούν στην παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου και στις δύο γλώσσες (ελληνικά και μητρική γλώσσα)
- να εμπεδώσουν/χρησιμοποιήσουν επικοινωνιακά τις φράσεις «Από πού είσαι;», «Τι γλώσσα μιλάς;» καθώς και τις αντίστοιχες απαντήσεις τους
- να καλλιεργήσουν στάσεις και αντιλήψεις θετικές προς την πολυγλωσσία και τη σημαντικότητα όλων των γλωσσών
- να μαθαίνουν για τη γλώσσα μέσα από τη γλώσσα



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ παγκόσμιος χάρτης
- ✓ πολύχρωμες λωρίδες
- ✓ πινέζες
- ✓ πολύχρωμα χαρτόνια B1



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30 λεπτά (ενδεικτικά περίπου 10 λεπτά για το κάθε μέρος της δραστηριότητας)



## Προετοιμασία

Η εκπαιδευτικός πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας συνίσταται να:

- ▶ προετοιμάσει την αίθουσα διδασκαλίας για τις εργασίες σε ομάδες
- ▶ οργανώσει τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν
- ▶ προσεγγίσει σε προηγούμενα μαθήματα το σχετικό λεξιλόγιο (χώρες/ γλώσσες)
- ▶ ενημερώσει τους μαθητές κάποιες μέρες πριν για το θέμα της δραστηριότητας ζητώντας τους να προσκομίσουν εάν ενδιαφέρονται μία φωτογραφία τους

## Διαδικασία διεξαγωγής



### 1ο μέρος (10')

1. Η εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε μαθητή ένα χαρτόνι B1 με χρώμα της επιλογής του και εξηγεί ότι πρέπει να γράψουν σε δύο γλώσσες (ελληνικά & μητρική) προσωπικές πληροφορίες όπως ονοματεπώνυμο, χώρα καταγωγής και γλώσσα.

2. Στη συνέχεια, πρέπει να κολλήσουν στο χαρτόνι μία φωτογραφία τους ή να ζωγραφίσουν τον εαυτό τους δημιουργώντας έτσι τη γλωσσική τους ταυτότητα. Κατά τη διάρκεια αυτής της δημιουργίας, οι μαθητές θα εργαστούν σε ομάδες για να αλληλοβοηθηθούν ενώ αυτοί με τις αναπτυγμένες γλωσσικές δεξιότητες θα υποστηρίξουν γλωσσικά τους υπόλοιπους στην ομάδα όπου χρειαστεί.

### 2ο μέρος (10')

3. Το επόμενο βήμα είναι για τους μαθητές να εντοπίσουν στον χάρτη τις χώρες προέλευσής τους με τη βοήθεια της ολομέλειας και της εκπαιδευτικού και χρησιμοποιώντας τις λωρίδες και τις πινέζες να κολλήσουν τις γλωσσικές τους ταυτότητες συνδέοντάς τις με τις χώρες προέλευσης.

### 3ο μέρος (10')

4. Όταν αυτή η διαδικασία τελειώσει, η εκπαιδευτικός πυροδοτεί μια συζήτηση γύρω από τις χώρες και τις γλώσσες που αναφέρθηκαν εστιάζοντας στην παρότρυνση των μαθητών να παρουσιάσουν και να μοιραστούν στην τάξη τα γλωσσικά τους προφίλ.

5. Συμπερασματικά, σε όλη τη δραστηριότητα τονίζεται η σημαντικότητα της πολυγλωσσίας μέσα από διαδικασίες συμπερίληψης όλων των γλωσσών.



## **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός χρειάζεται να διεξάγει μικρή έρευνα για τα γλωσσικά προφίλ και τις χώρες καταγωγής των μαθητών, οργανώνοντας «μεικτές» ομάδες με δυνατούς και αδύναμους μαθητές, με σκοπό τον επικουρικό ρόλο των πρώτων, δρώντας ως διευκολυντής και παροτρύνοντας όλους να συμμετέχουν ενεργά.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

#### **Για μικρότερα παιδιά ή αναλφάβητους:**

Οι πληροφορίες που θα συμπεριλάβουν στην γλωσσική τους ταυτότητα θα είναι λιγότερες (όνομα & γλώσσα) και τη θέση της συζήτησης θα πάρει ένα παιχνίδι όπου κάθε μαθητής καλείται να ανακαλύψει όσες περισσότερες χώρες και γλώσσες αναφέρθηκαν (κρατώντας σκορ) δίνοντας έμφαση περισσότερο στο επικοινωνιακό μέρος της γλώσσας.

#### **Για μεγαλύτερα παιδιά:**

Οι πληροφορίες που θα συμπεριλάβουν στη γλωσσική τους ταυτότητα μπορούν να είναι περισσότερες (χόμπι, ηλικία, τόπος κατοικίας κ.λπ.) και η συζήτηση που θα ακολουθήσει θα είναι πολυδιάστατη.



### **Σημειώσεις**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει κατασκευαστεί για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε πολύγλωσσα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα προωθώντας, παράλληλα, την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων στη μητρική.

Ομάδα στόχος: Το προφίλ των μαθητών είναι παιδιά πρόσφυγες/μετανάστες στις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού (Δ', Ε', Στ') ηλικίας περίπου 9-12 ετών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Χρύσας Ζησοπούλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Το κυνήγι του χαμένου μπαλονιού



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο που σχετίζεται με τα τοπικά επιρρήματα και πιο συγκεκριμένα με τις λέξεις «μπροστά», «πίσω», «αριστερά», «δεξιά»
- να εξασκηθούν στο να δίνουν οδηγίες πλοήγησης (έστω και σε έναν περιορισμένο χώρο για αρχή όπως είναι η αίθουσα διδασκαλίας)
- να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους με ιδιαίτερη έμφαση στην τόνωση της ταυτότητάς τους μέσω της γλώσσας τους (ειδικά τα παιδιά με προσφυγικό υπόβαθρο)
- να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες στις πρώτες γλώσσες τους
- να καλλιεργήσουν θετικές στάσεις και αντιλήψεις προς την πολυγλωσσία και την αξία όλων των γλωσσών και τη γλωσσική αφύπνιση εν γένει
- να μάθουν να λειτουργούν ομαδικά



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ 3 μπαλόνια σε διαφορετικό χρώμα (ξεφούσκωτα)
- ✓ ανεξίτηλοι μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 35 λεπτά



## Προετοιμασία

Η εκπαιδευτικός πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας συνίσταται να:

- ▶ προετοιμάσει την αίθουσα διδασκαλίας για να μπορούν οι μαθητές να κάτσουν σε έναν κύκλο και να μετακινούνται σε δεύτερη φάση χωρίς εμπόδια
- ▶ προσεγγίσει σε προηγούμενα μαθήματα το σχετικό λεξιλόγιο (τοπικά επιρρήματα με έμφαση στις λέξεις που θα αξιοποιηθούν στην πολυγλωσσική δραστηριότητα).

## Διαδικασία Διεξαγωγής



### 1ο μέρος (10')

1. Οι μαθητές κάθονται σε έναν κύκλο έτσι ώστε να βλέπουν και να ακούν καθαρά ο ένας τον άλλον. Λένε όλοι με τη σειρά κάποιες από τις λέξεις (τις έχει ορίσει από πριν η εκπαιδευτικός) που έμαθαν στην προηγούμενη ενότητα («μπροστά»-«πίσω»-«δεξιά»-«αριστερά»).
2. Στη συνέχεια, λένε την ίδια λέξη στα αραβικά και στα φαρσί με τον ίδιο τρόπο. Για παράδειγμα, ξεκινά ο μαθητής λέγοντας τη λέξη «αριστερά». Την επαναλαμβάνουν όλοι με τη σειρά και όταν τελειώσουν ξεκινά ένας μαθητής με πρώτη γλώσσα την αραβική να λέει την ίδια λέξη στα αραβικά και επαναλαμβάνουν οι υπόλοιποι μαθητές.
3. Η ίδια διαδικασία γίνεται και με τη λέξη στα φαρσί έτσι ώστε να ακούσουν και να επαναλάβουν όλοι οι μαθητές τις τέσσερις λέξεις και στις τρεις γλώσσες.

### 2ο μέρος (10)'

4. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε τρεις ομάδες. Κάθε ομάδα έχει τουλάχιστον έναν φυσικό ομιλητή ελληνικών, φαρσί και αραβικών.
5. Κάθε ομάδα διαλέγει ένα όνομα και με τη σειρά της βγαίνει από την αίθουσα μέχρι η άλλη ομάδα να κρύψει το ένα ξεφουσκωτο μπαλόνι αντικείμενο κάπου μέσα στην τάξη.
6. Το ίδιο κάνουν με τη σειρά όλες οι ομάδες. Το παιχνίδι είναι έτοιμο να ξεκινήσει!

### 3ο μέρος (15')

7. Η εκπαιδευτικός εξηγεί το παιχνίδι. Θα πρέπει κάθε ομάδα να καθοδηγήσει την επόμενη χρησιμοποιώντας μόνο τις λέξεις που μάθανε, όσες φορές χρειαστεί



μέχρι να βρει η τελευταία το κρυμμένο μπαλόνι, π.χ. «Μπροστά, μπροστά, μπροστά, αριστερά, μπροστά, δεξιά, δεξιά».

**8.** Ξεκινά κάθε ομάδα από το ίδιο σημείο (στο κέντρο της τάξης) και όλα τα μέλη της ακολουθούν τις οδηγίες που ακούν από την προηγούμενη. Αυτό που δεν ξέρουν οι μαθητές ακόμη είναι ότι κάθε ομάδα θα δώσει τις οδηγίες σε διαφορετική γλώσσα! Η διαδικασία ανάθεσης της γλώσσας των οδηγιών γίνεται με κλήρωση.

**9.** Η εκπαιδευτικός κάνει κλήρωση και κάθε ομάδα αναλαμβάνει να δώσει τις οδηγίες στην γλώσσα που της έτυχε. Όταν η ομάδα βρίσκει το μπαλόνι της, το φουσκώνει και γράφει πάνω το όνομά της στην γλώσσα των οδηγιών. Τα μπαλόνια αυτά θα διακοσμούν την τάξη!



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός χρειάζεται να έχει διεξάγει μικρή έρευνα για τα γλωσσικά προφίλ και τις χώρες καταγωγής των μαθητών και να οργανώσει ανομοιογενείς ομάδες με δυνατούς και αδύναμους μαθητές αλλά και με μαθητές διαφόρων γλωσσικών και πολιτισμικών υποβάθρων.

Η εκπαιδευτικός πρέπει να έχει τον ρόλο του εμπνευστή και διευκολυντή, παροτρύνοντας όλους να συμμετέχουν ενεργά ακόμα και μαθητές διστακτικούς και χωρίς αυτοπεποίθηση.

Αν έχει στην τάξη του παιδιά με ειδικές ανάγκες, τα βοηθάει να σταθούν στον κύκλο και να συμμετέχουν με την κατάλληλη βοήθεια από τους συμμαθητές τους στο τελικό παιχνίδι.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Χαράς Χαρμπίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Προσανατολίζομαι και πλοηγούμαι στην πόλη



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές/μαθήτριες

- να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο περιγραφής μιας τοποθεσίας και να εξασκηθούν στη δεξιότητα της αντίληψης του προσανατολισμού
- να μπορούν να ανταποκριθούν επιτυχώς σε μια αντίστοιχη επικοινωνιακή περίπτωση και ανάγκη τους για εντοπισμό τοποθεσίας
- να κατανοήσουν το λεξιλόγιο που αφορά την πλοήγηση σε μια πόλη
- να μπορούν να κατανοούν και να παρέχουν πληροφορίες και οδηγίες για τη μετακίνηση από ένα μέρος σε ένα άλλο
- να διασκεδάσουν και να βελτιώσουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις, να καλλιεργήσουν την αλληλοβοήθεια και τη συνεργασία
- να αναπτύξουν ενεργητική ακρόαση και εμπιστοσύνη
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ φύλλα A4
- ✓ μολύβια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ σφυρίχτρες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- Η διδακτική ενότητα που προηγήθηκε ξεκίνησε με την περιγραφή (χρήση βιντεοπροβολέα με αντίστοιχες εικόνες) του απαραίτητου βασικού λεξιλογίου: **δεξιά, αριστερά, απέναντι, δίπλα, ανάμεσα, κοντά, μακριά**. Πριν έρθουν οι μαθητές η εκπαιδευτικός έχει προετοιμάσει τον χώρο διεξαγωγής της δραστηριότητας στη μεγάλη αυλή του σχολείου. Η εκπαιδευτικός έχει γράψει στις κόλλες ονόματα από διάφορα μέρη που υπάρχουν σε μια πόλη (π.χ. νοσοκομείο, μουσείο, σχολείο, λαϊκή αγορά, φούρνος κ.λπ.) και τις έχει τοποθετήσει σε διάφορα σημεία του χώρου διεξαγωγής της δραστηριότητας στην αυλή. Επίσης, πριν ξεκινήσει η δραστηριότητα, επαναλαμβάνει το απαιτούμενο λεξιλόγιο για να το θυμηθούν όλες και όλοι.
- Τα παιδιά ενθαρρύνονται να αναφέρουν και να μας δείξουν πώς αυτές οι έννοιες μεταφράζονται στη μητρική τους γλώσσα. Έπειτα ο εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των 3-4 ατόμων.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός δίνει σε ένα μέλος από κάθε ομάδα ένα χαρτί με τοποθεσίες (π.χ. 1. Φαρμακείο, 2. Νοσοκομείο, 3. Φούρνος) και του ζητά να περιγράψει στην ομάδα του πώς να πάει στα μέρη που έχουν ζητηθεί, χωρίς να δείχνει και χωρίς να αναφέρει τα ονόματα των τοποθεσιών.
2. Αφήνει χρόνο οι πολύγλωσσοι μαθητές να ζωγραφίσουν την τοποθεσία ή να πουν προφορικά ή γραπτά στην γλώσσα καταγωγή
3. Τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας πρέπει να καταλάβουν τις οδηγίες και να φτάσουν στους στόχους.
4. Ο κάθε οδηγός-μαθητής σφυρίζει πιο δυνατά κάθε φορά που η ομάδα πλησιάζει στο στόχο. Οι τοποθεσίες που έχουν επιλεγεί είναι προσαρμοσμένες στα ενδιαφέροντα, τις διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και σε διαφορετικά επίπεδα.
5. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας η εκπαιδευτικός δεν διορθώνει γλωσσικά λάθη και δεν παρεμβαίνει στην καθοδήγηση. Ενθαρρύνει όλα τα μέλη της ομάδας και τα επιβραβεύει για τη συμμετοχή τους.
6. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται με όλα τα μέλη της ομάδας στον ρόλο του «οδηγού». Ανάλογα με το βαθμό εξοικείωσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.

Με τη βοήθεια της εργαλειοθήκης «Φτου και βγαίνω!»

<https://www.teach4integration.gr/wp-content/uploads/2019/07/Unicefweb.pdf>

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αφροδίτης Ρίζου

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολυγλωσσικός Κρυμμένος Θησαυρός (σε τάξη υποδοχής-ΖΕΠ)



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθεί το λεξιλόγιο, που σχετίζεται με αντικείμενα του σχολείου
- να καλλιεργηθεί η δεξιότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου και κατανόησης γραπτού λόγου
- να αισθανθούν οι μαθητές τον χώρο της τάξης/του σχολείου ως έναν χώροοριοθετημένο και ασφαλή
- να καλλιεργηθεί η κοινωνική δεξιότητα του σεβασμού των κανόνων
- να ενδυναμωθεί η ταυτότητα των μαθητών και η αποδοχή της στο σχολείο
- να συμμετέχουν οι μαθητές ενεργά στη γνωστική διαδικασία βρίσκοντας προσωπικό νόημα και διασκεδάζοντας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά (μικρά)
- ✓ μαρκαδόρος ή στυλό



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

Η εκπαιδευτικός πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας

- ▶ Συγκεντρώνει το λεξιλόγιο στα ελληνικά που θέλει να εμπεδωθεί από τους μαθητές σχετικά με τα αντικείμενα του σχολείου.
- ▶ Βρίσκει στο διαδίκτυο ή ρωτά τους μαθητές πώς λέγονται και γράφονται στη γλώσσα τους αυτά τα αντικείμενα (τις προηγούμενες μέρες).
- ▶ Γράφει σε χαρτάκια τα αντικείμενα που έχει διδάξει στους μαθητές στα ελληνικά καθώς και στη μητρική γλώσσα των παιδιών (το κάθε χαρτάκι έχει μία γλώσσα γραμμένη πάνω).
- ▶ Κρύβει τα χαρτάκια στο σχολείο σε συγκεκριμένους χώρους που οι μαθητές έχουν ήδη μάθει.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των 2-3 ατόμων (προσπαθώντας στην κάθε ομάδα να υπάρχει διαφορετική μητρική γλώσσα των μαθητών). Οι μαθητές ψάχνουν να βρουν τα χαρτάκια στο σχολείο με οδηγίες της εκπαιδευτικού ώστε να τους κατευθύνει στους σωστούς χώρους.
2. Αφού συγκεντρώσουν όλα τα χαρτάκια, η κάθε ομάδα προσπαθεί να αποκωδικοποιήσει τη λέξη που είναι γραμμένη σε όποια γλώσσα τύχει να βρει.
3. Τοποθετούν τις λέξεις που κατανόησαν στα αντίστοιχα αντικείμενα. Όποια λέξη μένει χωρίς αντικείμενο γιατί δεν μπόρεσε η ομάδα να την αποκωδικοποιήσει, συζητιέται στην ολομέλεια για να γίνει η αποκωδικοποίηση της λέξης και τελικά να βρεθεί η αντιστοιχία με το αντικείμενο.
4. Τέλος, η εκπαιδευτικός και οι μαθητές πάνε στα αντικείμενα και όλοι μαζί διαβάζουν τη λέξη σε όλες τις γλώσσες σχολιάζοντας ομοιότητες και συζητώντας εμπειρίες γλωσσών.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Η εκπαιδευτικός οφείλει να συμπεριλάβει τις γλώσσες όλων των παιδιών πράγμα που μπορεί να απαιτεί παραπάνω έρευνα από την ίδια.

Εάν κάποιο παιδί δεν έχει γραπτό λόγο στη μητρική του γλώσσα, τότε δίπλα από την γραμμένη στη μητρική του γλώσσα λέξη, μπορεί να υπάρχει η

προφορά της λέξης γραμμένη με ελληνικούς χαρακτήρες ώστε να γίνει η κατανόηση σε προφορικό επίπεδο στη μητρική του γλώσσα.

Εξάλλου το σημαντικό είναι να αναγνωρίσει τη λέξη στη μητρική του γλώσσα με όποιον τρόπο μπορεί, ώστε να συμμετέχει ενεργά, να βρει προσωπικόνόημα στη δραστηριότητα, να ενισχυθεί η ταυτότητά του και να καταλάβει ότι είναι αποδεκτή στο σχολικό περιβάλλον.

Είναι σημαντικό εξ αρχής η εκπαιδευτικός να ξεκαθαρίσει ότι στόχος είναι η διασκέδαση και δεν υπάρχουν νικητές παρά μόνο καλές ομάδες που συνεργάζονται σωστά.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Είναι σημαντικό να συμπεριληφθεί η γλώσσα κάθε παιδιού που θα συμμετέχει.

Οι γλώσσες προσαρμόζονται ανάλογα με τους μαθητές.

Ο αριθμός των μαθητών, επίσης, καθορίζει και τον αριθμό των ομάδων και των παιδιών σε αυτές. Χρειάζεται προσοχή στο να υπάρχει σε κάθε ομάδα ποικιλία γλωσσικού ρεπερτορίου ώστε να βρουν όσο το δυνατόν περισσότερες αντιστοιχίες λέξεων-αντικειμένων.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Δήμητρας Μήνου

## ΤΙΤΛΟΣ: Το φαγητό



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να γνωρίσουν συνήθειες και έθιμα άλλων πολιτισμών
- να αναπτύξουν κοινωνικές ικανότητες, με σκοπό την αποτελεσματική επικοινωνία σε διαφορετικά περιβάλλοντα, σε κλίμα αποδοχής και σεβασμού καθετί διαφορετικού
- να αναγνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες των μελών ενός πολιτιστικού πλαισίου
- να μάθουν να σέβονται τις διαφορετικές γλώσσες και κουλτούρες
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να γνωριστούν καλύτερα με τα μέλη της ομάδας τους
- να συνεργαστούν και να ανταλλάξουν ιδέες και απόψεις
- να καλλιεργήσουν την εκφραστικότητα και τη δημιουργικότητά τους
- να αναπτύξουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες μέσω της βιωματικής μάθησης

### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

πλαστικοποιημένες κάρτες με φωτογραφίες φαγητών

πλαστικοποιημένες κάρτες αλφάβητων



**Ενδεικτικός χρόνος:** 180 λεπτά



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός τυπώνει και πλαστικοποιεί κάρτες με φαγητά από τις χώρες προέλευσης των μαθητών του, καθώς και τα αλφάβητα αυτών των χωρών.
- ▶ Παράλληλα, ετοιμάζει δύο παρουσιάσεις power point, στη μία εκ των οποίων θα υπάρχουν εικόνες με φαγητά από τις χώρες των μαθητών του και εικόνες με τα αλφάβητα των χωρών αυτών.
- ▶ Στη δεύτερη παρουσίαση θα υπάρχουν εικόνες με τους διαφορετικούς τρόπους διεξαγωγής του γεύματος σε κάθε χώρα. Ακόμη, η εκπαιδευτικός βρίσκει στο διαδίκτυο βίντεο, όπου θα γίνει η σύνδεση της προφοράς των σχετικών λέξεων με τη γραφή τους.
- ▶ Τέλος, η εκπαιδευτικός βρίσκει έναν παγκόσμιο χάρτη ή μία υδρόγειο σφαίρα και έρχεται σε επαφή με όλους τους γονείς των μαθητών, ώστε να συνεργαστούν.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ρωτάει τους μαθητές τι θεωρούν οι ίδιοι ως ιδιαίτερο πολιτισμικό χαρακτηριστικό ενός λαού (δίνονται ως παράδειγμα τα ρούχα).
2. Τα παιδιά ενθαρρύνονται να εκφραστούν ελεύθερα.
3. Όταν αναφερθούν από τους μαθητές οι διατροφικές συνήθειες των λαών, η εκπαιδευτικός τους ζητάει να μιλήσουν για τα παραδοσιακά φαγητά του τόπου τους.
4. Έπειτα ρωτάει τους μαθητές εάν έχουν δοκιμάσει φαγητά άλλων χωρών, τι τους άρεσε/δεν τους άρεσε σε αυτά.
5. Τέλος, τους ζητάει να αναφέρουν, εάν γνωρίζουν, φαγητά που τρώμε στην Ελλάδα, τα οποία όμως προέρχονται από άλλες χώρες (π.χ. το κρουασάν).
6. Κάθε φορά που παίρνει τον λόγο ένας μαθητής δείχνει στην ολομέλεια της τάξης, με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού, τη θέση της χώρας του στον χάρτη/στην υδρόγειο σφαίρα.
7. Η εκπαιδευτικός προβάλλει στους μαθητές την πρώτη παρουσίαση power point που έχει προετοιμάσει.
8. Κάθε διαφάνεια έχει φαγητά από τις διάφορες χώρες προέλευσης των μαθητών, αλλά και φαγητά που τρώμε στην Ελλάδα, αλλά προέρχονται από άλλες χώρες.
9. Η εκπαιδευτικός ζητάει αρχικά από τους μαθητές να αναγνωρίσουν τα



φαγητά αυτά και έπειτα επιβεβαιώνει τις απαντήσεις τους ή δίνει περαιτέρω πληροφορίες.

**10.** Στη συνέχεια, παρατηρούν όλοι μαζί τις διαφάνειες με τα διαφορετικά αλφάβητα των γλωσσών (power point no2).

**11.** Με τον τρόπο αυτό, γίνεται σύνδεση της γλώσσας, και συγκεκριμένα του συστήματος γραφής της, με την κουλτούρα.

**12.** Έπειτα, εκπαιδευτικός και μαθητές παρακολουθούν τα βίντεο που έχουμε ετοιμάσει για να εξοικειωθούν με τις προφορές των διαφορετικών γλωσσών.

**13.** Εάν η εκπαιδευτικός δεν έχει καταφέρει να βρει βίντεο με τα συγκεκριμένα φαγητά, μπορεί να χρησιμοποιήσει τα ηλεκτρονικά λεξικά των γλωσσών, που κυκλοφορούν δωρεάν στο διαδίκτυο και δίνουν και την προφορά των λέξεων.

**14.** Με αφορμή τη θεματική ενότητα της διατροφής, μπορεί να γίνει αναφορά και στους τρόπους διεξαγωγής ενός γεύματος, στις διάφορες χώρες ενδιαφέροντος.

**15.** Η εκπαιδευτικός και οι μαθητές σχολιάζουν τις εικόνες και συζητάνε για τους διαφορετικούς κανόνες που έχουν διάφοροι λαοί σε ό,τι αφορά τη συμπεριφορά στο τραπέζι (π.χ. χρήση πιρουνιού - χρήση chop sticks).

**16.** Έπειτα, η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να μοιραστούν τις εμπειρίες τους από τη διεξαγωγή ενός γεύματος (πώς συνηθίζουν να τρώνε στο σπίτι τους, τι σκεύη χρησιμοποιούν, πώς στρώνουν το τραπέζι κ.ά.).

**17.** Στο σημείο αυτό, προσκαλούνται στην τάξη και γονείς, ώστε να μιλήσουν για τον τρόπο διεξαγωγής ενός γεύματος στη χώρα τους.

**18.** Μπορεί ακόμα να γίνει και αναπαράσταση ενός τέτοιου γεύματος με «ψεύτικα» φαγητά.



### **Παιχνίδι - αποτίμηση**

- Η εκπαιδευτικός απλώνει στο πάτωμα τις κάρτες και προβάλλει τα βίντεο ή αναπαράγει τις λέξεις από τα ηλεκτρονικά λεξικά.
- Ζητάει από τους μαθητές να εντοπίσουν το φαγητό και το αλφάβητο (από τις κάρτες) που ταιριάζει σε κάθε ήχο.
- Ζητάει από τους γονείς των μαθητών να έρθουν στην τάξη και να βοηθήσουν στη μετάφραση μίας απλής συνταγής για κέικ, σε όλες τις γλώσσες ενδιαφέροντος. Με τον τρόπο αυτό, τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τα αλφάβητα άλλων χωρών.
- Στη συνέχεια, γίνεται εντοπισμός τυχόν ομοιοτήτων στις λέξεις των υλικών

της συνταγής και δημιουργείται ένας πίνακας, όπου αναγράφονται όλα τα υλικά για το κέικ σε όλες τις γλώσσες.

- Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές, όσους έχουν τη δυνατότητα, να φτιάξουν στο σπίτι με τους γονείς τους ένα παραδοσιακό φαγητό από τον τόπο τους.
- Ετοιμάζεται στην τάξη ένας μπουφές με όλα τα φαγητά και προσκαλούνται όλοι οι μαθητές του σχολείου, αλλά και οι γονείς τους, να γευτούν και να μάθουν τα φαγητά αυτά.
- Η εκπαιδευτικός έχει προβλέψει να υπάρχει η αντίστοιχη σημαία πάνω στο κάθε φαγητό, όπως και καρτελάκια με την ονομασία του.
- Οι μαθητές και κυρίως όσοι δεν είχαν την ευκαιρία να προετοιμάσουν κάποιο φαγητό, θα είναι υπεύθυνοι για την παρουσίασή τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Για μαθητές ή και γονείς οι οποίοι δεν μπορούν να επικοινωνήσουν στα ελληνικά, θα πρέπει να υπάρχει ένας μαθητής-διαμεσολαβητής ή ακόμα και ένας διερμηνέας της Μετάδρασης.

Επίσης, στους μαθητές που δεν έχουν τη δυνατότητα να προετοιμάσουν κάποιο φαγητό με τους γονείς τους στο σπίτι, δίνονται άλλες αρμοδιότητες (π.χ. να είναι υπεύθυνοι του μπουφέ και της παρουσίασης των φαγητών στους άλλους μαθητές).

Οι ομάδες που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας θα πρέπει να είναι ισάριθμες και οι οδηγίες που θα δίνονται στους μαθητές να είναι απλές και κατανοητές.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν όλα τα γλωσσικά τους ρεπερτόρια (τις μητρικές τους ή άλλες γλώσσες), αλλά και να συνεισφέρουν στην κοινή προσπάθεια μέσω μη λεκτικής επικοινωνίας.

Μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά μεγαλύτερης ή μικρότερης ηλικίας, χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.



## Ενδεικτικό υλικό



|    |     |    |     |    |    |
|----|-----|----|-----|----|----|
| अ  | आ   | इ  | ई   | उ  | ऊ  |
| a  | ā   | i  | ī   | u  | ū  |
| ऋ  | ॠ   | ऌ  | ॡ   |    |    |
| r  | r̥  | l  | l̥  |    |    |
| ए  | ऐ   | ओ  | औ   | अं | अः |
| e  | ai  | o  | au  | am | ah |
| क  | ख   | ग  | घ   | ङ  |    |
| ka | kha | ga | gha | ṅa |    |
| च  | छ   | ज  | झ   | ञ  |    |
| ca | cha | ja | jha | ña |    |

<https://metadrasi.org/>

<https://translate.google.gr/?hl=el&sl=el&tl=en&op=translate>

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Στέφανου Πασχάλη

**ΤΙΤΛΟΣ:** Δημιουργία αφίσας όπου θα αναγράφονται τα δικαιώματα του παιδιού



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με πολυγλωσσικές γραφές
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να βελτιώσουν τη λεπτή κινητική δεξιότητα
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους



## Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ εφημερίδες
- ✓ περιοδικά
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- ▶ Πριν την υλοποίηση της δραστηριότητας, έχει προηγηθεί συζήτηση σχετικά με το δικαίωμα όλων των παιδιών στην εκπαίδευση.
- ▶ Με την τεχνική της ιδεοθύελλας, έχει προηγηθεί η δημιουργία μιας λίστας λέξεων και εκφράσεων σχετικών με τα δικαιώματα των παιδιών. Η λίστα αυτή, η οποία έχει δημιουργηθεί πάνω σε χαρτί του μέτρου βρίσκεται ήδη αναρτημένη δίπλα στον πίνακα της τάξης.
- ▶ Μάλιστα, πολλές από τις λέξεις έχουν γραφτεί και στις γλώσσες των πολύγλωσσων μαθητών της τάξης. Πριν τη δραστηριότητα επαναλαμβάνουμε το σχετικό λεξιλόγιο (σχολείο, βιβλία, τετράδια, μάθημα, όλα τα παιδιά στο σχολείο, σχολείο για όλους κ.α.).

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των 5-6 ατόμων.
2. Δίνει σε κάθε ομάδα ένα χρωματιστό χαρτόνι (διαφορετικού χρώματος), ένα κουτί μαρκαδόρους, κόλλες, ψαλίδια και διάφορα περιοδικά ή εφημερίδες τα οποία περιέχουν θέματα σχετικά με την εκπαίδευση και τα παιδιά.
3. Οι μαθητές συζητούν μεταξύ τους και σχεδιάζουν την αφίσα που επιθυμούν. Χρησιμοποιούν αν θέλουν εικόνες ή λέξεις από τα περιοδικά που έχουν στη διάθεσή τους.
4. Η εκπαιδευτικός παροτρύνει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν στην αφίσα τους λέξεις ή φράσεις που έχουν διδαχθεί, τόσο στα ελληνικά όσο και στη γλώσσα καταγωγή τους, παίρνοντας ιδέες από τη σχετική λίστα που είναι αναρτημένη στην τάξη.
5. Στο τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τις αφίσες στην τάξη συμπληρώνουν στην δικιά τους αν ξέχασαν κάποιο δικαίωμα και τις αναρτούν σε κάποιο χώρο του σχολείου που έχουμε αποφασίσει ότι θα διακοσμήσουμε με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα για τα δικαιώματα του Παιδιού.
6. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει και συγχαίρει όλους τους μαθητές για τη δουλειά τους και τη συμμετοχή τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός φροντίζει για την επάρκεια των υλικών σε κάθε ομάδα.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει όλους τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά και τους θυμίζει πράγματα που έχουμε αναφέρει.

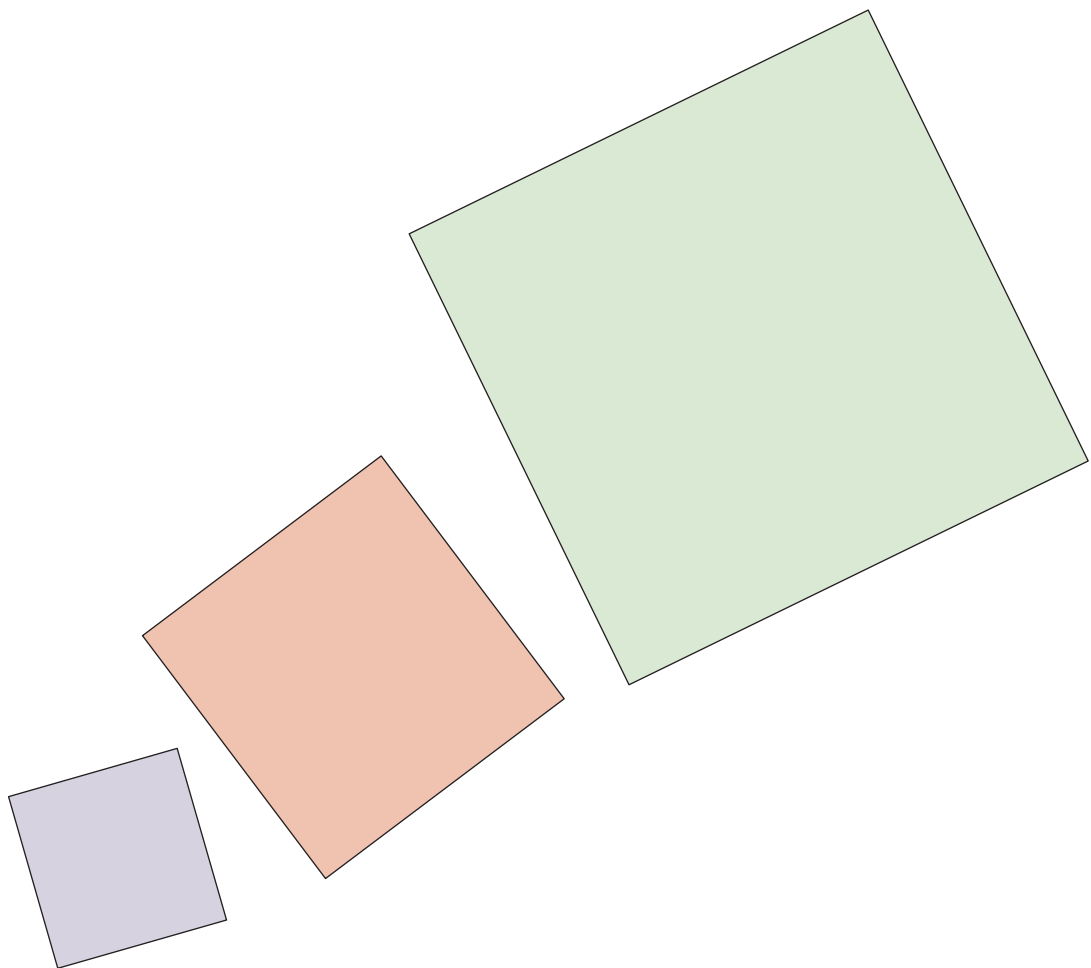
Ενθαρρύνει τα παιδιά που είναι πιο διστακτικά ή συνεσταλμένα.

Επιβραβεύει τα παιδιά κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερες αλλαγές, καθώς μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα σε μαθητές όλων των ηλικιών.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Γιώργου Τέλλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Πόσο κοστίζουν;



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- οι μαθητές να μάθουν τις ονομασίες προϊόντων που βρίσκουμε σε σούπερ μάρκετ, φούρνο και λαϊκή αγορά για να μπορούν να τα ζητούν
- να μπορούν να ρωτάνε «πόσο κοστίζει;» για να πληρώνουν τον λογαριασμό, να μάθουν να μιλάνε για τα χρήματα και λεξιλόγιο γύρω από αυτά
- να ενισχυθεί η δεξιότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου
- να ενισχυθεί η ικανότητα ενεργητικής ακρόασης και αλληλεπίδρασης
- να καλλιεργηθεί το πνεύμα της ομαδικότητας και της συνεργασίας
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά A4
- ✓ μολύβι/στυλό
- ✓ φωτοτυπίες με σχετικά κείμενα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα





## Προετοιμασία

- ▶ Πριν μπουν οι μαθητές, η εκπαιδευτικός έχει προετοιμάσει την τάξη για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας.
- ▶ Βάζει τα θρανία σε ομάδες και σε κάθε ομάδα αφήνει ένα φυλλάδιο με τα κείμενα που θα χρειαστούν.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε 3-4 μικτές ομάδες με όλα τα γλωσσικά ρεπερτόρια.
2. Γίνεται ανάγνωση των κειμένων στην τάξη και έπειτα η εκπαιδευτικός ζητάει από κάθε ομάδα να καταγράψει σε ένα φύλλο χαρτί τις λέξεις/προτάσεις που θεωρεί ότι σχετίζονται με τον τίτλο της ενότητας.
3. Έπειτα, γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια και η εκπαιδευτικός εξηγεί στους μαθητές τι σημαίνει κάθε λέξη/πρόταση και πώς την χρησιμοποιούμε.
4. Κατόπιν, αφού η εκπαιδευτικός έχει βρει ήδη τις μεταφράσεις αυτών των λέξεων και φράσεων στα Κουρδικά και τα Περσικά, ζητάει από τους μαθητές – ομιλητές Κουρδικών/ Περσικών σε κάθε ομάδα – να γράψουν και να προφέρουν τις λέξεις/φράσεις στην υπόλοιπη ομάδα τους.
5. Εκεί η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τη συζήτηση.
6. Τέλος, στην ολομέλεια γίνεται συζήτηση για τις ομοιότητες ή διαφορές που έχουν οι λέξεις στην κάθε γλώσσα και ενθαρρύνεται η συμμετοχή των πολύγλωσσων μαθητών.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας περνάει από όλες τις ομάδες και βεβαιώνεται ότι όλοι συμμετέχουν και μιλάνε.

Τους ενθαρρύνει και τους επιβραβεύει.

Επαναλαμβάνει το λεξιλόγιο και εξηγεί ξανά όταν είναι απαραίτητο.

Φροντίζει σε όλες τις ομάδες να υπάρχει ποικιλία γλωσσικών ρεπερτορίων.

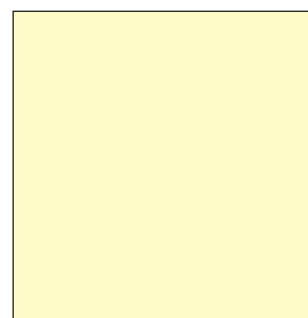
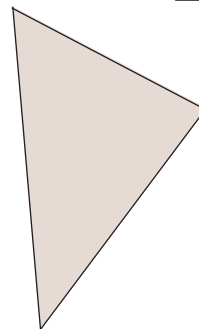
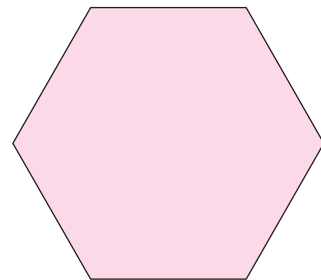
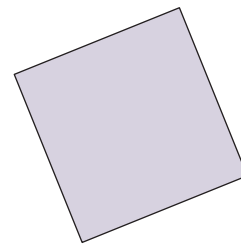




### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε ηλικιακή ομάδα (από το νηπιαγωγείο μέχρι τη διδασκαλία ενηλίκων) με μικρές τροποποιήσεις κατά την διεξαγωγή και προετοιμασία.

Μπορεί να εφαρμοστεί σε μαθητές με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια από τα αναφερόμενα.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Θεοδώρας Τζωρτζάκη

**ΤΙΤΛΟΣ:** Πηγαίνω να αγοράσω είδη πρώτης ανάγκης (τρόφιμα, φάρμακα, ρούχα)



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με την ελληνική γλώσσα
- να μάθουν να χρησιμοποιούν την ελληνική γλώσσα για να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες τους
- να κοινωνικοποιηθούν και να επικοινωνήσουν με γηγενείς κατοίκους
- να ενθαρρυνθούν να συμμετέχουν ενεργά
- να μάθουν φράσεις όπως: «Πόσο κοστίζει;» «Τι σας χρωστώ;» «Ορίστε, τα ρέστα σας!»
- να μάθουν τα ονόματα των προϊόντων που θα χρησιμοποιηθούν
- να διδαχθούν την αξία των νομισμάτων στη χώρα διαμονής



## Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πλαστικά-ψεύτικα τρόφιμα
- ✓ κουτιά από φάρμακα
- ✓ ρούχα
- ✓ καρτελάκια ή χαρτάκια για τις τιμές των προϊόντων
- ✓ ένα μολύβι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 60 λεπτά



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός ενημερώνει τους μαθητές λίγες μέρες πριν τη δραστηριότητα ότι θα χρειαστεί για τη διεξαγωγή της κάποια αντικείμενα που θα μπορούσαν να φέρουν από το σπίτι.
- ▶ Πιθανόν να επιθυμούν τα ίδια τα παιδιά να προετοιμάσουν ένα ρόλο (του πωλητή ή του αγοραστή).

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα προϊόντα τοποθετούνται πάνω στα θρανία.
2. Κάθε θρανίο αποτελεί ένα κατάστημα.
3. Στα θρανία οι μαθητές ετοιμάζουν πολύγλωσσα ταμπελάκια. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο για βοήθεια.
4. Οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν το ρόλο που επιθυμούν να παίξουν.
5. Ένας μαθητής θα είναι ο πωλητής και ένας ο αγοραστής.
6. Για να διευκολύνει τους μαθητές, η εκπαιδευτικός ξεκινάει τη διαδικασία παίζοντας και τους δύο ρόλους.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Είναι πολύ πιθανό να υπάρξουν δυσκολίες στο να κατανοήσουν τα παιδιά τις έννοιες που θα χρησιμοποιηθούν λόγω της διαφορετικής γλώσσας.

Αυτό το πρόβλημα λύνεται με την προϋπόθεση ότι θα προηγηθεί της δραστηριότητας ένα μάθημα που θα αφορά τους όρους που θα χρησιμοποιηθούν και η επεξήγησή τους στις μητρικές γλώσσες των μαθητών.



## Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και σε μεγάλο εύρος μαθητών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αικατερίνης Βλαδίκας

## ΤΙΤΛΟΣ: Μαθαίνω για το ποδήλατο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να περιγράψουν δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, χρησιμοποιώντας τις σχετικές εκφράσεις και λεξιλόγιο
- να ενισχυθεί η δεξιότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να αναγνωρίσουν τα ταλέντα και τα χαρίσματα των άλλων μελών της ομάδας (τραγούδι)



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ υλικά ζωγραφικής
- ✓ φύλλα A4
- ✓ μολύβια
- ✓ κηρομπογιές
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ ποδήλατο
- ✓ καρτέλες πλαστικοποιημένες
- ✓ υπολογιστής
- ✓ ηχεία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

Η εκπαιδευτικός έχει φροντίσει να μάθει ότι όλοι έχουν ποδήλατο στο σπίτι τους. Αν δεν έχουν όλοι, φροντίζει να υπάρχει ένα ποδήλατο κοινής χρήσης στο σχολείο.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Προβάλλεται το video του τραγουδιού και το αντίστοιχο εικονόλεξο.
2. Οι μαθητές μαντεύουν τα λόγια.

Το  πλάι στη  περπάτησα,  
πού'κανε κάθε μέρα η .  
Βρήκα τα  πού'χε στο  της,  
το  πού'πεσε απ'το  της.  
Βρήκα το  και το  της,  
τις  , το , το  της.  
Βρήκα τη  της,  
βρήκα σε μιαν άκρη μια  διάφανη  
πού'μοιαζε με .  
Τα μάζεψα **1 - 1** και τα κράτησα  
κι έλεγα πού'ναι πού'ναι η .  
Την   να περνά πάνω απ'τα ,  
την άλλη μέρα πάνω απ'τα μνήματα.  
Την τρίτη  έχασα τα  της,  
στους  άναψαν τα  της.

Εικονόλεξο για το ποίημα του Οδυσσέα Ελύτη  
«Η Ποδηλάτισσα»

**3.** Έπειτα, η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να γράψουν:

- Τι έχει επάνω του το ποδήλατο;
- Η εκπαιδευτικός φέρνει στην τάξη ένα κανονικό ποδήλατο και αφού κατονομαστούν όλα τα μέρη του, το κάθε παιδί τα γράφει στο δικό του φύλλο χαρτί στη δική του γλώσσα και στα ελληνικά.

**4.** Η εκπαιδευτικός ομαδοποιεί τις σελίδες και τις κρεμάει στον τοίχο.

**5.** Δείχνει στους μαθητές τα διαφορετικά συστήματα γραφής (γλώσσες).

**6.** Εκπαιδευτικός και μαθητές ακούν πάλι το τραγούδι, προσπαθούν να το τραγουδήσουν και φυσικά κάνουν και κινήσεις στον χώρο ανάλογα με τα λόγια

#### ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΠΟΔΗΛΑΤΟ

Μπορείς να γράψεις τα ονόματα στα κουτάκια;



Τί λείπει σε αυτό το ποδήλατο;



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Να φέρει η εκπαιδευτικός ποδήλατο στην τάξη και όχι κάποιο παιδί.

Αν υπάρχει χρόνος, μπορεί να οργανωθεί κάποια εκδρομή με ποδήλατα με την προϋπόθεση να διασφαλιστεί ποδήλατο για όλα τα παιδιά.



**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Σύνδεση της Γλώσσας με τη Μουσική.

Κατάλληλο για παιδιά ηλικίας 6-11 ετών.

Μπορεί η δραστηριότητα να ξεκινήσει με έναν διάλογο για το αν τα παιδιά χρησιμοποιούν το ποδήλατο στις χώρες καταγωγής των μαθητών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Σουλτάνας Μουστακλή

## ΤΙΤΛΟΣ: Μαθαίνω για το ποδήλατο

Στο μάθημα της γλώσσας θέμα συζήτησης θα είναι το σπίτι ή ο χώρος διαμονής (κάτι πολύ οικείο για κάθε παιδί). Ο καθένας μπορεί να θυμηθεί και να αποδώσει με τον τρόπο του το σπίτι που γνώρισε στην ιδιαίτερη πατρίδα του καθώς και το σπίτι όπου διαμένει τώρα.



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- οι μαθητές να εμπεδώσουν και να μπορούν να χρησιμοποιήσουν το βασικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν ένα σπίτι
- να ενισχυθεί το κλίμα ομαδικής συνεργασίας
- να ενισχυθεί η επικοινωνία μεταξύ όλων των μελών της ομάδας
- να εκφραστούν και να αναγνωριστούν τα συναισθήματα
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά A4
- ✓ μολύβια και ξυλομπογιές
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλες Stick
- ✓ περιοδικά και φυλλάδια που να περιέχουν εικόνες κατοικίας
- ✓ έπιπλα ή αντικείμενα στο σπίτι σε επαρκή αριθμό για κολλάζ



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των 4 και δίνει σε κάθε ομάδα ένα φύλλο χαρτί, μολύβια και ξυλομπογιές, ψαλίδια και εικόνες διαφόρων σπιτιών που έχει βρει σε περιοδικά ή διαφημιστικά φυλλάδια.
2. Ζητάει από τα παιδιά να σχεδιάσουν το σπίτι που έχουν στο μυαλό τους, ως πιο οικεία εικόνα και ζητά να το περιγράψουν και να πούνε σε ποιο μέρος βρίσκεται.
3. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός ζητάει να το επιπλώσουν και να το φτιάξουν έτσι όπως θα ήθελαν να είναι το σπίτι στο οποίο θα κατοικήσουν.
4. Έπειτα, ζητάει να ονοματίσουν τα δωμάτια, τα έπιπλα και τα αντικείμενα στο σπίτι.
5. Τέλος, κάθε ομάδα θα πρέπει να γράψει ένα συναίσθημα που νιώθει σε κάθε ένα από τα δωμάτια του σπιτιού αυτού.
6. Για την έκφραση των συναισθημάτων τους ενθαρρύνεται η χρήσης και της μητρικής τους γλώσσας.
7. Στη συνέχεια, οι μαθητές ασχολούνται με την περιγραφή πινάκων γνωστών καλλιτεχνών, όπου περιγράφουν τι βλέπουν σε κάθε πίνακα π.χ. (παρατηρούν και περιγράφουν το δωμάτιο από πίνακα του Βαν Γκογκ).
8. Σε επόμενη δραστηριότητα, η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές καρτέλες με λέξεις που έχουν σχέση με κάποιο δωμάτιο του σπιτιού, ζητώντας από τους μαθητές να διαγράψουν αυτές που δεν ταιριάζουν με το συγκεκριμένο δωμάτιο.
9. Σε επόμενη δραστηριότητα, η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές εικόνες από διάφορα δωμάτια του σπιτιού και τους ζητάει να γράψουν τι κάνουν σε κάθε δωμάτιο.
10. Έτσι, προάγεται η έκφρασή τους και πλουτίζεται το λεξιλόγιό τους με την εκμάθηση των λέξεων που αφορούν στα μέρη του σπιτιού.
11. Είναι σημαντικό σε όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας τα παιδιά να συνεργάζονται και να επικοινωνούν μεταξύ τους.
12. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να φέρουν την επόμενη ημέρα μια εικόνα από ένα σπίτι της χώρας τους.





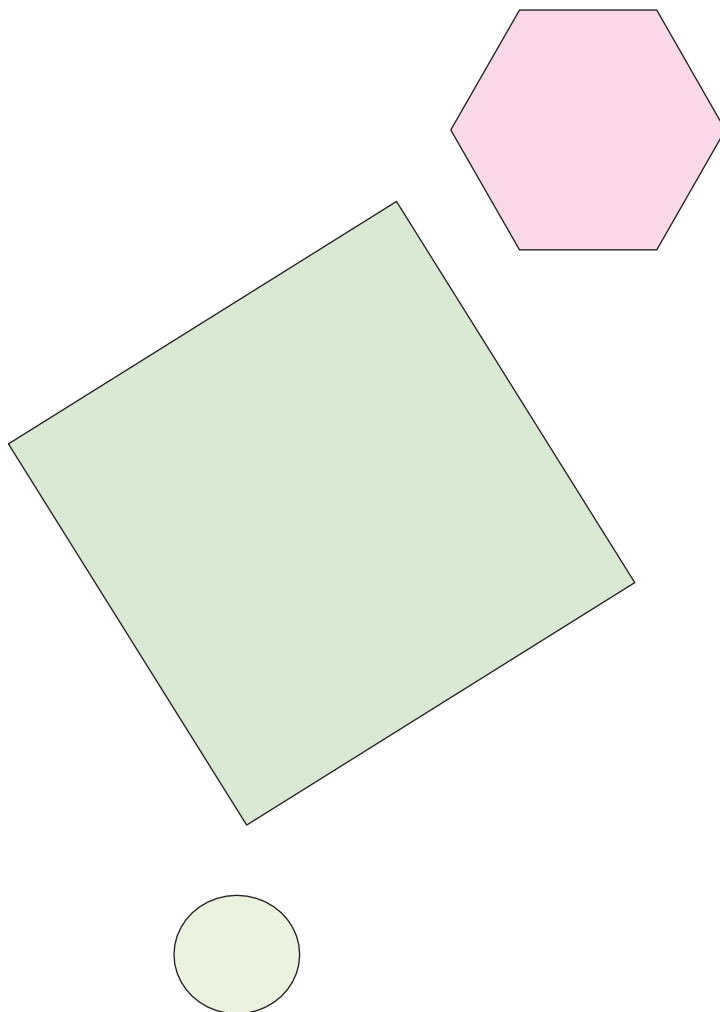
### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός φροντίζει να υπάρχουν υλικά για όλα τα παιδιά.

Συμμετέχει και αυτή ενεργά και βοηθά τα παιδιά που δυσκολεύονται περισσότερο.

Επίσης, προτρέπει τους μαθητές που είναι περισσότερο εξοικειωμένοι να βοηθήσουν τους υπόλοιπους.

Τέλος, πρέπει να προνοήσει ώστε να αποφευχθούν τραυματικές αναφορές σχετικές με την πατρίδα που άφησαν τα παιδιά, το σπίτι κ.λπ.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ευτέρπης Αντωνίου

## ΤΙΤΛΟΣ: Μαθαίνω τα φρούτα και τα λαχανικά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν τα φρούτα και τα λαχανικά
- να γνωρίσουν τα τρία γένη
- να εξοικειωθούν με το οριστικό άρθρο
- να μάθουν να χρησιμοποιούν τον ενικό και τον πληθυντικό αριθμό
- να αναπτύξουν τον προφορικό λόγο
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του λεξικού (έντυπου ή ηλεκτρονικού)
- να συνεργαστούν μεταξύ τους
- να βοηθήσουν όσοι μαθητές μιλούν καλύτερα τα ελληνικά τους υπόλοιπους που δεν ξέρουν
- να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους
- να μπορέσουν να αναδείξουν την ιδέα της πολυγλωσσία



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ εικόνες με φρούτα και λαχανικά
- ✓ χαρτόνια, ψαλίδια, κόλλες και μαρκαδόροι
- ✓ λεξικά ή κινητό
- ✓ blue-tack και πλαστικά φρούτα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός εκτυπώνει εικόνες από το διαδίκτυο με φρούτα και λαχανικά.
- ▶ Στις εικόνες καλό είναι να υπάρχουν και τα ονόματα των φρούτων και των λαχανικών στα ελληνικά.
- ▶ Καλό είναι η εκπαιδευτικός να προβλέπει για τα υλικά: πολύχρωμα χαρτόνια, μαρκαδόρους, κόλλες, ψαλίδια, blue-tack, πλαστικά φρούτα.
- ▶ Ζητάει από τους μαθητές να φέρουν στην τάξη, αν έχουν, αραβικό λεξικό αλλιώς φέρνει η ίδια.
- ▶ Η εκπαιδευτικός ζητάει άδεια από τον διευθυντή για τη χρήση του κινητού στην τάξη και ενημερώνει τους γονείς.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει την τάξη σε τρεις ομάδες.
2. Δίνει σε κάθε ομάδα ένα μεγάλο χαρτόνι, τις εικόνες με τα φρούτα, μαρκαδόρους, ψαλίδια και blue-tack.
3. Αφήνει να επιλέξουν τυχαία ή το λεξικό ή τα κινητά σαν εποπτικό εργαλείο.
4. Ζητάει από τα παιδιά να κόψουν προσεκτικά τις εικόνες, να τις κολλήσουν στο χαρτόνι και με μαρκαδόρους να γράψουν κάτω από κάθε εικόνα πώς λέγεται το φρούτο ή το λαχανικό στη γλώσσα τους.
5. Στις περισσότερες περιπτώσεις, ξέρουν την αντιστοιχία της ελληνικής λέξης με την ονομασία στη γλώσσα τους.
6. Όταν δεν το γνωρίζουν π.χ. βερίκοκο, κουνουπίδι, η εκπαιδευτικός τους κατευθύνει στο λεξικό ή στο διαδίκτυο.
7. Μόλις τελειώσουν, η εκπαιδευτικός ζητάει από κάθε ομάδα να διαβάσει τα φρούτα και τα λαχανικά.
8. Τους ζητάει να εντοπίσουμε φωνητικές ομοιότητες με τις αντίστοιχες λέξεις στην αραβική γλώσσα και στα φαρσί, π.χ. φράουλα, κεράσι, πορτοκάλι, λεμόνι, ανανάς, γκρέιπ φρουτ, σαλάτα, ντομάτα, φασόλια, λάχανο, μπρόκολο, πατάτα<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> Ενδιαφέρον έχει ο τονισμός των κινέζικων λέξεων.

9. Στη συνέχεια, οι μαθητές κολλούν με blue-tack τα χαρτόνια με τα φρούτα και τα λαχανικά στους τοίχους της αίθουσας.

10. Αργότερα, ως ανασκόπηση του λεξιλογίου που διδάχτηκε εκείνη την ημέρα, η εκπαιδευτικός δείχνει στους μαθητές ένα πλαστικό φρούτο και ζητάει όλοι μαζί να πουν την ελληνική ονομασία, π.χ. το μήλο.

11. Τέλος, τους δείχνει το ίδιο φρούτο σε μεγαλύτερες ποσότητες και όλοι μαζί λένε τον πληθυντικό αριθμό, π.χ. το μήλο – τα μήλα.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Την προμήθεια των απαραίτητων υλικών.



**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Αν το επίπεδο της τάξης είναι πιο υψηλό, τότε η ίδια άσκηση με τα πλαστικά φρούτα, μπορεί να εμπλουτιστεί:

α) (διδάσκοντας τα γένη και τους αριθμούς) ένας ανανάς, μία φράουλα, πέντε καρπούζια β) (τα γένη και τα χρώματα) μία κόκκινη ντομάτα, ένα τσαμπί μωβ σταφύλια

γ) (σχηματίζοντας προτάσεις) αυτό είναι ένα πράσινο αχλάδι, αυτές είναι έξι κίτρινες μπανάνες ή έχοντας το ρόλο του αγοραστή

- *θέλω/θα ήθελα ένα κιλό αχλάδια/ μου δίνετε ένα κιλό παντζάρια; / μήπως έχετε μπρόκολο;*

δ) δραματοποίηση του διαλόγου ανάμεσα σε δύο παιδιά όπου το ένα είναι ο μανάβης και το άλλο ο πελάτης

Στις τελευταίες δύο περιπτώσεις τα παιδιά χρησιμοποιούν λεξιλόγιο για χαιρετισμούς, ποσοτικές εκφράσεις, αριθμούς, χρήματα, απόδειξη, ρέστα.

Η συγκεκριμένη εργασία μπορεί να λειτουργήσει πολύ καλά όταν υπάρχουν δύο ή τρεις ομάδες με τον ίδιο περίπου αριθμό ατόμων σε κάθε ομάδα.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Χατζηρουσίας

## ΤΙΤΛΟΣ: Εκφράζοντας τα συναισθήματα πολυτροπικά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναγνωρίσουν και να εκφράσουν συναισθήματα
- να κατανοήσουν τις συνθήκες μέσα στις οποίες βιώνονται τα συναισθήματα
- να επεκτείνουν το λεξιλόγιο των συναισθημάτων
- να ενισχύσουν δεξιότητες παραγωγής και κατανόησης προφορικού λόγου
- να καλλιεργήσουν τη γνωστική και συναισθηματική ενσυναίσθηση
- να ενισχύσουν την ποιοτική αλληλεπίδραση μεταξύ τους
- να ενισχύσουν επικοινωνιακές δεξιότητες
- να γνωρίσουν την τέχνη του θεάτρου και τη δραματοποίηση
- να ενδυναμώσουν την πολυγλωσσική ταυτότητα



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ καλαμάκια
- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ψαλίδι και κολλητική ταινία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 20-25 λεπτά για την κυρίως δραστηριότητα και 20 λεπτά για τη δημιουργία των χειροτεχνιών με τα πρόσωπα που απεικονίζουν τα συναισθήματα



## Προετοιμασία

- ▶ Πριν από την κυρίως δραστηριότητα, η εκπαιδευτικός φροντίζει οι μαθητές να φτιάξουν τις φιγούρες που απεικονίζουν τα συναισθήματα, κόβοντας πολλά μικρά κυκλάκια για τη θέση του προσώπου.
- ▶ Πάνω στα κυκλάκια από χαρτόνι η εκπαιδευτικός ζωγραφίζει μαζί με τα παιδιά τα μάτια και το στόμα με τέτοιο τρόπο, ώστε να αντιστοιχούν σε ένα συγκεκριμένο συναίσθημα, παίρνοντας ιδέες από εικόνες του διαδικτύου.
- ▶ Κάτω από το πρόσωπο, η εκπαιδευτικός γράφει μαζί με τα παιδιά μία ετικέτα με την ονομασία του εκάστοτε συναισθήματος και με τη βοήθεια του διαδικτύου, διαμεσολαβητών ή γονέων το γράφει στις γλώσσες του περιβάλλοντος της τάξης.
- ▶ Στο τέλος, η εκπαιδευτικός κολλάει μαζί με τα παιδιά κάτω από κάθε πρόσωπο-κυκλάκι ένα καλαμάκι, προκειμένου να χρησιμεύσει ως λαβή για τη φιγούρα.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να σχηματίσουν έναν κύκλο.
2. Στη συνέχεια, ξεκινάει από ένα παιδί στον κύκλο και του ζητάει να αναπαραστήσει ένα από τα συναισθήματα που έχει ζωγραφίσει στις φιγούρες στον συμμαθητή του που κάθεται ακριβώς απέναντί του.
3. Στην περίπτωση που ο μαθητής απέναντι βρει τη σωστή απάντηση για το συναίσθημα, ζητάει από τον μαθητή να το αποδώσει λεκτικά στα ελληνικά και στη δική του γλώσσα ή σε όποια γλώσσα θέλει.
4. Στην περίπτωση που ο μαθητής δεν βρει το σωστό συναίσθημα, τότε ο μαθητής που αναπαρέστησε το αρχικό συναίσθημα, βγάζει τη φιγούρα με το συναίσθημα που είχε ζωγραφίσει και περιέχει και την ονομασία του και του τη δείχνει, αποδίδοντας το συναίσθημα λεκτικά στα ελληνικά και τη δική του γλώσσα ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα.
5. Μετά την αποκάλυψη της σωστής απάντησης, ο μαθητής που ξεκίνησε την αναπαράσταση, καλείται να θυμηθεί μια κατάσταση στην οποία βίωσε αυτό το συναίσθημα πολύ έντονα, κρατώντας τη φιγούρα του συναισθήματος στα χέρια του.
6. Η ίδια διαδικασία συνεχίζεται για όλα τα παιδιά και τους συμμαθητές που έχουν απέναντί τους, με τη φορά των δεικτών του ρολογιού.
7. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους και την έκφραση των εμπειριών τους και ρωτάει εάν τους άρεσε η δραστηριότητα.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

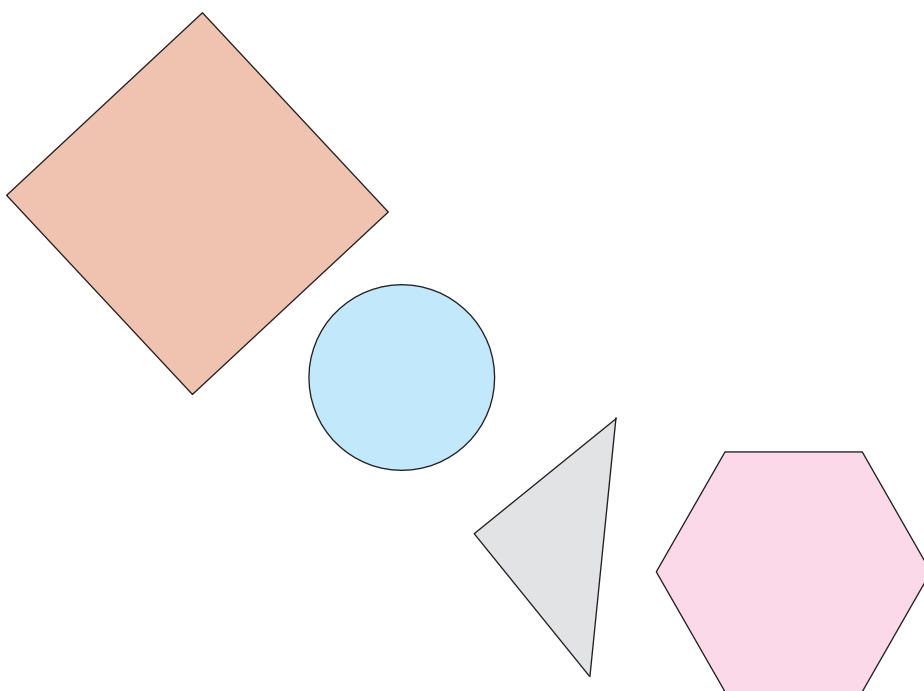
Πριν από τη δραστηριότητα, γίνεται επανάληψη του λεξιλογίου.

Σε περίπτωση που εκφράζεται κάποιο αρνητικό συναίσθημα, η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει την έκφρασή του με κοινωνικά κατάλληλο τρόπο, περιορίζοντας ανεξέλεγκτες εξάρσεις, και δείχνει κάποιες ενδεικτικές στρατηγικές διαχείρισής του στην καθημερινή ζωή.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Για μαθητές που έχουν χαμηλό βαθμό ελληνομάθειας ή διαθέτουν κάποια αναπηρία ή ειδική εκπαιδευτική ανάγκη, η εκπαιδευτικός τους ενθαρρύνει να αποδώσουν τις εμπειρίες τους με εναλλακτικούς τρόπους, όπως παντομίμα, γλώσσα σώματος, πρόσθετο εποπτικό και απτικό υλικό.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Άννας Σταματίου

## ΤΙΤΛΟΣ: Μαθαίνω επίθετα -Χαρακτηρίζω αντικείμενα και συναισθήματα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να υποστηριχτούν οι ικανότητες συγκέντρωσης και μνήμης
- να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημασία της ενεργητικής ακρόασης, των συναισθημάτων και της έκφρασης αυτών
- να επιτευχθεί επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ όλων των μελών της ομάδας
- να ενθαρρυνθούν οι δεσμοί μεταξύ των μελών της ομάδας
- να ενθαρρυνθεί η σωματική έκφραση



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ κάρτες συναισθημάτων
- ✓ χαρτοσακούλες
- ✓ κόλλες
- ✓ χάρτινα πιατάκια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ μπαλόνια χρωματιστά
- ✓ κλωστές
- ✓ λάστιχο
- ✓ πανιά σε διάφορα χρώματα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 6 διδακτικές ώρες



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Εκπαιδευτικός και μαθητές φτιάχνουν ένα μεγάλο ζάρι από χαρτόνι. Σε κάθε μια από τις πλευρές του γράφουν σε όλα τα γλωσσικά τους ρεπερτόρια τις λέξεις 'μικρό', 'μεγάλο', 'αστείο', 'γρήγορο' κ.λπ.
2. Βγαίνουν έξω από την τάξη και όλοι μαζί, ρίχνουν το ζάρι και ψάχνουν γύρω τους να βρουν κάτι σύμφωνα με αυτό που λέει το ζάρι.
3. Ένας μαθητής διαλέγει ένα αντικείμενο που βρίσκεται στην τάξη και το κρατάει στο μυαλό του.
4. Οι συμμαθητές του προσπαθούν να μαντέψουν ποιο αντικείμενο είναι αυτό, κάνοντας τις εξής ερωτήσεις:

- «είναι μικρό;»
- «είναι μεγάλο;»

καθώς και οτιδήποτε άλλο επιθυμούν να μάθουν σε σχέση με αυτό. Οι ερωτήσεις μπορούν να γίνονται σε όλες τις διαθέσιμες γλώσσες των παιδιών.

5. Εκπαιδευτικός και μαθητές ακούν τη μουσική του Α. Βιβάλντι που είναι τέσσερις διαφορετικές μελωδίες, χορεύουν και κινούνται στον χώρο ελεύθερα.

6. Αναφέρεται ότι στην Ελλάδα υπάρχουν 4 εποχές. Τα ονόματά τους καταγράφονται στα ελληνικά καθώς και σε όλα τα γλωσσικά ρεπερτόρια των μαθητών.

7. Στη συνέχεια, γίνεται αντιστοιχία των εποχών με κάθε κομμάτι της μουσικής του Βιβάλντι.

8. Οι μαθητές χωρίζονται σε 4 ομάδες, ετερόκλητες ως προς την επίδοση και τη χώρα καταγωγής, χρησιμοποιούν πανιά σε διάφορα χρώματα και φτιάχνουν τοπία για κάθε εποχή. Μπορούν, μάλιστα, να συνεργαστούμε με την εικαστικό του σχολείου (διεπιστημονικότητα).

9. Έπειτα, φαντάζονται ένα μέρος όπου θέλουν να πάνε. Μαντεύουν ποια εποχή έφτιαξε η κάθε ομάδα και σε ποιο μέρος μπορεί να είναι το τοπίο της π.χ.

- «όταν έχει ήλιο παίζω με τον Μοχάμεντ και είμαι χαρούμενος!»,
- «όταν φυσάει πολύ, είμαι θυμωμένος!»,
- «όταν κάνει κρύο και δεν μπορώ να βγω έξω, βαριέμαι!»,
- «όταν βρέχει πολύ και έχει κεραυνούς, φοβάμαι!»,
- «όταν έχει κρύο και αρρωσταίνω, είμαι λυπημένος!»,

Και με αυτό τον τρόπο από τις εποχές περνάμε στα συναισθήματα!

10. Παρατηρούμε τις κάρτες συναισθημάτων (λύπη, χαρά, ντροπή, αγάπη, θυμός, βαρεμάρα και φόβος).

11. Χωρίζουμε τα συναισθήματα σε δύο ομάδες ανάλογα με το αν είναι

ευχάριστα ή δυσάρεστα.

**12.** Μεταφράζουμε τα συναισθήματα σε όλες τις γλώσσες των μαθητών μας.

**13.** Πάνω σε μια χαρτοσακούλα ζωγραφίζουμε ένα πρόσωπο που απεικονίζει ένα συναίσθημα. Δίνουμε σημασία στο να αποδοθεί το συναίσθημα στα μάτια, τα φρύδια, και συνολικά σε όλο πρόσωπο. Μόλις τελειώσουμε, κόβουμε οριζόντια τη χαρτοσακούλα στη μέση με ένα ψαλίδι και ανακατεύουμε όλα τα κομμάτια από τις χαρτοσακούλες.

**14.** Προσπαθούμε να ταιριάξουμε τα μισά κομμάτια για να φτιάξουμε ξανά ολόκληρα συναισθήματα.

**15.** Ενώνουμε τα κομμάτια και λέμε τι συναισθήματα δημιουργούνται σε όλα τα διαθέσιμα γλωσσικά ρεπερτόρια.

**16.** Στο τέλος, μπορούμε να παίξουμε και με τα μισά κομμάτια από τις χαρτοσακούλες που κόψαμε.

**17.** Όλοι μαζί διαμορφώνουμε ένα κύκλο και καθένας σκέφτεται μία λέξη σε όποια γλώσσα επιθυμεί και την προφέρει όταν έρχεται η σειρά του, π.χ. «είμαι λυπημένος», «είμαι χαρούμενος», «είμαι νευριασμένος» κ.ο.κ., παράλληλα προσπαθώντας να την εκφράσει με το πρόσωπο και με το σώμα του.

**18.** Οι ερωτήσεις που μπορούν να τεθούν από την εκπαιδευτικό είναι: «Πώς οι άλλοι καταλαβαίνουν πώς εμείς νιώθουμε;», «Πώς εμείς τους βοηθάμε να το καταλάβουν;», « Πώς εμείς καταλαβαίνουμε πώς οι άλλοι νιώθουν;».

**19.** Δίνεται η οδηγία «Γράφω σε ένα χαρτάκι κάτι άσχημο που ένιωσα, χρησιμοποιώντας όποια γλώσσα θέλω. Το διπλώνω και το ρίχνω μέσα στο μπαλόνι μου. Φουσκώνω σιγά-σιγά το μπαλόνι, ζωγραφίζω πάνω του ένα πρόσωπο με το συναίσθημα που θέλω και το αφήνω να 'πετάξει' (κυριολεκτικά και μεταφορικά) μακριά»

**20.** Με τα χαρτόνια και τους μαρκαδόρους φτιάχνουμε ένα ημερολόγιο με τις ημέρες της εβδομάδας σε όλες τις διαθέσιμες γλώσσες και το τοιχοκολλούμε στην αίθουσα σε εμφανές σημείο.

**21.** Κάθε ημέρα που τελειώνει το μάθημα ζωγραφίζουμε στο ημερολόγιο τι νιώσαμε κατά τη διάρκεια της ημέρας.

**22.** Τέλος, με χάρτινα πιάτα, κλωστές και λάστιχα φτιάχνουμε μάσκες χαρούμενες, λυπημένες, θυμωμένες, ντροπαλές, φοβητσιάρικες, βαριεστημένες.

**23.** Τις φοράμε και παίζουμε με αυτές. Μπορούμε να επινοήσουμε όλοι μαζί μια ιστορία χρησιμοποιώντας όλες τις μάσκες μας και να την παρουσιάσουμε.



## **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Ενθαρρύνεται η χρήση όλων των γλωσσών.

Θέτουμε ως όρο ότι δεν επιτρέπονται κινήσεις που είναι προσβλητικές.

Ενδέχεται κάποια παιδιά να είναι ντροπαλά, διστακτικά, ή και αρνητικά στην έκφραση μέσω κίνησης ή και παιχνιδιού ρόλων.

Δεν διορθώνονται γλωσσικά λάθη.

Δημιουργείται ένα ασφαλές πλαίσιο για όλα τα παιδιά μέσω των οδηγιών και στη συνέχεια ενθαρρύνεται η συμμετοχή τους.

Μαθητές με προσφυγική/μεταναστευτική βιογραφία μπορούν να χρησιμοποιούν τις Γ1.

Ενθαρρύνονται τα παιδιά σε αρχάριο επίπεδο ελληνομάθειας να χρησιμοποιήσουν τις Γ1.

Μπορεί να εφαρμοστεί σε παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας ή φύλου με ελάχιστες τροποποιήσεις (σε σχέση με τον ηλικιακό παράγοντα).

Δυνατότητα συνεργασίας με την/τον θεατρολόγο του σχολείου (διεπιστημονικότητα).

Μπορούμε να βάλουμε μουσική υπόκρουση που θα μας βοηθήσει να εκφράσουμε το συναίσθημα που θέλουμε να μεταδώσουμε.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αντωνίου Πεγίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Προσεγγίζω την έννοια «Μητέρα»



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εμπεδώσουν λεξιλόγιο και εκφράσεις που αναφέρονται στη μητέρα
- να ενισχύσουν τη δεξιότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου
- να πουν τη λέξη «μαμά» ή «μητέρα» στη γλώσσα τους
- να εξασκήσουν τη μνήμη τους
- να παρακολουθήσουν βίντεο σχετικό με τη μητέρα και τι μπορεί να σημαίνει η λέξη «μαμά» ή «μητέρα»
- να μιμηθούν με κινήσεις τι τους θυμίζει, τι σημαίνει η λέξη «μαμά»
- να παρομοιάσουν τη μαμά με γλυκό, λουλούδι, κ.λπ.
- να ενισχύσουν τη αυτοεκτίμησή τους
- να διασκεδάσουν
- να ενισχύσουν την αίσθηση της ομάδας
- να έρθουν σε επαφή με έργα διάσημων ζωγράφων, που έχουν ως κοινό σημείο τη μητέρα, παίζοντας ένα διαδραστικό παιχνίδι
- να δημιουργήσουν συνεργατικά ένα πολυτροπικό κείμενο στα πλαίσια του πολυγραμματισμού, του ψηφιακού γραμματισμού και της έκφρασης με πολλαπλούς τρόπους
- να εκφραστούν δημιουργικά ζωγραφίζοντας το πορτρέτο της μητέρας τους
- να μπορούν οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν τη λέξη «μαμά» και να πουν

τη λέξη «μαμά» σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη (με εστίαση στις γλώσσες προέλευσής τους)

- να μάθουν να γράφουν τη λέξη «μαμά»
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να ενδυναμώσουν τις πολύγλωσσες ταυτότητές τους και να καλλιεργήσουν θετική στάση προς τις άλλες γλώσσες



#### **Μέσα και υλικά που απαιτούνται**

- ✓ βίντεο σχετικά με τη γιορτή της μητέρας, οπτικοποιημένες καρτέλες σχετικές με τη μητέρα, καρτέλες με τη λέξη «μαμά» σε διαφορετικές γλώσσες  
<https://youtu.be/ySi9Q04wogc>  
[https://youtu.be/KRVv2Rzl\\_WU](https://youtu.be/KRVv2Rzl_WU)  
<https://youtu.be/aHpDpaopk5U>
- ✓ βίντεο με μαμάδες ζώων:  
[https://youtu.be/bka\\_svVIGSk](https://youtu.be/bka_svVIGSk)
- ✓ πίνακες αναφοράς με εικονολέξεις για τη μητέρα και τις σχετικές δραστηριότητες με το θέμα
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ τέμπερες



**Ενδεικτικός χρόνος:** Όλες οι δράσεις, που αφορούν την πολυγλωσσική δραστηριότητα θα υλοποιηθούν σε μία εβδομάδα. Η διαδικασία θα πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της θεματικής για τη γιορτή της μητέρας.



## Προετοιμασία

- ▶ Για την υλοποίηση της δραστηριότητας η εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει διερευνήσει το οικογενειακό ιστορικό του μαθητή.
- ▶ Θα πρέπει να έχει επιβεβαιώσει ότι όλα τα παιδιά έχουν μαμά.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των 4 ατόμων.
2. Μοιράζει τα χαρτιά A3.
3. Διαιρεί τα χαρτιά σε τέσσερα ίσα μέρη, χαράσσοντας κάθετη και οριζόντια γραμμή.
4. Παροτρύνει τους μαθητές να ζωγραφίσουν σε κάθε κουτάκι κάτι διαφορετικό.
5. Στο πρώτο κουτάκι, το γλυκό που τους θυμίζει η λέξη «μαμά».
6. Στο δεύτερο ποιο χρώμα τους θυμίζει η λέξη «μαμά».
7. Στο τρίτο αν η μαμά ήταν φαγητό ποιο φαγητό θα ήταν;
8. Στο τέταρτο κουτάκι ζωγραφίζουν αν η μαμά ήταν λουλούδι ποιο λουλούδι θα ήταν.
9. Παρουσιάζει τους μαρκαδόρους ή τις ξυλομπογιές και παρακινεί τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν όσο πιο πολλά χρώματα μπορούν.
10. Στο τέλος και αφού ολοκληρώσουν, η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να παρουσιάσουν τα έργα τους σε όλους.
11. Αφού οι μαθητές παρακολουθήσουν το βίντεο με τους πίνακες ζωγραφικής, καλούνται να ζωγραφίσουν σε χαρτί A3 με τέμπρες τη μητέρα τους (μορφή πορτρέτου) και κατόπιν να παρουσιάσουν στην ολομέλεια τα έργα τους.
12. Όλα τα έργα των μαθητών θα αναρτηθούν στο Padlet και στο ιστολόγιο του σχολείου.
13. Οι μαθητές, μετά την παρουσίαση του εποπτικού υλικού, με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού δημιουργούν τη δική τους αφίσα για τη γιορτή της μητέρας, η οποία θα αναρτηθεί στο ιστολόγιο του σχολείου.
14. Η αφίσα θα περιλαμβάνει τη λέξη «μαμά» σε όλες τις γλώσσες των μαθητών.

**15.** Στο πλαίσιο των κατασκευών, οι μαθητές υλοποιούν σε ομαδική εργασία «το λουλούδι της τάξης» (διαπολιτισμικό λουλούδι, που έχει κατασκευάσει η εκπαιδευτικός με τα παιδιά).

**16.** Οι μαθητές γράφουν στα πέταλα του λουλουδιού τη λέξη «μαμά» στις γλώσσες τους.

**17.** Η εκπαιδευτικός θα πάρει μία ημιδομημένη συνέντευξη από κάθε παιδί, με την άδεια των γονέων, θα βιντεοσκοπήσει τους μαθητές ξεχωριστά. Ο κάθε μαθητής θα απαντήσει σε ερωτήσεις, όπως

*τι αγαπάς περισσότερο στη μαμά σου;*

*τι πράγματα σου αρέσουν να κάνεις με τη μαμά σου;*

*με τι γλυκό θα παρομοιάζεις τη μαμά σου;*

**18.** Η εκπαιδευτικός θα συγκεντρώσει όλα τα βίντεο και θα δημιουργήσει μία ταινία για την τάξη στο windows movie maker.

**19.** Οι μαθητές θα κάνουν χειροτεχνίες με χαρτόνια: μία κάρτα σε σχήμα καρδιάς στην οποία θα αντιγράψουν ευχές για τη μητέρα τους.

**20.** Η εκπαιδευτικός θα καλέσει τις μητέρες των μαθητών και θα παρουσιάσουν συνταγές με γλυκά.

**21.** Στο τέλος, οι μαθητές θα δώσουν ως ευχαριστήριο δώρο στις μητέρες τους μία καρδιά από πηλό με μία κορδέλα.



### **Μουσικοκινητικό παιχνίδι**

**22.** Η εκπαιδευτικός βάζει τα παιδιά να καθίσουν σε κύκλο και το ένα παιδί δίνει την μπάλα στο άλλο, λέγοντας το όνομα της μαμάς του στον διπλανό του.

**23.** Σε δεύτερη φάση, το κάθε παιδί δίνει την μπάλα σε άλλο παιδί και λέει το όνομα της μαμάς του παιδιού στο οποίο έχει δώσει την μπάλα.

**24.** Η εκπαιδευτικός βάζει μουσικές για τη γιορτή της μητέρας (π.χ. η καλύτερη μαμά του κόσμου) και οι μαθητές εκφράζονται με χορευτικές κινήσεις και με κινησιολογική αναπαράσταση των στίχων του τραγουδιού.

**25.** Στη δεύτερη άσκηση, που προαναφέρθηκε, η εκπαιδευτικός κάνει υποδείξεις για τις λέξεις του τραγουδιού, ώστε να βοηθήσει τους μαθητές.

**26.** Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των τριών ή τεσσάρων ατόμων και τους παρακινεί να παίξουν παντομίμα.

**27.** Ο κάθε μαθητής προσπαθεί να μιμηθεί με κινήσεις και χειρονομίες «τι κάνει η μαμά του» και οι άλλοι μαθητές να μαντέψουν την απάντηση.

**28.** Η εκπαιδευτικός βάζει στους μαθητές να ακούσουν το τραγούδι «οι δικοί μου» <https://www.youtube.com/watch?v=T69vI97OkP8> και παρακινεί τους μαθητές να ζωγραφίσουν την οικογένεια τους, επικεντρώνοντας την προσοχή τους στην απεικόνιση της μητέρας και την σκιαγράφιση του ρόλου της.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Οι δραστηριότητες θα πρέπει να απευθύνονται σε όλους τους μαθητές και να υπάρχει βοήθεια, μέσα από καρτέλες με υποδείξεις και πίνακες αναφοράς σε όλες τις γλώσσες ενδιαφέροντος των μαθητών (ελληνική, αραβική, κουρδική, αλβανική κ.λπ.).

Η διαδικασία της δραστηριότητας θα είναι προσιτή στους μαθητές και θα αποσκοπεί στην αποδοχή και τη συμπερίληψη των μαθητών, χωρίς να θίγει προσωπικά βιώματα και εμπειρίες. Η αλληλεπίδραση των μαθητών μεταξύ τους για την κοινωνικοποίηση άλλα και η αλληλεπίδραση με τον/την εκπαιδευτικό αποτελούν βασικό άξονα.

Η εκπαιδευτικός θα ενθαρρύνει τους γηγενείς μαθητές μαζί με τους πρόσφυγες μαθητές να επιδίδονται σε συμβολικό παιχνίδι, με την έκφραση του προφορικού λόγου (π.χ. οι ρόλοι των μελών της οικογένειας, η γνωριμία με τους συμμαθητές στο σχολείο), ώστε να αποφευχθεί η τυχόν απομόνωση ή περιθωριοποίηση μαθητών.

Η εκπαιδευτικός της γενικής, με τη βοήθεια εκπαιδευτικού της ειδικής, θα δημιουργήσει καρτέλες με τα βασικά βήματα της δραστηριότητας για τους μαθητές με ειδικές ανάγκες ή πολύγλωσσες πολυτροπικές καρτέλες για τα παιδιά πρόσφυγες με ειδικές δεξιότητες, που χρήζουν μεγαλύτερης βοήθειας.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα, μπορεί να προσαρμοστεί όσον αφορά το γνωστικό επίπεδο, για πρόσφυγες ή μετανάστες που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες ή δυσκολεύονται να συγκεντρωθούν: η εκπαιδευτικός προσθέτει περισσότερα διαλείμματα, οι μαθητές βγαίνουν έξω και τα παιδιά αυτά δέχονται βοήθεια μέσα από φύλλα εργασίας με κουκίδες για την βελτίωση του γραφοκινητικού συντονισμού, δίνεται μεγαλύτερος χρόνος και παρότρυνση για την ελεύθερη έκφραση του προφορικού λόγου.



Η δραστηριότητα μπορεί να ενταχθεί στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας στη θεματική ενότητα της Άνοιξης, και θα εμπλουτιστεί με βιωματικές δράσεις (επίσκεψη σε μουσεία, γκαλερί με έργα τέχνης, παρακολούθηση διαδραστικών βίντεο και παρουσιάσεων με οπτικοποίηση και μετάφραση των λέξεων σε όλες τις γλώσσες ή ύπαρξη υποτίτλων, εκδρομή στη φύση και κατασκευή στεφανιών με λουλούδια για τη μητέρα).

Ο/Η εκπαιδευτικός με σκοπό να ενθαρρύνει την επικοινωνία μεταξύ των μαθητών μπορεί να εφαρμόσει την αλληλοδιδασκτική μέθοδο. Οι μεγαλύτεροι μαθητές σε ηλικία, σε ομάδες συνεργάζονται και βοηθούν τους μικρότερους μαθητές ή οι γηγενείς μαθητές βοηθούν τους πρόσφυγες μαθητές στις εργασίες, επεξηγώντας τους λέξεις, που σχετίζονται με τη δραστηριότητα ή εμπλεκόμενοι στις ζωγραφιές μαζί (μία διαπολιτισμική ζωγραφιά με δύο διαφορετικές όψεις της μητέρας, απεικονισμένες από έναν γηγενή μαθητή και έναν πρόσφυγα ή μετανάστη μαθητή).

Η εκπαιδευτικός σημαντικό είναι

- να προβλέψει με στρατηγικές παρότρυνσης, ώστε τα ντροπαλά και πιο συνεσταλμένα να συμμετέχουν εξίσου στην δραστηριότητα.
- να προσέχει να υπάρχει ικανός αριθμός διαθέσιμων λέξεων
- να βοηθάει διακριτικά και να επαινεί ομάδες που δουλεύουν ομαδικά
- να χρησιμοποιεί συστηματικά παντομίμα
- να φροντίζει να βρίσκεται στην πρώτη φάση δίπλα τους (για μαθητές που δεν έχουν παρακολουθήσει τα προηγούμενα μαθήματα)
- να συμβάλλει στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης των μαθητών να καλλιεργεί την δημιουργικότητα και την αυτενέργεια
- να προσέχει να αποφευχθούν οι εντάσεις περνώντας διακριτικά από κάθε ομάδα
- να διευκολύνει στον συλλαβισμό, αν υπάρχουν κάποια παιδιά με δυσαναγνωσία
- να δίνει κίνητρο για την εξέλιξη της δημιουργικότητας και της φαντασία τους
- να ενθαρρύνει τη σωματική έκφραση, για μαθητές και μαθήτριες, που έχουν δυσκολίες στον λόγο
- κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας δεν διορθώνει γλωσσικά λάθη
- αν υπάρχει κάποιο παιδί με αναπηρία, προσαρμόζει την άσκηση (π.χ. ζητά να κάνουν έναν ήχο αντί για κίνηση)
- θέτει ως όρο ότι δεν επιτρέπονται κινήσεις που είναι ή μπορούν να εκληφθούν ως προσβλητικές

- ενδέχεται κάποια παιδιά να είναι ντροπαλά, διστακτικά ή και αρνητικά στη σωματική έκφραση μέσω κίνησης
- φροντίζει να δημιουργήσει ένα ασφαλές πλαίσιο για όλους μέσω των κανόνων του παιχνιδιού και, στη συνέχεια, ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους
- οι μαθητές που ίσως να μην θέλουν να συμμετέχουν, θα μπορούσαν να αποκτήσουν έναν μικρό ρόλο και να γίνουν βοηθοί της εκπαιδευτικού, με αυτό τον τρόπο εμπλέκονται έμμεσα στη δραστηριότητα

### Αφίσα για την γιορτή της μητέρας

<https://drive.google.com/file/d/1-F5soGtc3v6cw4G3jWPUpyEuK10jgsB0/view?usp=sharing>



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αναστασίας Αρπατζίδου, της Παναγιώτας Βασιλοπούλου  
& της Ηλιάννας Λουμίτη

## ΤΙΤΛΟΣ: Βρες το αντικείμενο της εικόνας που κρατώ



### Στόχοι

Με αυτή τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθούν λέξεις χρήσιμες στην καθημερινότητα της σχολικής τάξης
- να ενισχυθεί η ικανότητα συγκέντρωσης της σκέψης και εστίασης της προσοχής των παιδιών
- να εξασκηθούν οι μαθητές στην πρόσθεση και αφαίρεση αριθμών που έχουν τελευταίο ψηφίο το 0 (10, 20...)



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ εικόνες αντικειμένων που χρησιμοποιούμε στην τάξη



### Ενδεικτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά της τάξης σε 2 ομάδες.
2. Κάθε ομάδα παίρνει 10 εικόνες αντικειμένων που χρησιμοποιούνται στην τάξη.
3. Κάτω από τις εικόνες οι μαθητές γράφουν την ονομασία στην ελληνική γλώσσα και στις γλώσσες καταγωγής τους.
4. Κάθε ομάδα έχει το δικαίωμα να κάνει ερωτήσεις για να βρει το αντικείμενο που κρύβει η άλλη ομάδα.
5. Δίνεται στα παιδιά η οδηγία να σκέφτονται ως ομάδα για να κάνουν ερωτήσεις, αλλά μόνο ένα παιδί μπορεί να μιλάει κάθε φορά.

6. Κάθε ομάδα έχει έναν γραμματέα που καταγράφει την βαθμολογία.
7. Δύο μαθητές της μιας ομάδας (οι δυάδες εναλλάσσονται σε κάθε προσπάθεια) αναλαμβάνουν να παρουσιάσουν το αντικείμενο, απαντώντας σε ερωτήσεις της άλλης ομάδας.
8. Κάθε ερώτηση αφαιρεί 10 μονάδες από τις 100 με τις οποίες βαθμολογείται κάθε προσπάθεια (αν η αντίπαλη ομάδα βρει το αντικείμενο με μια ερώτηση παίρνει 90 βαθμούς, αν τη βρει με δύο ερωτήσεις 80 κ.ο.κ.)
9. Κάθε φορά που ολοκληρώνεται με επιτυχία η δραστηριότητα όλοι χειροκροτούν όλους.
10. Οι εικόνες αναρτώνται στον πίνακα όπου οι μαθητές διαβάζουν τη λέξη του αντικειμένου σε όλες τις γλώσσες καταγωγής των μαθητών και στα ελληνικά.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Αν ο αριθμός των παιδιών της τάξης είναι μονός, ξεκινάμε τον διαμερισμό σε ομάδες αφού ορίσουμε έναν μαθητή, που το επιθυμεί, ως επόπτη-διαιτητή που θα επιβλέπει την τήρηση των κανόνων της δραστηριότητας.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών ανά τάξη, μπορούμε να έχουμε περισσότερες ομάδες και περισσότερες ή λιγότερες εικόνες-λέξεις.

Ανάλογα με την ηλικία των μαθητών προσαρμόζουμε τις ζητούμενες λέξεις σε θεματικές ενότητες (όργανα χημείας, φυσικής, γεωμετρίας κ.α.) και την βαθμολόγηση της επιτυχίας (δεκαδικούς, ποσοστά, κλάσματα)

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Θεοδόση Τσαούση

## ΤΙΤΛΟΣ: Γνωρίζοντας τα μέλη του σώματός μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναγνωρίζουν και να μπορούν να διαβάζουν τα μέλη του σώματος
- να καλλιεργήσουν την αλληλεπίδραση στο εσωτερικό της ομάδας
- να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους
- να εξοικειωθούν με πολύγλωσσες γραφές
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να ενδυναμώσουν τις πολύγλωσσες ταυτότητές τους
- να καλλιεργήσουν θετική στάση προς τις άλλες γλώσσες



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ κόλλα
- ✓ ψαλίδια
- ✓ εικόνες από περιοδικά



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες. Στην πρώτη ώρα θα γίνουν τα σχέδια της κάθε ομάδας και στη δεύτερη ώρα θα γίνει η παρουσίαση της κάθε ομάδας στην ολομέλεια της τάξης.



## Προετοιμασία

- ▶ Η τάξη θα χωριστεί σε ομάδες με βάση το γλωσσικό ρεπερτόριο των μαθητών.
- ▶ Στην κάθε ομάδα θα υπάρχουν μαθητές διαφορετικών μητρικών γλωσσών, π.χ. παιδιά από την Ελλάδα και παιδιά από τη Συρία.
- ▶ Παράλληλα, προκειμένου η κάθε ομάδα να έχει τον δικό της χώρο εργασίας, θα πρέπει να αλλάξει η διάταξη της τάξης. Σε κάθε ομάδα μοιράζονται τα υλικά που απαιτούνται για την υλοποίηση της δραστηριότητας.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η κάθε ομάδα θα σχεδιάσει στο χαρτόνι ένα σχέδιο ανθρώπου το οποίο θα το χρωματίσει και θα μπορεί να το εμπλουτίσει με κομμάτια από εικόνες περιοδικών, π.χ. να κόψει τα δυο χέρια από μια εικόνα και να τα ενσωματώσει κολλώντας τα στο σχέδιό της.
2. Αφού ολοκληρωθούν τα σχέδια, η κάθε ομάδα ονοματίζει τα μέλη του ανθρωπίνου σώματος σε δυο γλώσσες στις οποίες είναι εξοικειωμένη, π.χ. ελληνικά και αραβικά.
3. Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα δείχνει το σχέδιό της στην ολομέλεια της τάξης προφέροντας τα μέλη του σώματος που έχει προηγουμένως γράψει και στις δυο γλώσσες.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Είναι πολύ πιθανόν σε κάποιες γλώσσες η ολομέλεια της τάξης να μην καταλαβαίνει την προφορά των λέξεων.

Επομένως, η εκπαιδευτικός θα πρέπει να φροντίσει στην τάξη να επικρατεί ησυχία και, παράλληλα, να ενθαρρύνει την κάθε ομάδα στην παρουσίασή της.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Παιδιά που έχουν υψηλότερο επίπεδο γλωσσικής ικανότητας θα μπορούσαν όχι μόνο να κατονομάζουν τα μέλη του σώματος αλλά να περιγράφουν, στη μητρική τους, τις λειτουργίες που αυτά επιτελούν.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Λαμπρινής Ουρμάνη

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα μέρη του σώματος σε άλλες γλώσσες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εξερευνήσουν οι μαθητές τις ομοιότητες ανάμεσα στα παιδιά του κόσμου ανεξάρτητα από εθνικότητα, φύλο ή φυλή
- να έρθουν σε επαφή με άλλες γλώσσες του κόσμου
- να τονωθεί η αυτοεκτίμηση των παιδιών
- να δημιουργηθεί θετικό κλίμα μέσα στην τάξη



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά A4
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ένα μεγάλο χαρτόνι ή χαρτί του μέτρου
- ✓ εφαρμογή αυτόματης μετάφρασης (π.χ. Google Translate)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες. Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου στο μάθημα της γλώσσας, σε προγράμματα φιλιαναγνωσίας, εργαστηρίων δεξιοτήτων ή καινοτόμα προγράμματα με θέμα τη διαφορετικότητα.



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η δραστηριότητα μπορεί να έχει ως αφορμή την ανάγνωση του λογοτεχνικού βιβλίου το «Αγόρι με τη βαλίτσα».
2. Αρχικά, τα παιδιά κάνουν υποθέσεις για το ποια γλώσσα μιλούσε ο ήρωας του βιβλίου και, στη συνέχεια, αναφέρουν ποιες γλώσσες μιλούν στο σπίτι, στο σχολείο και στις εξωσχολικές δραστηριότητές τους.
3. Εξηγούν τους λόγους που έχουν επιλέξει τις συγκεκριμένες γλώσσες και δηλώνουν αν επιθυμούν να μάθουν και κάποια άλλη γλώσσα.
4. Έπειτα, τα παιδιά φτιάχνουν όλα μαζί στον πίνακα ένα συνεφόμελο με όλες τις γλώσσες που αναφέρθηκαν.
5. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ζευγάρια.
6. Το ένα παιδί ξαπλώνει πάνω σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί.
7. Το άλλο παιδί ζωγραφίζει γύρω από το ξαπλωμένο παιδί πάνω στο χαρτί και γράφει στις γλώσσες που ξέρει τα μέρη του σώματος.
8. Το παιδί ξαπλώνει στο πάτωμα δίπλα στο περίγραμμα του σώματός του. Το άλλο παιδί προσθέτει λεπτομέρειες στο περίγραμμα. Για παράδειγμα, λεπτομέρειες στο πρόσωπο, χρώμα στα μαλλιά, ρούχα κ.ο.κ. και προσθέτει και αυτές τις λέξεις στις γλώσσες που ξέρει.
9. Το κάθε παιδί μπορεί στη συνέχεια να παρουσιάσει τη ζωγραφιά στο μέλος της ομάδας του, εξηγώντας τι ανακάλυψε γι' αυτό το άτομο.
10. Η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά χαρτιά Α4 και μαρκαδόρους. Κάθε παιδί αναλαμβάνει να γράψει με χρωματιστά γράμματα και να διακοσμήσει με ζωγραφική ένα από τα μέρη του σώματος που καταγράφηκε στο χαρτί του μέτρου.
11. Όταν τα παιδιά ολοκληρώσουν τα έργα τους, η εκπαιδευτικός τους μοιράζει ψαλίδια για να τα κόψουν γύρω γύρω και τοποθετεί το χαρτί του μέτρου ή το μεγάλο χαρτόνι και την κόλλα στο κέντρο της τάξης, ώστε κάθε παιδί να κολλήσει το δικό του έργο και να δημιουργηθεί ένα πολύγλωσσο κολλάζ με λέξεις σχετικές με τα μέρη του σώματος σε άλλες γλώσσες.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Για να μπορέσει η παραπάνω δραστηριότητα να εφαρμοστεί και σε μικρές τάξεις, θα πρέπει η εκπαιδευτικός να έχει πρόσβαση σε ένα ψηφιακό λεξικό ξένων γλωσσών για να μπορεί να μεταφράζει τις λέξεις που δε θα γνωρίζουν οι μαθητές της.

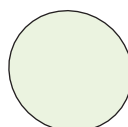
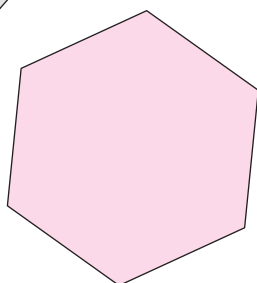
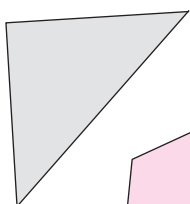
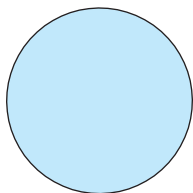
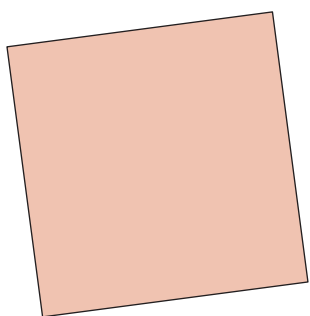




### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Όλη η τάξη μπορεί να ζωγραφίσει επίσης ένα «διαφορετικό» παιδί ώστε να αισθανθεί μέλος της κοινότητας της τάξης.

Το παιδί μπορεί να επιλέξει να το ζωγραφίσουν οι άλλοι ως κάτι που θα ήθελε να είναι, την ιδιότητα του, το μελλοντικό του επάγγελμα (γιατρός, αστυνομικός, κομμωτής).



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Τζίκου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα μέρη του σώματος σε άλλες γλώσσες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να εργάζονται ομαδικά, να επικοινωνούν
- να αναπτύξουν γλωσσική ενσυναίσθηση
- να εξοικειωθούν με άλλες γλώσσες και πολιτισμούς
- να εξασκηθούν στη συγκέντρωση και την ακρόαση
- να αναπτύξουν δημιουργικότητα και αυτοπεποίθηση για συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ σακιά
- ✓ χαρτάκι με λέξεις σε διάφορες γλώσσες και στις γλώσσες προέλευσης μαθητών
- ✓ υπολογιστής με πρόσβαση στο διαδίκτυο
- ✓ τραγούδια ή ηχητικά αποσπάσματα
- ✓ 4 φυλλάδια μοιρασμένα στις ομάδες με 24 λέξεις και ζωγραφισμένες σημαίες χωρών



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1-2 διδακτικές ώρες.



## Προετοιμασία

- ▶ Χωρισμός των παιδιών σε 5 ομάδες.
- ▶ Κρέμασμα των σακιδίων σε διάφορα μέρη της αίθουσας και τοποθέτηση χαρτιών μέσα.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ετοιμάζει ζεύγη λέξεων που μοιάζουν μεταξύ τους από διάφορες γλώσσες. Τις μπερδεύει σε τσουβαλάκια σκορπισμένα στην τάξη.
2. Δίνεται στους μαθητές μία λέξη (από κάθε ζεύγος) σε κάθε γύρο και ένα μέλος της ομάδας, διαφορετικό σε κάθε γύρο, θα πρέπει να τρέχει και να ψάχνει στα σακιά να βρει ποια λέξη μοιάζει με αυτή που έχουν μπροστά τους.
3. Δείχνει τις λέξεις στην ομάδα και συνεννοούνται ποια θα κρατήσουν από κάθε σακί.
4. Δεύτερη υποδραστηριότητα: οι μαθητές ακούνε στην τάξη τραγούδια ή αποσπάσματα ομιλίας με τις λέξεις της παραπάνω άσκησης και πρέπει να γράψουν δίπλα στη λέξη σε ποιο τραγούδι ή ομιλία το ανίχνευσαν.
5. Στη συνέχεια, τους δίνονται σε μία στήλη οι λέξεις που χρησιμοποιήθηκαν παραπάνω, σε διπλανή στήλη κάποιες γλώσσες και σε μία ακόμη στήλη σημαίες χωρών και πρέπει να κάνουν υποθέσεις και να αντιστοιχίσουν τις λέξεις με τη γλώσσα και την αντίστοιχη σημαία.
6. Σε επόμενη δραστηριότητα, δίνονται στους μαθητές πιθανές σημασίες των ξένων λέξεων (πολλές να μοιάζουν με την ελληνική) και πρέπει να επιλέξουν τη σωστή σημασία.
7. Οι λέξεις που τους δίνονται είναι τόσες όσοι οι μαθητές της τάξης. Επιλέγουν συνεργατικά τη σημασία κατόπιν συζήτησης και υποθέσεων.
8. Τέλος, καθένας, δουλεύοντας ατομικά, επιλέγει μια από αυτές τις λέξεις αφού έχουν ελεγχθεί στην τάξη και έχει δοθεί από το δάσκαλο η σωστή σημασία.
9. Η εκπαιδευτικός φωνάζει μία λέξη και το άτομο που 'αναπαριστά' αυτή τη λέξη πρέπει να σηκωθεί και να δείξει με μια γκριμάτσα τι σημαίνει.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Δημιουργία και τοποθέτηση στα σακιά τόσων όμοιων λέξεων όσες και οι ομάδες έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλες οι ομάδες τις λέξεις.

Επιλογή ξένων λέξεων με ψευδή ή πραγματική ετυμολογικά ομοιότητα με λέξεις της ελληνικής για ανάπτυξη γλωσσικής ενσυναίσθησης.

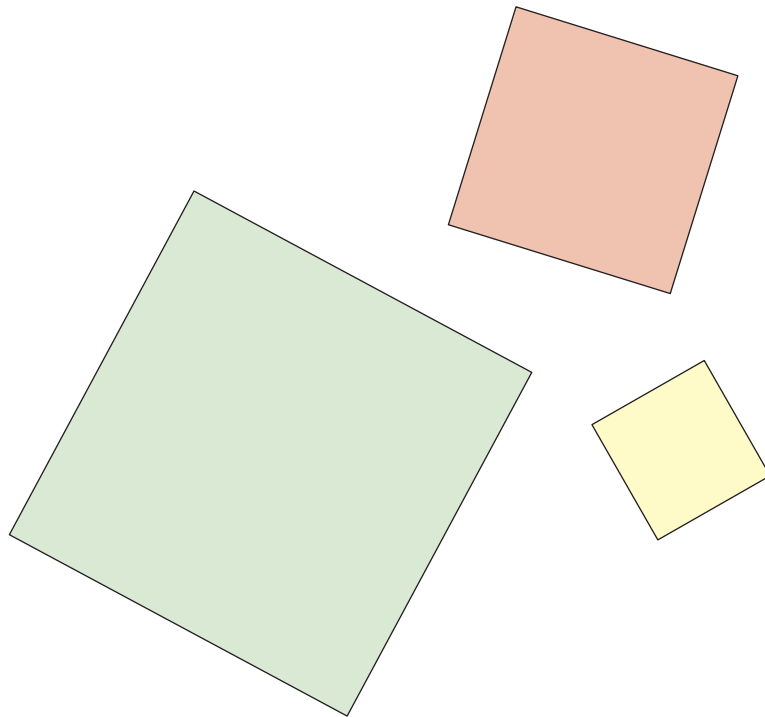
Εξασφάλιση ησυχίας στην τάξη και ενθάρρυνση της κάθε ομάδας στην παρουσίασή της.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Δημιουργία μεικτών πολιτισμικά και γλωσσικά ομάδων.

Δημιουργία ομάδων μεικτών ως προς το φύλο και τον χαρακτήρα.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Δουνάκη

## ΤΙΤΛΟΣ: Εκφράζω τα συναισθήματά μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να γίνονται δεκτικοί στην ενημέρωση για πρόσωπα, γεγονότα, καταστάσεις, μέσα από την παρατήρηση και την έρευνα
- να ευαισθητοποιούνται σε οτιδήποτε αφορά τις ανθρώπινες σχέσεις, κοινωνικές, διαπροσωπικές με απώτερο σκοπό τη διαμόρφωση ανθρωπιστικής συνείδησης, την ανάπτυξη αυτοσεβασμού και σεβασμού προς τους άλλους
- να συνειδητοποιήσουν τις ευθύνες κάθε πολίτη του κόσμου
- να αποκτήσουν κίνητρα για ανάληψη δράσης
- να εξελιχθούν σε ενεργούς πολίτες
- να αναπτύξουν πνεύμα ομαδικής συνεργασίας μέσα από ομαδικά παιχνίδια, επιδεξιότητα, ακρίβεια, συντονισμό κινήσεων και φυσικότητα, μέσα από τα προσωπικά δημιουργήματα, το συμβολικό παιχνίδι, τη δραματοποίηση και την εικαστική έκφραση
- να μάθουν να εκφράζουν λεκτικά και μη τα συναισθήματά τους
- να μάθουν να συζητούν για τα συναισθήματά τους
- να μάθουν να περιγράφουν με προφορικό και γραπτό τρόπο

τα συναισθήματά τους

- να παρατηρήσουν πώς τα συναισθήματα αποτυπώνονται στο πρόσωπο
- να μάθουν να εντοπίζουν εκφράσεις που χρησιμοποιούμε για να εκδηλώσουμε τα συναισθήματά μας αλλά και να διακρίνουν αντίθετα συναισθήματα



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ βιβλίο Γλώσσας Μαθητή Β' Δημοτικού, τ. Β', σελ. 75-80
- ✓ τετράδιο Γλώσσας Εργασιών Μαθητή Β' Δημοτικού, τ. Β', σελ. 27-30
- ✓ βιβλίο Γλώσσας Δασκάλου Β' Δημοτικού, σελ. 43-44
- ✓ ανθολόγιο Λογοτεχνικών Κειμένων Α' και Β' Δημοτικού, σελ. 22-23 και 48-49
- ✓ μουσικές του Κόσμου (2004), CD με Μουσικές από όλο τον Κόσμο. Μαξ Βέλθους (1997)
- ✓ Ο βάτραχος φοβάται, εκδ. Πατάκη, Αθήνα. Ν. Ρόκα (2005)
- ✓ Τα συναισθήματα από τη λύπη ως τη χαρά, εκδ. Κέδρος, Αθήνα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

- Εντοπισμός επιπέδου ετοιμότητας των μαθητών
- Η εκπαιδευτικός υπενθυμίζει την 12η Διδακτική Ενότητα του σχολικού βιβλίου της Γλώσσας της Β' δημοτικού, όπου οι μαθητές έχουν ασκηθεί στο πώς περιγράφει κανείς τον εαυτό του και την εμφάνισή του<sup>1</sup>.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η διδασκαλία του νέου μαθήματος μπορεί να ξεκινήσει με αρκετές εναλλακτικές δυνατότητες για την πρόκληση του ενδιαφέροντος των μαθητών και την εισαγωγή τους στη νέα θεματική.
2. Έτσι, μπορεί να γίνει χρήση του σχολικού βιβλίου και αξιοποίηση του «βοηθού οργάνωσης», όπου ζητείται από τους μαθητές να παρατηρήσουν και να περιγράψουν τις 6 εικόνες στην αρχή της διδακτικής ενότητας. Ερωτήσεις «βοηθού οργάνωσης»:
  - Τι νομίζεις πως νιώθουν τα παιδιά στις παραπάνω εικόνες;
  - Πώς το κατάλαβες;
  - Πώς νομίζεις ότι νιώθει ο Αλέξανδρος ο ποντικός;

<sup>1</sup> Επομένως, οι ίδιοι είναι έτοιμοι να μιλήσουν, να συζητήσουν και να εκφραστούν για το πώς νιώθουν όταν βιώνουν διάφορες καταστάσεις ή γεγονότα στη ζωή τους.

- Από πού το κατάλαβες;
- Μπορείς να περιγράψεις την έκφραση όλων;

**3.** Σε συνέχεια των παραπάνω ερωτήσεων, μπορεί να γίνει χρήση και διδακτική αξιοποίηση:

- Ηχογραφημένου ακούσματος, που αποτυπώνει το πώς νιώθουν και αισθάνονται μαθητές – πρόσφυγες
- Βιντεοταινίας με ανάλογο περιεχόμενο
- Εικόνων από εφημερίδες, περιοδικά, ή και το διαδίκτυο με σχετικό περιεχόμενο



### **Σημειώσεις**

Με όλα τα παραπάνω επιτυγχάνεται ενεργοποίηση των μαθητών για το νέο, προσέλκυση της προσοχής τους, πρόκληση του ενδιαφέροντος τους, καθώς και ψυχολογική προετοιμασία και προσανατολισμός τους για την εξέλιξη του Σχεδίου Εργασίας.

Στη φάση αυτή γίνεται επεξεργασία της θεματικής ενότητας και καλούνται οι μαθητές ανά ομάδες να ανταποκριθούν σε κείμενα που τους προτείνει η εκπαιδευτικός για να μελετήσουν.

Ο τρόπος εργασίας των μαθητών μπορεί να επιτευχθεί με πολλούς τρόπους. Ειδικότερα, η ομαδοποίηση μπορεί να είναι ελεύθερη, βάσει κριτηρίων, ομοιογενής ή ετερογενής. Πιο συγκεκριμένα:

### **Στην 1η Δραστηριότητα (1η και 2η άσκηση του σχολικού βιβλίου)**

**1.** Ο/Η εκπαιδευτικός ζητάει η ομαδοποίηση να είναι τυχαία ως προς την επιλογή του άλλου.

**2.** Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των δύο ατόμων και η εκπαιδευτικός δίνει, για παράδειγμα, εάν υπάρχουν συνολικά 20 μαθητές, στις 5 ομάδες το κείμενο: «Το παιδί με το ακορντεόν» και στις άλλες 5 το κείμενο «Το τραγούδι του κλόουν». Και τα δυο κείμενα σχετίζονται με τη φιλία.

**3.** Αφού οι μαθητές επεξεργαστούν τα κείμενα στις ομάδες τους, ακολουθεί στην ολομέλεια της τάξης παρουσίαση της νοηματικής τους διερεύνησης, εντοπισμός των συναισθημάτων τους και συζήτηση.

**4.** Στη 2η, 3η και 4η Δραστηριότητα (ασκήσεις 3 και 4 του σχολικού βιβλίου) ζητείται από τους μαθητές περαιτέρω εμβάθυνση και συζήτηση για τα συναισθήματα της χαράς, του θυμού και του φόβου.

**5.** Η εργασία των μαθητών είναι και πάλι ομαδική, όμως αυτή τη φορά επιχειρείται περαιτέρω διαφοροποίηση των μαθητών ως προς τη σύνθεση των ομάδων και ο χωρισμός σε 3 ομάδες γίνεται με κριτήριο διαφοροποίησης συγκεκριμένη μαθησιακή δραστηριότητα κάθε φορά.

Ειδικότερα, καθεμιά από τις παραπάνω Δραστηριότητες περιλαμβάνει τα εξής:

### Στην 2η Δραστηριότητα

---

**1.** Η εκπαιδευτικός ζητάει οι μαθητές να εκφραστούν προφορικά και γραπτά κι έτσι λένε και γράφουν πότε και σε ποιες περιστάσεις νιώθουν χαρά αλλά και πότε και με ποιους τρόπους οι ίδιοι προκαλούν χαρά σε άτομα του συγγενικού τους περιβάλλοντος αλλά και σε φίλους και συμμαθητές τους.

**2.** Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να σκεφτούν και να εντοπίσουν στερεότυπες εκφράσεις που λέμε για κάποιον που είναι χαρούμενος.

Μεταξύ άλλων τέτοιες εκφράσεις είναι: αυτός ο άνθρωπος «πλέει σε πελάγη ευτυχίας», «πετάει στα σύννεφα», «λάμπει από χαρά», «νιώθει απέραντη χαρά», «νιώθει τεράστια χαρά», «νιώθει πελώρια χαρά».

**3.** Η εκπαιδευτικός ζητάει οι μαθητές να επεξεργαστούν και να διερευνήσουν νοηματικά τις παραπάνω εκφράσεις χαράς και ικανοποίησης. Έτσι προτείνει :

- να γράψουν αυτές τις εκφράσεις στο τετράδιό τους
- να τις ζωγραφίσουν-απεικονίσουν με διασκεδαστικό τρόπο
- να τις μεταφράσουν στη μητρική τους γλώσσα και να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές αλλά κι επιπλέον
- να εντοπίσουν στο λεξικό τους κι άλλες εκφράσεις με τη λέξη χαρά

### Στην 3η Δραστηριότητα

---

**1.** Οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν καταστάσεις ή γεγονότα που τους κάνουν να θυμώνουν.

**2.** Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να σκεφτούν και να εντοπίσουν στερεότυπες εκφράσεις που λέμε για κάποιον που είναι θυμωμένος. Μεταξύ άλλων τέτοιες εκφράσεις είναι: είμαι θυμωμένος και νιώθω «σαν ηφαιστειο έτοιμο να εκραγεί», «σαν ταύρος σε υαλοπωλείο», «σαν μπαλόνι έτοιμο να σκάσει», «σαν μηχανή έτοιμη να εκραγεί».

**3.** Ακόμα, η εκπαιδευτικός παροτρύνει τους μαθητές να σκεφτούν και να



αναφέρουν τι κάνουν όταν θυμώνουν (για παράδειγμα: κλωτσούν αντικείμενα, φωνάζουν δυνατά...) αλλά και πότε και σε ποιες περιστάσεις κάνουν οι ίδιοι οι μαθητές τους άλλους να θυμώνουν (για παράδειγμα: όταν διεκδικούν ένα παιχνίδι με τον αδελφό τους, όταν εκνευρίζουν για κάτι παράλογο τους γονείς τους, κ.ά.).

**4.** Ακολουθεί συζήτηση σχετικά με τις αρνητικές συνέπειες μιας τέτοιας συμπεριφοράς αλλά και με το πώς πρέπει ή δεν πρέπει να φερόμαστε στους άλλους.

**5.** Επιπλέον, γίνεται συζήτηση για το τι κάνουν ή τι μπορούν να κάνουν οι ίδιοι οι μαθητές προκειμένου να εκτονώσουν το θυμό τους με θετικό τρόπο. Οι μαθητές μετά από την επεξεργασία και τη νοηματική διερεύνηση των παραπάνω εκφράσεων θυμού μπορούν:

- να γράψουν αυτές τις εκφράσεις στο τετράδιό τους
- να τις ζωγραφίσουν- απεικονίσουν με διασκεδαστικό τρόπο
- να τις μεταφράσουν στη μητρική τους γλώσσα και να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές αλλά κι επιπλέον
- να εντοπίσουν στο λεξικό τους κι άλλες εκφράσεις που περιλαμβάνουν τη λέξη θυμός

#### **Στην 4η Δραστηριότητα**

---

**1.** Οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν καταστάσεις ή γεγονότα που τους προκαλούν φόβο ή τους κάνουν να φοβούνται.

**2.** Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να σκεφτούν και να εντοπίσουν στερεότυπες εκφράσεις που λέμε για κάποιον που είναι φοβισμένος. Μεταξύ άλλων τέτοιες εκφράσεις είναι: «τρέμω από το φόβο μου», «παγώνω από το φόβο» κ.ά.

**3.** Ακολουθεί συζήτηση σχετικά με το τι τους προκαλεί φόβο, με τις αρνητικές συνέπειες ενός τέτοιου συναισθήματος αλλά και τι μπορούμε να κάνουμε για να ξεπεράσουμε το φόβο. Η εκπαιδευτικός ζητάει οι μαθητές να επεξεργαστούν και να διερευνήσουν νοηματικά τις παραπάνω εκφράσεων χαράς και ικανοποίησης έτσι προτείνει είτε:

- να γράψουν αυτές τις εκφράσεις στο τετράδιό τους
- να τις ζωγραφίσουν- απεικονίσουν με διασκεδαστικό τρόπο
- να τις μεταφράσουν στη μητρική τους γλώσσα και να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές
- να εντοπίσουν στο λεξικό τους κι άλλες εκφράσεις που περιλαμβάνουν τη λέξη φόβος

Ακολουθεί η Φάση Εξάσκησης και Αξιολόγησης.

1. Στη φάση αυτή, η εκπαιδευτικός καλεί τον κάθε μαθητή ξεχωριστά (εξατομικευμένη διάσταση της εργασίας) να συμπληρώσει γραπτά την Άσκηση 1 του Τετραδίου Εργασιών, κι έτσι, μέσω αυτής, να μάθει ρήματα, ουσιαστικά και επίθετα, τα οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει για να εκφράσει το ίδιο συναίσθημα.
2. Στη συνέχεια, ανά ομάδες όμως αυτή τη φορά, με βάση το μαθησιακό τους επίπεδο (διαφοροποίηση της διδασκαλίας με βάση την ικανότητα των μαθητών να ανταποκριθούν στο επίπεδο δυσκολίας των ασκήσεων) αλλά και ανάλογα με τον διαθέσιμο χρόνο που υπάρχει κάθε φορά μπορούν να πραγματοποιηθούν οι παρακάτω μαθησιακές δραστηριότητες:
3. Αρχικά ζητείται να αξιοποιηθεί το Ανθολόγιο: Οι μαθητές συγκροτούν ομάδες με διαφορετική σύνθεση κάθε φορά και τους δίνονται σε φωτοτυπία τα κείμενα:
  - «Η Αλφαβήτα δίχως ρο» και «Θα σ' αγαπώ ό,τι κι αν γίνει» από το Ανθολόγιο της Α' - Β' Δημοτικού.
  - Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα ζητείται από τις ομάδες να ανταποκριθούν σε δεξιότητες εντοπισμού συγκεκριμένης πληροφορίας σε κείμενο (π.χ. να εντοπίσουν και να υπογραμμίσουν λέξεις που δείχνουν τι νιώθουμε).
  - Στη συνέχεια, ακολουθεί ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της διερεύνησης από κάθε ομάδα στην ολομέλεια της τάξης και, κατόπιν, συζήτηση.
  - Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός ζητάει να ετοιμάσουν όλοι μαζί τρισδιάστατους κύβους από φελιζόλ ή χαρτόνι (παιχνίδι κύβου με εκφράσεις). Σε κάθε έδρα του κύβου ζητά να γράψουν μια έκφραση που αντιστοιχεί στο συναίσθημα της χαράς (π.χ. «πλέει σε πελάγη ευτυχίας», «πετάει στα σύννεφα», «λάμπει από χαρά», «νιώθει απέραντη χαρά», «νιώθει τεράστια χαρά», «νιώθει πελώρια χαρά», κ.ά.) και ζητάει από τους μαθητές να χρησιμοποιούν ο καθένας τον κύβο σαν ζάρι κι ανάλογα με την έδρα που θα τους τύχει να εξηγούν στην ομάδα τους ή στην ολομέλεια της τάξης τι σημαίνει η κάθε έκφραση.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Είναι πολύ σημαντικό αυτή η παιγνιώδης δραστηριότητα να πραγματοποιηθεί με την ενεργητική συμμετοχή όλων των μαθητών με ανάλογη ομαδοποίηση, και σε πίνακα ανακοινώσεων να γράφονται τα συναισθήματα που διδάχτηκαν στις γλώσσες προέλευσής τους.

Πιο συγκεκριμένα, είναι πολλαπλά ωφέλιμο οι μαθητές πρώτα να κατασκευάσουν οι ίδιοι τους κύβους και, στη συνέχεια, να παίξουν το εν λόγω παιχνίδι μεταξύ τους.

Μια άλλη δραστηριότητα που προτείνεται είναι το Παιχνίδι με Κάρτες Εργασίας: Πρόκειται για κάρτες που μπορούν να έχουν διαφορετικά χρώματα και στις οποίες αναγράφεται μια ερώτηση αλλά και οι πιθανοί τρόποι απάντησής της (λόγου χάρη γραπτή, σχεδίαση, θεατρική έκφραση κ.ά.).

Έτσι, προτείνεται η εκπαιδευτικός να δημιουργήσει τέτοιες κάρτες διαβαθμισμένης δυσκολίας με βάση το χρώμα και στην καθεμιά από αυτές να περιλαμβάνονται ερωτήσεις σχετικές με τα συναισθήματα της χαράς, του θυμού και του φόβου.

Ζητείται από τους μαθητές κάθε φορά ανάλογα με την κάρτα που θα διαλέξουν είτε προφορική απάντηση-εξήγηση, είτε γραπτή απάντηση, είτε θεατρική αναπαράσταση-έκφραση-γκριμάτσα λόγου χάρη της έκφρασης «πλέει σε πελάγη ευτυχίας».

Και πάλι είναι πολύ σημαντικό αυτή η παιγνιώδης δραστηριότητα να πραγματοποιηθεί με την ενεργητική συμμετοχή όλων των μαθητών με ανάλογη ομαδοποίηση. Πιο συγκεκριμένα, είναι πολύ χρήσιμο οι μαθητές πρώτα να κατασκευάσουν οι ίδιοι τις κάρτες και, στη συνέχεια, να παίξουν το εν λόγω παιχνίδι μεταξύ τους.

Ζητείται από τους μαθητές να διαλέξουν, να μελετήσουν και, στη συνέχεια, να απαγγείλουν (Απαγγελία) σχετικό κείμενο (ποίημα ή πεζό) που αφορά τα συναισθήματα που συζητήθηκαν στο μάθημα. Στη συνέχεια, ακολουθεί συζήτηση.

Δραματοποίηση: Σε συνεργασία με την εκπαιδευτικό θεατρολογίας, καλούνται οι μαθητές είτε ο καθένας μόνος του είτε ανά ομάδες να αυτοσχεδιάσουν και να αναπαραστήσουν καταστάσεις όπου κανείς εκφράζει τα συναισθήματά του.

Δίνεται χρόνος στις ομάδες για προετοιμασία με την διακριτική καθοδήγηση της εκπαιδευτικού.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η ίδια άσκηση-παιχνίδι μπορεί να γίνει με άλλον κύβο που σε κάθε έδρα του θα περιλαμβάνει εκφράσεις με το συναίσθημα του θυμού και με άλλον κύβο με εκφράσεις με το συναίσθημα του φόβου.

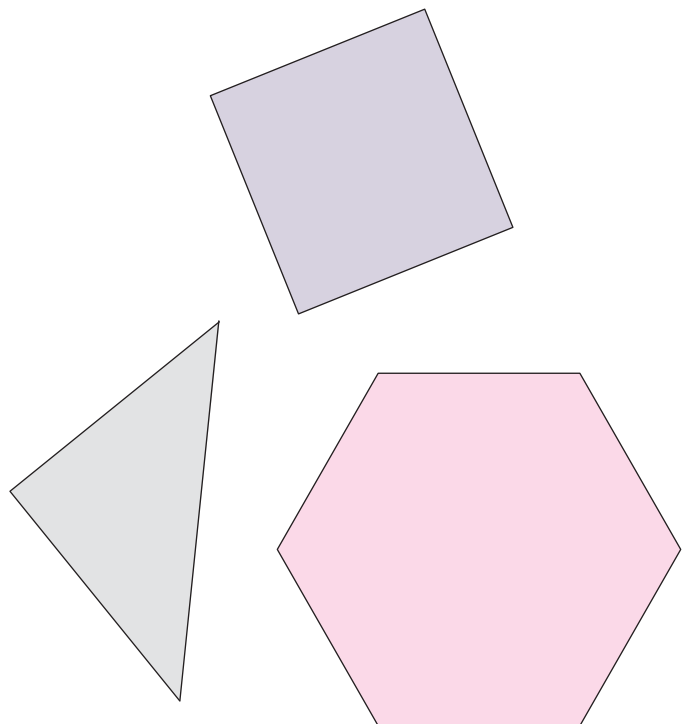
Ακόμα, μπορούμε να φτιάξουμε έναν κύβο που να περιλαμβάνει σε κάθε έδρα εκφράσεις και από τα τρία διαφορετικά συναισθήματα και να ζητάμε από τους μαθητές πρώτα να μας πουν με ποιο συναίσθημα (χαρά, θυμός, φόβος) σχετίζεται η κάθε έκφραση και, στη συνέχεια, να την εξηγήσουν στους άλλους μαθητές της ομάδας τους ή στην ολομέλεια της τάξης.



## Σημειώσεις

Το Σχέδιο Εργασίας «Εκφράζω τα Συναισθήματά μου» περιλαμβάνει τρία στάδια-φάσεις διεξαγωγής.

Στην αρχή, περιγράφεται η προετοιμασία με επισήμανση των βασικών προϋποθέσεων για την επιτυχή έκβασή του, ακολουθεί το τι περιλαμβάνει ο διδακτικός σχεδιασμός κατά τη διεξαγωγή του και, τέλος, ολοκληρώνεται με τη φάση της αξιολόγησης, η οποία εμπλουτίζεται με εναλλακτικές διδακτικές προτάσεις ολοκλήρωσής του.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Κατερίνας Καραβασιλείου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα θερμά και τα ψυχρά συναισθήματα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να αναγνωριστεί η ομάδα ψυχρών και θερμών χρωμάτων καθώς και τα βασικά συμπληρωματικά τους
- να είναι ικανοί οι μαθητές να διαφοροποιήσουν τον τόνο των χρωμάτων με την προσθήκη λευκού και μαύρου
- να συνδέσουν τα συναισθήματα με τα χρώματα και τους συμβολισμούς τους
- να αναγνωρίζουν σύμβολα από πολλούς πολιτισμούς-παγκόσμια σύμβολα
- να αναγνωρίζουν ομοιότητες και διαφορές στις λέξεις των συναισθημάτων από διαφορετικές γλώσσες
- να εξοικειωθούν με λεξιλόγιο που αναφέρεται σε συναισθήματα
- να προσπαθήσουν να οπτικοποιήσουν τα συναισθήματα τους με λέξεις σύμβολα και χρώματα
- να δουλέψουν ομαδικά
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας καθώς και η μη λεκτική επικοινωνία της εικαστικής γλώσσας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ δύο διαφορετικά κομμάτια χαρτί στράτσο (του μέτρου) σε μεγάλη διάσταση π.χ. 2,00μ. x 1,50μ. Μπορεί, βέβαια, να προσαρμοστεί με βάση την ηλικία των παιδιών
- ✓ χαρτιά A4 και A5, μπορούν να κοπούν ελεύθερα και σε μικρότερο μέγεθος
- ✓ ψαλίδια-κόλλες στικ
- ✓ πινέλα σε διάφορα μεγέθη και σχήματα

- ✓ χρώματα (νερομπογιές) σε μπουκάλια, τα τρία βασικά χρώματα (κόκκινο, κίτρινο, μπλε), ένα λευκό και ένα μαύρο
- ✓ πολλά πλαστικά πιάτα για παλέτες
- ✓ μαρκαδόροι, ξυλομπογιές ή και λαδοπαστέλ σε διάφορα χρώματα
- ✓ μολύβια (μαλακά και σκληρά)
- ✓ σβηστήρες
- ✓ ξύστρες
- ✓ λέξεις συναισθημάτων από τις γλώσσες των παιδιών της ομάδας αλλά και από άλλες γλώσσες τυπωμένες σε χαρτιά με διάφορα μεγέθη
- ✓ μικρά κείμενα από περιοδικά που περιέχουν τέτοιες λέξεις



**Ενδεικτικός χρόνος:** Η δραστηριότητα μπορεί να επεκταθεί σε αρκετές διδακτικές ώρες ανάλογα με την ηλικία των παιδιών αλλά και με τη σύνθεση της ομάδας. Στα μικρότερα παιδιά οι διδακτικές ώρες μπορεί να είναι 3 με 4 ενώ στα μεγαλύτερα μπορεί να είναι και 7 με 8.



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός τοποθετεί από πριν τα στράτσα στον τοίχο της αίθουσας, ή αν υπάρχει η δυνατότητα σε αντικριστούς τείχους.
- ▶ Χρειάζεται να έχει φτιάξει και να έχει κολλήσει στον τοίχο μια εικόνα με τα χρώματα χωρισμένα σε θερμά και ψυχρά αλλά και μια εικόνα με τα βασικά συμπληρωματικά ώστε να τις συμβουλευόνται τα παιδιά (για βασικά συμπληρωματικά π.χ Τα χρώματα–Art Class Project και για τα θερμά-ψυχρά π.χ. <http://dim-deryneia3-amm.schools.ac.cy/index.php?id=therma-psyhra2016>)
- ▶ Δεξιά και αριστερά τοποθετούνται δυο θρανία ώστε να ακουμπούν τα παιδιά τα χρώματα και τις παλέτες τους καθώς και τα υλικά τους.
- ▶ Έχει προηγηθεί συζήτηση και έχει καταγραφεί στον πίνακα το γλωσσικό ρεπερτόριο των παιδιών. Κάποια από τα παιδιά δεν γνωρίζουν γραφή στη μητρική τους γλώσσα.
- ▶ Επάνω στα μπουκάλια με τα χρώματα από πριν έχουν τυπωθεί και κολληθεί ετικέτες με την ονομασία του χρώματος σε κάθε μια από τις γλώσσες των παιδιών. Επίσης, καλό θα ήταν αν υπάρχει η δυνατότητα να τυπωθεί και ετικέτα με την ονομασία του χρώματος σε Braille.

► Η εκπαιδευτικός έχει τυπώσει σε κόλλες Α4 τις λέξεις που δηλώνουν συναισθήματα σε διαφορετικές γλώσσες.

► Επίσης, έχει τυπώσει στα ελληνικά αλλά και σε άλλες γλώσσες στιχάκια τραγουδιών που έχουν μέσα τουλάχιστον μια λέξη που δηλώνει συναίσθημα. Μπορεί να δείξει βίντεο με τραγούδι ώστε να γίνει σύνδεση και με τον ήχο της λέξης, π.χ.:

**για μικρότερα παιδιά**

<https://www.youtube.com/watch?v=fob20nSX7Mk>, συνδυασμός λέξης-εικόνας

**για μεγαλύτερα π.χ. παιδιά λυκείου**

<https://www.youtube.com/watch?v=aWD31-7ibbc&list=PLrpdzz6ZVKfrK6TzonqMWNz8swrfSqeVd&index=4>, το ρεφρέν μόνο

**ή αυτό** <https://www.youtube.com/watch?v=KEY41-Dd0GQ>, αλλά και σε άλλες γλώσσες π.χ. <https://www.youtube.com/watch?v=ywsS4WteceM>

► Μπορούν να αξιοποιηθούν, επίσης, τα λεξικά στο διαδίκτυο.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα παιδιά χωρίζονται σε 2 ομάδες.
2. Στη μια ομάδα θα δοθούν τα θερμά χρώματα που θα συνδυαστούν με λέξεις που εκφράζουν θετικά συναισθήματα.
3. Στην άλλη ομάδα θα δοθούν τα ψυχρά χρώματα που θα συνδυαστούν με λέξεις που εκφράζουν αρνητικά συναισθήματα.
4. Οι δυο ομάδες θα ανταλλάξουν θέση και θα δουλέψουν η ομάδα των ψυχρών με τα θερμά και η ομάδα των θερμών με τα ψυχρά. Το πότε θα το καθορίσει η εκπαιδευτικός. Μπορεί αυτή η αλλαγή να γίνει και περισσότερες από μια φορές.
5. Πριν ξεκινήσουν, τους γίνεται μια σύντομη παρουσίαση με καλλιτέχνες που χρησιμοποιούν στη ζωγραφική τους το χρώμα χωρίς να αναπαριστούν κάτι και καλούνται να σκεφτούν τι συναίσθημα τους προκαλεί.
6. Μπορούν να λένε το χρώμα που βλέπουν στη γλώσσα τους το κάθε παιδί και το συναίσθημα επίσης.
7. Μερικά παραδείγματα: Yves Klein, Μαρκ Ρόθοκ, Ντε Κούνιγκ, Τζάκσον Πόλοκ αλλά και Βασίλη Καντίνσκι, Πάουλ Κλέε κ.λπ.
8. Επίσης, τους ζητείται να αναγνωρίσουν τα θερμά και τα ψυχρά χρώματα.
9. Η κάθε ομάδα παίρνει τα χρώματα που της αντιστοιχούν. Το μαύρο και το λευκό δεν δίνονται από την αρχή αλλά στην πορεία της δραστηριότητας όταν

θέλουμε να εισάγουμε και τους τόνους των χρωμάτων.

**10.** Τους προτείνουμε να ξεκινήσουν δημιουργώντας το φόντο, την επιφάνεια δηλαδή, που θα δουλέψουν επάνω της κολλώντας τις λέξεις κ.λπ. Η παλέτα τους διαθέτει μόνο τα ψυχρά ή αντίστοιχα τα θερμά χρώματα, οπότε με φαρδιά πινέλα τους αφήνουμε να βάψουν την επιφάνεια.

**11.** Τα παιδιά, έπειτα, μπορούν να εργαστούν σε μικρότερες ομάδες ή και μόνοντους ζωγραφίζοντας λέξεις στα μικρότερα χαρτιά.

**12.** Οι λέξεις θα είναι από το γλωσσικό τους ρεπερτόριο και θα εκφράζουν θετικά και αρνητικά συναισθήματα ανάλογα με την ομάδα στην οποία βρίσκονται. Μπορούν να κολλούν τις ζωγραφισμένες τους λέξεις επάνω στην μεγάλη επιφάνεια.

**13.** Αλλαγή των ομάδων από τα ψυχρά στα θερμά και ανάποδα μπορεί να γίνει και κατά τη διάρκεια της κατασκευής του φόντου αλλά και στην πορεία.

**14.** Στο τέλος, οι δυο ομάδες ενώνονται και προσπαθούμε να διαβάσουμε τις λέξεις, να μαντέψουμε τι μπορεί να σημαίνουν, ποια γλώσσα μας θυμίζει κ.λπ.

**15.** Καλό θα ήταν να ζητήσουμε από τα παιδιά να αναζητήσουν λέξεις και να τις φέρουν στην ομάδα είτε ρωτώντας τους γονείς τους, ψάχνοντας στο διαδίκτυο, σε έντυπα είτε και ρωτώντας φίλους συμμαθητές με διαφορετικό γλωσσικό ρεπερτόριο.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Είναι πολύ πιθανό πολλά παιδιά να μην ξέρουν να γράφουν στη μητρική τους γλώσσα αλλά μονάχα να τη μιλούν. Για αυτόν τον λόγο, χρειάζεται να υπάρχουν έτοιμες κάποιες λέξεις ώστε να αντιγραφούν, όπου αυτό μπορεί να συμβεί.

Επίσης, για τα παιδιά που δεν έχουν κατακτήσει ακόμη τον μηχανισμό της γραφής ή και της ανάγνωσης μπορούμε να προτείνουμε να κάνουν ατομικές ζωγραφιές είτε στα μικρά χαρτάκια είτε κατευθείαν στη μεγάλη επιφάνεια.





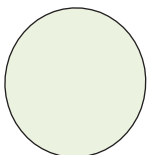
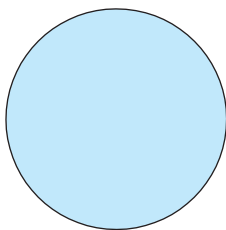
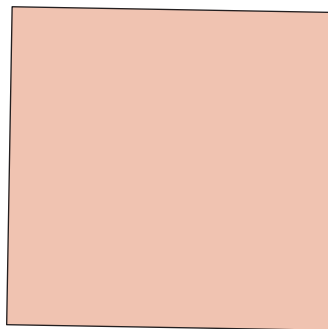
### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα απευθύνεται σε ομάδα μαθητών Α' -Στ' δημοτικού, αλλά μπορεί να προσαρμοστεί και σε μεγαλύτερες ηλικίες (αναφέρεται παρακάτω).

Προσαρμόζεται και στη μη τυπική εκπαίδευση.

Στις μεγαλύτερες ηλικίες τα παιδιά μπορούν να δουλέψουν πιο ελεύθερα αλλά και να εντάξουμε και πληροφορίες για το χρώμα όπως τόνος, απόχρωση κ.λπ. Μπορούμε, δηλαδή, να προσφέρουμε μεγαλύτερη γκάμα στην παλέτα.

Στο τέλος, το αποτέλεσμα της εργασίας μπορεί να εκτεθεί σε κοινόχρηστο χώρο του σχολείου ώστε να υπάρξει αλληλεπίδραση και με τους υπόλοιπους συμμαθητές αλλά και τις εκπαιδευτικούς.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Στυλιανής Δαναβασίλη

## ΤΙΤΛΟΣ: Μάντεψε ποιο ζώο είμαι



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- οι μαθητές να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα ζώα (κατοικίδια/του δάσους) και να ανταλλάξουν πληροφορίες που σχετίζονται με αυτά
- να ενισχυθεί η δεξιότητα κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου
- να ενισχυθεί η ικανότητα ενεργητικής ακρόασης και η αλληλεπίδραση
- να γνωριστούν τα παιδιά καλύτερα μεταξύ τους
- να βρουν κοινά σημεία μεταξύ τους
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ χαρτιά A4
- ✓ ένα καπέλο
- ✓ μολύβια
- ✓ κουτί με κάρτες τυπωμένες με τα ζώα που θα μελετήσουμε
- ✓ ένα κουτί άδειο



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά



## Προετοιμασία

► Η εκπαιδευτικός πρέπει να φροντίσει να υπάρχουν στην τάξη τα απαραίτητα υλικά, ώστε να πραγματοποιηθεί η δράση. Επίσης θα πρέπει να διαμορφώσει κατάλληλα τον χώρο και τα θρανία για να μπορέσουν να κινηθούν οι μαθητές με ασφάλεια.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να καθίσουν κάτω σχηματίζοντας έναν κύκλο.
2. Στη μέση του κύκλου είναι τοποθετημένο το κουτί με τις κάρτες με τα ζώα και δίπλα το άδειο κουτί.
3. Η εκπαιδευτικός δίνει την οδηγία στους μαθητές να κλείσουν τα μάτια.
4. Έπειτα, περπατάει στην εξωτερική πλευρά του κύκλου κρατώντας ένα καπέλο και το φοράει στο κεφάλι ενός μαθητή ή μαθήτριας.
5. Η εκπαιδευτικός τους λέει να ανοίξουν τα μάτια και ο μαθητής ή η μαθήτρια που φοράει το καπέλο, σηκώνεται, πηγαίνει στη μέση του κύκλου που είναι το κουτί με τις κάρτες και διαλέγει μία.
6. Κοιτάει το ζώο που εικονίζεται σε αυτήν χωρίς να το δουν οι συμμαθητές του και την βάζει με προσοχή ανάποδα στο άδειο κουτί.
7. Σηκώνεται έπειτα όρθιος και με παντομίμα προσπαθεί να περιγράψει το ζώο.
8. Όποιος το βρει, λέει το όνομα του ζώου δυνατά και όλοι μαζί το επαναλαμβάνουν.
9. Στον πίνακα η εκπαιδευτικός σημειώνει έναν πόντο για τον μαθητή που βρήκε το ζώο, ο οποίος φορώντας το καπέλο, σηκώνεται όρθιος και με την ίδια διαδικασία παίρνει την κάρτα και περιγράφει το ζώο που εικονίζεται σε αυτήν, στους συμμαθητές του.
10. Κάθε φορά που κάποιος βρίσκει ένα ζώο, παίρνει έναν πόντο που σημειώνεται στον πίνακα και όλη η ομάδα επαναλαμβάνει το ζώο δυνατά.
11. Έπειτα, ζητάει από τους μαθητές με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια να το επαναλάβουν στην γλώσσα τους αφού σηκωθούν όρθια.



- 12.** Έπειτα, ζητάει από όλη την τάξη να επαναλάβει την λέξη στην αντίστοιχη γλώσσα.
- 13.** Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται μέχρι να τελειώσουν όλες οι κάρτες.
- 14.** Στο τέλος, παίρνει το κουτί με τις κάρτες, χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες, μοιράζει τις κάρτες και τους ζητάει να τις κολλήσουν ή αν θέλουν να τις ζωγραφίσουν σε χαρτιά A4.
- 15.** Ζητάει από τους μαθητές της κάθε ομάδας να γράψουν το όνομα του ζώου στα ελληνικά και ανάλογα με το γλωσσικό τους ρεπερτόριο να το γράψουν και στις υπόλοιπες γλώσσες.
- 16.** Ακολουθεί μια μικρή παρουσίαση κάθε ζώου από την αντίστοιχη ομάδα με αναφορά στις διαφορετικές ονομασίες τους ανάλογα με τη χώρα προέλευσης των παιδιών και όλοι μαζί την επαναλαμβάνουν δυνατά. π.χ σκύλος (ελληνικά), dog (αγγλικά), chien (γαλλικά).
- 17.** Στο τέλος μαζεύουμε τις A4 κόλλες και τις αναρτούμε στο ταμπλό της τάξης μας, για να λειτουργούν στους μαθητές ως οπτικό ερέθισμα και να εξοικειώνονται με τις γλώσσες των συμμαθητών τους. (Η κάρτα με το ζώο και η ονομασία του σε διάφορες γλώσσες).



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πριν τη δραστηριότητα, η εκπαιδευτικός θα πρέπει να επαναλάβει το λεξιλόγιο για εξοικείωση των μαθητών με το συγκεκριμένο θέμα (με εικόνες, ερωτήσεις-απαντήσεις, βίντεο, ντοκιμαντέρ).

Εξηγεί αργά και παραστατικά τους κανόνες, διασφαλίζοντας ότι όλοι καταλαβαίνουν τι πρέπει να κάνουν.

Αν οι μαθητές δεν γνωρίζουν τη διαδικασία της παντομίμας, η εκπαιδευτικός θα πρέπει να τους τη δείξει στην αρχή, προσπαθώντας να την αναπαραστήσει όσο το δυνατόν πιο εκφραστικά και κατανοητά.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Όταν στην τάξη έχουμε νεοεισερχόμενους μαθητές φροντίζουμε να κατανέμονται σε όλες τις ομάδες, ώστε να μην είναι όλοι μαζί.

Οι μαθητές αυτοί επειδή δεν είναι εξοικειωμένοι με την ελληνική γλώσσα θα συνεισφέρουν περισσότερο στην ομάδα ονοματίζοντας τα ζώα στις γλώσσες προέλευσής τους και όχι στην παρουσίαση που απαιτεί μεγαλύτερη γλωσσική ευχέρεια.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αναστασίας Χλώρου

## ΤΙΤΛΟΣ: Παγκόσμια ημέρα ζώων



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εμπεδώσουν το λεξιλόγιο-ονόματα ζώων των οποίων η εκμάθηση έγινε σε προηγούμενη ενότητα
- να καλλιεργήσουν τη δεξιότητα της παραγωγής προφορικού λόγου
- να μάθουν τη δομή συγκεκριμένων προτάσεων
- να καλλιεργήσουν τη δεξιότητα της συνεργασίας, της επικοινωνίας, της ενσυναίσθησης, της υπευθυνότητας και την ιδιότητα του ενεργού πολίτη
- να αναπτύξουν τη δεξιότητα της πλάγιας σκέψης (δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη), κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ κόλλες A4
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ περιοδικά
- ✓ διαφημιστικά από pet shop με εικόνες ζώων



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα ζώα είναι ένα θέμα που κινεί το ενδιαφέρον των παιδιών. Συζητάμε στην ολομέλεια της τάξης για τα ζώακια που έχουν στο σπίτι τους, στο χωριό των παππούδων, στην γειτονιά και, γενικά, αναφέρουν οτιδήποτε θέλουν.

2. Στη συνέχεια, σε μια κόλλα Α4 γράφουν την πρόταση:

Το αγαπημένο μου ζώο είναι ..... στη μητρική τους γλώσσα, στην ελληνική και αν θέλουν και στην αγγλική ή σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα της επιλογής τους.

3. Τα βοηθάμε αν χρειαστεί να μάθουν να χρησιμοποιούν τα πολύγλωσσα λεξικά και, τέλος, το ζωγραφίζουν.

4. Ο κάθε μαθητής παρουσιάζει το αγαπημένο του ζώο και το περιγράφει με λίγα λόγια.

5. Σε προηγούμενες ενότητες αναφερθήκαμε στα δικαιώματα των ανθρώπων. Με αφορμή τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει χωρίζουμε την τάξη σε ομάδες και υλοποιούμε την τεχνική «Καταιγισμός ιδεών» με κεντρική έννοια τα δικαιώματα των ζώων.

6. Κάθε ομάδα καταγράφει τις ιδέες της και ο δάσκαλος τις μεταφέρει στον πίνακα.

7. Ακολουθεί συζήτηση για αυτά που χρειάζονται τα ζώα.

8. Τα παιδιά ετοιμάζουν ένα ομαδικό κολλάζ σε κόλλα Α3.

9. Αφού επιλέξουν μια λέξη από τον πίνακα γράφουν την πρόταση

**Δικαίωμα των ζώων είναι .....**

σε όλες τις γλώσσες και τριγύρω κολλούν εικόνες που κόβουν από περιοδικά και διαφημιστικά.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Οι μαθητές τραγουδούν ή απαγγέλουν ποιηματάκια της χώρας τους με θέμα τα ζώα που μπορούν ή να ψάξουν στο διαδίκτυο ή να μάθουν από το ευρύτερο περιβάλλον (οικογένειες & φίλους).

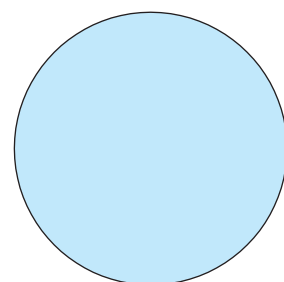
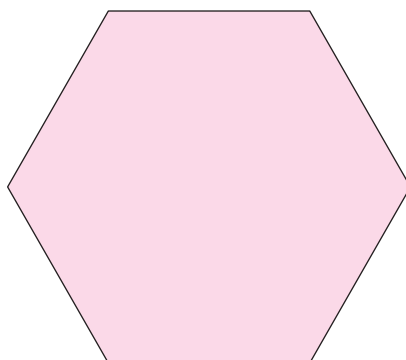
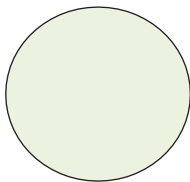
Ενδεικτικά, θα μπορούσαν να ακούσουν από το youtube γνωστά τραγούδια και να αναζητήσουν στο ίντερνετ πίνακες διάσημων ζωγράφων.

Γίνεται προσπάθεια να κατανοήσουν οι μαθητές πως πάντα τα ζώα είχαν σημαντική θέση στη ζωή των ανθρώπων αλλά στην εποχή μας όλο και περισσότεροι άνθρωποι παγκοσμίως αναγνωρίζουν τα δικαιώματα των ζώων και πως έχουν την ευθύνη να προστατεύσουν το περιβάλλον και τους βιότοπους της γης. Αυτή η ευθύνη είναι κοινή και ενώνει όλους τους ανθρώπους.

Μπορούν να φέρουν την επόμενη μέρα εικόνες με ζώα της χώρας τους ιστορίες, μύθους ή ό,τι θέλουν. Με μεγαλύτερα παιδιά συζητάμε για τα άρθρα της **Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων των Ζώων** και αναφέρουμε περιπτώσεις στις οποίες αυτά παραβιάζονται. Στη συνέχεια, τους ζητάμε με τις ιδέες που κατέγραψαν στην **Ιδεοθύελλα** να κάνουν ένα ψηφιακό συννεφόλεξο.

Επίσης, θα μπορούσαν να δημιουργήσουν μια ψηφιακή πολύγλωσση αφίσα την οποία θα δημοσιεύσουν στη σχολική εφημερίδα και στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Να δημιουργήσουν ομαδικά χαϊκού, ποιήματα και κείμενα με τις απόψεις, τις σκέψεις, τους προβληματισμούς και τα συναισθήματά τους σε όλες τις γλώσσες της ομάδας.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παναγιώτας-Νικολέτας Καγλάτη

## ΤΙΤΛΟΣ: Μάντεψε το ζώακι



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν διάφορα ζώα σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται μέσα στην τάξη
- να ενισχυθεί η ομαδοσυνεργατικότητα
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ μαρκαδόροι για πίνακα
- ✓ καρτέλες με απεικονίσεις διάφορων ζώων
- ✓ μουσική



**Ενδεικτικός χρόνος:** 25-30 λεπτά



### Προετοιμασία

- Έχουμε ετοιμάσει από πριν τις καρτέλες με τα ζώα. Εκτυπώνουμε τα ζώα που θέλουμε και, στη συνέχεια, τα κολλάμε σε πολύχρωμα χαρτόνια Α4.



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Ζητάμε από τους μαθητές να κάνουν έναν κύκλο στη μέση της τάξης.
2. Βάζουμε να παίζει μουσική και τους ζητάμε να κινούνται κάνοντας χορευτικές κινήσεις μέσα στον χώρο.
3. Μόλις κλείνει η μουσική, οι μαθητές πρέπει να μείνουν ακίνητοι στον χώρο.
4. Ο μαθητής που θα κουνηθεί πρώτος παίρνει μια από τις καρτέλες που έχει ετοιμάσει η εκπαιδευτικός.
5. Ο μαθητής καλείται μέσα από παντομίμα να αναπαραστήσει το ζώο που του δίνεται και οι συμμαθητές του να το μαντέψουν.
6. Μόλις το βρουν γράφουν με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού στον πίνακα τη λέξη του εκάστοτε ζώου (π.χ. σκύλος), στα ελληνικά και στις υπόλοιπες γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη.
7. Στη συνέχεια, τις διαβάζουν μέσα στη τάξη όλοι μαζί μεγαλόφωνα.
8. Μόλις ολοκληρώσουν, συνεχίζουν την ίδια διαδικασία ξεκινώντας πάλι με τη μουσική.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Προσέχουμε αν υπάρχουν μαθητές με κινητικά προβλήματα, ώστε να προσαρμόσουμε τη δραστηριότητα.

Ορισμένοι μαθητές μπορεί να μην γνωρίζουν να γράφουν στις γλώσσες προέλευσής τους. Προνοούμε από πριν και έχουμε σημειωμένες στις εκάστοτε γλώσσες όλες τις λέξεις των ζώων.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Αν η δραστηριότητα πραγματοποιείται από μικρές τάξεις, τους γράφουμε εμείς τις λέξεις στον πίνακα και οι μαθητές τις λένε προφορικά φωναχτά όλοι μαζί.

Σε μεγαλύτερες τάξεις αυξάνουμε την ταχύτητα της δραστηριότητας για να παίξουν περισσότερους γύρους.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παρασκευής Καξίρα

## ΤΙΤΛΟΣ: Χαιρετισμοί από όλο τον κόσμο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αντιληφθούν ότι ζούμε σε μια πολύγλωσση κοινωνία
- να αναπτύξουν θετική στάση απέναντι σε όλες τις γλώσσες
- να γνωρίσουν γλώσσες με διαφορετικά συστήματα γραφής από την ελληνική
- να γνωρίσουν λέξεις και τρόπους με τους οποίους χαιρετούν ο ένας τον άλλο ομιλητές διαφόρων γλωσσών
- να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους μαθαίνοντας λέξεις από τις πρώτες γλώσσες των συμμαθητών τους



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας με μαρκαδόρο
- ✓ χαρτιά A4
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλα
- ✓ ένα μεγάλο χαρτόνι ή χαρτί του μέτρου
- ✓ εφαρμογή αυτόματης μετάφρασης (π.χ. Google Translate)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η δραστηριότητα μπορεί να έχει ως αφορμή την ανάγνωση κάποιου λογοτεχνικού βιβλίου με θέμα τη μετανάστευση ή τη διαφορετικότητα, στο οποίο κάποιος από τους ήρωες έχει έρθει από άλλη χώρα.
2. Αρχικά τα παιδιά κάθονται σε ημικύκλιο γύρω από τον πίνακα της τάξης και συζητούν σχετικά με τη γλώσσα που υποθέτουν ότι μιλούσε ο ήρωας του βιβλίου στη χώρα που αρχικά ζούσε.
3. Αναφέρουν τις γλώσσες που μιλούν τα ίδια στο σπίτι, τις γλώσσες που μαθαίνουν στο σχολείο ή τις εξωσχολικές τους δραστηριότητες και τις γλώσσες που θα ήθελαν να μάθουν, εξηγώντας για ποιον λόγο κάνουν αυτή την επιλογή.
4. Κατά τη συζήτηση, είναι σημαντικό να αναδειχθεί ως απόλυτα σεβαστό και αποδεκτό να μιλά κάποιο παιδί στο σπίτι άλλη γλώσσα από τα ελληνικά.
5. Στο τέλος της συζήτησης, τα παιδιά φτιάχνουν όλα μαζί στον πίνακα ένα συννεφόμελο με όλες τις γλώσσες που αναφέρθηκαν.
6. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να πουν με ποια λέξη χαιρετιούνται οι άνθρωποι σε καθεμιά από τις γλώσσες του συννεφόμελου και, εφόσον γνωρίζουν, να καταγράψουν στον πίνακα τις απαντήσεις στο σύστημα γραφής κάθε γλώσσας.
7. Σε περίπτωση που δεν ξέρουν να γράφουν κάποιες από τις γλώσσες, καταγράφει τον χαιρετισμό η εκπαιδευτικός ύστερα από αναζήτηση.
8. Η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά χαρτιά Α4 και μαρκαδόρους.
9. Κάθε παιδί αναλαμβάνει να γράψει με χρωματιστά γράμματα και να διακοσμήσει με ζωγραφική έναν από τους χαιρετισμούς που καταγράφηκαν στον πίνακα. Είναι σημαντικό η ομάδα να αποφασίσει ποιο παιδί θα γράψει τι, ώστε να μην κάνουν δύο ή περισσότερα παιδιά την ίδια επιλογή.
10. Όταν τα παιδιά ολοκληρώσουν τα έργα τους, η εκπαιδευτικός τους μοιράζει ψαλίδια για να τα κόψουν γύρω γύρω και τοποθετεί το χαρτί του μέτρου ή το μεγάλο χαρτόνι και την κόλλα στο κέντρο της τάξης, ώστε κάθε παιδί να κολλήσει το δικό του έργο και να δημιουργηθεί ένα πολύγλωσσο κολάζ χαιρετισμών όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.
11. Όταν ολοκληρωθεί το κολάζ και αναρτηθεί σε κάποιο σημείο της αίθουσας, τα παιδιά σηκώνονται και περπατούν χαλαρά στον χώρο. Η εκπαιδευτικός δίνει το σύνθημα (π.χ. χτυπώντας μια φορά τα χέρια) λέγοντας ταυτόχρονα κάποια από τις γλώσσες του κολάζ (π.χ. "Αλβανικά").
12. Τα παιδιά χαιρετούν όποιον συναντούν στη γλώσσα αυτή, μέχρι ο/η

εκπαιδευτικός να δώσει και πάλι το σύνθημα να χαιρετηθούν σε μία διαφορετική γλώσσα. Τα παιδιά που είναι φυσικοί ομιλητές κάποιας από τις γλώσσες του κολάζ μπορούν να γίνουν εκ περιτροπής «βοηθοί» της εκπαιδευτικού και να πλησιάζουν τους συμμαθητές που χαιρετιούνται, για να τους μάθουν την ορθή προφορά του χαιρετισμού.



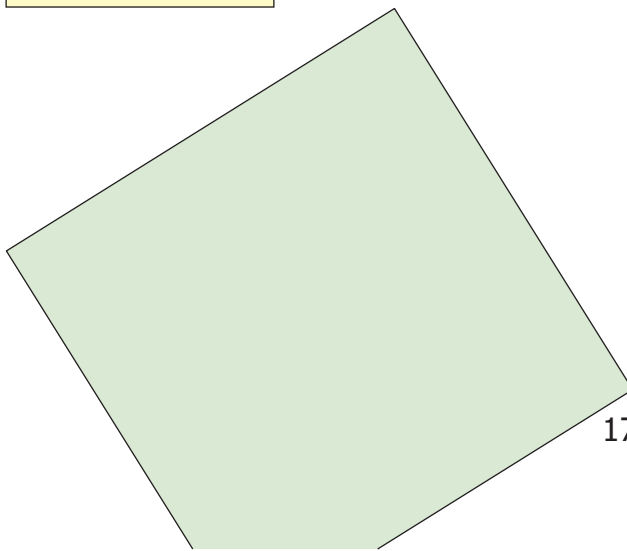
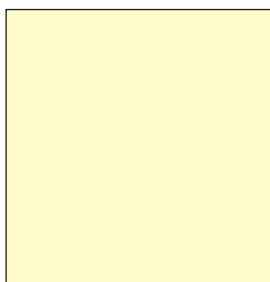
### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Είναι πολύ πιθανό, ιδιαίτερα αν η δραστηριότητα υλοποιηθεί σε μικρές τάξεις του δημοτικού, κάποια παιδιά να μην γνωρίζουν να γράφουν στην πρώτη τους γλώσσα ή να δηλώσουν ότι επιθυμούν να μάθουν κάποια γλώσσα το σύστημα γραφής της οποίας δεν γνωρίζει ούτε η εκπαιδευτικός. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να αξιοποιηθεί κάποιος αυτόματος μεταφραστής(π.χ. Google translate).



### **Σημειώσεις**

Σύνδεση με το αναλυτικό πρόγραμμα: Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου στο μάθημα της γλώσσας, σε προγράμματα φιλιαναγνωσίας, εργαστηρίων δεξιοτήτων ή καινοτόμα προγράμματα με θέμα τη διαφορετικότητα.



# ΠΑΡΑΠΛΗΣΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ

Α. της Ιωάννα Παπαγεωργίου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα ζώα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες (Ανάπτυξη λεξιλογίου σχετικά με τα ζώα)
- να εξασκηθούν στην ορθογραφία
- να αποκτήσουν φωνολογική επίγνωση
- να αναπτυχθεί μεταξύ τους ομαδοσυνεργατικό πνεύμα
- να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες μέσω της βιωματικής μάθησης και να έρθουν σε επαφή με την παντομίμα
- να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες
- να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν την διαδικτυακή πλατφόρμα Youtube



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ γραφική ύλη
- ✓ υπολογιστές
- ✓ tablets
- ✓ χρονόμετρο
- ✓ πίνακας για την αποτύπωση της βαθμολογίας των ομάδων



**Ενδεικτικός χρόνος:** 15-30 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει την τάξη σε 4 ομάδες των πέντε παιδιών.
2. Για να το κάνει αυτό, παρουσιάζει με παντομίμα μια καθημερινή πράξη: π.χ. κάνει ότι τρώει και ζητάει από τα παιδιά να της πουν «Τι κάνω τώρα;».
3. Οι πέντε πρώτοι μαθητές που θα δώσουν τη σωστή λέξη σχηματίζουν μια ομάδα. Συνεχίζει με άλλη παντομίμα, μέχρι να σχηματιστούν όλες οι ομάδες.
4. Η εκπαιδευτικός φτιάχνει στον πίνακα έναν πίνακα βαθμολογίας για όλες τις ομάδες που σχηματίστηκαν. Σε αυτόν θα αποτυπώνει τη βαθμολογία κάθε ομάδας.

| Α ΟΜΑΔΑ | Β ΟΜΑΔΑ | Γ ΟΜΑΔΑ | Δ ΟΜΑΔΑ |
|---------|---------|---------|---------|
|         |         |         |         |
|         |         |         |         |
|         |         |         |         |

5. Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας, οι μαθητές έρχονται σε επαφή και ευαισθητοποιούνται με την ελληνική νοηματική γλώσσα.
6. Οι μαθητές θα παρακολουθήσουν στην αρχή μια σειρά από βίντεο μικρής διάρκειας στα οποία εικονίζονται διάφορα ζώα.
7. Κατόπιν, τα παιδιά καλούνται να παίξουν το γνωστό σε όλους παιχνίδι της παντομίμας. Οι μαθητές καλούνται να αναπαραστήσουν τα ζώα.
8. Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα θα κληθεί να αναπαραστήσει το ζώο που θα του ζητηθεί από κάποιον πίνακα (επιλογή του διδάσκοντα).
9. Θα έχει στη διάθεση του 30 δευτερόλεπτα. Νικήτρια θα είναι η ομάδα που θα συγκεντρώσει τους περισσότερους πόντους.
10. Ζητάει από τις ομάδες να υπολογίσουν την τελική βαθμολογία και την ανακοινώνουμε.
11. Η εκπαιδευτικός συγχαίρει όλους τους μαθητές για τη συμμετοχή τους.

Κατόπιν, τους ζητάει να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας ανάλογα με τα γλωσσικά ρεπερτόρια τους:

| ΕΛΛΗΝΙΚΑ | ΑΡΑΒΙΚΑ | ΑΓΓΛΙΚΑ | ΤΟΥΡΚΙΚΑ | ΖΩΓΡΑΦΙΑ |
|----------|---------|---------|----------|----------|
| ΣΚΥΛΟΣ   |         |         |          |          |
| ΓΑΤΑ     |         |         |          |          |
| ΑΓΕΛΑΔΑ  |         |         |          |          |
| ΠΟΝΤΙΚΙ  |         |         |          |          |
| ΑΛΟΓΟ    |         |         |          |          |
| ΨΑΡΙ     |         |         |          |          |
| ΠΡΟΒΑΤΟ  |         |         |          |          |
| ΓΟΥΡΟΥΝΙ |         |         |          |          |



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Αναζητάμε τα αίτια που κάποιοι μαθητές ήταν διστακτικοί και δεν συμμετείχαν όσο περιμέναμε.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Στο τέλος της δραστηριότητας, μπορούμε να εκθέσουμε στους τοίχους της τάξης ζωγραφιές με τα ζώα που έκαναν παντομίμα, τα οποία ζωγράφισαν συνεργατικά.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει και επιβραβεύει όλους τους μαθητές για τη συνεισφορά τους.

Ζητάμε από τις ομάδες να μας πούνε, με λίγα λόγια η καθεμία, πώς τους φάνηκε η δραστηριότητα αυτή, ποια τα συναισθήματα που τους δημιουργήθηκαν, ποιες λέξεις τους έρχονται αυτόματα σε άλλη γλώσσα εκτός της ελληνικής.

Ανάλογα με τον βαθμό εξοικείωσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.

## **ΤΙΤΛΟΣ: Τα μέσα μεταφοράς και συγκοινωνίας**



### **Στόχοι**

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες (Ανάπτυξη λεξιλογίου σχετικά με τα ζώα)
- να εξασκηθούν στην ορθογραφία
- να αποκτήσουν Φωνολογική-Ορθοφωνική επίγνωση
- να αναπτύξουν ομαδοσυνεργατικό πνεύμα
- να αναπτύξουν γλωσσικές δεξιότητες μέσω της βιωματικής μάθησης και να έρθουν σε επαφή με την παντομίμα
- να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες
- να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν την διαδικτυακή πλατφόρμα Youtube



### **Μέσα και υλικά που απαιτούνται**

- ✓ γραφική ύλη
- ✓ υπολογιστές
- ✓ Tablets
- ✓ χρονόμετρο
- ✓ πίνακας για την αποτύπωση της βαθμολογίας των ομάδων



**Ενδεικτικός χρόνος:** 15-30 λεπτά





## Προετοιμασία

► Πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, έχει προηγηθεί η εκτύπωση σε καρτέλες των σύγχρονων μέσων μεταφοράς (της ξηράς και της θάλασσας, υπέργεια και υπόγεια).

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές θα εργαστούν σε 4 μεικτές ομάδες των 4 ατόμων. Στις ομάδες αυτές συμπεριλαμβάνονται οι δίγλωσσοι μαθητές που προέρχονται από άλλες χώρες.
2. Ζητάμε από τις ομάδες να μας πούνε κάποια εμπειρία που είχαν τα μέλη της με μέσο μαζικής μεταφοράς.
3. Κάθε ομάδα διαφοροποιείται ως προς το μέσο για να μην υπάρξει επανάληψη αυτών.
4. Οι καρτέλες με τα μέσα μεταφοράς (σε πολλά αντίτυπα το κάθε μεταφορικό μέσο) έχουν σκορπιστεί σε ευδιάκριτα σημεία της αυλής του σχολείου.
5. Οι ομάδες βγαίνουν από την τάξη και αναζητούν τις καρτέλες με τα μεταφορικά μέσα.
6. Έχουν χρόνο 5 λεπτά να αναζητήσουν τις περισσότερες δυνατές καρτέλες.
7. Οι μαθητές επιστρέφουν στην τάξη και προσπαθούν να συμπληρώσουν το παζλ των μεταφορικών μέσων εντάσσοντάς τα στις γλώσσες που υπάρχουν στον σχετικό πίνακα της ομάδας τους σε χαρτί του μέτρου που τους έχει δοθεί εκ των προτέρων.
8. Τα κενά που υπάρχουν στον κάθε πίνακα (γιατί είναι ανέφικτο η κάθε ομάδα να έχει βρει όλες τις λέξεις για όλα τα μέσα ακριβώς) πρέπει να τα διεκδικήσουν και να τα ζητήσουν αναπαριστώντας τα με παντομίμα.
9. Η ομάδα που θα έχει την καρτέλα προς αναζήτηση και θα βρει τι ακριβώς αναπαριστά η παντομίμα της ομάδας, δίνει την καρτέλα αλλά ταυτόχρονα παίρνει και ένα αστεράκι.
10. Το παιχνίδι αυτό το παίζουμε μέχρι να μπορέσουν τουλάχιστον οι 3 ομάδες να ολοκληρώσουν τον πίνακά τους με τα μεταφορικά μέσα.
11. Στη συνέχεια, ζητάμε από την κάθε ομάδα να αναπαραστήσει με παντομίμα κάποιο μεταφορικό μέσο.

**12.** Οι υπόλοιπες ομάδες πρέπει να το βρουν και να το προφέρουν σε κάποια άλλη γλώσσα.

**13.** Το παιχνίδι αυτό το παίζουμε για έναν μόνο κύκλο όπου η κάθε ομάδα κάνει 3 μόνο παντομίμες.

**14.** Η ομάδα που θα συγκεντρώσει τα περισσότερα αστεράκια από όλες τις φάσεις της δραστηριότητας είναι η νικήτρια ομάδα.

#### ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ

| ΕΛΛΗΝΙΚΑ   | ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ | ΑΓΓΛΙΚΑ | ΑΡΑΒΙΚΑ |
|------------|-----------|---------|---------|
| ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ  |           |         |         |
| ΤΑΞΙ       |           |         |         |
| ΤΡΕΝΟ      |           |         |         |
| ΜΕΤΡΟ      |           |         |         |
| ΚΑΡΑΒΙ     |           |         |         |
| ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ  |           |         |         |
| ΤΡΑΜ       |           |         |         |
| ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΟ |           |         |         |
| ΥΔΡΟΠΛΑΝΟ  |           |         |         |
| ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ |           |         |         |
| ΤΡΟΛΕΪ     |           |         |         |

**15.** Ζητάμε από τις ομάδες να μας πούνε, με λίγα λόγια η καθεμία, πώς τους φάνηκε η δραστηριότητα αυτή, ποια τα συναισθήματα που τους δημιουργήθηκαν, ποιες λέξεις τους έρχονται αυτόματα σε άλλη γλώσσα εκτός της ελληνικής.

**16.** Αξιολογούμε ποιοι ήταν οι μαθητές μας που πιθανόν απέκτησαν μια καινούργια δεξιότητα ή ήταν περισσότερο ενεργητικοί από τις προηγούμενες φορές.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Αντιστοίχως, αξιολογούμε και αναζητάμε τα αίτια των μαθητών εκείνων που ήταν διστακτικοί και δεν συμμετείχαν όσο περιμέναμε.

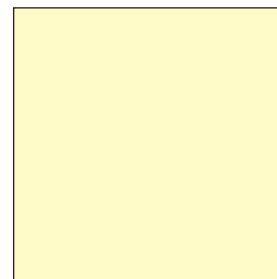
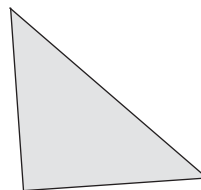
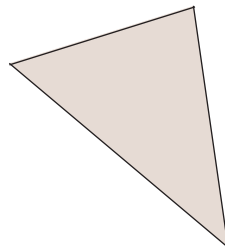
Πόσο συνέβαλε η δραστηριότητα στην ενδυνάμωση της συνεργασίας των μαθητών, στην ενίσχυση θετικών συναισθημάτων, στη γενική στοχοθεσία της θεματικής ενότητας.

Τέλος, αναζητούμε πιθανές διαφοροποιήσεις εάν και εφόσον μας δινόταν η δυνατότητα να ξανακάνουμε την ίδια δραστηριότητα, τι θα βελτιώναμε και τι θα τροποποιούσαμε και γιατί.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα αφορά το μάθημα «Μελέτη περιβάλλοντος» (γ' δημοτικού) αλλά μπορεί να εφαρμοστεί και σε μεγαλύτερα παιδιά.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Δήμητρας Καρασακαλίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Εγγράμματος Γκρινιάρης



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξασκηθούν στο αλφαβητικό σύστημα της ελληνικής γλώσσας
- να μπορούν να γράφουν απλές λέξεις
- να διασκεδάσουν και να βελτιώσουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις
- να συνδυάσουν τη γνώση με το παιχνίδι
- να καλλιεργήσουν τη δεξιότητα της τήρησης κανόνων παιχνιδιού και περιορισμών
- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ παιχνίδι «Γκρινιάρης»
- ✓ χαρτόνια
- ✓ ψαλίδια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ χαρτοταινία-Κόλλα
- ✓ πατρόν κύβου



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε 4 ομάδες.
2. Πριν ξεκινήσει το παιχνίδι, ζητάει από κάθε ομάδα να κατασκευάσει ένα ζάρι από χαρτόνι και σε κάθε πλευρά να γράψει τις χώρες καταγωγής των μαθητών.
3. Αν οι χώρες είναι λιγότερες από έξι, τις γράφουν ξανά και στις υπόλοιπες έδρες του ζαριού.
4. Το ζάρι το σχεδιάζουν με το πατρόν κύβου που τους δίνει η εκπαιδευτικός, το κόβουν και το κολλάνε με χαρτοταινία ή κόλλα.
5. Αφού τελειώσει η κατασκευή, είμαστε έτοιμοι να ξεκινήσει το παιχνίδι «Γκρινιάρης».
6. Στο ταμπλό του παιχνιδιού η εκπαιδευτικός έχει συμπληρώσει σε κάθε κουτάκι τα γράμματα της αλφαβήτου. Καθώς κινούνται τα πιόνια-από διαφορετικό παιδί κάθε φορά-«πέφτουν» σε κάποιο κουτάκι με ένα γράμμα.
7. Το παιδί που κουνάει το πιόνι πρέπει να πει μία ελληνική λέξη που ξεκινάει με το γράμμα που έτυχε, την οποία γράφει σε ένα χαρτόνι.
8. Στη συνέχεια, το ίδιο παιδί ρίχνει το ζάρι που κατασκεύασαν και ανάλογα τη χώρα που τυχαίνει, πρέπει να γίνει η μετάφραση της λέξης στην τάξη ομαδοσυνεργατικά.
9. Μπορεί να μας την πει και να τη γράψει οποιοσδήποτε μαθητής, αλλιώς κάνει η εκπαιδευτικός τη μετάφραση στο Google translate και τη γράφει σε άλλο χαρτόνι.
10. Συνεχίζει η επόμενη ομάδα στον ίδιο ρυθμό.
11. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές και παρέχει βοήθεια όπου χρειάζεται.
12. Το παιχνίδι τελειώνει, όταν υπάρχει νικήτρια ομάδα.
13. Στο τέλος, τα χαρτόνια τοποθετούνται στους τοίχους της τάξης ή του σχολείου.
14. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει και συγχαίρει όλους τους μαθητές για τη συμμετοχή τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η κατασκευή ζαριού μπορεί να μην πετύχει, γι' αυτό και η εκπαιδευτικός φροντίζει να έχει ήδη κάποια έτοιμα.

Κάποιος μαθητής μπορεί να μη γνωρίζει πως παίζεται το παιχνίδι, άρα στην αρχή η εκπαιδευτικός εξηγεί τους κανόνες του παιχνιδιού.

Όταν κάποιος μαθητής δεν βρίσκει ελληνική λέξη, η εκπαιδευτικός ρωτάει τυχαία άλλο παιδί να πει φροντίζοντας να μιλήσουν όλοι οι μαθητές.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Σε παιδιά που δεν ξέρουν να γράφουν παραλείπεται η γραπτή αποτύπωση των λέξεων.

Για παιδιά που δεν ξέρουν ακόμη να γράφουν στα ελληνικά η εκπαιδευτικός παροτρύνει αρχικά να γράψουν τη λέξη μόνο στη γλώσσα προέλευσής τους.

Εφαρμόζεται και σε παιδιά μικρότερης ηλικίας τοποθετώντας στο ταμπλό του παιχνιδιού μόνο τα γράμματα που γνωρίζουν και έχοντας έτοιμα ζάρια με τις χώρες καταγωγής των μαθητών.

Σε παιδιά μικρότερης ηλικίας μπορεί να υπάρχουν καρτέλες με εικόνες που αρχίζουν από τα γράμματα στο ταμπλό και να επιλέγουν κάθε φορά μία, ανάλογα με το γράμμα που τυχαίνουν.

Ανάλογα με τον βαθμό εξοικείωσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Κάτση Στεφανίας

## ΤΙΤΛΟΣ: Το έθιμο των κόκκινων πασχαλινών αυγών



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να γνωρίσουν τα ελληνικά έθιμα γύρω από το Πάσχα με ιδιαίτερη έμφαση στα κόκκινα αυγά
- να μεταφέρουν τις δικές τους εμπειρίες από αντίστοιχα έθιμα και παραδόσεις στις χώρες τους
- να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους αντιλαμβανόμενοι ότι σε κάθε χώρα δεν υπάρχουν οι ίδιες παραδόσεις και έθιμα αλλά όλες έχουν την δική τους πολιτισμική αξία
- να εκφραστούν δημιουργικά γύρω από το βάψιμο των αυγών και τα διάφορα σχέδια με τα οποία μπορούν να τα διακοσμήσουν
- να συνεργαστούν τόσο κατά το βάψιμο των αυγών όσο και σχολιάζοντας τα σχέδια που θα επιλέξει ο κάθε μαθητής για το δικό του αυγό
- να αναπτύξουν αίσθημα ευθύνης με ατομικές δραστηριότητες ως κομμάτι της ομαδικής εργασίας
- να εμπλουτίσουν τον παιδικό λόγο μέσα από Πασχαλινά τραγούδια



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ Η/Υ με πρόσβαση στο διαδίκτυο για κείμενα και εικόνες
- ✓ αυγά και λοιπά απαραίτητα υλικά
- ✓ βαφές αυγών
- ✓ κουζινάκι (στο χώρο του κυλικείου)
- ✓ χρώματα και μαρκαδόροι
- ✓ σελίδες A4



**Ενδεικτικός χρόνος:** Για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα απαιτούνται 2-3 διδακτικές ώρες για την προετοιμασία και 2-3 διδακτικές ώρες για την κυρίως φάση.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στους μαθητές κείμενα και εικόνες που σχετίζονται με το Πάσχα εξηγώντας τις παραδόσεις, τα έθιμα και τους λόγους από όπου προήλθαν.
2. Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει εικόνες από κόκκινα αυγά αλλά και πολύχρωμα με σχέδια.
3. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να ξεχωρίσουν ποια τους αρέσουν και πώς προτιμούν να σχεδιάσουν τα δικά τους αυγά.
4. Σχεδιάζουν σε φύλλα A4 πώς θέλουν να βάψουν και να διακοσμήσουν το δικό τους αυγό.
5. Η εκπαιδευτικός ξεχωρίζει λέξεις (χρώματα, σχέδια) και ζητάει από τα παιδιά να τις μεταφέρουν και στη δική τους γλώσσα.
6. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά εξηγήσουν στα υπόλοιπα μέλη της τάξης γιατί επέλεξαν τα συγκεκριμένα χρώματα και σχέδια.
7. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τη διαδικασία της βαφής των αυγών σε ξεχωριστές δραστηριότητες-αρμοδιότητες και τις αναθέτει στα παιδιά χωρίζοντας τα σε ομάδες εργασίας.
8. Με την ολοκλήρωση της βαφής των αυγών, κάθε μαθητής παίρνει από ένα και το ζωγραφίζει σύμφωνα με το σχέδιο που είχε κάνει κατά την προετοιμασία.
9. Στη συνέχεια, κάθε μαθητής παρουσιάζει το αυγό του στους υπόλοιπους και αυτοί με τη σειρά τους το σχολιάζουν και ανταλλάσσουν απόψεις γύρω από αυτό.
10. Η εκπαιδευτικός συγκεντρώνει και φωτογραφίζει τα αυγά που ετοίμασαν οι μαθητές.
11. Ακολουθεί δημοσίευση των φωτογραφιών από τη βαφή και διακόσμηση των αυγών από την εκπαιδευτικό στην ιστοσελίδα του σχολείου.





**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Δυσκολία κατανόησης των «κανόνων ασφαλείας» λόγω των ιδιοτεροτήτων της συγκεκριμένης δραστηριότητας (βραστό νερό, βαφές, αυγά).

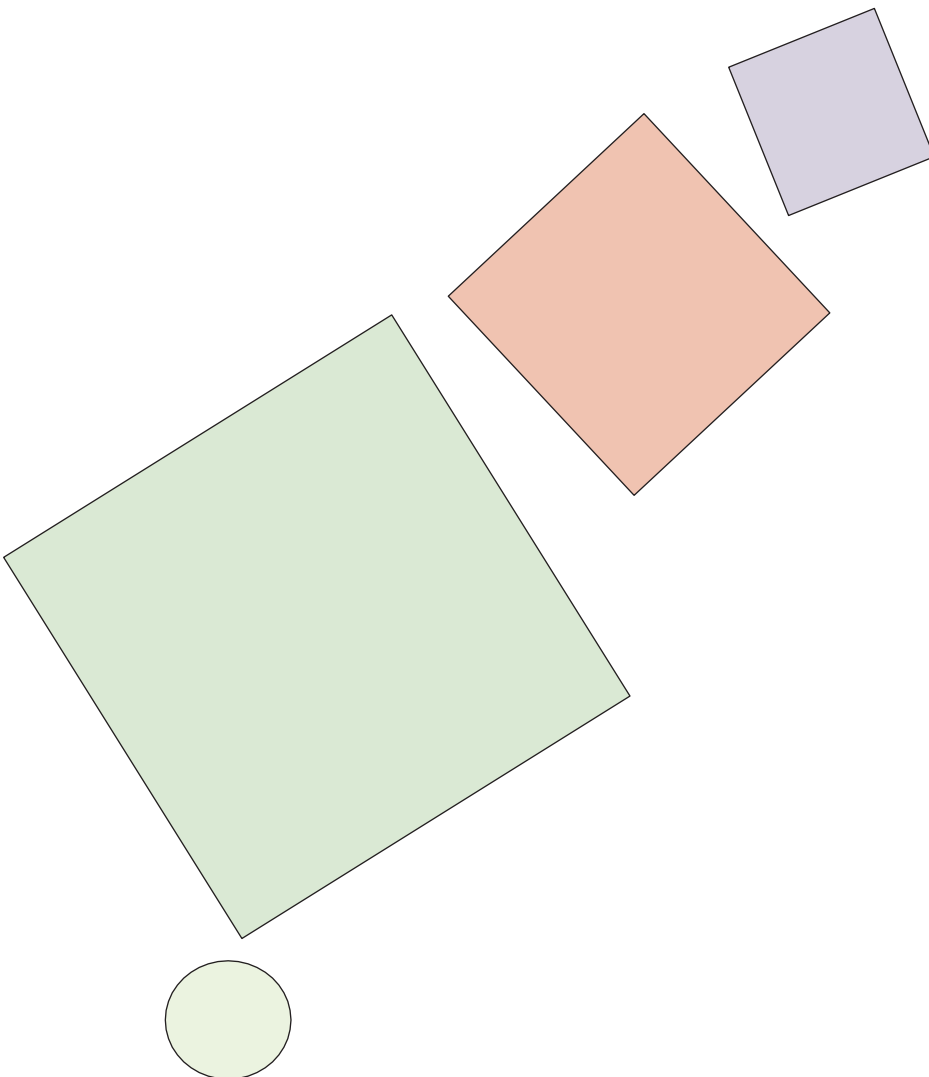
Ελλείψεις υλικών.

Πρόσβαση στο διαδίκτυο.



**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Δεν απαιτούνται σημαντικές τροποποιήσεις



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παναγιώτας Κατσιούλα

**ΤΙΤΛΟΣ: Ένα μπουκέτο με λουλούδια και το αγαπημένο μου φαγητό**



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν λέξεις εκτός της μητρική τους που σχετίζονται με την καθημερινότητα τους (όνομα, γλώσσες, χώρες, χαιρετισμός, φαγητό κ.ά.)
- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια
- να κοινωνικοποιηθούν μεταξύ τους και να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους
- να αναδείξουν την αξία της πολυγλωσσίας ως βασικό στοιχείο της ταυτότητάς τους



## Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ κόλλες A4
- ✓ φύλλα εργασίας
- ✓ αυτοκόλλητα χαρτάκια
- ✓ προτζέκτορας και Η/Υ



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά



## Προετοιμασία

- Στην τάξη να υπάρχει προτζέκτορας και ένας υπολογιστής. Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν τα θρανία τους άδεια και να μην υπάρχουν αντικείμενα πάνω σε αυτά.
- Η εκπαιδευτικός έχει φροντίσει σε κάθε θρανίο να υπάρχει ένα πακέτο με χρωματιστούς μαρκαδόρους, λευκές κόλλες A4 και θα μοιραστούν τα φύλλα εργασίας τα οποία έχουν ετοιμαστεί από πριν. Οδηγίες θα υπάρχουν στα φύλλα εργασίας και θα προβάλλονται από τον υπολογιστή στον προτζέκτορα.

## Διαδικασία διεξαγωγής



### Φάση 1

1. Ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά κόλλες A4 και τους ζητά να ζωγραφίσουν το αγαπημένο τους λουλούδι και να γράψουν το όνομά του στη μητρική τους γλώσσα και να το χρωματίσουν με ένα χρώμα που αγαπούν.
2. Έπειτα, ζητά να σχεδιάσουν και άλλα λουλούδια ή και το ίδιο τόσες φορές ή τόσα λουλούδια όσες και οι γλώσσες που μιλάνε.
3. Έπειτα, κάτω από κάθε λουλούδι που θα έχει διαφορετικό χρώμα να γράψουν τις γλώσσες που μιλάνε.
4. Όταν τελειώσουν, ο κάθε μαθητής έχει ζωγραφίσει τουλάχιστον δύο λουλούδια.
5. Στη συνέχεια, ζητά να ζωγραφίσουν τόσα λουλούδια όσες και οι γλώσσες που θέλουν να μάθουν να μιλούν και τη ζωγραφιά τους που θα έχει πλέον ένα μπουκέτο από λουλούδια θα την παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης ως εξής:
  - Μιλάω ελληνικά, αγγλικά, αλβανικά...,
  - θέλω να μάθω ρωσικά....

6. Αφού παρουσιάσουν τη ζωγραφιά τους στην τάξη την κολλάνε στον πίνακα.

**(διάρκεια 20 λεπτά)**

## Φάση 2

Η εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο εργασίας όπου υπάρχει μια εικόνα με φαγητό



1. Ζητά να γράψουν το αγαπημένο τους φαγητό πρώτα στη μητρική γλώσσα ή να το ζωγραφίσουν και να το αποδώσουν φωνητικά στην ελληνική αν το γνωρίζουν ή σε όποια/όποιες άλλη/άλλες γλώσσα/γλώσσες το γνωρίζουν. Αφού το κάνουν αυτό, ο κάθε μαθητής το ανακοινώνει στην ολομέλεια της τάξης. **(διάρκεια 15 λεπτά)**
2. Τέλος, ζητά από τους μαθητές να ψηφίσουν το καλύτερο φαγητό.
3. Η εκπαιδευτικός ζητάει κάποιον εθελοντή που θα σηκωθεί στον πίνακα και θα γράψει τα φαγητά που πρότειναν οι μαθητές πρώτα στη μητρική γλώσσα των μαθητών και δίπλα στις άλλες γλώσσες που ειπώθηκαν από αυτούς.
4. Ακολουθώντας, οι μαθητές θα ψηφίσουν κάποιο φαγητό και ο μαθητής θα σημειώνει σε κάθε φαγητό τις ψήφους που έχει πάρει. Η άσκηση θα κλείσει με ένα δυνατό χειροκρότημα. **(διάρκεια 10 λεπτά)**



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Αν κάποιο παιδί δεν καταλαβαίνει καθόλου την ελληνική γλώσσα χρειάζεται πιο εξατομικευμένη βοήθεια.

Αυτό θα ξεπεραστεί χρησιμοποιώντας τα φύλλα εργασίας όπου θα υπάρχουν οι οδηγίες και θα υπάρχει ένα παράδειγμα με ένα λουλούδι στο 1ο φύλλο εργασίας και, παράλληλα με τις οδηγίες και τις παροτρύνσεις, θα προβάλλονται στον προτζέκτορα οι οδηγίες.

Το ίδιο θα γίνει και με το 2ο φύλλο εργασίας όπου θα υπάρχει η εικόνα και θα ζητείται από τους μαθητές να γράψουν το αγαπημένο τους ή τα αγαπημένα τους φαγητά σε όσες γλώσσες γνωρίζουν. Μπορεί ακόμα κάποιος μαθητής να διστάζει, η εκπαιδευτικός παροτρύνει–ενθαρρύνει, υποστηρίζει, διευκολύνει τον μαθητή ή τους μαθητές αυτούς.



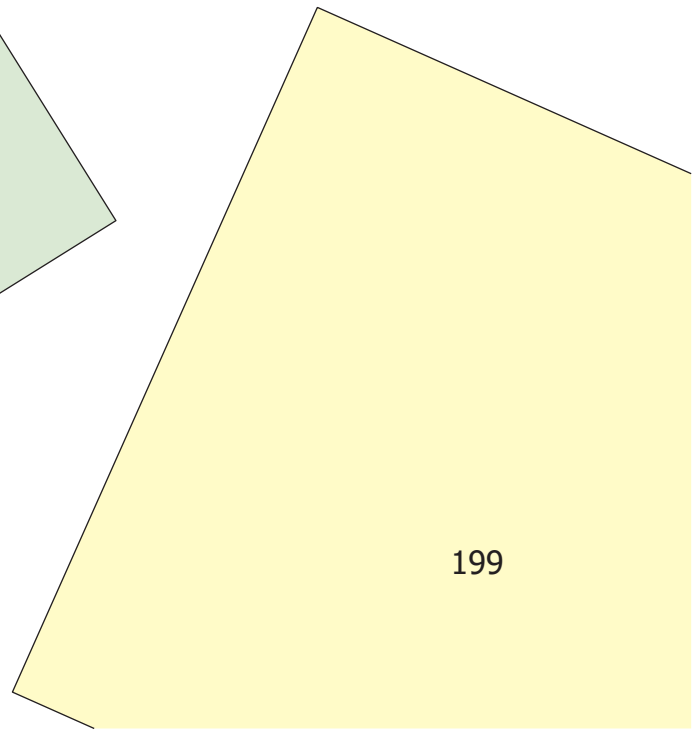
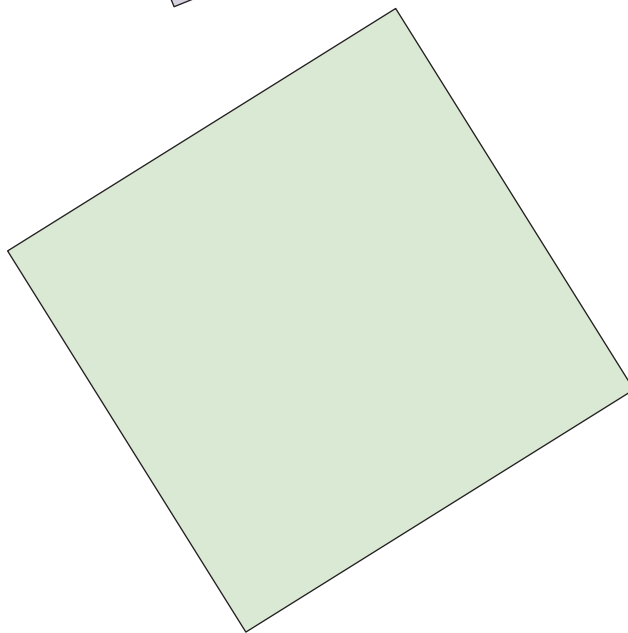
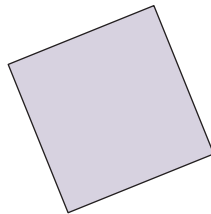
### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα σχεδιάστηκε για χρήση στην Α' Γυμνασίου. Μπορεί, όμως, να χρησιμοποιηθεί και στην Ε' και Στ' δημοτικού σχολείου.

Στη Β' και στη Γ' τάξη του Γυμνασίου, όπως και στο Λύκειο, το 1ο φύλλο εργασίας μπορεί να δοθεί όπως είναι, αλλά μπορεί να αλλάξει και οι μαθητές να ζωγραφίσουν την παλάμη τους και να γράψουν σε κάθε δάχτυλο τις γλώσσες που γνωρίζουν και τις γλώσσες που θέλουν να μάθουν. (βλ. Γάτση, υλικό teach4integration, Ενότητα 4.3)

Στο 2ο φύλλο εργασίας μπορούν να γράψουν καθημερινά αγαθά που χρησιμοποιούν, στις γλώσσες που γνωρίζουν.

η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές που είναι νέοι στην τάξη και προέρχονται από άλλη χώρα και δεν μπορούν να γράψουν ακόμη στα ελληνικά να χρησιμοποιήσουν τις γλώσσες προέλευσής τους.



### 1ο φύλλο εργασίας

ΌΝΟΜΑ: .....

Παρακαλώ ζωγραφίστε το αγαπημένο σας λουλούδι με το αγαπημένο σας χρώμα και γράψτε το όνομα του στη μητρική σας γλώσσα.

Στη συνέχεια, ζωγραφίστε το ίδιο ή άλλα λουλούδια σε όσες γλώσσες γνωρίζετε και γράψτε το όνομά του στις γλώσσες αυτές.



Μαργαρίτα

---

### 2ο φύλλο εργασίας

ΌΝΟΜΑ: .....

Σας δίνεται η εικόνα που περιλαμβάνει ένα γεύμα. Παρακαλώ γράψτε ή ζωγραφίστε το αγαπημένο σας φαγητό πρώτα στη μητρική σας γλώσσα και μετά σε όσες γλώσσες γνωρίζετε ή επιθυμείτε να μάθετε.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Πολυξένης Τζημοπούλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Βρες το αγαπημένο φαγητό μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να χρησιμοποιούν λέξεις φαγητών στην ελληνική γλώσσα, αλλά και στις μητρικές γλώσσες άλλων παιδιών
- να γνωρίσουν περισσότερα για τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές τους μέσα από το μοίρασμα απόψεων για το αγαπημένο τους φαγητό
- να διευρύνουν το λεξιλόγιο τους μέσα από την περιγραφή του πώς φτιάχνεται κάθε φαγητό που θα αναφερθεί
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί A4 ή μπλοκ ζωγραφικής
- ✓ μαρκαδόροι, ξυλομπογιές
- ✓ εκτυπωμένες εικόνες διάφορων φαγητών
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ ηλεκτρονικός υπολογιστής για αναζήτηση συνταγών



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να διαλέξουν το αγαπημένο τους φαγητό και να το πουν σε μια γλώσσα που γνωρίζουν.
2. Κάποιο από τα υπόλοιπα παιδιά αναλαμβάνει να προσπαθήσει να το γράψει σε ένα χαρτί, αρχικά χωρίς κάποια βοήθεια και, στη συνέχεια, με τη βοήθεια του παιδιού που διάλεξε το φαγητό. Η διαδικασία συνεχίζεται και με τα υπόλοιπα παιδιά.
3. Όταν συλλέξουμε όλα τα αγαπημένα φαγητά σε όλες τις πιθανές γλώσσες, τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα προσπαθεί παίζοντας με τις καρτέλες φαγητών να βρει σε ποιο φαγητό ανήκει η συγκεκριμένη λέξη.
4. Σε επόμενο στάδιο, αφού βρουν ποιο φαγητό είναι, η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να ζωγραφίσει το αντίστοιχο φαγητό. Επιπλέον, παρέχεται στα παιδιά πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή για να μπορέσουν να αναζητήσουν και να βρουν μια συνταγή για το συγκεκριμένο φαγητό.
5. Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία, η κάθε ομάδα μοιράζεται με την υπόλοιπη τάξη τι έχει μάθει και τι έχει ζωγραφίσει.
6. Οι ζωγραφιές και τυχόν πληροφορίες που ήθελαν να κρατήσουν τα παιδιά σε χαρτί τοιχοκολλώνται στην τάξη.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Τα παιδιά να δυσκολεύονται να θυμηθούν τη λέξη του φαγητού στην ελληνική γλώσσα ή στις υπόλοιπες γλώσσες.

Σε μια τέτοια περίπτωση η χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό της.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Σε παιδιά μικρότερης ηλικίας που μπορεί να μην γνωρίζουν να γράφουν τις λέξεις, η εκπαιδευτικός τους βοηθάει.

Σε μικρότερες ηλικίες μπορεί να αφιερωθεί περισσότερος χρόνος στη ζωγραφική, ενώ σε μεγαλύτερες ηλικίες περισσότερος χρόνος μπορεί να αφιερωθεί στην αναζήτηση πληροφοριών.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Μαρίας Τσουντάκη

## Ι ΤΙΤΛΟΣ: Ανοίγοντας τις αγκαλιές μας στην πολυπολιτισμικότητα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να χρησιμοποιούν τη λέξη «καλημέρα», και να μπορούν να πουν «καλημέρα» σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη Υποδοχής
- να γίνει η πρώτη γνωριμία μεταξύ των παιδιών και τα πρώτα βήματα για τη δημιουργία ομάδας
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ χρωματιστά χαρτονάκια A4
- ✓ κανσόν χρωματιστά
- ✓ χαρτί A4
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ κόλλες
- ✓ χαρτοταινία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- ▶ Προκειμένου να προετοιμάσουμε σωστά το πρώτο μας μάθημα στο Τμήμα Υποδοχής, θα καλέσουμε τους γονείς των μαθητών σε μία πρώτη συνάντηση, μία ή δύο μέρες πριν την έναρξη λειτουργίας του σχολείου.
- ▶ Την ημέρα της συνάντησης θα φροντίσουμε η αίθουσα διδασκαλίας να είναι κατάλληλα διαμορφωμένη. Θα σχηματίσουμε με τα θρανία ένα τετράγωνο και γύρω-γύρω θα βάλουμε τις καρέκλες.
- ▶ Ο τόπος της συνάντησης είναι καλό να είναι πάντα η αίθουσα διδασκαλίας, ώστε οι γονείς να γνωρίζουν τον χώρο στον οποίο τα παιδιά τους κάνουν μάθημα.
- ▶ Προηγουμένως, έχουμε ενημερώσει τις Μ.Κ.Ο. από τις οποίες υποστηρίζονται, προκειμένου να μας χορηγήσουν μεταφραστή. Η ύπαρξη μεταφραστή είναι πάντα πολύ σημαντική.
- ▶ Με αυτή τη συνάντηση ελπίζουμε να πάρουμε πολύτιμες πληροφορίες για τους μαθητές μας ώστε να μπορέσουμε να τους πλησιάσουμε με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.
- ▶ Στη συνάντηση, αφού πρώτα παρουσιάσουμε τον εαυτό μας, γίνονται οι απαραίτητες συστάσεις. Συγχρόνως καταγράφουμε τις πληροφορίες που λαμβάνουμε σχετικά με τον τόπο καταγωγής, τη μητρική τους γλώσσα, τον χρόνο παραμονής τους στην Ελλάδα.
- ▶ Πολύτιμες, επίσης, είναι οι πληροφορίες για το οικογενειακό περιβάλλον, για τυχόν θέματα υγείας και οτιδήποτε άλλο θεωρούν αυτοί σημαντικό. Επίσης, προσπαθούμε να ανακαλύψουμε κοινά στοιχεία μεταξύ των γονέων προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουμε προς όφελος των μαθητών.
- ▶ Επειδή πολλά παιδιά δεν έχουν φοιτήσει ποτέ σε σχολείο, τους λέμε και πράγματα που για τους Έλληνες γονείς θεωρούνται δεδομένα, π.χ. πως πρέπει να κοιμούνται νωρίς το προηγούμενο βράδυ, πως πρέπει να έχουν φάει πρωινό πριν έρθουν στο σχολείο και πως πρέπει να έχουν μαζί τους φαγητό για το διάλειμμα και το πιο σημαντικό να μην αργούν ποτέ να έρθουν να τα πάρουν, γιατί αυτό δημιουργεί φόβο και επιπλέον άγχος στα παιδιά.
- ▶ Επίσης, τονίζουμε πως πολύ σημαντικό για την πρόοδο των παιδιών είναι να παρακολουθούν καθημερινά το σχολείο και να μην κάνουν απουσίες. Τους ζητούμε την πρώτη μέρα τα παιδιά να έχουν μαζί τους και μία φωτογραφία τους και τους εξηγούμε φυσικά για ποιο λόγο.
- ▶ Στη συνέχεια, τους παρουσιάζουμε τον τρόπο που δουλεύουμε στο σχολείο, τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους (ακόμη

κι αν δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα) και τονίζουμε πως θα χαιρόμασταν πολύ αν επικοινωνούσαν συχνά μαζί μας για να συζητήσουμε οποιαδήποτε απορία τους. Κλείνοντας την ενημέρωσή τους ευχαριστούμε για την παρουσία τους και τους ενημερώνουμε ότι θα υπάρξουν και άλλες συναντήσεις για τις οποίες θα ενημερώνονται εγκαίρως.

► Θα προετοιμάσουμε κατάλληλα την αίθουσα διδασκαλίας για την πρώτη συνάντηση με τους μαθητές μας. Θα βάλουμε τα θρανία σε κυκλική διάταξη, ώστε όλοι οι μαθητές να μπορούν να έχουν μεταξύ τους βλεμματική επαφή και να υπάρχει και αρκετός ελεύθερος χώρος για να μπορούμε να κινηθούμε άνετα. Ο χώρος πρέπει να είναι δομημένος με τέτοιο τρόπο ώστε να διευκολύνονται οι βιωματικές τεχνικές στη διδασκαλία (παιχνίδια ρόλων, παντομίμα, διαγωνισμοί μεταξύ των ομάδων, εργασία σε ομάδες, εργασία σε ζευγάρια). Θα τοποθετήσουμε ένα Παγκόσμιο Πολιτικό Χάρτη δίπλα από τον πίνακα.

Στον χάρτη θα βάλουμε κόκκινες πινέζες στις περιοχές από τις οποίες προέρχονται οι μαθητές μας και για τις οποίες θα μιλήσουμε στα επόμενα μαθήματα.

► Οι δραστηριότητες των μαθητών μπορούν να αναρτηθούν στα ταμπλό της τάξης και στη συνέχεια να αποθηκευτούν στον προσωπικό τους φάκελο. Ή εναλλακτικά να γίνει ψηφιακή αποτύπωσή τους.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Βοηθάμε τους μαθητές να σχηματίσουν ένα κύκλο.
2. Μπαίνουμε και εμείς στον κύκλο και κοιτάζοντας την ομάδα λέμε τη λέξη «καλημέρα».
3. Γυρίζουμε στον διπλανό και λέμε «καλημέρα». Μας απαντά και του δείχνουμε ότι θέλουμε να χαιρετήσει με τον ίδιο τρόπο τον διπλανό του.
4. Όταν ολοκληρωθεί ο κύκλος λέμε «καλημέρα» σε μία από τις γλώσσες που μιλούν οι μαθητές του τμήματος.
5. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, έχουμε φροντίσει να μάθουμε από τους γονείς τους ποιες είναι οι μητρικές τους γλώσσες και πώς λέγεται το «καλημέρα» σε αυτές.
6. Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία για όλες τις γλώσσες που μιλούν οι μαθητές του τμήματος.
7. Στη συνέχεια, γράφουμε «καλημέρα» με μεγάλα γράμματα σε ένα χαρτί A4 και τους το δείχνουμε.

**8.** Συγχρόνως, τα παροτρύνουμε να γράψουν «καλημέρα» στη μητρική γλώσσα τους στα χαρτιά που τους δίνουμε ή να αντιγράψουν από το ίντερνετ ή από το χαρτί (έχει γραφτεί είτε από γονέα είτε από μεταφραστή).

**9.** Κολλάμε τα χαρτιά με τις «καλημέρες» στους τοίχους της τάξης μας και ευχαριστούμε τα παιδιά για τη συμμετοχή τους σ' αυτή τη δράση.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Το τελευταίο διάστημα εντάσσονται στο εκπαιδευτικό μας σύστημα όλο και περισσότεροι μαθητές με προσφυγική και μεταναστευτική προέλευση. Η ένταξή τους αυτή αποτελεί μία πρόκληση για τον/την εκπαιδευτικό.

Οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει η εκπαιδευτικός είναι πολλές:

- Δυσκολίες στην επικοινωνία
- Δυσκολίες στην κατάκτηση των γλωσσικών δεξιοτήτων
- Ανάγκες ψυχοκοινωνικής ενδυνάμωσης
- Μικρή σχολική ετοιμότητα
- Συνεχή μετακίνηση μαθητών και ελλιπή φοίτηση

Έχοντας και εμείς να αντιμετωπίσουμε τις παραπάνω προκλήσεις θα αρχίσουμε να προετοιμάζουμε το πρώτο μας μάθημα με κάθε λεπτομέρεια προκειμένου να μειωθεί και το δικό μας άγχος, αλλά και για να είμαστε βέβαιοι πως θα καταφέρουμε να κάνουμε τους μαθητές μας να αισθανθούν ευπρόσδεκτοι και αποδεκτοί.



### **Σημειώσεις**

Για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας θα ακολουθηθεί το Ανοικτό Πρόγραμμα Σπουδών και το Αναλυτικό Πρόγραμμα για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στις Τάξεις Υποδοχής (ΤΥ) Ι ΖΕΠ Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης όπου φοιτούν παιδιά πρόσφυγες (με τον αριθμό Φ.41/10-10-2017 Πράξη του Ι.Ε.Π.).

Επίσης θα χρησιμοποιηθεί το «Φτου και βγαίνω!», το οποίο είναι συμπληρωματικό υλικό, απόλυτα εναρμονισμένο με το πλαίσιο διδασκαλίας της δεύτερης γλώσσας και το οποίο παράχθηκε με τη βοήθεια της UNICEF και των Οργανώσεων ELIX και Solidarity Now.

Οι μεθοδολογικές στρατηγικές που θα ακολουθηθούν θα είναι παιχνίδια - δραστηριότητες γνωριμίας και θα συνεχίσουμε με εργασία σε ομάδες. Οι ομάδες δε θα είναι σταθερές αλλά κάθε φορά θα επιλέγεται μία διαφορετική τεχνική χωρισμού - σχηματισμού.

Μετά το τέλος της πρώτης δραστηριότητας θα πραγματοποιήσουμε μία ακόμη δραστηριότητα που θα έχει επίσης ως αντικείμενο τις γνωριμίες και τις συστάσεις. Θα χρησιμοποιήσουμε τη δομή «**με λένε**», «**τη λένε**», «**τον λένε**».

## II ΤΙΤΛΟΣ: Γνωριζόμαστε



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να χρησιμοποιούν σωστά τη δομή «με λένε», «τη λένε», «τον λένε»
- να μάθουν τα ονόματα των συμμαθητών τους
- να γνωριστούν μεταξύ τους
- να αναπτύξουν φιλικές σχέσεις με τα μέλη της ομάδας
- να εξασκηθούν στην έκφραση και τη μνήμη
- να καλλιεργήσουν την πολυγλωσσία



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ χρωματιστά χαρτονάκια A4
- ✓ κανσόν χρωματιστά
- ✓ χαρτί A4
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ κόλλες
- ✓ χαρτοταινία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 20 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Θα ζητηθεί από τους μαθητές μας να σηκωθούν όρθιοι και να σχηματίσουν έναν κύκλο.
2. Ένα παιδί λέει το όνομά του και αμέσως μετά τα υπόλοιπα παιδιά λένε «τον λένε.../ τη λένε».
3. Η διαδικασία θα συνεχιστεί μέχρι να μιλήσουν όλα τα παιδιά. Αν υπάρχουν συνεσταλμένα παιδιά θα τα παροτρύνουμε να συμμετέχουν κι αυτά στη δράση.
4. Στο τέλος θα επιβραβεύσουμε όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους στη δραστηριότητα.
5. Στο υπόλοιπο της ώρας και μέχρι να χτυπήσει το κουδούνι για το διάλειμμα θα τους δώσουμε από ένα χρωματιστό χαρτονάκι, μαρκαδόρους και κόλλα στικ.
6. Θα τους ζητήσουμε να κολλήσουν τη φωτογραφία τους πάνω στο χαρτονάκι και να γράψουν το όνομά τους.
7. Το όνομά τους θα το γράψουν σε όποια γλώσσα μπορούν.
8. Αν μπορούν μόνο στη μητρική, θα το γράψουν στη μητρική γλώσσα. Αν μπορούν και στα ελληνικά θα το γράψουν και στις δύο γλώσσες.
9. Αν δεν μπορούν να γράψουν καθόλου θα τους το γράψουμε εμείς. Το ίδιο θα κάνουμε και για εμάς, θα κολλήσουμε μία φωτογραφία μας και θα γράψουμε το όνομά μας.
10. Όταν τελειώσουν όλα τα παιδιά θα τους βοηθήσουμε να τα κολλήσουν με χαρτοταινία στους τοίχους της τάξης.
11. Αν δεν προλάβουμε να τα τελειώσουμε πριν το χτύπημα του κουδουνιού θα συνεχίσουμε τη δραστηριότητα την επόμενη φορά που θα έρθουν στο Τ.Υ..

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Παναγιώτη Κουκουράκη

## ΤΙΤΛΟΣ: Το πρόγραμμά μου στο σχολείο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να ενημερωθούν για το εβδομαδιαίο πρόγραμμα μαθημάτων του σχολείου
- να μάθουν τους τίτλους των μαθημάτων στην ελληνική γλώσσα (π.χ. Γλώσσα, Μαθηματικά, κ.λπ.)
- να εξοικειωθούν με τους τίτλους των μαθημάτων στις υπόλοιπες γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μεγάλες καρτέλες με τίτλο και εικονογράφηση των μαθημάτων
- ✓ σύντομα βίντεο στα οποία παρουσιάζονται τα μαθήματα
- ✓ μεγάλα χαρτόνια
- ✓ μικρές χρωματιστές άδειες καρτέλες
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει τα προαναφερθέντα μέσα – υλικά και έχει τοποθετήσει τις καρτέλες σε διάταξη κύκλου.
- ▶ Παράλληλα, σε εμφανές σημείο σε τοίχο της τάξης έχει δημιουργήσει με τα μεγάλα χαρτόνια έναν άδειο πίνακα εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να καθίσουν σε κύκλο.
2. Στη συνέχεια, τους ενημερώνει για τα μαθήματα που περιλαμβάνει το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου.
3. Για κάθε μάθημα:
4. Δείχνει την εικονογραφημένη καρτέλα με τον τίτλο.
5. Παρουσιάζει το σύντομο βίντεο παρουσίασης του μαθήματος.
6. Λέει τον τίτλο του μαθήματος στην ελληνική γλώσσα (π.χ. Γλώσσα).
7. Ζητάει από τους μαθητές να επαναλάβουν, με τη σειρά, τον τίτλο του μαθήματος στα ελληνικά και τους προτρέπει να πουν τον τίτλο του μαθήματος στη γλώσσα προέλευσής τους.
8. Τοποθετεί στον άδειο πίνακα του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος, αντίγραφα της εικονογραφημένης καρτέλας, ανάλογα με το πόσες φορές εμφανίζεται το μάθημα μέσα στο πρόγραμμα.
9. Μοιράζει μικρές χρωματιστές άδειες καρτέλες και μαρκαδόρους στους μαθητές και τους ζητάει να γράψουν τον τίτλο του μαθήματος στη γλώσσα προέλευσής τους.
10. Κάτω ή γύρω από τις μεγάλες εικονογραφημένες καρτέλες, οι μαθητές προσθέτουν με τη μορφή ετικετών τον τίτλο του μαθήματος σε διάφορες γλώσσες, δημιουργώντας, με τον τρόπο αυτό, ένα πολυγλωσσικό εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα της τάξης.
11. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται για όλα τα μαθήματα, μέχρι να συμπληρωθεί όλο το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα.





### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός δεν διορθώνει γλωσσικά λάθη.

Η εκπαιδευτικός θέτει τον όρο ότι δεν επιτρέπονται εκφράσεις ή συμπεριφορές που είναι ή μπορεί να θεωρηθούν προσβλητικές.

Η εκπαιδευτικός φροντίζει να δημιουργήσει ένα ασφαλές πλαίσιο για όλους και προσπαθεί να ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων ακόμη και αν αυτή είναι πολύ μικρή (π.χ. μοίρασμα μικρών χρωματιστών καρτελών και μαρκαδόρων, κόλλημα ετικετών στον μεγάλο πίνακα του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος).



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας.

Σε περίπτωση απουσίας της δυνατότητας γραφής, η εκπαιδευτικός έχει προνοήσει να έχει έτοιμες καρτέλες με τους τίτλους των μαθημάτων στις γλώσσες προέλευσης των μαθητών.

Ενθαρρύνεται η έκφραση των μαθητών στις γλώσσες προέλευσής τους.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Άννας Αλεξανδρίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα μαθήματά μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να υπάρξει επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της ομάδας
- να αναπτυχθεί η αυτοεκτίμηση των μελών της ομάδας
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά ρεπερτόρια
- να εξοικειωθούν με λεξιλόγιο και εκφράσεις που αφορούν το πρόγραμμα (Μέρες, Μαθήματα)
- να εξοικειωθούν με τη χρήση λεξικού



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ ένα χαρτόνι μεγάλο ώστε να δημιουργήσουμε ένα πίνακα, της μορφής

| ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ      |         |       |         |        |           |
|----------------|---------|-------|---------|--------|-----------|
| ΩΡΕΣ           | ΔΕΥΤΕΡΑ | ΤΡΙΤΗ | ΤΕΤΑΡΤΗ | ΠΕΜΠΤΗ | ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ |
| 1 <sup>η</sup> |         |       |         |        |           |
| 2 <sup>η</sup> |         |       |         |        |           |
| 3 <sup>η</sup> |         |       |         |        |           |
| 4 <sup>η</sup> |         |       |         |        |           |
| 5 <sup>η</sup> |         |       |         |        |           |
| 6 <sup>η</sup> |         |       |         |        |           |
| 7 <sup>η</sup> |         |       |         |        |           |

✓ εικόνες των βιβλίων των μαθημάτων



✓ ηλεκτρονικά πολυλεξικά όπως αυτά της Μετάδρασης

✓ ηλεκτρονικό πολυλεξικό σε 5 γλώσσες - Metadrasi.org

ή [www.blabla.gr](http://www.blabla.gr)

✓ blue tack

✓ χρωματιστοί μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Χωρίζουμε σε πέντε ομάδες τους μαθητές μας και τους προμηθεύουμε με εικόνες των βιβλίων και μαρκαδόρους.
2. Βάζουμε στον τοίχο το χαρτόνι με τον πίνακα του προγράμματος.
3. Αναθέτουμε σε κάθε ομάδα μία μέρα του προγράμματος.
4. Τους ζητάμε να βρουν την εικόνα του βιβλίου του μαθήματος που αντιστοιχεί σε κάθε ώρα της μέρας, καθώς και την ονομασία του σε διάφορες γλώσσες.
5. Όταν είναι έτοιμοι ζητάμε από τα μέλη της ομάδας να σηκωθούν και αφού κολλήσουν την εικόνα του μαθήματος στην κατάλληλη ώρα στο κεντρικό χαρτόνι που έχουμε βάλει στον τοίχο, να γράψουν το όνομα του μαθήματος σε διάφορες γλώσσες με διαφορετικούς μαρκαδόρους.
6. Τους ζητάμε επίσης να γράψουν και το όνομα της μέρας σε διαφορετικές γλώσσες.
7. Αφού τελειώσουν όλες οι ομάδες τότε κάθε μια αναλαμβάνει να παρουσιάσει το πρόγραμμα μιας άλλης μέρας από αυτήν που ασχολήθηκαν στην ολομέλεια διαβάζοντας πολυγλωσσικά το πρόγραμμα της μέρας.

8. Στην συνέχεια, η εκπαιδευτικός ρωτάει κάθε ομάδα αν παρατηρούν ομοιότητες ανάμεσα στις ονομασίες των μαθημάτων.

9. Αφού τελειώσουν την παρουσίαση στην ολομέλεια, τότε όλες οι ομάδες γυρίζουν, έτσι ώστε να μην βλέπουν το πρόγραμμα και παίζουν το παρακάτω παιχνίδι.

10. Κάθε ομάδα κάνει ερωτήσεις στις άλλες του τύπου:

- Τι μάθημα έχουμε την 3η ώρα την Τετάρτη ή ποια μέρα έχουμε ιστορία;

Οι ερωτήσεις μπορούν να περιλαμβάνουν ονομασίες του μαθήματος σε διάφορες γλώσσες.

11. Όταν μια ομάδα απαντά σωστά κερδίζει έναν πόντο, ενώ όταν απαντά λάθος χάνει έναν πόντο. Η ομάδα που θα συγκεντρώσει πρώτη 10 πόντους κερδίζει.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Να μην ξέρουν να γράφουν κάποιο όνομα ή να μην μπορούν να το βρουν. Έτσι καλό θα ήταν να έχουμε έναν πίνακα με την εικόνα του μαθήματος και τηνονομασία του σε διάφορες γλώσσες:

|                                                                                     | ΑΓΓΛΙΚΑ     | ΕΛΛΗΝΙΚΑ   | ΡΩΣΙΚΑ     | ΑΡΑΒΙΚΑ            | ΦΑΡΣΙ   | ΟΥΚΡΑΝΙΚΑ  |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------|------------|------------|--------------------|---------|------------|
|  | Mathematics | Μαθηματικά | Μαθηματικά | الرياضيات (الحساب) | ریاضیات | Μαθηματικά |
|  | Physics     | Φυσική     | Физика     | الفيزياء           | فیزیک   | Фізика     |
|                                                                                     |             |            |            |                    |         |            |
|                                                                                     |             |            |            |                    |         |            |



**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Κατά την παρουσίαση στην ολομέλεια διευκολύνουμε την ανάγνωση των πολυγλωσσικών γραφών, ενεργοποιώντας μαθητές από τις συγκεκριμένες χώρες καταγωγής.

Από μεγαλύτερες ηλικίες μπορούμε να ζητάμε σε κάθε ερώτηση κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού τη γλώσσα προέλευσης κάποιας ονομασίας του μαθήματος.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μελίνας Μαυροπούλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Παίζοντας με τις κατευθύνσεις



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν το λεξιλόγιο που αφορά τον προσανατολισμό
- να μπορούν να ακολουθήσουν και να παρέχουν οδηγίες για την μετακίνηση από ένα μέρος σε ένα άλλο
- να αναπτύξουν τη σωματική έκφραση
- να διασκεδάσουν και να βελτιώσουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις
- να αναπτύξουν αίσθημα εμπιστοσύνης μεταξύ τους



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ 4 χαρτόνια, διαφορετικού χρώματος (κόκκινο, κίτρινο, πράσινο, μπλε)
- ✓ κιμωλία
- ✓ μαντήλια (τόσα όσοι και οι μαθητές)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός προετοιμάζει τον χώρο (τάξη, αυλή), ώστε να μην υπάρχουν εμπόδια.
- ▶ Ορίζει απόσταση δέκα μέτρων, ζωγραφίζοντας με κιμωλία την αφετηρία και τον τερματισμό στον αύλειο χώρο.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός στέκεται με πλάτη στα παιδιά και ξεκινούν να παίζουν το παιχνίδι «Simon says game».
2. Η δασκάλα στον ρόλο του Simon δίνει εντολές στα ελληνικά, οι οποίες περιέχουν μόνο τα τοπικά επιρρήματα «μπροστά, πίσω, δεξιά, αριστερά», και τα παιδιά προσπαθούν να τις ακολουθήσουν. (διάρκεια 10')
3. Ενδεικτικές εντολές:
  - «Ο Simon λέει να κάνετε δύο βήματα μπροστά»
  - «Ο Simon λέει να κάνετε ένα βήμα δεξιά»
  - «Ο Simon λέει να κάνετε ένα βήμα πίσω»
  - «Ο Simon λέει να κάνετε τρία βήματα αριστερά»
4. Στη συνέχεια, η δασκάλα ζητάει κάποιος μαθητής να αναλάβει να κάνει τον ρόλο του Simon.
5. Σε αυτό το σημείο, ενθαρρύνουμε και τους πολύγλωσσους μαθητές να κάνουν τον Simon και να δώσουν τις εντολές στη δική τους γλώσσα. (διάρκεια 10')
6. Σε επόμενο στάδιο, κατεβαίνουμε στην αυλή, δένονται τα μάτια των μαθητών με μαντήλι και τοποθετούνται στην γραμμή της αφετηρίας.
7. Η δασκάλα δίνει οδηγίες παρόμοιες με αυτές που έδινε στο παιχνίδι «Simon says game» και οι μαθητές πρέπει να τις ακολουθήσουν για να φτάσουν στον τερματισμό.
8. Όταν φτάσει το πρώτο παιδί ζητάμε από τους μαθητές να βγάλουν το μαντήλι και να παρατηρήσουν τη θέση τους σε σχέση με τον μαθητή που τερμάτισε.
9. Μπορούμε να επαναλάβουμε το παιχνίδι βάζοντας έναν μαθητή να δώσει οδηγίες. (Διάρκεια 20')

**10.** Τέλος, αφού τοποθετήσουμε τα χαρτόνια σε απόσταση περίπου δύο μέτρων πάνω στη γραμμή του τερματισμού, χωρίζουμε τα παιδιά σε δυάδες και ζητάμε από τον έναν να κλείσει τα μάτια με το μαντήλι.

**11.** Κάθε χαρτόνι είναι ένα νησί και ζητάμε από τα παιδιά που δεν φοράνε μαντήλι να καθοδηγήσουν το ταίρι τους, χωρίς να το ακουμπάνε, στο νησί που τους έχουμε υποδείξει.

**12.** Νικητήρια ομάδα είναι αυτή που φτάνει πρώτη στο νησί της και μετά οι ρόλοι αντιστρέφονται και το νησί - στόχος αλλάζει. (Διάρκεια 10')



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Στην παραπάνω δραστηριότητα ένα πρόβλημα που μπορεί να κληθούμε να αντιμετωπίσουμε είναι το κλείσιμο των ματιών με μαντήλι, καθώς κάποια παιδιά φοβούνται την αίσθηση του να μην βλέπεις τίποτα.

Σε αυτή την περίπτωση, ο μαθητής θα μπαίνει μόνο στον ρόλο του καθοδηγητή.

Επίσης, σε περίπτωση που μαθητής έχει κινητικά προβλήματα ή προβλήματα έκφρασης λόγου πρέπει να μεριμνήσουμε ανάλογα.

Σημείωση: Στο πρώτο στάδιο της δραστηριότητας η δασκάλα και μετά ο μαθητής πρέπει να έχουν πλάτη στα υπόλοιπα παιδιά για να μην υπάρξει σύγχυση ανάμεσα στον όρο δεξιά και αριστερά.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα απευθύνεται σε μικρούς και μεγάλους μαθητές, αλλά αν θέλουμε να την πραγματοποιήσουμε με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας μπορούμε να εντάξουμε στις οδηγίες μας λέξεις όπως «πηδηματάκια», «στροφή», «διαγώνια».

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Κωνσταντίνας Νεραντζάκη

## ΤΙΤΛΟΣ: Ο καιρός



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν την ονομασία των καιρικών φαινομένων
- να έρθουν σε επαφή με τη γραφή τους
- να αντιστοιχίσουν τις εικόνες με τις λέξεις
- να αντιστοιχίσουν την εκφορά της ονομασίας με την αντίστοιχη λέξη
- να αποτυπώσουν τη λέξη που ακούν με σκίτσο
- να συνεργαστούν με τα μέλη της ομάδας τους
- να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους
- να καλλιεργήσουν τη δημιουργικότητα και την αυτενέργειά τους



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ εικόνες
- ✓ καρτέλες με γραμμένες τις ονομασίες των καιρικών φαινομένων
- ✓ κενές καρτέλες
- ✓ περιοδικά
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλες
- ✓ μολύβια
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών





## Προετοιμασία

► Παρατηρούμε τον καιρό σήμερα από το παράθυρο, δείχνουμε εικόνες με τα καιρικά φαινόμενα ονομάζοντάς τα και ζητάμε να μας δείξουν ποιο από αυτά αντιπροσωπεύει τον σημερινό καιρό ή και τον χθεσινό.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να καθίσουν σε κύκλο.
2. Έχει τυπώσει καρτέλες με τα καιρικά φαινόμενα και τα παρουσιάζει ένα-ένα ονομάζοντάς τα.
3. Ζητάει σε επόμενο στάδιο από τα παιδιά να επαναλάβουν τις ονομασίες.
4. Τους ζητάει να της δείξουν τι καιρό είχε χτες και σήμερα και να φωνάξουν δυνατά το όνομα.
5. Έπειτα, κρατάει τις καρτέλες και ζητάει από τα παιδιά να της πούνε πώς ονομάζεται το αντίστοιχο καιρικό φαινόμενο στα ελληνικά και στη γλώσσα καταγωγής τους ή σε μια άλλη γλώσσα που γνωρίζουν.
6. Ζητάει να παρατηρήσουν τα γράμματα και να τα συλλαβίσουν.
7. Τους δίνει έτοιμες καρτέλες, ώστε να τα αντιστοιχίσουν οι ίδιοι.
8. Τους δίνει γράμματα έτοιμα να τα βάλουν στη σωστή σειρά σχηματίζοντας την ονομασία από τα καιρικά φαινόμενα κοιτάζοντας τις έτοιμες καρτέλες.
9. Σε επόμενο στάδιο, αντιγράφουν τις ονομασίες από τις έτοιμες καρτέλες.
10. Η εκπαιδευτικός δείχνει στους μαθητές τη λέξη και περιμένει να ζωγραφίσουν το αντίστοιχο καιρικό φαινόμενο ή να το βρουν και να το κόψουν από το περιοδικό ή να φέρουν τη μετάφραση στη γλώσσα τους αξιοποιώντας υλικοτεχνικό εξοπλισμό σχολείου.
11. Τέλος, δίνει στους μαθητές έναν χάρτη της Ελλάδας και τις καρτέλες με τις εικόνες ώστε να τις τοποθετήσουν πάνω στον χάρτη ενώ, παράλληλα, λένε την αντίστοιχη ονομασία του καιρικού φαινομένου.



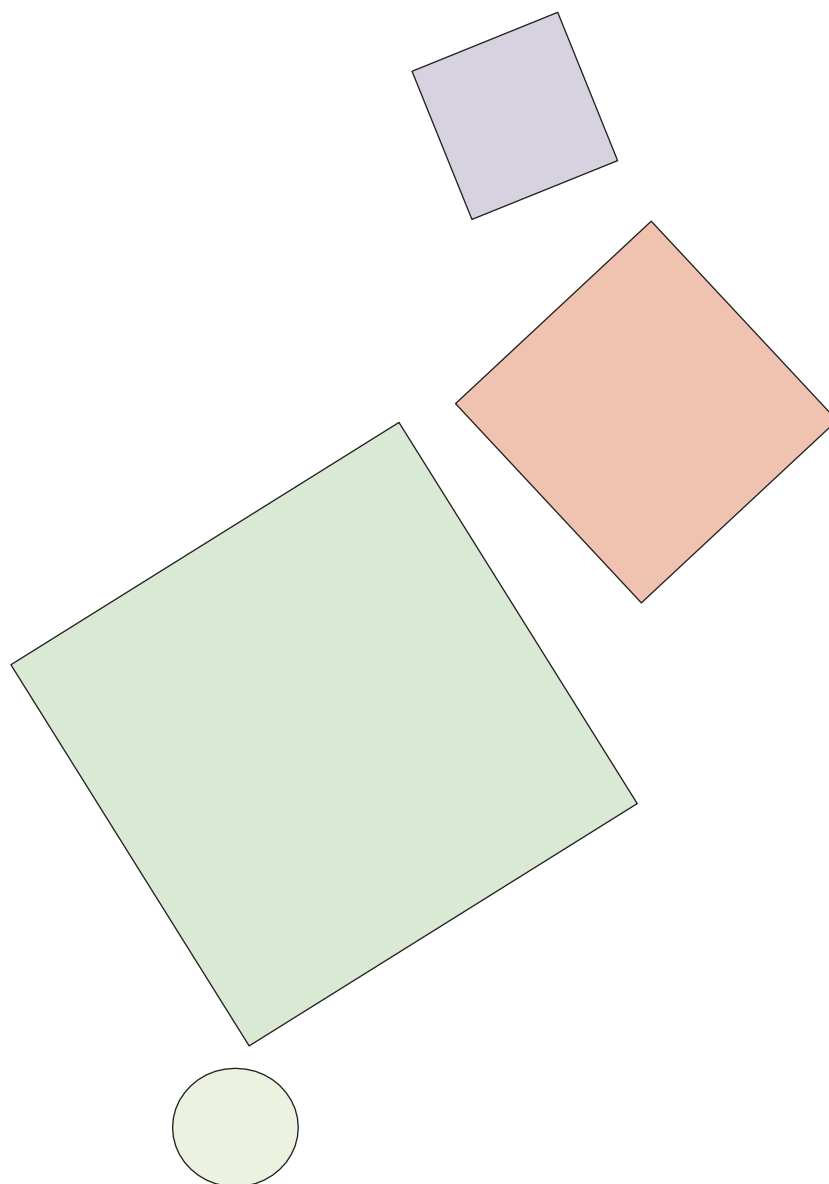
## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Η εκπαιδευτικός βοηθάει τα παιδιά να πουν τα γράμματα που μπορεί να μην θυμούνται καθώς και την ονομασία των καιρικών φαινομένων όσες φορές χρειάζεται, ώστε να τα θυμούνται και να τα προφέρουν σωστά.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Μπορούμε να έχουμε εκτυπώσει τις αντίστοιχες ονομασίες στις μητρικές γλώσσες των παιδιών, ώστε παρατηρώντας τις λέξεις στη μητρική τους και στην ελληνική, αφού πρώτα τις έχουμε εμείς αντιστοιχισμένες, να μπορούν να τις αντιστοιχίζουν μόνα τους παρατηρώντας τα γράμματα.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Κωνσταντίνου Στρίκου

## ΤΙΤΛΟΣ: Δημιουργία αφίσας για την Παγκόσμια Ημέρα Φιλίας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με πολυγλωσσικές γραφές
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να βελτιώσουν τη λεπτή κινητική δεξιότητα
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους
- να ενημερωθούν για τη σημασία και την ανάγκη της φιλίας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ εφημερίδες
- ✓ περιοδικά
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- ▶ Πριν την υλοποίηση της δραστηριότητας, έχει προηγηθεί συζήτηση σχετικά με την αξία και τη σημασία της φιλίας και την ανάγκη όλων των παιδιών για φίλεις ανεξάρτητα από φύλο, ηλικία, χρώμα, θρησκεία και καταγωγή.
- ▶ Με την τεχνική της ιδεοθύελλας, έχει προηγηθεί η δημιουργία μιας λίστας λέξεων και εκφράσεων σχετικών με τη φιλία. Η λίστα αυτή, η οποία έχει δημιουργηθεί πάνω σε χαρτί του μέτρου, βρίσκεται ήδη αναρτημένη δίπλα στον πίνακα της τάξης.
- ▶ Μάλιστα, πολλές από τις λέξεις έχουν γραφτεί και στις γλώσσες των πολύγλωσσων μαθητών της τάξης. Πριν τη δραστηριότητα, επαναλαμβάνουμε το σχετικό λεξιλόγιο (σχολείο, βιβλία, τετράδια, μάθημα, όλα τα παιδιά να έχουν φίλους, φιλία για όλους κ.ά.)

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των 4-5 ατόμων.
2. Δίνει σε κάθε ομάδα ένα χρωματιστό χαρτόνι (διαφορετικού χρώματος), ένα κουτί μαρκαδόρους, κόλλες, ψαλίδια και διάφορα περιοδικά ή εφημερίδες τα οποία περιέχουν θέματα σχετικά με τη φιλία.
3. Οι μαθητές συζητούν μεταξύ τους και σχεδιάζουν την αφίσα που επιθυμούν.
4. Χρησιμοποιούν αν θέλουν εικόνες ή λέξεις από τα περιοδικά που έχουν στη διάθεσή τους.
5. Η εκπαιδευτικός παροτρύνει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν στην αφίσα τους λέξεις ή φράσεις που έχουν διδαχθεί, τόσο στα ελληνικά όσο και στη γλώσσα καταγωγής τους, παίρνοντας ιδέες από τη σχετική λίστα που είναι αναρτημένη στην τάξη.
6. Στο τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τις αφίσες στην τάξη συμπληρώνουν στην δικιά τους αν ξέχασαν κάτι για τη φιλία και τις αναρτούν σε κάποιον χώρο του σχολείου που έχουμε αποφασίσει ότι θα διακοσμήσουμε με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα για τη φιλία.
7. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει και συγχαίρει όλους τους μαθητές για τη δουλειά τους και τη συμμετοχή τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός φροντίζει για την επάρκεια των υλικών σε κάθε ομάδα.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας ενθαρρύνει όλους τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά και τους θυμίζει πράγματα που έχουμε αναφέρει.

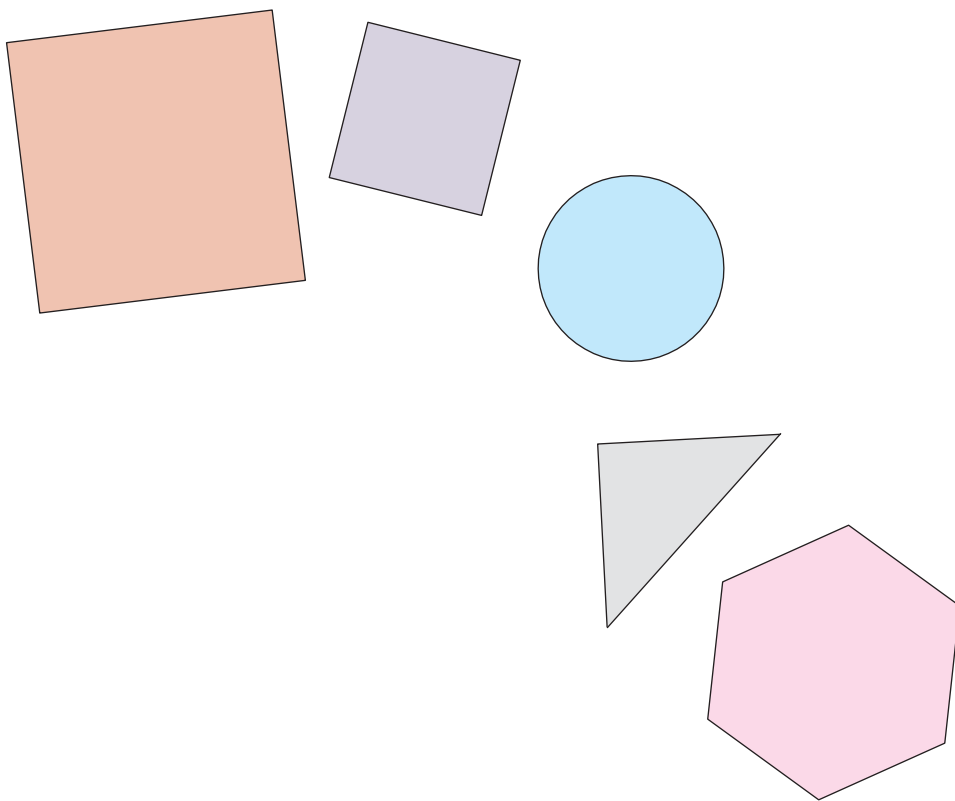
Ενθαρρύνει τα παιδιά που είναι πιο διστακτικά ή συνεσταλμένα.

Επιβραβεύει τα παιδιά κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερες αλλαγές, καθώς μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα σε μαθητές όλων των ηλικιών.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βασιλικής Βασιλειάδου

**ΤΙΤΛΟΣ:** Το περίπτερο- kiosk - kioskë - Kōšk – киоск



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να συνεργάζονται
- να μάθουν να χρησιμοποιούν λεξιλόγιο που σχετίζεται με καθημερινές αγορές
- να ασκηθούν σε μαθηματικές πράξεις
- να διασκεδάσουν
- να καλλιεργήσουν δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



## Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ μεγάλο χάρτινο κουτί από ψυγείο ή άλλο μεγάλο αντικείμενο το οποίο διαμορφώνουμε ως περίπτερο. Γράφουνε και φιλοτεχνούνε τα παιδιά την ονομασία του στις γλώσσες τους, πχ. ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ kiosk - kioskë - Kōšk – киоск
- ✓ παλιά περιοδικά, εισιτήρια, άδεια κουτάκια χυμών ή αναψυκτικών και συσκευασιών τροφίμων και ό,τι άλλο φέρνουν τα παιδιά
- ✓ εργασίες των παιδιών που περιοδικά θα κρεμάνε στο σκοινάκι του περιπτέρου για πώληση, π.χ. ένα κείμενο
- ✓ χρήματα από επιτραπέζιο παιχνίδι για τους εκάστοτε «περιπτεράδες»
- ✓ χρήματα για κάθε παιδί από αυτά που θα κόψουν από το παράρτημα του βιβλίου των μαθηματικών τους ή θα φέρουν ή θα κατασκευάσουν τα ίδια με χαρτί και πηλό για τα κέρματα



**Ενδεικτικός χρόνος:** Το παιχνίδι στο περίπτερο μπορεί να είναι προγραμ-

ματισμένο εξυπηρετώντας προγραμματισμένους στόχους, ή να προκύψει ξαφνικά κατά τη διάρκεια οποιουδήποτε μαθήματος και να διαρκέσει από λίγα λεπτά έως και δυο διδακτικές ώρες, ανάλογα με τους στόχους, τις ανάγκες και το ενδιαφέρον των παιδιών. Το περίπτερο, άλλωστε, θα λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στην τάξη και θα εξυπηρετεί τις ανάγκες του μαθήματος της γλώσσας, των μαθηματικών, της μελέτης περιβάλλοντος, των εργαστηρίων δεξιοτήτων κ.λπ., όποτε κρίνουμε εμείς ή/και όποτε μας το ζητήσουν οι μαθητές.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα παιδιά φέρνουν μπουκαλάκια από νερό, χυμό, γάλα, συσκευασίες από τρόφιμα (ξηροί καρποί, κρουασάν, σοκολάτες, γκοφρέτες, μπισκότα κ.λπ.), εφημερίδες, χαρτομάντιλα, περιοδικά κ.τ.ό.
2. Πάνω σε κάθε συσκευασία γράφουν το όνομα του προϊόντος στα ελληνικά και στις γλώσσες καταγωγής.
3. Βάζουν τιμές.
4. Αναλαμβάνουν ένα ή δύο παιδιά περιπτεράδες ενώ τα υπόλοιπα χωρίζονται σε ζευγάρια ή τριάδες και με τα χρήματά τους πάνε να ψωνίσουν υποδυόμενα διάφορους ρόλους, όπως για παράδειγμα φίλοι που παίζουν στο πάρκο, γονείς και παιδί, συμμαθητές που επιστρέφουν από το σχολείο.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Αν ο χώρος της τάξης είναι μικρός, μπορούμε να το κάνουμε σε μια γωνιά με απλά χαρτόνια.

Να διευκρινίσουμε από την αρχή στα παιδιά ότι όλα θα παίξουν τον ρόλο του περιπτερά στη διάρκεια της χρονιάς περισσότερες από μία φορές.

Να επιλέγουμε δύο παιδιά, στην αρχή τουλάχιστον, για περιπτεράδες.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Είναι μια δραστηριότητα που προσφέρεται κυρίως για τις τρεις πρώτες τάξεις του δημοτικού χωρίς να αποκλείεται η προσαρμογή της στις υπόλοιπες, αφενός γιατί το παιχνίδι ρόλων δεν έχει ηλικία και αρέσει πάντα σε όλους και αφετέρου γιατί σε κάθε τάξη υπάρχουν παιδιά που είτε δυσκολεύονται να συνεργαστούν είτε δυσκολεύονται μαθησιακά.



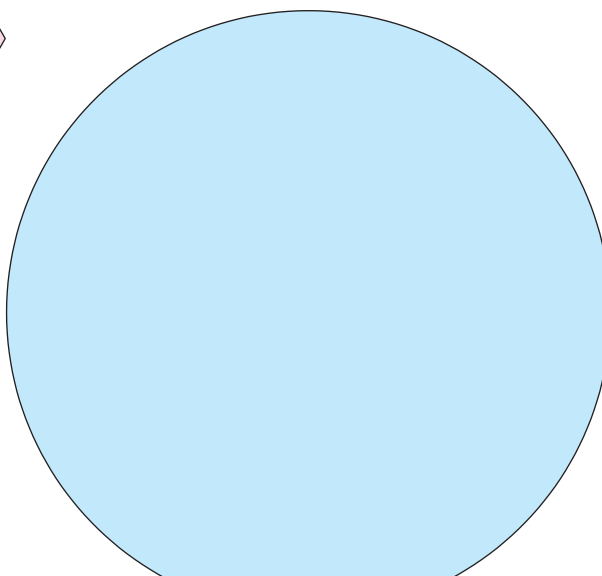
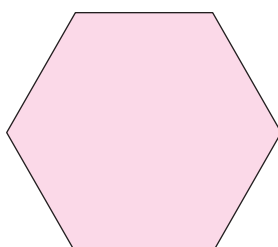
## Σημειώσεις

Συνίσταται για Α', Β' και Γ' τάξη Δημοτικού. Το περίπτερο είναι μια πολύ καλή εξάσκηση στη χρήση αριθμών και των τεσσάρων βασικών πράξεων, βοηθάει στην κατανόηση εννοιών όπως «ρέστα» για την αφαίρεση, «φορές» για τον πολλαπλασιασμό, στην πραγματοποίηση νοερών πράξεων, στην εξοικείωση των παιδιών με τα χρήματα κ.τ.ό..

Στο περίπτερο αναρτώνται επιλεγμένες φωτοτυπημένες γραπτές εργασίες των παιδιών, όπως επιστολές, ανακοινώσεις, παραμύθια, ζωγραφιές με λεζάντες, εφημερίδες που κάνουν τα ίδια τα παιδιά.

Σε περίπτωση υλοποίησης προγράμματος υγιεινής διατροφής, το περίπτερο μπορεί να μετατραπεί σε «περίπτερο υγιεινών προϊόντων» και μετά από προτάσεις των παιδιών, τα «τρόφιμα» να αντικατασταθούν από άλλα, πιο υγιεινά και θρεπτικά, όπως για παράδειγμα φρούτα (πλαστικά) τα οποία είτε τα έχουν ήδη και τα φέρνουν από το σπίτι τους είτε τα κατασκευάζουν στην τάξη με διάφορα υλικά όπως πηλό.

Όλα τα προϊόντα έχουν επάνω τους την ονομασία τους στις γλώσσες των παιδιών.





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Γεωργίας Αβράμη-Παναγιωτοπούλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα μαθηματικά και το σχολείο μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναγνωρίζουν τους αριθμούς μέχρι το δέκα
- να ονοματίζουν στα ελληνικά τους αριθμούς μέχρι το δέκα
- να κάνουν σειροθέτηση στους αριθμούς μέχρι το δέκα
- να εξοικειωθούν με την καταμέτρηση αντικειμένων
- να συνεργαστούν με τα μέλη της ομάδας για τη συμπλήρωση φύλλου εργασίας
- να εξοικειωθούν με το ρήμα «έχω – έχει»



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ 10 χαρτόνια μεγέθους Α4 (στο κάθε χαρτόνι θα αναγράφεται ένας αριθμός)
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ φύλλο εργασίας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές θα χωριστούν σε δύο ομάδες (ανομοιογενώς).
2. Τα χαρτόνια με τους αριθμούς μοιράζονται τυχαία στις δύο ομάδες και οι μαθητές καλούνται να ζωγραφίσουν αντικείμενα σύμφωνα με την υπόδειξη του αριθμού και να γράψει κάθε παιδί τον αριθμό με λέξη στη γλώσσα του. **(διάρκεια 10')** Αν δεν έχει γραμματισμό φέρνει την μετάφραση της λέξης την επόμενη φορά.
3. Στη συνέχεια, οι μαθητές τοποθετούν σε σειρά τους αριθμούς, κολλώντας τους στον τοίχο και γίνεται φωναχτή ανάγνωση των αριθμών σε όλες τις γλώσσες. **(διάρκεια 10')**
4. Μετά, στους μαθητές δίνεται φύλλο εργασίας με αντικείμενα-πρόσωπα του σχολείου (εικόνα και λέξη) και τους ζητείται να τα εντοπίσουν και να καταγράψουν το πλήθος τους, αλλά και με ερωτήσεις προσωπικού περιεχομένου. (Διάρκεια 20')

Ενδεικτικές ερωτήσεις φύλλου εργασίας:

- Πόσα κορίτσια έχει η τάξη;
- Πόσα αγόρια έχει η τάξη;
- Πόσες βιβλιοθήκες έχει η τάξη;
- Πόσα παράθυρα έχει η τάξη;
- Πόσους πίνακες έχει η τάξη;
- Πόσες τάξεις έχει το σχολείο;
- Πόσες βρύσες έχει η αυλή;
- Πόσες μέρες έχω σχολείο;
- Πόσα μολύβια έχω στην κασετίνα;
- Πόσους φίλους έχω;
- Πόσα αδέρφια έχω;

5. Τέλος, ζητείται από τους μαθητές να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα τους και συζητιούνται τυχόν διαφοροποιήσεις. **(διάρκεια 10')**



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Η παραπάνω δραστηριότητα ζητάει από τους μαθητές να γράψουν με λέξεις τους αριθμούς, άρα η εκπαιδευτικός πρέπει να γνωρίζει αν οι μαθητές του

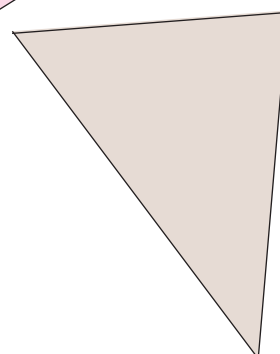
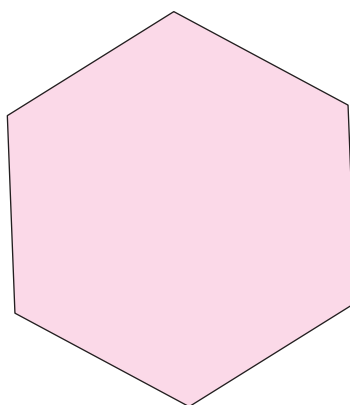
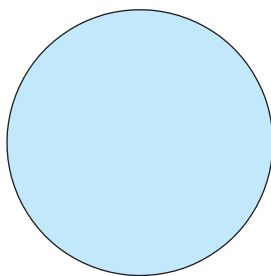
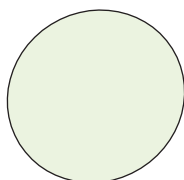
έχουν διδαχθεί γραφή στη γλώσσα τους, ώστε αν δε γνωρίζουν να τους παράσχει τρόπους και βοήθεια για την εύρεσή τους (λεξικό, διαδίκτυο).

Επίσης, προτείνεται οι καρτέλες με τους αριθμούς να είναι όσοι οι μαθητές, για την καλύτερη κατανομή των εργασιών στα μέλη της ομάδας (άρα αν στην τάξη υπάρχουν δώδεκα μαθητές, η εκπαιδευτικός θα φτιάξει καρτέλες μέχρι το δώδεκα) και οι ερωτήσεις του φύλλου εργασίας να μην ζητούν καταμέτρηση μεγαλύτερη από τους αναγραφόμενους αριθμούς στις καρτέλες.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα απευθύνεται σε μικρότερους μαθητές. Άρα, αν θέλουμε να την πραγματοποιήσουμε σε μεγαλύτερους μαθητές μπορούμε να μεγαλώσουμε τους αριθμούς και να φτάσουμε μέχρι το είκοσι.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ευθυμίας Παπαδημητρίου

## ΤΙΤΛΟΣ: Οικογενειακοί δεσμοί



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξασκηθούν στη χρήση του λεξιλογίου που αφορά την οικογένεια
- να προσδιορίσουν τους σημαντικούς ανθρώπους στη ζωή τους
- να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ λευκές κόλλες A4
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ μαρκαδόροι (4 πακέτα)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός εξηγεί στα παιδιά ότι θα δημιουργήσουν το δικό τους έρημο νησί και ότι θα έχουν εκεί μαζί τους όποιον θέλουν: άτομα από την οικογένεια, φίλους ή και ζώα (Τα παιδιά δουλεύουν ατομικά ή σε ομάδες των δύο ατόμων).
2. Μοιράζει τις κόλλες Α4 και εξηγεί ότι οι μαρκαδόροι είναι κοινόχρηστοι.
3. Τονίζει ότι μπορούν να χρησιμοποιήσουν εικόνες, λέξεις (στα ελληνικά και στη μητρική τους γλώσσα) ή και τα δύο.
4. Ενθαρρύνει τους μαθητές που δεν έχουν μητρική γλώσσα την ελληνική να καταγράψουν τις λέξεις που χρησιμοποιούν στη μητρική τους γλώσσα.
5. Η εκπαιδευτικός δίνει 15 λεπτά χρόνο για να σχεδιάσουν τα νησιά τους και να τοποθετήσουν τους σημαντικούς ανθρώπους τους όπου θέλουν.
6. Αν γράφουν στα ελληνικά ή στη γλώσσα προέλευσής τους, μπορούν να γράψουν την ιδιότητα και το όνομα των ανθρώπων που σχεδίασαν.
7. Στη συνέχεια, ζητάει να σχεδιάσουν τον εαυτό τους δίπλα στους ανθρώπους που νιώθουν πιο κοντά.
8. Η εκπαιδευτικός συγκροτεί ομάδες των τριών-τεσσάρων ατόμων σε κάθε μία από τις οποίες φροντίζει να περιλαμβάνεται τουλάχιστον ένας μαθητής που δεν έχει την ελληνική ως μητρική γλώσσα.
9. Ζητάει από τα μέλη της κάθε ομάδας να συγκρίνουν τα άτομα που πήραν μαζί τους στο νησί, να συζητήσουν και να διαπιστώσουν κατά πόσο υπάρχουν ομοιότητες στις επιλογές που έχουν κάνει.
10. Στη συνέχεια, μοιράζει σε κάθε ομάδα ένα κομμάτι από χαρτί του μέτρου και τους ζητάει να δημιουργήσουν ένα καινούριο -κοινό για όλη την ομάδα- νησί, στο οποίο θα μπορεί να πάρει ο καθένας τους δύο μόνο σημαντικά άτομα, αιτιολογώντας την επιλογή του.
11. Όταν ολοκληρώσουν την εργασία τους, όποιος θέλει από κάθε ομάδα παρουσιάζει το νησί τους στην τάξη (Στο σημείο αυτό θα μπορούσαν και οι μαθητές με μητρική γλώσσα διαφορετική από την ελληνική να αναφέρουν τις λέξεις που χρησιμοποιούν στη μητρική τους γλώσσα για τα άτομα που επιλέχθηκαν).
12. Στο τέλος, η εκπαιδευτικός επιβραβεύει και συγχαίρει όλους τους μαθητές για τη συμμετοχή τους.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά οποιασδήποτε ηλικίας ή φύλου χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.

Νεοαφιχθέντες μαθητές μπορούν να εντάσσονται πλήρως στις ομάδες χρησιμοποιώντας τους δικούς τους πόρους (τις γλώσσες προέλευσής τους, άλλες γλώσσες που γνωρίζουν, τις ζωγραφικές αναπαραστάσεις).



### **Σημειώσεις**

Η πολυγλωσσική δραστηριότητα που ακολουθεί βασίζεται στην πολυγλωσσική δραστηριότητα «Το νησί μου» που βρίσκεται στην εργαλειοθήκη «Φτου και βγαίνω!» και προτείνεται να ενταχθεί στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α' Γυμνασίου, όπου υπάρχουν ενότητες σχετικές με τους οικογενειακούς δεσμούς αλλά και τις φιλικές σχέσεις.

Θέση της δραστηριότητας: Αφού έχουν διδαχθεί κείμενα από τις δύο ενότητες και έχει παρουσιαστεί το λεξιλόγιο σχετικά με την οικογένεια, τους φίλους, τις σχέσεις και τα συναισθήματα που μας συνδέουν μ' αυτούς.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Όλγας Κατσαβέλη

## ΤΙΤΛΟΣ: Η οικογένεια



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν λεξιλόγιο που αφορά την οικογένεια σε διάφορες γλώσσες
- να αλληλεπιδράσουν, να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους και να ανακαλύψουν γλωσσικές και κοινωνικές ομοιότητες
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας, της διαγλωσσικότητας, καθώς και της πολυπολιτισμικότητας και διαπολιτισμικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί A4 ή του μέτρου
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ μολύβια



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1-2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία και διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να ζωγραφίσουν ή την δική τους ή μια οποιαδήποτε οικογένεια και να γράψουν κάτω από κάθε άτομο πώς ονομάζεται στη γλώσσα τους ο πατέρας, η μητέρα, ο αδερφός, η αδερφή, ο παππούς, η γιαγιά, ο θείος, η θεία κ.λπ.
2. Οι λέξεις αυτές συχνά παρουσιάζουν ομοιότητες σε διάφορες γλώσσες και, έτσι, πολύγλωσσα παιδιά μπορούν να καταλάβουν τι σημαίνουν αυτές οι λέξεις χωρίς να γνωρίζουν τη γλώσσα. Αν κάποια από αυτές τις λέξεις δεν γίνεται κατανοητή από την ολομέλεια, τότε το παιδί μπορεί με παντομίμα ή με νέο σκίτσο να παρουσιάσει τη σημασία της λέξης.
3. Η εκπαιδευτικός μοιράζει τα υλικά που θα χρειαστούν για τη δραστηριότητα και δίνει στα παιδιά 15-20 λεπτά για να ζωγραφίσουν την οικογένεια.
4. Στη συνέχεια, όποιο παιδί θέλει παρουσιάζει την οικογένεια στην ολομέλεια. Σε περίπτωση που νιώθουν αμηχανία ή συστολή τότε αυτό μπορεί να γίνει σε μικρές ομάδες ή ζεύγη.
5. Γίνονται κάποιες ερωτήσεις είτε από τον/την εκπαιδευτικό είτε από τα παιδιά.
6. Ενδεικτική ερώτηση:  
*Ποιες είναι οι ομοιότητες που παρατηρείτε α) στον τρόπο που παρουσιάζεται η οικογένεια στις ζωγραφιές β) στις λέξεις που αφορούν την οικογένεια;*
7. Η δραστηριότητα κλείνει με την επιβράβευση όλων των παιδιών που συμμετείχαν.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Πιθανή είναι η συστολή ή αμηχανία κάποιων παιδιών είτε να εκφραστούν με τη ζωγραφική/σχέδιο, γιατί νομίζουν ότι δεν θα είναι αισθητικά υψηλό το αποτέλεσμα είτε να αναπαραστήσουν με παντομίμα κάποιες λέξεις. Για αυτό πρέπει η εκπαιδευτικός να τονίσει ότι δεν παίζει ρόλο σε αυτή τη δραστηριότητα η ζωγραφική ικανότητα και πως ό,τι σχεδιάσουν μπορεί να είναι πρόχειρο. Επίσης, δεν επιμένει να εκφραστούν είτε με ζωγραφική/σχέδιο ή με παντομίμα στην ομάδα, αν δεν το επιθυμούν.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Η φύση της εργασίας με τη ζωγραφική/σχέδιο και την παντομίμα είναι τέτοια που δεν χρειάζεται κάποια ιδιαίτερη προσαρμογή ακόμα και αν είναι πολλές οι διαφορετικές γλώσσες και ένα μέρος των μαθητών δεν ξέρει καθόλου ελληνικά. Η ηλικία και το φύλο δεν δημιουργεί κάποια δυσκολία.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ιωάννας Παρλίτση

## ΤΙΤΛΟΣ: Συνθέτοντας κλίμα αμοιβαίας αλληλεπίδρασης



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα<sup>1</sup> αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν λεξιλόγιο που αφορά την οικογένεια σε διάφορες γλώσσες
- να αλληλεπιδράσουν, να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους και να ανακαλύψουν γλωσσικές και κοινωνικές ομοιότητες
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας, της διαγλωσσικότητας, καθώς και της πολυπολιτισμικότητας και διαπολιτισμικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ κόλλες A4
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ περιοδικά
- ✓ διαφημιστικά από pet shop με εικόνες ζώων



### Ενδεικτικός χρόνος: 1-2 διδακτικές ώρες

<sup>1</sup> Για τη δραστηριότητα αυτή έχει αξιοποιηθεί υλικό από την ενότητα «Γλωσσική Ενσυναίσθηση» (Γάτση, 2021-2022) και από την εργαλειοθήκη «Φτου και βγαίνω!» σελ. 55 κ.ε.

## Διαδικασία διεξαγωγής<sup>2</sup>



1. Οι μαθητές από τις πρώτες μέρες μαθαίνουν να χαιρετούν στη μητρική τους γλώσσα.
2. Γράφουν τις λέξεις «καλημέρα» και άλλες στα ελληνικά και στη μητρική τους γλώσσα σε καρτέλες.
3. Με αφορμή τις γνώσεις που απέκτησαν οι μαθητές, αναζητάμε στο διαδίκτυο πληροφορίες για την 26η Σεπτεμβρίου, Ευρωπαϊκή Ημέρα Γλωσσών καθώς και την Ημέρα Μητρικής γλώσσας.
4. Συζητάμε στην ολομέλεια της τάξης για τη σημασία και για τους στόχους που επιδιώκει η Ευρώπη και κάνουμε έναν καταγισμό ιδεών γιατί είναι σημαντικό να μιλάνε τις μητρικές γλώσσες τους οι άνθρωποι.
5. Εξηγούμε τι είναι η γλωσσική αυτοβιογραφία μέσα από μια αναστοχαστική συζήτηση και τους ζητάμε να διηγηθούν τις δικές τους γλωσσικές διαδρομές.
6. Στη συνέχεια, τις παρουσιάζουν και απαντούν σε ερωτήσεις που υποβάλλουν οι υπόλοιποι, π.χ.:
  - Με ποιον μιλάς τη γλώσσα σου;
  - Σε ποια γλώσσα σου είναι πιο εύκολο να εκφράσεις τα συναισθήματά σου;
7. Στην επόμενη δραστηριότητα προβάλλουμε μια λίστα με συγγενείς λέξεις για να διαπιστώσουμε τις ομοιότητες και την κοινή καταγωγή πολλών γλωσσών. Με τη βοήθεια του μεταφραστή της Google έχουμε και την ηχητική απόδοση των λέξεων, όπου αυτή είναι διαθέσιμη.
8. Ακολουθεί δραστηριότητα για να διαπιστώσουν οι μαθητές πως πολλές λέξεις είναι δάνεια από άλλους λαούς και πολιτισμούς με τους οποίους ερχόμαστε σε επαφή και επικοινωνία. Ως ατομικό ή συλλογικό τελικό προϊόν παράγεται η αφίσα της γιορτής.
9. Γράφουν το όνομα της γιορτής στα ελληνικά και στις μητρικές τους γλώσσες με τη βοήθεια πολύγλωσσων λεξικών και τις ζωγραφίζουν. Μέσα θα μπορούσαν να αποδώσουν ένα πολυγλωσσικό σύνθημα.
10. Μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα ψηφιακό βιβλίο με τις εργασίες των παιδιών.

<sup>2</sup> Για τη δραστηριότητα αυτή έχει αξιοποιηθεί υλικό από την ενότητα «Γλωσσική Ενσυναίσθηση» (Γάτση, 2021-2022)

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Κωνσταντινίδου

**ΤΙΤΛΟΣ: - Πώς σε λένε; -Με λένε...**



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να γνωριστούν μεταξύ τους και να δημιουργήσουν μια πρώτη επικοινωνιακή σχέση
- να κατανοήσουν την φράση/ερώτηση: «Πώς σε λένε;» στα ελληνικά
- να μπορούν να κατανοούν και να χρησιμοποιούν τη φράση «Με λένε...» στη γλώσσα προέλευσης του καθένα και στα ελληνικά
- να καλλιεργήσουν τον ρυθμό και τη ρυθμική αντίδραση
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να εξοικειωθούν με το «διαφορετικό»



## Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά A3
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ καρτέλα πλαστικοποιημένη με τη φράση: «Πώς σε λένε;»
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ μουσική



**Ενδεικτικός χρόνος:** 20-30 λεπτά



## Προετοιμασία

► Η παιδαγωγός γνωρίζει από πριν τις χώρες προέλευσης των μαθητών, τα ονόματά τους και το πώς λέγεται η φράση «Με λένε» σε καθεμία από αυτές, πώς προφέρονται και πώς γράφονται όλα τα παραπάνω.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Όλοι οι μαθητές κάθονται σε καρέκλες και σχηματίζουν έναν κύκλο.
2. Η εκπαιδευτικός δείχνει την καρτέλα με την ερώτηση «Πώς σε λένε;» και στη συνέχεια τους ζητάει να την επαναλάβουν.
3. Κρατάει την καρτέλα και την τοποθετεί στο κέντρο.
4. Στη συνέχεια, λέει την φράση «Με λένε» και την επαναλαμβάνει χτυπώντας ρυθμικά παλαμάκια και μηρούς χωρίζοντας κάθε συλλαβή σε ένα χτύπημα (Μουσικοκινητική Δραστηριότητα).
5. Ζητάει από όλους να επαναλάβουν το ίδιο ρυθμικό μοτίβο και τη φράση με τοN ίδιο ρυθμικό σκοπό.
6. Προκειμένου να μάθουν την φράση αυτή στα ελληνικά, ζητάει να επαναλαμβάνουν 3 φορές μετά από τη δική της καθοδήγηση.
7. Η εκπαιδευτικός κρατάει σταθερό το ρυθμικό μοτίβο και προσθέτει το όνομά της, π.χ. «Με-λέ-νε-Μα-ρί-α». Όλοι μαζί επαναλαμβάνουν 1 φορά την ίδια πρόταση.
8. Στη συνέχεια, ξεκινώντας από τον διπλανό της δεξιά, προσθέτει ο καθένας με τη σειρά το όνομά του.
9. Επαναλαμβάνει όλος ο κύκλος το όνομα του καθένα διατηρώντας το ίδιο ρυθμικό μοτίβο.
10. Αφού ολοκληρωθεί όλος ο κύκλος, τότε επαναλαμβάνεται το ίδιο Μουσικοκινητικό Παιχνίδι με την φράση «Με λένε...» σε μία από τις γλώσσες προέλευσης των μαθητών.
11. Ακολουθείται η ίδια διαδικασία μέχρι να εξαντληθούν οι γλώσσες που μιλούν οι μαθητές του τμήματος.
12. Σε κάθε ρυθμική φράση παρουσιάζεται και το όνομα του καθένα.
13. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός μοιράζει κόλλες Α3 και ζητάει να γράψουν οι μαθητές τη φράση «Με λένε» στις γλώσσες τους.

14. Οι μαθητές αναρτούν τα χαρτιά τους στον πίνακα.
15. Στη συνέχεια, δίνονται χαρτιά Α3 σε όλους, και υπό την υπόκρουση μουσικής κάθε μαθητής ζωγραφίζει το όνομά του στη γλώσσα του και το χρωματίζει όπως θέλει.
16. Οι μαθητές παρουσιάζουν το έργο τους εκφέροντας όλη την πρόταση «Με λένε....» μετά από την ερώτηση της εκπαιδευτικού «Πώς σε λένε;»
17. Τέλος, αφού παρουσιάσουν το έργο τους το τοποθετούν πάνω στο Χαρτί Μέτρου.
18. Δημιουργούν όλοι οι μαθητές το σύνθετο καλλιτεχνικό έργο τους που απεικονίζει τα μέλη της ομάδας.
19. Στο τελικό προϊόν που δημιουργείται δίνουν έναν χαρακτηριστικό τίτλο.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η κατανόηση από όλους τους μαθητές των οδηγιών της εκπαιδευτικού για τις επικείμενες δραστηριότητες.

Η πολύ καλή προετοιμασία της εκπαιδευτικού είναι απαραίτητη για την θετική έκβαση της δραστηριότητας.

Η γνώση των ονομάτων και των φράσεων στις διάφορες γλώσσες προέλευσης των μαθητών είναι πολύ σημαντική.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Παροχή βοήθειας γράφοντας τη φράση και το όνομα σε μαθητές που δεν γνωρίζουν γραφή.

Σε παιδιά μικρής ηλικίας χρησιμοποιούνται πολύ απλές μουσικοκινητικές φόρμες και χτυπήματα και διατίθεται περισσότερος χρόνος στη Ζωγραφική.

Σε μαθητές μεγαλύτερης ηλικίας και πολύ γρήγορης ανταπόκρισης, μειώνεται ο σχετικός χρόνος. Σε περίπτωση που ανταποκρίνονται όλοι με μεγάλη ευκολία στη διαδικασία, τότε μπορεί να αλλάξει ο βαθμός δυσκολίας της εκτέλεσης της φράσης με αυξομειώσεις της ταχύτητας εκτέλεσης.

**Σύνδεση** με το γνωστικό αντικείμενο της Γλώσσας.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Αλέξανδρου Τσιούλη

## ΤΙΤΛΟΣ: Γνωριμία μαθητών



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- Να μάθουν να χρησιμοποιούν τις φράσεις: «Γεια σου!», «Με λένε...», «Πώς σε λένε;» στις γλώσσες καταγωγής των ίδιων και των συμμαθητών τους
- να γίνουν ενεργά μέλη της τάξης
- να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ διαδραστικός πίνακας ή ασπροπίνακας
- ✓ Η/Υ, προβολέας
- ✓ ψηφιακά εργαλεία (canva)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30 λεπτά



### Προετοιμασία και διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός έχει προετοιμάσει μια παρουσίαση στην πλατφόρμα Canva και, έχοντας αξιοποιήσει τις παρεχόμενες δυνατότητες, έχει δημιουργήσει μία διαφάνεια για κάθε μαθητή, η οποία περιλαμβάνει ένα σκίτσο παιδιού, που προσομοιάζει σε ορισμένα, φυσικά χαρακτηριστικά τον εκάστοτε μαθητή, και δύο σύννεφα σκέψης (στα ελληνικά και στα αλβανικά) μέσα από τα οποία χαιρετά την υπόλοιπη τάξη (Γεια σου!), αναφέροντας αρχικά το όνομά του (Με λένε...) και ρωτώντας έπειτα το όνομα αυτού που θα τον ανακαλύψει (Πώς σε λένε;).

2. Οι μαθητές παρακολουθούν τη δραστηριότητα.
3. Ο μαθητής που θα καταφέρει να αναγνωρίσει τον συμμαθητή που αναπαρίσταται σε κάθε διαφάνεια, προσπαθεί τώρα να χρησιμοποιήσει τις ζητούμενες φράσεις και στις δύο γλώσσες (ελληνικά, αλβανικά).
4. Η ίδια διαδικασία επαναλαμβάνεται για κάθε μαθητή, όπως αυτοί συμπεριλαμβάνονται στην παρουσίαση.
5. Η εκπαιδευτικός έχει δημιουργήσει μία επιπλέον διαδραστική δραστηριότητα (κουίζ πολλαπλής επιλογής) στην εφαρμογή LearningApps, που θα αφορά στις υπό πραγμάτευση φράσεις των δύο γλωσσών.
6. Οι διαφάνειες της παρουσίασης εκτυπώνονται και αναρτώνται σε σχετικό πίνακα αναφοράς μέσα στην τάξη.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Επιλογή σκίτσων που διαφοροποιούνται μόνο ως προς τα χαρακτηριστικά των μαλλιών και των ματιών.

Ενθάρρυνση των μαθητών που εκφράζουν μια συστολή. Συνολικός συντονισμός και καθοδήγηση από την εκπαιδευτικό.

Έπαινος για κάθε προσπάθεια που καταβάλλεται.

Υποστήριξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες ή αναπηρία.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Αν η δραστηριότητα υλοποιηθεί σε μαθητές των μικρότερων τάξεων, θα μπορούσε να επεκταθεί με τη συμμετοχή τους σε εικαστική δραστηριότητα (σχεδιάζουν και χρωματίζουν τα σκίτσα της παρουσίασης σε κόμικς που δίνεται με συμπληρωμένες τις συγκεκριμένες φράσεις).

Θα ήταν δυνατόν να προσαρμοστεί σε όλες τις γλώσσες που συναντώνται σε μία τάξη.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Τσιακάλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Ενδεικτικός πολυγλωσσικός εμπλουτισμός



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να προωθηθεί η αποδοχή, ο σεβασμός της διαφορετικότητας
- να επιτευχθεί εμπλουτισμός των γνώσεων των μαθητών με γλωσσικά στοιχεία άλλων χωρών



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ μπάλες
- ✓ κάρτες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



### Προετοιμασία

- Τα παιδιά παρατηρούν την αφίσα στο «εργαλείο ταυτοποίησης γλωσσών» και συζητούν τι γνωρίζουν.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Ακούνε σε μεταφραστικό ακουστικό πρόγραμμα τις φράσεις που επέλεξαν να χρησιμοποιήσουν ή καλούν στην τάξη κάποιον φυσικό ομιλητή να τις προφέρει.
2. Γράφουν σε κάθε μπάλα μία φράση από το εργαλείο σε διάφορες γλώσσες.



3. Γράφουν τις αντίστοιχες φράσεις με ελληνικά γράμματα, όπως τις βλέπουν στο εργαλείο. Αν μπορούν, τις προφέρουν, εφόσον τις ακούσουν από πρόγραμμα στο διαδίκτυο.
4. Κολλάνε δίπλα από κάθε φράση σημαία ή το σχέδιο του χάρτη με τη χώρα προέλευσης της γλώσσας ή γράφουν με γράμματα στα ελληνικά και στα αγγλικά την ονομασία της χώρας προέλευσης της γλώσσας.
5. Ο ένας ρίχνει την μπάλα του στον άλλο και διαβάζουν τις φράσεις-λέξεις στις αντίστοιχες γλώσσες.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Οι μαθητές να μην γνωρίζουν τις γλώσσες τους.

Η εκπαιδευτικός καλό θα ήταν να αναζητήσει στο διαδίκτυο μεταφραστικά προγράμματα με ακουστική παροχή φωνητικής απόδοσης.

Οι μαθητές να δυσκολεύονται να γράψουν και να προφέρουν ορθά τις λέξεις που δεν γνωρίζουν.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Mari Dourgoutian

## ΤΙΤΛΟΣ: Πόλεμος και Ειρήνη: «Πολυγλωσσικά συνθήματα υπέρ της ειρήνης»



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν πως ο πόλεμος μεταξύ των χωρών δεν ενώνει αλλά χωρίζει τους ανθρώπους
- να αισθανθούν την ανάγκη για τη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης εκφράζοντας στη γλώσσα τους συνθήματα για έναν ειρηνικό κόσμο
- να αναγνωρίσουν τα δυσάρεστα συναισθήματα που τους προκαλεί ο πόλεμος
- να αναγνωρίσουν τα ευχάριστα συναισθήματα που βιώνουν σε ένα περιβάλλον ειρηνικό στο οποίο επικρατεί ομόνοια και αλληλεγγύη μεταξύ των ανθρώπων
- να εκφραστούν με ποικιλία μέσων, γλωσσικών και παραγλωσσικών
- να αλληλεπιδράσουν μέσα από πολυγλωσσικά ακούσματα
- να συμμετάσχουν ενεργά στις δραστηριότητες ενεργοποιώντας κινητικές δεξιότητες



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ φελλοπίνακας, πινέζες
- ✓ καρτέλες από χαρτόνι σε διάφορα χρώματα
- ✓ φωτογραφίες από τις εφημερίδες και το διαδίκτυο
- ✓ μολύβι
- ✓ μαρκαδόροι ζωγραφικής
- ✓ ψαλίδι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2-3 διδακτικές ώρες



### Δραστηριότητα γνωριμίας μεταξύ των παιδιών

1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να σχηματίσουν έναν κύκλο.
2. Σε έναν φελλοπίνακα που βρίσκεται στο κέντρο της αίθουσας έχει καρφίτσώσει τη φράση «Με λένε...» σε διάφορες γλώσσες, όχι μόνο τις πιο συχνά ομιλούμενες αλλά και στις γλώσσες των πολύγλωσσων μαθητών (αλβανικά, αραβικά, περσικά, παστού, κουρδικά, ούρντου).
3. Προτρέπει, λοιπόν, τα παιδιά να συστήσουν τον διπλανό τους στη γλώσσα τους και μετά να αυτοσυστηθούν.
4. Μέσα στον κύκλο βρίσκεται κι η εκπαιδευτικός. Στρέφεται στο παιδί που κάθεται δίπλα της και του ψιθυρίζει στο αυτί «Με λένε ...».
5. Στη συνέχεια το παιδί σηκώνεται, προχωρά στο κέντρο του κύκλου και επαναλαμβάνει τη φράση που άκουσε.
6. Μετά όλοι μαζί επαναλαμβάνουν το όνομα.
7. Στη συνέχεια, το παιδί κάθεται στη θέση του και ψιθυρίζει στον διπλανό του στη γλώσσα του το όνομά του.
8. Η δραστηριότητα ολοκληρώνεται όταν συστηθούν όλα τα παιδιά μέσα από τα ποικίλα πολυγλωσσικά ακούσματα.

### Δραστηριότητα εξοικείωσης των παιδιών με τις έννοιες του πολέμου και της ειρήνης

1. Με αφορμή τον πόλεμο στην Ουκρανία, η εκπαιδευτικός καρφίτσώνει στον φελλοπίνακα φωτογραφίες όπου απεικονίζονται τα δεινά του πολέμου. Ενδεικτικά:

*παιδιά που κλαίνε, κατεστραμμένα κτίρια και σπίτια, στρατιώτες με όπλα στα χέρια, γυναίκες με παιδιά στην αγκαλιά που τρέχουν να σωθούν από τις βόμβες που πέφτουν γύρω τους, ανθρώπους πεσμένους στο έδαφος<sup>1</sup>*

2. Η εκπαιδευτικός προτρέπει, λοιπόν, τα παιδιά να παρατηρήσουν τις εικόνες και να δημιουργήσουν μια ιστορία, την οποία θα αφηγηθούν στη γλώσσα τους.
3. Αν κάποια παιδιά προέρχονται από περιοχές πολεμικών συγκρούσεων, τα ενθαρρύνει να μοιραστούν τις πληροφορίες που επιθυμούν, αν επιθυμούν, και φροντίζει να μην τοποθετήσει σκληρές εικόνες.
4. Στη συνέχεια, καρφίτσώνει στον φελλοπίνακα μια δεύτερη σειρά φωτογραφιών όπου απεικονίζονται διάφορες δραστηριότητες των ανθρώπων:

<sup>1</sup> Θα ήταν σημαντικό να μην υποδαυλίσουμε τραύμα και να μην έχουμε μαθητές από την συγκεκριμένη χώρα.

*άνθρωποι που συζητούν γελώντας, μικρά παιδιά που παίζουν ανέμελα στο πάρκο, νέοι που διαβάζουν στη βιβλιοθήκη, ταξιδιώτες που κοιτάζουν τα αξιοθέατα μιας ξένης χώρας, επιστήμονες που βρίσκονται στο εργαστήριο και κάνουν πειράματα, παιδιά που παρακολουθούν μια θεατρική παράσταση, νέοι που τραγουδούν σε μια συναυλία*

5. Ζητάει στη συνέχεια από τα παιδιά να παρατηρήσουν τις φωτογραφίες και να γράψουν σε μια μικρή καρτέλα στη γλώσσα τους τα αγαθά της ειρήνης.
6. Το κάθε παιδί επιλέγει τη φωτογραφία που επιθυμεί και περιγράφει στη γλώσσα του την αντίστοιχη δραστηριότητα.

### **Δραστηριότητα ενσυναίσθησης/έκφρασης συναισθημάτων**

1. Η εκπαιδευτικός έχει ήδη κατασκευάσει μια τρισδιάστατη γυναικεία φιγούρα και λέει στα παιδιά ότι αυτή είναι η Ειρήνη.
2. Την τοποθετεί δίπλα στον φελλοπίνακα και πάνω σε αυτόν έχει κολλήσει αρκετές φατσούλες συναισθημάτων τύπου emoji. Στη συνέχεια, λέει στα παιδιά ότι θα παίξουν το παιχνίδι «παντομίμα συναισθημάτων της Ειρήνης».
3. Ένα παιδί θα σηκώνεται κάθε φορά, θα αναπαριστά ένα συναίσθημα, θετικό ή αρνητικό που μπορεί να νιώθει η Ειρήνη και τα υπόλοιπα παιδιά θα προσπαθούν να το βρουν.
4. Κάθε φορά ένα παιδί θα τοποθετεί στην τρισδιάστατη φιγούρα την αντίστοιχη φατσούλα.
5. Τελική δραστηριότητα: Αυτή τη δραστηριότητα την ονομάζουμε «πολυγλωσσικά συνθήματα υπέρ της ειρήνης». Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να σκεφτούν μια λέξη, μια φράση, ένα σύνθημα για την αναγκαιότητα της ειρήνης στον κόσμο και να το αποτυπώσουν στη γλώσσα τους.
6. Τα αφήνει ελεύθερα να εκφράσουν το συναίσθημά τους για την ειρήνη στον κόσμο με οποιονδήποτε τρόπο και πάντοτε στη γλώσσα τους: με μια ζωγραφιά, με ένα τραγούδι, με την απαγγελία στίχων από ένα ποίημα που έχουν διαβάσει στην πατρίδα τους.
7. Τέλος, τα προτρέπει να κλείσουν τα μάτια και να ταξιδέψουν με τη φαντασία τους σε χώρες ειρηνικές όπου τα παιδιά αγκαλιάζονται και γελούν. Τα προτρέπει να μιμηθούν τα παιδιά αυτά και να αγκαλιάσουν τον συμμαθητή που κάθεται δίπλα τους.
8. Στο τέλος, επιβραβεύει όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες αυτές.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων, η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει όλα τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά.

Βοηθάει τους πολύγλωσσους μαθητές με το απαιτούμενο λεξιλόγιο που αφορά τον πόλεμο και την ειρήνη αντιστοιχίζοντας στην ελληνική γλώσσα λέξεις από τη δική τους γλώσσα, ώστε να μπορέσουν να εκφραστούν προφορικά και γραπτά.

Αν κάποια παιδιά προέρχονται από εμπόλεμες περιοχές, η εκπαιδευτικός δεν τα πιέζει να μοιραστούν την εμπειρία τους, αν δεν θέλουν.

Αντίθετα, αν εκδηλώσουν συναισθήματα φόβου ή θυμού, τους παρακινεί να σκεφτούν κάτι όμορφο και δίνει σε αυτά τον χρόνο να αποφορτιστούν από τα αρνητικά τους συναισθήματα.

Προσέχει ώστε τα πολύγλωσσα παιδιά να αισθάνονται μέλη της ομάδας της τάξης και να μην νιώθουν μειονεκτικά λόγω της διαφορετικής γλωσσικής και πολιτισμικής τους ταυτότητας.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Οι δραστηριότητες αυτές ενδείκνυνται για μαθητές Δημοτικού σχολείου.

Αν θέλουμε να εφαρμόσουμε τη θεματική αυτή σε παιδιά νηπιαγωγείου, μπορούμε να δώσουμε έμφαση σε ζωγραφιές και σε δραστηριότητες παντομίμας ή μπορούμε να διαβάσουμε παραμύθια που αναφέρονται στο αγαθό της Ειρήνης.

**Η ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ**



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Γεωργίας Βαϊτσίδη

## ΤΙΤΛΟΣ: «Τι φοράω; Τι φοράς;»



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εμπεδώσουν λεξιλόγιο και εκφράσεις σχετικά με τα ρούχα
- να ενισχύσουν την παραγωγή και την κατανόηση του προφορικού λόγου
- να διασκεδάσουν μαθαίνοντας
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαφορετικότητας
- να ενισχύσουν την αίσθηση της ομάδας



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ πλαστικοποιημένες κάρτες με διάφορα ρούχα και την ονομασία τους σε διάφορες γλώσσες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



### Προετοιμασία

► Η εκπαιδευτικός, γνωρίζοντας το μαθητικό δυναμικό του, εντάσσει στη δραστηριότητα τις μητρικές γλώσσες των μαθητών. Στο συγκεκριμένο παράδειγμα συμπεριλαμβάνονται τα αραβικά, τα τούρκικα και τα κούρδικα. Προετοιμάζει τις κάρτες που θα χρησιμοποιηθούν για τη δραστηριότητα, ενώ, με τη βοήθεια των μεταφραστών και το διαδίκτυο, καταγράφει το λεξιλόγιο που θα χρησιμοποιηθεί σε όλες τις γλώσσες των μαθητών.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Αρχικά, γίνεται στους μαθητές μία ερώτηση αφόρμησης για να αναδειχθούν τα γλωσσικά ρεπερτόρια των μαθητών (π.χ. «Εκτός από ελληνικά, ποιες άλλες γλώσσες μιλάτε;»).
2. Ακούγοντας τις απαντήσεις των μαθητών σχηματίζουμε έναν πίνακα διπλής εισόδου που στο πάνω μέρος αναγράφονται οι γλώσσες που ακούστηκαν.
3. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Φροντίζουμε να είναι τέτοια η σύνθεση ώστε οι μαθητές που μιλάνε την ίδια γλώσσα, εκτός της ελληνικής, να μην είναι στην ίδια ομάδα.
4. Στη συνέχεια, δείχνουμε εικόνες από είδη ρούχων σε άλλες χώρες. Συζητάμε στην τάξη για τον διαφορετικό τρόπο ένδυσης σε κάθε χώρα και αναδεικνύεται η ποικιλομορφία σε αυτή.
5. Οι μαθητές της κάθε χώρας μπορούν να αναφερθούν στην ονομασία κάθε ρούχου στη χώρα τους.
6. Στη συνέχεια, δείχνουμε κάρτες με ρούχα και από κάτω την ονομασία τους σε μία από τις 3 γλώσσες που έχουμε επιλέξει να εντάξουμε.
7. Οι μαθητές προσπαθούν να μαντέψουν ποια γλώσσα είναι και πιθανόν πώς μπορεί να διαβάζεται.
8. Οι μαθητές που μιλούν τη συγκεκριμένη γλώσσα στο τέλος φανερώνουν την ονομασία.
9. Δίνεται σε κάθε ομάδα η παρακάτω εικόνα και κάθε ομάδα επιλέγει από ένα ρούχο και λέει όνομά του στα ελληνικά, αν το γνωρίζει.





Στη συνέχεια, συμπληρώνεται ο πίνακας με την ονομασία του στις άλλες γλώσσες με τη βοήθεια των μαθητών που τις έχουν ως μητρικές π.χ.:

| Ελληνικά  | Τούρκικα    | Αράβικα | Κούρδικα |
|-----------|-------------|---------|----------|
| παντελόνι | pantolonlar | بنطلون  | şal      |
| Μπλούζα   | Bluz        | بلوزة   | berdil   |
| παπούτσια | ayakkabi    | أحذية   | shoes    |

**10.** Κατά τη συμπλήρωση του πίνακα, αναδεικνύονται και οι πιθανές ομοιότητες μεταξύ των γλωσσικών ρεπερτορίων των μαθητών, τόσο στον γραπτό όσο και στον προφορικό λόγο.

**11.** Στο τελευταίο μέρος της δραστηριότητας, μοιράζουμε σε κάθε ομάδα από μία κάρτα, στην οποία υπάρχουν 5 διαφορετικά ρούχα, γραμμένο το καθένα σε άλλη γλώσσα.

**12.** Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει μία κάρτα κάθε φορά που έχει την εικόνα ενός ρούχου. Όποια ομάδα αντιληφθεί πιο γρήγορα ότι την ονομασία του την έχει στην κάρτα του και την προφέρει σωστά κερδίζει έναν πόντο.

**13.** Νικήτρια είναι η ομάδα με τους περισσότερους πόντους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Θα πρέπει να βεβαιωθούμε ότι οι μαθητές γνωρίζουν να γράφουν στη μητρική τους γλώσσα καθώς πολλές φορές παρατηρούνται περιπτώσεις όπου δεν έχουν πάει σχολείο στη χώρα καταγωγής με αποτέλεσμα να μην μπορούν να γράψουν.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα είναι κατάλληλη για κάθε ηλικιακή ομάδα αλλά προτείνεται για μαθητές 6-9 ετών. Ωστόσο, με την κατάλληλη προσαρμογή του λεξιλογίου που θα χρησιμοποιηθεί, μπορεί να αξιοποιηθεί και σε άλλες ηλικιακές ομάδες.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Γεωργίας Δρογούτη και της Ευγενίας Κεσίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα συναισθήματά μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο και τις εκφράσεις που αφορούν τα συναισθήματά τους
- να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο
- να αλληλεπιδράσουν και να γνωρίσουν καλύτερα τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας
- να αναγνωρίσουν τα οφέλη της ομαδικής εργασίας
- να συνδυάσουν τη γνώση με το παιχνίδι
- να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους
- να ενεργοποιήσουν και να αξιοποιήσουν τη διαγλωσσικότητα
- να εμπλακούν ενεργά και οι νεοεισερχόμενοι μαθητές



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ κάρτες με emojis
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια
- ✓ χρώματα επιλογής
- ✓ ψαλίδι
- ✓ πίνακας
- ✓ κουτί
- ✓ ίντερνετ/υπολογιστής



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες των 3-4 ατόμων.
2. Παρουσιάζουμε στον πίνακα μια σειρά από emojis. Οι μαθητές γράφουν κάτω από κάθε φωτογραφία τη λέξη που θεωρούν ότι περιγράφει καλύτερα το συναίσθημα.
3. Η εκπαιδευτικός καλεί τους μαθητές να εκφράσουν τις ιδέες τους σε μορφή ιδεοθύελλας (brainstorming). Μπορούν να προτείνουν πολλά διαφορετικά συνώνυμα.
4. Οι μαθητές καταγράφουν τις απαντήσεις τους και, έπειτα, γίνεται μετάφραση στο υπόλοιπο γλωσσικό ρεπερτόριο της τάξης.
5. Οι ομάδες δημιουργούν καρτέλες με εικόνες και λέξεις (flashcards) καθώς και κλίμακες συναισθημάτων (χαρούμενος- ενθουσιασμένος- τρισευτυχισμένος / θυμωμένος- εξαγριωμένος κ.λπ.).
6. Οι εργασίες των μαθητών αναρτώνται στον πίνακα ανακοινώσεων. Κάθε μέρα όσοι μαθητές το επιθυμούν μπορούν να κολλούν το όνομά τους σε όποιο συναίσθημα τους εκφράζει καλύτερα.
7. Οι μαθητές δημιουργούν ένα «κουτί επιβίωσης» σε περίπτωση που κάποιος συμμαθητής τους βιώνει ένα έντονο αρνητικό συναίσθημα. Το κουτί περιέχει φράσεις ενθάρρυνσης και όμορφα σχόλια στις γλώσσες ρεπερτορίου των μαθητών.
8. Η εκπαιδευτικός μοιράζει κάρτες με τα επίθετα στις γλώσσες ρεπερτορίου των μαθητών. Οι μαθητές παίζουν ένα παιχνίδι μίμησης (παντομίμα) και οι συμμαθητές τους σηκώνουν την αντίστοιχη κάρτα και φωνάζουν τη λέξη.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πρέπει να προσέξουμε το ρεπερτόριο των συναισθημάτων που θα χρησιμοποιήσουμε έτσι ώστε να μη θίξουμε κάποιο ζήτημα που για κάποιον από τους μαθητές είναι ευαίσθητο.

Ο πίνακας ανακοινώσεων μπορεί να εμπλουτίζεται καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς με νέες λέξεις που συναντούν οι μαθητές.

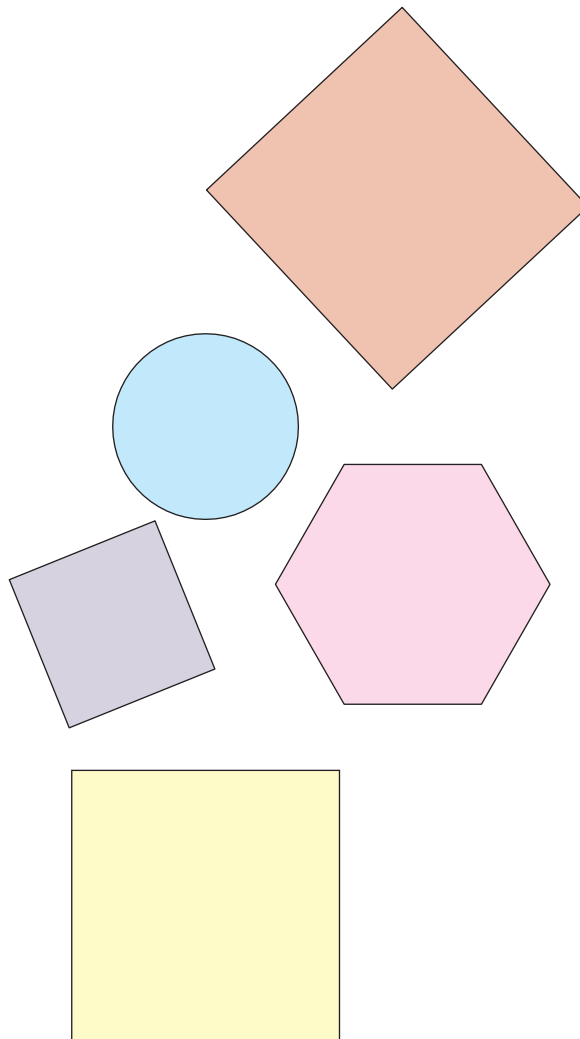
Καλό θα ήταν οι ομάδες να χαρακτηρίζονται από ανομοιογένεια ως προς το φύλο, το πολιτισμικό υπόβαθρο και το επίπεδο γλωσσομάθειας (mixed-ability groups) έτσι ώστε να αναπτύσσεται η δεξιότητα της διαμεσολάβησης.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Ορισμένοι μαθητές μεταναστευτικής ή προσφυγικής βιογραφίας μπορεί να μην κατέχουν γλωσσικό γραμματισμό στη μητρική τους γλώσσα. Στην περίπτωση αυτή ζητούμε από τους γονείς ή κάποιον μεταφραστή να συνδράμουν. Μπορεί να γίνει και προετοιμασία από μέρους μας με τη χρήση κάπου λογισμικού αυτόματης μετάφρασης (Google translate).

Μαθητές μικρότερης ηλικίας μπορούν να κάνουν ασκήσεις αντιστοίχισης μεταξύ των λέξεων και των συναισθημάτων και στην περίπτωση της παντομίμας μπορούν να χρησιμοποιηθούν εικόνες αντί για καρτέλες με λέξεις και προφορική αναγνώριση.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ειρήνης Σαλίμπα

## ΤΙΤΛΟΣ: Φαγητά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αξιοποιήσουν και να εμπεδώσουν το λεξιλόγιο και τις γλωσσικές δομές που έχουν μάθει στην τρέχουσα ενότητα αλλά και στις προηγούμενες
- να μπορέσουν να εκφραστούν στην ελληνική για τις προτιμήσεις τους στο φαγητό με άνεση



### Μέσα και υλικά που απαιτούνται

- ✓ κάρτες διπλής όψης με φαγητά που αναγράφουν την ονομασία και στις τρεις γλώσσες (μπορεί να είναι και ηλεκτρονικές, και μάλιστα με ηχητική ανάγνωση των λέξεων, όπως από την πλατφόρμα e-me)
- ✓ ο πίνακας της τάξης



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30 λεπτά



### Προετοιμασία

- Ετοιμάζουμε 15 κάρτες με φαγητά που αναγνωρίζουν όλοι οι μαθητές

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Δείχνουμε στους μαθητές μία-μία τις κάρτες και ζητάμε να πουν τι απεικονίζουν και στις τρεις γλώσσες.
2. Ανακατεύουμε τις κάρτες και δίνουμε φράσεις— πρότυπο στις οποίες μπορεί να ενσωματωθεί η λέξη της κάθε κάρτας (π.χ. Μου αρέσει, Δεν μου αρέσει, Τρώμε συχνά στην οικογένειά μου, Προτιμώ το... από το... Το... είναι πολύ θεραπευτικό, κ.λπ.)
3. Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες και ζητάμε να φτιάξουν σωστές και αληθείς προτάσεις με τις κάρτες που τους δίνουμε.
4. Η ομάδα με τις πιο πολλές σωστές φράσεις στο τέλος της δραστηριότητας ως επιβράβευση θα βγει πρώτη από την τάξη για το διάλειμμα.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Ίσως κάποια παιδιά δεν ξέρουν τα φαγητά σε ορισμένες κάρτες, ή να μην τα καταναλώνουν λόγω θρησκείας-πολιτισμού. Καλό είναι να έχουμε, λοιπόν, προνοήσει να γνωρίζουμε κάποια στοιχεία πριν ετοιμάσουμε τις κάρτες.

Επίσης, μπορεί κάποια παιδιά να μην θέλουν να ενταχθούν σε ομάδα: μπορούν να παίξουν μόνο τους ή μαζί με την εκπαιδευτικό, ή να καταγράφουν τους πόντους στον πίνακα ή να δείχνουν τις κάρτες στις ομάδες.

Είναι σημαντικό να επιτρέψουμε στα παιδιά να συνομιλούν μεταξύ τους μέσα στην ομάδα σε όποια γλώσσα επιθυμούν προκειμένου να ετοιμάσουν την απάντησή τους.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα δεν χρειάζεται προσαρμογή, μπορεί να εφαρμοστεί σε παιδιά διαφορετικών ηλικιών και επίπεδο, αλλάζοντας μόνο το επίπεδο λόγου στις συνοδευτικές φράσεις ή και παραλείποντάς τις εντελώς ώστε να τις παράγουν μόνοι τους.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Εξαδάκτυλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Οργανώνω το δικό μου εστιατόριο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξασκηθούν στην παρουσίαση και κατανόηση των συνταγών μαγειρικής
- να γνωρίσουν τα φρούτα, τα λαχανικά και τα μπαχαρικά με τα οποία δεν είναι εξοικειωμένοι στην καθημερινότητά τους
- να αναπτύξουν δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου
- να αναπτύξουν τη συνεργατική εργασία και να αναπτύξουν κώδικες επικοινωνίας
- να κατανοήσουν την ευθύνη της λειτουργίας μιας επιχείρησης
- να εξοικειωθούν με ξένες συνταγές και να γνωρίσουν πέρα από τη γλώσσα και άλλους πολιτισμούς
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να εξασκηθούν σε παιχνίδι ρόλων



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ κόλλες αναφοράς, καρτέλες (χαρτόνια διαφορετικών χρωμάτων)
- ✓ διαδίκτυο για αναζήτηση συνταγών και ηλεκτρονικό λεξικό
- ✓ θρανία σε ανακατανομή για την οργάνωση σε ομάδες
- ✓ καλή διάθεση και φιλική ατμόσφαιρα
- ✓ πίνακας ανακοινώσεων



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Χωρίζονται οι μαθητές σε ομάδες των 3-5 ατόμων (ορίζονται σύμφωνα με την αναλογία της τάξης σε πολύγλωσσους μαθητές) με την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει στην ομάδα ένας δίγλωσσος μαθητής.
2. Μοιράζονται σε κάθε ομάδα κόλλες αναφοράς για να κρατούν σημειώσεις.
3. Προηγείται η ενημέρωση από την εκπαιδευτικό για τη διαδικασία οργάνωσης μιας επιχείρησης εστίασης. Π.χ. ποια είναι τα μέλη του προσωπικού, ποιος είναι ο ρόλος τους ως υπεύθυνων και ποιες αρμοδιότητες θα ανατεθούν.
4. Η κάθε ομάδα θα κληθεί να ετοιμάσει μενού με ελληνικά πιάτα και πιάτα μιας διαφορετικής χώρας. Ετοιμάζεται, λοιπόν, ενδεικτικά μία συνταγή στην ελληνική και μια δεύτερη γλώσσα για να εκτελεστούν από τον σεφ του εστιατορίου.
5. Επιπλέον, θα συντάξουν το μενού με τα πιάτα ημέρας ώστε να αναρτώνται καθημερινά έξω από το εστιατόριο.
6. Μόλις ετοιμάσει η κάθε ομάδα από μία συνταγή σε 2 γλώσσες τουλάχιστον (εξαρτάται από τη μαθητική σύσταση), θα αποφασίσουν με ψήφο ποιο θα είναι το μενού της κάθε ημέρας.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πολλοί μαθητές ενδέχεται να μην έχουν γραμματισμό στην μητρική τους, καθώς αρκετά παιδιά γεννήθηκαν στην Ελλάδα.

Γι' αυτό και η χρήση ηλεκτρονικών λεξικών μπορεί να καταστεί απαραίτητη. Επιπλέον, η επεξήγηση για τη λειτουργία των επιχειρήσεων οφείλει να είναι απλοποιημένη γιατί η ανομοιογένεια της τάξης μπορεί να σημαίνει και τη διαφοροποίηση στις γνώσεις που έχουν τα παιδιά για τον κόσμο.

Για να μην υπάρχει σύγχυση στη διαδικασία, η εκπαιδευτικός οφείλει να καθοδηγεί τις δραστηριότητες βήμα-βήμα ώστε να οργανωθούν κατάλληλα.

Συνεπώς, είναι αναγκαίο να επισκέπτεται τις ομάδες συχνά για να λύνει απορίες και να συμβουλεύει σε κάθε στάδιο. Ακόμη, η επιβράβευση είναι αναγκαία σε κάθε βήμα.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

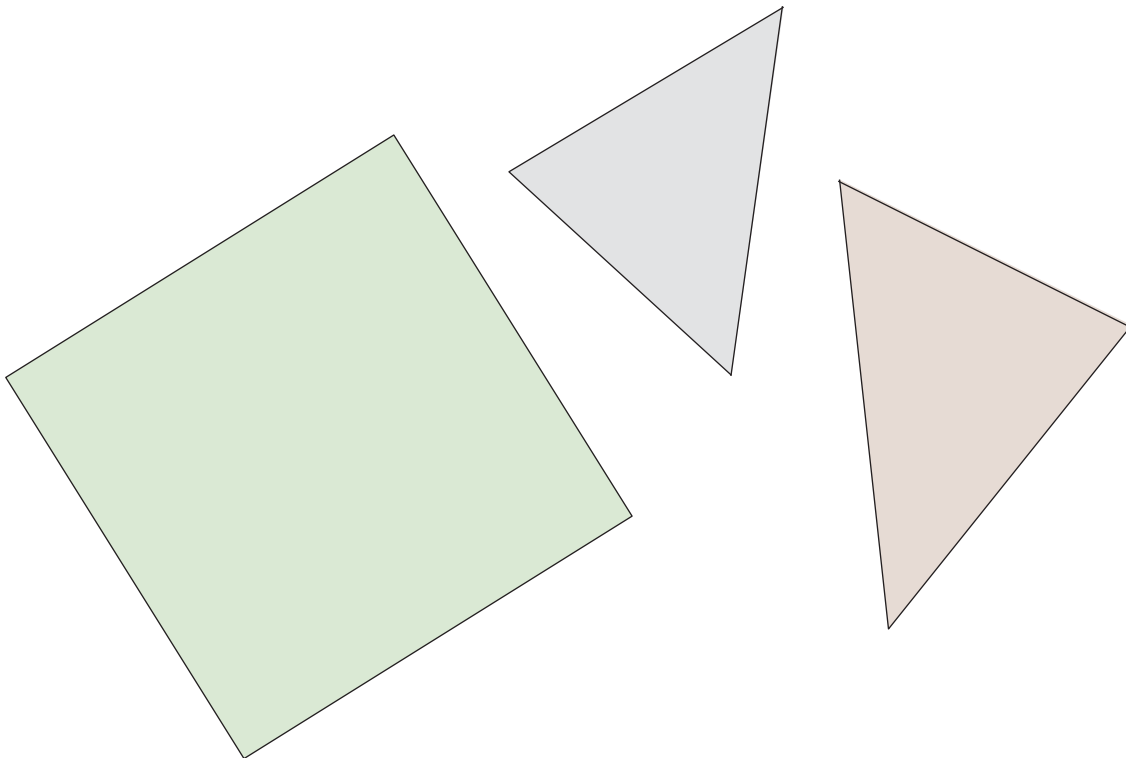
Εάν η εργασία εφαρμοστεί σε μικρότερες ηλικίες, σημαντικό θα ήταν η ανάθεση να απλοποιηθεί, δηλαδή να υπάρχει μετάφραση του μενού σε διαφορετικές γλώσσες και όχι δημιουργία συνταγών.



### **Σημειώσεις**

Διδασκαλία στο μάθημα της Ν. Γλώσσας: μαθαίνω να γράφω και να αποκωδικοποιώ συνταγές.

Προτεινόμενες ηλικίες 13-15 ετών





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Χρυσούλας Δερβεντλή

## ΤΙΤΛΟΣ: Χαιρετισμοί μέσα από χειρονομίες (μη λεκτική επικοινωνία)



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να επικοινωνούν μη λεκτικά
- να κατανοήσουν την έννοια της πολυγλωσσίας
- να αντιληφθούν την διαφορετική σημασία που έχουν κάποιες χειρονομίες σε άλλες χώρες



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 15-20 λεπτά

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές να της πουν τις δημοφιλείς φράσεις που χρησιμοποιούμε στον προφορικό λόγο και μπορούν να συνδυαστούν με νοήματα ή χειρονομίες.
2. Παράλληλα, γράφει επάνω στο χαρτί με τη χρήση του μαρκαδόρου (εκτός του κόκκινου) όλες τις πληροφορίες που συλλέγει.
3. Με ένα άλλο χρώμα μαρκαδόρου κυκλώνει εκείνες τις φράσεις που κάνουν μεγαλύτερη εντύπωση στα παιδιά.

4. Έπειτα, χωρίζει τους μαθητές σε μικρές ομάδες και τους προτείνει να σταθούν όρθιοι και η κάθε ομάδα να σχηματίσει από έναν κύκλο.
5. Κάθε μέλος της ομάδας επιλέγει μια φράση την οποία θέλει να παρουσιάσει στα άλλα μέλη.
6. Μόλις παρουσιάσουν όλοι, ενημερώνουν την εκπαιδευτικό ότι έχουν τελειώσει και εκείνη τους προτρέπει να συνεχίσουν το παιχνίδι με νέες φράσεις μέχρι να ολοκληρώσουν και οι υπόλοιπες ομάδες.
7. Αφού ολοκληρώσουν όλοι, ένα μέλος της κάθε ομάδας αναλαμβάνει να δείξει στην υπόλοιπη τάξη μια χειρονομία που τους άρεσε ή τους εντυπωσίασε περισσότερο.
8. Στο τέλος της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός ευχαριστεί τους μαθητές τόσο για τη λεκτική όσο και για τη μη λεκτική επικοινωνία.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει όλους τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στη δραστηριότητα, ακόμα και εκείνους που ντρέπονται ή διστάζουν.

Αποθαρρύνει όλους τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν άσεμνες ή προσβλητικές χειρονομίες.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Αν κάποια ομάδα ολοκληρώσει την διαδικασία πολύ νωρίτερα από τις υπόλοιπες, η εκπαιδευτικός τους ζητά να συνεχίσουν το παιχνίδι με φράσεις με τις οποίες δεν έχουν ασχοληθεί.

Σε περίπτωση κωλύματος, παρέχεται βοήθεια από την πλευρά της εκπαιδευτικού, εφόσον δεν μπορεί να βοηθήσει κάποιος συμμαθητής.



#### **Πηγή**

Με τη βοήθεια της εργαλειοθήκης «Φτου και βγαίνω!»

<https://www.teach4integration.gr/wp-content/uploads/2019/07/Unicefweb.pdf>

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Πέτρου Κουλικά

## ΤΙΤΛΟΣ: Μαθαίνω γενέθλια και μήνες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναγνωρίζουν τους μήνες, να τους προφέρουν σωστά στα ελληνικά και να τους τοποθετούν στη σωστή χρονική σειρά
- να γνωρίσουν τη γλωσσική ποικιλία
- να ενδυναμωθούν ως προς την πολυγλωσσία τους και να ενισχύσουν τη μητρική τους γλώσσα



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ καρτέλες με την ονομασία των 12 μηνών
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ εικονογραφημένες καρτέλες των μηνών



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Στην τάξη αναρτάται πίνακας σε χαρτί μέτρου με τους μήνες σε χρονική σειρά σε όλες τις γλώσσες των μαθητών της τάξης, π.χ. ελληνικά, κουρδικά, ουκρανικά, αραβικά.
2. Καλούνται οι μαθητές να διαβάσουν με χρονική σειρά τους μήνες στη γλώσσα τους.

3. Ξανακαλούνται για δεύτερη φορά να διαβάσουν, αυτή τη φορά οι πολύγλωσσοι στα ελληνικά και στη γλώσσα τους και οι γηγενείς στα ελληνικά και σε όποια γλώσσα θυμούνται από αυτές που ακούστηκαν από τους πολύγλωσσους συμμαθητές τους.
4. Ζητείται από τους μαθητές να πουν στα ελληνικά και στη γλώσσα της επιλογής τους ποιον μήνα γεννήθηκαν.
5. Αν βρεθούν μαθητές γεννημένοι τον ίδιο μήνα σχηματίζουν ομάδα και δημιουργούν μια καρτέλα με το όνομα του μήνα και γράφουν τον αριθμό που δηλώνει τη χρονική σειρά του μήνα.
6. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε 2 ομάδες.
7. Οι μαθητές στέκονται αντικριστά χωρισμένοι σε 2 ομάδες και έχοντας αριθμούς από το 1 μέχρι το 12.
8. Στη μέση τοποθετούνται οι 12 καρτέλες με τις ονομασίες των μηνών σε πολλές γλώσσες.
9. Η εκπαιδευτικός φωνάζει έναν αριθμό από το 1 μέχρι το 12 και οι μαθητές που έχουν τον αριθμό προσπαθούν να βρουν πρώτοι τον μήνα που αντιστοιχεί στον αριθμό τους.
10. Η ομάδα που θα συγκεντρώσει πρώτη τους περισσότερους μήνες μέχρι το 12 ανακηρύσσεται νικήτρια.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πιθανόν οι μαθητές να μην έχουν διδαχθεί ανάγνωση και γραφή στη μητρική τους γλώσσα και να μην μπορούν να διαβάσουν τους μήνες στη μητρική τους γλώσσα.

Σε αυτή την περίπτωση θα ακουστεί ο μήνας από το μεταφραστή της google.

Προσοχή να μην δημιουργηθεί ανταγωνιστικό κλίμα.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η ίδια δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί σε μικρότερες τάξεις και να γίνουν οι δραστηριότητες σε 4 δίωρα διδάσκοντας τους μήνες ανά εποχή.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βασιλικής Βυρώζη

## ΤΙΤΛΟΣ: Το δικό μου μαγαζί (α', β', γ' δημοτικού)



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να συνεργάζονται και να λειτουργούν ως ομάδα
- να χρησιμοποιήσουν το λεξιλόγιο που σχετίζεται με καθημερινές αγορές
- να αναπτύξουν τις δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής γραπτού λόγου
- να ασκηθούν σε μαθηματικές πράξεις
- να εξοικειωθούν με τους κανόνες συνεργασίας και με τη λειτουργία της ομάδας
- να δεθούν με τους συμμαθητές τους
- να διασκεδάσουν
- να εξοικειωθούν στην παρουσίαση της δουλειάς τους στην τάξη
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ εικόνες με φρούτα και λαχανικά
- ✓ κόλλες Α3
- ✓ κόλλες stick
- ✓ ψαλίδια
- ✓ μολύβια, ξυλομπογιές ή μαρκαδόροι
- ✓ χρήματα από επιτραπέζιο παιχνίδι



**Ενδεικτικός χρόνος:** Το παιχνίδι στο μαγαζί μπορεί να είναι προγραμματισμένο εξυπηρετώντας προγραμματισμένους στόχους, ή να προκύψει ξαφνικά κατά τη διάρκεια διαφόρων μαθημάτων και να διαρκέσει από λίγα λεπτά έως και δυο διδακτικές ώρες, ανάλογα με τους στόχους, τις ανάγκες και το ενδιαφέρον των παιδιών. Το μαγαζί, άλλωστε, θα λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στην τάξη και θα εξυπηρετεί τις ανάγκες του μαθήματος της γλώσσας, των μαθηματικών, της μελέτης περιβάλλοντος, των εργαστηρίων δεξιοτήτων κ.λπ., όποτε κρίνουμε εμείς ή/και όποτε μας το ζητήσουν οι μαθητές.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε 4-5 ομάδες, ανάλογα με τον αριθμό τους.
2. Ιδανικά, η κάθε ομάδα αποτελείται από 4 άτομα.
3. Η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά τα απαραίτητα υλικά και τους ζητάει να φτιάξουν το δικό τους μαγαζί.
4. Κόβουν τα φρούτα και τα λαχανικά που επιθυμούν, τα κολλάνε στην κόλλα Α3 και γράφουν από κάτω τις αντίστοιχες λέξεις (στα ελληνικά, στις γλώσσες καταγωγής τους και σε κάποια άλλη γλώσσα).
5. Μπορούν να προσθέσουν και τιμές.
6. Επίσης, τους προτρέπει να δώσουν όνομα στο μαγαζί τους (στα ελληνικά, στις γλώσσες προέλευσής τους και σε μια άλλη γλώσσα), να διακοσμήσουν το χαρτί με χρώματα και ζωγραφιές και να τοποθετήσουν τις τιμές πάνω σε κάθε προϊόν.
7. Στο τέλος, παρουσιάζουν στους συμμαθητές τους τη δουλειά τους και τους ζητάνε να αγοράσουν τα προϊόντα τους.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Αν ο χώρος της τάξης είναι μικρός, μπορούμε να το κάνουμε σε μια γωνιά με θρανία όπου θα εκθέτουν τα εμπορεύματά τους.

Να διευκρινίσουμε από την αρχή στα παιδιά ότι όλα θα παίξουν το ρόλο του ιδιοκτήτη του μαγαζιού στη διάρκεια της χρονιάς περισσότερες από μία φορές.

Να επιλέγουμε δύο παιδιά, στην αρχή τουλάχιστον, για μαγαζάτορες.

Στην αρχή της δραστηριότητας, επαναλαμβάνουμε το απαραίτητο λεξιλόγιο.

Κατά τη διάρκεια, προσφέρουμε βοήθεια στις ομάδες, προτρέπουμε όλα τα μέλη να συμμετέχουν και συζητάμε όλοι μαζί τις διαφωνίες που είναι πιθανό να προκύψουν μεταξύ τους.

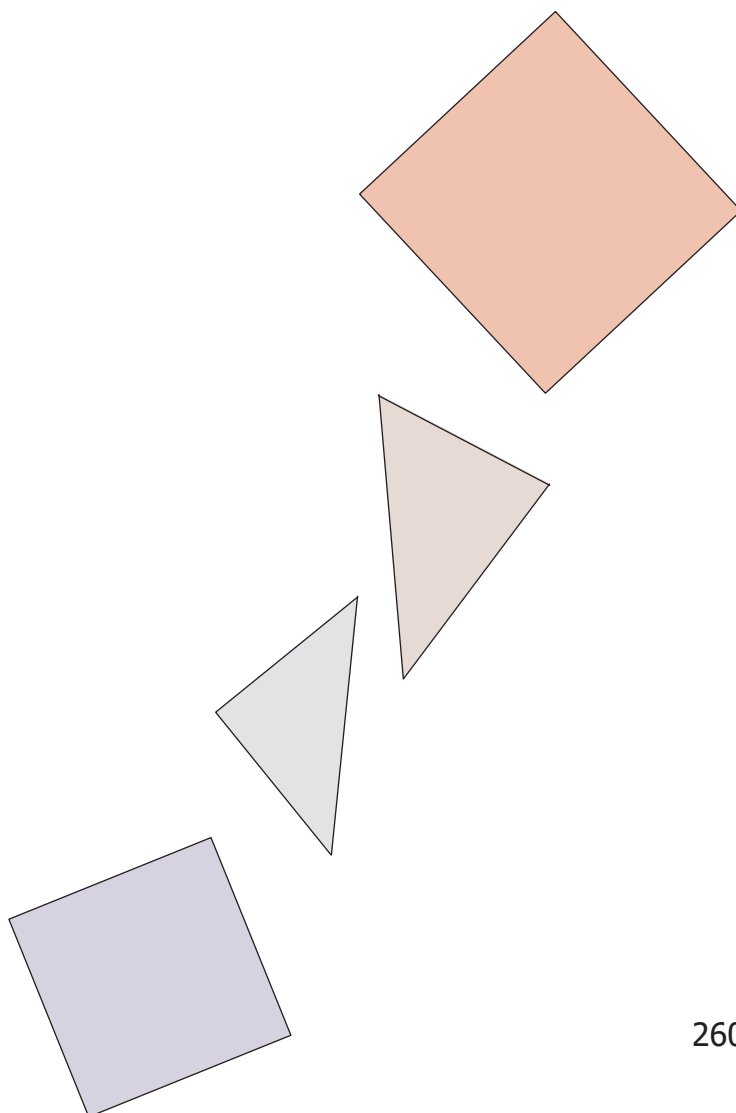
Επιβραβεύουμε όλες τις ομάδες για την προσπάθεια τους και για την παρουσίαση της δουλειάς τους.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες τροποποιήσεις. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει και για άλλες ενότητες, για παράδειγμα για την ενότητα 14 («Φτου και βγαίνω!»): ρούχα (περιγράφω, αγοράζω).

Επίσης, είναι μια δραστηριότητα στην οποία μπορούν εύκολα να συμμετέχουν καινούριοι μαθητές.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βασιλικής Καραγκούνη

## ΤΙΤΛΟΣ: Χαρούμενα γενέθλια



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στις μητρικές γλώσσες των άλλων (ανάδειξη του πλούτου των γλωσσών και των κοινών ευχών)
- να δημιουργήσουν ένα θετικό κλίμα στην τάξη (εύχομαι κάτι καλό)



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνι
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ψαλίδι
- ✓ μολύβι
- ✓ αυτοκόλλητα
- ✓ κόλλα
- ✓ κορδέλα
- ✓ σπάγκος
- ✓ πίνακας/ημερολόγιο: που αναγράφονται τα γενέθλια και οι ονομαστικές εορτές των μαθητών



**Ενδεικτικός χρόνος:** 15 λεπτά - στο πρώτο δίωρο



### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Δίνουμε χρόνο στα παιδιά να διαλέξουν τα υλικά με τα οποία θέλουν για φτιάξουν την ευχετήρια κάρτα.
2. Θυμίζουμε ότι ευχόμαστε στη γλώσσα μας ή/και σε όσες γλώσσες ξέρουμε.
3. Δίνουμε την κάρτα μας στον μαθητή που γιορτάζει.
4. Εναλλακτικά, θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε χαρτί του μέτρου και τα παιδιά να ζωγραφίσουν εκεί τις ευχές τους και να το κρεμάσουμε στην τάξη.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, δόθηκε ισχυρή σύσταση από το Υπουργείο Παιδείας οι μαθητές να μη μοιράζονται «κεράσματα – γλυκά» στις τάξεις στις ονομαστικές εορτές και στα γενέθλια για αποφυγή της διασποράς του κορονοϊού. Επίσης, πολύ πρόσφατα σε σχολείο της περιφέρειας υπήρξε απώλεια παιδιού από τροφική αλλεργία.

Τα δυο αυτά γεγονότα οδήγησαν πολλά σχολεία να συμπεριλάβουν στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας τους την απαγόρευση μοιράσματος γλυκών.

Αν υπάρχει παιδί που δεν συμπεριλαμβάνεται η γιορτή του ή τα γενέθλια του εντός του διδακτικού έτους, μπορούμε να βρούμε μια μέρα κοντά χρονικά στη γιορτή του και να του δώσουμε τις ευχές εκ των προτέρων). Ανακοινώνουμε το όνομα του μαθητή που γιορτάζει.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Άννας Σαλαβάτη

**ΤΙΤΛΟΣ: -Πώς σε λένε; -Με λένε... -Το όνομά σου είναι ξεχωριστό**



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν την απαραίτητη ερώτηση-απάντηση, ώστε να ενθαρρυνθεί η γνωριμία μεταξύ τους με δική τους πρωτοβουλία
- να εξασκηθούν στην παραγωγή και κατανόηση προφορικού λόγου
- να μάθουν να επιδιώκουν τον διάλογο
- να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους
- να εμπλακούν ενεργά στην υποδοχή νεοεισερχόμενων μαθητών στην τάξη (-Γεια σου, -Πώς σε λένε;)
- να εξοικειωθούν με ονόματα διαφορετικών προελεύσεων (Ραουέζ, Σιράτζ, Καουζάρ, Ουαλίντ, Γιονγκάγκ)
- να προφέρουν ανοίκειους φθόγγους
- να ωθηθούν στον εντοπισμό των αντίστοιχων περιοχών/χωρών στον χάρτη



## Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ 2 μεγάλα ζάρια με αριθμούς 1-6 και 7-12
- ✓ χάρτινοι αριθμοί από το 1-12



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός οργανώνει τα θρανία της τάξης σε διάταξη Π.
2. Δίνει αριθμό στο κάθε παιδί από 1 μέχρι 11 και κρατάει για τον εαυτό της το 12.
3. Ρίχνει τα ζάρια: βγαίνει το 2 και το 7.
4. Ο μαθητής με το νούμερο 2 ρωτάει «Πώς σε λένε;» τον μαθητή με το νούμερο 7, αρχικά στη μητρική του γλώσσα κι έπειτα στα ελληνικά.
5. Εκείνος απαντά με την ίδια σειρά (πρώτα στη μητρική του γλώσσα κι έπειτα στα ελληνικά).
6. Επαναλαμβάνεται η διαδικασία μέχρι να παρουσιαστούν όλοι.
7. Όταν έρθει η σειρά της εκπαιδευτικού απαντάει: «Με λένε Άννα. Νάβε μεν Άναγια (κούρδικα). Ισμί Άννα (αράβικα). Ου τσιό Άννα (κινέζικα)».



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Η εκπαιδευτικός φροντίζει να ξέρει το γλωσσικό υπόβαθρο των μαθητών της, για να προσπαθήσει ίσως να τους συστηθεί στη γλώσσα τους.

Όταν μιλάει ελληνικά, φροντίζει να μιλάει αργά, να προφέρει καθαρά τους φθόγγους και να συνοδεύει τα λεγόμενά της με βοηθητικές χειρονομίες-παντομίμα (λ.χ. δείχνω).



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα αφορά σε όλες τις ηλικίες και τα επίπεδα ελληνομάθειας των μαθητών προσφύγων που απαρτίζουν τις τάξεις υποδοχής I και II και βοηθά τους νεότερους να γνωριστούν με τους παλαιότερους.



### Σημειώσεις

Σύνδεση με το μάθημα Ελληνικών στην Τ.Υ.: ΓΕΙΑ ΣΑΣ I, ΕΝΟΤΗΤΑ 1η.

Θέση της δραστηριότητας: Έχει προηγηθεί η εκμάθηση των αριθμών 1-12 και ο χαιρετισμός «Καλημέρα-Γεια σου» στις γλώσσες των μαθητών και στα ελληνικά.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Βάιας Δραγάτη

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα ζώα της φάρμας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν γλωσσικές δραστηριότητες: Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού Λόγου, Οπτικοακουστική κατανόηση
- να εστιάσουν στις γλωσσικές ικανότητες: Ανάπτυξη λεξιλογίου σχετικά με τα ζώα, Σημασιολογική, Ορθογραφική, Φωνολογική, Ορθοφωνική
- να αναπτύξουν ομαδοσυνεργατικό πνεύμα
- να μάθουν να εντοπίζουν συγκεκριμένες πληροφορίες σε λίστες ή σύντομα κείμενα με περιορισμένο λεξιλόγιο, απλές γραμματικές δομές και τυποποιημένα προτασιακά σχήματα
- να μάθουν να απαντούν στα ελληνικά σε ερωτήσεις που αφορούν συγκεκριμένα νοήματα ενός κειμένου
- με αφορμή γραπτές ή προφορικές οδηγίες στα Ελληνικά να μάθουν απαντούν σε απλά ερωτήματα χρησιμοποιώντας τυποποιημένες εκφράσεις και απλό λεξιλόγιο
- να μάθουν να διατυπώνουν μια στοιχειώδη αφήγηση συνδέοντας τις φράσεις και προτάσεις με απλούς συνδέσμους ή επιρρήματα («και», «αλλά», «ή», «μετά»)
- να αναπτύξουν ψηφιακές δεξιότητες: Χρήση του λογισμικού Word, της διαδικτυακής πλατφόρμας Youtube, και του διαδικτυακού λεξικού Glosbe
- να αναπτύξουν κριτικό γραμματισμό, μέσω των ερωτήσεων κρίσεως



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ γραφική ύλη

- ✓ υπολογιστές ή tablets
- ✓ προβολέας
- ✓ ακουστικά
- ✓ κάρτες με σημαίες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

### Διαδικασία διεξαγωγής



#### 1η δραστηριότητα (20 λεπτά)

1. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, διαλέγοντας τυχαία κάρτες με σημαϊάκια, και, στη συνέχεια, κάθονται με τις ομάδες τους.
2. Αυτό το στάδιο θα μπορούσε να γίνει και στην αρχή της δεύτερης διδακτικής ώρας, αλλά θα ήταν καλύτερο να αποφευχθούν οι μετακινήσεις, ώστε να αξιοποιήσουμε διδακτικά αυτόν τον χρόνο.
3. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να ανοίξουν το φύλλο εργασίας στους υπολογιστές τους, και, στη συνέχεια, να πατήσουν πάνω στους υπερσυνδέσμους, να παρακολουθήσουν τα βίντεο, να συμπληρώσουν τον πίνακα της πρώτης δραστηριότητας και να καταγράψουν τι παρατηρούν.
4. Η ίδια περνάει τακτικά από τα θρανία, ελέγχει την πρόοδο των μαθητών και βοηθά τους μαθητές που δυσκολεύονται.
5. Στη συνέχεια, ζητά από τους μαθητές να πουν τις απαντήσεις τους, τις οποίες καταγράφει στον πίνακα.
6. Ακολουθεί μια συζήτηση σχετικά με τις παρατηρήσεις που έκαναν οι μαθητές, κατά τη διάρκεια της οποίας δεν διορθώνει αλλά κατευθύνει τους μαθητές να παρατηρήσουν τις ομοιότητες μεταξύ κάποιων λέξεων.

#### 2η δραστηριότητα (25 λεπτά)

1. Η δεύτερη δραστηριότητα έχει ως στόχο να παρουσιάσει την ταξινόμηση των ζώων της Ελλάδας ανάλογα με το είδος τους.

2. Η εκπαιδευτικός δίνει δύο λεπτά στους μαθητές προκειμένου να επιδοθούν στην αντιστοίχιση των ζώων με τα ονόματά τους.
3. Έπειτα, ακολουθεί συζήτηση σχετικά με την κατηγοριοποίηση των ζώων.
4. Αν οι μαθητές δεν μπορούν να μαντέψουν ή δεν γνωρίζουν για ποιο λόγο χωρίστηκαν έτσι τα ζώα, η εκπαιδευτικός τους γνωστοποιεί τις σωστές απαντήσεις.
5. Περνώντας στην τρίτη υποδραστηριότητα, η εκπαιδευτικός συζητά με τους μαθητές για τα ονόματα των ζώων στην γλώσσα τους.
6. Τα επόμενα 10 λεπτά οι μαθητές επιδίδονται στην τελευταία υποδραστηριότητα. Ο ρόλος της εκπαιδευτικού είναι επίσης συντονιστικός και βοηθητικός.
7. Οι μαθητές στο τέλος παρουσιάζουν τα δικά τους αγαπημένα ζώα.
8. Θα μπορούσαν να το κάνουν προφορικά, τόσο στα ελληνικά όσο και στη γλώσσα τους.

### 3η δραστηριότητα (15 λεπτά)

---

1. Ευθύς αμέσως, η εκπαιδευτικός δίνει οδηγίες σχετικά με την τρίτη δραστηριότητα, κατά την οποία οι μαθητές μελετούν το τραγούδι «Πουλάκι Τσίου» στην ελληνική και στη γλώσσα της ομάδας τους.
2. Οι μαθητές θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι οι ήχοι των ζώων δεν είναι οι ίδιοι σε κάθε γλώσσα και θα πρέπει να μαντέψουν πιθανές εξηγήσεις.
3. Αφού υποθέσουν τους πιθανούς λόγους, ο καθηγητής τους δίνει τη σωστή απάντηση. Αν μια ομάδα βρει την σωστή απάντηση παίρνει 1 πόντο.

### 4η δραστηριότητα (15 λεπτά)

---

1. Κατά τη διάρκεια αυτής της δραστηριότητας, οι μαθητές έρχονται σε επαφή και ευαισθητοποιούνται με την ελληνική νοηματική γλώσσα.
2. Οι μαθητές θα παρακολουθήσουν μια σειρά από βίντεο μικρής διάρκειας και θα πρέπει να μαντέψουν στη γλώσσα της ομάδας τους ποιο ζώο αναπαρίσταται στη γλώσσα της ομάδας τους.
3. Για κάθε σωστή απάντηση, οι νικήτριες ομάδες παίρνουν από έναν βαθμό.
4. Οι απαντήσεις μπορούν να δοθούν προφορικά ή γραπτά στον πίνακα από έναν αντιπρόσωπο της ομάδας (διαφορετικό για κάθε ζώο).

## 5η δραστηριότητα (15 λεπτά)

1. Στο τελευταίο εκπαιδευτικό παιχνίδι, οι μαθητές καλούνται να παίξουν το γνωστό σε όλους παιχνίδι της παντομίμας.
2. Οι μαθητές καλούνται να αναπαραστήσουν τα ζώα και να τα πουν ή να τα καταγράψουν ο καθένας πάλι στην γλώσσα της ομάδας τους.
3. Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα θα κληθεί να αναπαραστήσει το ζώο που θα του ζητηθεί από τον πίνακα 1 (επιλογή του διδάσκοντα). Θα έχει στην διάθεση του 30 δεύτερα.
4. Στη συνέχεια, οι ομάδες θα πρέπει να καταγράψουν στην γλώσσα της ομάδας τους την σωστή απάντηση στον πίνακα.
5. Νικήτρια η ομάδα που θα πάρει τους περισσότερους πόντους.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Προαπαιτούμενες γνώσεις:

Οι χρήστες θα πρέπει να έχουν βασικές ικανότητες ψηφιακού γραμματισμού (παραδείγματος χάριν να γνωρίζουν να πληκτρολογούν, να πλοηγούνται στο διαδίκτυο, να παρακολουθούν πολυτροπικά κείμενα μέσω της πλατφόρμας Youtube, να χρησιμοποιούν το διαδικτυακό λεξικό Glosbe). Παρόλα αυτά, το σενάριο μπορεί να πραγματοποιηθεί με κάποιες τροποποιήσεις και χωρίς αυτές τις γνώσεις.



### Σημειώσεις

Γνωστικό αντικείμενο: Πολυγλωσσική εκπαίδευση στο μάθημα των ελληνικών  
Εμπλεκόμενες γλώσσες: 1. ελληνικά 2. φαρσί 3. αλβανικά 4. τουρκικά 5. αραβικά, 6. ελληνική νοηματική.

Τεχνικές μάθησης: Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, Γλωσσική αφύπνιση, Αλληλοκατανόηση μεταξύ των γλωσσών, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Επίπεδο Γλωσσομάθειας: A1

Τάξη: Ε' Δημοτικού

Χώρος διεξαγωγής: Αίθουσα πληροφορικής

Θεματική: Τα ζώα

Υποθεματική: Τα ζώα της φάρμας

Σύνδεση με το εγχειρίδιο: Το σενάριο αυτό διδάσκεται αυτόνομα (έχει προηγηθεί η διδασκαλία των ζώων στα ελληνικά)

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Σόφη

## ΤΙΤΛΟΣ: Γνωριμία με τα ζώα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αποκτήσουν συνεργατικό πνεύμα, δεξιότητες επικοινωνίας και αλληλεγγύης
- να αποκτήσουν γλωσσική ενσυναίσθηση και να αντιληφθούν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να μάθουν οι μαθητές με προσφυγικό υπόβαθρο ονομασίες ζώων στα ελληνικά (και πιο ειδικά και τα γένη τους) και οι γηγενείς μαθητές να πληροφορηθούν τις ονομασίες των ζώων στις γλώσσες των συμμαθητών τους



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ ταμπλό
- ✓ πίνακας, μαρκαδόροι
- ✓ κόλλες Α4



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες ή/και дуάδες.
2. Στις ομάδες συμπεριλαμβάνονται και τα παιδιά που έχουν ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες.
3. Κάθε ομάδα ετοιμάζει την παντομίμα για την παρουσίαση ενός ζώου.
4. Αφού παρουσιαστεί η παντομίμα από τα μέλη της ομάδας, μπορεί βοηθητικά να ακουστεί η κραυγή του ζώου.
5. Γίνεται η αναγνώριση του ζώου από τα υπόλοιπα παιδιά των άλλων ομάδων.
6. Αναγράφεται η ονομασία του ζώου στον πίνακα από ένα μέλος της ομάδας και προφέρεται δυνατά.
7. Ακολούθως, η ίδια αυτή ονομασία του ζώου που παρουσιάστηκε αναγράφεται στον πίνακα και στις υπόλοιπες γλώσσες από μαθητές που τις αντιπροσωπεύουν (αλβανικά, περσικά-νταρί, αραβικά Ιράκ, κ.ά.)
8. Ακολουθούμε την ίδια διαδικασία με όλες τις ομάδες.
9. Στο τέλος, κάθε ομάδα αποκτά έναν τίτλο που συνδέεται με το ζώο που παρουσίασαν, π.χ. αρκούδες, γάτες, κ.ά.
10. Κάθε ομάδα ζωγραφίζει το ζώο που παρουσίασε στο φυσικό του περιβάλλον, αναγράφοντας επάνω στη ζωγραφιά την ονομασία του σε όλες τις γλώσσες και τοιχοκολλούν το ομαδικό έργο τους στο ταμπλό της τάξης.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Κάποια παιδιά είναι διστακτικά ή/και ντροπαλά, οπότε η εκπαιδευτικός τα ενθαρρύνει χωρίς να τα πιέζει.

Σε κάποιες ομάδες μπορεί να υπάρχουν παιδιά που δεν γνωρίζουν να γράψουν στη γλώσσα προέλευσής τους, οπότε ή ζητούμε από κάποιο άλλο παιδί που προέρχεται από την ίδια χώρα να γράψει την ονομασία του ζώου ή, αν δεν υπάρχει αυτή η δυνατότητα, γράφουμε την ονομασία με ελληνικούς χαρακτήρες σύμφωνα με την προφορά της συγκεκριμένης λέξης.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Εφαρμόζεται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βασιλικής Μυροβάλη<sup>1</sup>

## ΤΙΤΛΟΣ: Καθημερινές αγορές: Στο μανάβικο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν λεξιλόγιο που αφορά τα φρούτα και τα λαχανικά και τις αγοραπωλησίες (πόσο κοστίζει, ρέστα κ.λπ.)
- να κατανοήσουν και να παράγουν προφορικό λόγο στο πλαίσιο καθημερινών αγορών
- να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και να μάθουν μέσα από ένα παιχνίδι ρόλων
- να διασκεδάσουν σε ένα πλαίσιο βιωματικής μάθησης
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ θρανία που θα χρησιμοποιηθούν ως πάγκοι για το μανάβικο
- ✓ πραγματικά φρούτα και λαχανικά ή πλαστικά ή ακόμη και εικόνες τους



### Ενδεικτικός χρόνος: 1 διδακτική ώρα.

Φυσικά, αυτό εξαρτάται και από τον αριθμό των μαθητών και από τον ρυθμό τους.

<sup>1</sup> Αντίστοιχη πιο απλοποιημένη κατέθεσε και η Κελεπούρη Μαρία.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Αρχικά τοποθετούμε πάνω στα θρανία τα φρούτα και τα λαχανικά.
2. Οι μαθητές χωρίζονται σε δυάδες.
3. Ο ένας αναλαμβάνει τον ρόλο του πωλητή και ο άλλος του πελάτη.
4. Ο «πελάτης» ζητάει από τον «πωλητή» τα προϊόντα που θέλει να αγοράσει.
5. Από τους μαθητές ζητείται να χρησιμοποιούν ερωτήσεις και εκφράσεις όπως «Πόσο κάνει / κοστίζει;», «Τι θα θέλατε;», «Θα ήθελα...», «Ευχαριστώ!», «Παρακαλώ!», κ.ά.
6. Μετά την ολοκλήρωση της «αγοραπωλησίας», οι μαθητές αλλάζουν ρόλους.
7. Στη συνέχεια, ακολουθεί το επόμενο ζευγάρι και ούτω καθεξής.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Πριν από τη διεξαγωγή της δραστηριότητας θα πρέπει να βεβαιωθούμε ότι οι μαθητές θυμούνται και αναγνωρίζουν τα φρούτα και τα λαχανικά τα οποία έχουν ήδη διδαχθεί στο παρελθόν. Σε αντίθετη περίπτωση, επαναλαμβάνουμε το σχετικό λεξιλόγιο.

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στη διαδικασία και επιβραβεύονται σε κάθε στάδιο.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες τροποποιήσεις. Ενδεχομένως ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε είτε πιο συνηθισμένα είτε πιο σπάνια φρούτα και λαχανικά.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες ενότητες (π.χ. «Ρούχα») και πλαίσια, όπως στο σούπερ μάρκετ.

Λόγω της πιθανής συμμετοχής μαθητών με άλλη μητρική γλώσσα πέραν της ελληνικής, ενθαρρύνεται η χρήση και της γλώσσας προέλευσης των μαθητών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Κυριακής Χρυσουλίδου και του Αναστάσιου Κεσίδη

## ΤΙΤΛΟΣ: Μια πολυγλωσσική Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να καλλιεργηθεί η παραγωγή προφορικού/γραπτού λόγου
- να ενδυναμωθούν οι γλωσσικές ταυτότητες των παιδιών
- να αναπτυχθεί η ενσυναίσθηση των μαθητών
- να ενισχυθεί η αυτοεκτίμηση των μαθητών
- να καλλιεργηθεί θετική στάση προς τις άλλες γλώσσες
- να αναπτυχθεί η συνεργασία μεταξύ των παιδιών



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ 1 μεγάλο χαρτόνι κανσόν
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ μολύβια
- ✓ κόλλα
- ✓ ψαλίδι
- ✓ υπολογιστής

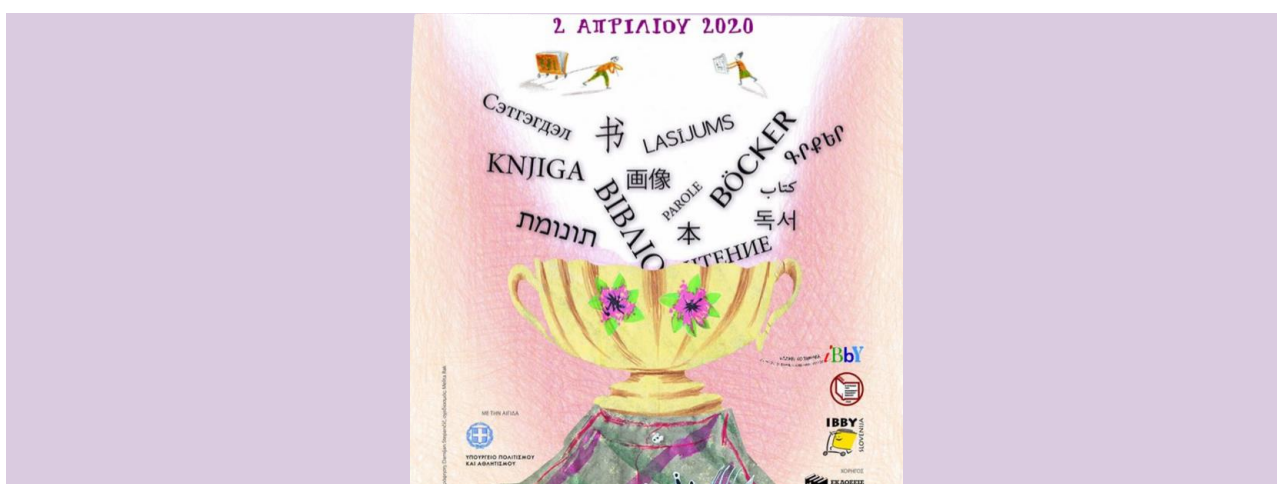


**Ενδεικτικός χρόνος:** 3 διδακτικές ώρες

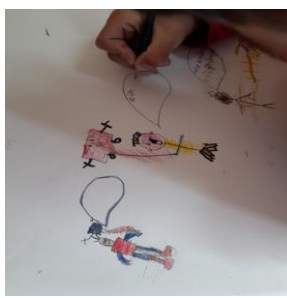
## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Αφού έχουμε συζητήσει για την παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου, φτιάχνουμε στον πίνακα έναν εννοιολογικό χάρτη με κεντρική λέξη το βιβλίο.
2. Κάθε μαθητής λέει τι νιώθει όταν διαβάζει ή του διαβάζουν ένα βιβλίο και εμείς σημειώνουμε.
3. Βλέπουμε στον υπολογιστή την αφίσα του 2022 και μερικές των προηγούμενων ετών και συγκεκριμένα του 2020 όπου η λέξη βιβλίο είναι γραμμένη σε πολλές γλώσσες.
4. Αναζητούμε τις γλώσσες καταγωγής των μαθητών για την συμπερίληψη τους και απευθυνόμαστε και σε μαθητές ώστε να συνδράμουν.



5. Κατόπιν, συζητάμε και αποφασίζουμε στην ολομέλεια πώς θα είναι η δική μας αφίσα. Μοιράζουμε στα παιδιά τα απαραίτητα υλικά και τους ζητάμε να ξεκινήσουν. Σε όλη τη διάρκεια συμμετέχουμε υποστηρικτικά.



6. Οι μαθητές γράφουν τον τίτλο της αφίσας και μέσα σε συννεφάκια τις λέξεις του εννοιολογικού χάρτη στα ελληνικά, στα αλβανικά και στα αγγλικά.
7. Όταν ολοκληρωθεί η αφίσα, κάθε παιδί προσπαθεί να πει και τη λέξη που έγραψε και στις τρεις γλώσσες, αφού τις ακούσουμε πρώτα στο google translate. Εναλλακτικά, μπορούμε να καλέσουμε έναν γονέα ή τον ίδιο τον πολύγλωσσο τον μαθητή να τα προφέρει.

8. Ηχογραφούμε τα παιδιά και ακούμε την ηχογράφηση.



9. Τέλος, επιβραβεύουμε όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους στη δραστηριότητα, για τη συνεργασία και τη δημιουργία της αφίσας.



10. Ψηφιοποιούμε την αφίσα, προσθέτουμε την ηχογράφηση και τη στέλνουμε στα email των γονέων.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή και των πιο διστακτικών παιδιών.

Πριν ξεκινήσουμε την αφίσα έχουμε βρει και ακούσει στο google translate τις λέξεις, ίσως χρειαστούμε διαμεσολαβητή (μαθητή που γνωρίζει τη μητρική γλώσσα των μαθητών μας και ελληνικά) για να βοηθήσει στην προφορά των λέξεων.



**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερες αλλαγές, μπορεί να εφαρμοστεί σε μαθητές όλων των ηλικιών. Μάλιστα τα μεγαλύτερα παιδιά θα μπορούσαν να γράψουν/να πουν και προτάσεις στα ελληνικά και στις γλώσσες προέλευσής τους, εφόσον γνωρίζουν.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Κατηφένιας Καλαφάτη

**ΤΙΤΛΟΣ:** «Θέλω να...», «Θα ήθελα να...»



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να εκφράζουν τις επιθυμίες τους
- να μάθουν να χρησιμοποιούν σωστά τη δομή «Θέλω να...», «Θα ήθελα να...»
- να ενισχύσουν τις δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου
- να αναπτύξουν τη συνεργασία εντός της ομάδας
- να πετύχουν επικοινωνία και αλληλεπίδραση με όλα τα μέλη της ομάδας
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



## Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά





## Προετοιμασία - Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ετοιμάζει και κολλάει με χαρτοταινία δύο μεγάλα σε μήκος χαρτιά του μέτρου στον τοίχο.
2. Στο ένα γράφει «Θέλω...» και «Θα ήθελα...» και το άλλο το αφήνει κενό, ώστε να αποτυπώσουν τη φράση οι μαθητές στη γλώσσα προέλευσής τους.
3. Εξηγούμε ότι με αυτές τις λέξεις (ρήματα) μπορούμε να εκφράσουμε μία ευχή ή μια επιθυμία που έχουμε.
4. Επιπλέον, διευκρινίζουμε ότι ο δεύτερος τύπος χρησιμοποιείται όταν λέμε ή ζητάμε κάτι με περισσότερη ευγένεια.
5. Στη συνέχεια, ζητάμε από τα παιδιά να σταθούν όρθια σε κύκλο. Μπαίνουμε στο κέντρο του κύκλου και λέμε «Θέλω...» ή «Θα ήθελα...» συμπληρώνοντας μια επιθυμία ή ένα αγαπημένο φαγητό ή μια δραστηριότητα.
6. Όσοι μαθητές έχουν τις ίδιες επιθυμίες, έρχονται και στέκονται δίπλα στο κέντρο του κύκλου, ενώ οι υπόλοιποι χειροκροτούν.
7. Έπειτα, πηγαίνουν και συμπληρώνουν δίπλα στο «Θέλω...» τη φράση που είπαμε. Όλοι οι μαθητές την επαναλαμβάνουν χωρδιακά.
8. Η διαδικασία συνεχίζεται κυκλικά, ώστε στο τέλος όλα τα παιδιά να μοιραστούν κάτι με την ομάδα.
9. Επισημαίνεται ότι τα παιδιά όχι μόνο λένε τη φράση τους στα ελληνικά και στη γλώσσα προέλευσής τους, αλλά πηγαίνουν και τη γράφουν στα ελληνικά στο ένα χαρτί και στη γλώσσα προέλευσής τους στο άλλο.
10. Τέλος, αλληλοσυγχαίρουμε ο ένας τον άλλον για την επιτυχή έκφραση και γραφή των επιθυμιών μας.
11. Μία άλλη εκδοχή της πολυγλωσσικής αυτής δραστηριότητας θα ήταν να χωρίσουμε το χαρτί του μέτρου σε τόσα μέρη όσα είναι και τα παιδιά και το καθένα να ζωγραφίσει την επιθυμία του.
12. Έτσι, η δραστηριότητα θα γίνει πιο δημιουργική και τα παιδιά θα αισθανθούν μεγαλύτερη χαρά και απόλαυση, καθώς θα δημιουργήσουν το patchwork των επιθυμιών τους.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Για την υλοποίηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας πρέπει να προνοήσουμε να επαναλάβουμε τη δομή της φράσης που θα χρησιμοποιήσουν οι μαθητές,



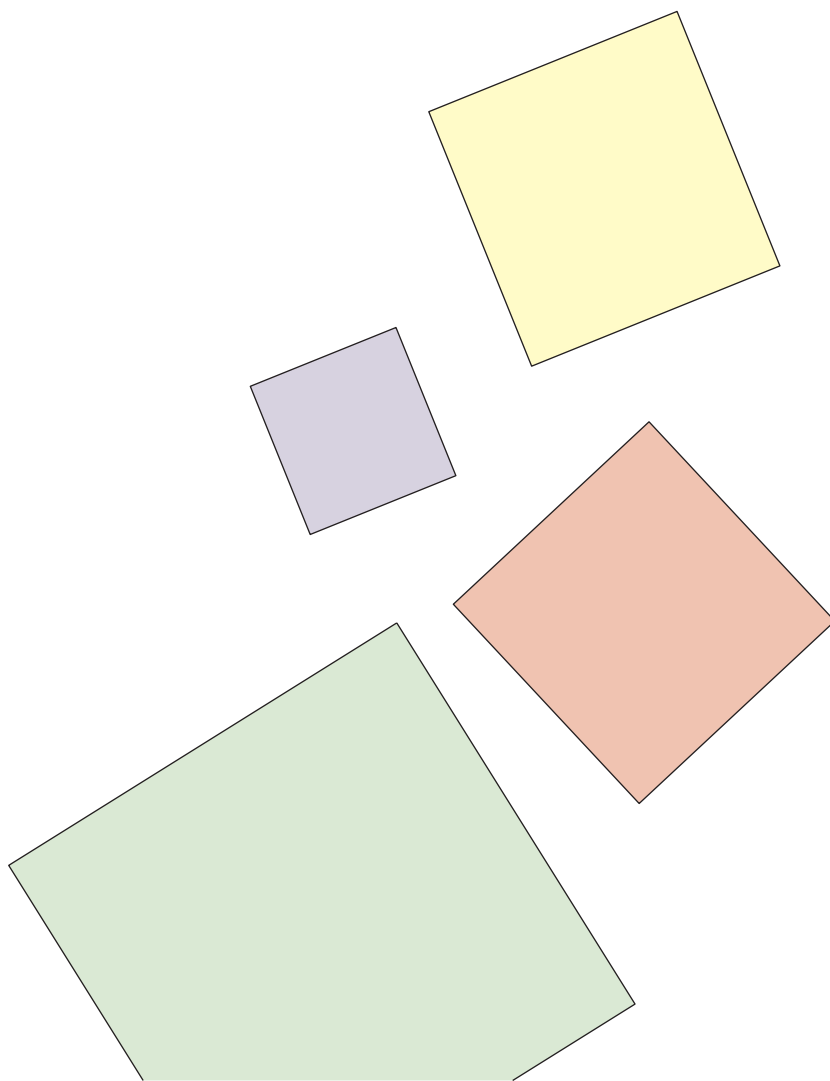
καθώς και το απαραίτητο λεξιλόγιο που θα χρειαστούν, για να περιγράψουν τις επιθυμίες τους.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, δεν διορθώνουμε τα γλωσσικά λάθη των παιδιών, αλλά ενθαρρύνουμε και επιβραβεύουμε την προσπάθειά τους, η οποία αποτελεί και ένα προσωπικό τους επίτευγμα.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί σε παιδιά μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας, αλλά με ειδική προσαρμογή του λεξιλογίου που θα χρησιμοποιηθεί. Πιο συγκεκριμένα, επειδή η φράση θα αποτυπωθεί και γραπτά, καλό θα είναι να χρησιμοποιηθεί ένα πιο απλό και εύκολο λεξιλόγιο για τα παιδιά μικρότερης ηλικίας. Επιπρόσθετα, η χρήση της γλώσσας προέλευσης θα βοηθήσει όλους τους μαθητές στην ένταξή τους στην ομάδα και στην ισότιμη συμμετοχή τους.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Λεμονιάς Γιαϊτζή

## ΤΙΤΛΟΣ: Καλή χρονιά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να εύχονται χρησιμοποιώντας την έκφραση «καλή χρονιά» σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη
- να μπορούν να συνεργαστούν σε ομάδες
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να εξοικειωθούν με πολύγλωσσες γραφές
- να καλλιεργήσουν θετική στάση προς τις άλλες γλώσσες
- να αναπτύξουν εξωστρέφεια στην κοινότητα



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ επιστολόχαρτο και φάκελος αλληλογραφίας
- ✓ φωτογραφική μηχανή



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

- ▶ Ξεκινάμε με την ερώτηση «Ποιες γλώσσες μιλάτε;»
- ▶ Γράφουμε στον πίνακα τις γλώσσες που μιλάνε οι μαθητές της τάξης. Κατόπιν, τις μεταφέρουμε σε ένα χαρτόνι και το αναρτούμε έξω από την αίθουσα με τίτλο: «οι γλώσσες που συνυπάρχουν σε αυτή την τάξη».
- ▶ Σκοπός είναι να αναγνωρίσουμε το γλωσσικό ρεπερτόριο των παιδιών και τα πολιτισμικά τους χαρακτηριστικά.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Μετακινούμε τα θρανία και τις καρέκλες, διαμορφώνοντας την τάξη έτσι ώστε να υπάρχει ελεύθερος χώρος στο κέντρο της αίθουσα.
2. Βοηθάμε να παιδιά να σχηματίσουν έναν κύκλο.
3. Δείχνουμε βίντεο όπου φαίνεται η αλλαγή του χρόνου σε διάφορες χώρες, με το σόου των πυροτεχνημάτων.
4. Κοιτάμε τα παιδιά και ευχόμαστε «καλή χρονιά». Τους ζητάμε να επαναλάβουν.
5. Ευχόμαστε καλή χρονιά στο κάθε παιδί και ζητάμε να μας αντευχηθεί με τον ίδιο τρόπο.
6. Ζητάμε να μας ευχηθεί στη γλώσσα προέλευσής του και του αντευχόμαστε στη γλώσσα του.
7. Ζητάμε από το σύνολο των παιδιών να επαναλάβει την ευχή στη γλώσσα του παιδιού, σαν σε χορωδία.
8. Όταν ολοκληρωθεί ο κύκλος, θα έχει ακουστεί και επαναληφθεί από την ολομέλεια η ευχή, σε όλες τις γλώσσες.
9. Δίνουμε οδηγία στους μαθητές: «Περπατήστε αργά μέσα σε ολόκληρο τον χώρο της αίθουσας.»
10. «Όταν ακούσετε παλαμάκια πρέπει να ευχηθείτε στον συμμαθητή που βρίσκεται δίπλα σας, στη δική σας γλώσσα. Ο καθένας θα επαναλάβει την ευχή που άκουσε και στη γλώσσα που την άκουσε, στο επόμενο παιδί που θα συναντήσει όταν θα ξαναχτυπήσω παλαμάκια.»
11. Γράφουμε στον πίνακα την ευχή σε όλες τις γλώσσες
12. Χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες και τους μοιράζουμε χαρτόνια ώστε

να δημιουργήσουν κολλάζ ή αφίσα με την ευχή σε όλες τις γλώσσες που ακούστηκαν.

**13.** Φωτογραφίζουμε την κάθε ομάδα με την αφίσα της και την ολομέλεια με τις αφίσες.

**14.** Αναρτώνται οι αφίσες σε διάφορα σημεία του σχολείου.

**15.** Ζητάμε από την κάθε ομάδα να γράψει σε επιστολόχαρτο τις ευχές σε όλες τις γλώσσες και να κλείσει το χαρτί σε έναν φάκελο.

**16.** Οι φάκελοι θα δοθούν στον Διευθυντή, στον Δήμαρχο και σε άλλους φορείς ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων.

**17.** Συζητάμε στην ολομέλεια το πώς τους φάνηκε η δραστηριότητα και από τα παιδιά που δεν μιλάνε ελληνικά ζητούμε να ζωγραφίσουν με φατσούλες τα συναισθήματα που ένιωσαν με τη δραστηριότητα.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Να μην μπορούν να γράψουν τα παιδιά την ευχή στη γλώσσα τους. Ζητάμε από άλλο παιδί που γνωρίζει να βοηθήσει ή του δείχνουμε εμείς και το γράφει.

Κάποια παιδιά να χρειάζονται κινητοποίηση και ενθάρρυνση.

Προσαρμόζουμε τις δραστηριότητες σε όλα τα παιδιά ώστε να διασφαλίσουμε την ενεργητική συμμετοχή όλων των παιδιών και ιδιαίτερα αν υπάρχουν παιδιά με αναπηρία.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Σε ομάδα ενηλίκων, θα μπορούσαμε να το συνδυάσουμε με γιορτινή ατμόσφαιρα όπου θα ζητήσουμε να μαγειρέψουν και να φέρουν εδέσματα που θα μοιραστούν με συνοδεία μουσικής, από όλες τις χώρες, και θα γίνει μία ωραία γιορτή υποδοχής του νέου έτους.



### **Σημειώσεις**

Σύνδεση με το μάθημα της Γλώσσας

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Στυλιανού Νικολαΐδη

## ΤΙΤΛΟΣ: Γεια σου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη φράση «γεια σου» και να πουν «γεια σου» σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη (με εστίαση στις γλώσσες προέλευσής τους)
- να γίνουν τα πρώτα βήματα γνωριμίας και δημιουργίας ομάδας
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ λευκά χαρτόνια A4
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία και διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός σχηματίζει έναν κύκλο με τους μαθητές.
2. Λέει τη φράση «γεια σου» και ζητά από τους μαθητές να την επαναλάβουν.
3. Στη συνέχεια, λέει στο διπλανό του παιδί «γεια σου» και το παιδί του απαντά και το ίδιο. Η εκπαιδευτικός με ένα νεύμα το προτρέπει να χαιρετήσει και το διπλανό του παιδί με τον ίδιο τρόπο.
4. Αφού πουν όλα τα παιδιά στα ελληνικά τη φράση «γεια σου», η εκπαιδευτικός λέει «γεια σου» σε μία από τις γλώσσες προέλευσης των παιδιών και ακολουθείται η ίδια διαδικασία που ακολουθήθηκε και για τα ελληνικά.
5. Η ίδια διαδικασία πραγματοποιείται μέχρι να εξαντληθούν οι γλώσσες που μιλούν τα παιδιά της τάξης.
6. Ακολούθως, η εκπαιδευτικός γράφει σε ένα λευκό χαρτόνι A4 με μεγάλα γράμματα τη φράση «γεια σου» και ζητά από τα παιδιά να γράψουν σε αντίστοιχα χαρτόνια που θα τους δώσει τη φράση «γεια σου» στις γλώσσες τους.
7. Ζωγραφίζουμε και στολίζουμε τον χώρο στο χαρτί γύρω από τη φράση (αυτό μπορεί να γίνει και ομαδικά).
8. Κollάμε τα «γεια σου» μας με χαρτοταινία στους τοίχους της τάξης και ευχαριστούμε τα παιδιά για τη συμμετοχή τους, λέγοντας «γεια σου» σε όλες τις γλώσσες που ακούστηκαν και «ευχαριστώ».



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Εάν κάποια παιδιά δεν γνωρίζουν να γράφουν στις γλώσσες προέλευσής τους, η εκπαιδευτικός ζητά από πριν από κάποιο μεγαλύτερο παιδί ή ενήλικο να του γράψει τις αντίστοιχες φράσεις «γεια σου».



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.

Μπορούμε να αφιερώσουμε για τα μικρότερα παιδιά περισσότερο χρόνο για τη ζωγραφική του «γεια σου», ενώ για μεγαλύτερα μπορούμε να μειώσουμε τον σχετικό χρόνο.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Φοίβου Τσικλιά

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα αγαπημένα μου φρούτα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο που σχετίζεται με τα φρούτα
- να εξασκηθούν στην παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου και στις δύο γλώσσες (ελληνικά και μητρική γλώσσα)
- να εμπεδώσουν/χρησιμοποιήσουν επικοινωνιακά τις φράσεις «Ποια φρούτα σου αρέσουν;», «Ποιο είναι το αγαπημένο σου φρούτο;» καθώς και τις αντίστοιχες απαντήσεις τους
- να καλλιεργήσουν στάσεις και αντιλήψεις θετικές προς την πολυγλωσσία και τη σημαντικότητα όλων των γλωσσών
- να μάθουν να μαθαίνουν για τη γλώσσα μέσα από τη γλώσσα



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πολύχρωμα χαρτιά
- ✓ πολύχρωμα χαρτόνια
- ✓ εκτυπωτής



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30-45 λεπτά



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός, πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, προετοιμάζει την αίθουσα διδασκαλίας για εργασία σε ομάδες.
- ▶ Οργανώνει τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν.
- ▶ Προσεγγίζει σε προηγούμενα μαθήματα το σχετικό λεξιλόγιο.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες.
2. Μοιράζει σε κάθε μαθητή ένα χρωματιστό χαρτί με χρώμα της επιλογής του και εξηγεί ότι πρέπει να γράψουν σε δύο γλώσσες (ελληνικά & μητρική) τα 3 αγαπημένα τους φρούτα.
3. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα συγκεντρώνει σε ένα κοινό χαρτόνι τα φρούτα που έχουν γράψει τα μέλη της, σημειώνοντας τα ονόματά τους σε όλες τις γλώσσες των μελών.
4. Τα μέλη της ομάδας ζωγραφίζουν δίπλα στην ονομασία την εικόνα κάθε φρούτου ή ζητούν από την εκπαιδευτικό να τις εκτυπώσει.
5. Εργαζόμενοι σε ομάδες, οι μαθητές αλληλοβοηθούνται και αυτοί με τις ανώτερες γλωσσικές δεξιότητες υποστηρίζουν γλωσσικά τους υπόλοιπους, όπου χρειαστεί.
6. Κάθε ομάδα παρουσιάζει το κοινό χαρτόνι της στην τάξη.
7. Οι μαθητές διαβάζουν το όνομα κάθε φρούτου σε όλες τις γλώσσες που έχουν ήδη καταγράψει.
8. Οι υπόλοιποι μαθητές προσθέτουν την ονομασία κάθε φρούτου στις δικές τους γλώσσες, εάν αυτές δεν εμπεριέχονται σε όσες έχουν ήδη γραφτεί.
9. Η εκπαιδευτικός αναρτά τα χαρτόνια των ομάδων στον πίνακα, και καταμετρά πόσων μαθητών είναι αγαπημένο το κάθε φρούτο.
10. Τα δύο «επικρατέστερα» μπαίνουν σε ψηφοφορία προκειμένου η τάξη να επιλέξει το αγαπημένο της φρούτο.
11. Όταν αυτή η διαδικασία τελειώσει, η εκπαιδευτικός πυροδοτεί μια συζήτηση γύρω από τις χώρες και τις γλώσσες που αναφέρθηκαν εστιάζοντας στην παρότρυνση των μαθητών να παρουσιάσουν και να μοιραστούν στην τάξη τις



ομοιότητες στις ονομασίες των φρούτων που έχουν εντοπίσει.

**12.** Συμπερασματικά, σε όλη τη δραστηριότητα τονίζονται οι γλωσσικές ομοιότητες για ένα καθημερινό και εύχρηστο θέμα και ενθαρρύνονται οι μαθητές να μάθουν τα ονόματα των φρούτων στην ελληνική και σε άλλες γλώσσες.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός χρειάζεται να έχει προβλέψει για πιθανά προβλήματα που μπορεί να προκύψουν:

- διεξάγοντας μικρή έρευνα για τα γλωσσικά προφίλ και τις χώρες καταγωγής των μαθητών
- οργανώνοντας «μικτές» ομάδες με δυνατούς και αδύναμους μαθητές μαζί, με σκοπό τον επικουρικό ρόλο των πρώτων, και παροτρύνοντας όλους να συμμετέχουν ενεργά



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Εάν η εκπαιδευτικός εντοπίσει κατά την εξέλιξη του πρώτου σταδίου ότι οι ομάδες εντοπίζουν τα ίδια φρούτα ως αγαπημένα, αλλάζει επί τόπου τους κανόνες και ζητά 5 αγαπημένα φρούτα από κάθε ομάδα, προκειμένου να αυξηθεί η ποικιλία του λεξιλογίου που θα διαχειριστεί στην τάξη.

Εάν αντιθέτως οι μαθητές δυσκολεύονται να εντοπίσουν 3, μειώνει κατά 1 τον αριθμό.

Η παραπάνω δραστηριότητα εντάσσεται στα πλαίσια της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερη γλώσσα σε πολύγλωσσο εκπαιδευτικό περιβάλλον, χρησιμοποιώντας το γλωσσικό υπόβαθρο του συνόλου των μαθητών. Οι μαθητές στους οποίους απευθύνεται η δραστηριότητα είναι παιδιά πρόσφυγες/μετανάστες στις πρώτες τάξεις του δημοτικού (Α', Β') ηλικίας περίπου 6-8 ετών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παναγιώτας Μαλλιαρού

## ΤΙΤΛΟΣ: Η πόλη των ονείρων μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να συνεργαστούν σε ομάδες
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να εξοικειωθούν με πολύγλωσσες γραφές
- να καλλιεργήσουν θετική στάση προς τις άλλες γλώσσες
- να αναπτύξουν εξωστρέφεια στην κοινότητα



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ Η/Υ και προβολέας με λογισμικό παρουσιάσεων
- ✓ internet
- ✓ τετράδιο σημειώσεων
- ✓ μικρόφωνο και ηχεία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 3 διδακτικές ώρες: ένα συνεχόμενο δίωρο και μία ακόμη διδακτική ώρα

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των 2-3 ατόμων. Προτιμούμε να προέρχονται από διαφορετική χώρα.
2. Έχει σχεδιάσει από πριν ένα πρότυπο της δικής της πόλης για να τους εξηγήσει τι θέλει να κάνουν.
3. Το προβάλλει στον πίνακα του εργαστηρίου.
4. Περιλαμβάνονται πληροφορίες όπως: τρόπος μετάβασης, διαδραστικός χάρτης, διαμονή, εστιατόρια για φαγητό, αξιοθέατα, σημεία ενδιαφέροντος, διασκέδασης, τοπικά προϊόντα. Ο οδηγός θα εμπλουτιστεί φυσικά με εικόνες.
5. Ζητάμε από τις ομάδες να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν σε ένα έγγραφο τον οδηγό της πόλης που επιλέγουν για το ταξίδι τους.
6. Επίσης, να γράψουν στα ελληνικά ή/και στις γλώσσες προέλευσής τους, εφόσον γνωρίζουν να γράφουν.
7. Στο τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τα ψηφιακά έργα τους στην τάξη.
8. Οι ομάδες επιλέγουν μετά από ολιγόλεπτη συζήτηση την πόλη προορισμού.
9. Σχεδιάζουν το ταξίδι τους και αναζητούν πληροφορίες για τον τρόπο και χρόνο ταξιδιού τους.
10. Δημιουργούν ένα έγγραφο και αρχίζουν τη δημιουργία του ταξιδιωτικού οδηγού τους χρησιμοποιώντας και τα ελληνικά αλλά και τη μητρική τους γλώσσα.
11. Βρίσκουν προτεινόμενα ξενοδοχεία και όποια πληροφορία κρίνουν ότι χρειάζεται. Η σελίδα του Google translate αλλά και η σελίδα της Google Maps δίνεται ως βοηθητικό εργαλείο. Αποθηκεύουν μετά από αναζήτηση στον Η/Υ φωτογραφίες που θα χρησιμοποιήσουν καθώς και την πηγή τους για βιβλιογραφική αναφορά.
12. Επεμβαίνουμε όταν υπάρχουν ανυπέρβλητες δυσκολίες. Ελέγχουμε τον χρόνο και προχωρούμε.
13. Η εργασία θα τελειώσει σε δύο διδακτικές ώρες και η παρουσίαση σε μία ακόμη διδακτική ώρα. Οι μαθητές γνωρίζουν από την αρχή τον χρόνο υλοποίησής της.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Ο δισταγμός των πολύγλωσσων μαθητών που γρήγορα όμως με τη συμμετοχή τους ξεπερνιέται. Εάν δε γνωρίζουν κάποια λέξη βοηθάμε κι εμείς. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, ενθαρρύνουμε τους μαθητές να συμμετέχουν και παρέχουμε βοήθεια όπου χρειάζεται. Παρατηρούμε αν συμμετέχουν όλα τα μέλη των ομάδων στην εργασία.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Ανάλογα με τον βαθμό εξοικειώσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.

Σε διαφορετική σύνθεση πολυγλωσσίας ή μεγαλύτερα ηλικιακά παιδιά, θα πρέπει να έχουμε φροντίσει να προσαρμόσουμε αντίστοιχα το μάθημά μας.



### **Σημειώσεις**

Μάθημα: Πληροφορική Α΄ Γυμνασίου – Μαθαίνω την επεξεργασία Κειμένου\_ «Ταξίδι στην πόλη που θέλω»

Ομάδα στόχος: Τμήμα Α1 της Α΄ τάξης Γυμνασίου, με ετερογενή σύνθεση από μαθητές από την Ελλάδα, την Αλβανία αλλά και μαθητές πρόσφυγες από Συρία, Κουρδιστάν και Αφγανιστάν.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Κορνηλίας Ιωαννίδου, της Μαλαματής Κωνσταντινίδου,  
της Μαρίας Σοφινίδου, του Χαράλαμπου Σιμιτσή και της Μαρίας Τόλη

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολυγλωσσικά μαζί για το περιβάλλον



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν τη σημασία των εγκλίσεων
- να γνωρίσουν παράγοντες μόλυνσης του περιβάλλοντος
- να μάθουν για την ανακύκλωση
- να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα περιβαλλοντικής ρύπανσης
- να προτείνουν λύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος
- να συνεργαστούν για τη δημιουργία πινακίδων ευαισθητοποίησης του κοινού
- να χαλαρώσουν και να απολαύσουν τη διαδικασία



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πεπιεσμένα χαρτιά για τη δημιουργία πινακίδων
- ✓ ξύλα για να μπορέσουν να τοποθετηθούν στην παραλία
- ✓ A4 ή A3 για τη δημιουργία αφισών
- ✓ εκτυπώσεις ή απεικονίσεις ανακυκλώσιμων υλικών στις οποίες αναγράφεται η λέξη στις γλώσσες προέλευσης των παιδιών



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45-60 λεπτά



## Προετοιμασία

- Η δραστηριότητα που περιγράφεται παρακάτω είναι πολυγλωσσική και αφορά τη δημιουργία πινακίδων και αφισών ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας σε θέματα που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και ένα παιχνίδι με θέμα την ανακύκλωση.
- Η δραστηριότητα συνδέεται με το αναλυτικό πρόγραμμα και αφορά στην πρώτη ενότητα της Ε' δημοτικού «ο φίλος μας το περιβάλλον» (α' τεύχος). Οι πινακίδες είναι γραμμένες σε όλες τις γλώσσες προέλευσης των παιδιών μεταναστευτικής ή προσφυγικής προέλευσης που φοιτούν στην τάξη ή το σχολείο.
- Το παιχνίδι παίζεται χρησιμοποιώντας λέξεις στις γλώσσες προέλευσης των παιδιών.

## Διαδικασία διεξαγωγής

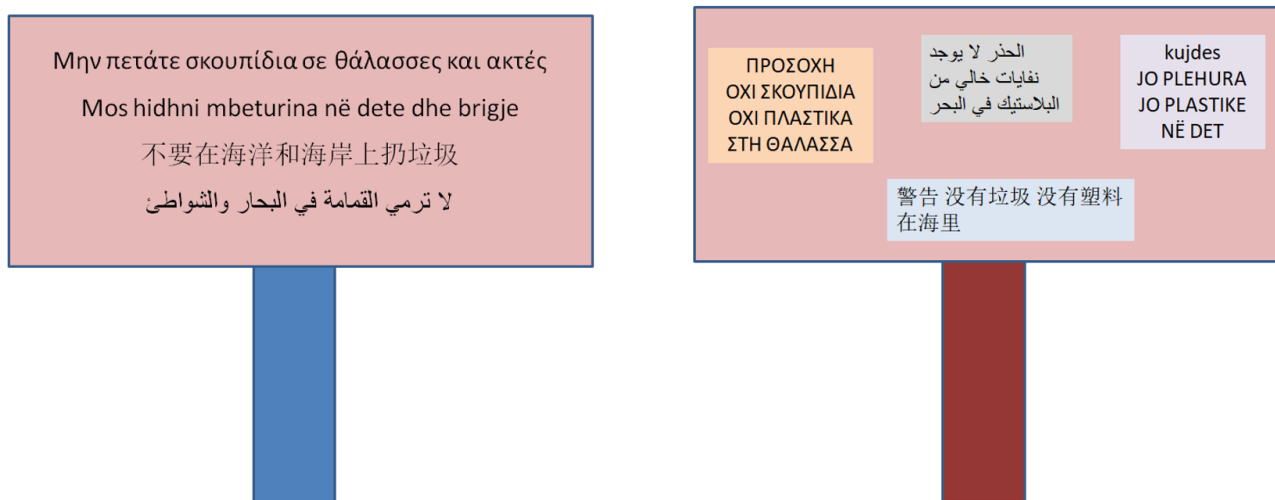


1. Η εκπαιδευτικός ευαισθητοποιεί τους μαθητές μέσα από τη συζήτηση των άρθρων του βιβλίου της γλώσσας Ε' Δημοτικού για τη μόλυνση της θάλασσας και την άσκηση 4 του βιβλίου που παρουσιάζει τον γλάρο, πρωταγωνιστή της οργάνωσης HELMEPA, ο οποίος παροτρύνει τα παιδιά να διατηρούν καθαρές τις θάλασσες και τις ακτές.
2. Στη συνέχεια, ακολουθεί συζήτηση σχετικά με τη ρίψη σκουπιδιών στις παραλίες αλλά και την ορθή διαχείριση των σκουπιδιών.
3. Χρησιμοποιούνται παράλληλα ως εποπτικό υλικό εικόνες από το διαδίκτυο. Στη συνέχεια, τα παιδιά ενθαρρύνονται να δημιουργήσουν πινακίδες που θα αφήσουμε στην παραλία Αρετσού όπου θα οργανώσουμε εκπαιδευτική εκδρομή και αφίσες για την ευαισθητοποίηση του κόσμου και το κάλεσμα για ορθή χρήση σκουπιδιών.
4. Προτείνεται η χρήση μηνυμάτων σε διάφορες γλώσσες μιας και η κοινωνία μας είναι πολυγλωσσική και θέλουμε να μπορούν να λάβουν το μήνυμα όλοι.
5. Επίσης, τα λόγια συνοδεύουν εικαστικές δημιουργίες των παιδιών.



**6.** Οι μαθητές χωρίζονται σε ανομοιογενείς ομάδες και αναλαμβάνουν να γράψουν συνθήματα για τη διατήρηση της καθαριότητας της παραλίας και αφίσες για τη σωστή διαχείριση των απορριμμάτων σε όσες περισσότερες γλώσσες γνωρίζουν.

**7.** Μπορούν να χρησιμοποιήσουν και το διαδίκτυο για τη μετάφραση στις γλώσσες που μιλιούνται από τα μέλη της κοινωνίας μας. Η δραστηριότητα αναμένεται να διαρκέσει 35 λεπτά.



**8.** Τα επόμενα 20 λεπτά τα παιδιά καλούνται να καθίσουν σε κύκλο, εκτός από ένα παιδί που είναι όρθιο στη μέση, για να παίξουν το παιχνίδι της ανακύκλωσης που βασίζεται στο παιχνίδι ενεργοποίησης της ομάδας «φρουτοσαλάτα».

**9.** Σε κάθε παιδί ορίζεται να έχει ένα από τα τρία ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, πλαστικό, γυαλί) που μοιράζονται σε όλα τα παιδιά.

**10.** Το παιδί που είναι στη μέση μπορεί να φωνάξει ένα από τα τρία υλικά. Έτσι, τα παιδιά τα οποία θα έχουν το συγκεκριμένο υλικό θα σηκωθούν από την καρέκλα τους και θα αλλάξουν θέση. Το παιδί που είναι στη μέση μπορεί να φωνάξει και «ανακύκλωση» σε όποια γλώσσα επιθυμεί.

**11.** Με την εντολή της ανακύκλωσης όλα τα παιδιά πρέπει να αλλάξουν θέση. Σκοπός του μεσαιού παιδιού είναι να βρει κι αυτό μια θέση να κάτσει έτσι ώστε άλλο παιδί να χάσει τη θέση του και να βρεθεί στη μέση.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

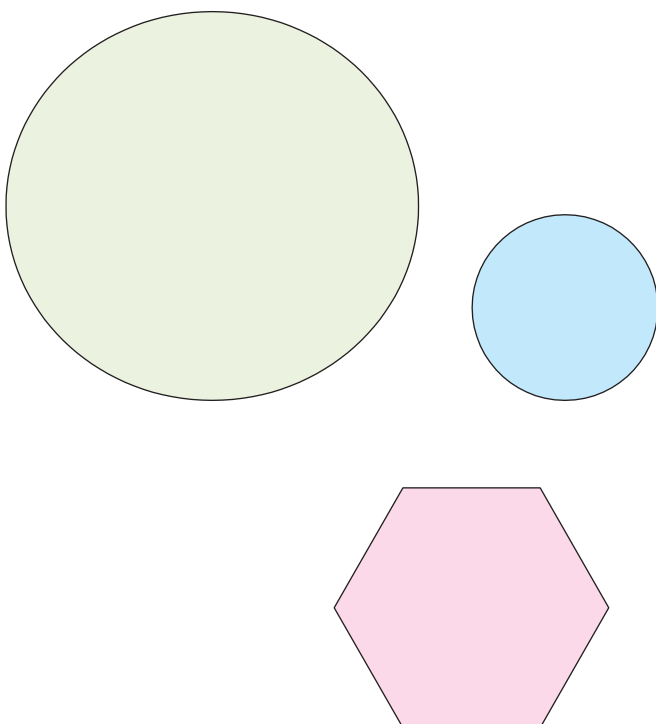
Εναλλακτικά, για την προετοιμασία του παιχνιδιού θα μπορούσαν τα ίδια τα παιδιά να αναζητήσουν τις λέξεις που σχετίζονται με την ανακύκλωση στο google translator ή σε λεξικά και να φτιάξουν την αφίσα για την τάξη ή τον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου και, στη συνέχεια, να παίξουν το παιχνίδι.

Επίσης, θα μπορούσαν να επιλέξουν ένα σύνθημα και να βγουν με πλακάτ να το φωνάξουν στην αυλή σε όσες περισσότερες γλώσσες μπορούν ώστε να απευθύνονται σε όλα τα άτομα μεταναστευτικής ή προσφυγικής προέλευσης.



### **Σημειώσεις**

Ομάδα στόχος: Ε' δημοτικού





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Άννας Καλαντίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τα χρώματα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναγνωρίζουν τα χρώματα σε διάφορες γλώσσες
- να χρησιμοποιούν τυποποιημένες εκφράσεις και απλό λεξιλόγιο για να απαντούν σε απλά ερωτήματα στην ξένη γλώσσα
- να γνωρίζουν ότι οι γλώσσες συνδέονται μεταξύ τους με τις λεγόμενες σχέσεις «συγγένειας»
- να αποδέχονται θετικά τη γλωσσική ή πολιτισμική πολυμορφία



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ 4 Βίντεο (Youtube)
- ✓ ηλεκτρονικός υπολογιστής
- ✓ πλαστικοποιημένες καρτέλες με τα χρώματα στις 5 γλώσσες
- ✓ σημαίες των 5 χωρών
- ✓ φύλλο εργασίας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός μπορεί να ξεκινήσει με την ακόλουθη ερώτηση: «Ποιες γλώσσες μιλάτε/μαθαίνετε;»
2. Με την ερώτηση αυτή, θα γίνει μια αρχική αναγνώριση του γλωσσικού ρεπερτορίου των παιδιών, και θα εντοπιστούν τα ιδιαίτερα γλωσσικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους.
3. Προτείνεται η εκπαιδευτικός, με τη βοήθεια συλλόγων ή γονέων, να βρει βίντεο στις διάφορες γλώσσες για τα χρώματα προκειμένου να τα εντάξει στη δραστηριότητα για να αξιοδοτήσει τα γλωσσικά ρεπερτόρια των μαθητών.
4. Ενδεικτικά, η εκπαιδευτικός προβάλλει 4 βίντεο στους μαθητές:

**ΓΑΛΛΙΚΑ:** <https://youtu.be/m50U33brThk>

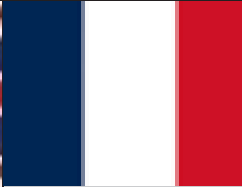
**ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ:** <https://youtu.be/WZI3J3DP2cY>

**ΑΓΓΛΙΚΑ:** <https://youtu.be/ybt2jhCQ3IA>

**ΟΥΚΡΑΝΙΚΑ:** [https://youtu.be/NKVty\\_aBpEI](https://youtu.be/NKVty_aBpEI)

5. Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες παρατηρούν προσεκτικά τα βίντεο, αναγνωρίζουν τις γλώσσες που παρουσιάζονται και κρατούν σημειώσεις.
6. Γίνεται μια συζήτηση όπου οι ομάδες συγκρίνουν τα αποτελέσματά τους.
7. Η εκπαιδευτικός κατευθύνει τη συζήτηση με σκοπό οι μαθητές να κατανοήσουν ταδιαφορετικά αλφάβητα, τις ομοιότητες και τις διαφορές τους (π.χ. Rouge Червоний Rot «Αναγνωρίζετε κανένα κοινό γράμμα στις λέξεις;», «Πώς φαντάζεστε ότι μπορεί να προφέρεται;»)
8. Η εκπαιδευτικός έχει εκτυπώσει και πλαστικοποιήσει το απαιτούμενο υλικό σε καρτέλες, δηλαδή τα χρώματα στις 5 γλώσσες, τις σημαίες των 5 χωρών καθώς και τον πίνακα.
9. Οι ομάδες διαχωρίζουν τα χρώματα της κάθε γλώσσας, τα τοποθετούν στον πίνακα, τοποθετώντας και την αντίστοιχη σημαία<sup>1</sup>.
10. Τα παιδιά συγκρίνουν τις γλώσσες. Βρίσκουν ορθογραφικές, φωνολογικές ομοιότητες και διαφορές.

<sup>1</sup> Για τη γλώσσα και την αναπαράσταση της είναι σημαντικό να μην υπάρχει απαραίτητα σημαία, μπορούμε με τη βοήθεια των μαθητών να βρούμε αντίστοιχη εικόνα που θα αντιστοιχεί στη γλώσσα.

|                                                                                   |                                                                                   |                                                                                   |                                                                                    |                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  |  |  |
| ΕΛΛΗΝΙΚΑ                                                                          | ENGLISH                                                                           | FRANÇAIS                                                                          | DEUTSCH                                                                            | УКРАЇНСЬКА                                                                          |
| Κόκκινο                                                                           | red                                                                               | rouge                                                                             | rot                                                                                | Червоний                                                                            |
|                                                                                   |                                                                                   |                                                                                   |                                                                                    |                                                                                     |
|                                                                                   |                                                                                   |                                                                                   |                                                                                    |                                                                                     |

1. Για **2η δραστηριότητα** η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά ένα φύλλο εργασίας στο οποίο διακρίνουν διαφορές και ομοιότητες στον τρόπο που γράφεται και προφέρεται μια λέξη σε όλες τις γλώσσες.
2. Αρχικά, το συμπληρώνουν ατομικά και στη συνέχεια συζητούν όλοι μαζί τις απαντήσεις. Π.χ.

**ΠΟΙΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΕΝΤΟΠΙΖΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΧΡΩΜΑ;**

Блакитний  
Bleu  
μπλε

Gelb  
Yellow  
jaune

3. Στη συνέχεια, παίζουν το παιχνίδι «Βρίσκω τη λέξη που δεν ταιριάζει».
  4. Η εκπαιδευτικός μοιράζει κάρτες με 4 λέξεις. Οι 3 λέξεις έχουν την ίδια σημασία και η τέταρτη δεν ταιριάζει.
  5. Η ομάδα που θα βρει πρώτη την λέξη που δεν ταιριάζει και την προφέρει σωστά κερδίζει την κάρτα.
  6. Όποια ομάδα συγκεντρώσει τις περισσότερες κάρτες είναι η νικήτρια.
- Π.χ.

jaune  
Жовтий  
rouge  
gelb



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Για τα μικρά παιδιά θα μπορούσαμε αντί για τις δραστηριότητες 2 και 3 να κάνουμε ένα φύλλο εργασίας με αντιστοιχίσεις (χρωμάτων και λέξεων) και μία δραστηριότητα ζωγραφικής (ζωγραφίζουν κάθε αντικείμενο με το χρώμα που γράφει).



### **Σημειώσεις**

#### **Μέθοδος εργασίας**

Ομαδοσυνεργατική (χωρισμός σε ομάδες) αλλά και ατομική.

#### **Γλωσσικές δραστηριότητες**

- Παραγωγή Προφορικού και Γραπτού Λόγου.
- Οπτικοακουστική κατανόηση

#### **Γλωσσικές ικανότητες**

- Ανάπτυξη λεξιλογίου σχετικά με τα χρώματα
- Σημασιολογική
- Ορθογραφική
- Φωνολογική

Οι μαθητές έχουν διδαχθεί τα χρώματα στην ελληνική γλώσσα.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βασιλικής Δεληγκάρη

## ΤΙΤΛΟΣ: Παρουσίαση πολυγλωσσικής βιογραφίας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν λέξεις έξω από τη μητρική τους γλώσσα, που σχετίζονται με την παρουσίαση (όνομα, γλώσσες, χώρες, χαιρετισμός)
- να εξοικειωθούν με τα τρία ρηματικά πρόσωπα του ενικού της γλώσσας της χώρας όπου διαμένουν, αλλά και με ρήματα διαφορετικών γλωσσών
- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια
- να γνωριστούν καλύτερα και να αναπτύξουν αίσθημα εκτίμησης μεταξύ τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ φωτοτυπία μιας παλάμης με τα 5 δάχτυλα
- ✓ φωτοτυπία με τις ερωτήσεις
- ✓ σφυρίχτρα για την εκκίνηση της δραστηριότητας
- ✓ πράσινο σημαιάκι για τον μαθητή που θα ολοκληρώσει πρώτος την διαδικασία των ερωτήσεων
- ✓ χρωματιστοί маркаδόροι
- ✓ αυτοκόλλητα διπλής όψης, αντί για καρφίτσες και πινέζες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- ▶ Όσον αφορά την τάξη θα πρέπει οι μαθητές να μην έχουν πάνω στο θρανίο τους αλλά πράγματα εκτός από τους μαρκαδόρους και τις φωτοτυπίες που θα τους δώσει η εκπαιδευτικός ξεκινώντας την δραστηριότητα, ώστε να μην υπάρχουν αντικείμενα (βιβλία, μπουκάλια) που μπορεί να πέσουν ή να εμποδίζουν (τσάντα σε σημείο που να δυσκολεύει την μετακίνηση μέσα στην τάξη) τους μαθητές κατά την διάρκεια υλοποίησης της δραστηριότητας.
- ▶ Επίσης, θα πρέπει η εκπαιδευτικός να έχει χρωματιστούς μαρκαδόρους σε περίπτωση που κάποιος μαθητής δεν έχει.
- ▶ Να έχει 2 παραπάνω φωτοτυπίες (παλάμης/ερωτήσεων) από τον αριθμό των μαθητών της τάξης σε περίπτωση που υπάρξει κάποιο ατύχημα και χρειαστεί να δώσει και 2η φωτοτυπία σε μαθητή.
- ▶ Η πράσινη σημαία να τοποθετηθεί σε εμφανές σημείο μέσα στην τάξη στο οποίο να έχουν πρόσβαση όλα τα μέλη της τάξης.
- ▶ Τέλος, να είναι καθαρό ένα σημείο του τοίχου της τάξης, για να τοιχοκολλήσει κάθε μαθητής τη φωτοτυπία της παλάμης του συμπληρωμένη.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός εξηγεί εν συντομία στους μαθητές τη διαδικασία υλοποίησης της δραστηριότητας.
2. Μοιράζει στα παιδιά τη φωτοτυπία με την παλάμη και ζητάει από τα παιδιά να επιλέξουν ένα χρώμα και να γράψουν τις γλώσσες που μιλάνε και έπειτα να επιλέξουν ένα άλλο χρώμα για τις γλώσσες που θέλουν να μάθουν στο δάχτυλο κάθε παλάμης<sup>1</sup>.
3. Όταν τελειώνουν, κάθε μαθητής παρουσιάζει στην ολομέλεια της τάξης την παλάμη του ως εξής (Μιλάω ελληνικά, αγγλικά, αλβανικά..., θέλω να μάθω ρωσικά...).
4. Στη συνέχεια, κολλάνε τις παλάμες στο τοίχο.
5. Έπειτα, ο εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά τις φωτοτυπίες με τις ερωτήσεις (Φτου και βγαίνω!) και τους ζητάει να κινηθούν στο χώρο με τη φωτοτυπία και να πάρουν υπογραφές (απαντήσεις) από τουλάχιστον 3 συμμαθητές τους θέτοντάς τους τις ερωτήσεις της φωτοτυπίας μέχρι να συμπληρωθούν όλες οι ερωτήσεις.

<sup>1</sup> Η δραστηριότητα έχει αντληθεί από το επιμορφωτικό υλικό της ενότητας «Γλωσσική Ενσυναίσθηση» (Γάτση, 2021-2022). Αναλυτικότερα βλ. διδακτορική διατριβή Γάτση (2022), <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/51314>

6. Σε αυτό το στάδιο της δραστηριότητας, τα παιδιά κινούνται στον χώρο μέχρι να συμπληρωθεί η φωτοτυπία και το κάθε κουτάκι με υπογραφές.
7. Ο πρώτος που θα συμπληρώσει όλες τις απαντήσεις τρέχει και σηκώνει την πράσινη σημαία δηλώνοντας με αυτόν τον τρόπο στην ολομέλεια της τάξης τον τερματισμό της διαδικασίας.
8. Έπειτα, η εκπαιδευτικός ζητάει από την ομάδα να σχηματίσουν κύκλο, ώστε να χειροκροτήσουν όλοι τον πρώτο.
9. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός απευθύνεται στον νικητή και κάνει τις ερωτήσεις της φωτοτυπίας ως εξής:
10. Ποιος μιλάει άλλες γλώσσες εκτός από τα ελληνικά;
11. Ο νικητής λέει την απάντηση και, στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός, για να επιβεβαιώσει την απάντηση, ζητάει από τον συγκεκριμένο μαθητή να πει τις μέρες τις εβδομάδας στις 3 γλώσσες που γνωρίζει π.χ. -Ο Αρμπέρ. -Αρμπέρ, πες μας τις μέρες τις εβδομάδας στις γλώσσες που γνωρίζεις.
12. Μετά την προφορική αναφορά του μαθητή, η εκπαιδευτικός ζητάει από την ολομέλεια της τάξης να τον χειροκροτήσουν.
13. Έπειτα, παροτρύνει υπάρχει κάποιο από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας που έχει συγκρατήσει τις μέρες ή κάποιες από τις μέρες που είπε ο συμμαθητής τους προηγουμένως να επαναλάβει όσα θυμάται έχοντας και τη βοήθεια του συμμαθητή του που γνωρίζει.
14. Στην περίπτωση που υπάρχει κάποιο μέλος της ομάδας που θα επαναλάβει όσα θυμάται, ζητάει από την ολομέλεια της τάξης να τον/την χειροκροτήσουν μόλις ολοκληρώσει.
15. Η ίδια διαδικασία χρησιμοποιείται για όλες τις υπόλοιπες ερωτήσεις της φωτοτυπίας.
16. Στο τέλος, αφού έχουν απαντηθεί όλες οι ερωτήσεις της φωτοτυπίας η εκπαιδευτικός ζητάει από κάθε παιδί να κάνει ένα βήμα μπροστά από τον κύκλο και να απαντήσει σε οποιαδήποτε από τις ερωτήσεις της φωτοτυπίας σε πρώτο πρόσωπο.
17. Οι υπόλοιποι επαναλαμβάνουν σε 3ο πρόσωπο. Π.χ. Εγώ θέλω να μάθω άλλες γλώσσες - Αυτός θέλει να μάθει άλλες γλώσσες - Αυτή θέλει να μάθει άλλες γλώσσες.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Θα πρέπει η εκπαιδευτικός να επιβεβαιώσει ότι το κάθε παιδί της ολομέλειας της τάξης καταλαβαίνει τις ερωτήσεις.

Επίσης, ως εκπαιδευτικός, ο ρόλος της κατά τη διάρκεια υλοποίησης της άσκησης πρέπει είναι υποστηρικτικός, διακριτικός και να διευκολύνει τους μαθητές στην ομαλή υλοποίηση της δραστηριότητας.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να ενθαρρύνει την αποδοχή με χειροκρότημα από την ολομέλεια της τάξης όταν ο μαθητής παρουσιάζει, ώστε να νιώσει την αποδοχή από τους συμμαθητές του.

Ακόμα, σε ορισμένα στάδια της υλοποίησης της δραστηριότητας μπορεί να παροτρύνει κάποιον μαθητή που διστάζει να πάρει το λόγο και να επαναλάβει κάποιες λέξεις από μια γλώσσα που δεν γνωρίζει και τον ενδιαφέρει να μάθει.

Τέλος, όταν τα παιδιά κάνουν ένα βήμα μπροστά δεν κάνει διορθώσεις προφοράς, σύνταξης ή λεξιλογίου.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει μαθητές που είναι νέοι στην τάξη και προέρχονται από άλλη χώρα και δεν μπορούν να γράψουν ακόμη στα ελληνικά να χρησιμοποιήσουν τις γλώσσες προέλευσής τους.

Έχοντας αντλήσει πληροφορίες από το myschool για τις χώρες προέλευσης των μαθητών που έχει στην τάξη, προσαρμόζει ανάλογα τις ερωτήσεις του φύλλου εργασίας, ώστε μέσα από αυτήν τη δραστηριότητα να δημιουργήσει έναν δίαυλο επικοινωνίας και συνεργασίας με τους υπόλοιπους συμμαθητές της τάξης, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην ομαλότερη και γρηγορότερη προσαρμογή τους στο νέο σχολικό περιβάλλον, και όχι μόνο.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Σοφίας Σπύρου

## ΤΙΤΛΟΣ: Δίνοντας οδηγίες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με βασικές οδηγίες καθημερινής εργασίας (Ανοίγω το βιβλίο, Κλείνω το βιβλίο, Σηκώνω το χέρι, Κάθομαι, Γράφω, Κυκλώνω, Κόβω, Χρωματίζω, κ.λπ.) στην ελληνική γλώσσα
- να εξοικειωθούν με τις υπόλοιπες γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ μεγάλες έγχρωμες καρτέλες με την οδηγία στα ελληνικά και αντίστοιχη εικονογράφηση
- ✓ μικρές καρτέλες για συγγραφή της οδηγίας στη μητρική γλώσσα
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

- Η εκπαιδευτικός πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας εκτυπώνει τις έγχρωμες καρτέλες σε μέγεθος Α3 και τοποθετεί τις καρτέλες της τάξης σε διάταξη κύκλου.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Αρχικά, ζητάει από τους μαθητές να καθίσουν στις καρέκλες.
2. Στη συνέχεια, τους ενημερώνει για τις βασικές οδηγίες καθημερινής εργασίας. Για κάθε βασική οδηγία:
  3. Δείχνει την εικονογραφημένη καρτέλα με την οδηγία.
  4. Λέει την οδηγία στα ελληνικά.
  5. Ζητάει από τους μαθητές να την επαναλάβουν στα ελληνικά και τους προτρέπει να την αναφέρουν και στη μητρική τους γλώσσα.
  6. Στη συνέχεια, μοιράζει τις μικρές καρτέλες και τους μαρκαδόρους στους μαθητές και τους ζητάει να γράψουν τις οδηγίες στη μητρική τους γλώσσα.
  7. Η εκπαιδευτικός τοποθετεί σε τοίχο της τάξης τις εικονογραφημένες καρτέλες και ζητάει από τους μαθητές να προσθέσουν κάτω από την κάθε καρτέλα την οδηγία σε όλες τις γλώσσες που μιλιούνται στην τάξη.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός δεν διορθώνει γλωσσικά λάθη.

Να μην γνωρίζουν οι μαθητές τις αντίστοιχες εκφράσεις στη γλώσσα καταγωγής τους.

Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τη συμμετοχή όλων των μαθητών, ακόμη και αν αυτή είναι μικρή.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Η δραστηριότητα μπορεί να εφαρμοστεί με μαθητές μικρής αλλά και μεγαλύτερης ηλικίας.

Σε περίπτωση που οι μαθητές δεν γνωρίζουν γραφή, η εκπαιδευτικός τους δίνει έτοιμες καρτέλες με εκτυπωμένες τις οδηγίες στη μητρική γλώσσα των μαθητών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Σακοράφα και της Μαρίας Στραντζάλη

## ΤΙΤΛΟΣ: Ο Γύρος του Κόσμου σε 80 Μέρες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να καλλιεργηθούν δεξιότητες της ανακάλυψης
- να αναπτυχθεί η ενσυναίσθηση
- να αντιληφθούν οι μαθητές τις γλώσσες ως ένα γλωσσικό συνεχές
- να εξοικειωθούν με τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις γλώσσες
- να εκδηλώσουν άνοιγμα στη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία, στους ανθρώπους διαφορετικών εθνικοτήτων
- να αποδεχτούν την ετερότητα ως πηγή πλούτου
- να προωθηθεί η επικοινωνία και το δέσιμο της ομάδας
- να επιδιωχθεί η διασκέδαση σε ένα πλαίσιο βιωματικής μάθησης
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να πουν ποιες γλώσσες μιλούν.
2. Οι αναφερόμενες γλώσσες καταγράφονται σε μια μεγάλη καρτέλα, με διαφορετικά χρώματα η καθεμία.
3. Μοιραζόμαστε εμπειρίες για τις γλώσσες που γνωρίζουμε.
4. Κάθε πρωί ενθαρρύνονται καθημερινοί χαιρετισμοί σε όλες τις ομιλούμενες γλώσσες των μαθητών.
5. Οι φράσεις καταγράφονται σε καρτέλες που αναρτώνται στην τάξη.
6. Συζητάμε και τους τρόπους -κινησιολογία- κάθε χαιρετισμού, τους οποίους εξασκούμε σε ομάδες.
7. Για να ενισχύσουμε την ανάδυση του γραμματισμού, τοποθετούμε καρτέλες με τα αντικείμενα της τάξης στις γλώσσες των μαθητών, με διαφορετικό χρώμα για κάθε γλώσσα.
8. Οι μαθητές με την κατάλληλη καθοδήγηση τοποθετούν τις καρτέλες στα αντίστοιχα αντικείμενα.

## Πολυγλωσσική βιβλιοθήκη

9. Εμπλουτίζουμε τη βιβλιοθήκη μας με βιβλία και λεξικά στις γλώσσες των παιδιών της τάξης. Έτσι, όλες οι γλώσσες συμμετέχουν ισότιμα στη βιβλιοθήκη μας και προωθούμε το αίσθημα της γλωσσικής δημοκρατίας.

## Πολυγλωσσικά ομαδικά παιχνίδια

10. Σε ομαδικά παιχνίδια, όπως «η φρουτοσαλάτα», χρησιμοποιούμε τις γλώσσες των μαθητών της τάξης.

## Ενδεικτικές γλώσσες

11. Αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, αραβικά, ινδικά, κινέζικα, γιαπωνέζικα
12. Με αφορμή το παραμύθι του Ιούλιου Βερν, παρουσιάζουμε στα παιδιά ένα power point με την διαδρομή του γνωστού ήρωα Φιλέα Φογκ.
13. Σε κάθε διαφάνεια, τα παιδιά βλέπουν μια ή δύο λέξεις και προσπαθούμε να αναγνωρίσουμε ποια είναι η ελληνική και έπειτα να ονομάσουμε τη/τις γλώσσα/ες που δεν γνωρίζουμε π.χ.:

London – Λονδίνο

السويس - Σουέζ

मुंबई - Bombay – Βομβάη

14. Στη συνέχεια, παίζουν ένα παιχνίδι μνήμης. Συγκεκριμένα, η εκπαιδευτικός δίνει στα παιδιά κάρτες με τις λέξεις στα διάφορα αλφάβητα και την ονομασία τους στα ελληνικά. Γυρίζει τις κάρτες ανάποδα και ξεκινάει το παιχνίδι. Οι κάρτες μένουν ανοιχτές όταν γίνεται σωστά η αντιστοίχιση. Το παιχνίδι τελειώνει με ζωγραφική.
15. Στο τέλος της δραστηριότητας μπορούν να εκθέσουν τις ζωγραφιές στους τοίχους της τάξης.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, δεν διορθώνει η εκπαιδευτικός γλωσσικά λάθη. Συνίσταται η εργασία σε ομάδες. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει και επιβραβεύει όλους τους μαθητές για τη συνεισφορά τους.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Για παιδιά που είναι μικρότερα μπορεί να μειωθεί ο αριθμός των λέξεων.

Ανάλογα με τον βαθμό εξοικείωσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.



### **Σημειώσεις**

Ενδεικτική τάξη είναι η Β' Δημοτικού.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Στυλιανού Ιωαννίδη

## ΤΙΤΛΟΣ: αναγνώριση συναισθημάτων – αυτοέλεγχος



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορούν να κατανοούν τη μη λεκτική συμπεριφορά
- να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα
- να διαχειρίζονται τα αρνητικά τους συναισθήματα παραγωγικά



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ καρτέλες συναισθημάτων
- ✓ μαρκαδόροι και ξυλομπογιές
- ✓ ένα κουτί
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ χάρτινο σύννεφο
- ✓ υλικό δραστηριοτήτων



**Ενδεικτικός χρόνος:** 60 - 90 λεπτά



## Προετοιμασία

Η εκπαιδευτικός πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας:

- Εκτυπώνει τις καρτέλες των συναισθημάτων και το υπόλοιπο υλικό.
- Αφού έχουμε διδάξει τις λέξεις **ηφαίστειο (κυριολεκτικά και μεταφορικά), συναισθήματα, ενσυναίσθηση, οργή, θυμός, ενόχληση, ηρεμία, χαρά** εξηγούμε στα παιδιά ότι σήμερα θα μιλήσουμε για τα συναισθήματα και ότι θα μάθουμε να τα αναγνωρίζουμε στα **ελληνικά, παράλληλα μεταφράζοντας και στη γλώσσα τους**.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Χωρίζουμε τα παιδιά σε μεικτές ομάδες.
2. Ένα παιδί από κάθε ομάδα τραβάει από μία καρτέλα από το κουτί. Μετά προσπαθεί να μιμηθεί χωρίς να μιλήσει το συναισθήμα που βλέπει (Δραματοποίηση) και η ομάδα του πρέπει να το μαντέψει.
3. Αφού το βρουν, η καρτέλα τοποθετείται σε ένα μεγάλο χάρτινο σύννεφο που έχουμε κατασκευάσει μέσα στην τάξη έτσι ώστε να είναι ορατή από όλα τα παιδιά.
4. Δίνεται στο κάθε παιδί ένα φύλλο εργασίας με τα κενά πρόσωπα και πρέπει κοιτώντας το σύννεφο να ζωγραφίσουν τις εκφράσεις που τους υποδεικνύονται.
5. Σηκώνεται κυκλικά ένα παιδί από κάθε ομάδα και τραβάει μια καρτελίτσα.
6. Πρέπει χωρίς να μιλήσει να αναπαραστήσει τη μικρή ιστορία στην ομάδα του και κυρίως να τους βοηθήσει να μαντέψουν το συναισθήμα του.
7. Τις ιστορίες αυτές καλό είναι να τις εμπλουτίσουμε με γεγονότα από τη δική μας καθημερινότητα με τα παιδιά. Π.χ. Ο δάσκαλος κατηγορεί τον Βασίλη ότι μουτζούρωσε στο διάλειμμα το τετράδιο της συμμαθήτριάς του της Φατιμά. Εκείνος επιμένει ότι είχε βγει στην αυλή. Ο δάσκαλος τον απειλεί ότι θα πάει στον Διευθυντή. Ο Βασίλης ξέρει ότι έχει δίκιο. Πώς νιώθει ο Βασίλης;

### I. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΦΟΡΤΙΣΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ (ΑΤΟΜΙΚΑ):

Δίνεται στο κάθε παιδί ένα φύλλο εργασίας «Νιώθω..... όταν.....»

### II. ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΘΥΜΟΥ (ΑΤΟΜΙΚΑ):

Συζητάμε με τα παιδιά ποια είναι τα πιο δύσκολα συναισθήματα να διαχειριστεί κανείς και ποια από αυτά έχουν και επιπτώσεις στους άλλους. Εστιάζουμε στον θυμό και ζητάμε από τα παιδιά να μας διαβάσουν τι έχουν γράψει στην προηγούμενη άσκηση για το θυμό. Ύστερα τους δίνουμε το Ηφαίστειο του

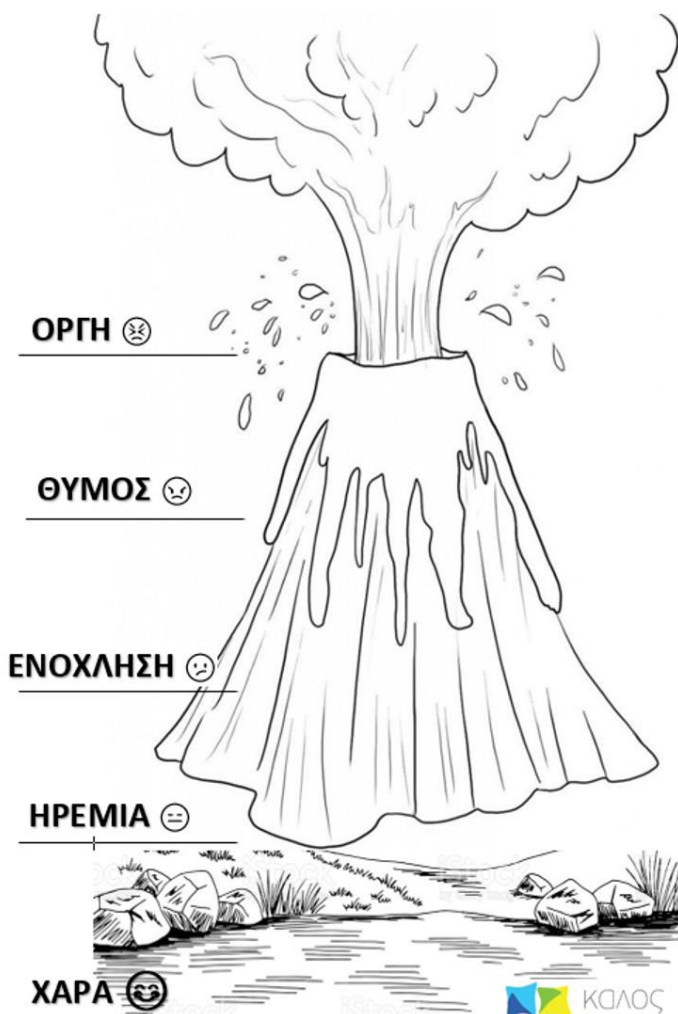
Θυμού και τους ζητάμε να θυμηθούν ένα γεγονός για το οποίο δεν μπόρεσαν να συγκρατήσουν τον θυμό τους. Να θυμηθούν πώς ξεκίνησε και πώς κατέληξε και να το καταγράψουν δίπλα στα στρώματα του ηφαιστείου.

### III. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΥΜΟΥ:

Δίπλα από το σύννεφο δημιουργούμε έναν χώρο χωρισμένο σε τρία μέρη (σπίτι, σχολείο, τάξη). Κόβουμε τις καρτέλες για τη διαχείριση του θυμού και συζητάμε με τα παιδιά σε ποιο πλαίσιο ταιριάζουν οι δεξιότητες διαχείρισης.

## ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

### ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΘΥΜΟΥ





## ΚΑΡΤΕΛΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΘΥΜΟΥ

**ΦΥΓΕ ΜΑΚΡΙΑ**

---



**ΖΩΓΡΑΦΙΣΕ**

---



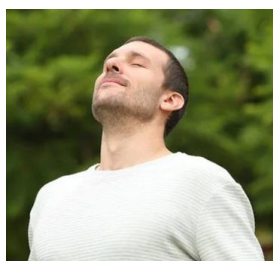
**ΜΕΤΡΑ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΔΕΚΑ**

---



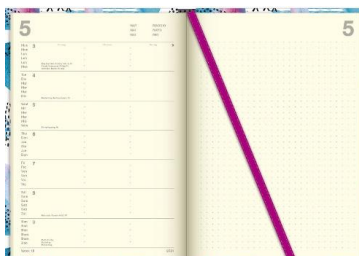
**ΠΑΡΕ ΒΑΘΙΑ ΑΝΑΣΑ**

---



**ΓΡΑΨΕ ΣΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ**

---



**ΑΚΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗ**

---



**ΓΡΑΨΕ ΓΡΑΜΜΑ**

---



**ΚΑΝΕ ΜΕΡΙΚΑ ΣΟΥΤ**

---



**ΠΕΡΠΑΤΗΣΕ**

---



**ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΕ ΣΕ ΦΙΛΟ**

---



**ΣΦΙΞΕ ΤΟ ΜΑΞΙΛΑΡΙ ΣΟΥ**

---



**ΔΙΑΒΑΣΕ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ**

---



## ΤΙ ΜΕ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΝΙΩΘΩ

ΝΙΩΘΩ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟΣ/Η ΟΤΑΝ.....



ΝΙΩΘΩ ΛΥΠΗΜΕΝΟΣ/Η ΟΤΑΝ.....



ΝΙΩΘΩ ΘΥΜΟΜΕΝΟΣ/Η ΟΤΑΝ....



ΤΡΟΜΑΖΩ/ΑΝΗΣΥΧΩ ΟΤΑΝ....



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αντωνίας Ψαράκη

## ΤΙΤΛΟΣ: Ελληνικό Αλφάβητο και Φαγητά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εμπεδώσουν το ελληνικό αλφάβητο τόσο οπτικά όσο και ηχητικά
- να μάθουν να συλλαβίζουν ή ακόμα καλύτερα να διαβάζουν λέξεις
- να εξοικειωθούν με λέξεις από διαφορετικές χώρες
- να εμπλακούν όλοι στη διαδικασία μάθησης
- να καλλιεργήσουν τη συνεργασία και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ κάρτες με τα ονόματα των εθνικών φαγητών
- ✓ πιάτα
- ✓ πιρούνια



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

- Τα παιδιά έχουν μάθει το ελληνικό αλφάβητο σε προηγούμενα μαθήματα και τώρα θυμούνται τους ήχους των γραμμάτων μέσα από το αρχικό γράμμα του εθνικού φαγητού της χώρας τους.
- Την ημέρα που πραγματοποιείται η δραστηριότητα, η καθηγήτρια έχει ετοιμάσει τα τραπέζια πάνω στα οποία τοποθετούνται τα φαγητά και τα μαχαιροπίρουνα (αφού στο τέλος του μαθήματος όλοι θα γευτούν τα εδέσματα)

## Διαδικασία διεξαγωγής



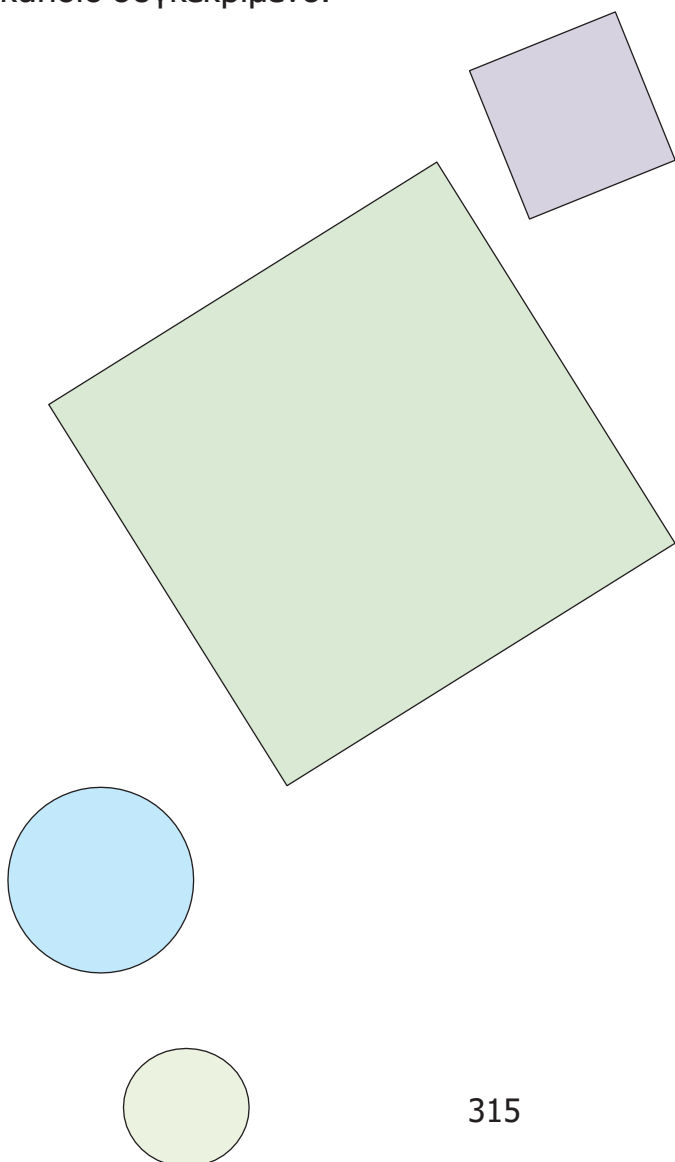
1. Χωρίζονται τα παιδιά σε ομάδες και φροντίζουμε να είναι παιδιά από διαφορετικές χώρες καταγωγής.
2. Μιλάνε μεταξύ τους και αποφασίζουν ποιο είναι το αγαπημένο φαγητό γνωστό από τη χώρα τους
3. Το ανακοινώνουν μέσα στην τάξη.
4. Η εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα το φαγητό, όπως το ακούει από τους μαθητές, με ελληνικούς χαρακτήρες.
5. Από κάτω γράφει το φαγητό με λατινικούς χαρακτήρες και, τέλος, ένα παιδί το γράφει με το αλφάβητο της χώρας του.
6. Ο εκπρόσωπος της ομάδας αναλαμβάνει να αντιγράψει από τον πίνακα αυτά που βλέπει πάνω στο χαρτόνι που του έχει παραχωρήσει η καθηγήτρια.
7. Αποφασίζουν τα παιδιά της ομάδας πώς θα προετοιμάσουν το φαγητό και με ποιον τρόπο θα το μεταφέρουν στο σχολείο
8. Η εκπαιδευτικός με τον συντονιστή συνεννοείται με τους γονείς ώστε να υλοποιηθεί η δραστηριότητα.
9. Τα παιδιά κάθονται μέσα στην τάξη κοιτάζοντας τα φαγητά Σε ένα άλλο τραπέζι είναι τοποθετημένες οι καρτέλες με τα ονόματα των φαγητών
10. Πρώτη ξεκινάει τη διαδικασία η εκπαιδευτικός δείχνοντας το φαγητό που έφερε και λέγοντας το όνομά του.
11. Τα παιδιά που καταλαβαίνουν και μπορούν να διαβάσουν το όνομα του φαγητού σηκώνουν το χέρι τους.
12. Η εκπαιδευτικός δίνει τον λόγο σε κάποιο παιδί το οποίο βρίσκει την καρτέλα, τη διαβάζει δυνατά και την τοποθετεί μπροστά από το φαγητό.

13. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται και με τα υπόλοιπα εδέσματα.
14. Αφού τελειώσουν, γεύονται όσα έχουν φέρει και λένε τη γνώμη τους.
15. Το τελευταίο πράγμα που κάνουν είναι να γράψουν στο τετράδιό τους τα ονόματα των φαγητών με αλφαβητική σειρά.
16. Τέλος, η εκπαιδευτικός βγάζει φωτογραφίες τα φαγητά και την επόμενη φορά που βρίσκονται, τα κολλάει στον πίνακα ανακοινώσεων, βάζοντας από κάτω από το καθένα την καρτέλα με την ονομασία του στα ελληνικά και στην γλώσσα προέλευσης του φαγητού.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Μέσα στην τάξη θα επαναλαμβάνει η εκπαιδευτικός μετά τα παιδιά, δυνατά και καθαρά, τα ονόματα των φαγητών, ώστε να καταλαβαίνουν όλα τα παιδιά, και θα τα ενθαρρύνει να σηκώνουν χέρι και να διαβάζουν όλα χωρίς να ντρέπονται. Δεν θα δίνει το λόγο μόνο σε κάποιο συγκεκριμένο.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελένης Λουλούδη

## ΤΙΤΛΟΣ: Ο κήπος της «άνοιξης»



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια
- να συνεργαστούν μέσα στην ομάδα
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας
- να δημιουργήσουν και να διασκεδάσουν
- να κατανοήσουν το μήνυμα βασικών αξιών και συναισθημάτων που χρειάζονται τα παιδιά και οι μεγάλοι
- να ενδυναμωθούν γλωσσικά και κοινωνικο-συναισθηματικά
- να αποκτήσουν ενσυναίσθηση για τους νέους πρόσφυγες



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί του μέτρου λευκό (3 μέτρα)
- ✓ χαρτόνια κανσόν χρωματιστά (ανοιχτά χρώματα και κίτρινο)
- ✓ χαρτί A4, μολύβια, ψαλίδια, κόλλα
- ✓ μαρκαδόροι, ξυλομπογιές ή κηρομπογιές
- ✓ χαρτοταινία ή καρφίτσες για φελλοπίνακα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες για τη δημιουργία της πολυγλωσσικής κατασκευής. Μία διδακτική ώρα για να αναρτηθεί στον χώρο υποδοχής του σχολείου και να παρουσιαστεί στους μαθητές των υπόλοιπων τάξεων και τους συναδέλφους. Πιθανόν να χρειαστεί και επιπλέον χρόνος για να αναλυθούν οι στίχοι των τραγουδιών και ίσως να διδαχθούν και οι μελωδίες από τη μουσική του σχολείου, αν εκδηλωθεί τέτοιο ενδιαφέρον.



## Προετοιμασία

- Η εκπαιδευτικός έχει έτοιμο το χαρτί του μέτρου με ζωγραφισμένους 6 βλαστούς με φύλλα μαζί με τον κεντρικό κίτρινο κύκλο, που υποτίθεται ότι είναι η γύρη του άνθους, σε απόσταση μεταξύ τους.
- Επίσης, έχει χωρίσει τα χρωματιστά χαρτόνια και έχει κάνει ένα δείγμα πέταλου, για να τα δείξει στα παιδιά.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Θα δημιουργήσουμε 6 πολύγλωσσα λουλούδια με έξι πέταλα το καθένα. Στο κεντρικό κομμάτι θα γράφεται μία από τις ελληνικές λέξεις: **αγάπη**, **φιλία**, **χαρά**, **ελπίδα**, **πίστη** και **ελευθερία**.
2. Στα πέταλα του κάθε άνθους θα γράφονται οι ίδιες έννοιες στις γλώσσες: αλβανικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, κουρδικά και ουκρανικά. Επίσης, στον ανοιξιάτικο ουρανό θα πετά ένα περιστέρι που θα κουβαλά από πίσω του τη λέξη «**ειρήνη**» στις ίδιες γλώσσες
3. Η επιλογή των γλωσσών δεν είναι τυχαία. Οι μαθητές στο δημοτικό μαθαίνουν αγγλικά, και τα γαλλικά και τα γερμανικά είναι η δεύτερη ξένη γλώσσα από την Ε' τάξη.
4. Ενδεικτικά, τα αλβανικά θα τα γράψουν οι Αλβανοί μαθητές, τα κουρδικά οι πρόσφυγες του ΤΥ και τα ουκρανικά οι μαθητές που κατέχουν αντίστοιχα ρεπερτόρια.
5. Η εκπαιδευτικός μοιράζει τα χαρτόνια να σχεδιάσουν και να κόψουν τα πέταλα και, όταν τελειώσουν, συζητάνε όλοι μαζί για τις λέξεις που θα γράψουν και την επιλογή τους.
6. Βέβαια, η εκπαιδευτικός ήδη έχει κάνει μια πρώτη επιλογή.
7. Γράφουμε τις έννοιες και κολλάμε τα πέταλα.
8. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός έχει έτοιμο το περιστέρι και σε λευκές λωρίδες χαρτί οι μαθητές γράφουν τη λέξη «ειρήνη» σε όλες τις γλώσσες.
9. Κολλάμε και αυτές τις λωρίδες και συζητάμε για την αξία της.
10. Συγχρόνως, ακούμε δύο τραγούδια από τη Μικρή Άρκτο, το δίκτυο για τα δικαιώματα του παιδιού, και από το άλμπουμ «Αν σας τραγουδήσουμε».
11. «Πάμε να βρούμε έναν Θεό», για τους πρόσφυγες και «Νεροπίστολο», που θίγει τη σωματική και λεκτική βία.





### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Να υπάρχουν άφθονα υλικά (κόλλες, ψαλίδια, μαρκαδόροι) για κάποιους που πιθανόν δεν έχουν.

Να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές στη δραστηριότητα.

Η εκπαιδευτικός:

Να επαναλαμβάνει πολλές φορές τις λέξεις και ίσως να δώσει και τη γραφή στον πίνακα.

Να ενθαρρύνει τους μαθητές με μεταναστευτικό και προσφυγικό υπόβαθρο να πουν τις λέξεις στις γλώσσες τους, εφόσον ξέρουν.

Να επιβραβεύσει όλα τα παιδιά και να τονίσει τη σημασία της γνώσης πολλών γλωσσών.

Να διαχειριστεί σωστά τις μνήμες και τις τραυματικές εμπειρίες των προσφύγων, αν αναδυθούν από τη συζήτηση.

Να επισημάνει τη δημοσιοποίηση-ανάρτηση της αφίσας-κήπου σε εμφανές και προσβάσιμο σημείο στο σχολείο. Έτσι, όλα τα παιδιά θα δουλέψουν σε πραγματική περίπτωση επικοινωνίας.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί σε μεγαλύτερες ηλικίες, δίνοντας στις μαθητές περισσότερο χώρο για αυτενέργεια. Ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειας και το γλωσσικό, γνωστικό και πολιτισμικό υπόβαθρο μπορούν να προστεθούν ή να αφαιρεθούν γλώσσες και δημιουργικές κατασκευές.

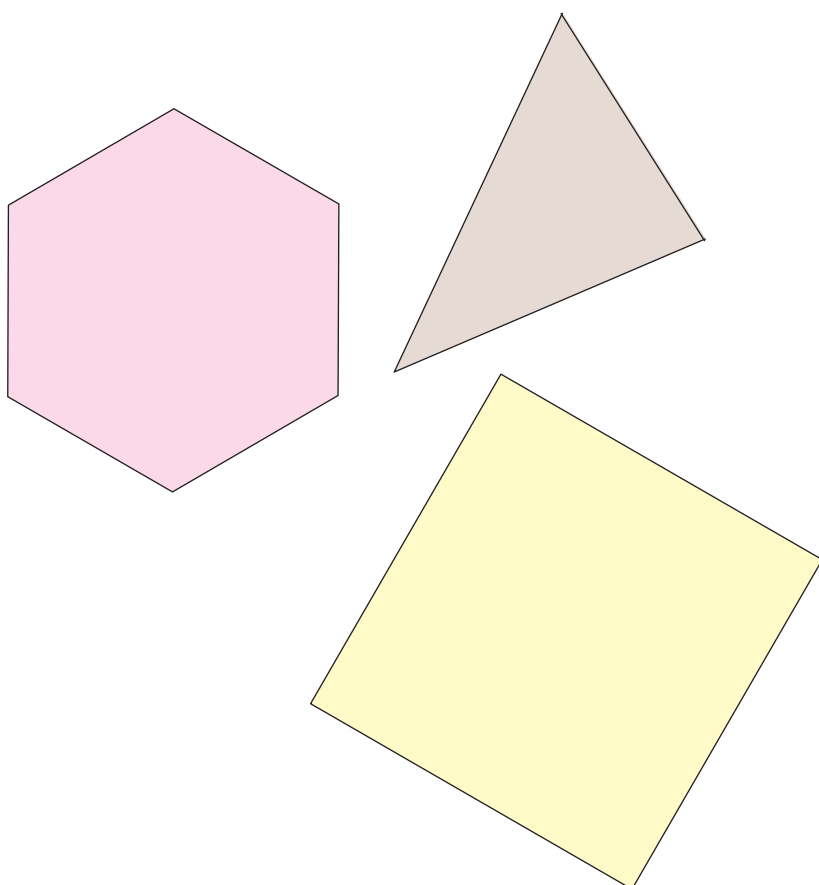
Για παράδειγμα, μέσα σε ένα κέντρο φιλοξενίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι διαφορετικές γλώσσες που μιλούν οι πρόσφυγες ή διαφορετικές κατασκευές (χαρταετοί για τους Αφγανούς βλ. υλικό teach4integration Γάτση) και να γίνει γνωριμία και αποδοχή και άλλων πολιτισμών.



### Σημειώσεις

Με τη λέξη «άνοιξη» ο συγγραφέας θεωρεί και την ευχάριστη αλλαγή στη φύση, αλλά και τη θετική αλλαγή συναισθημάτων στην ψυχή των παιδιών.

Η δραστηριότητα γίνεται σε τάξεις δημοτικού σχολείου, όπου παρακολουθούν Αλβανοί μαθητές δεύτερης γενιάς, αλλά και λειτουργεί τμήμα υποδοχής προσφύγων που στην πλειοψηφία τους μιλούν κουρδικά. Η επιλογή έγινε λόγω της κατάστασης στη Ρωσία και το κύμα προσφύγων που ήδη εισέρχεται από τα σύνορά μας.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Γκαράνη Ανδρέα

## ΤΙΤΛΟΣ: Αναπαριστώντας πολλαπλώς το αγαπημένο μας φαγητό



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξασκηθούν στο να ονομάζουν το αγαπημένο τους φαγητό
- να περιγράφουν τα υλικά του
- να μπορούν να αναφερθούν στον τρόπο που παρασκευάζεται
- να διατυπώσουν απλές και ευσύνοπτες φράσεις που περιγράφουν μικρές ενέργειες
- να διακρίνουν ομοιότητες μεταξύ των γλωσσών



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά A4
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία και διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα μέλη της ομάδας να γράψουν το όνομα του αγαπημένου τους φαγητού και να το ζωγραφίσουν.
2. Μπορούν να το γράψουν στη γλώσσα προέλευσής τους και στα ελληνικά αν το γνωρίζουν.
3. Σε μία δεύτερη σελίδα, η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να γράψουν τη συνταγή.
4. Η εκπαιδευτικός ζητάει να γράψουν τα υλικά και να τα βάλουν δίπλα τηναπεικόνισή τους με ένα χαρακτηριστικό σκίτσο.
5. Με τη μορφή κόμικ να παρουσιάζουν τα βασικά στάδια παρασκευής του φαγητού.
6. Χωρίζονται σε τετράδες και αφού το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους παρατηρούν κοινά σημεία στις γλώσσες τους.
7. Η εκπαιδευτικός επιδιώκει η ομαδοποίηση να είναι μικτή ώστε να εξασφαλίζεται η πολυγλωσσία.
8. Στο τέλος, στην ολομέλεια, καλούνται να αναφέρουν πόσες κοινές ή παραπλήσιες λέξεις εντόπισαν μεταξύ των γλωσσών.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Άρνηση ή συστολή ως προς τη ζωγραφική απόδοση. Εκεί τονίζουμε ότι δεν δίνουμε έμφαση στην ζωγραφική αλλά μας ενδιαφέρει η παράσταση να είναι κατανοητή προς όλους.

Επιλογή περίπλοκων φαγητών που απαιτούν μακροσκελή περιγραφή της παρασκευής τους. Στο σημείο αυτό, μπορούμε να ζητήσουμε να παραλειφθούν οι λεπτομέρειες και να αποδοθούν τα έξι πιο χαρακτηριστικά στάδια.

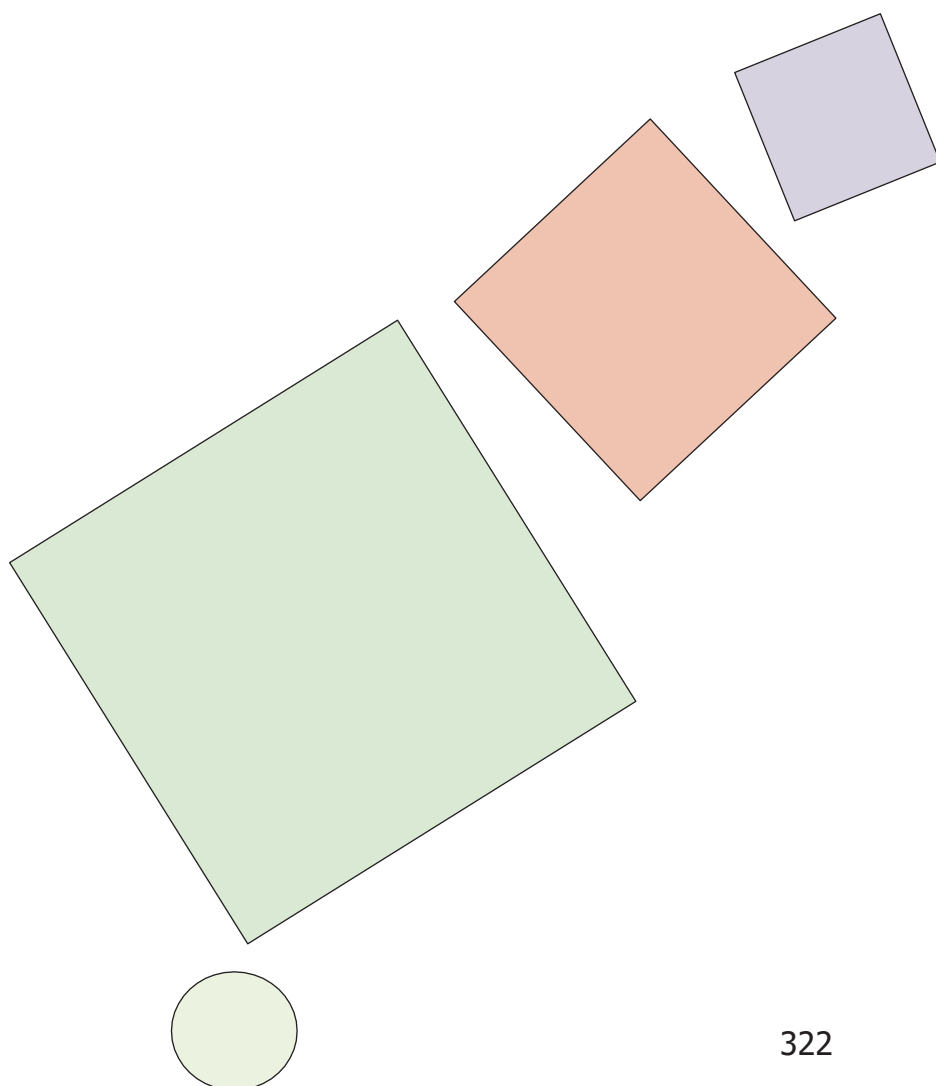
Η ομαδοποίηση να μην είναι πολύγλωσση. Στο σημείο αυτό, μπορούμε να το θέσουμε ως απαραίτητη προϋπόθεση. Στην περίπτωση που βρεθούν δύο μέλη με ίδια γλώσσα τους ζητάμε να επιλέξουν διαφορετικά ρήματα για την αφήγηση της εκτέλεσης της συνταγής.

Συνέπεια στον χρόνο. Από την αρχή καλό είναι να προσδιορίζεται ακριβώς η χρονική διάρκεια τόσο της ατομικής ζωγραφικής όσο και των ομαδικών δραστηριοτήτων.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Καθώς το θέμα είναι κοινό και εύκολα κατανοητό μπορεί να προσαρμοστεί σε όλες τις ηλικίες ζητώντας περισσότερες λεπτομέρειες.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελένης Τζελέπη

## ΤΙΤΛΟΣ: Περιγράφω τον συμμαθητή μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν να προσδιορίζουν τους συμμαθητές τους και να τους περιγράφουν με βάση κάποιο χαρακτηριστικό τους εξωτερικό ή και εσωτερικό
- να βελτιώσουν την ικανότητα παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου
- να δεθούν περισσότερο μεταξύ τους
- να αναγνωρίσουν τη διαφορετικότητα μεταξύ τους και να την αποδεχτούν
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ λευκά Χαρτιά Α4
- ✓ μολύβια
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός σχηματίζει έναν κύκλο με τους μαθητές του.
2. Παρουσιάζει τον κανόνα του παιχνιδιού: Ο κάθε μαθητής θα λέει κάποιο χαρακτηριστικό του συμμαθητή του που κάθεται δεξιά του στον κύκλο.
3. Ξεκινά η εκπαιδευτικός και λέει π.χ. Ο Γιώργος είναι ψηλός.
4. Ενθαρρύνει τα παιδιά να πουν τα χαρακτηριστικά στη μητρική τους γλώσσα και στην ελληνική όποιος το ξέρει, για να καταλαβαίνουν και οι υπόλοιποι μαθητές.
5. Το παιχνίδι τελειώνει όταν μιλήσουν για όλους τους συμμαθητές τους και σε όλες τις γλώσσες που μιλούνται μέσα στην τάξη.
6. Αφού τελειώσουν, κάθονται στη θέση τους και ο καθένας ζωγραφίζει αυτόν που καθόταν δίπλα του στον κύκλο και γράφει την περιγραφή στη μητρική του γλώσσα
7. Κολλάνε τις ζωγραφιές τους με χαρτοταινία στον τοίχο της τάξης.



### Πιθανά ερωτήματα για συζήτηση

Έχουν κάποιοι από εσάς τα ίδια χαρακτηριστικά μεταξύ τους;  
Είναι ωραίο που είμαστε διαφορετικοί; Ναι ή όχι και γιατί;  
Επιβραβεύω όλους τους μαθητές για τη συμμετοχή τους.

8. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει όλους τους μαθητές για τη συμμετοχή τους.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Εάν κάποιο παιδί δυσκολεύεται να περιγράψει, μπορεί να το δείξει με παντομίμα.

Εάν, επίσης, κάποιο παιδί δυσκολεύεται να ζωγραφίσει μπορεί απλά να γράψει το όνομα του συμμαθητή του και το χαρακτηριστικό του.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

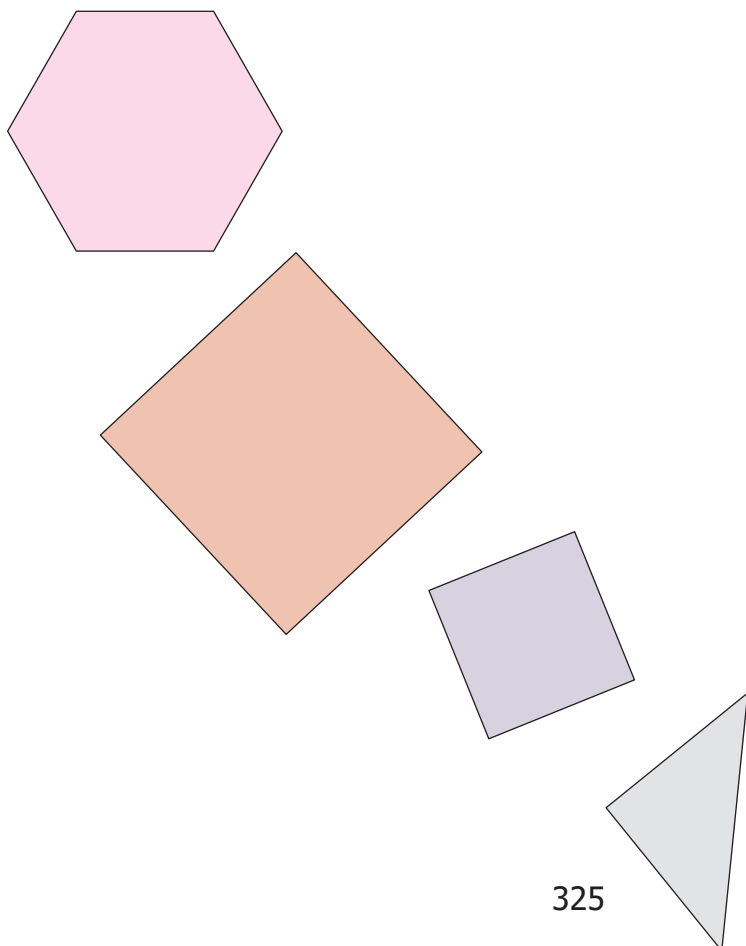
Σε όλη αυτήν την εκπαιδευτική διαδικασία μπορούν να συμμετάσχουν παιδιά από 6 ετών και πάνω. Ενθαρρύνω τους νεοαφιχθέντες που δυσκολεύονται στα ελληνικά να εκφραστούν μόνο στις γλώσσες τους.

Οι πιο ντροπαλοί μπορούν να ζητήσουν τη βοήθεια ενός συμμαθητή τους.



### **Σημειώσεις**

Θέση της δραστηριότητας: Στο τέλος της ενότητας 5, αφού έχει παρουσιαστεί το λεξιλόγιο σχετικά με τους φίλους και την οικογένεια, τα ρήματα «έχω» και «είμαι» και τα επίθετα.





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βικτώριας Κοεμτζοπούλου, της Ασημίνας Μπακάλογλου  
και της Θεοδώρας Παπαμάνου

## ΤΙΤΛΟΣ: Το πολύγλωσσο κυλικείο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν τις ονομασίες προϊόντων του κυλικείου
- να κατανοούν και να χρησιμοποιούν τις εκφράσεις συναλλαγής (θέλω/ θα ήθελα, θέλω να/ θα ήθελα να...) σε συναφείς επικοινωνιακές καταστάσεις
- να αναδείξουν τη μητρική τους γλώσσα ως ισότιμη με τη Γ2
- να απολαύσουν τη διαδικασία της μάθησης σε ένα παιγνιώδες και βιωματικό πλαίσιο
- να εξοικειωθούν με το θεατρικό παιχνίδι και το παιχνίδι ρόλων



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνι
- ✓ χρωματιστά μολύβια για τη δημιουργία καταλόγου τροφίμων



### Ενδεικτικός χρόνος: 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

- ▶ Χρησιμοποιούνται ως εποπτικό υλικό συσκευασίες τροφίμων που πωλούνται στο κυλικείο του σχολείου, έντυπες και ηλεκτρονικές εικόνες, ζωγραφικοί πίνακες και φωτογραφίες τροφίμων από τις χώρες προέλευσης των παιδιών.
- ▶ Με απλό λόγο ζητάμε από τους μαθητές να μας πουν τι βλέπουν και καταγράφουμε κάποιες από τις λέξεις-κλειδιά στον πίνακα. Διαβάζουμε τις λέξεις που είπαν τα παιδιά δείχνοντας το αντίστοιχο αντικείμενο στην εικόνα.
- ▶ Πριν τη δραστηριότητα, χρειάζεται επανάληψη του λεξιλογίου που σχετίζεται με τη διατροφή, των ουσιαστικών και των εκφράσεων συναλλαγής (θέλω, θα ήθελα, θέλω να, θα ήθελα να).

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές χωρίζονται σε ζεύγη ή μικρές ομάδες των τριών ατόμων.
2. Στέλνουμε τις ομάδες στο κυλικείο ζητώντας τους να καταγράψουν τα τρόφιμα. Για να μην υπάρχει αλληλοεπικάλυψη στην καταγραφή, δίνουμε σε κάθε ομάδα ένα κριτήριο, π.χ. πράγματα σε σακούλα, φρέσκα/συσκευασμένα, που τα πίνουμε, που τα τρώμε, γλυκά, αλμυρά, κ.λπ.
3. Ζητάμε από τα παιδιά να πουν και να γράψουν την ονομασία των τροφίμων και στη μητρικές τους γλώσσες. Αν δεν ξέρουν ή δεν είναι σίγουροι γιατί σωστή γραφή μπορούν να την αναζητήσουν σε διαδικτυακούς μεταφραστές και εικονογραφημένα λεξικά.
4. Στην ολομέλεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και, στη συνέχεια, τους αφήνουμε να δημιουργήσουν τους δικούς τους πολυγλωσσικούς καταλόγους, τους οποίους αναρτούμε στην τάξη και στο κυλικείο.
5. Στη δεύτερη ώρα, χωρίζονται σε δυάδες και κάνουν διαλόγους συναλλαγής παριστάνοντας ο ένας τον πελάτη και ο άλλος τον πωλητή.
6. Οι διάλογοι μπορεί να είναι και σε άλλες γλώσσες και δίνουμε την ευκαιρία στους πολύγλωσσους μαθητές να μας εξηγήσουν τι σημαίνει ή οι υπόλοιποι μαθητές να μαντέψουν λέξεις ή να βρουν ομοιότητες με τα ελληνικά.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Χρειάζεται διακριτικός χειρισμός στις περιπτώσεις παιδιών που δεν έχουν γραμματισμό στη μητρική τους γλώσσα.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

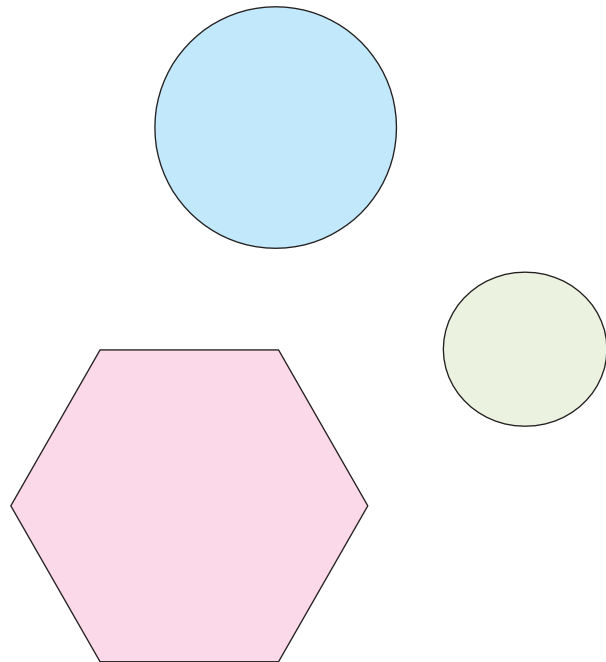
Η ίδια δραστηριότητα μπορεί να αλλάξει περιεχόμενο, δηλαδή η συναλλαγή να αφορά ρούχα, είδη σουπερ μάρκετ, λαϊκής αγοράς κ.λπ.

Επίσης, η δραστηριότητα μπορεί να συνεχιστεί περιλαμβάνοντας την αναγνώριση των νομισμάτων, χαρτονομισμάτων και υποδιαϊρέσεών τους, που χρειάζονται για τις συναλλαγές, με παράλληλη αναφορά και παρουσίαση των ονομασιών του νομίσματος στις χώρες προέλευσης των μαθητών.



### **Σημειώσεις**

Η δραστηριότητα είναι πολυγλωσσική και αφορά στη δημιουργία καταλόγων με τα προϊόντα του κυλικείου. Οι κατάλογοι είναι γραμμένοι στα ελληνικά και σε όλες τις μητρικές γλώσσες των παιδιών με προσφυγική εμπειρία.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Δαδάκου

## ΤΙΤΛΟΣ: Ας δούμε τι βιβλία διαβάζουμε



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να χρησιμοποιήσουν τον γραπτό λόγο
- να γνωρίσουν λογοτεχνικά βιβλία που δεν έχουν διαβάσει
- να γνωρίσουν λογοτεχνικά έργα και συγγραφείς άλλων χωρών
- οι πολύγλωσσοι να γράψουν στη μητρική τους γλώσσα



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πανό
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

- ▶ Λίγες μέρες πριν, έχουμε πει στους μαθητές μας να επιλέξουν ένα βιβλίο από αυτά που έχουν διαβάσει.
- ▶ Να βγάλουν έγχρωμη φωτοτυπία το εξώφυλλο του βιβλίου.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Την ημέρα της εκδήλωσης, βάζουμε το πανό στον τοίχο της τάξης μας και ένας-ένας οι μαθητές μας σηκώνονται.
2. Ζητάμε να γράψουν στο πανό με τον έγχρωμο μαρκαδόρο τον τίτλο του βιβλίου, τον συγγραφέα και δυο-τρεις λέξεις που χαρακτηρίζουν το βιβλίο
3. Στη συνέχεια, τους ζητάμε να κολλήσουν και το εξώφυλλο του βιβλίου.
4. Οι πολύγλωσσοι μαθητές γράφουν στη μητρική τους γλώσσα και επιλέγουν ένα βιβλίο γραμμένο στη γλώσσα τους.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Να μην έχουν ενημερωθεί όλοι οι μαθητές ή να μην είναι προετοιμασμένοι.



## Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση

Γενικά είναι μια δραστηριότητα που μπορεί να γίνει από μαθητές Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου.



## Σημειώσεις

Με αφορμή την παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου που γιορτάζεται στις 2 Απριλίου μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα πανό πάνω στο οποίο οι μαθητές μας θα γράψουν τον τίτλο του αγαπημένου τους βιβλίου, τον συγγραφέα και τον λόγο που τους αρέσει.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Γρούνα και του Νικόλαου Τσαουσάνη

## ΤΙΤΛΟΣ: Δημιουργία αφίσας με τα δικαιώματα του παιδιού



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με πολυγλωσσικές γραφές
- να κατανοήσουν τη αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να βελτιώσουν τη λεπτή κινητική δεξιότητα
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ εφημερίδες
- ✓ περιοδικά
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

► Πριν την υλοποίηση της δραστηριότητας, έχει προηγηθεί συζήτηση σχετικά με τα δικαιώματα όλων των παιδιών και φυσικά στην εκπαίδευση. Με την τεχνική της ιδεοθύελλας, έχει προηγηθεί η δημιουργία μιας λίστας λέξεων και εκφράσεων σχετικών με τα δικαιώματα των παιδιών. Η λίστα αυτή, η οποία έχει δημιουργηθεί πάνω σε χαρτί του μέτρου, βρίσκεται ήδη αναρτημένη δίπλα στον πίνακα της τάξης. Μάλιστα, πολλές από τις λέξεις έχουν γραφτεί και στις γλώσσες των πολύγλωσσων μαθητών της τάξης. Πριν τη δραστηριότητα επαναλαμβάνουμε το σχετικό λεξιλόγιο (σχολείο, βιβλία, τετράδια, μάθημα, όλα τα παιδιά στο σχολείο, σχολείο για όλους κ.ά.)

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των 5-6 ατόμων.
2. Δίνει σε κάθε ομάδα ένα χρωματιστό χαρτόνι (διαφορετικού χρώματος), ένα κουτί μαρκαδόρους, κόλλες, ψαλίδια και διάφορα περιοδικά ή εφημερίδες τα οποία περιέχουν θέματα σχετικά με την εκπαίδευση και τα παιδιά.
3. Οι μαθητές συζητούν μεταξύ τους και σχεδιάζουν την αφίσα που επιθυμούν.
4. Χρησιμοποιούν, αν θέλουν, εικόνες ή λέξεις από τα περιοδικά που έχουν στη διάθεσή τους.
5. Παροτρύνει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν στην αφίσα τους λέξεις ή φράσεις που έχουν διδαχθεί, τόσο στα ελληνικά όσο και στη γλώσσα καταγωγή τους, παίρνοντας ιδέες από τη σχετική λίστα που είναι αναρτημένη στην τάξη.
6. Στο τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τις αφίσες στην τάξη, συμπληρώνουν στην δικιά τους αν ξέχασαν κάποιο δικαίωμα και τις αναρτούν σε κάποιο χώρο του σχολείου που έχουμε αποφασίσει ότι θα διακοσμήσουμε με αφορμή την Παγκόσμια ημέρα για τα δικαιώματα του Παιδιού.
7. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει και συγχαίρει όλους τους μαθητές για τη δουλειά τους και τη συμμετοχή τους.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Η εκπαιδευτικός φροντίζει για την επάρκεια των υλικών σε κάθε ομάδα.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας ενθαρρύνει όλους τους μαθητές να συμ-

μετέχουν ενεργά και τους θυμίζει πράγματα που έχουν αναφέρει.

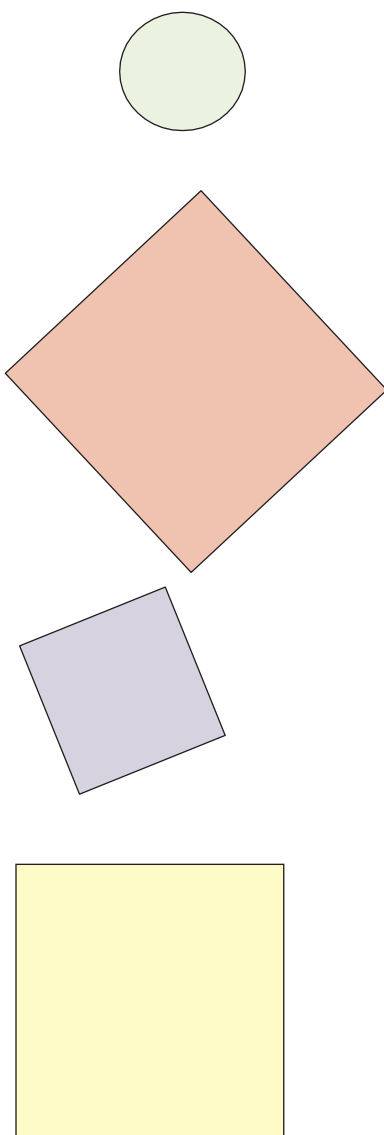
Ενθαρρύνει τα παιδιά που είναι πιο διστακτικά ή συνεσταλμένα.

Επιβραβεύει τα παιδιά κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερες αλλαγές, καθώς μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα σε μαθητές όλων των ηλικιών.





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αναστασίας Τομπάζη

## ΤΙΤΛΟΣ: Ανακαλύπτοντας την πολυγλωσσία με παιγνιώδη τρόπο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν τη σημασία των αξιών της ζωής
- να αποκτήσουν καλές σχέσεις με τους συμμαθητές τους και με τους γύρω τους γενικότερα
- να μάθουν να συνεργάζονται τηρώντας κανόνες καλής συμπεριφοράς
- να μάθουν να περιγράφουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των διαφόρων γλωσσών αλλά και μεταξύ απόμων από διαφορετικά πλαίσια
- να υιοθετούν στάση σεβασμού προς τους άλλους
- να προβούν σε πράξεις σεβασμού διαφορετικότητας στην τάξη, στο σχολείο και στην κοινότητα
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους με λέξεις διαφορετικών γλωσσών και να συνειδητοποιήσουν ότι αυτό ανήκει στην πολιτιστική κληρονομιά της Ηπείρου
- να πειραματιστούν με τον μοναδικό τους τρόπο στη γραφή των λέξεων



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χρωματιστά χαρτόνια
- ✓ κόλλες στικ
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ Η/Υ
- ✓ λέξεις σε έντυπο υλικό

- ✓ προβολέας
- ✓ αυτοκόλλητα
- ✓ πίνακας
- ✓ διαδίκτυο
- ✓ χρωματιστές καρτέλες
- ✓ αυτοκόλλητη ετικέτα
- ✓ αφίσα
- ✓ μαρκαδόροι σε διάφορα χρώματα



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

► Σαν αφορμή, τα παιδιά καλούνται να διαβάσουν και να σχολιάσουν το κείμενο και να παρατηρήσουν την αφίσα στη σελίδα 51 του language-journey- EL «ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΛΑΡΑ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ»-EUROPEAN CENTRE FOR MODERN LANGUAGES στο:

<https://cdn.ecml.at/EDL/language-journey/pdf/language-journey-EL2.pdf>

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές αρχικά παρατηρούν στον πίνακα με τη χρήση προβολέα μεγάλες αφίσες με κοφτές φράσεις σε διάφορες γλώσσες (ινδοευρωπαϊκής οικογένειας) για τη διευκόλυνση μίας επικοινωνίας σε πρώτο στάδιο.

2. Για παράδειγμα τις λέξεις «Μιλήστε μου» (αυτοκόλλητη ετικέτα με αποσαφήνιση της χώρας προέλευσης της κάθε γλώσσας – “Language key for teachers” στο:

<https://edl.ecml.at/Teachers/Materials/tabid/1769/Default.aspx> (πατώντας πάνω στην ετικέτα εμφανίζονται και οι χώρες) και στο: <https://edl.ecml.at/Portals/33/documents/Talk-to-me-language-key.pdf>

3. Καλούνται να απαντήσουν στα ερωτήματα, αν τους φαίνεται γνωστή κάποια γραφή, αν γνωρίζουν κάποια από τις γλώσσες αναφοράς και αν

δύνανται να τις μεταδώσουν φωνητικά.

**4.** Ακολουθεί συζήτηση στην τάξη με βάση την παρουσίαση νέου στοιχείου. Τα παιδιά προσπαθούν να προφέρουν κάποιες από τις λέξεις (σε προβολή), που τους είναι γνώριμες, σε διαφορετικές γλώσσες.

**5.** Ο κάθε μαθητής κατασκευάζει, με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού, το δικό του χάρτινο καπέλο, κολλάει επάνω τη σημαία (των χωρών επιλογής του - εκτύπωση και παραχώρηση από την εκπαιδευτικό).

**6.** Κάτω από την σημαία κολλάει την αντίστοιχη χρωματιστή καρτέλα από την αυτοκόλλητη ετικέτα.

**7.** Μία άλλη εκδοχή θα ήταν να γράψουν πάνω σε αυτοκόλλητες ετικέτες και να τις κολλήσουν σε χρωματιστά μπαλάκια.

**8.** Οι μαθητές διαμορφώνουν, μετά από καθοδήγηση της εκπαιδευτικού, περιμετρικά έναν κύκλο, ώστε να βλέπουν (αντικρυστά) ο ένας το καπέλο του άλλου ή ρίχνει ο ένας το μπαλάκι του στον άλλο.

**9.** Σε επέκταση της δραστηριότητας με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας, οι μαθητές δύνανται να επιχειρήσουν να γράψουν ή και να προφέρουν κάποια από αυτά που ήδη έγραψαν οι υπόλοιποι συμμαθητές τους.

**10.** Σε περίπτωση που η εκπαιδευτικός γνωρίζει κάποιες γλώσσες πέραν της ελληνικής θα ήταν καλό να υποστηρίξει τα παιδιά, στο να τις προφέρουν ορθά (υπάρχουν ειδικά προγράμματα στο διαδίκτυο όπου παρέχεται η δυνατότητα μετάφρασης και ακουστικής των λέξεων στην εκάστοτε γλώσσα) για περαιτέρω ενασχόληση.

**11.** Τα παιδιά αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, ανταλλάσσουν ιδέες και το ένα στηρίζει το άλλο στην κοινή αυτή προσπάθεια καλλιέργειας προφορικού και γραπτού λόγου.

**12.** Οι μαθητές δημιουργούν ανά ομάδες (των 3 - 4) μία μεγάλη αφίσα με τις λέξεις, που μάθανε σε διαφορετικές γλώσσες ή και με άλλες από το υλικό που προβλήθηκε προηγουμένως στην τάξη. Οι λέξεις μπορούν να γραφτούν με διαφορετικά χρώματα για να είναι πιο εντυπωσιακό το αποτέλεσμα.

**13.** Οι αφίσες και τα καπέλα και τα μπαλάκια αναρτώνται σε περίοπτες θέσεις του σχολείου.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Κάποιο πρόβλημα που ενδεχομένως θα μπορούσε να παρουσιαστεί είναι το θέμα με τη μεγάλη ανομοιογένεια, ως προς τον τρόπο γραφής και τη φωνητική απόδοση της κάθε γλώσσας. Οι σλάβικες (ανατολικές, δυτικές, νότιες), για παράδειγμα, γλώσσες διαφέρουν πολύ μεταξύ τους.

Η βασική διαφορά μεταξύ Ανατολικών και Δυτικών Σλαβικών γλωσσών είναι η γραφή.

Επίσης, υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στον Γερμανικό κλάδο, στον Ρωμανικό, Νεολατινικό, Σλαβικό, Ινδο – Ιρανικού κ.ά.

Είναι πιο εύκολο για τα παιδιά που μιλούν μία γλώσσα να προφέρουν ή να γράψουν σε μία άλλη, που έχει πολλά κοινά με τη μητρική τους γλώσσα παρά σε μία γλώσσα, που είναι τελείως ξένη ως προς τη μητρική τους.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Ίσως να είναι λίγο άβολο στην αρχή παιδιά με διαφορετικό γλωσσικό υπόβαθρο να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, λόγω της γλωσσικής ανεπάρκειας, ειδικά όταν δεν υπάρχει η ενδιάμεση γλώσσα (κοινή ομιλούμενη) επικοινωνίας.

Αυτό όμως δεν αποτελεί εμπόδιο στην προώθηση ενός ομαδοσυνεργατικού πνεύματος σε διαφορετικές ομάδες. Τα παιδιά εκφράζονται αβίαστα μέσα από νεύματα, χειρονομίες, κινήσεις, εκφράσεις.

Δεν παρεξηγούν εύκολα και, συνήθως, συμπάσχουν με τους γύρω τους. Αυτή η δραστηριότητα αφυπνίζει τα παιδιά να ασχοληθούν με κάτι το διαφορετικό και ξένο ως προς αυτά και εκδηλώνουν την επιθυμία να συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διδασκαλία μέσα από πηγαίο ενθουσιασμό. Ενθαρρύνονται ψυχοκινητικά αλλά και καλλιτεχνικά τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο.



### **Σημειώσεις**

Αφορμή για την εργασία αποτέλεσε η 26η Σεπτεμβρίου - εορτασμός της Ευρωπαϊκής Ημέρας Γλωσσών (European Day of Languages), που καθιερώθηκε το 2001 από την επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Κάθε χρόνο το Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe), το Ευρωπαϊκό Κέντρο Σύγχρονων Γλωσσών (European Center for Modern Languages) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (European Commission) γιορτάζουν τη γλωσσική ποικιλομορφία εντός και εκτός σχολείου ανά τον κόσμο.



### **Γλωσσικά ρεπερτόρια μαθητών**

Αγγλικά, Γαλλικά, Αλβανικά, Κινέζικα, Αραβικά, Ρώσικα, Τούρκικα, Ελληνικά, Ουρντού, Φαρσί, Σορανί, Ρομανί

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Έλλης Χατζηγεωργίου

## ΤΙΤΛΟΣ: Ταξίδι στη γραφή – Ο δικός μου «Δίσκος της Φαιστού»



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να γνωρίσουν διάφορα είδη γραφής
- να αποκτήσουν θετική στάση στη γλωσσική και πολιτισμική διαφορετικότητα
- να αποκτήσουν κίνητρα για την εκμάθηση ξένων γλωσσών
- να ενισχύσουν την ικανότητα κατανόησης προφορικού λόγου
- να αξιοδοτήσουν την πολυγλωσσία και τη διαγλωσσικότητα



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ παγκόσμιος χάρτης
- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι ή ξυλομπογιές
- ✓ ηλεκτρονικός υπολογιστής
- ✓ google translate



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των 3-4 ατόμων.
2. Κάθε ομάδα επιλέγει μία χώρα από τον Παγκόσμιο χάρτη που βρίσκεται στον πίνακα και έπειτα αναζητά πληροφορίες στον Η/Υ σχετικές με τη γραφή της κάθε χώρας.
3. Διαλέγει 10 λέξεις (τις έχουν συναποφασίσει από πριν) και τις μεταφράζουν στη γλώσσα της χώρας που θα μας παρουσιάσουν.
4. Προτείνονται οι γλώσσες καταγωγής μαθητών.
5. Μπορούν να βοηθηθούν από το διαδίκτυο ή από γονείς ή μεγαλύτερους μαθητές που έχουν γραμματισμό.
6. Αποτυπώνουν τις λέξεις αυτές στον «δίσκο» της χώρας που επέλεξαν και κάθε ομάδα παρουσιάζει τον δικό της δίσκο κατ' αντιστοιχία του Δίσκου της Φαιστού.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει και επιβραβεύει όλους τους μαθητές για τη συμμετοχή τους.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση

Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες τροποποιήσεις. Ανάλογα με τον βαθμό εξοικείωσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.

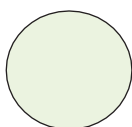
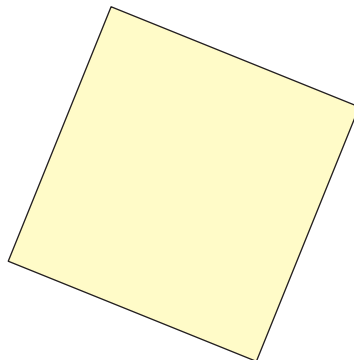
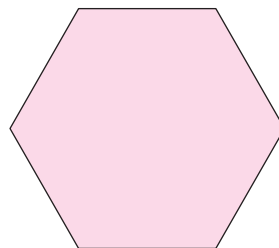
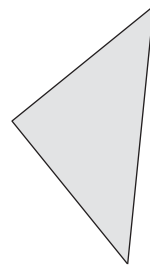
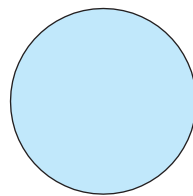
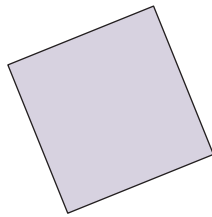
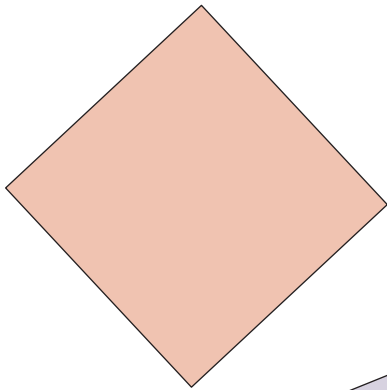
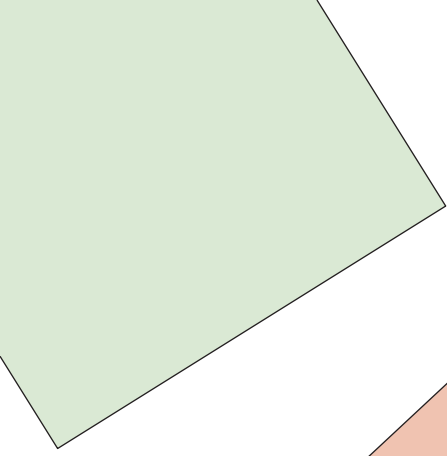


### Σημειώσεις

Σύνδεση με το μάθημα της Γλώσσας, Δ' Δημοτικού, Ενότητα 10

Θέση της δραστηριότητας: Στο τέλος της ενότητας αφού έχουν διδαχθεί τα κείμενα «Γραφή, η μνήμη των ανθρώπων» και «ο Δίσκος της Φαιστού»

# ΓΥΜΝΑΣΙΟ



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Αυγουστίνου Ανδρικόπουλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Το νερό



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μάθουν για το νερό και τον κύκλο του αναδεικνύοντας την καθοριστική σημασία του υγρού στοιχείου στην ύπαρξη και την ποιότητα της ζωής στον πλανήτη, και να αξιοποιήσουν πολυγλωσσικά τη γνωστική πληροφορία
- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά ρεπερτόρια
- να κατανοήσουν και να ακολουθήσουν απλές προφορικές οδηγίες
- να αξιοποιήσουν δημιουργικά προϋπάρχουσες γνώσεις
- να αναπτύξουν και να εξοικειωθούν με νέο λεξιλόγιο σχετικό με το γνωστικό θέμα
- να κοινωνικοποιηθούν και να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους
- να αναπτύξουν αυτοεκτίμηση



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ κάρτες
- ✓ Η/Υ



**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Προβάλλεται το βίντεο με το τραγούδι του Χρήστου Θηβαίου «Το νερό» από τη διεύθυνση

<http://www.youtube.com/watch?v=Gtle7jr5P1o&feature=related> που θέτει το θέμα της ύπαρξης του νερού σε κάθε ζωντανό πλάσμα και παντού στο περιβάλλον, ενώ θέτει και το ζήτημα της ρύπανσης.

2. Η εκπαιδευτικός καλεί τα παιδιά να ονομάσουν στη γλώσσα τους και στα ελληνικά, αν γνωρίζουν, δείχνοντάς τους τις παρακάτω εικόνες. Κάθε φορά που δείχνει μια εικόνα, κολλά μια κάρτα με το όνομα της στον πίνακα και καλεί τους μαθητές να γράψουν δίπλα το όνομα της εικόνας στη δική τους γλώσσα. Όλες οι κάρτες έχουν το όνομα της εικόνας στα ελληνικά και στις γλώσσες των μαθητών.



3. Μοιράζει στα παιδιά κάρτες με εικόνες των λέξεων που έχει στο τραπέζι του και φροντίζει να έχει κάθε παιδί από ένα πακέτο καρτών. Οι μαθητές απλώνουν τις κάρτες επάνω στο θρανίο τους και τους δείχνει πάλι μία-μία τις λέξεις ονομάζοντάς τις στα ελληνικά. Καλεί τους μαθητές να τις ονομάσουν αντίστοιχα στη δική τους γλώσσα.

4. Όλοι γράφουν το όνομα των λέξεων στις δύο γλώσσες. Στη συνέχεια, τους καλεί να το γράψουν και στη γλώσσα του διπλανού τους.

5. Κάθε κάρτα έχει επάνω την εικόνα της λέξης και από κάτω τρεις γραμμές να συμπληρωθούν από τους μαθητές σε τρεις γλώσσες:

1... (στη γλώσσα στόχο)

2... (στη μητρική γλώσσα)

3... (στη γλώσσα του διπλανού τους)

6. Η εκπαιδευτικός ζητά από τα παιδιά να συνεργαστούν για να θυμηθούν τη λέξη και στα ελληνικά.

7. Στη συνέχεια, τους χορηγεί ψηφιακά το παρακάτω κείμενο και τους καλεί να

το μεταφράσουν στη γλώσσα που επιθυμούν στον μεταφραστή της google. Μόλις ολοκληρώσουν τη δραστηριότητά τους, τους καλεί να την αναγνώσουν μπροστά σε όλους.

Ο \_\_\_\_\_ ζεσταίνει τη \_\_\_\_\_. Το νερό της θάλασσας

\_\_\_\_\_ στον ουρανό και γίνεται \_\_\_\_\_. Τα σύννεφα τα φυσάει

ο \_\_\_\_\_ και ταξιδεύουν στον ουρανό. Περνούν από πολλά

μέρη και όταν βαρύνουν πέφτουν στη γη σαν \_\_\_\_\_. Το νερό

της βροχής επιστρέφει πάλι στη \_\_\_\_\_ και το ταξίδι ξαναρχίζει.

**8.** Τέλος, τους καλεί να συμπληρώσουν ψηφιακά στη μορφή κειμένου της γλώσσας που επέλεξαν (μητρική) και της ελληνικής τα κενά με τις σχετικές εικόνες.

Συμπλήρωσε τα κενά με τις ακόλουθες εικόνες:



Ο \_\_\_\_\_ ζεσταίνει τη



\_\_\_\_\_. Το νερό της θάλασσας



\_\_\_\_\_ στον ουρανό και γίνεται \_\_\_\_\_.



Τα σύννεφα τα φυσάει



ο \_\_\_\_\_ και ταξιδεύουν στον ουρανό. Περνούν από πολλά

μέρη και όταν βαρύνουν πέφτουν στη γη σαν



\_\_\_\_\_. Το νερό

της βροχής επιστρέφει πάλι στη



\_\_\_\_\_ και το ταξίδι ξαναρχίζει.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

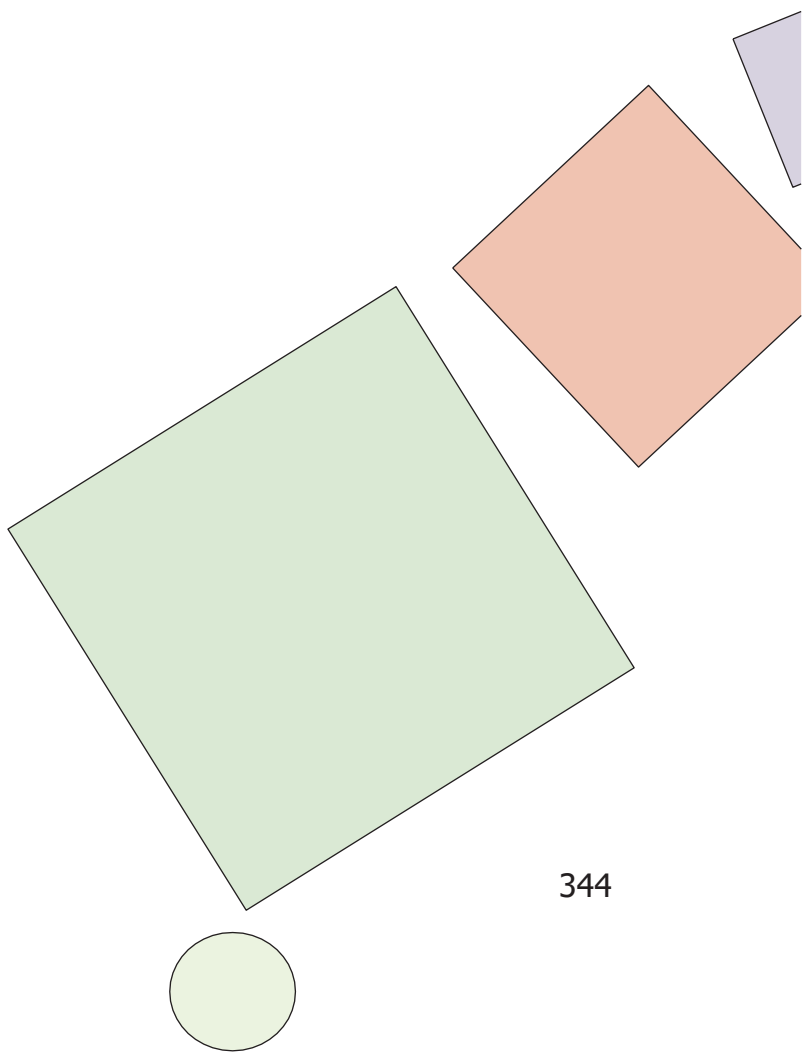
Τα πακέτα των καρτών να επαρκούν για όλους τους μαθητές.

Να υπάρχει επαρκής αριθμός Η/Υ στο εργαστήριο Η/Υ, ώστε όλοι να μπορούν να ανατρέξουν στον μεταφραστή google.



**Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Το μάθημα μπορεί να αξιοποιηθεί με όλες τις ηλικιακές ομάδες, χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Άννας Μητρούσκα και της Μαρίας Αλμπανάκη

## ΤΙΤΛΟΣ: Η δημιουργία ενός πολυγλωσσικού χάρτη του σχολείου<sup>1</sup>



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να επικοινωνήσουν με τους συμμαθητές τους
- να αλληλεπιδράσουν με τους πολύγλωσσους συμμαθητές τους
- να συνεργαστούν μεταξύ τους για τη δημιουργία του πολυγλωσσικού χάρτη
- να γνωρίσουν καλύτερα τους χώρους του σχολείου
- να ενδυναμώσουν την πολυγλωσσική τους ταυτότητα
- να καλλιεργήσουν θετική στάση προς τις γλώσσες των συμμαθητών τους



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

<sup>1</sup>Αντίστοιχες πινακίδες έγιναν στο πλαίσιο του Προγράμματος «Σχολεία για όλους» και παρουσιάστηκαν στην επιμόρφωση <https://schoolsforall.org/>.



## Προετοιμασία

- Διάταξη των θρανίων σε σχήμα που να ευνοεί την αλληλεπίδραση και συνεργασία (π.χ. σε ομάδες)

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Στην αρχή της δραστηριότητας, χωρίζουμε τους μαθητές σε 4 ομάδες, οι οποίες θα αναλάβουν να δημιουργήσουν τον πολυγλωσσικό χάρτη του ισογείου, του πρώτου ορόφου, του υπογείου και του εξωτερικού χώρου του σχολείου.
2. Αφήνουμε τις ομάδες να περιηγηθούν και να εξερευνήσουν τον χώρο που έχουν αναλάβει να χαρτογραφήσουν και να καταγράψουν τους χώρους που πρέπει να περιλαμβάνει ο πολυγλωσσικός τους χάρτης.
3. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα συγκεντρώνεται ξεχωριστά και ζωγραφίζει στο χαρτόνι της τον χώρο του σχολείου που έχει αναλάβει να χαρτογραφήσει.
4. Παράλληλα, δημιουργεί ετικέτες και υπόμνημα στον χάρτη με τους χώρους γραμμένους στα ελληνικά, τα αγγλικά, τα αραβικά, τα ουρντού, τα αλβανικά, τα ρωσικά, τα βουλγαρικά και τα ουκρανικά, που αποτελούν τις γλώσσες ομιλίας των μαθητών του σχολείου.
5. Χρήσιμη θα ήταν και η παράλληλη δημιουργία μικρών πινακίδων από χαρτόνι με τις ονομασίες των χώρων του σχολείου (π.χ. αίθουσα υπολογιστών, αίθουσα φυσικών επιστημών, γυμναστήριο, τουαλέτες, κυλικείο, βιβλιοθήκη, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, γραφείο διευθυντή, γραφείο καθηγητών, ιατρείο, χώρος πρωινής συγκέντρωσης κ.λπ.) σε όλες τις ομιλούμενες από τους μαθητές γλώσσες και η τοποθέτησή τους στην είσοδο κάθε χώρου.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Πιθανή άρνηση μαθητών να συνεργαστούν μεταξύ τους ή πρόβλημα επικοινωνίας μεταξύ τους λόγω των διαφορετικών μητρικών γλωσσών

Χρήσιμη θα ήταν σε αυτήν την περίπτωση η χρήση του google translate ή η βοήθεια από μεταφραστές.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση

Δεν απαιτείται ιδιαίτερη προσαρμογή στο ηλικιακό ή γνωστικό επίπεδο των μαθητών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αφροδίτης Καραπιστόλα

## ΤΙΤΛΟΣ: Τι χρώμα νιώθεις



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να αναπτυχθεί η δεξιότητα εκδήλωσης των συναισθημάτων και των προτιμήσεων των μελών της ομάδας
- να εξοικειωθούν με την έκφραση των συναισθημάτων τους
- να ενισχυθούν οι δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου σχετικά με προτιμήσεις και τα συναισθήματά τους σχετικά με αυτές
- να αναπτυχθεί η οικειότητα στην ομάδα και η καλύτερη συνοχή
- να εντοπίσουν οι μαθητές τις ηχητικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των λέξεων των διαφόρων γλωσσών
- να εντοπίσουν τη διαφορετικότητα μεταξύ των επιλογών των δραστηριοτήτων, των προτιμήσεων και των συναισθημάτων τους συγκριτικά με τους συμμαθητές τους από άλλες χώρες
- να εντοπίσουν τις ομοιότητες στη σύνδεση καταστάσεων και δραστηριοτήτων με τα ανάλογα συναισθήματα συγκριτικά με τους συμμαθητές τους
- να ενθαρρυνθεί η παραγωγή λόγου (γραπτού και προφορικού) σχετικά με τον εαυτό τους και τις προτιμήσεις τους
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να ενδυναμωθούν οι πολυγλωσσικές ταυτότητες των παιδιών



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ καλαμάκια
- ✓ post-it χρωματιστά χαρτάκια
- ✓ βιντεοπροβολέας
- ✓ ηλεκτρονικός υπολογιστής
- ✓ σύνδεση με το διαδίκτυο



**Ενδεικτικός χρόνος:** Μπορούμε να αφιερώσουμε 15'-20' για την κύρια δραστηριότητα σε κάθε μάθημα. Το στάδιο της προετοιμασίας δεν υπολογίζεται αυτό τον χρόνο.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός δείχνει στα παιδιά το παραμύθι "Allegro" από το [www.vooks.com](http://www.vooks.com) (στην αγγλική γλώσσα)
2. Με παύσεις στο βίντεο ζητάει από τα παιδιά να εντοπίσουν τα συναισθήματα του ήρωα και τα καταγράφει στον πίνακα.
3. Ζητάει από το κάθε παιδί να γράψει τη λέξη για το ανάλογο συναίσθημα στη γλώσσα του και καταγράφονται όλες οι λέξεις.
4. Έπειτα, δίνει από ένα κομμάτι στρόγγυλο χαρτόνι σε όλα τα χρώματα σε κάθε παιδί και τους ζητάει να ζωγραφίσουν μια φατσούλα (σαν emoticon) που να αντιπροσωπεύει το κάθε συναίσθημα στο ανάλογο χρώμα (π.χ. κίτρινο = ανησυχία, ροζ=αγάπη, πορτοκαλί =άγχος κ.λπ.).
5. Αφού το ολοκληρώσουν, το κάνουν πινακίδα με τα καλαμάκια και γράφουν από πίσω το συναίσθημα σε όλες τις γλώσσες που μάθανε.
6. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να σταθούν όρθια σε κύκλο με όλες τις πινακίδες συναισθημάτων στα χέρια τους.

7. Ζητάει από ένα παιδί να μπει στον κύκλο και να επιλέξει ένα συναίσθημα και ένα χρώμα.
8. Έπειτα, να κάνει παντομίμα το συναίσθημα που έχει επιλέξει.
9. Η υπόλοιπη ομάδα καλείται να μαντέψει το συναίσθημα και να σηκώσει τη σωστή πινακίδα.
10. Αμέσως μετά, το παιδί φωνάζει το χρώμα που επέλεξε στα ελληνικά.
11. Οι συμμαθητές του πρέπει να φωνάξουν το συναίσθημα που αντιστοιχεί στο χρώμα που ακούστηκε σε οποιαδήποτε γλώσσα θέλουν εκτός της δικής τους.
12. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να παίξουν όλα τα παιδιά.
13. Στο τέλος, χειροκροτούμε όλη την ομάδα.
14. Σε δεύτερη φάση, δημιουργούμε έναν πίνακα συναισθημάτων τον οποίο κρεμάμε στην τάξη και τα παιδιά κάθε μέρα κατά την είσοδο και την έξοδο τους τοποθετούν χαρτάκια χρωματιστά post-it στο συναίσθημα που τους εκφράζει.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Μπορεί το παιδί να έχει ανάμεικτα συναισθήματα τα οποία δεν μπορεί να εκφράσει ούτε στη μητρική του γλώσσα.

Μπορεί κάποιο συναίσθημα να είναι συνδεδεμένο με κάποιο τραύμα οπότε δεν επιμένουμε και έχουμε τον νου αν επαναλαμβάνεται να ενημερώσουμε κάποιον ειδικό.

Φροντίζουμε να μην εστιάζουμε στα αρνητικά συναισθήματα.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση.**

Μπορεί να εφαρμοστεί με παιδιά μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.

Αν υπάρχουν παιδιά που έχουν ενταχθεί πρόσφατα στο μάθημα, ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τις γλώσσες προέλευσης τους ώστε να εκφράσουν το ανάλογο συναίσθημα και να μπορέσουν να συμμετέχουν.



Είναι σημαντικό να γίνεται καθημερινά τόσο στην είσοδο όσο και στην έξοδο τους γιατί το συναίσθημα μπορεί να έχει αλλάξει κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

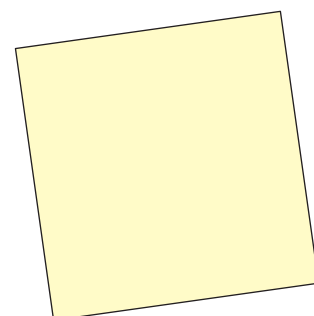
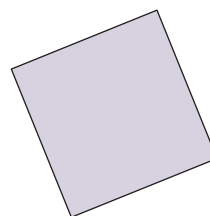
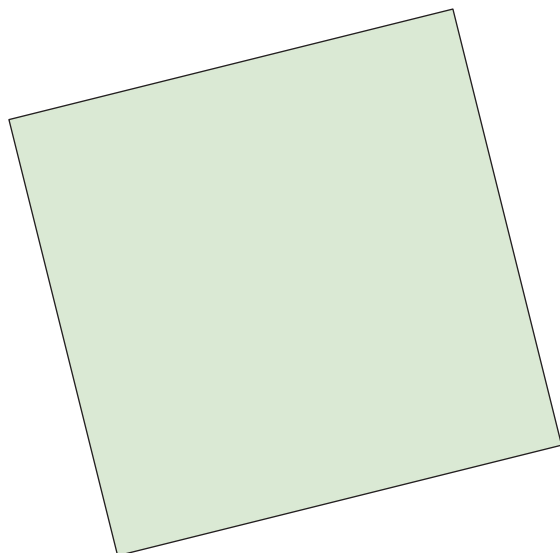
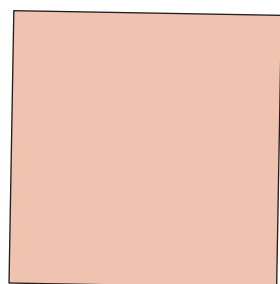
Εναλλακτικά, μπορούμε να ζητήσουμε από τα παιδιά να ντυθούν την επόμενη μέρα με το χρώμα που νιώθουν.



### Σημειώσεις

Σύνδεση με το μάθημα γλώσσας: Ενότητα 12

Θέση της δραστηριότητας: Στη μέση της ενότητας -αφού διδαχθούν τις λέξεις που αφορούν τα συναισθήματα και αφού έχουν εξοικειωθεί να μιλούν για τις αγαπημένες τους δραστηριότητες αλλά και τις προτιμήσεις τους.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ζωής Σιδηροπούλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Δημιουργία αφίσας για την Παγκόσμια Ημέρα Εκπαίδευσης



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με πολυγλωσσικές γραφές
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να βελτιώσουν τη λεπτή κινητική δεξιότητα
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους
- να αλληλεπιδράσουν και να συνεργαστούν μεταξύ τους



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ εφημερίδες
- ✓ περιοδικά
- ✓ ψαλίδια
- ✓ κόλλες



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- ▶ Πριν την υλοποίηση της δραστηριότητας, έχει προηγηθεί συζήτηση σχετικά με την Παγκόσμια Ημέρα Εκπαίδευσης και το δικαίωμα όλων των παιδιών στην εκπαίδευση.
- ▶ Με την τεχνική της ιδεοθύελλας, έχει προηγηθεί η δημιουργία μιας λίστας λέξεων και εκφράσεων σχετικών με την εκπαίδευση. Η λίστα αυτή, η οποία έχει δημιουργηθεί πάνω σε χαρτί του μέτρου, βρίσκεται ήδη αναρτημένη δίπλα στον πίνακα της τάξης.
- ▶ Μάλιστα, πολλές από τις λέξεις έχουν γραφτεί και στις γλώσσες των πολύγλωσσων μαθητών της τάξης.
- ▶ Πριν τη δραστηριότητα, επαναλαμβάνουμε το σχετικό λεξιλόγιο (**σχολείο, βιβλία, τετράδια, μάθημα, όλα τα παιδιά στο σχολείο, σχολείο για όλους** κ.ά.)

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των 3-4 ατόμων.
2. Δίνει σε κάθε ομάδα ένα χρωματιστό χαρτόνι (διαφορετικού χρώματος), ένα κουτί μαρκαδόρους, κόλλες, ψαλίδια και διάφορα περιοδικά ή εφημερίδες τα οποία περιέχουν θέματα σχετικά με την εκπαίδευση και τα παιδιά.
3. Οι μαθητές συζητούν μεταξύ τους και σχεδιάζουν την αφίσα που επιθυμούν. Χρησιμοποιούν αν θέλουν εικόνες ή λέξεις από τα περιοδικά που έχουν στη διάθεσή τους.
4. Η εκπαιδευτικός παροτρύνει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν στην αφίσα τους λέξεις ή φράσεις που έχουν διδαχθεί, τόσο στα ελληνικά όσο και στη γλώσσα καταγωγή τους, παίρνοντας ιδέες από τη σχετική λίστα που είναι αναρτημένη στην τάξη.
5. Στο τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τις αφίσες στην τάξη και τις αναρτούν σε κάποιο χώρο του σχολείου που έχουμε αποφασίσει ότι θα διακοσμήσουμε με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εκπαίδευσης.
6. Η εκπαιδευτικός επιβραβεύει και συγχαίρει όλους τους μαθητές για τη δουλειά τους και τη συμμετοχή τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός φροντίζει για την επάρκεια των υλικών σε κάθε ομάδα.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, ενθαρρύνει όλους τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά.

Ενθαρρύνει τα παιδιά που είναι πιο διστακτικά ή συνεσταλμένα.

Επιβραβεύει τα παιδιά κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Προσέχει να αποφευχθούν εντάσεις, περνώντας διακριτικά από κάθε ομάδα.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν απαιτεί ιδιαίτερες αλλαγές, καθώς μπορεί να εφαρμοστεί εύκολα σε μαθητές όλων των ηλικιών.

Μπορούν να συμμετέχουν και άτομα που δυσκολεύονται στο γράψιμο, αφού χρησιμοποιούνται κυρίως λέξεις και φράσεις που είναι ήδη αναρτημένες στην τάξη και, κατά κύριο λόγο, ζωγραφιές και εικόνες.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Χριστοφορίδου Γραικού

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολλαπλοί κώδικες επικοινωνίας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν ότι η γλώσσα αποτελεί έναν κώδικα επικοινωνίας
- να συνειδητοποιήσουν ότι καθημερινά επικοινωνούμε με πολλούς διαφορετικούς κώδικες επικοινωνίας (λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία)
- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια
- να κατανοήσουν την αξία της διαγλωσσικότητας και της πολυγλωσσίας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ σχολικό βιβλίο
- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ πινέζες
- ✓ κόλλα για τον τοίχο



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες, φροντίζοντας να υπάρχουν σε όλες τις ομάδες μαθητές που δεν έχουν ως μητρική γλώσσα τα ελληνικά.
2. Ζητάει από τους μαθητές να διαβάσουν το κείμενο 3 της 1ης ενότητας (βλ. παρακάτω) και να αναγνωρίσουν τους κώδικες επικοινωνίας που εικονίζονται.
3. Τους ζητάει να σκεφτούν ποιοι άλλοι κώδικες επικοινωνίας υπάρχουν αλλά και ποιους χρησιμοποιούν οι ίδιοι για να επικοινωνήσουν εντός και εκτός σχολείου.
4. Καταγράφουν σε λίστα τις απαντήσεις τους και τις διαβάζει ο υπεύθυνος της κάθε ομάδας.
5. Ζητάει από κάθε ομάδα να καταγράψει τις δέκα λέξεις που θεωρούν ότι είναι οι σημαντικότερες για την επικοινωνία με άλλους π.χ. γεια, ναι, ευχαριστώ κ.ά.
6. Δίνει маркаδόρους και ένα χαρτόνι σε κάθε ομάδα. Οι μαθητές προσπαθούν να εκφράσουν τις παραπάνω λέξεις σε όσες περισσότερες διαφορετικές γλώσσες μπορούν και τις γράφουν πάνω στο χαρτόνι.
7. Οι μαθητές προσπαθούν, επίσης, να εκφράσουν αυτές τις λέξεις και με άλλους κώδικες επικοινωνίας: με σήματα – εικόνες (ζωγραφίζοντας και αυτά πάνω στο χαρτόνι), με χειρονομίες, αλλά και στη νοηματική γλώσσα (αν τυχόν γνωρίζει κάποιος μαθητής).
8. Τα μέλη της κάθε ομάδας παρουσιάζουν στην τάξη τις λέξεις που επέλεξαν, τις διαβάζουν σε όλες τις γλώσσες και τις αναπαριστούν με μίμηση.
9. Εξηγούν γιατί επέλεξαν τις συγκεκριμένες λέξεις και προσπαθούν να εντοπίσουν ομοιότητες ανάμεσα στη γλώσσα τους και τις άλλες γλώσσες.
10. Ακολουθεί συζήτηση.
11. Οι μαθητές αναρτούν τα χαρτόνια με τις δημιουργίες τους στους τοίχους της τάξης.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός δεν κάνει διορθώσεις στην ορθογραφία και το λεξιλόγιο.

Εξηγεί με σαφήνεια τα βήματα και επιβλέπει διακριτικά τις ομάδες. (Συχνά στις ομαδικές δραστηριότητες, αν δεν υπάρχει επίβλεψη και παρακολούθηση από

τον/την εκπαιδευτικό, οι μαθητές συζητούν μεταξύ τους για άσχετα θέματα και δεν κάνουν τη δραστηριότητα!)

Η παραπάνω δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί σε διαφορετικές ομάδες μαθητών και σε όλες τις τάξεις του γυμνασίου.

 **Κείμενο 3 [Διάφοροι κώδικες στη ζωή μου]**

**1. Στον δρόμο για το σχολείο συναντώ σήματα του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και προσέχω τα φανάρια.**

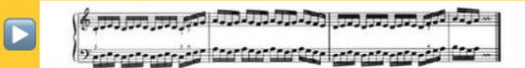


**2. Φτάνω στο σχολείο και ακούω το κουδούνι που με ειδοποιεί ότι το μάθημα αρχίζει.**

1η ώρα: **Μαθηματικά**. Ανοίγω το βιβλίο:

Να συγκριθούν οι αριθμοί:  
α) 35,046 και 60,03 και β) 4,567 και 4,53989  
▶ Αν εφαρμόσουμε την προηγούμενη διαδικασία, βρίσκουμε ότι:  
α)  $35,046 < 60,03$  και β)  $4,567 > 4,53989$

2η ώρα: **Μουσική**



3η ώρα: **Αρχαία Ελληνικά**

▶ Μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον.  
Πλάτων, *Κρίτων* 12 (4ος αι. π.Χ.)



## Σημειώσεις

Πολυγλωσσική δραστηριότητα στο μάθημα της Νεοελληνική Γλώσσας Α' Γυμνασίου. Ενότητα 1. Επικοινωνία - Κώδικες επικοινωνίας.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Παρασκευής Νάκου

## ΤΙΤΛΟΣ: Με αφορμή τις λέξεις...



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να θυμηθούν λεξιλόγιο σχετικό με την ενδυμασία
- να αυτενεργήσουν και να αξιοποιήσουν τα ψηφιακά μέσα για την αναζήτηση υλικού
- να εξασκηθούν στη δημιουργική γραφή και στην αναζήτηση προσωπικών τρόπων έκφρασης
- να συνειδητοποιήσουν πως δεν ταξιδεύουν μόνο οι άνθρωποι από τόπο σε τόπο αλλά και οι λέξεις
- να αντιληφθούν πως οι γλώσσες, όπως και οι πολιτισμοί, «διαλέγονται» και συνυπάρχουν εν τη ετερότητά τους
- να ενεργοποιήσουν και να αξιοδοτήσουν την πολυγλωσσία και τη διαγλωσσικότητα
- να ενισχύσουν τους δεσμούς τους με την ομάδα



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ τουλάχιστον Η/Υ με σύνδεση στο διαδίκτυο
- ✓ μολύβια/στυλό
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια Α4
- ✓ πίνακας ανακοινώσεων
- ✓ πινέζες, μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ετερογενείς ως προς το φύλο και την καταγωγή ομάδες των πέντε.
2. Κάθε ομάδα κάθεται γύρω από έναν υπολογιστή και τους μοιράζει το ακόλουθο φύλλο εργασίας:

### ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Με τη βοήθεια του Ηλεκτρονικού Λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής:  
[http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/index.html)

αναζητείτε την καταγωγή (ετυμολογία) των λέξεων: παντελόνι, φούστα, γιλέκο, παπούτσι, καπέλο.

Συζητάτε μεταξύ σας τα συμπεράσματα από την αναζήτησή σας και κρατάτε σημειώσεις. Έπειτα, επιλέγετε μια από αυτές τις λέξεις και γράφετε ένα κείμενο με όποια μορφή εσείς θέλετε (ποίημα, μικρή ιστορία, παραμύθι, διάλογο).

Στο κείμενό σας θα «μιλάει» το αντικείμενο που αντιστοιχεί στη λέξη της επιλογής σας και θα περιγράφει το ταξίδι του μαζί σας από την πατρίδα σας στην Ελλάδα. Χρησιμοποιήστε και εκφράσεις ή την λέξη από τη μητρική σας γλώσσα. Όταν ολοκληρώσετε τη δραστηριότητα, διαβάσετε τα κείμενά σας στην τάξη.

Ο χρόνος σας είναι 30 λεπτά! Κάθε προσπάθεια αξίζει!

3. Η κάθε ομάδα μοιράζεται με την ολομέλεια της τάξης τα συμπεράσματά της και διαβάζει το τελικό της κείμενο.
4. Η εκπαιδευτικός συγχαίρει κάθε ομάδα για τη συμμετοχή και το κείμενό της.
5. Ζητάει από κάθε ομάδα να αναρτήσει στον πίνακα ανακοινώσεων το κείμενο της και προτρέπει το κάθε μέλος της ομάδας να γράψει τη λέξη που «μιλάει» στη μητρική του γλώσσα.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει η δυνατότητα να εργαστούν τα παιδιά με Η/Υ τροποποιεί τη δραστηριότητα και φέρνει στην τάξη έντυπα λεξικά.

Γνωρίζει εκ των προτέρων την προϊστορία του κάθε μαθητή ώστε να αποφύγει πιθανή αναβίωση τραύματος.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, επιβεβαιώνει ότι κάθε ομάδα κατάλαβε τη δραστηριότητα, παρακολουθεί διακριτικά και διευκολύνει ή ενθαρρύνει όποτε χρειάζεται.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Μπορεί να εφαρμοστεί με εφήβους 15-18 χρονών ή ενήλικες χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.



#### **Σημειώσεις**

Ομάδα-στόχος: μαθητές με διαφορετικά γλωσσικά ρεπερτόρια ηλικίας 12-15 χρονών που διδάσκονται την ελληνική ως Γ2 και έχουν επίπεδο γλωσσομάθειας B1/B1+.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αικατερίνης Ρώσσιου

## ΤΙΤΛΟΣ: Ψάρια και Θαλασσινά

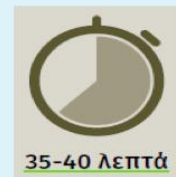
### ΨΑΡΙΑ & ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ

Στα μέσα της ενότητας, έχει παρουσιαστεί το λεξιλόγιο των ψαριών και των θαλασσινών.

#### Στόχοι:

Με αυτήν την δραστηριότητα αναμένεται:

- ✓ Να εμπεδωθεί το λεξιλόγιο των ψαριών και των θαλασσινών.
- ✓ Να αναπτυχθεί η δεξιότητα κατανόησης προφορικού λόγου.
- ✓ Να αλληλεπιδράσουν και να επικοινωνήσουν όλα τα μέλη της ομάδας.
- ✓ Να αναπτυχθεί το πνεύμα ομαδικής εργασίας.
- ✓ Να διασκεδάσουν όλα τα μέλη της ομάδας.
- ✓ Να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας.
- ✓ Να εξοικειωθούν οι μαθητές/μαθήτριες με διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά ρεπερτόρια.



#### Μέσα και υλικά που θα χρειαστούμε:

- ✓ Εικόνες ψαριών και θαλασσινών κολλημένες σε χαρτόνι.
- ✓ Κολλητική ταινία.
- ✓ Να υπάρχει αρκετός χώρος.
- ✓ 35-40 λεπτά
- ✓ Κόλλες Δ3
- ✓ Κόλλες stick
- ✓ Ψαλίδια
- ✓ Χαρτόνια
- ✓ Μολύβια, ξυλομπογιές ή μαρκαδόρους

#### Διαδικασία ανάπτυξης της δραστηριότητας σε βήματα - Οδηγίες

(προετοιμασία - υλοποίηση - ολοκλήρωση - αποτίμηση)

- ✓ Πριν έρθουν οι μαθητές / οι μαθήτριες στην τάξη έχουμε τοποθετήσει σε ένα πάγκο της αίθουσας μια σειρά εικόνων ψαριών και θαλασσινών.
- ✓ Χωρίζουμε τους μαθητές / τις μαθήτριες σε ομάδες ανάλογα με τον αριθμό τους. Ιδανικά η κάθε ομάδα αποτελείται από 4 άτομα.
- ✓ Εξηγούμε πως στην τάξη ή στην αυλή (ανάλογα που θα επιλέξουμε να κάνω τη δραστηριότητα) υπάρχουν ψάρια και θαλασσινά τα οποία και πρέπει να αναγνωρίσουμε.
- ✓ Μοιράζουμε σε κάθε παιδί από ένα ψάρι και τους ζητούμε να σχεδιάσουν το περίγραμμά τους σε χαρτόνι.
- ✓ Γράφουν επάνω στο χαρτόνι το όνομα του ψαριού στα ελληνικά, στις γλώσσες καταγωγής τους και σε κάποια άλλη γλώσσα). Μπορούν να προσθέσουν και τιμές.
- ✓ Στο τέλος παρουσιάζουν στους συμμαθητές / στις συμμαθήτριές τους τη δουλειά τους.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ευπραξίας Μπαντή

## ΤΙΤΛΟΣ: Συστήνομαι πολυγλωσσικά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με τα ονόματα και κάποια αντικείμενα του μαθήματος της γυμναστικής
- να εξοικειωθούν με τις εκφράσεις σύστασης και παρουσίασης των αντικειμένων
- να εξοικειωθούν με τα ονόματα των αντικειμένων σε διαφορετικές γλώσσες
- να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους
- να συνεργαστούν μεταξύ τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσία



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ μπάλα πετοσφαίρισης
- ✓ μπαλόνι
- ✓ μπαλάκι αντισφαίρισης
- ✓ μαντηλάκια
- ✓ ζάρι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 10-15 λεπτά



## Προετοιμασία

Είναι καλό η εκπαιδευτικός να έχει ετοιμάσει καρτέλες με τα ονόματα των αντικειμένων στις διάφορες γλώσσες και την προφορά τους σε φωνητικό αλφάβητο.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός τοποθετεί τα παιδιά σε κύκλο.
2. Στο κέντρο βρίσκονται τα αντικείμενα που έχει επιλέξει.
3. Ξεκινά την άσκηση παίρνοντας ένα αντικείμενο από το κέντρο του κύκλου.
4. Συστήνεται λέγοντας το όνομα της σε δύο γλώσσες και αναφέροντας το όνομα του αντικείμενου αντίστοιχα.
5. Οι υπόλοιποι μαθητές επαναλαμβάνουν ό,τι ακούν.
6. Στη συνέχεια, βγαίνει από τον κύκλο και αφού τρέξει εξωτερικά του κύκλου που έχουν δημιουργήσει οι μαθητές, αφήνει το αντικείμενο πίσω από έναν μαθητή.
7. Ο τελευταίος σηκώνεται, παίρνει το αντικείμενο, μπαίνει στον κύκλο, επιλέγει ένα άλλο αντικείμενο και επαναλαμβάνει την προηγούμενη διαδικασία.
8. Η άσκηση τελειώνει όταν περάσουν όλοι οι μαθητές, συστηθούν σε δύο γλώσσες και αναφερθούν στα επιλεγμένα αντικείμενα.
9. Ο ενδεικτικός χρόνος που απαιτείται υπολογίζεται σε 10-15 λεπτά.



### Σημειώσεις

Η παραπάνω πολυγλωσσική δραστηριότητα αποτέλεσε εξαιρετικό εργαλείο και βοήθησε σημαντικά στην αποπεράτωση των στόχων που τέθηκαν και εναρμονίστηκε επιτυχώς με το μάθημα της φυσικής αγωγής. Οι μαθητές εξοικειώθηκαν με τα καινούργια ακούσματα, βίωσαν διαδραστικά την πολυπολιτισμικότητα και συμμετείχαν αποτελεσματικά στη διαδικασία της μάθησης.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Άννας Αμασόγλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Οικογενειακός προϋπολογισμός



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν τις δεξιότητες της κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου στο πλαίσιο της διαχείρισης των οικονομικών στην καθημερινή ζωή
- να χρησιμοποιήσουν λεξιλόγιο που σχετίζεται με τα οικονομικά
- να επικοινωνήσουν, να συνεργαστούν και να δεθούν σαν ομάδα
- να διασκεδάσουν μέσω της βιωματικής μάθησης
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

Δεν απαιτούνται ιδιαίτερα μέσα και υλικά. Αν δεν υπάρχει φύλλο εργασίας με τον πίνακα εσόδων-εξόδων, μπορούν να το κάνουν τα παιδιά σε ένα χαρτί.



**Ενδεικτικός χρόνος:** 20 λεπτά



### Προετοιμασία

► Τα παιδιά έχουν κατακτήσει το λεξιλόγιο της ενότητας (οικογενειακός προϋπολογισμός, ενοίκιο, σύνταξη, έξοδα, έσοδα, έλλειμμα, πλεόνασμα κ.λπ.) αλλά και της προηγούμενης ενότητας που αφορούσε την οικογένεια (πυρηνική, πολύτεκνη, μονογονεϊκή) και γνωρίζουν να φτιάχνουν έναν οικογενειακό προϋπολογισμό (καταγραφή σε μία στήλη των εσόδων και σε άλλη των εξόδων και αφαίρεση των εξόδων από τα έσοδα).

► Η εκπαιδευτικός έχει ετοιμάσει ένα φύλλο εργασίας με έναν πίνακα για να διευκολύνει τη διαδικασία.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε δυάδες, τριάδες, τετράδες ή πεντάδες, ανάλογα με το είδος της οικογένειας (πυρηνική, πολύτεκνη, μονογονεϊκή) και τη δυναμική της τάξης.
2. Μοιράζει σε κάθε ομάδα ένα φύλλο εργασίας που έχει έναν πίνακα και γράφει Έσοδα/Έξοδα.
3. Ζητάει από κάθε μέλος της ομάδας να αναλάβει έναν ρόλο στην οικογένεια (μητέρα, πατέρας, παιδί- Παιχνίδι ρόλου)
4. Οι «γονείς» ξεκινούν να καταγράφουν τα έσοδα και τα έξοδα της οικογένειας.
5. Κάθε μέλος της ομάδας αναφέρει τις ανάγκες του και τα χρήματα που χρειάζονται για να τις καλύψει.
6. Στις ανάγκες οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν λέξεις σε διάφορες γλώσσες και εικόνες.
7. Βλέπουν αν έχουν έλλειμμα ή πλεόνασμα και αναπροσαρμόζουν τις ανάγκες τους. Κάποιο μέλος εμφανίζεται πολύ σπάταλο και τα υπόλοιπα προσπαθούν να περιορίσουν τις σπατάλες του.
8. Η εκπαιδευτικός ζητάει από τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν ερωτήσεις όπως:
9. Ποιες ανάγκες/ έξοδα είναι πιο σημαντικές/λιγότερο σημαντικές;
10. Τι μπορούμε να περιορίσουμε; κ.λπ.
11. Αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση, αλλάζουν ρόλους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πριν τη δραστηριότητα, η εκπαιδευτικός θα πρέπει να επαναλάβει το λεξιλόγιο και τις φράσεις που θα χρειαστούν οι μαθητές για την υλοποίηση της δραστηριότητας.

Οι μαθητές που δυσκολεύονται με το λεξιλόγιο θα μπουν σε πιο μικρές ομάδες για να έχουν περισσότερο χρόνο να εκφραστούν.

Η δραστηριότητα μπορεί να διαρκέσει περισσότερη ώρα.

Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει και επιβραβεύει τα παιδιά για τη συμμετοχή τους. Εξηγεί ότι κατά την παρουσίαση του παιχνιδιού ρόλων παρατηρούμε και δεν διακόπτουμε.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Δεν απαιτούνται ιδιαίτερες τροποποιήσεις.

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να γίνει και για άλλες ενότητες και σε άλλα μαθήματα σε μικρότερες και μεγαλύτερες ηλικίες, αρκεί να έχουν κατακτήσει τα παιδιά το ζητούμενο λεξιλόγιο.

Ενθαρρύνεται η χρήση διαφορετικών γλωσσικών ρεπερτορίων (γλώσσες προέλευσης και άλλες γλώσσες).



### **Σημειώσεις**

Η δραστηριότητα μπορεί να λάβει μέρος στο πλαίσιο του μαθήματος Οικιακής Οικονομίας της Α' Γυμνασίου.

Σύνδεση με άλλα μαθήματα: Γλώσσα και Μαθηματικά

Θέση της δραστηριότητας: στο τέλος της ενότητας, αφού έχει παρουσιαστεί το βασικό λεξιλόγιο που σχετίζεται με τον οικογενειακό προγραμματισμό και τα οικονομικά της οικογένειας.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Ελευθέριου Καρακάση και της Σοφίας Τσάντα

## ΤΙΤΛΟΣ: Επιτραπέζιο παιχνίδι «Η κοσμόπολη»



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με τα διαδικαστικά κείμενα (οδηγίες & κάρτες παιχνιδιού)
- να καλλιεργήσουν ικανότητες συμπύκνωσης και σύνοψης κειμένου
- να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση και αυτοεικόνα τους
- να καλλιεργήσουν το αίσθημα της μεταξύ τους συνεργασίας
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και αυτενέργειά τους
- να αξιοποιήσουν δημιουργικά το γλωσσικό και πολιτιστικό τους υπόβαθρο
- να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές των πολιτισμών από τους οποίους προέρχονται



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χοντρό χαρτόνι ή μακέτα για ταμπλό
- ✓ μικρά χαρτόνια για καρτέλες
- ✓ καπάκια, όσπρια ή οτιδήποτε άλλο ως πιόνι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ κόλλες και ψαλίδια



**Ενδεικτικός χρόνος:** 5-6 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Συζητούμε με τα παιδιά για να διαπιστώσουμε εάν η κατασκευή ενός πολυπολιτισμικού επιτραπέζιου παιχνιδιού βρίσκεται στα ενδιαφέροντά τους.
2. Γίνεται συζήτηση για τους κανόνες που θα μπορούσε να έχει το συγκεκριμένο επιτραπέζιο.
3. Ενδεικτικά παρουσιάζεται ένα στη συνέχεια.
4. Τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες και συζητούν μεταξύ τους ποιες ερωτήσεις που αφορούν στον πολιτισμό τους (γλώσσα, τραγούδια, έθιμα, φαγητά κ.ά.) θα περιλαμβάνονται στις κάρτες.
5. Το ρεπερτόριο των πολιτισμών εξαρτάται από την πολιτισμική ποικιλότητα της τάξης.
6. Οι μαθητές καταγράφουν τις ερωτήσεις τους σε κάρτες και στη συνέχεια γίνεται η μετάφραση στις υπόλοιπες γλώσσες του γλωσσικού ρεπερτορίου της τάξης. Οι κάρτες ομαδοποιούνται και εικονογραφούνται ανάλογα με τη θεματική τους (π.χ. φαγητά, έθιμα, γλώσσα κ.λπ.).
7. Εκπαιδευτικός και ολομέλεια ασχολούνται με την κατασκευή του ταμπλό. Αντλώντας στοιχεία από το διαχρονικό και πολύ δημοφιλές παιχνίδι της 'Μονόπολης', κάθε τετράγωνο θα αντιστοιχεί και σε μια διαφορετική περιοχή των χωρών που έχουν αποφασίσει να συμπεριλάβουν τα παιδιά στο παιχνίδι π.χ. Αθήνα, Σπάρτη, Πάτρα, Χίος για Ελλάδα, Δαμασκός, Χαλέπι, Χομς και Ιντλέμπ για Συρία, κ.ο.κ).
8. Για την κατασκευή/επιλογή του κάθε πιονιού τα παιδιά μπορούν με τη φαντασία τους να αποτυπώσουν πολιτισμικά στοιχεία της κάθε χώρας (π.χ. για την Ελλάδα ένα φασόλι που αντιστοιχεί στο εθνικό φαγητό, για την Παλαιστίνη ένα ρεβίθι γιατί είναι συστατικό που χρησιμοποιείται κατά κόρον στην αραβική κουζίνα κ.ο.κ.).
9. Τα παιδιά μέσα από τη διαδικασία προετοιμασίας του παιδιού έρχονται σε επαφή με πλήθος νέων πληροφοριών για άλλους πολιτισμούς.
10. Αφού ολοκληρωθεί η κατασκευή των καρτών και του ταμπλό, τα παιδιά καλούνται να παρουσιάσουν στην ολομέλεια τους λόγους για τους οποίους επέλεξαν τις συγκεκριμένες ερωτήσεις. Τους δίνεται η δυνατότητα να αφηγηθούν ιστορίες, να περιγράψουν αντικείμενα και ήθη και έθιμα της χώρας καταγωγής τους.
11. Στη συνέχεια, τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες συζητούν και γράφουν τους κανόνες του παιχνιδιού.
12. Η συζήτηση επεκτείνεται στην ολομέλεια και γίνεται συζήτηση γύρω από τα

κείμενα των παιδιών.

*Ποιο περιγράφει με μεγαλύτερη επιτυχία τους κανόνες και γιατί;*

*Ποια τα χαρακτηριστικά αυτού του κειμενικού είδους;*

**13.** Στο τέλος, γράφουν έναν κοινό οδηγό με τους κανόνες του παιχνιδιού αντλώντας στοιχεία από τα ομαδικά κείμενα.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πρέπει να προσέξουμε τις ερωτήσεις που θα συμπεριλάβουν οι μαθητές στο παιχνίδι, καθώς και τον τρόπο διατύπωσής τους, ώστε να μην θίγονται ζητήματα που για ορισμένους πολιτισμούς μπορεί να είναι ευαίσθητα.

Προσέχουμε ώστε οι ερωτήσεις να είναι ισομερώς κατανεμημένες και να αφορούν όλους τους πολιτισμούς, ώστε να προωθηθεί η ισότητα τους.

Ορισμένοι μαθητές προσφυγικής ή μεταναστευτικής προέλευσης μπορεί να μην κατέχουν δεξιότητες γραμματισμού στη μητρική γλώσσα. Σε αυτή την περίπτωση μπορούν να εμπλακούν οι γονείς/κηδεμόνες των παιδιών.

Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση και χρόνος στη μετάφραση των ερωτήσεων και στις άλλες γλώσσες καθώς οι κάρτες θα αποτελέσουν εργαλείο εκμάθησης της γλώσσας στόχου.

Οι ομάδες πρέπει να είναι ανομοιογενείς ως προς το φύλο, το γνωστικό και γλωσσικό επίπεδο καθώς και το πολιτισμικό υπόβαθρο. Ωστόσο, στην περίπτωση που ορισμένα παιδιά προσφυγικής/μεταναστευτικής προέλευσης διστάζουν να συμμετέχουν είναι σημαντικό -εάν είναι εφικτό- να σχηματίσουν ομάδες με μαθητές ίδιου πολιτισμικού υποβάθρου.

Το επιτραπέζιο παιχνίδι μπορεί να εμπλουτίζεται διαρκώς με νέες ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Μπορούν να το δανειστούν άλλες τάξεις για να το δοκιμάσουν. Δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να παρουσιάσουν τον τρόπο κατασκευής, τις γλώσσες που περιλαμβάνει και τις οδηγίες παιχνιδιού στους συμμαθητές τους.



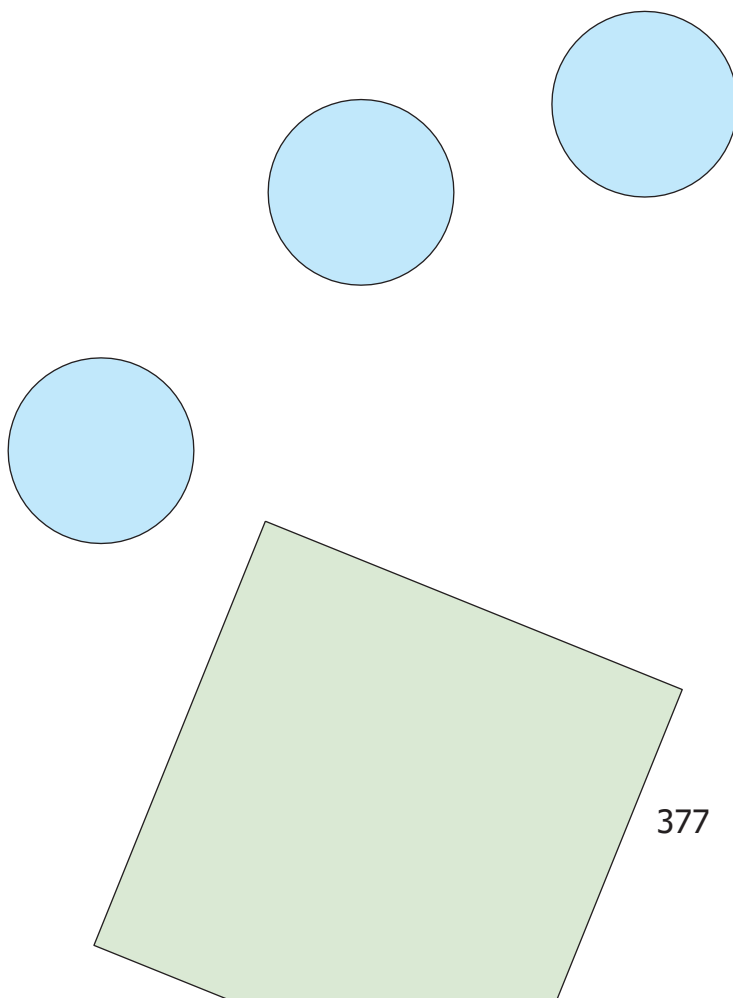
### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Σε μικρότερες τάξεις, όπου δεν έχουν κατακτηθεί βασικές συγγραφικές δεξιότητες, τα παιδιά μπορούν να ασχοληθούν με την κατασκευή του ταμπλό και των περιφερειακών στοιχείων (πιόνια, εικονογράφηση καρτών).

Για τη δημιουργία των ερωτήσεων η εκπαιδευτικός λειτουργεί ως γραμματέας καταγράφοντας τις ερωτήσεις των παιδιών. Για τη μετάφρασή τους στις άλλες γλώσσες μπορεί να χρησιμοποιήσει δωρεάν λογισμικά (π.χ. Google translate) ή να ζητήσει τη βοήθεια των γονιών των παιδιών.

Είναι σημαντικό η εκπαιδευτικός να φροντίσει ώστε το επίπεδο των ερωτήσεων να ανταποκρίνεται στην ηλικία των παιδιών. Οι ερωτήσεις που πλαισιώνονται σε μεγάλο βαθμό από οπτικά στοιχεία μπορούν να συμβάλουν σε αυτό.

**Ενδιαφέρουσες ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι ερωτήσεις που αναδεικνύουν τη γλωσσική συσχέτιση π.χ. Ημέρες εβδομάδας (βλ. ενότητα «Γλωσσική Ενσυναίσθηση» Γάτση, 2021-2022).**



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βιργινίας Αρβανιτίδου

**ΤΙΤΛΟΣ:** «Τι κάνεις; / How are you?»<sup>1</sup>



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να καλλιεργήσουν γνώση γύρω από τη γλωσσική ποικιλομορφία και την πολυγλωσσία
- να αναπτύξουν επιθυμία για δράση σε σχέση με τη γλωσσική ή πολιτιστική ποικιλομορφία σε ένα πολύγλωσσο ή πολυπολιτισμικό περιβάλλον
- να καλλιεργήσουν την ικανότητα τους να αναγνωρίζουν γλωσσικά στοιχεία/ πολιτισμικά φαινόμενα σε γλώσσες/πολιτισμούς που τους είναι περισσότερο ή λιγότερο οικείες/οι



## Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ αρχείο Video από το youtube (Υλικό 1)
- ✓ εξοπλισμός για αναπαραγωγή αρχείων video (H/Y, ηχεία κτλ.)
- ✓ μάσκες με τη σημαία και τη φράση «Τι κάνεις;» σε κάθε μία από τις 10 γλώσσες (Υλικό 2)
- ✓ κάρτες με εικόνες και κάρτες με φράσεις για το Memory Game (Υλικό 3)
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια για ζωγραφική



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

<sup>1</sup> Εμπνευσμένη από δραστηριότητα της ερευνητικής ομάδας του ΑΠΘ PLURALITÉS <sup>2</sup> (FREPA/CARAP) <https://carap.ecml.at/Accueil/tabid/3577/language/en-GB/Default.aspx>



## Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός πριν από το μάθημα θα πρέπει να έχει κατεβάσει από το Youtube το τραγούδι «Happy Birthday» στις 8 γλώσσες (Υλικό 1).
- ▶ Για την προετοιμασία του Υλικού 2 η εκπαιδευτικός θα εκτυπώσει τις flashcards (έγχρωμη εκτύπωση) και θα τις πλαστικοποιήσει σε μέγεθος A4, ούτως ώστε να διατηρούνται και για μελλοντική χρήση.
- ▶ Θα πρέπει, επίσης, να φέρει πολύχρωμα χαρτόνια και φακέλους για να φτιάξουν τα παιδιά κάρτες γενεθλίων.
- ▶ Τέλος, θα πρέπει να εκτυπώσει το βραβείο από το Υλικό 4 σε πολύχρωμα χαρτόνια.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα παιδιά καλούνται να παρακολουθήσουν μια πρώτη φορά οκτώ βίντεο από το YouTube (Υλικό 1) όπου παρουσιάζεται το τραγούδι «Χρόνια πολλά για τα γενέθλια» σε οκτώ διαφορετικές γλώσσες:

Αγγλικά/Γαλλικά/Γερμανικά/Ισπανικά/Ιταλικά/Κινέζικα(Μανταρίν)/Ρωσικά/Σουαχίλι (Αφρικάνικα)

2. Μόλις τελειώσουν τα βίντεο συζητάμε με τα παιδιά.

### Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Τι πιστεύετε ότι σήμαιναν τα τραγούδια στα βίντεο;
- Ήταν τα βίντεο στην ίδια γλώσσα; Πως το καταλάβατε;
- Πως σας φάνηκαν οι γλώσσες που ακούσαμε; Καταφέρατε να ξεχωρίσετε κάποια;
- Καταφέρατε να συγκρατήσετε κάποια λέξη που σας έκανε εντύπωση; Γιατί σας έκανε εντύπωση;

3. Παρακολουθούμε πάλι τα βίντεο, ένα-ένα κάθε φορά. Μετά από κάθε βίντεο ενθαρρύνουμε όλα παιδιά να επαναλάβουν το τραγούδι που μόλις άκουσαν.

### Ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Σε ποια γλώσσα πιστεύετε ότι είναι το βίντεο; Γιατί;
- Αυτή η γλώσσα μιλιέται μόνο στην τάδε χώρα; Τι πιστεύετε;
- Γνωρίζετε αν μιλιέται και σε άλλες χώρες; Γνωρίζετε μήπως σε ποιες;
- Μπορείτε να επαναλάβετε το τραγούδι;

4. Στη συνέχεια, προβάλλουμε και πάλι τα βίντεο, ένα-ένα. Μετά από κάθε βίντεο, κάνουμε συζήτηση με τα παιδιά, σχολιάζουμε τις εικόνες του βίντεο (π.χ. τα γλυκά που ενδεχομένως υπάρχουν στα γενέθλια, τον στολισμό και όποια άλλη συνήθεια προβάλλεται).

#### **Ενδεικτικές ερωτήσεις για κάθε βίντεο- χώρα**

- Πώς είναι διακοσμημένος ο χώρος των γενεθλίων;
- Υπάρχει τούρτα γενεθλίων;
- Δίνουμε δώρα στο παιδί που έχει γενέθλια;
- Γνωρίζετε τι παιχνίδια παίζουν τα παιδιά στα πάρτι γενεθλίων σε άλλες χώρες;

5. Στη συνέχεια, χωρίζουμε τα παιδιά σε 5 ομάδες (3-4 παιδιά ανά ομάδα) και τους μοιράζουμε το Υλικό 2 (καρτέλες bingo). Παίζουμε bingo.

#### **Παιχνίδι bingo**

Η κάθε ομάδα διαλέγει το όνομά της. Μοιράζουμε από μία καρτέλα bingo σε κάθε ομάδα και από έναν μαρκαδόρο. Αρχίζουμε να προβάλλουμε τα βίντεο με τυχαία σειρά. Κάθε ομάδα προσπαθεί να αναγνωρίσει τη γλώσσα του κάθε βίντεο και να τη διαγράψει από την καρτέλα της, εάν υπάρχει. Νικήτρια είναι η ομάδα που θα διαγράψει πρώτη όλες τις γλώσσες της καρτέλας της και θα φωνάξει bingo. Επαναλαμβάνουμε το παιχνίδι, αλλάζοντας κάθε φορά τη σειρά προβολής των βίντεο.

6. Κατόπιν, μοιράζουμε στα παιδιά χρωματιστά χαρτόνια και φακέλους (Ενδεικτικό υλικό 3) και τα παροτρύνουμε να φτιάξουν κάρτες γενεθλίων, να γράψουν τις ευχές τους σε όποια-ες γλώσσα-ες επιθυμούν και να τις στείλουν σε έναν αληθινό ή φανταστικό φίλο τους από άλλη χώρα. Μπορούν να αντιγράψουν τις ευχές που επιθυμούν από τις κάρτες bingo που έχουν στην ομάδα τους.

7. Τέλος, απονέμουμε στις νικήτριες ομάδες του bingo το βραβείο τους (Υλικό 4). Φροντίζουμε να παίξουμε αρκετές φορές bingo, ώστε να κερδίσουν όλες οι ομάδες.

8. 2-3 λεπτά πριν φύγουν, επειδή τα παιδιά αγαπούν την κίνηση και τον χορό, μπορούμε να διαλέξουμε ένα βίντεο και να αφήσουμε ελεύθερα τα παιδιά να το χορέψουν και να διασκεδάσουν.



#### **Οπτικοακουστικό υλικό από το YouTube**

Οι γλώσσες: Αγγλικά (Happy birthday) / Γαλλικά (Joyeux anniversaire) / Γερμανικά (Alles Gute zum Geburtstag) / Ισπανικά (Feliz cumpleaños) / Ιταλικά

(Buon compleanno ) / Κινέζικα-Mandarin (生日快樂 (shēngrì kuàilè) / Ρώσικα (С днём рождения) (S dniom roždenija) / Σουαχίλι -African (Siu yako ya kuzaliwa)

## ΥΛΙΚΟ 2

Bingo Card (ενδεικτικά)

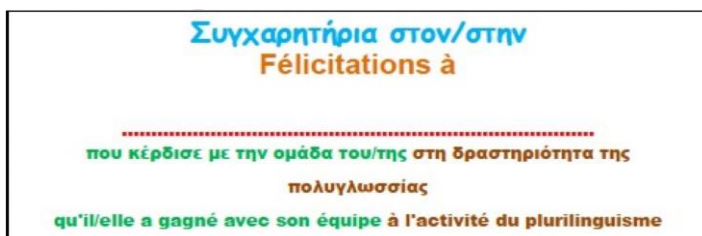


## ΥΛΙΚΟ 3

Χρωματιστά χαρτόνια και φάκελοι (ενδεικτικά)



## ΥΛΙΚΟ 4





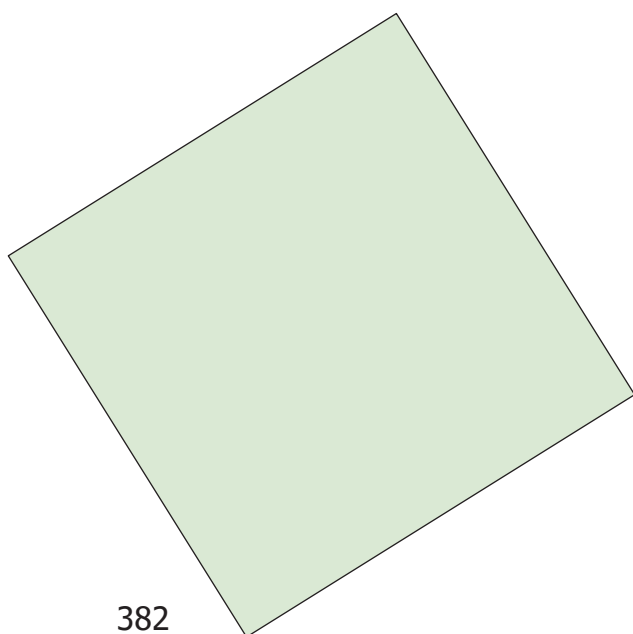


## Σημειώσεις

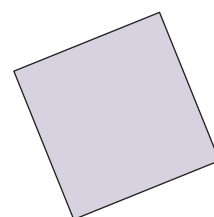
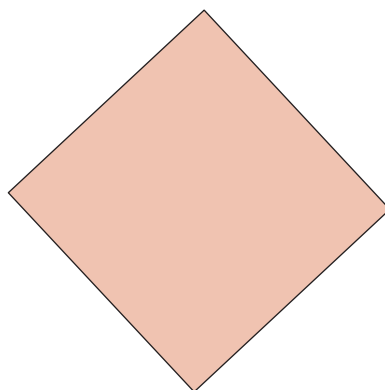
Η παραπάνω πολυγλωσσική δραστηριότητα εφαρμόζεται στα πολυγλωσσικά εργαστήρια της ερευνητικής ομάδας Pluralites εδώ και 5 χρόνια και τα παιδιά ανταποκρίνονται με χαρά και πολλή ευρηματικότητα, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις τους και το υλικό που συγκεντρώνουμε. Μαθαίνουμε να ρωτάμε «Τι κάνεις;» σε 10 διαφορετικές γλώσσες. Περιγραφή: Η δραστηριότητα αυτή επιχειρεί να συνδυάσει τη γλωσσική αφύπνιση με τη διασκέδαση και το παιχνίδι. Τα παιδιά ανακαλύπτουν τη γλωσσική ποικιλομορφία στον κόσμο μας. Ακούν τη φράση «Τι κάνεις;» σε 10 διαφορετικές γλώσσες και καλούνται να την επαναλάβουν, εξερευνώντας τους διαφορετικούς ήχους που μπορεί να υπάρχουν από γλώσσα σε γλώσσα. Επίσης, καλούνται να σχολιάσουν τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους χαιρετιόμαστε με ανθρώπους από άλλες χώρες.

## Γλώσσες

Βουλγαρικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Ρωσικά, Ισπανικά, Κινεζικά (Mandarin), Αραβικά, Τουρκικά, Σουαχίλι (Αφρικάνικα), Αγγλικά



382



374

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ουρανίας Αργυρού

## ΤΙΤΛΟΣ: Συναισθήματα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν το λεξιλόγιο σχετικά με την ομάδα συναισθημάτων σε διάφορες γλώσσες
- να ενισχύσουν το προφορικό και γραπτό λόγο ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειας
- να προβούν στην κατανόηση των συναισθημάτων



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ εικόνες με συναισθήματα
- ✓ ετικέτες με τις ονομασίες των συναισθημάτων/κενές ετικέτες
- ✓ σημαίες διαφόρων χωρών<sup>1</sup> που ο δάσκαλος πιθανολογεί ότι έχουν σχέση με τους μαθητές του με τα ονόματα των χωρών στη γλώσσα της χώρας
- ✓ διαδίκτυο



### Ενδεικτικός χρόνος: 1-2 διδακτικές ώρες

<sup>1</sup> Για την εκπροσώπηση των χωρών ή γλωσσών θα ήταν καλό να αποφευχθούν εθνικά σύμβολα. Στη θέση τους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι κωδικοί ISO για κάθε χώρα (βλ. [https://el.wikipedia.org/wiki/ISO\\_3166-1](https://el.wikipedia.org/wiki/ISO_3166-1), στήλη alpha-2 στον πίνακα)

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν συναίσθημα από έτοιμες εικόνες, ετικέτες (αναγνώριση λέξης) ή να επιλέξουν την κενή ετικέτα και να γράψουν το συναίσθημά τους, ανάλογα με το επίπεδο της γλώσσας.
2. Στη συνέχεια, προσπαθούν να γράψουν το συναίσθημά τους σε όλες τις γλώσσες που γνωρίζουν και επισημαίνουν τη γλώσσα ζωγραφίζοντας τη σημαία της.
3. Εάν δεν γνωρίζουν τη λέξη σε κάποια γλώσσα, σχεδιάζουν την ετικέτα με τη σημαία και προσπαθούν να βρουν κάποιον συμμαθητή τους που να τη γνωρίζει.
4. Ο κάθε μαθητής μετράει τις συμπληρωμένες κάρτες του.
5. Συζητείται το συναίσθημα καθενός στην τάξη, εφόσον το επιθυμεί.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Εάν δεν υπάρχει κανένας συμμαθητής που να γνωρίζει τη λέξη, ο δάσκαλος τον ωθεί σε αναζήτηση της λέξης με χρήση λογισμικού μετάφρασης (για να την θυμηθεί ή να την μάθει).

Για τον λόγο αυτό καλό θα είναι να υπάρχει πρόσβαση στο διαδίκτυο.

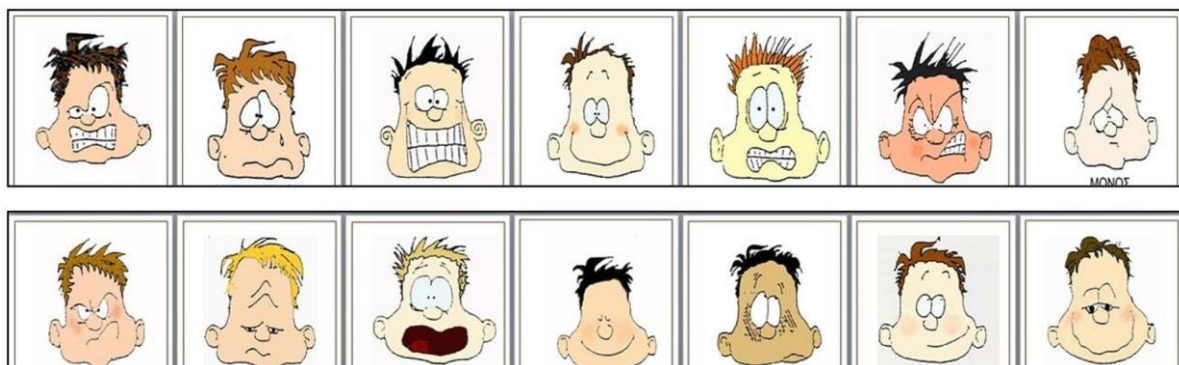


### Σημειώσεις

Η προτεινόμενη δραστηριότητα μπορεί να υλοποιηθεί σε μάθημα διδασκαλίας ξένης ή ελληνικής γλώσσας.

## Παράδειγμα υλικών

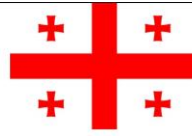
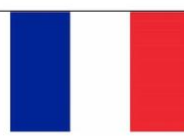
### Εικόνες



### Ετικέτες

|        |       |              |               |          |            |         |
|--------|-------|--------------|---------------|----------|------------|---------|
| Ζήλεια | Λύπη  | Ενθουσιασμός | Χαρά          | Φόβος    | Οργή       | Μοναξιά |
| Θυμός  | Ενοχή | Έκπληξη      | Αυτοπεποίθηση | Αμηχανία | Αισιοδοξία | Αγάπη   |

### Σημαίες

|                                                                                     |                                                                                     |                                                                                     |                                                                                      |                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  |  |  |
| Ελλάδα                                                                              | سوريا                                                                               | افغانستان                                                                           | საქართველო                                                                           | Shqipëria                                                                             |
|  |  |  |  |  |
| Україна                                                                             | England                                                                             | Deutschland                                                                         | Français                                                                             | السودان                                                                               |

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ρίας Φελεκίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Συνεργάζομαι ομαδοσυνεργατικά-Δημιουργία έκθεσης



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να αναπτυχθεί το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα της Ιστορίας
- να διανθιστεί-τουλάχιστον!- το μάθημα και με ιστορικά στοιχεία από τις χώρες καταγωγής όλων των μαθητών
- να εμπλακούν οι μητρικές γλώσσες όλων των μαθητών στη δραστηριότητα
- να χρησιμοποιήσουν και να αναπτύξουν όλα τα παιδιά γλωσσικές δεξιότητες όλων των εμπλεκόμενων γλωσσών
- να αποκτήσουν όλα τα παιδιά έναν πιο ενεργητικό ρόλο
- να συνεργαστούν στις μικτές ομάδες (Έλληνες και ξένοι μαθητές) που θα δημιουργηθούν
- να εκπαιδευτούν στην ερευνητική διαδικασία
- να εκπαιδευτούν στη στοχευμένη επιλογή εικόνων και στη δημιουργία λεζάντων
- να εκπαιδευτούν στην ολιγόλογη αλλά περιεκτική παρουσίαση των γεγονότων
- να εκπαιδευτούν στην έκθεση στους άλλους



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ διαδίκτυο
- ✓ υπολογιστές (τόσοι, όσες και οι ομάδες που θα δημιουργηθούν)
- ✓ έγχρωμος εκτυπωτής

- ✓ χώροι, πίνακας ή και τοίχος, διαθέσιμοι για την έκθεση των εικόνων
- ✓ λευκό χαρτί A4, στυλό, μολύβια, μαρκαδόροι, ψαλίδι, κόλλα
- ✓ βιβλία Ιστορίας (τουλάχιστον για τα γεγονότα της ελληνικής ιστορίας)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 3-4 διδακτικές ώρες



### Προετοιμασία

- ▶ Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε μικτές ομάδες, γηγενών και μαθητών από άλλες χώρες (3-4 ομάδες).
- ▶ Τους περιγράφει αναλυτικά τη δραστηριότητα που θα ξεκινήσουν και πρέπει να ολοκληρώσουν μέσα σε 3-4 σχολικές ώρες.
- ▶ Ορίζει τον υπολογιστή στον οποίο θα δουλέψουν, τους μοιράζει τα υλικά και βοηθάει ώστε μην χαθεί πολύτιμος χρόνος στην επιλογή των γεγονότων (η επιλογή γίνεται με συζήτηση κι έρευνα στο διαδίκτυο).

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Τα παιδιά δουλεύουν στις ομάδες τους, με έρευνα στο διαδίκτυο, συζήτηση, συγκέντρωση και ξεδιάλεγμα εικόνων ανάλογα με την θεματική που θέλουν να δουλέψουν, δημιουργία λεζάντων σε όλες τις γλώσσες τους.
2. Η εκπαιδευτικός συντονίζει, ενθαρρύνει, λύνει προβλήματα και αγκυλώσεις, κινητοποιεί, όταν χρειάζεται ξεμπλοκάρει και καθοδηγεί.
3. Την τελευταία ώρα προετοιμάζεται ή ολοκληρώνεται η μικρή έκθεση και γίνεται η ξενάγηση από την καθεμία από τις ομάδες στις υπόλοιπες. Οι λεζάντες των φωτογραφιών διαβάζονται δυνατά σε όλες τις γλώσσες.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός φροντίζει να κρατάει έναν ρυθμό στην εξέλιξη της δραστηριότητας, κινούμενη ανάμεσα στις ομάδες.

Αν υπάρχει η δυνατότητα, η εκπαιδευτικός φροντίζει τα παιδιά με διαφορετικές ξένες γλώσσες να είναι σε διαφορετικές ομάδες για να υπάρχει η δυνατότητα πιο ουσιαστικής εξοικείωσης με μια ξένη γλώσσα μέσα στις ομάδες.

Ενθαρρύνει όλα τα παιδιά να συμμετέχουν στις παρουσιάσεις και δίνει ερεθίσματα για διάλογο.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις τάξεις της Δευτεροβάθμιας, με περισσότερο ή λιγότερο ενεργή συμμετοχή της εκπαιδευτικού, ανάλογα με την ωριμότητα των παιδιών.

Υπάρχει η δυνατότητα περιορισμού του αριθμού ιστορικών γεγονότων που θα παρουσιαστούν.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αμαλίας Κατσίκη

## ΤΙΤΛΟΣ: Γνωστές πραγματικότητες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθεί το λεξιλόγιο για τις δημιουργικές δραστηριότητες
- να ενισχυθούν οι δεξιότητες παραγωγής και κατανόησης γραπτού λόγου
- να καλλιεργήσουν οι μαθητές τη δημιουργική σκέψη
- να βελτιώσουν την ομαδικότητα και τη συνεργασία
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ εκτυπωμένες εικόνες πορτρέτων ανθρώπων ή προβολή εικόνων από Η/Υ
- ✓ κόλλες Α4 και μολύβια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ υπολογιστής με σύνδεση στο διαδίκτυο
- ✓ προβολέας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Ο κάθε μαθητής επιλέγει από ένα μικρό χαρτάκι που γράφει κάποια δημιουργική δραστηριότητα (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλει, χορός, ζωγραφική, μουσική) στα ελληνικά και στις γλώσσες της επιλογής του. Η επιλογή των δραστηριοτήτων γίνεται με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών που έχουν συζητηθεί σε προηγούμενο μάθημα.
2. Στη συνέχεια, οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Οι μαθητές με την ίδια δραστηριότητα μπαίνουν στην ομάδα μαζί.
3. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στον πίνακα με τη βοήθεια του προτζέκτορα εικόνες και τους ζητάει να αναγνωρίσουν τα πρόσωπα που απεικονίζονται.
4. Κάθε πρόσωπο–διασημότητα σχετίζεται με μία δραστηριότητα. Γίνεται προσπάθεια τα πρόσωπα να είναι αναγνωρίσιμα και διαφορετικών εθνοτήτων.
5. Έπειτα, ρωτάει τους μαθητές εάν μπορούν να συσχετίσουν τις εικόνες με κάποια από τις δραστηριότητες που έχουν συζητήσει.
6. Σε περίπτωση που δεν αναγνωρίζουν την προσωπικότητα στην εικόνα, τους ζητάει να προτείνουν αυτοί κάποιον ή κάποια που να είναι αποδεκτός ή αποδεκτή από όλους.
7. Κάθε ομάδα πρέπει να απαντήσει στις εξής ερωτήσεις:
  - Ποια είναι η δραστηριότητα που επιλέξατε;
  - Τι γνωρίζετε για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα;
  - Για ποιους λόγους την επιλέξατε;



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πριν τη δραστηριότητα επαναλαμβάνουμε το απαιτούμενο λεξιλόγιο, με μικρά παιχνίδια ρόλων.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, η εκπαιδευτικός προσφέρει την απαραίτητη βοήθεια σε όλες τις ομάδες και κάνει βοηθητικές ερωτήσεις στους μαθητές.

Ενθαρρύνει όλους τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά και τους επιβραβεύει και κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας και στην τελική παρουσίαση.

Οι ομάδες αποφασίζουν από κοινού τις απαντήσεις στα ερωτήματα.

Τους βοηθάει να σχηματίσουν συνοπτικές προτάσεις π.χ.

«Η δραστηριότητα που θα σας παρουσιάσουμε είναι.....» «Αυτό που κερδίζω.....»

«Το βασικό στοιχείο της.....»

Τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν το κείμενο–παράγραφο στην τάξη.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η δραστηριότητα αυτή ενδείκνυται για μαθητές μεγαλύτερων ηλικιών. Για παιδιά μικρότερων ηλικιών μπορούμε αντί για δημιουργία κειμένου να ζητήσουμε ένα πολυγλωσσικό εικονόλεξο

Ενθαρρύνουμε τους μαθητές στο πλαίσιο της ομάδας τους να χρησιμοποιούν όλους τους γλωσσικούς τους πόρους (τις γλώσσες προέλευσής τους ή άλλες γλώσσες).



### **Σημειώσεις**

Σύνδεση με το μάθημα Γλώσσας: ΕΝΟΤΗΤΑ 6 Α' Γυμνασίου, στο τέλος της ενότητας και αφού έχει παρουσιαστεί και εμπεδωθεί το λεξιλόγιο της ενότητας για τις δημιουργικές δραστηριότητες.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Αλέξανδρου Σπανού

## ΤΙΤΛΟΣ: Παροιμίες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να καλλιεργήσουν το αίσθημα της μεταξύ τους συνεργασίας
- να ενισχύσουν τη δημιουργικότητα και αυτενέργειά τους
- να αξιοποιήσουν δημιουργικά το γλωσσικό και πολιτιστικό τους υπόβαθρο
- να εντοπίσουν ομοιότητες και διαφορές των πολιτισμών από τους οποίους προέρχονται



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ έντυπο-εποπτικό υλικό και το σχολικό εγχειρίδιο "Γεια σας 4"
- ✓ συζήτηση με οικείο περιβάλλον και άντληση πληροφοριών
- ✓ εκπαιδευτική συζήτηση εντός της αίθουσας
- ✓ εξατομικευμένο εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές
- ✓ ηλεκτρονικά-ψηφιακά μέσα
- ✓ χρήση Η/Υ και λοιπών ψηφιακών μέσων στη μαθησιακή διαδικασία (π.χ. χρήση διαδικτύου για άμεση μεταφραστική απορία)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



**Ομάδα στόχος:** Τάξη Ζ.Ε.Π. (Α', Β', Γ' Γυμνασίου)

Διδασκαλία Νεοελληνικής Γλώσσας

## Διαδικασία διεξαγωγής



**1.** Ακολουθώντας έως έναν βαθμό το σχολικό εγχειρίδιο “Γεια σας 4”<sup>1</sup>, κατά το 14ο μάθημα, “Παροιμίες για τους μήνες” (σ.132-143) και με αφορμή την ανάγνωση του κειμένου (ό.π., σ.132-133), γίνεται επεξήγηση της έννοιας παροιμία, παροιμιακός λόγος που συναντήσαμε στο κείμενο.

**2.** «Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει καλοκαίρι θα μυρίσει, Μάρτης, γδάρτης και κακός παλουκοκάφτης, κ.ο.κ.».

**3.** Μετά την επεξήγηση των βασικών καινούριων εννοιών (λαϊκός, παροιμία, παροιμιακός λόγος) και την επίλυση ορισμένων ασκήσεων, ζητείται από τους μαθητές η εξής εργασία για το σπίτι:

Να συζητήσουν με ανθρώπους του περιβάλλοντός τους (γονείς, κηδεμόνες, πρόσωπα αναφοράς κ.λπ.) και να μας φέρουν την επόμενη μέρα παροιμίες από τον τόπο καταγωγής τους. Να δουν εάν νοηματικά σχετίζονται αυτές με αυτές που έμαθαν στα ελληνικά.

**4.** Ζητείται όλες οι παροιμίες που θα φέρουν γραπτά την επόμενη μέρα να είναι στη μητρική τους γλώσσα και αντιληπτές από τα ίδια τα παιδιά, ούτως ώστε να μπορούν να τις ερμηνεύσουν και στους υπόλοιπους συμμαθητές τους την επόμενη μέρα.

**5.** Επισημαίνεται ότι στους μαθητές με χαμηλότερη ελληνομάθεια σε σχέση με τους υπόλοιπους μαθητές εξηγούνται απλούστερης λεκτικής μορφής παροιμίες (π.χ. όποιος βιάζεται, σκοντάφτει), ώστε να γίνει κατανοητή η έννοια και, έτσι, να μπορούν και αυτοί να συμμετέχουν στη δραστηριότητα. Επίσης, ζητείται αντίστοιχα από αυτούς να μας φέρουν επίσης απλής μορφής παροιμίες από τον τόπο καταγωγής τους.

**6.** Την επόμενη μέρα στο σχολείο, ζητείται από τους πολύγλωσσους μαθητές να έχουν φέρει μαζί στις “αποσκευές” τους μια πληθώρα παροιμιών από τον τόπο τους.

**7.** Διαβάζονται όλες, εξηγούνται, βρίσκονται αντιστοιχίες (ή και αναντιστοιχίες) μεταξύ των παροιμιών από τους τόπους καταγωγής τους.

**8.** Αυτονόητα η εκπαιδευτικός συζητάει την ύπαρξη (ή μη) αντιστοιχίας παροιμίας στα ελληνικά, οι υπόλοιποι μαθητές συμμετέχουν λέγοντας σε όλους τους υπόλοιπους εάν γνώριζαν κάποια αντίστοιχη στη γλώσσα τους.

**9.** Ερευνούμε όλοι μαζί τη νοηματοδότησή τους, μέσα από τις εκάστοτε περιστάσεις που η καθεμιά λέγεται, στην κάθε γλωσσική παράδοση αντίστοιχα.

**10.** Σαν τελικό προϊόν αναρτώνται στην τάξη σε χαρτόνια οι παροιμίες στις διάφορες γλώσσες μεταφρασμένες στα ελληνικά.

<sup>1</sup>ΕΚΠΑ, ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ, Αθήνα 2007



## Σημειώσεις

Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν πολύ θετικά στη δραστηριότητα και την επόμενη μέρα ήρθαν στο σχολείο με έναν υπερ-επαρκή αριθμό παροιμιών, πράγμα που καταδεικνύει το ενδιαφέρον που έδειξαν. Οι μαθητές, μετά την κατανόηση και εξοικείωσή τους με τις καινούριες έννοιες και τί καλούνταν να κάνουν, επέστρεψαν ενθουσιασμένοι.

Το ενδιαφέρον το μαθητών υπήρξε αμείωτο, όπως προαναφέρθηκε, και χρειάστηκε επιπλέον ώρα από αυτήν που είχε αρχικά προβλεφθεί (δύο διδακτικές ώρες η διδασκαλία της ενότητας και δύο επιπλέον για τη σύγκριση / εξήγηση / συζήτηση των παροιμιών που είχαν φέρει από τις μητρικές τους γλώσσες την επόμενη μέρα).

Κατά την εξέταση κι επεξήγηση των παροιμιών από τον τόπο καταγωγής τους, που δε σχετίζονταν στις περισσότερες περιπτώσεις μόνο με αυτές που είχαν διδαχθεί στην τάξη και αναφέρονταν στα καιρικά φαινόμενα, το ενδιαφέρον όλων (διδασκομένων και διδάσκοντος) προσείλκυσε η συγκριτική μελέτη τους και η αναζήτηση παρόμοιων νοηματοδοτήσεων σε παροιμίες από άλλους τόπους (των συμμαθητών τους), αλλά και από τον τόπο όπου τώρα διαμένουν, καθώς ο διδάσκων παρενέβαινε στην παράθεση κι επεξήγηση των αντίστοιχων ελληνικών παροιμιών.



### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση

Η εξατομικευμένη διδασκαλία σε πολλές περιπτώσεις είναι επιβεβλημένη, η μέθοδος της αλληλοδιδασκαλίας προτείνεται επίσης ως μέθοδος εκμάθησης - στις περιπτώσεις εκείνες που αυτό είναι δυνατό.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελένης Βούρδα

## ΤΙΤΛΟΣ: Ο πολύγλωσσος κήπος θρησκειών



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να γνωρίσουν τις κυριότερες αξίες της πίστης τους
- να αποδεχθούν τις αξίες των άλλων θρησκειών
- να μάθουν να συνεργάζονται αρμονικά μεταξύ τους
- να εμπνευστούν, να δημιουργήσουν και να φτιάξουν η κάθε θρησκεία τον δικό της κήπο αλλά και από τις κοινές αξίες το δέντρο του Θεού
- να αντιληφθούν ότι όλες οι θρησκείες έχουν κοινές αξίες
- να «ακούσουν» και να «διαβάσουν» στη γλώσσα των άλλων



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί μέτρου
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ κηρομπογιές
- ✓ χαρτί Α4
- ✓ ψαλίδια, κόλλα, σελοτέιπ



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

- ▶ Οι μαθητές χωρίζονται σε μεικτές ομάδες με εκπροσώπους από διαφορετικά θρησκευόμενα.
- ▶ Κάθε ομάδα έχει το δικό της χαρτί στο οποίο θα τοποθετήσει τα λουλούδια της.
- ▶ Πριν ξεκινήσουν πρέπει όλοι όσοι αποτελούν την ομάδα να αποφασίσουν τι είναι σημαντικό σε κάθε θρησκεία π.χ. πίστη, αγάπη, σεβασμός

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Όλα τα μέλη της ομάδας ζωγραφίζουν λουλούδια στο χαρτί μέτρου και πάνω ή μέσα σε κάθε λουλούδι αναγράφεται η λέξη που αντιπροσωπεύει στη γλώσσα που μιλούν τα μέλη της ομάδας.
2. Τον κήπο τους μπορούν να τον φτιάξουν όπως θέλουν. Έτσι, κάθε ομάδα θα ζωγραφίσει το δικό της κήπο.
3. Έπειτα, θα αναζητήσουμε όλοι μαζί τις κοινές αξίες-λέξεις.
4. Εφόσον γίνει αυτό, όλες οι ομάδες θα συνεργαστούν για να δημιουργήσουν το Δέντρο του Θεού.
5. Στο δέντρο θα γραφούν οι κοινές λέξεις σε όλες τις γλώσσες που γνωρίζουν οι μαθητές.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

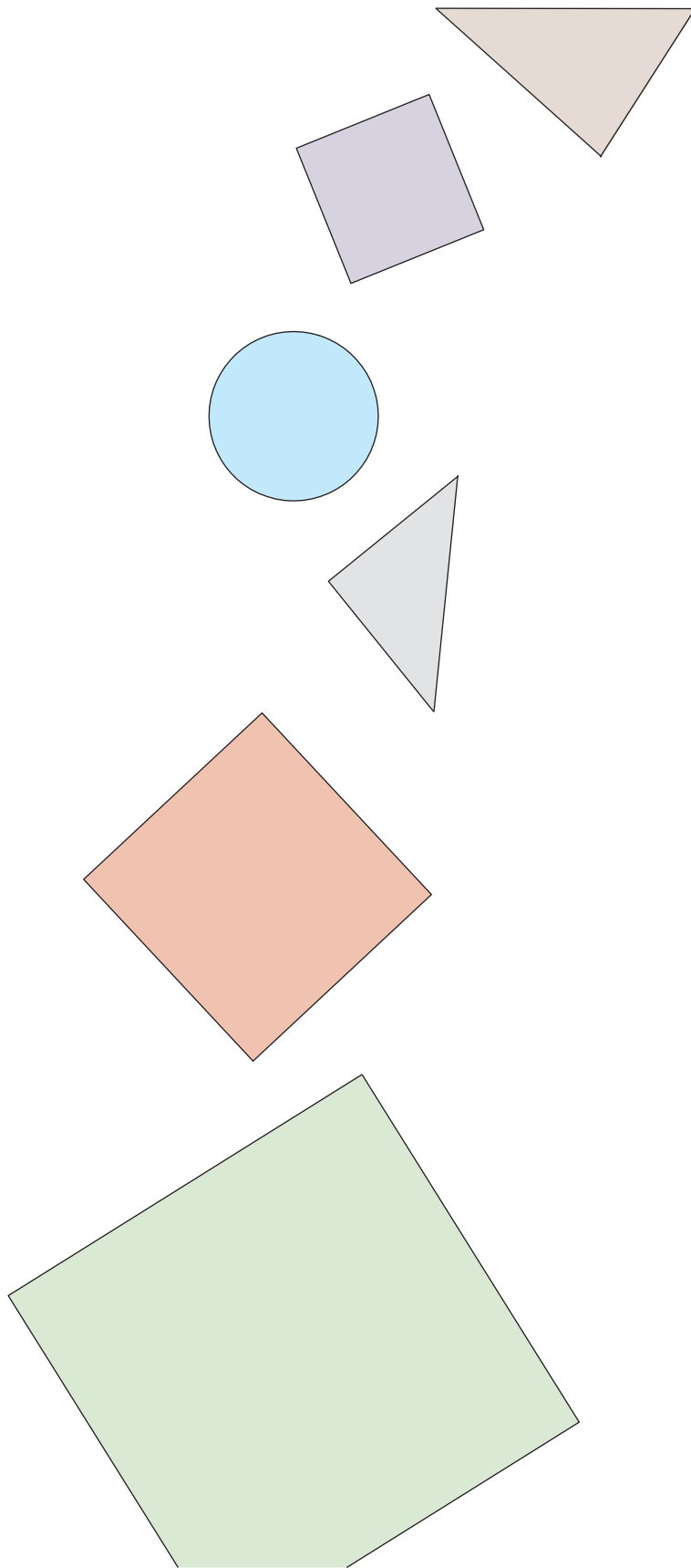
Πιθανότατα θα υπάρξει δυσκολία στο να κατανοήσουμε τι γράφουν οι πρόσφυγες μαθητές μας καθώς δεν γνωρίζουμε τις γλώσσες που μιλούν. Όμως αυτό μπορούμε να το λύσουμε είτε με τη βοήθεια κάποιου μαθητή που μιλάει καλά ελληνικά ή χρησιμοποιώντας google translator ή ακόμα καλώντας κάποιον μεταφραστή.



## Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση

Η δραστηριότητα μπορεί να γίνει και από μαθητές του ίδιου θρησκευόμενου μόνο που εκεί μπορούμε να ζωγραφίσουμε έναν κήπο με λέξεις – αξίες σε διάφορες γλώσσες που αφορούν τη συγκεκριμένη θρησκεία.

# ΛΥΚΕΙΟ





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ελένης Σεμερτζίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Μονάδες μέτρησης



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν τις μονάδες μέτρησης των φυσικών μεγεθών στην Ελλάδα
- να κατανοήσουν τις μονάδες μέτρησης των φυσικών μεγεθών στην Ελλάδα στο διεθνές σύστημα τιμών
- να συνεργαστούν και να αλληλεπιδράσουν στο πλαίσιο της ομάδας τους
- να εξοικειωθούν με τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων/ασκήσεων στο ελληνικό σχολείο



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτιά
- ✓ ασπροπίνακας



**Ενδεικτικός χρόνος:** Απαιτούνται τουλάχιστον δύο διδακτικές ώρες ώστε οι μαθητές να μάθουν την καινούργια ορολογία των φυσικών μεγεθών και επιπλέον 1-2 ώρες για την κατανόηση, δηλαδή πώς γίνονται οι μετατροπές μεταξύ συστημάτων.



## Προετοιμασία

► Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές (Γυμνασίου ή Λυκείου) να ονομάσουν διάφορα φυσικά μεγέθη (ταχύτητα, επιτάχυνση, βάρος, μάζα, όγκος) στη μητρική τους γλώσσα - μαζί με τις μονάδες μέτρησης – και τους ζητείται να τα παρουσιάσουν στο επόμενο μάθημα.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές αναγράφουν τα ζητούμενα μεγέθη με τις μονάδες τους στην μητρική τους γλώσσα, ο καθένας με τη σειρά, στον ασπροπίνακα.
2. Έπειτα, η εκπαιδευτικός αναγράφει τα μεγέθη με τις μονάδες τους στην ελληνική, στην προτελευταία στήλη, και στην τελευταία στήλη αναγράφονται οι μονάδες στο Διεθνές Σύστημα Τιμών (το οποίο χρησιμοποιούμε στην Ελλάδα).
3. Η εκπαιδευτικός δίνει, στη συνέχεια, οδηγίες για το πώς γίνονται οι αντιστοιχίες από τις μονάδες μέτρησης του μετρικού συστήματος της χώρας κάθε μαθητή στο Διεθνές Σύστημα Τιμών.
4. Στη συνέχεια, χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες (2-4) τοποθετώντας σε κάθε ομάδα μαθητές με διαφορετικό σύστημα και τους αναθέτει να εξασκηθούν σε μετατροπές από το ένα σύστημα στο άλλο αλλά και να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα στο Διεθνές Σύστημα Τιμών.
5. Η άσκηση τελειώνει εφόσον παρουσιάσει η κάθε ομάδα τα αποτελέσματά της με επιτυχία.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Αρχική προϋπόθεση είναι να έχει προηγηθεί μια σχετική ερεύνα με βάση την καταγωγή του εκάστοτε μαθητή, έτσι ώστε να γνωρίζει η εκπαιδευτικός ποιο σύστημα χρησιμοποιείται, τους τύπους και την αντιστοίχιση στο διεθνές σύστημα.



## Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση

Η παραπάνω διαδικασία μπορεί να εφαρμοστεί σε παιδιά μικρότερης ηλικίας (Ε και ΣΤ Δημοτικού) αλλά και σε μεγαλύτερα (Α Λυκείου), αντανakλώντας το επίπεδο των γνώσεων που πρέπει να έχουν ως προς τις μονάδες μέτρησης των φυσικών μεγεθών.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Σοφίας Σκεύα

## ΤΙΤΛΟΣ: Είμαστε πολύγλωσσοι ... στη φυσική



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με τις μητρικές γλώσσες των συμμαθητών τους
- να διαπιστώσουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των γλωσσών
- να αλληλεπιδράσουν και να συνεργαστούν μεταξύ τους
- να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους
- να εξοικειωθούν με πολυγλωσσικές γραφές
- να δημιουργήσουν ευχάριστο κλίμα αποδοχής στην τάξη



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ εκτυπωτής
- ✓ φωτοαντιγραφικό
- ✓ χαρτόνια, ψαλίδια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ υπολογιστής
- ✓ κινητό

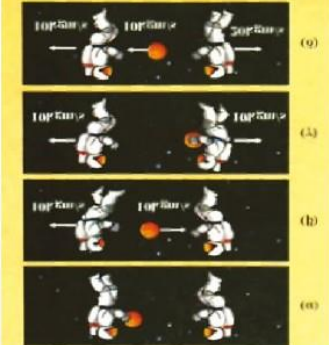


**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Με τους μαθητές της τάξης επιλέγουμε κάποια φυσικά μεγέθη που έχουμε μελετήσει στη Φυσική όπως “δύναμη”, “ενέργεια” και τα γράφουμε στον πίνακα.
2. Συζητάμε στην τάξη για τις χώρες καταγωγής των μαθητών και τις μητρικές τους γλώσσες. Έστω ότι οι γλώσσες είναι τα αλβανικά, τα κουρδικά και στα ρωσικά.
3. Μεταφράζουν οι μαθητές τις λέξεις/έννοιες της φυσικής που επιλέξαμε στις μητρικές τους γλώσσες και φτιάχνουμε τον παρακάτω πίνακα σε ένα μεγάλο χαρτόνι. Αν δεν γνωρίζουν τις λέξεις/έννοιες στις μητρικές τους γλώσσες, τις αναζητούμε σε μια εφαρμογή μετάφρασης όπως [rops](#) ή [google translate](#).
4. Εκτυπώνουμε εικόνες σχετικές με τις έννοιες και τις κολλάμε στο χαρτόνι. Κρεμάμε το χαρτόνι ανάποδα ώστε να μη βλέπουμε το περιεχόμενό του κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού.
5. Φτιάχνουμε κάρτες με τις λέξεις στις τέσσερις γλώσσες εις πενταπλούν.
6. Μοιράζουμε τις κάρτες στους μαθητές σε πέντε ομάδες.
7. Διαδοχικά οι ομάδες σε κύκλο φωνάζουν μια λέξη και η επόμενη ομάδα προσπαθεί να βρει τις αντίστοιχες λέξεις στις άλλες γλώσσες.
8. Για την κάθε λέξη η κάθε ομάδα έχει τρεις ευκαιρίες. Σε κάθε σωστή απάντηση η ομάδα παίρνει έναν βαθμό. Αν απαντούν λάθος χάνουν έναν βαθμό. Κάθε φορά που παίζουν ανακατεύουν τις κάρτες σαν τράπουλα και τις αναποδογυρίζουν για να διαλέξουν.
9. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι κάποια ομάδα να συγκεντρώσει 20 βαθμούς. Η φορά του παιχνιδιού στον κύκλο καθορίζεται στην αρχή του παιχνιδιού.

| Ελληνικά    | Αλβανικά     | Κουρδικά | Ρωσικά        |                                                                                       |
|-------------|--------------|----------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Δύναμη      | Fuqia        | Erk      | Власть        |    |
| Ενέργεια    | Energjisë    | Înercî   | Энергия       |    |
| Ηλεκτρισμός | Elektricitet | Elatrîk  | Электричество |    |
| Ταχύτητα    | Shpejtësia   | Zûbûnî   | Скорость      |   |
| Χρόνος      | Viti         | Sal      | Год           |  |
| Άτομο       | Atom         | Atom     | Атом          |  |
| Ορμή        | Momenti      | Momentum | Импульс       |  |



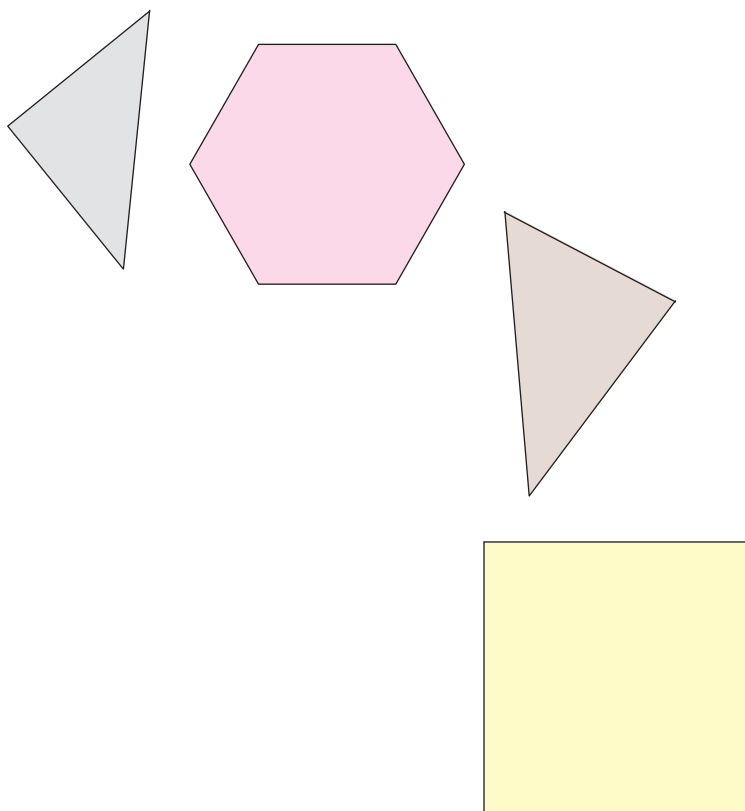
## Σημειώσεις

Με τη δραστηριότητα «Είμαστε πολύγλωσσοι ... στη φυσική» οι μαθητές μαθαίνουν ορολογία της φυσικής σε διάφορες γλώσσες.

Οι μαθητές ενθουσιάζονται διαπιστώνοντας τις ομοιότητες, προσπαθούν να διαβάσουν και να προφέρουν σωστά τις ξένες λέξεις, διασκεδάζουν με την προφορά τους και συναγωνίζονται για να κερδίσουν.

Η δραστηριότητα είναι χρήσιμη γιατί βοηθά στην αποδοχή των μαθητών προσφύγων αλλά και στην αυτοεκτίμησή τους. Επίσης, ο παιγνιώδης τρόπος της πετυχαίνει συνεργατικό και ευχάριστο κλίμα στην τάξη. Ταυτόχρονα, βοηθά στην επίτευξη γνωστικών στόχων.

Θα μπορούσαμε καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς να συγκεντρώνουμε σε διάφορες γλώσσες λέξεις/έννοιες της φυσικής και να εμπλουτίζουμε το παιχνίδι μας αλλά και τη διακόσμηση του εργαστηρίου της φυσικής με τα πλακάτ που θα κάνουμε.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Νικόλαου Νεράντζη

## ΤΙΤΛΟΣ: Αστρονομία: Πλανήτες<sup>1</sup>, Αστερισμοί, Ιστορίες, Μύθοι & Θρύλοι



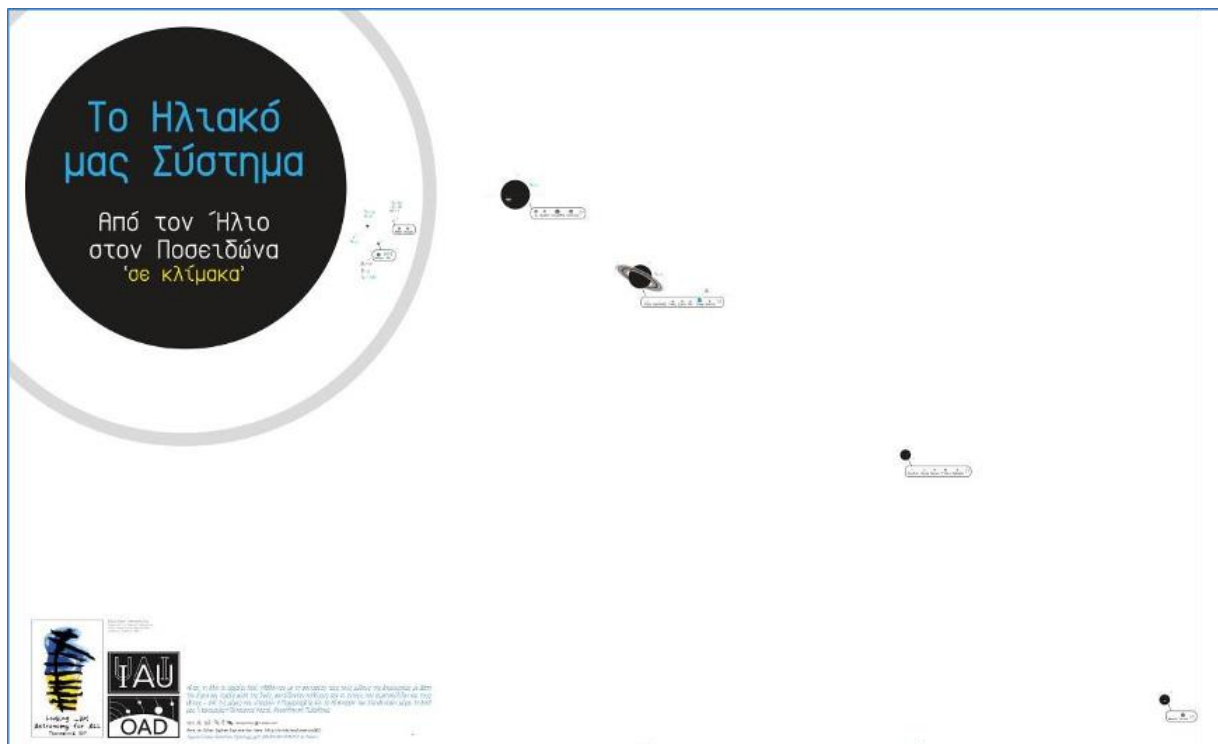
### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να διδάξουμε βασικές γλωσσικές δεξιότητες μέσω δραστηριοτήτων Αστρονομίας
- να ασχοληθεί κάθε μαθητής με την Αστρονομία και την Επιστήμη διασκεδάζοντας
- να επισημάνουμε τη συμβολή των διαφόρων πολιτισμών στην Αστρονομία



**Χρόνος:** 2 ώρες



## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός δίνει τους πλανήτες του ηλιακού μας συστήματος και το σχετικό μέγεθός τους και την σχετική απόστασή τους από τον Ήλιο.
2. Τους δείχνει ότι αναλογικά ο ήλιος και οι πλανήτες μπορούν να 'αναπαρασταθούν' ως εξής:
  - Ο Ερμής - με έναν καρπό πιπεριού
  - Η Αφροδίτη - με μία ρώγα σταφύλι
  - Η Γη - με ένα ντοματίνι
  - Ο Άρης - με ένα ρεβύθι
  - Ο Δίας - με ένα καρπούζι (ή μπαλόνι)
  - Ο Κρόνος - με ένα πορτοκάλι
  - Ο Ουρανός - με ένα λεμόνι
  - Ο Ποσειδώνας - με ένα μήλο
3. Οι μαθητές ζητείται να γράψουν στη μητρική τους γλώσσα τα ονόματα των πλανητών και τα ονόματα των φρούτων. Μπορούν να τα γράψουν απευθείας πάνω στην εικόνα ή να τα κολλήσουν με sticky-notes (aka: post-it)<sup>3</sup>.
4. Οι μαθητές καλούνται να 'αντικαταστήσουν' τα φρούτα με φρούτα ίδιου περίπου μεγέθους, που τους αρέσουν ή/και ευδοκιμούν στη χώρα τους.
5. Ακολουθεί ελεύθερη συζήτηση, όπου η εκπαιδευτικός μπορεί να δίνει και ορισμένα στοιχεία - όπως τί θερμοκρασία επικρατεί στον τάδε πλανήτη, ποιος είναι ο πιο ζεστός πλανήτης<sup>2</sup>, σε ποιους πλανήτες (ή δορυφόρους πλανητών) υπάρχει νερό, πόσα rover έχουμε στείλει στον Άρη κ.λπ.
6. Προτείνεται η εκπαιδευτικός να έχει ετοιμάσει κάρτες<sup>3</sup> με τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες των πλανητών και σε ζευγάρια οι μαθητές να παρουσιάζουν ο ένας στον άλλον τους πλανήτες (προσθέτοντας και δικά τους στοιχεία).
7. Επιπλέον, εάν επιθυμούμε να μιλήσουμε για πέτρα/σίδηρο/πάγο/νερό/... και πάνω/κάτω/μέσα/έξω, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις αφίσες στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β και να συζητήσουμε από τί αποτελούνται οι πλανήτες και οι δορυφόροι τους.
8. Ενδεικτικά, προτείνεται εφόσον ο έναστρος ουρανός είναι ένας κοινός τόπος αναφοράς και οι μαθητές προέρχονται από χώρες του βορείου ημισφαιρίου, να ξεκινήσουμε συζήτηση για γνωστούς αστερισμούς, πώς τους εντοπίζουμε κ.λπ.
9. Χρήσιμο βοήθημα αποτελεί το 'Planisferius', με το οποίο μπορούμε να δούμε με εύκολο τρόπο τί αστερισμοί φαίνονται κάθε μέρα.



**10.** Βέβαια, υπάρχει η δυνατότητα χρήσης και εφαρμογών σε κινητά/τάμπλετ - λ.χ. Sky Map, Stellarium και πολλά άλλα.

**11.** Οι μαθητές μπορούν να ζητήσουν από τους γονείς τους να τους πουν μία ιστορία για τα αστέρια, τους πλανήτες και τους αστερισμούς, την οποία θα μεταφέρουν στην τάξη και θα τη συζητήσουν με τους συμμαθητές τους.



### Σημειώσεις

Υλικό για τους πλανήτες και τους αστερισμούς, για τις παραπάνω δραστηριότητες, υπάρχει διαθέσιμο και ως απτικό υλικό είτε σε swell paper είτε σε υλικό 3D printed μέσω των πρότζεκτ “Looking ...Up! Astronomy for ALL”, (<https://www.astro4dev.org/looking-up-astronomy-for-all/>) και “Promoting Inclusive STEM Education by Creating Tactile Material (Swell Paper & 3D Print) for Biology & Astronomy from Mixed Students’ Group” (<https://acoaf.wordpress.com/>).

Όλοι οι πολιτισμοί, από αρχαιοτάτων χρόνων, έδωσαν ονόματα σε αστέρια<sup>4</sup>, πλανήτες<sup>5</sup> και σε αστερισμούς.

Οι σημερινές (επίσημες) ονομασίες<sup>6</sup> πλέον αναγνωρίζονται από όλους και πολλοί συνδέονται με μύθους και ιστορίες<sup>7</sup>. Από Ανατολή σε Δύση και από Βορρά σε Νότο έχουμε πολλά να διδαχθούμε κοιτώντας τον έναστρο ουρανό, τον γαλαξία μας και ακούγοντας τους μύθους και τους θρύλους που έχουν φτάσει ως τις μέρες μας.

Οι δραστηριότητες αστρονομίας ‘επιζητούν’ να είναι πολυπολιτισμικές, χαμηλού κόστους, διασκεδαστικές, να γίνουν μέσα ή (καλύτερα) έξω από την τάξη.

Μπορούν να παισιώσουν και να παισιωθούν από εξορμήσεις, αστρο-παρατηρήσεις (ήλιου/φεγγαριού/αστερισμών κ.λπ.), καινοτόμες διδακτικές πρακτικές. Υποστηρίζονται από διαδικτυακά αποθετήρια (λ.χ. astroedu6, ESA) τις πρακτικές ορισμένων προγραμμάτων, και αποτελούν προνομιακό πεδίο συμπεριληπτικών πρακτικών (λ.χ. IAU-OAD projects<sup>7</sup>).

<sup>1</sup><https://astroedu.iau.org/en/>

<sup>2</sup>...είναι η Αφροδίτη (λόγω του `φαινομένου το θερμοκηπίου')

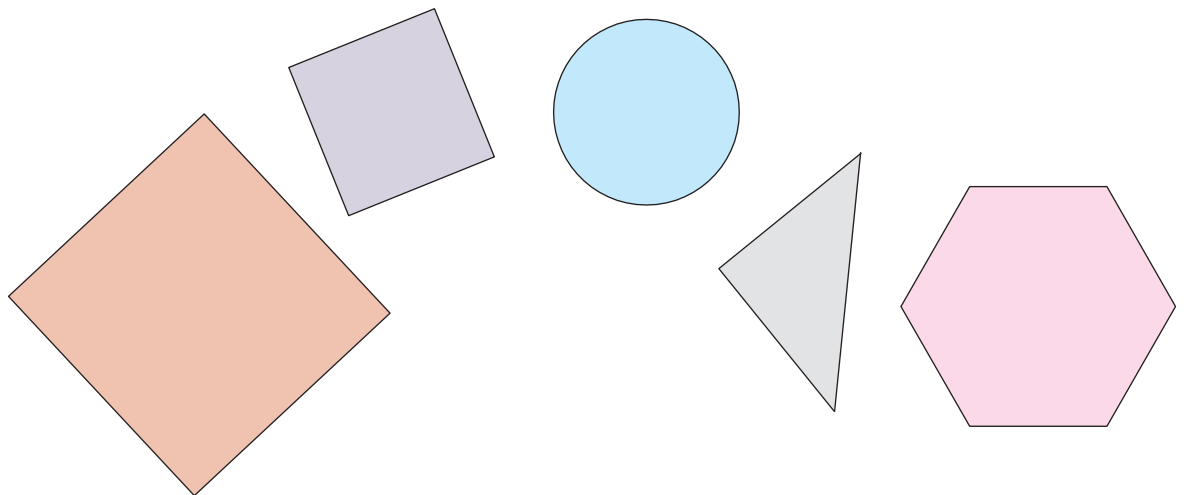
<sup>3</sup> Υπάρχουν πάρα πολλά πρότυπα στο ίντερνετ.

<sup>4</sup> Δείτε <https://www.space.com/39127-iau-unveils-86-new-star-names.html> και <https://www.thoughtco.com/names-of-ancient-constellations-in-latin-118621>.

<sup>5</sup> Δείτε <https://coolcosmos.ipac.caltech.edu/ask/196-How-did-the-planets-get-their-names->, <https://www.history.com/news/who-named-the-planets>

<sup>6</sup> Δείτε <https://www.constellation-guide.com/constellation-names> και <https://www.britannica.com/topic/nature-worship/Stars-and-constellations>

<sup>7</sup> Δείτε <https://mymodernmet.com/famous-constellations/>



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

της Σοφίας Σαλματωνίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Μουσική αλά πολυγλωσσικά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να ενθαρρυνθούν να αξιοποιήσουν τα γλωσσικά τους ρεπερτόρια και να εξοικειωθούν με διαφορετικά συστήματα γραφής
- να ενδυναμώσουν τα κίνητρά τους, ώστε να εξερευνήσουν και να χρησιμοποιήσουν όλες τις γλώσσες που απαρτίζουν τα γλωσσικά τους ρεπερτόρια μέσω ενός θέματος που τους ενδιαφέρει, όπως η μουσική
- να μεταφέρουν υπάρχουσα γνώση σε όλες τις γλώσσες, καλλιεργώντας έτσι το αίσθημα ισότητας των γλωσσών
- να εξασκήσουν τις προφορικές τους δεξιότητες μέσω συνεργατικής μάθησης



**Ενδεικτικός συνολικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

### Διαδικασία διεξαγωγής



#### 1η δραστηριότητα (13 λεπτά)

1. Προβάλλουμε στην τάξη με τη βοήθεια προτζέκτορα τρία τραγούδια σε γλώσσες που γνωρίζουν οι μαθητές (ελληνικά, αλβανικά και αγγλικά).
2. Το πρώτο τραγούδι είναι η "Αύρα" (1987) του Δημήτρη Παναγόπουλου.  
<https://www.youtube.com/watch?v=prXZENGUzZY>

3. Συζητάμε με τους μαθητές μας για το τραγούδι, το θέμα του και εξηγούμε άγνωστες λέξεις (π.χ στερνό, θροΐζουν).
4. Χρησιμοποιούμε καθοδηγητικές ερωτήσεις για να ενθαρρύνουμε τους μαθητές να απαντήσουν.
  - Ποιο πιστεύετε ότι είναι το θέμα του τραγουδιού;
  - Πώς νομίζετε ότι συνδέεται ο τίτλος με το θέμα;
  - Υπάρχουν λέξεις που σας δυσκολεύουν;
5. Στη συνέχεια προβάλλουμε το αγγλόφωνο τραγούδι "Blowin' in the wind" (1963) του Bob Dylan <https://www.youtube.com/watch?v=vWwgrjjIMXA>.
6. Απευθύνουμε αντίστοιχες ερωτήσεις στους μαθητές μας χωρίς όμως να επιμένουμε πολύ σε άγνωστο λεξιλόγιο.
7. Προσπαθούμε να ενεργοποιήσουμε προηγούμενη γνώση των μαθητών μας σχετικά με τη σημασία του τίτλου (π.χ. ρωτάμε αν έχουν μάθει στα αγγλικά τη λέξη wind= αέρας).
8. Κατόπιν, προβάλλουμε το αλβανικό τραγούδι "Drejt Fatit Tim" (2008) του συγκροτήματος Ritfolk <https://www.youtube.com/watch?v=BDguL6hnIXg> και ρωτάμε τους μαθητές μας αν μπορούν να καταλάβουν τον τίτλο ή κάποια από τα λόγια (έτσι οι μαθητές μας που γνωρίζουν τη γλώσσα του τραγουδιού ενθαρρύνονται να συμμετέχουν και να δείξουν τις γνώσεις τους).

## 2η δραστηριότητα (7 λεπτά)

---

1. Χωρίζουμε την τάξη σε ομάδες.
2. Μοιράζουμε στους μαθητές ένα φύλλο εργασίας με άσκηση που τους καλεί να βρουν κοινά στοιχεία ανάμεσα στα τρία τραγούδια (θέμα, είδος μουσικής, μελωδία, ήχοι, μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται).
  - Τι κοινό μπορείτε να βρείτε στα τρία τραγούδια;Πιθανές απαντήσεις: -Μοιάζει η μουσική  
-Τα τραγούδια μιλάνε για τον αέρα  
-Σε όλα τα τραγούδια υπάρχει κιθάρα
3. Στη συνέχεια, στη 2η άσκηση του φύλλου εργασίας, χρησιμοποιούμε το βασικό μουσικό όργανο των τραγουδιών, την κιθάρα και καλούμε τους μαθητές να γράψουν το όνομα του μουσικού οργάνου σε όσο το δυνατόν περισσότερες γλώσσες ξέρουν και έπειτα να κάνουν συγκρίσεις. Αν δεν έχουν γραμματισμό, τους επιτρέπουμε να χρησιμοποιήσουν τα κινητά τους (μηχανές μετάφρασης κ.λπ.)

Πιθανές απαντήσεις:



Τι παρατηρείτε; Οι λέξεις μοιάζουν μεταξύ τους

### 3η δραστηριότητα (15 λεπτά)

---

1. Δίνουμε στις ομάδες τους στίχους των τραγουδιών (με μετάφραση).
2. Ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν κοινές εικόνες (π.χ. όλα τα τραγούδια μιλούν για τον αέρα).
3. Μπορούμε, επίσης, να τους ζητήσουμε να μεταγράψουν τους τίτλους (ή και κομμάτια στίχων ανάλογα με το γλωσσικό επίπεδο της τάξης) των ξενόγλωσσων τραγουδιών στα ελληνικά.
4. Κατόπιν, ζητάμε να εντοπίσουν στους στίχους στοιχεία της φύσης (σε οποιαδήποτε γλώσσα/μορφή) και να συμπληρώσουν έναν πίνακα.
5. Τέλος, ρωτάμε τους μαθητές τι συναισθήματα τους προκαλεί κάθε τραγούδι.
6. Οι ομάδες συγκρίνουν τις απαντήσεις τους.

## ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

### Αύρα (1987)-Δημήτρης Παναγόπουλος

Από την πόρτα σαν θα βγω  
θα δω τον **ήλιο** στρογγυλό  
και με το όμορφο στερνό χαμόγελό σου

Μια καλημέρα θα σου πω  
μετά θα φύγω, θα χαθώ  
και ίσως με ξαναδείς μονάχα στ' όνειρό σου

Γιατί είμ' αέρας που περνά  
μέσα στην πόλη τα στενά  
και κάνει τα κλειστά παράθυρα να τρίζουν

Γιατί είμαι αύρα εσπερινή  
πνοή καθάρια ζωντανή  
που κάνει τα γερμένα φύλλα να θροΐζουν

Φεύγω ψηλά για το **βουνό**  
κι ύστερα πέφτω στο **γκρεμό**  
και ταλαντεύομαι στα βάθη και στα ύψη

Και κουβαλάω μες τη σιγή  
μιαν ανυπόταχτη κραυγή  
και κάποια ανείπωτη ελπίδα που `χεις κρύψει

### Blowin' in the wind (1963)-Bob Dylan

How many roads must a man walk down  
Before you call him a man?  
How many seas must a white dove sail  
Before she sleeps in the sand?  
Yes, 'n' how many times must the cannon  
balls fly  
Before they're forever banned?

The answer, my friend, is blowin' in the wind  
The answer is blowin' in the wind

Yes, 'n' how many years can a mountain exist  
Before it's washed to the sea?  
Yes, 'n' how many years can some people  
exist  
Before they're allowed to be free?  
Yes, 'n' how many times can a man turn his  
head  
And pretend that he just doesn't see?

The answer, my friend, is blowin' in the wind  
The answer is blowin' in the wind

Yes, 'n' how many times must a man look up  
Before he can see the sky?  
Yes, 'n' how many ears must one man have  
Before he can hear people cry?

The answer, my friend, is blowin' in the wind  
The answer is blowin' in the wind

### Φυσάει στον άνεμο

Πόσους δρόμους πρέπει ένας άνθρωπος  
να περπατήσει  
Μέχρι να τον φωνάξεις άνθρωπο;  
Σε πόσες **θάλασσες** πρέπει να κολυμπήσει  
ένα λευκό περιστέρι  
Μέχρι να κοιμηθεί στην **άμμο**;  
Ναι, και πόσες φορές πρέπει οι μπάλες των  
κανονιών να πετάξουν  
Μέχρι να απαγορευτούν για πάντα;

Η απάντηση, φίλε μου, φυσάει στον άνεμο  
Η απάντηση φυσάει στον άνεμο

Ναι, και για πόσα χρόνια μπορεί να υπάρξει  
ένα **βουνό**  
Μέχρι να ξεπλυθεί στη θάλασσα;  
Ναι, και για πόσα χρόνια μπορούν να  
υπάρξουν κάποιοι άνθρωποι  
Μέχρι να τους επιτραπεί να είναι ελεύθεροι;  
Ναι, και πόσες φορές μπορεί ένας  
άνθρωπος να στρέψει αλλού το κεφάλι του  
Και να προσποιηθεί ότι δεν βλέπει;

Η απάντηση, φίλε μου, φυσάει στον άνεμο  
Η απάντηση φυσάει στον άνεμο

Ναι, και πόσες φορές πρέπει ένας άνθρωπος  
να κοιτάξει ψηλά  
Μέχρι να δει **ουρανό**;  
Ναι, και πόσα αυτιά πρέπει να έχει ένας  
άνθρωπος  
Μέχρι να ακούσει τους ανθρώπους να  
κλαίνε;

Η απάντηση, φίλε μου, φυσάει στον άνεμο  
Η απάντηση φυσάει στον άνεμο

Η μετάφραση των στίχων έχει γίνει από τη γράφουσα<sup>1</sup>. Σε ορισμένους στίχους έχει γίνει απόδοση και όχι ακριβής μετάφραση. Ως προέκταση του συγκεκριμένου μαθήματος, προτείνεται δραστηριότητα, όπου ανάλογα με το γλωσσικό επίπεδο της τάξης μπορούν να συζητηθούν οι διαφορές στη μετάφραση.

<sup>1</sup> Επιμορφούμενη του Teach4integration

### Drejt fatit tim (2008)- Ritfolk

Ooo merrme o fllad  
e si nje gjethe leshome ti larg  
Ooo lerre trishtim  
me ler te endem drejt fatit tim

Makina ecen me shpejtesi  
plepat lemon i embeli fllad  
drejt horizontit nxitoj une tani  
ku me therret shpirti im endacak  
Fotografia e nenes ne xhep  
dhe nje cigare e shtypur aty  
o nene po iki diku atje tej  
ku te mesohem te rroj dhe pa ty

Ooo merrme o fllad  
e si nje gjethe leshome ti larg  
Ooo lerre trishtim  
me ler te endem drejt fatit tim

Kjo vese e henes syt po mi lag

Kjo hene e vogel sa pika e veses  
te tjere qytete ndrico kete nate  
rruge e panjohur eshte liria  
ku me therret shpirti im endacak  
ne cdo qytet ku une te ndaloj  
vec i panjohur dua te jem  
nje kalimtar pa lidhje me turmen  
dua qetesi cdo lidhje me tremb

Ooo merrme o fllad  
e si nje gjethe leshome ti larg  
Ooo lerre trishtim  
me ler te endem drejt fatit tim

Kjo vese e henes syt po mi lag

Ooo merrme o fllad  
e si nje gjethe leshome ti larg  
Ooo lerre trishtim  
me ler te endem drejt fatit tim

### Προς το πεπρωμένο μου

Ωωω με παρέσυρε  
και σαν φύλλο με άφησε μακριά  
Ωωω με άφησε δυστυχώς  
να περιπλανηθώ στο πεπρωμένο μου

Το αυτοκίνητο περπατά γρήγορα  
λεμόνι και γλυκά μπιζέλια  
προς τον **ορίζοντα**, με βιάζεστε τώρα  
όπου η πεισματική ψυχή μου με έριξε  
Εικόνα της καλόγριας στην τσέπη  
και ένα τσιγάρο τυπωμένο εκεί  
Η μαμά μου ήταν κάπου εκεί έξω  
όπου να μάθουν να ζουν και χωρίς εσάς

Ωωω με παρέσυρε  
και σαν φύλλο με άφησε μακριά  
Ωωω με άφησε δυστυχώς  
να περιπλανηθώ στο πεπρωμένο μου

Το **φεγγάρι** αυτό το μήνα αργεί πολύ

Αυτό το μικρό φεγγάρι είναι το σημείο του  
σύννεφου  
άλλες πόλεις εκείνο το βράδυ  
ο άγνωστος τρόπος είναι η ελευθερία  
όπου η πεισματική ψυχή μου με έριξε  
σε κάθε πόλη όπου σταματώ  
Απλά θέλω να είμαι άγνωστος  
ένας μεταφορέας χωρίς σύνδεση με το  
πλήθος  
Θέλω σιωπή σε κάθε τρομακτική σύνδεση

Ωωω με παρέσυρε  
και σαν φύλλο με άφησε μακριά  
Ωωω με άφησε δυστυχώς  
να περιπλανηθώ στο πεπρωμένο μου

Το φεγγάρι αυτό το μήνα αργεί πολύ

Ωωω με παρέσυρε  
και σαν φύλλο με άφησε μακριά  
Ωωω με άφησε δυστυχώς  
να περιπλανηθώ στο πεπρωμένο μου



(Η μετάφραση των στίχων έχει γίνει από τη γράφουσα. Σε ορισμένους στίχους έχει γίνει απόδοση και όχι ακριβής μετάφραση. Χρησιμοποιήθηκε η μετάφραση google ως εργαλείο. Συνεπώς είναι πιθανό να υπάρχουν αποκλίσεις).

### 1) Μπορείτε να εντοπίσετε κοινές εικόνες στα τρία τραγούδια;

Και στα τρία τραγούδια υπάρχει ο αέρας και το φύσημα. Το πρώτο μιλάει για τον αέρα που περνά μέσα από την πόλη, το δεύτερο για απαντήσεις που κρύβονται στον άνεμο και το τρίτο για φύσημα που παρασέρνει φύλλα.

### 2) Υπάρχουν άλλα στοιχεία της φύσης στα τρία τραγούδια;

Να τα τοποθετήσετε στον παρακάτω πίνακα.

| <u>Αύρα</u>    | <u>Blowin' in the wind</u>     | <u>Drejt fatit tim</u>     |
|----------------|--------------------------------|----------------------------|
| <u>Ήλιος</u>   | <u>θάλασσα</u>                 | <u>ορίζοντας (ουρανός)</u> |
| <u>Βουνό</u>   | <u>βουνό</u>                   | <u>Φεγγάρι</u>             |
| <u>γκρεμός</u> | <u>ουρανός</u><br><u>άμμος</u> |                            |

### 3) Τι συναισθήματα σας προκαλούν τα τρία τραγούδια;

Συζητώ στην ομάδα. Όταν ακούω τα τραγούδια νιώθω: χαρά, στεναχώρια, μελαγχολία, νοσταλγία

### Προαιρετική δραστηριότητα

1. Ζητάμε από τους μαθητές σε ομάδες να προσπαθήσουν να εντοπίσουν στους στίχους των τραγουδιών λέξεις που μοιάζουν με τις αντίστοιχές τους σε άλλες γλώσσες (π.χ. horizontit- ορίζοντας).

2. Κατόπιν να προσπαθήσουν σε έναν πίνακα να γράψουν τις λέξεις σε όσες γλώσσες γνωρίζουν.

|                   |                   |                  |
|-------------------|-------------------|------------------|
| <u>Αλβανικά</u>   | <u>Ελληνικά</u>   | <u>Αγγλικά</u>   |
| <u>Lemon</u>      | <u>λεμόνι</u>     | <u>Lemon</u>     |
| <u>Makina</u>     | <u>μηχανή</u>     | <u>Machine</u>   |
| <u>horizontit</u> | <u>ορίζοντας</u>  | <u>Horizon</u>   |
| <u>Me</u>         | <u>εμένα</u>      | <u>Me</u>        |
| <u>Fotografia</u> | <u>φωτογραφία</u> | <u>Photo</u>     |
| <u>Cigare</u>     | <u>τσιγάρο</u>    | <u>Cigarette</u> |

(Ο παραπάνω πίνακας παρατίθεται ενδεικτικά)

#### 4η δραστηριότητα (10 λεπτά)

---

1. Ζητάμε από τους μαθητές στις ομάδες να διαλέξουν δύο στοιχεία της φύσης που καταγράφηκαν στον προηγούμενο πίνακα και να τα μεταγράψουν σε όσες γλώσσες γνωρίζουν.

π.χ. ελληνικά: αέρας, αγγλικά: wind, αλβανικά: erë

2. Κατόπιν ζητάμε από τις ομάδες να δημιουργήσουν τη δική τους στροφή τραγουδιού (τέσσερις με έξι στίχους) με τα στοιχεία της φύσης που διάλεξε κάθε ομάδα.

3. Κάθε στίχος μπορεί να δημιουργηθεί σε διαφορετική γλώσσα (χρησιμοποιώντας translanguaging).

4. Στο τέλος μπορεί να γίνει σύνθεση των στροφών και να δημιουργηθεί ένα πολύγλωσσο τραγούδι.

5. Δίνεται μια προαιρετική δραστηριότητα:

Παιχνίδι (μπορεί να λειτουργήσει και ως τελική αξιολόγηση λεξιλογίου)

6. Καλούμε τους μαθητές να βρουν τραγούδια (σε οποιαδήποτε γλώσσα) που στον τίτλο τους να υπάρχει ένα στοιχείο της φύσης (αέρας, θάλασσα, ήλιος, γη, βουνό, ουρανός, φεγγάρι).

7. Κάθε μαθητής αναφέρει έναν τίτλο τραγουδιού όταν έρθει η σειρά του.

8. Οι τίτλοι τραγουδιών δεν επαναλαμβάνονται.

9. Αν ο μαθητής δεν μπορεί να βρει ένα καινούριο τραγούδι, βγαίνει από το παιχνίδι.

10. Ο τελευταίος που μένει κερδίζει.



#### Σημειώσεις

Στο παραπάνω σχέδιο μαθήματος, οι απαντήσεις των μαθητών είναι ενδεικτικές και δίνονται με πλάγια γραμματοσειρά και υπογράμμιση.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αικατερίνης Δόλυκα και της Ιωάννας Αναστασίου

## ΤΙΤΛΟΣ: Χαρτογραφώντας τη ζωή μας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να κατανοήσουμε τον εαυτό μας μέσα από τις προσωπικές μας εμπειρίες, τις αξίες, τις συμπεριφορές
- να συζητήσουμε τους παράγοντες που μας διαμόρφωσαν στα άτομα που είμαστε σήμερα
- να αναπτύξουμε σχετικές ικανότητες: αυτογνωσία, συναισθηματική επίγνωση, δημιουργικότητα, ικανότητες παρουσίασης



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ φύλλα χαρτιού από χαρτοπίνακα
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ κολλητική ταινία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



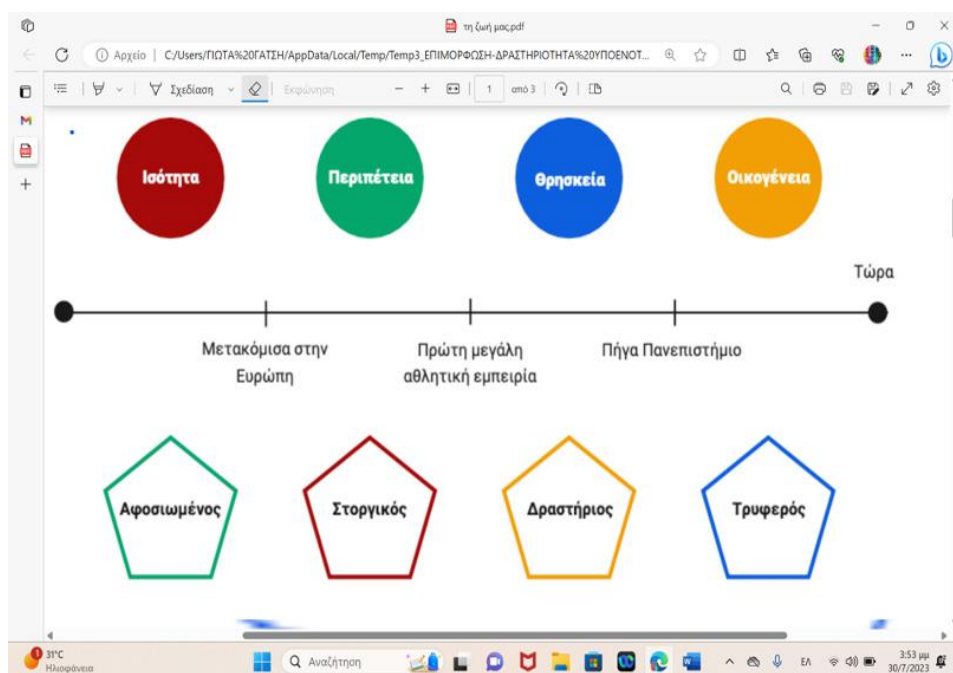
## Προετοιμασία

► Θα πρέπει να έχουμε ένα υπόδειγμα σε κάθε γλώσσα των παιδιών που θα συμμετάσχουν έτσι ώστε να μπορέσουν να καταλάβουν ακριβώς τον στόχο και τον σκοπό της δραστηριότητας για αυτό θα το δώσουμε για μετάφραση στη ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ ή στους γονείς.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός ζητά να τραβήξουν μια γραμμή που θα διαπερνάει το κέντρο του χάρτη της ζωής.
2. Στην αριστερή πλευρά της γραμμής οι μαθητές σημειώνουν την αρχή (π.χ. γέννηση).
3. Περίπου στα μισά κατά μήκος της γραμμής σημειώνουν «τώρα» (π.χ. σήμερα).
4. Μπορούν να αφήσουν χώρο στο τέλος για να σημειώσουν τις εμπειρίες που θα ήθελαν να έχουν στο μέλλον.
5. Κατά μήκος της γραμμής, η εκπαιδευτικός τους ζητάει να σημειώσουν όλα τα συμβάντα και τις εμπειρίες που είχαν ουσιαστικό αντίκτυπο στην προσωπικότητά τους έως σήμερα.
6. Μπορεί να είναι σημαντικές ή ασήμαντες, θετικές ή αρνητικές εμπειρίες. Το σημαντικό είναι ότι αυτές οι εμπειρίες τους επηρέασαν και τους διαμόρφωσαν.



7. Στο επάνω μέρος της σελίδας (πάνω από τη γραμμή), ζητείται από τα παιδιά να απαριθμήσουν μερικές από τις αξίες τους (π.χ. τα πράγματα στη ζωή που είναι πιο σημαντικά για αυτούς).
8. Στο κάτω μέρος της σελίδας (κάτω από τη γραμμή), ζητείται να απαριθμήσουν μερικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους και τις ιδιότητες που πιστεύουν ότι τους αντιπροσωπεύουν περισσότερο.
9. Η εκπαιδευτικός κρεμάει όλα τα σκίτσα στον τοίχο.
10. Οι μαθητές μπορούν, έπειτα, να περάσουν περιμετρικά από όλα τα σκίτσα στην αίθουσα για να μάθουν ο ένας για τον άλλον.
11. Η εκπαιδευτικός ρωτάει ποιος θα ήθελε να μοιραστεί εθελοντικά την ιστορία του με την υπόλοιπη ομάδα.



### **Φύλλο εργασίας / Ενδεχόμενες Ερωτήσεις για συζήτηση**

1. Σκέφτομαι ποιος είμαι;
2. Τι δίνει νόημα στη ζωή μου;
3. Τι με κινητοποιεί; Για ποιο πράγμα είμαι περισσότερο υπερήφανος στη ζωή;
4. Πώς προσεγγίζω τη δημιουργία φιλίας με άτομα διαφορετικού υπόβαθρου από το δικό μου;
5. Τι εμπειρίες θα ήθελα να αποκτήσω μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια;
6. Βοηθητικές σημειώσεις: Ζητήστε από τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν τη δημιουργικότητά τους όσο σχεδιάζουν ή «χτίζουν» τον χάρτη της ζωής τους. Δεν είναι απαραίτητο να αντιγράψουν το παράδειγμα που παρουσιάζεται εδώ.
7. Δώστε χρόνο στους συμμετέχοντες να αλληλεπιδράσουν ο ένας με τον άλλον συζητώντας για την προσωπική τους ζωή, το υπόβαθρο, την κουλτούρα, τις προσωπικές τους ιστορίες, και τα αγαπημένα τους βίντεο, βιβλία και ταινίες. Έτσι, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν ο ένας τον άλλον και να κατανοήσουν την οπτική του καθενός.
8. Αυτό θα οδηγήσει στην εγκαθίδρυση ανοιχτής στάσης, αμοιβαίας κατανόησης ανάμεσα στα μέλη και θα δυναμώσει τις σχέσεις της ομάδας, ενισχύοντας την αίσθηση του ομαδικού πνεύματος.



### Σημειώσεις

**Αριθμός Μαθητών:** Ανοιχτός

**Τυπική ηλικιακή ομάδα:** 12+

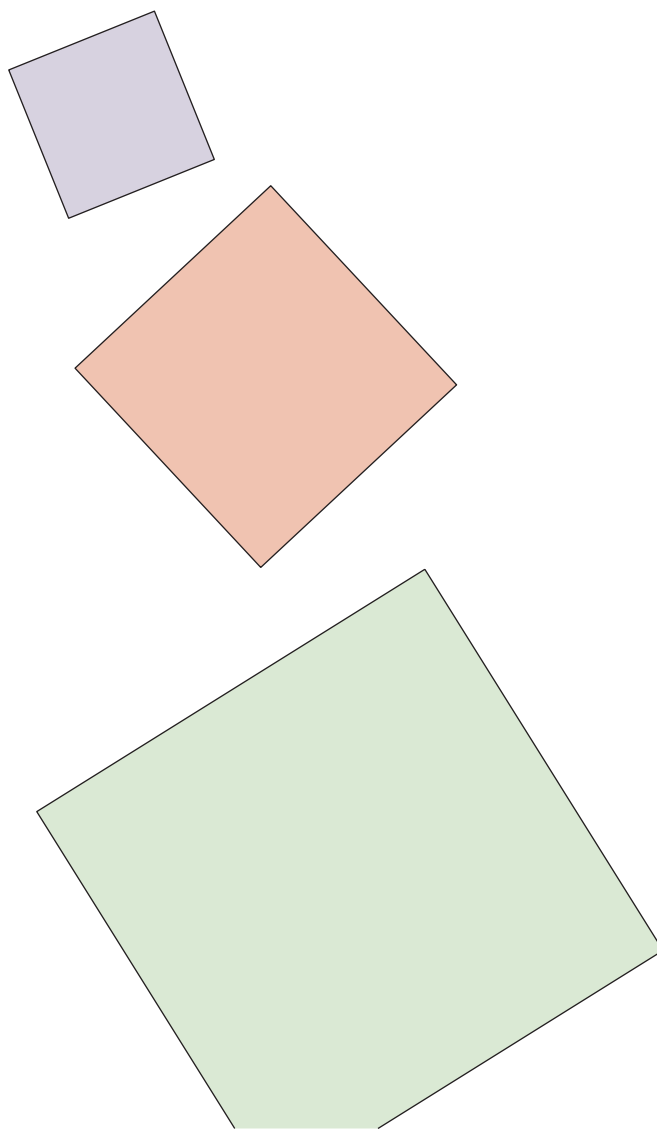
**Ενδεικτικός χρόνος:** 45 λεπτά

**Απαιτούμενος χώρος:** Αίθουσα ή οποιοσδήποτε άλλος χώρος όπου μπορούν οι συμμετέχοντες να σχεδιάσουν



### Βιβλιογραφία

<http://edupact.sportededucation.eu>



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Μαρίας Ρούσσου

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολυγλωσσικά μέλη σώματος



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να κατανοήσουν και να παράγουν προφορικό λόγο,
- να αντιστοιχίσουν εικόνα με λέξη
- να αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τα μέρη του σώματος σε πλήθος γλωσσών
- να εξασκηθούν στην ορθογραφία των λέξεων
- να συνεργαστούν και να επικοινωνήσουν



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ ηλεκτρονικός υπολογιστής
- ✓ προτζέκτορας, μικρόφωνο, ηχεία
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ μαρκαδόροι, λαδοπαστέλ
- ✓ αυτοκόλλητα
- ✓ χαρτάκια τύπου post it



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1-2 διδακτικές ώρες. Ο χρόνος της δραστηριότητας θα εξαρτηθεί από το επίπεδο γλωσσομάθειας της ομάδας.



## Προετοιμασία

- ▶ Ο χώρος διεξαγωγής είναι η αίθουσα.
- ▶ Τα θρανία απομακρύνονται από το κέντρο και ενώνονται ανά δύο για να γίνουν οι ομάδες.

## Διαδικασία Διεξαγωγής



1. Σχεδιάζουμε ή εκτυπώνουμε ένα σχεδιάγραμμα του ανθρώπινου σώματος για κάθε ομάδα.
2. Ζητούμε να ονομάσουν το κάθε σημείο του σώματος, στην επίσημη γλώσσα του σχολείου, στις μητρικές των πολύγλωσσων και στις υπόλοιπες γλώσσες του γλωσσικού ρεπερτορίου.
3. Μπορούν να εκφωνούν στο μικρόφωνο και να ακούγεται από τα ηχεία στην τάξη. Ακόμη, μπορούν να αναζητήσουν μέσω ηχητικής εντολής στο διαδίκτυο τις υπόλοιπες πληροφορίες.
4. Οι υπόλοιποι μαθητές χρειάζεται να δείχνουν στο τμήμα του σώματος που πιστεύουν ότι ο συμμαθητής τους αναφέρεται.
5. Τα πολύγλωσσα παιδιά μπορούν, στη συνέχεια, να τους πουν αν το είπαν σωστά.
6. Τέλος, καταγράφονται σε ένα τετράδιο ευρετήριο που θα λειτουργεί ως το πολυγλωσσικό θεματικό λεξικό της τάξης.
7. Ως εξάσκηση και επέκταση της δραστηριότητας, θα μπορούσε να είναι η ενασχόληση με τις θεματικές της ονομασίας των αριθμών, των ημερών, των χρωμάτων κ.ά.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Το βασικότερο ζήτημα που θα μπορούσε να προκύψει είναι η μη καθολική συμμετοχή και προθυμία λόγω περιορισμένης αυτοπεποίθησης ή λόγω εσωστρεφούς προσωπικότητας των πολύγλωσσων μαθητών.

Πρόκληση στην αντιμετώπιση των δυσκολιών αποτελούν οι προκαταλήψεις και οι στερεοτυπικές απόψεις για συγκεκριμένες γλώσσες.

Ακόμη, ο διδακτικός χρόνος είναι περιορισμένος και χρειάζεται προετοιμασία από πιο νωρίς από τις εκπαιδευτικούς.



Η διαφοροποιημένη διδασκαλία δυσχεραίνει όταν πραγματοποιείται η συμπερίληψη όλων των ατομικών μαθησιακών αναγκών, ειδικά σε μια πολυπληθή τάξη.

Σε αυτό θα βοηθούσε η συνεργασία των εκπαιδευτικών της τάξης με τις εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων ξένων γλωσσών.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η διαφοροποίηση της συγκεκριμένης πολυγλωσσικής δραστηριότητας βρίσκεται στο σημείο να υπάρχουν έτοιμες ετικέτες με τις ονομασίες των μερών του σώματος και μόνο να τα μαντέψουν και να τα εντοπίσουν.

Σε κάποιες λέξεις που είναι ήδη κατακτημένες να λείπουν γράμματα και να τα συμπληρώνουν για να εξασκηθούν ορθογραφικά.

Στο τέλος, ή σε άλλη διδακτική ώρα, η δραστηριότητα μπορεί να μετατραπεί σε παιχνίδι με τη μορφή αγώνα δρόμου με τα σχεδιαγράμματα των σωμάτων να είναι αναρτημένα σε τοίχο απέναντι από τις ομάδες.



### **Βιβλιογραφία**

Σιμόπουλος, Γ., Γάτση, Γ., Παθιάκη, Ει., Καραγιάννη, Δ., & Μπούρη, Σ. (2019). *Φτου και βγαίνω! Δραστηριότητες πολυγλωσσικής και κοινωνικής-συναισθηματικής ενδυνάμωσης*. Αθήνα: Unicef.

<https://www.teach4integration.gr/wp-content/uploads/2019/07/Unicefweb.pdf>

Σκούρτου, Ε., & Καζούλη, Β. (2015). *Διγλωσσία και διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας*. Ελληνικά ακαδημαϊκά συγγράμματα και βοηθήματα, Κάλλιπος. (<https://repository.kallipos.gr/handle/11419/6346>)

Chumak-Horbatsch, D. R. (2019). *Using Linguistically Appropriate Practice: A Guide for Teaching in Multilingual Classrooms*. Multilingual Matters.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Δημήτρη Ρήμου

## ΤΙΤΛΟΣ: Υγεία



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν τις δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου στο πλαίσιο επικοινωνίας για θέματα υγείας
- να χρησιμοποιούν λεξιλόγιο για θέματα υγείας
- να επικοινωνούν και να δεθούν ως ομάδα
- να διασκεδάσουν μέσω της βιωματικής μάθησης
- να γνωρίσουν το θεατρικό παιχνίδι και το παιχνίδι ρόλων



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ εικόνες με τα μέρη του σώματος
- ✓ εικόνες χώρων υγείας όπως νοσοκομείου, φαρμακείου, κέντρου υγείας, ασθενοφόρου κ.ά.
- ✓ καρτέλα με τηλέφωνα άμεσης βοήθειας όπως ΕΚΑΒ (166)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα



## Προετοιμασία

- ▶ Ο χώρος διεξαγωγής είναι η αίθουσα.
- ▶ Τα θρανία απομακρύνονται από το κέντρο και ενώνονται ανά δύο για να γίνουν οι ομάδες.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τα παιδιά σε ομάδες των δύο.
2. Μοιράζει τις εικόνες με τα μέρη του σώματος.
3. Οι εικόνες είναι καλό να έχουν τα μέρη του σώματος σε μετάφραση.
4. Η εκπαιδευτικός ζητάει να παρατηρήσουν ομοιότητες και διαφορές.
5. Ενεργοποιεί τους πολύγλωσσους μαθητές να τα διαβάσουν.
6. Ζητάει να κάνουν κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με ομοιότητες και διαφορές.
7. Ζητάει από το ένα μέλος της ομάδας να υποδυθεί τον γιατρό και από το άλλο τον ασθενή.
8. Ο «ασθενής» αναφέρει στον «γιατρό» τι αισθάνεται ή δείχνει το σημείο που πονά.
9. Ζητάει από τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν εκφράσεις από τους διαλόγους για την υγεία που έχουν διδαχθεί όπως:  

με πονάει/πονώ, ζαλίζομαι,  
δεν νιώθω καλά,  
έχω πυρετό,  
ευχαριστώ, παρακαλώ κ.ά
10. Αφού ολοκληρωθεί η συζήτηση αλλάζουν ρόλους.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Πριν τη δραστηριότητα, η εκπαιδευτικός πρέπει να επαναλάβει το λεξιλόγιο και τις φράσεις της ενότητας «υγεία» που θα χρειαστούν.

Ενθαρρύνει τα παιδιά και τα επιβραβεύει για τη συμμετοχή τους.

Διευκρινίζει ότι κατά την υπόδυση των ρόλων παρατηρεί και δεν διακόπτει.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Όσον αφορά είτε παιδιά μικρότερης ηλικίας είτε που βρίσκονται σε μη προχωρημένο επίπεδο γλωσσομάθειας, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι που ονομάζεται ο γιατρός ή ο χειρουργός χρησιμοποιώντας το λεξιλόγιο για την υγεία που έχουν διδαχθεί.

Στην περίπτωση νεοεισερχόμενων μαθητών ενθαρρύνουμε τη συμμετοχή τους αναθέτοντας σ' έναν συμμαθητή τους να τους βοηθήσει.



### **Σημειώσεις**

Σύνδεση με το μάθημα της γλώσσας, ΤΥ (ΖΕΠ)

Θέση δραστηριότητας: Στο τέλος της ενότητας, αφού έχει παρουσιαστεί το βασικό λεξιλόγιο υγείας

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ειρήνης Αναστασιάδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Βιώνοντας και αναγνωρίζοντας τα συναισθήματα μέσα από θεατρικό παιχνίδι (παντομίμα)



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναπτύξουν το λεξιλόγιο των συναισθημάτων τους
- να αναπτύξουν και να ενισχύσουν τις δεξιότητες του προφορικού και του γραπτού λόγου
- να εξασκηθούν στην ενσυναίσθηση και να αναγνωρίσουν και να κατανοήσουν τα συναισθήματα των άλλων γύρω τους
- να διασκεδάσουν όλοι και όλες μαζί μέσα στην τάξη
- να καλλιεργήσουν θετικά συναισθήματα μεταξύ τους
- να εκφράσουν συναισθήματα μέσα από τη δραματοποίηση, το θεατρικό παιχνίδι, την παντομίμα, καλλιεργώντας τη φαντασία και την εκφραστικότητά τους
- να φτιάξουν ζωγραφίζοντας τις δικές τους συναισθηματικές δημιουργίες, να τις προβάλλουν και να τις μοιραστούν στο ιστολόγιο του Σχολείου



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ ασπροπίνακας της τάξης
- ✓ κόλλες A4
- ✓ μαρκαδόροι χρωματιστοί
- ✓ πιθανή χρήση Η/Υ ή κινητού τηλεφώνου



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός γράφει στον πίνακα σε μία στήλη στα ελληνικά επτά συναισθήματα ως εξής και τα διαβάζει δυνατά και αργά στην ολομέλεια της τάξης:

**Χαρά**  
**Λύπη**  
**Αγανάκτηση**  
**Θυμός**  
**Αγάπη**  
**Ανακούφιση**  
**Απογοήτευση**

2. Ζητάει από έναν μαθητή να γράψει παράλληλα και δίπλα σε καθεμία από τις παραπάνω λέξεις, δημιουργώντας μία διαφορετική στήλη και για κάθε μία λέξη, την αντίστοιχή της στα αγγλικά, όπως:

**Joy**  
**Sorrow**  
**Frustration**  
**Anger**  
**Love**  
**Relief**  
**Disappointment**

Το ίδιο γίνεται από άλλο μαθητή και στα γαλλικά, γερμανικά, τουρκικά, φαρσί όπως ακριβώς απαιτεί το περιβάλλον της τάξης με τους μαθητές.

3. Η εκπαιδευτικός καλεί έναν μαθητή ενώπιον της τάξης να σκεφτεί ένα από τα παραπάνω συναισθήματα και να προσπαθήσει να το δραματοποιήσει στην ολομέλεια της τάξης.

4. Οι υπόλοιποι μαθητές προσπαθούν να αναγνωρίσουν το συναίσθημα που βιώθηκε από τον συμμαθητή τους και να το φωνάξουν.

5. Όποιος το βρει και το φωνάξει, ζητείται να προσπαθήσει να το διαβάσει και στις άλλες γλώσσες του πίνακα και με τη σειρά του να αναπαραστήσει βιωματικά το συναίσθημα που επιλέγει.

6. Αφού ολοκληρωθούν και αναπαρασταθούν όλα τα συναισθήματα, η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να ζωγραφίσουν χρησιμοποιώντας χρωματιστούς μαρκαδόρους όποιο συναίσθημα θέλουν.

7. Οι ζωγραφιές των μαθητών αναρτώνται σε πίνακα μέσα στην τάξη ή

αφού φωτογραφηθούν οι ζωγραφιές με χρήση κινητού, αποφασίζουμε να αναρτηθούν στο ιστολόγιο του σχολείου.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Μήπως κάποιος μαθητής αναπαραστήσει κάποιο βίωμα που θα του ξυπνήσει δυσάρεστες αναμνήσεις. Εάν υπάρχει αυτός ο κίνδυνος, η εκπαιδευτικός αφαιρεί τη λέξη – συναίσθημα από τον πίνακα.

Μήπως το επίπεδο των άλλων γλωσσών στο οποίο βρίσκονται οι μαθητές δεν είναι επαρκές για να βρουν, να καταγράψουν ή να διαβάσουν τις λέξεις - συναισθήματα στις υπόλοιπες γλώσσες.

Η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί τότε ή ενθαρρύνει τους μαθητές του να το κάνουν, με τη βοήθεια, με κάποια επιφύλαξη, του Google Translate. Ή ακόμη, να επιλέξουν σε όσες από τις γλώσσες μπορούν.

Μήπως κάποιος μαθητής από συστολή ή δισταγμό δεν θελήσει να σταθεί ενώπιον της τάξης για να αναπαραστήσει το συναίσθημα που θέλει βιωματικά. Μπορεί, εάν πάλι επιθυμεί, να το αναπαραστήσει από το θρανίο του ή εάν πάλι δεν θέλει, να μην το αναπαραστήσει καθόλου.

Πιθανόν η μη συναίνεση των ιδίων ή των γονέων τους για την ανάρτηση των δημιουργιών τους.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Μπορεί να εφαρμοστεί και σε παιδιά μικρότερης ηλικίας και χαμηλότερου επιπέδου γλωσσομάθειας A1-A2, αφαιρώντας όμως κάποια συναισθήματα, όπως για παράδειγμα τη λύπη ή τον θυμό, καθώς επίσης και τις γλώσσες όπως τα γαλλικά ή τα γερμανικά κ.ά.



### **Σημειώσεις**

Επίπεδο γλωσσομάθειας B1-B2

Με τη βοήθεια της εργαλειοθήκης «Φτου και βγαίνω!»

<https://www.teach4integration.gr/wp-content/uploads/2019/07/Unicefweb.pdf>

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Τριανταφυλλιάς Παπάζη

**ΤΙΤΛΟΣ: Οι γεωγραφικές μου προτιμήσεις, μια απόφαση μόνο για μένα**



## Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να μπορέσουν να προσδιορίσουν τα σημαντικά μέρη/τόπους όπου έχουν ζήσει στη ζωή τους και να τα περιγράψουν
- να βελτιώσουν την ικανότητα παραγωγής προφορικού λόγου
- να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους και να υπάρξει αλληλεπίδραση
- να αναπτύξουν κλίμα εμπιστοσύνης και να αλληλεπιδράσουν με όλα τα μέλη της ομάδας
- να εκφράσουν τα συναισθήματά τους



## Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ επιτοίχιος ή επιδαπέδιος παγκόσμιος χάρτης και πολύχρωμα χαρτάκια post it για την παρουσίαση
- ✓ εκτυπωμένες ερωτήσεις στη προτιμώμενη γλώσσα έκφρασης των συμμετεχόντων



**Ενδεικτικός χρόνος:** Ανάλογα με τον αριθμό των συμμετεχόντων μπορεί να υλοποιηθεί σε 30'-45'. Ολοκληρώνεται η δραστηριότητα σε μια συνάντηση.





## Προετοιμασία

- Εκτύπωση των ερωτήσεων και μετάφραση στις σημαντικές άλλες γλώσσες για το τμήμα, είτε πρόκειται για τη μητρική τους γλώσσα, είτε για κάποια άλλη δευτερεύουσα π.χ. αγγλικά ή γαλλικά.

μέρη όπου έχω ζήσει

δεν μου άρεσε και ακόμα δεν μου αρέσει

δεν μου άρεσε αλλά το συνήθισα

μου άρεσε και ακόμα μου αρέσει

είναι σημαντικό για μένα: (να υπάρχει/ να έχω /να βλέπω/ να ακούω/ να μετακινούμαι με/ να είναι κοντά σε /να είναι μακριά από)

ποια μέρη ταιριάζουν στα κριτήριά μου

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Καθόμαστε κυκλικά ή σε θέσεις που θα επιτρέπουν τη βλεμματική επαφή κατά τη παρουσίαση.
2. Διανέμονται οι ερωτήσεις, ανάλογα με τη γλώσσα προτίμησης.
3. Διαβάζουμε στα ελληνικά τις ερωτήσεις. Εξηγούμε.
4. Αναφέρουμε παραδείγματα.
5. Διαβάζουμε τις ερωτήσεις στα αγγλικά/γαλλικά.
6. Εξηγούμε. Αναφέρουμε παραδείγματα.
7. Η εκπαιδευτικός βεβαιώνεται ότι είναι κατανοητό το περιεχόμενο στις άλλες γλώσσες.
8. Ορίζει τον χρόνο που θα διαθέσουν για την ατομική συμπλήρωση. (12' - 15').
9. Αν διαπιστωθεί ότι χρειάζεται παραπάνω χρόνος για να γράψουν, δίνει παραπάνω χρόνο.
10. Στην ολομέλεια της τάξης (φροντίζουμε να υπάρχει βλεμματική επαφή), αναφέρει ο καθένας τις σκέψεις που κατέγραψε.
11. Αν κάποιος δεν θέλει μπορεί να προχωρήσει στο επόμενο σκέλος κατευθείαν, δηλαδή να σηκωθεί και να κολλήσει στον χάρτη το πολύχρωμο χαρτάκι με τον προτιμώμενο τόπο.

12. Σε κάθε συμμετέχοντα η εκπαιδευτικός διαθέτει 1' - 2' για παρουσίαση.
13. Ο συνολικός χρόνος ρυθμίζεται από τον συνολικό αριθμό των συμμετεχόντων.
14. Διατίθεται χρόνος για συζήτηση και αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών της ομάδας για τα διάφορα μέρη που έχουν ζήσει.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πρόκειται για μια δραστηριότητα που απευθύνεται σε μια ήδη σχηματισμένη ομάδα.

Σε ποιες γλώσσες μπορούν να εκφραστούν, προφορικώς και γραπτώς, και με μεγαλύτερη άνεση οι συμμετέχοντες της ομάδας.

Κάποιος συμμετέχων ίσως να μη θέλει να μιλήσει στην ομάδα για τους λόγους που τον οδήγησαν σε συγκεκριμένες επιλογές. Δεν πιέζουμε.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, δεν διορθώνουμε και δεν παρεμβαίνουμε.

Αν δεν υπάρχει χάρτης, γράφουμε τις περιοχές και τα ονόματα των ατόμων που τα επέλεξαν σε πίνακα.

Να τηρούνται τα χρονικά όρια για την καταγραφή των απόψεων.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Πρόκειται για μια δραστηριότητα λήψης απόφασης που απευθύνεται σε ενήλικες και εφήβους.

Απαιτεί ένα επίπεδο A2 – B1 προφορικής και γραπτής έκφρασης.

Σε μικρότερες ή μεγαλύτερες ομάδες προσαρμόζουμε τον ενδεικτικό χρόνο για κάθε στάδιο.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ξανθίππης Κηπουρίδου

## ΤΙΤΛΟΣ: Γιορτή της μητέρας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να ενισχυθούν τα κίνητρα που δημιουργεί στους μαθητές η χρήση των μητρικών γλωσσών τους στην τάξη κι η αξιοποίηση του πολιτισμικού τους κεφαλαίου
- να ενδυναμωθεί η ταυτότητα τους κι η αυτοπεποίθησή τους
- να κατακτηθεί λεξιλόγιο σχετικά με τη μητέρα σε διάφορες γλώσσες
- να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με την τέχνη: ζωγραφική και μουσική



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ μπογιές
- ✓ πρόσβαση στο διαδίκτυο
- ✓ προτζέκτορας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 5 διδακτικές ώρες. 1 διδακτική ώρα για κάθε μέρα της εβδομάδας ώστε να ακούσουμε πολλές φορές τα διάφορα τραγούδια και να εξοικειωθούμε.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Αρχικά, κάνουμε ανάδυση της έννοιας με την οποία θα ασχοληθούμε προβάλλοντας εικόνες της μητρότητας από όλο τον κόσμο (μητέρες με χιτζάμπ, μητέρες με σάρι, μητέρες από αρχαίες αιγυπτιακές τοιχογραφίες, μητέρες με αφρικανική φορεσιά, μητέρες από πίνακες του Πικάσο, του Βαν Γκογκ, εικόνες της Παναγίας, κυκλαδίτικα ειδώλια της μητέρας γης κ.ά.)
2. Ζητάμε από τα παιδιά να φανταστούν για ποιο θέμα θα μιλήσουμε.
  - Σε χαρτί του μέτρου τους ζητάμε να γράψουν και να μας πουν μεγαλόφωνα πώς λέγεται η μητέρα στη μητρική τους γλώσσα.
  - Στο τέλος, επαναλαμβάνουμε όλοι τις λέξεις που μάθαμε για τον όρο μητέρα.
  - Τους ζητάμε να ζωγραφίσουν τη μητέρα τους, να γράψουν το όνομά της και να κολλήσουν το έργο τους στο χαρτί του μέτρου που μετατρέπεται σε ένα μεγάλο σχέδιο εργασίας.
  - Στη συνέχεια, προσφέροντάς τους εμείς ένα παράδειγμα τραγουδιού για τη μητέρα τους ζητάμε να μας πουν και να ακούσουμε στο youtube ένα τραγούδι στη δική τους γλώσσα που να μιλά για τη μητέρα.

**Yalili Yalila**

<https://www.youtube.com/watch?v=5wnNBQAkc-A>

<https://www.youtube.com/watch?v=fUNmhB4uZ8Y>

3. Ενθαρρύνουμε την ενεργή συμμετοχή.
4. Τα χορεύουμε όλοι μαζί, επιχειρούμε να τα τραγουδήσουμε και ζητάμε από τους μαθητές όσο μπορούν να μας περιγράψουν το νόημα των τραγουδιών.
5. Μπορούμε κι εμείς οι ίδιοι στο διαδίκτυο να αναζητήσουμε μετάφραση των στίχων του ρεφρέν ώστε να το συζητήσουμε, να γράψουμε ή να ζωγραφίσουμε στο χαρτί μας ανάλογα με την ηλικία τους κάποιες λέξεις κλειδιά.
6. Την επόμενη μέρα θα έχουν να κάνουν ανάγνωση τη μετάφραση του ρεφρέν του τραγουδιού που επέλεξαν και να γράψουν το ρεφρέν στο χαρτί του μέτρου και στις δύο γλώσσες.
7. Επιστέγασμα των δραστηριοτήτων αυτών μπορεί να είναι η διοργάνωση πολυγλωσσικής γιορτής της μητέρας όπου τα παιδιά κρατώντας το πανό τους-το χαρτί του μέτρου, τραγουδάνε τα τραγούδια, διαβάζουν τις μεταφράσεις τους και φωνάζουν τη λέξη μητέρα όλοι μαζί σε όλες τις γλώσσες.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Αν δεν υπάρχει η δυνατότητα πραγματοποίησης γιορτής μπορεί το πανό να κρεμαστεί σε έναν από τους τοίχους του σχολείου ώστε να το καμαρώσουν όλοι.

Φυσικά το αντίστοιχο σενάριο σε τάξη δεν θα υλοποιηθεί σε περίπτωση που έχουμε την επίπονη απώλεια μητέρας μαθητή, γι' αυτό η εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει διερευνήσει το οικογενειακό ιστορικό.



### **Σημειώσεις**

Ενδεικτικό παράδειγμα (από αντίστοιχη δραστηριότητα που η επιμορφούμενη έχει εφαρμόσει πριν χρόνια με μαθητές με μητρικές γλώσσες κιρμαντζί, σορανί και αραβικά) είναι τα πολύ δημοφιλή ανάμεσα στους μαθητές μου και γενικά στον αραβόφωνο κόσμο τραγούδια.

Η έννοια της μητέρας με όλα τα σημαινόμενά της και τον πλούτο των συναισθημάτων που προκαλεί δημιουργεί κίνητρα συμμετοχής στους μαθητές μας. Όπως αναφέρει η επιμορφούμενη: «Όταν το εφάρμοσα παρότι δεν είχαν όλοι οι μαθητές μητρική τα αραβικά γνώριζαν όμως τα δημοφιλή τραγούδια αυτά και τα τραγουδούσαν όλοι οι μαθητές της τάξης υποδοχής. Σε άλλη περίπτωση, μπορεί να χρειαστεί να ασχοληθούμε με περισσότερα τραγούδια σε περισσότερες γλώσσες και να χρειαστεί περισσότερος χρόνος. Ανάλογα με το επίπεδο ελληνομάθειας των μαθητών μας μπορούμε να μεταφράσουμε λίγες λέξεις από κάθε τραγούδι (π.χ. από το δεύτερο τραγούδι μπορούμε απλά να μεταφράσουμε την όμορφη παρομοίωση της μητέρας με μέλισσα) ή μεγαλύτερα αποσπάσματα αν τα παιδιά έχουν καλύτερη γνώση της ελληνικής».

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αικατερίνης Παπακωνσταντίνου

## ΤΙΤΛΟΣ: Τι θα φάμε σήμερα;



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με λεξιλόγιο και εκφράσεις που αφορούν φαγητό και τρόπους παρασκευής συνταγών
- να εξοικειωθούν με τη χρήση της προστακτικής στο πλαίσιο που παρουσιάζονται συνταγές μέσω οδηγιών
- να ενισχύσουν γλωσσικές δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου και να υπάρξει αλληλεπίδραση
- να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους
- να συνεργαστούν με τα μέλη της ομάδας τους
- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά ρεπερτόρια
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ εικόνες από βασικά υλικά (αλεύρι, ζάχαρη, λάδι, βούτυρο, φρούτα, λαχανικά, κρέας κ.λπ.)
- ✓ εικόνες από σκεύη μαγειρικής (τηγάνι, κατσαρόλα, ταψί κ.λπ.)
- ✓ εικόνες από τρόπους παρασκευής φαγητών (βράζω, ψήνω, ανακατεύω, τηγανίζω κ.λπ.)
- ✓ κόλλες Α4

- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ κόλλα
- ✓ ψαλίδια
- ✓ διαφημιστικά φυλλάδια από super market



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός δείχνει μία-μία τις εικόνες από βασικά είδη διατροφής, σκεύη και τρόπους παρασκευής φαγητών και τις κολλάει στο χαρτί του μέτρου που βρίσκεται σε τοίχο της τάξης.
2. Οι μαθητές λένε τη λέξη στη γλώσσα τους και κατόπιν την γράφουν κάτω από την εικόνα στο χαρτί του μέτρου.
3. Οι μαθητές χωρίζονται σε πέντε ομάδες των 4-5 ατόμων.
4. Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα φυλλάδιο από super market, χαρτί A4 και μαρκαδόροι.
5. Κάθε ομάδα πρέπει να αποφασίσει να συντάξει και να παρουσιάσει μία απλή συνταγή χρησιμοποιώντας προϋπάρχουσες γνώσεις, φαντασία και (κάποια από) τα υλικά που υπάρχουν στο φυλλάδιο.
6. Στο χαρτί A4 δημιουργεί ένα πολυτροπικό κείμενο που περιέχει εικόνες, ζωγραφιές και λέξεις (οδηγίες), ώστε να παρουσιάσουν τη συνταγή.
7. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η συνταγή από κάθε ομάδα. Η κάθε ομάδα μπορεί να πει και κάποια λόγια σχετικά με την προέλευση της συνταγής.
8. Η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές την εξής συνθήκη: Θα παρουσιάζουν τις συνταγές τους σε ένα κανάλι από άλλη χώρα και θα γίνει μεταγλώττιση. Έτσι, κάποιος μαθητής εκτελεί τη συνταγή με παντομίμα ενώ ταυτόχρονα ένας άλλος μαθητής παρουσιάζει τη συνταγή στη γλώσσα του.
9. Η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι να εξαντληθούν οι συνταγές και τα γλωσσικά ρεπερτόρια των μαθητών.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Καλό είναι να έχει ζητηθεί από τους μαθητές να κάνουν κάποια έρευνα εκ των προτέρων σχετικά με τον τρόπο παρασκευής κάποιων αγαπημένων τους φαγητών.

Σε περίπτωση που προκύπτουν λέξεις που δεν έχουν προβλεφθεί/παρουσιαστεί, τις συμπληρώνουμε στο χαρτί του μέτρου κατά τη διεξαγωγή της δραστηριότητας.

Είναι σημαντικό να δώσουμε βήμα στους μαθητές και να τους ενθαρρύνουμε ώστε να χρησιμοποιήσουν όλοι τη μητρική τους γλώσσα κατά τη «μεταγλώττιση».

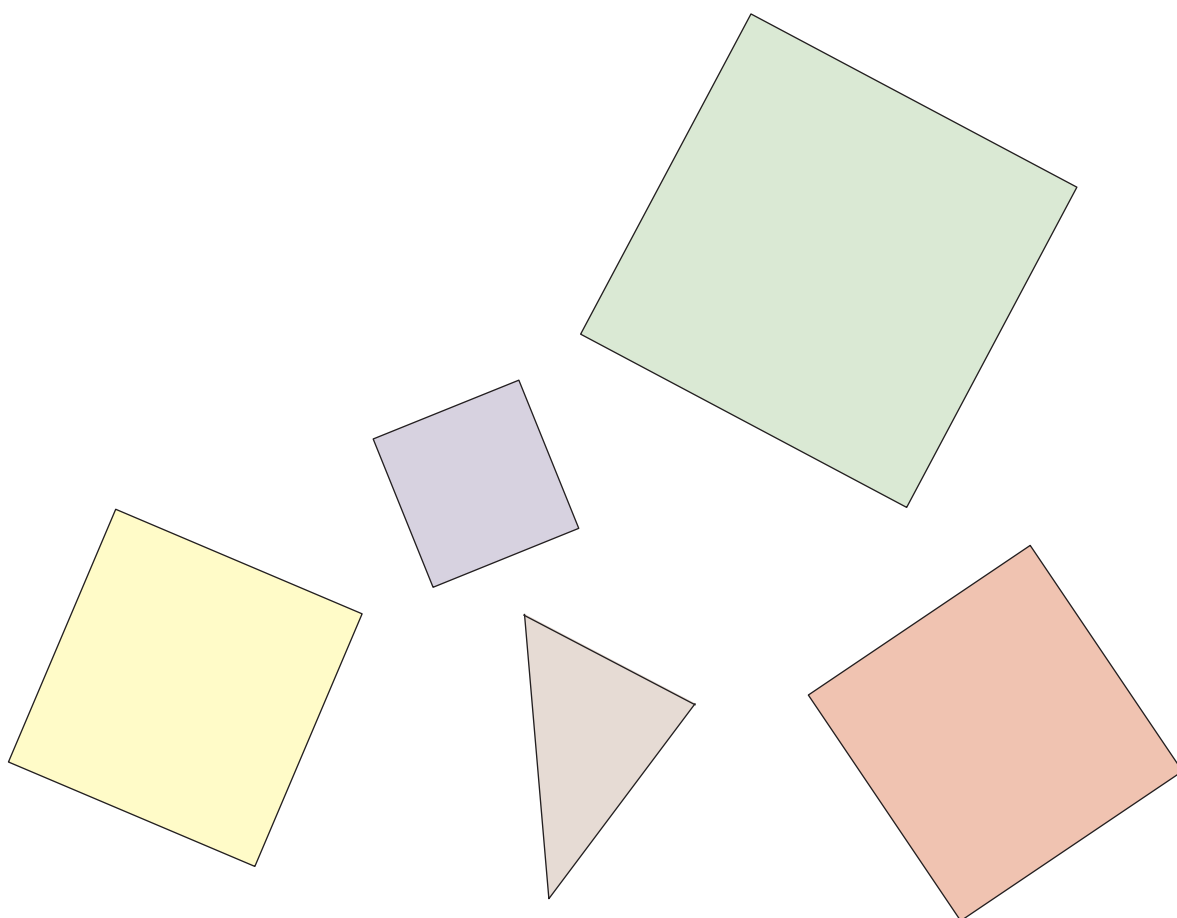


### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η δραστηριότητα απευθύνεται στην ηλικιακή ομάδα 14-15 ετών. Μπορεί να προσαρμοστεί και σε μικρότερη ηλικιακή ομάδα. Σ' αυτή την περίπτωση μπορεί να δοθεί εξ' αρχής πιο περιορισμένο λεξιλόγιο, καθώς και συγκεκριμένες συνταγές. Μ' αυτόν τον τρόπο, ελέγχεται το εύρος των δομών και του λεξιλογίου που θα αξιοποιηθεί.



ΕΠΑΛ



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αγγελικής Ξάνθου

## ΤΙΤΛΟΣ: Περιγράψω τα υλικά για την τεχνική της ενδομυϊκής χορήγησης φαρμάκων



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εξοικειωθούν με την εικόνα των γραμμάτων της ελληνικής
- να κατανοήσουν και να εξασκηθούν στη χρήση των υλικών του εργαστηρίου
- να γνωρίσουν μια σημαντική τεχνική της ειδικότητας βοηθών νοσηλευτών
- να ενισχύσουν τις σχέσεις τους στο πλαίσιο της ομάδας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ αυτοκόλλητα κενά άσπρα σε διάφορα μεγέθη
- ✓ τετράγωνα χαρτάκια για κάθε ομάδα
- ✓ ένας νοσηλευτικός δίσκος για κάθε ομάδα που θα περιέχει τα υλικά για την ενδομυϊκή ένεση



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2-3 διδακτικές εργαστηριακές ώρες



## Προετοιμασία

► Χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες ανομοιογενείς (π.χ. ως προς τη γλώσσα ή ως προς την ηλικία). Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα παίρνει το νοσηλευτικό δίσκο της και προσπαθεί να θυμηθεί τα υλικά αυτής της τεχνικής από το θεωρητικό μέρος του μαθήματος. Έπειτα, σε κάθε χαρτάκι πρέπει να ανακαλύψουν οι μαθητές ποιο υλικό θα σχηματίσουν, κολλώντας τα ανάλογα αυτοκόλλητα στα οποία από πριν θα γράψουμε ο/η κάθε εκπαιδευτικός συλλαβές ή γράμματα (π.χ. τολύπιο βαμβακιού, βελόνα, έμβολο, οινόπνευμα κ.λπ.) ... το-λύ-πι-ο... βε-λό-να κ.λπ.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός προσαρμόζει και τακτοποιεί τους πάγκους εργασίας του εργαστηρίου ώστε να καθίσουν τα μέλη της κάθε ομάδας ανάλογα με τους στόχους της κάθε εκπαιδευτικού.
2. Μπορεί να βάλει τις ομάδες πρώτα να αναγνωρίσουν τα υλικά στον νοσηλευτικό δίσκο και μετά σε άλλη διάταξη ή σε άλλη γωνιά της αίθουσας να παίξουν το παιχνίδι με τις αναγραμματισμένες λέξεις-υλικά της ενδομυϊκής ένεσης.
3. Στο τέλος, πίσω από κάθε χαρτάκι γράφουν οι μαθητές διαφορετικών χωρών τα υλικά της ενδομυϊκής ένεσης στη μητρική τους γλώσσα.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Πριν τη δραστηριότητα επαναλαμβάνουμε τα υλικά που χρειαζόμαστε για την Ενδομυϊκή Ένεση στις μητρικές γλώσσες του κάθε μαθητή.

Ενθαρρύνουμε τη χρήση των γλωσσών προέλευσης, ιδιαίτερα για τους μαθητές που εντάχθηκαν πρόσφατα στην τάξη μας.

Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, δεν διορθώνουμε γλωσσικά λάθη.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1ου ΕΠΑΛ Αμπελόκηπων<sup>1</sup>

## ΤΙΤΛΟΣ: Επενδύοντας πολυγλωσσικά το ευρύτερο σχολικό πλαίσιο



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να καλλιεργήσουν στάσεις και αντιλήψεις θετικές προς την πολυγλωσσία και τη σημασία όλων των γλωσσών
- να συνεργαστούν ξεπερνώντας γλωσσικά και πολιτισμικά εμπόδια
- να δουν τις γλώσσες ως ένα γλωσσικό συνεχές
- να αποβάλουν στερεοτυπικές αντιλήψεις απέναντι στους πολύγλωσσους μαθητές



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ βαφές
- ✓ σπρέι γκράφιτι
- ✓ μουσαμάς
- ✓ βούρτσες βαφής



**Ενδεικτικός χρόνος:** 6 διδακτικές εργαστηριακές ώρες

<sup>1</sup> Στο πλαίσιο του προγράμματος «Σχολεία για όλους». Επιμορφώτρια ευθύνης του σχολείου: Γάση Γιώτα



## Προετοιμασία

- Αγορά υλικών (βαφή τοίχου, σπρέι γκράφιτι)
- Μετάφραση στις γλώσσες όλων των μαθητών του σχολείου

## ΑΓΑΠΗ-ΑΓΑΠΩ

- ◉ Αλβανικά
- ◉ Αγγλικά
- ◉ Ισπανικά
- ◉ Ιταλικά
- ◉ Ρώσικα
- ◉ Γεωργιανά
- ◉ Κινέζικα
- ◉ Αραβικά
- ◉ Περσικά
- ◉ Γαλλικά
- ◉ Γερμανικά
- ◉ Ουκρανικά
- ◉ Τουρκικά



Dashuri  
love  
amar  
amore  
ЛЮБОВЬ  
სიყვარული  
爱  
حب  
عشق  
aimer  
liebe  
ЛЮБОВ  
AŞK

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές αποφασίζουν να απαντήσουν στην ερώτηση του λευκώματος του 1ου Γυμνασίου Αμπελοκήπων στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του προγράμματος «Ένα σχολείο για όλους» «Τι είναι αγάπη;» με ένα σχέδιο graffiti.
2. Το προφίλ των μαθητών είναι παιδιά πρόσφυγες/μετανάστες και γηγενείς (σε συνεργασία με το δεκαπενταμελές).
3. Οι μαθητές συναποφασίζουν για το σχέδιο και συζητούν τη σημασία του με τις εκπαιδευτικούς. Με την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών και μαθητών αποφασίζουν να απεικονίζεται η μορφή ενός περιστεριού, το οποίο κρατάει ένανπάπυρο και αναγράφονται οι λέξεις αγάπη και αγαπώ σε πολλές γλώσσες.
4. Επιλέγεται ο αντίστοιχος τοίχος που θα θέλανε να επενδύσουν πολυγλωσσικά.
5. Μέσα από το 15μελές διανέμονται οι ρόλοι για τη βαφή του τοίχου, για τη σχεδίαση του τοίχου ανάλογα με τις δεξιότητες τους.
6. Με την καθοδήγηση εκπαιδευτικών γίνεται η καταγραφή των γλωσσών και επιβεβαιώνονται οι μεταφράσεις από τους αντίστοιχους πολύγλωσσους μαθητές.
7. Γράφεται η λέξη αγαπώ και αγάπη σε όλες τις γλώσσες στόχο.



Σημαντική η εμπλοκή του δεκαπενταμελούς και δημοφιλών παιδιών του σχολείου

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1039-1043.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ασπασίας Δέλλιου

## ΤΙΤΛΟΣ: Μετακίνηση και προσανατολισμός



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να χρησιμοποιήσουν λεξιλόγιο και εκφράσεις που σχετίζονται με τον τρόπο μετακίνησης και τα μέσα μεταφοράς
- να ενισχύσουν τις δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού λόγου
- να κατανοήσουν ότι μπορούμε να συνεργαζόμαστε ανεξάρτητα από τις ομοιότητες ή τις διαφορές μεταξύ μας
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ αυτοσχέδιο ρολόι από χαρτόνι με κινητούς δείκτες που δείχνουν όποια ώρα ορίζει ο μαθητής που το κρατά
- ✓ χαρτόνια τα οποία έχουν στη μία όψη τους σχέδια διάφορων μέσων μεταφοράς (αυτοκίνητο, λεωφορείο, τρένο, ποδήλατο, καράβι κ.λπ.) και στην άλλη όψη 3 ονόματα πόλεων ή νησιών (αν πρόκειται για την πίσω όψη του σχεδίου του πλοίου)



**Ενδεικτικός χρόνος:** 10-15 λεπτά



## Προετοιμασία

► Η δραστηριότητα τοποθετείται στο τέλος της ενότητας «Χρόνος και ώρα», σελίδες 86-95, αφού έχει παρουσιαστεί το βασικό λεξιλόγιο των αριθμών και της ώρας και έχει γίνει επανάληψη στο λεξιλόγιο για τα μέσα μεταφοράς από την αμέσως προηγούμενη ενότητα «Μετακίνηση και προσανατολισμός», σελίδες 74-85 της εργαλαιοθήκης «Φτου και βγαίνω!».

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τριών ατόμων.
2. Ένας μαθητής κρατάει το ρολόι και τα σχέδια των μέσων μεταφοράς με τα ονόματα των πόλεων.
3. Οι οδηγίες που δίνονται είναι ότι ο μαθητής που κρατά τις καρτέλες δείχνει στους άλλους δύο την ώρα στο ρολόι, μία κάρτα με κάποιο μεταφορικό μέσο και τους αναφέρει το όνομα μιας πόλης.
4. Οι καρτέλες έχουν τις πόλεις σε διάφορες γλώσσες που οι πολύγλωσσοι μαθητές διαβάζουν.
5. Αυτό συμβαίνει τρεις φορές με διαφορετική κάθε φορά επιλογή ώρας, μεταφορικού μέσου και πόλης.
6. Οι μαθητές που επιλέχθηκαν έχουν ως βάση τα ερωτήματα: «Πώς μπορώ να πάω στ....;» «Πότε μπορώ να πάω στ....;»
7. Η διαδικασία ολοκληρώνεται, όταν όλοι οι μαθητές έχουν περάσει εναλλάξ και από τις τρεις θέσεις: αυτού που κρατάει ρολόι και καρτέλες, αυτή του ατόμου που ρωτάει και αυτή του προσώπου που απαντάει.
8. Αν ο χρόνος το επιτρέπει, κάθε ομάδα μαθητών αντί τρεις φορές μπορεί να επαναλάβει το παιχνίδι περισσότερες φορές.
9. Στο τέλος της διαδικασίας, εκπαιδευτικός και μαθητές χειροκροτούν όλους τους συμμετέχοντες και η εκπαιδευτικός αφού επιβραβεύσει όλους τους μαθητές, ρωτά τι τους δυσκόλεψε περισσότερο.
10. Αν κριθεί αναγκαίο, γίνονται κάποιες περαιτέρω διευκρινίσεις ή επαναλήψεις.





### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Η εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές, αν ακούσουν μία λάθος απάντηση να μη διορθώνουν οι ίδιοι τον συμμαθητή τους αλλά να περιμένουν τη διόρθωση από τον ίδιο. Αυτό θα αποτρέψει περιστατικά αποθάρρυνσης των μαθητών.

Για τους αρχάριους ειδικότερα μπορεί να προβλέψει να τους επιτρέψει να κρατούν τις σημειώσεις τους.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει μαθητές που είτε είναι ντροπαλοί, είτε δυσκολεύονται λόγω αρχάριου επιπέδου γλωσσομάθειας.

Για τους αρχάριους που δεν επιθυμούν να συμβουλευούνται τις σημειώσεις τους, ζητά από όποιον κρατάει το ρολόι να δείχνει μόνον ώρες με μισάωρα και τέταρτα.

Μία άλλη επιλογή για τους αρχάριους είναι να ζητά από έναν προχωρημένο μαθητή εκτός της ομάδας να βοηθά.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ιωάννας Τσούμπαρη

## ΤΙΤΛΟΣ: Μαθαίνω για το σιτάρι και τα προϊόντα



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εκτεθούν σε μια ποικιλία αισθητηριακών ερεθισμάτων
- να εξοικειωθούν με διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά ρεπερτόρια
- να κατανοήσουν και να ακολουθήσουν απλές προφορικές οδηγίες
- να αξιοποιήσουν δημιουργικά προϋπάρχουσες γνώσεις
- να αυξήσουν την ικανότητα συγκέντρωσης της προσοχής
- να αναπτύξουν προφορικό γραμματισμό
- να αναπτύξουν και να εξοικειωθούν με νέο λεξιλόγιο σχετικό με το γνωστικό θέμα
- να εργαστούν σε ομάδες και να ενισχυθεί η συνοχή της ομάδας
- να κοινωνικοποιηθούν και να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους
- να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας ως βασικού στοιχείου της ταυτότητας των μαθητών



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ κάρτες, προσχεδιασμένα φύλλα, κανσόν, μαρκαδόροι, καλαθάκι
- ✓ διάφορα ψωμιά π.χ. άσπρο, μαύρο, διάφορα ζυμαρικά, αλεύρι, σιτάρι
- ✓ Η/Υ



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30 λεπτά

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός φέρνει στην αίθουσα μέσα σ' ένα καλάθακι διάφορα ψωμιά π.χ. άσπρο, μαύρο, κουλούρι, κριτσίνι, παξιμάδια, διάφορα ζυμαρικά, κ.λπ. Φέρνει, επίσης, αλεύρι και σιτάρι.
2. Καλεί τα παιδιά να τα ονομάσουν στη γλώσσα τους και στα ελληνικά, αν τα γνωρίζουν, δείχνοντάς τους τα ένα-ένα.
3. Κάθε φορά που δείχνει ένα προϊόν, κολλά μια κάρτα με το όνομα του προϊόντος στον πίνακα και καλεί τους μαθητές να γράψουν γύρω-γύρω το όνομα του προϊόντος στη δική τους γλώσσα, αν το γνωρίζουν, ή να την ψάξουν στον υπολογιστή.
4. Όλες οι κάρτες έχουν το όνομα του προϊόντος στα ελληνικά και στις γλώσσες των μαθητών.
5. Μοιράζει στα παιδιά κάρτες με εικόνες των προϊόντων που έχει στο τραπέζι του.
6. Φροντίζει να δώσει στο κάθε παιδί από ένα πακέτο καρτών. Οι μαθητές απλώνουν τις κάρτες επάνω στο τραπέζι τους και τους δείχνει πάλι ένα-ένα τα προϊόντα ονομάζοντάς τα στα ελληνικά.
7. Καλεί τους μαθητές να τα ονομάσουν αντίστοιχα στη δική τους γλώσσα. Όλοι γράφουν το όνομα του προϊόντος στις δύο γλώσσες.
8. Στη συνέχεια, τους καλεί να το γράψουν και στη γλώσσα του διπλανού τους. Προσπαθούμε να κατανείμουμε τις μαθητές διάσπαρτους ανάλογα με τις μητρικές τους γλώσσες.
9. Κάθε κάρτα έχει επάνω την εικόνα του προϊόντος και από κάτω τρεις γραμμές να συμπληρωθούν από τους μαθητές σε τρεις γλώσσες:
  - 1... ..... (στη γλώσσα στόχο)
  - 2... ..... (στη μητρική γλώσσα)
  - 3... ..... (στη γλώσσα του διπλανού τους)
10. Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τα παιδιά να συνεργαστούν ώστε να θυμηθούν την λέξη και στα ελληνικά. Υποστηρικτικά έχει κολλήσει στον πίνακα κυκλικές χρωματιστές κάρτες από χαρτί κανσόν στις οποίες αναγράφεται το όνομα του προϊόντος στα ελληνικά και σε άλλες γλώσσες.
11. Οι μαθητές μπορούν να ανατρέχουν στις κάρτες αυτές για να θυμηθούν τη λέξη.
12. Η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά το φύλλο εργασίας. Το φύλλο είναι σε μέγεθος A4 και χωρισμένο στα δύο.

Η μισή πλευρά του φύλλου αποτελείται από τετραγωνισμένα πλαίσια κι εκεί ο μαθητής θα κολλήσει τις κάρτες που έχει γράψει το όνομα του προϊόντος. Στην κορυφή του φύλλου θα γράψει το όνομά του και στις δύο γλώσσες και την ημερομηνία επίσης. Η δεύτερη μισή πλευρά του φύλλου έχει κενές γραμμές.

**13.** Εκεί ο κάθε μαθητής θα γράψει μία πληροφορία για το προϊόν που έχει κολλήσει στην αντίστοιχη άλλη πλευρά και στις δυο γλώσσες. Οι μαθητές που χρειάζονται βοήθεια μπορούν να χρησιμοποιούν τους Η/Υ ώστε με τους μεταφραστές της google να μεταφράζουν στα ελληνικά τη σκέψη τους.

**14.** Οι μαθητές κάθονται σε ζευγάρια και μόλις ολοκληρώσουν την εργασία τους ανταλλάσσουν τα φύλλα τους και ο ένας διαβάζει τις πληροφορίες που αναγράφονται στο φύλλο.

**15.** Η ανάγνωση είναι συνεργατική και ο ένας βοηθά τον άλλον να εξοικειωθεί με τον γραμματισμό της γλώσσας του, αλλά και τον γραμματισμό της ελληνικής γλώσσας.

**16.** Ο δάσκαλος εισάγει στα παιδιά την έννοια δημητριακά, καλώντας τα παιδιά να ονομάσουν στη γλώσσα τους αυτή την κατηγορία τροφών και να εντοπίσουν φωνολογικές ή άλλες ομοιότητες με την ελληνική λέξη.

**17.** Στο τέλος, καλεί τα παιδιά να ζητήσουν με το όνομά του αυτό που θέλουν να φάνε λέγοντας «Πες μου τι θέλεις να φας». Ο κάθε μαθητής επιλέγει το αρτοσκεύασμα που του αρέσει λέγοντας το όνομά του. Όλοι σχολιάζουν τις εντυπώσεις τους από το σκεύασμα που δοκίμασαν λέγοντας έστω και μονολεκτικά κάποιο επίθετο ή άλλη φράση που να αντιπροσωπεύει την γευστική τους διάθεση: «είναι νόστιμο», «είναι μαλακό», «είναι σκληρό», «είναι ωραίο» κ.λπ.



### **Εργασία για το σπίτι**

**[Αν οι μαθητές είναι έφηβοι/ενήλικες]** Ο/Η δάσκαλος/α καλεί τους μαθητές να ψάξουν στο youtube κάποιο video για τα δημητριακά. Μπορούν να ετοιμάσουν ένα γραπτό κείμενο για τα δημητριακά με βάση τις πληροφορίες που θα δουν στο video, αξιοποιώντας και τον μεταφραστή google.

**[Αν οι μαθητές είναι μικρότερης ηλικίας]** Ο/Η δάσκαλος/α ζητά από τα παιδιά να ζωγραφίσουν και να γράψουν μια πρόταση στα ελληνικά για το αρτοσκεύασμα της αρεσκείας τους. Ο μεταφραστής google μπορεί να αποτελέσει κι εδώ υποστηρικτικό εργαλείο.

Μπορούν να παρουσιάσουν την εργασία τους την επόμενη φορά στην τάξη.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Να υπάρχουν άφθονα αρτοσκευάσματα ώστε να επαρκούν για όλους τους μαθητές.

Τα πακέτα των καρτών να επαρκούν για όλους τους μαθητές, όπως επίσης και τα φύλλα εργασίας.

Να υπάρχει επαρκής αριθμός tablet στην αίθουσα ώστε όσοι χρειαστούν βοήθεια να μπορούν να ανατρέξουν στον μεταφραστή google.

Να προσέξει τα συναισθήματα και τις μνήμες που μπορεί να ανασυρθούν κατά την παρουσίαση του θέματος.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Το μάθημα μπορεί να αξιοποιηθεί με όλες τις ηλικιακές ομάδες (παιδιά, έφηβους, ενήλικες), χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές.

Ενθαρρύνονται οι μαθητές που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα – στόχο να χρησιμοποιούν τη μητρική τους γλώσσα



### **Σημειώσεις**

Προαπαιτούμενα: Γνωρίζουν το αλφάβητο και τον μηχανισμό ανάγνωσης και γραφής.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Δημήτριου Βασιλειάδη

## ΤΙΤΛΟΣ: Εφαρμογές Μηχανολογίας, Α' τάξη ΕΠΑΛ



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να προωθηθεί η εφαρμογή γλωσσικής και διαπολιτισμικής αφύπνισης λαμβάνοντας υπόψη διάφορες γλώσσες αλλά και τις γλώσσες καταγωγής των μαθητών μας, η οποία θα επιτρέψει στα παιδιά να εξοικειωθούν με τη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία
- να εξερευνήσουν οι μαθητές ενεργά διαφορετικές γλώσσες, χτίζοντας την πολυγλωσσική δεξιότητα ολιστικά
- να προωθηθεί η ανάπτυξη δημιουργικών και χωρίς αποκλεισμούς χώρων μάθησης, ενισχύοντας την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία ανάμεσα σε μαθητές με διαφορετικό εθνικό, πολιτισμικό και γλωσσικό υπόβαθρο, την έκφραση των συναισθημάτων και το σεβασμό στις διαφορετικές οπτικές
- να αναπτυχθεί η αυτοεκτίμηση των μελών της ομάδας
- να αναπτυχθεί η συνεργασία και η συνοχή της ομάδας
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας.
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με την ονοματολογία των βασικών μηχανολογικών εργαλείων χειρός που χρησιμοποιούν οι τεχνικοί στην καθημερινότητα τους, αφενός στη μητρική αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες που πιθανά θα τους φανεί ιδιαίτερα χρήσιμο



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ Η/Υ και προβολέας με λογισμικό παρουσιάσεων
- ✓ κάρτες που θα έχουν σχεδιασμένα τα διάφορα εργαλεία ή φωτογραφίες τους
- ✓ πίνακας μαρκαδόρου
- ✓ χαρτοταινία
- ✓ μικρόφωνο και ηχεία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30 λεπτά



### Προετοιμασία

► Πριν το μάθημα θα έχουμε φροντίσει να ελέγξουμε την ορθή λειτουργία όλων, την προετοιμασία των καρτών και θα έχουμε αναζητήσει την ονοματολογία των εργαλείων στις γλώσσες των μαθητών μας αλλά και στα Αγγλικά, Γερμανικά, Γαλλικά και Ιταλικά, ώστε να μπορούμε να παρέμβουμε εάν χρειαστεί, καθώς και στις γλώσσες προέλευσης των μαθητών με τη βοήθεια της Μετάδρασης ή κάποιων γονέων.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Μετά την απαραίτητη προετοιμασία της τάξης, που θα γίνει παρουσιάζοντας έναν τεχνίτη στην εργασία του, με τη βοήθεια του Η/Υ, επικολλούμε την πρώτη σειρά από εργαλεία στον πίνακα.
2. Ζητούμε από τους μαθητές τη βοήθεια τους στην αναγνώριση και την ονοματολογία στις γλώσσες που έχουμε στην τάξη καθώς και σε κάποιες ευρωπαϊκές γλώσσες.
3. Επεμβαίνουμε όταν υπάρχουν ανυπέρβλητες δυσκολίες.

4. Οι μαθητές τα καταγράφουν στον πίνακα και με το που ολοκληρώνεται η σειρά, καταγράφουμε με τη βοήθεια του μικροφώνου και την προφορά, σε φωνητικό αρχείο.
5. Ελέγχουμε τον χρόνο και προχωρούμε.
6. Όταν πλησιάζει το τελευταίο πεντάλεπτο, σταματάμε και κάνουμε επανάληψη. Η συνέχεια θα ακολουθήσει στο επόμενο μάθημα.
7. Φωτογραφίζουμε τον πίνακα και μαζί με το φωνητικό αρχείο το αποστέλλουμε στους μαθητές μας για επανάληψη και εμπέδωση.



#### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Ο δισταγμός των πολύγλωσσων μαθητών που γρήγορα όμως με τη συμμετοχή τους ξεπερνιέται.

Εάν δε γνωρίζουν ένα εργαλείο βοηθούμε εμείς.



#### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Σε διαφορετική σύνθεση πολυγλωσσίας, θα πρέπει να έχω φροντίσει να γνωρίζω το λεξιλόγιο και να προσαρμόσω αντίστοιχα το μάθημα μου.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Θεόδωρου Χριστοφορίδη

## ΤΙΤΛΟΣ: Εργαλεία και σιδηρικά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να εμπεδωθεί το λεξιλόγιο των εργαλείων και των σιδηρικών
- να αναπτυχθεί η δεξιότητα κατανόησης προφορικού λόγου
- να αλληλεπιδράσουν όλα τα μέλη της ομάδας
- να αναπτυχθεί το πνεύμα ομαδικής εργασίας
- να διασκεδάσουν όλα τα μέλη της ομάδας
- να αναδειχθεί η αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να εξοικειωθούν οι μαθητές με διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά ρεπερτόρια



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πραγματικά εργαλεία χειρός και σιδηρικά. Εναλλακτικά, μπορεί να χρησιμοποιηθούν και εικόνες εργαλείων κολλημένες σε χαρτόνι
- ✓ κολλητική ταινία
- ✓ κόλλες A3
- ✓ κόλλες stick, ψαλίδια, χαρτόνια
- ✓ μολύβια, ξυλομπογιές ή μαρκαδόροι



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Πριν έρθουν οι μαθητές στην τάξη έχουμε τοποθετήσει σε ένα πάγκο της αίθουσας μια σειρά μικρών εργαλείων χειρός και σιδηρικά.
2. Χωρίζουμε τους μαθητές σε ομάδες ανάλογα με τον αριθμό τους.
3. Ιδανικά η κάθε ομάδα αποτελείται από 4 άτομα.
4. Εξηγούμε πως στην τάξη ή στην αυλή (ανάλογα πού θα επιλέξουμε να κάνουμε τη δραστηριότητα) υπάρχουν εργαλεία και σιδηρικά τα οποία και πρέπει να αναγνωρίσουμε.
5. Μοιράζω σε κάθε παιδί από ένα εργαλείο και τους ζητώ να σχεδιάσουν το περίγραμμά του σε χαρτόνι.
6. Γράφουν επάνω στο χαρτόνι το όνομα του εργαλείου στα ελληνικά, στις γλώσσες καταγωγής τους και σε κάποια άλλη γλώσσα. Μπορούν να προσθέσουν και τιμές.
7. Στο τέλος, παρουσιάζουν στους συμμαθητές τους τη δουλειά τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πριν τη δραστηριότητα είναι χρήσιμο να έχει υπάρξει εξάσκηση στο λεξιλόγιο.

Η δραστηριότητα γίνεται ακόμα πιο διασκεδαστική όταν δίνουμε στις ομάδες ονόματα.

Η δραστηριότητα είναι προτιμότερο να γίνει σε εξωτερικό χώρο και να τηρείται μια σχετική απόσταση μεταξύ των παιδιών.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα απευθύνεται σε μαθητές 6-11 ετών.

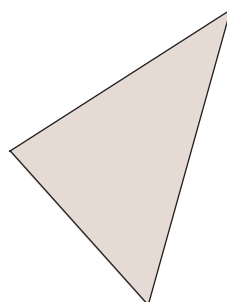
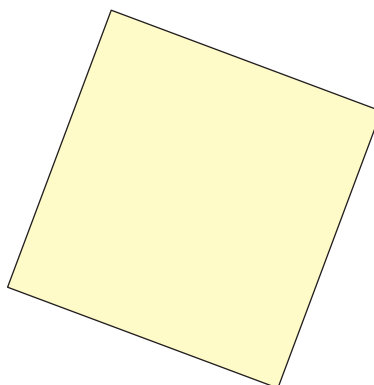
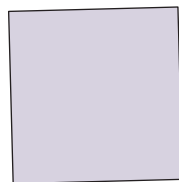
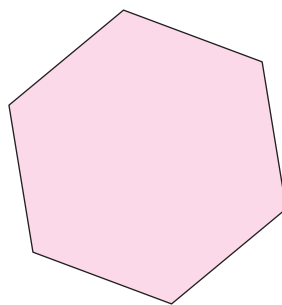
Στο πλαίσιο της ομάδας είναι σχετικά εύκολο να ενταχθούν και οι νεοεισερχόμενοι μαθητές.



### **Σημειώσεις**

Να υπάρχει αρκετός χώρος.

Επιλέξτε από τις παρακάτω εικόνες



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Κωνσταντίνιας Παπακώστα

## ΤΙΤΛΟΣ: Εργαλεία και σιδηρικά



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να βελτιωθεί η γλωσσική και πολιτιστική συνείδηση στην τάξη
- να δοθεί προσοχή στη γλωσσική και πολιτιστική ποικιλομορφία και τις δυνατότητες της τάξης
- να οικοδομήσουν οι μαθητές καλύτερη κατανόηση μεταξύ τους καθώς και προβληματισμό σχετικά με τις δικές τους γλώσσες και τη δική τους καταγωγή



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ ένας μεγάλος χάρτης του κόσμου
- ✓ αυτοκόλλητα ή σημειώσεις post-it
- ✓ φωτογραφίες ή σχέδια των μαθητών



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

► Ο παγκόσμιος χάρτης πρέπει να αναρτηθεί σε εμφανές σημείο και να διανεμηθεί το υλικό. Η εκπαιδευτικός εξηγεί την άσκηση.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Οι μαθητές τοποθετούν τη φωτογραφία ή το σχέδιό τους στον χάρτη εκεί όπου αισθάνονται πιο άνετα, σαν στο σπίτι τους.
2. Μπορούν να την τοποθετήσουν σε περισσότερες από μία χώρες.
3. Γράφουν, επίσης, το όνομα της χώρας και της πόλης τους. Στη συνέχεια, κάθε μαθητής ενθαρρύνεται να γράψει μερικές λέξεις-κλειδιά ή πληροφορίες σχετικά με τη χώρα του, τη γενέτειρά του, τη γλώσσα και τον πολιτισμό του.
4. Οι λέξεις-κλειδιά προστίθενται στο χάρτη σε ξεχωριστό φύλλο χαρτιού και πρέπει να απαντούν στις ερωτήσεις:
  - Ποια πρόσωπα, πράγματα ή λέξεις συνδέετε με τη χώρα σας, τη γενέτειρά σας, τη γλώσσα και τον πολιτισμό σας;
  - Ποια συναισθήματα σας συνδέουν με την πατρίδα, τη γενέτειρά σας, τη γλώσσα και τον πολιτισμό σας;
  - Ποιες λέξεις ή εκφράσεις, π.χ. παροιμίες, θα θέλατε να γνωρίζουν οι συμμαθητές σας στη γλώσσα σας που είναι σημαντικές για εσάς;
  - Πώς χαιρετάτε ή καλωσορίζετε ένα άτομο στην πατρίδα ή την πόλη σας;
  - Ποιες λέξεις χρησιμοποιείτε;
  - Πώς πρέπει να προφέρονται οι λέξεις;
5. Αφού συμπληρώσουν τον χάρτη με τις λίστες των λέξεων-κλειδιών, οι μαθητές παρουσιάζουν το πορτρέτο τους στην τάξη.
6. Αυτό δίνει την ευκαιρία να αναπτυχθεί προβληματισμός για τις γλώσσες και τους πολιτισμούς στην τάξη, να συζητήσουν τι σημαίνει για έναν μαθητή μια συγκεκριμένη πτυχή της γλώσσας ή του πολιτισμού και, επίσης, να ανταλλάξουν γλωσσικές εμπειρίες και να μάθουν μερικές από τις αγαπημένες λέξεις των συμμαθητών τους ή πώς να λένε γεια και να καλωσορίζουν τους επισκέπτες.
7. Ο παγκόσμιος χάρτης είναι ένα κοινό προϊόν της τάξης, το οποίο μπορεί να εκτίθεται στην τάξη.



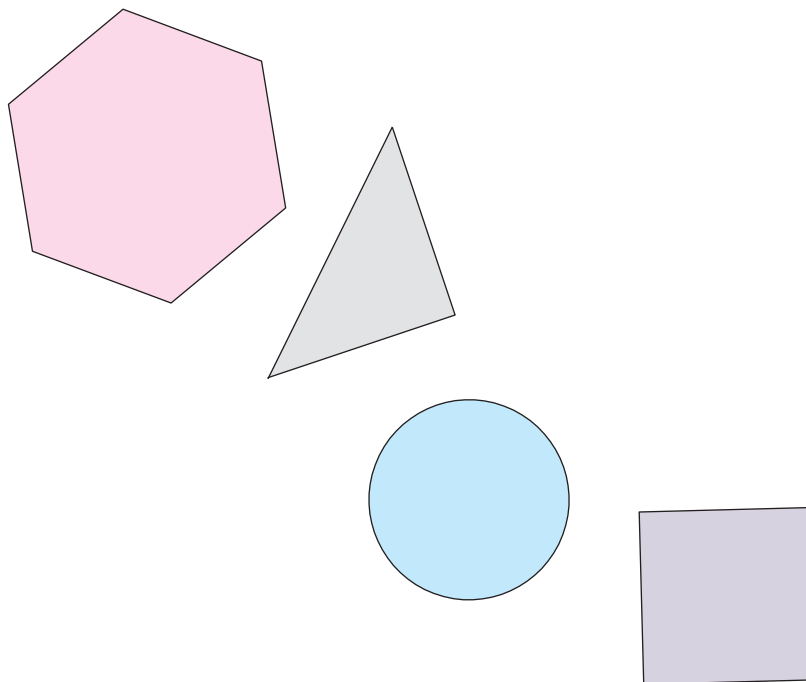
### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Πρόκειται για μια δραστηριότητα εύκολη στην υλοποίησή της, αφού τα απαραίτητα υλικά υπάρχουν στις σχολικές τάξεις σε αφθονία και μπορούν να συμμετέχουν όλα τα παιδιά.

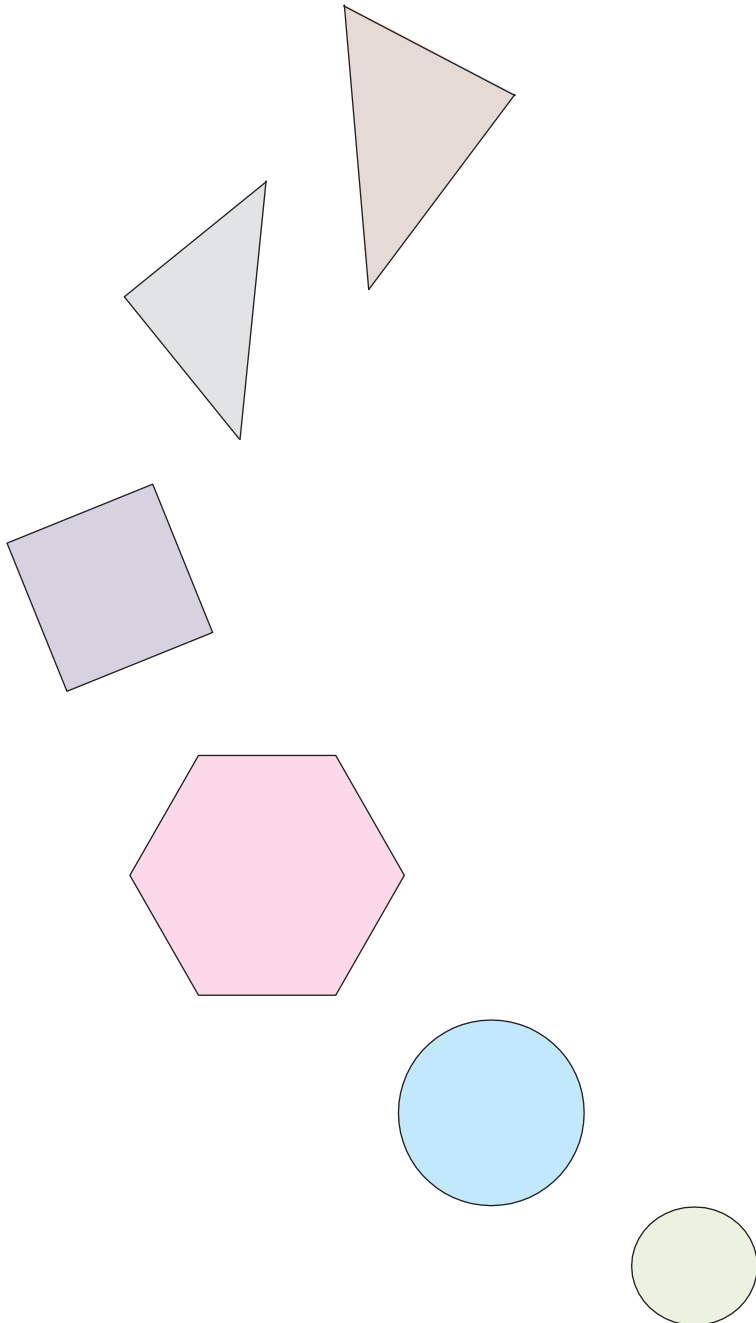


### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί σε πολλές ομάδες, ανεξάρτητα από την ηλικία των παιδιών, ενδεχομένως και σε ομάδες ενηλίκων. Στο γυμνάσιο μπορεί να αξιοποιηθεί στα μαθήματα της Γεωγραφίας και της Γλώσσας, στις ενότητες που σχετίζονται με τη Γλώσσα και τους Τόπους



## ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Στυλιανής Μόραλη (ειδικό βοηθητικό προσωπικό ΔΕ01)

## ΤΙΤΛΟΣ: Γιορτή της μητέρας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να ενδυναμωθεί η ταυτότητα των παιδιών
- να συμμετέχουν ενεργά
- να ενισχυθεί η αυτοπεποίθησή τους



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ πίνακας
- ✓ χαρτόνια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ αυτοκόλλητα
- ✓ στρας



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα





## Προετοιμασία

► Ζήτησα τη συγκατάθεση της συναδέλφου εκπαιδευτικού να την πραγματοποιήσουμε εφόσον επιβεβαιώσαμε ότι όλα τα παιδιά είχαν μητέρα. Σημασία έχει το κίνητρο και η καλή διάθεση.

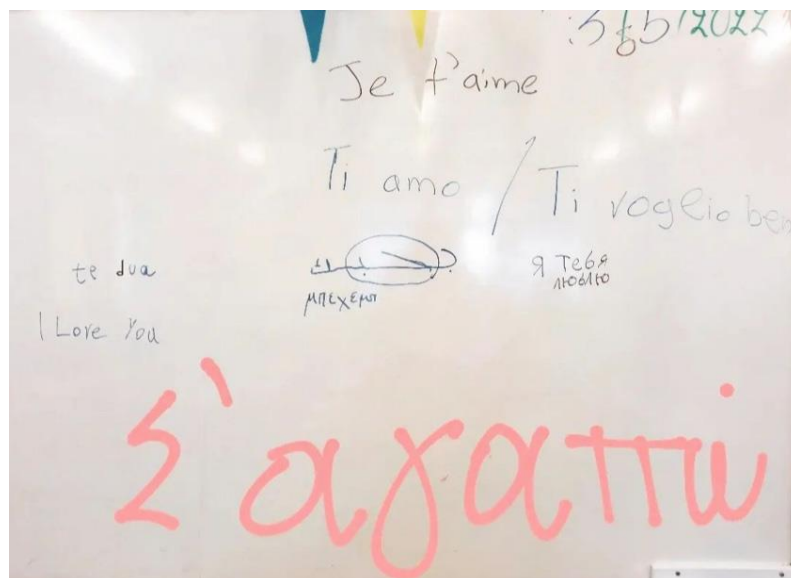
### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Το ανακοίνωσα, λοιπόν, στα παιδιά και στην αρχή ήταν λίγο διστακτικά. Σχεδόν όλα ήταν έτοιμα να γράψουν την ευχή στη μητέρα τους στα Ελληνικά, παρόλο που δεν ήταν για όλα η πρώτη τους γλώσσα.
2. Έτσι, λοιπόν, ξεκίνησα πρώτη εγώ δίνοντας το παράδειγμα γράφοντας στον πίνακα το **Σ'αγαπώ** στα Ιταλικά (μιας και η μητέρα μου είναι Ιταλίδα).

**Ti voglio bene mamma / Ti amo mamma!**

3. Αμέσως τα παιδιά χαμογέλασαν...
4. Σήκωσα τον Καρίμ, το παιδί από την Αίγυπτο, και τον παρακίνησα να γράψει και αυτός στα αραβικά το Σ' αγαπώ. Ο Καρίμ κατευθείαν έγραψε και τα παιδιά του ζήτησαν να μας το προφέρει. Το έγραψε από κάτω μπεχέμπ...είπε, περίπου δηλαδή.
5. Σειρά πήρε ο Ντέρμπι από Αλβανία και με τη βοήθεια άλλων παιδιών έγραψε στη μητρική του γλώσσα Te dua.
6. Η Μαρία, η πιο διστακτική, που κατάγεται από τη Ρωσία, τελευταία σηκώθηκε και αυτή με τη σειρά της και μοιράστηκε το σ' αγαπώ...



Τα παιδιά άρχισαν να κάνουν πηγαδάκια και να προφέρουν τη λέξη σε όλες τις γλώσσες που γνωρίζουν και που μάθανε.

**7.** Ένα κορίτσι μου ζήτησε αν μπορεί να γράψει το Σ' αγαπώ στον πίνακα και στα αγγλικά. Αλλά και στα γαλλικά.

**8.** Αργότερα, με τη βοήθεια της καθηγήτριας των γερμανικών μάθαμε και το Ich liebe dich!

**9.** Μετέφεραν τις ευχές τους στις κόκκινες κάρτες που είχαν ετοιμάσει και τις έβαλαν στη τσάντα τους για να τις προσφέρουν στη μητέρα τους την Κυριακή που πλησίαζε.



### Σημειώσεις

Τμήμα Ε' Δημοτικού (21 μαθητές από τους οποίους οι μισοί είναι δίγλωσσοι, Αλβανικά, Ρώσικα, Αράβικα). Επηρεασμένη από το σεμινάριο της UNICEF, και ως δίγλωσση (Ελληνίδα και Ιταλίδα) σκέφτηκα τι πιο όμορφο από το να εκφράσουν την αγάπη τους στη **μητρική** τους γλώσσα!

### Ημερολόγιο έρευνας της εκπαιδευτικού

Στην αρχή ίσως τα παιδιά ήταν λίγο κουμπωμένα, διστακτικά αλλά γρήγορα με ακολούθησαν και συμμετείχαν στη δραστηριότητα.

Συζητήσαμε με τα παιδιά αν τους άρεσε η όλη δραστηριότητα και αν τους φάνηκε χρήσιμη. Τα μηνύματα ήταν θετικά!

Τα παιδιά συνεργάστηκαν σε ομάδες, χαλάρωσαν και αντάλλαξαν ιδέες και σκέψεις. Σκεφτήκαμε να το επαναλάβουμε και με άλλες λέξεις, να φτιάξουμε ένα ομαδικό κολλάζ και να το εκθέσουμε σε περίοπτη θέση έξω από την τάξη μας για να το θαυμάσουν όλοι....

Ήταν μία αξέχαστη και δημιουργική ώρα για όλους μας!  
Φύγαμε πιο «γεμάτοι» και πιο «ψηλοί» και αυτό μου αρκεί!

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αλεξάνδρας Βέρρα

## ΤΙΤΛΟΣ: Αξιοποίηση των γλωσσικών ρεπερτορίων των μαθητών<sup>1</sup>



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να αναπτυχθεί λεξιλόγιο που αφορά μεταφορικά μέσα
- να αναπτύξουν οι μαθητές τον προφορικό/γραπτό λόγο
- να εξοικειωθούν με την χρήση παρελθοντικών χρόνων στην περιγραφή ενός γεγονότος ή μιας ιστορίας
- να γνωρίσουν διάφορες χώρες του κόσμου
- να αναπτυχθούν τα γλωσσικά ρεπερτόρια των μαθητών
- να έχουμε την συνεργασία σε ομάδες
- να έχουμε την αξιοποίηση των ικανοτήτων των μελών της ομάδας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ εκτυπώσεις χαρτών σε Α3 για κάθε ομάδα. Εκεί θα κολληθούν οι καρτέλες με τους προορισμούς.
- ✓ φάκελοι σε διάφορα χρώματα που γράφουν την αφετηρία στη γλώσσα-στόχο. Θα βάλουμε μέσα τις καρτέλες των προορισμών το ταξιδιωτικό φυλλάδιο και τις ταξιδιωτικές επιταγές.
- ✓ καρτέλες με τοποθεσίες/προορισμούς. Η μία πλευρά θα έχει μια τυπική εικόνα της πόλης (π.χ. Άγαλμα της Ελευθερίας) και η άλλη πλευρά το όνομα στη γλώσσα-στόχο.

<sup>1</sup>Σημείωση: Αφορμή για την δραστηριότητα μου στην παρούσα ενότητα, ήταν η εργασία του Σάββα Μπερμπερίδη και της Ιωάννας Παπαγεωργίου στην ενότητα 1.2. Δημιούργησαν μία βιωματική δραστηριότητα για το αντικείμενο της γλώσσας ΣΤ, "Ενότητα 1: Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα". Βρήκα την ενότητα αυτή του βιβλίου πολύ ενδιαφέρουσα. Είναι μια ευκαιρία να αξιοποιηθεί το γλωσσικό κεφάλαιο των μαθητών με προσφυγικό/μεταναστευτικό υπόβαθρο και να γνωρίσουν οι συμμαθητές τους την χώρα καταγωγής τους ή τις χώρες της διαδρομής τους. Σε κάθε περίπτωση, μπορούμε να αξιοποιήσουμε την πολυγλωσσία, χρησιμοποιώντας λέξεις στις γλώσσες ενδιαφέροντος των παιδιών. Επιπλέον, μπορούμε να αξιοποιήσουμε τη δραστηριότητα διαθεματικά με τη συνεργασία των εκπ/κών ξένων γλωσσών και τάξης υποδοχής και να συνδέσουμε με την Γεωγραφία ΣΤ' (Ενότητα Δ, Ήπειροι).

- ✓ καρτέλες που εικονίζουν μεταφορικά με την ονομασία τους στα ελληνικά, ανάλογες με τα μεταφορικά μέσα που χρειάζονται οι ομάδες στο ταξίδι τους (τις έχει η εκπαιδευτικός). Από τη μία πλευρά το μέσο, από την άλλη το κόστος ανταλλαγής. Η εκπαιδευτικός μπορεί να έχει επιπλέον και μεταφορικά μέσα πιο εξεζητημένα όπως ποταμόπλοιο, υδροπλάνο, ελικόπτερο κ.ά. Ανάλογα με το μέσο, θα διαφέρει και το κόστος αλλά οι ομάδες μπορούν να διαπραγματευτούν την αγορά, π.χ. με ανταλλαγή κάποιου άλλου μεταφορικού μέσου + επιταγή.
- ✓ καρτέλες με εικόνα τζετ (τις έχει η εκπαιδευτικός). Στην μπροστινή πλευρά εικόνα τζετ, στην πίσω πλευρά ερώτηση (π.χ. Γεωγραφίας) και απαντήσεις επιλογής με λέξεις στην ανάλογη γλώσσα.
- ✓ καρτέλες με ερωτήσεις (τις έχει η εκπαιδευτικός). Η μία πλευρά θα έχει την ερώτηση και τις πιθανές απαντήσεις και η άλλη πλευρά το μεταφορικό μέσο που κερδίζει η ομάδα αν απαντήσει σωστά. Το μεταφορικό μέσο είναι γραμμένο στη γλώσσα-στόχο, άρα τα παιδιά χρειάζονται τον διερμηνέα για να ζητήσει τη σωστή καρτέλα.
- ✓ ταξιδιωτικές επιταγές με προκαθορισμένα ποσά (π.χ. 200, 300, 500, 1.000, 2.000 ευρώ) όσες και οι ομάδες.
- ✓ ταξιδιωτικά φυλλάδια. Μπορούμε να βρούμε έτοιμα (π.χ. από περιοδικά) ή να κατασκευάσουμε εμείς. Διαβάζοντας τις πληροφορίες που περιέχουν, τα παιδιά θα απαντούν τις ερωτήσεις γνώσεων.



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα, αν το παιχνίδι έχει προετοιμάσει η εκπαιδευτικός. Θα μπορούσε όμως η δραστηριότητα να μετατραπεί σε project όπου τα παιδιά σε ομάδες θα δημιουργήσουν το υλικό, στο πλαίσιο π.χ. των εργαστηρίων δεξιοτήτων (περιβάλλον, παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά).



### Προετοιμασία

- Για να προετοιμάσουμε τη δραστηριότητα θα χρειαστεί να φτιάξουμε καρτέλες ώστε να δημιουργήσουμε ένα “επιτραπέζιο” παιχνίδι.
- Θα πρέπει να γνωρίζουμε αρκετά για το δυναμικό της τάξης μας: τις χώρες καταγωγής ή που έχουν ταξιδέψει οι μαθητές, τις γλώσσες που μιλούν, σε ποιους αρέσει η γεωγραφία, σχετικές γνώσεις, ώστε να επιλέξουμε τις γλώσσες,

τις ερωτήσεις και τις τοποθεσίες στις καρτέλες κάθε ομάδας. Μπορούμε να ετοιμάσουμε καρτέλες για διαφορετικά μέρη του κόσμου, μεταφορικά μέσα και σε διάφορες γλώσσες. Προτείνεται, επίσης, η προφορά των λέξεων να αποδίδεται και με λατινικούς χαρακτήρες όταν πρόκειται για γλώσσες άγνωστες στους υπόλοιπους μαθητές. Γί' αυτό μπορούμε να συνεργαστούμε με την εκπαιδευτικό της τάξης υποδοχής, η οποία μαζί με τον μαθητή της τάξης μας μπορεί να γράψει τις λέξεις που χρειάζεται στη Γ1. Επίσης, μπορούμε να συνεργαστούμε με τις εκπαιδευτικούς ξένων γλωσσών για τη μετάφραση σε Αγγλικά, Γαλλικά ή Γερμανικά των λέξεων που επιθυμούμε. Τέλος, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το google translate.

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Πρόκειται για ένα «επιτραπέζιο παιχνίδι», που παίζεται πάνω στον παγκόσμιο χάρτη.
2. Δημιουργούμε 4 ή 5 διαδρομές – ανάλογα με τις ομάδες των μαθητών μας - σε διάφορες χώρες του κόσμου. (Μπορούμε να δημιουργήσουμε διαδρομές με παραπάνω από μία χώρες, αν πρόκειται για τις διαδρομές των προσφύγων μας.)
3. Τα παιδιά καλούνται να «εξερευνήσουν» αυτή την ταξιδιωτική διαδρομή με στόχο να επιστρέψουν στο σχολείο.
4. Στο τέλος, κάθε ομάδα θα διηγηθεί -γραπτά ή προφορικά- την ιστορία με την περιπέτειά της.
5. Οι ομάδες αποτελούνται από πέντε μέλη (μπορούν να αφαιρεθούν ή να προστεθούν μέλη ανάλογα με τη σύνθεση της τάξης):

**Ο ταξιδευτής:** είναι αυτός που, ανάλογα με τον προορισμό που θα του τύχει, πρέπει να επιλέξει την κατάλληλη ομάδα. Παίρνει τις τελικές αποφάσεις. (Ηγετικές δεξιότητες, δεξιότητες αυτοαντίληψης, ετεροαντίληψης)

**Ο διερμηνέας:** είναι ο μαθητής-στόχος για την αξιοποίηση του γλωσσικού ρεπερτορίου. Έχει γνώση της γλώσσας του προορισμού. Μπορεί να μεταφράσει τις λέξεις κλειδιά από/στη μητρική του ή άλλη γλώσσα. Είναι απαραίτητος στην ομάδα. (Ικανότητες πολυγλωσσίας)

**Ο ταξιδιωτικός πράκτορας:** είναι εκείνος που κρατά το φυλλάδιο με τις πληροφορίες των προορισμών. Μπορεί να βρει τις απαντήσεις στις ερωτήσεις, αλλά χρειάζεται και την ομάδα, ειδικά τον διερμηνέα, για να μεταφράσει τις σωστές απαντήσεις. (Δεξιότητες γρήγορης ανάγνωσης/κατανόησης, απομνημόνευσης, γεωγραφικές γνώσεις)

**Ο οδηγός:** έχει στην κατοχή του τις καρτέλες με τους προορισμούς. Θα πρέπει να τοποθετούνται σωστά στον χάρτη για να “ξεκλειδώσουν” οι ερωτήσεις και να κερδίσει η ομάδα μεταφορικό μέσο. Εδώ χρειάζεται η ομάδα να έχει στρατηγική. Το μέσο που θα κερδίσουν θα καθορίσει και τον επόμενο προορισμό, οπότε πρέπει να επιλέξουν σωστό προορισμό, αλλιώς πιθανόν να χρειαστεί να πληρώσουν για μεταφορά. (Δεξιότητες στρατηγικής, γεωγραφικές γνώσεις, γνώσεις για τα οχήματα)

**Ο διαπραγματευτής:** έχει στην κατοχή του τις ταξιδιωτικές επιταγές και θα πρέπει να διαπραγματευτεί τις τιμές των μεταφορικών μέσων σε περίπτωση που χρειαστεί. Επίσης, πρέπει να φροντίσει να έχει η ομάδα χρήματα μέχρι το τέλος... (Δεξιότητες επικοινωνίας, διαχείρισης προβλημάτων)

6. Οι “ταξιδευτές” (ο δάσκαλος επιλέγει από τους πρόθυμους) παίρνουν τυχαία έναν φάκελο.
7. Ο φάκελος περιέχει καρτέλες με ταξιδιωτικούς προορισμούς, μεταφορικά μέσα, ένα ταξιδιωτικό φυλλάδιο με πληροφορίες και καρτέλες με ταξιδιωτικές επιταγές.
8. Εξωτερικά ο φάκελος γράφει την αφετηρία κάθε ταξιδιού σε ανάλογη γλώσσα.
9. Οι ταξιδευτές καλούνται να βολιδοσκοπήσουν ποιος στην τάξη γνωρίζει τη γλώσσα που χρειάζεται και να επιλέξουν “διερμηνέα”.
10. Έπειτα, επιλέγουν “ταξιδιωτικό πράκτορα”, “οδηγό” και “διαπραγματευτή”. Η ομάδα στήνεται και το παιχνίδι ξεκινά.
11. **1η φάση:** Τα παιδιά πρέπει να βρουν την καρτέλα που γράφει την αφετηρία και να την κολλήσουν στο σωστό σημείο στο χάρτη.
12. Όταν γίνει αυτό, η εκπαιδευτικός τους κάνει την ερώτηση της τοποθεσίας. Αν απαντήσουν σωστά κερδίζουν ένα μεταφορικό μέσο για τον επόμενο προορισμό.
13. Εδώ χρειάζεται γι’ ακόμα μια φορά η βοήθεια του διερμηνέα. Πρέπει να βρουν ποιο μεταφορικό μέσο κέρδισαν και να ζητήσουν τη σωστή καρτέλα από την εκπαιδευτικό.
14. Αν κάνουν λάθος, πρέπει να αγοράσουν μεταφορικό μέσο από την εκπαιδευτικό πληρώνοντας με ταξιδιωτική επιταγή.
15. **2η φάση:** Τα παιδιά επιλέγουν τον επόμενο προορισμό από τις καρτέλες που διαθέτουν (στον οποίο να μπορεί να μετακινείται κανείς με το μέσο που έχουν κερδίσει, διαφορετικά θα πρέπει να αγοράσουν άλλο μεταφορικό) και κολλούν

την καρτέλα στο σωστό σημείο στο χάρτη.

**16.** Όταν το κάνουν “ξεκλειδώνουν” την καρτέλα ερώτησης, κερδίζουν μεταφορικό μέσο και το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να βάλουν και τους 5 προορισμούς σωστά στον χάρτη. (Η σειρά επιλογής των προορισμών δεν μας ενδιαφέρει)

**17.** Όταν έχουν τοποθετήσει όλους τους προορισμούς σωστά στον χάρτη τους, περνάνε στην τελική φάση.

**18.** Στην τελική φάση, πρέπει να απαντήσουν στην εκπαιδευτικό την ερώτηση που θα τους εξασφαλίσει το ιδιωτικό τζετ, ώστε να επιστρέψουν στο σχολείο.

**19.** Κερδίζει η ομάδα που θα “επιστρέψει” πρώτη.



**Παρακάτω δίνεται παράδειγμα ενός ταξιδιού στη Γαλλία**

**Ενδεικτικά δίνονται ιστοσελίδες με ταξιδιωτικές πληροφορίες και χάρτη**

<https://el.wikivoyage.org/wiki/%CE%93%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%AF%CE%B1>

<https://gr.dreamstime.com/>

## Καρτέλες Ερωτήσεων

**Αφετηρία:** Paris

Ερώτηση για την καρτέλα Paris:

Τι απαντάτε στην ερώτηση: comment tu t'appelles

α) Τι έφαγα στο διάλειμμα

β) Την ηλικία μου

γ) Πώς με λένε

**Κερδίζατε:** la voiture

**Προορισμός:** Strasbourg

Ερώτηση για την καρτέλα Strasbourg:

Βρίσκεται στην Côte d'Azur και βρέχεται από τη Μεσόγειο.  
Εκεί γίνεται festival du film.

α) Cannes

β) Lyon

γ) Nantes

**Κερδίζατε:** le train

**Προορισμός:** Marseille

Ερώτηση για την καρτέλα Marseille:

Πού εδρεύει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων  
Δικαιωμάτων;

α) Paris

β) Toulouse

γ) Strasbourg

**Κερδίζατε:** le bateau



**Προορισμός:** Corsica

Ερώτηση για την καρτέλα Corsica:

Ταξιδεύετε για ώρες. Έχετε πεινάσει και διψάσει. Τι βρίσκετε ξεχασμένο στο σακίδιό σας που "σώζει" την κατάσταση;

- a) gel douche et sels de bain
- b) fromage et eau
- c) chemise et pantalon

Κερδίζετε: l'avion

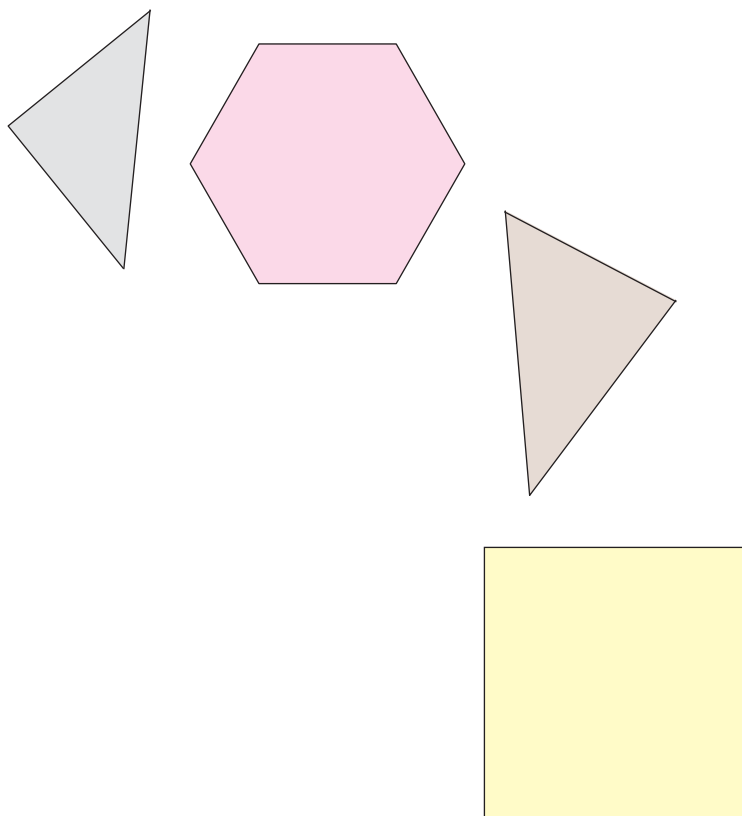
**Προορισμός:** Bordeaux

Ερώτηση για την καρτέλα Bordeaux:

Τι είναι το Musée d'Orsay που επισκεφθήκατε;

- a) Μουσική σκηνή
- b) Μουσείο
- c) Σιδηροδρομικός σταθμός

Κερδίζετε: le camion



## Καρτέλες αφετηρίας και προορισμών (από το Pixabay.com)



Paris



Strasbourg



Marseille

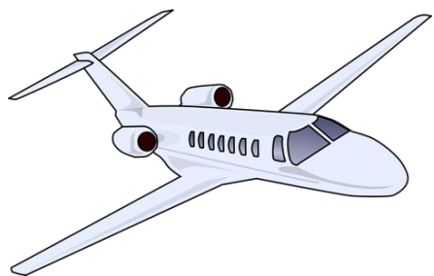


Corsica



Bordeaux

## Καρτέλα και ερώτηση jet



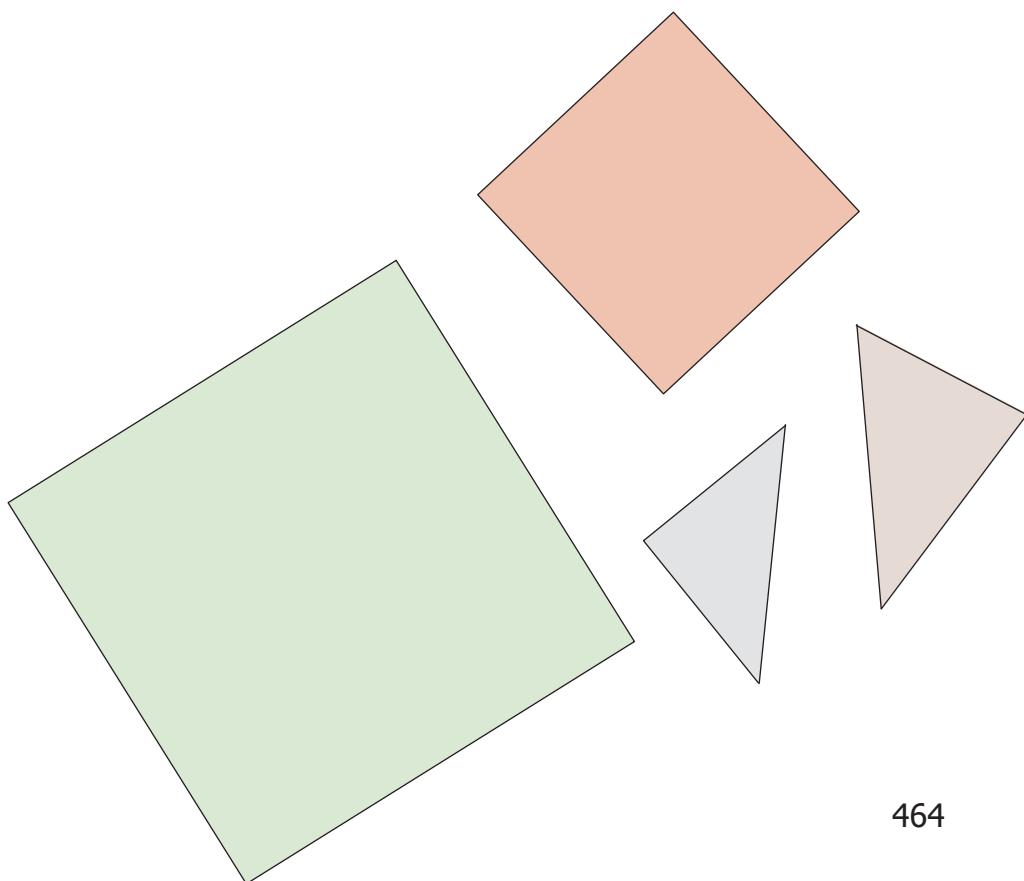
Πώς λέγεται ο ποταμός που διασχίζει το Παρίσι;

- a) Seine
- b) Thames
- c) Tevere

Κερδίσατε! Επιστρέψτε στο σχολείο!!!

## Καρτέλες με μεταφορικά μέσα





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Κωνσταντίνου Σκρέτα

## ΤΙΤΛΟΣ: Το μέρος των ονείρων μου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- οι μαθητές να εξοικειωθούν με το λεξιλόγιο και τις εκφράσεις που αφορούν τα σημεία ενδιαφέροντος σε μια περιοχή
- να παράγουν προφορικό και γραπτό λόγο
- να αλληλεπιδράσουν και να γνωρίσουν καλύτερα τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας
- να αναγνωρίσουν τα οφέλη της ομαδικής εργασίας
- να συνδυάσουν τη γνώση με το παιχνίδι
- να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας
- να εμπλακούν ενεργά και οι νέοι μαθητές



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ κόλλες A3 και A4
- ✓ μολύβια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ πλαστελίνη



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες



## Προετοιμασία

► Θα ήταν καλό να έχουν διδαχθεί τα στοιχεία του εξωτερικού περιβάλλοντος και βασικούς γεωγραφικούς όρους (χωριό, πόλη, πάρκα, στάδια, βιβλιοθήκες, δρόμοι, καταστήματα), τα τοπικά επιρρήματα (εδώ, εκεί, μέσα, έξω, απέναντι, δεξιά, αριστερά, κοντά, μακριά, δίπλα, μπροστά, πίσω, πάνω, κάτω) καθώς επίσης και πώς κλίνονται τα επίθετα.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Η εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των 4 ατόμων.
2. Έχει σχεδιάσει από πριν ένα πρότυπο της δικής της πόλης για να τους εξηγήσει τι θέλει να κάνουν.
3. Τους περιγράφει πού βρίσκονται τα καταστήματα, τα σπίτια, οι δημόσιοι χώροι και οι δρόμοι της πόλης της.
4. Ζητάει από τις ομάδες να συνεργαστούν συζητώντας αρχικά και γράφοντας σε μια κόλλα Α4 τα κοινά τους σημεία, ώστε να έχουν ένα προσχέδιο για να ζωγραφίσουν τις πόλεις τους.
5. Επίσης, τους ζητάει να γράψουν τι είναι το κάθε μέρος που ζωγραφίζουν.
6. Μπορούν να γράψουν στα ελληνικά ή/και στις γλώσσες προέλευσής τους, εφόσον γνωρίζουν να γράφουν.
7. Στο τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τα έργα τους στην τάξη.



## Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Σε περίπτωση που δεν θυμούνται το λεξιλόγιο, καλό είναι να έχει βάλει στο δικό της πρότυπο όσο περισσότερες πληροφορίες μπορεί ώστε να δώσει ιδέες στους μαθητές και να κάνουν επανάληψη του λεξιλογίου.

Σε περίπτωση που απογοητευτούν ή δείχνουν σημάδια παραίτησης, ενθαρρύνει τους μαθητές να συμμετέχουν κάνοντας αναφορές σε μελλοντικές επιβραβεύσεις ή παρέχοντας βοήθεια όπου χρειάζεται.

Η εκπαιδευτικός παρατηρεί αν συμμετέχουν όλα τα μέλη των ομάδων στην εργασία.



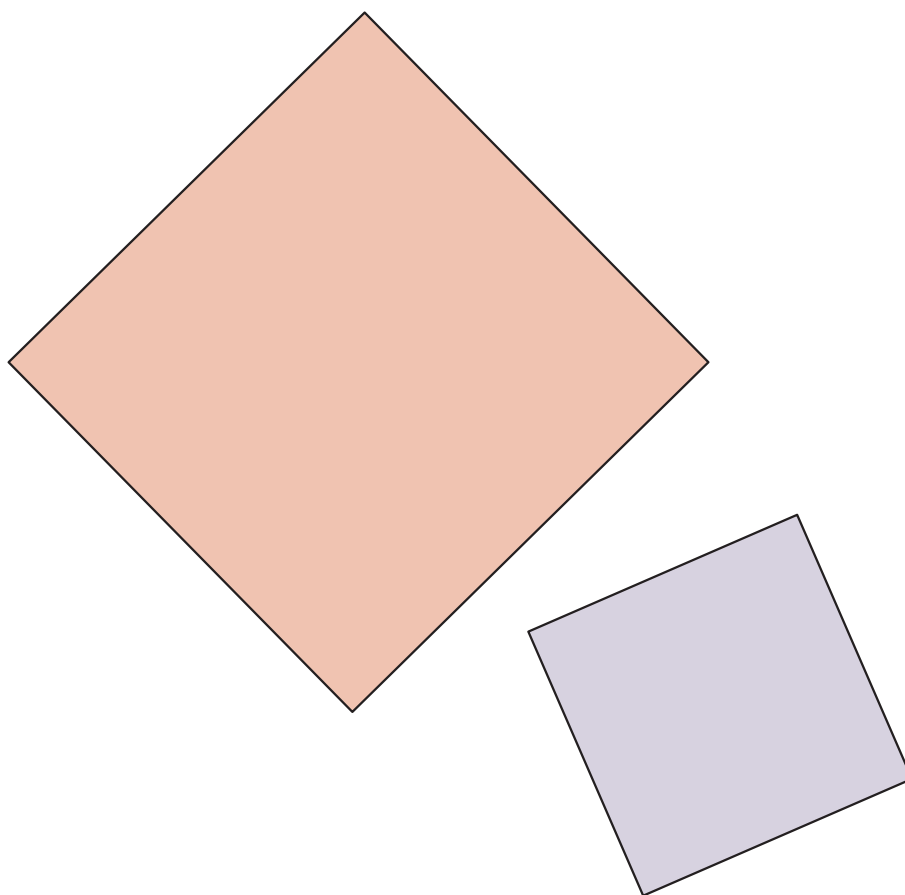
### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Ανάλογα με το βαθμό εξοικείωσής τους με την ελληνική γλώσσα, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το ρεπερτόριό τους στις γλώσσες προέλευσής τους και σε άλλες γλώσσες.



### **Σημειώσεις**

Η δραστηριότητα υλοποιήθηκε σε ενταξιακό εκπαιδευτικό κέντρο αναγνωρισμένων προσφύγων σε τμήματα διαφόρων ηλικιών (6-18 ετών). Η τελική παρουσίαση ήταν εξαιρετικά πετυχημένη, καθώς τα παιδιά παρουσίασαν τις πρωτότυπες ιδέες τους. Κάποιες πόλεις ήταν χτισμένες στον ουρανό και οι άνθρωποι πετούσαν, ενώ κάποιες άλλες ήταν χτισμένες ολόκληρες σαν παιδική χαρά.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Ευαγγελίας Μπούτσου

## ΤΙΤΛΟΣ: Μακρινές πατρίδες



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται

- να προωθηθεί η πολυγλωσσία
- να αναπτυχθεί η ανεκτικότητα σχετικά με τα διαφορετικά γλωσσικά και πολιτισμικά κεφάλαια
- να κατανοηθεί ότι η πολυγλωσσία αποτελεί δεξιότητα που διευκολύνει την επικοινωνία, με προσδοκώμενα αποτελέσματα την καλλιέργεια και ανάπτυξη της διαπολιτισμικής κατανόησης.



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ κόλλες A3 και A4
- ✓ μολύβια
- ✓ μαρκαδόροι
- ✓ ξυλομπογιές
- ✓ τάμπλετ
- ✓ Η/Υ και διαδίκτυο



**Ενδεικτικός χρόνος:** 3-4 διδακτικές ώρες. Μπορούν να ενσωματωθούν στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων στα πλαίσια σχετικής ενότητας, όπως και στο μάθημα των Εικαστικών. Σε κάθε περίπτωση, αν ο χρόνος δεν επαρκεί και εκδηλωθεί έντονο ενδιαφέρον από την πλευρά των παιδιών, παρατείνουμε τη διάρκεια του project.

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Συγκροτούμε μία ομάδα που αποτελείται από μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία και από μαθητές της χώρας υποδοχής.
2. Στο πλαίσιο ενός project μικρής διάρκειας, θα μπορούσε να γίνει συνεργασία με εκπαιδευτικούς που έχουν κάνει σπουδές ή επιμορφώσεις σχετικά, και με τις εκπαιδευτικούς των Εικαστικών και των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων.
3. Αρχικά, ζητάμε από τα παιδιά να πάρουν συνέντευξη από τους γονείς τους για τη χώρα καταγωγής τους (μετανάστες και γηγενείς μαθητές) και να τις μεταφέρουν στην τάξη.
4. Στη συνέχεια, μπορεί να γίνει προσπάθεια να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά με προβολή βίντεο για τη χώρα, συζητήσεις, βιωματικά παιχνίδια, ώστε να κατανοήσουν ότι όλοι οι πολιτισμοί και οι γλώσσες έχουν την ίδια αξία και ότι όσες περισσότερες γλώσσες γνωρίζει κάποιος, τόσο καλύτερα και αποτελεσματικότερα μπορεί να επικοινωνεί με τους συνανθρώπους του, σε πνεύμα αλληλοκατανόησης.
5. Επίσης, τα παιδιά της χώρας υποδοχής κατανοούν τα συναισθήματα της προσφυγιάς ή της μετανάστευσης μέσα από τις ιστορίες των οικείων τους ενώ οι πρόσφυγες – μετανάστες μέσα από την αφήγηση ενδυναμώνουν την ταυτότητά τους.
6. Στη συνέχεια, χωρίζονται σε ομάδες και χρησιμοποιώντας υπολογιστές ή διαθέσιμα tablet, αναζητούν στο διαδίκτυο ποιήματα ή τραγούδια που τους αρέσουν σε διάφορες γλώσσες, για θέματα που τα αγγίζουν όπως:

**Αγάπη, ειρήνη, πόλεμος, φιλία...**

7. Καθοδηγούνται να ψάξουν εικόνες, να ζωγραφίσουν, να γράψουν κείμενα για κάποιο χαρακτηριστικό στοιχείο του πολιτισμού τους ή και άλλων πολιτισμών που τυχαίνει να γνωρίζουν, κάποιο έθιμο, κάποιο βιβλίο, σημαντικές προσωπικότητες από τον χώρο του αθλητισμού, της πολιτικής, της επιστήμης,...
8. Δημιουργούν κολλάζ με φωτογραφίες, μνημεία των χωρών καταγωγής, γράφουν συνθήματα και κείμενα σε διάφορες γλώσσες....
9. Σε επόμενο στάδιο φροντίζουμε σε συνεργασία με τους γονείς των παιδιών να έχουμε στο τέλος έτοιμο έναν μπουφέ, ο οποίος περιλαμβάνει εδέσματα από διάφορες χώρες.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Βασιλικής Καλπάκη

## ΤΙΤΛΟΣ: Πολυγλωσσική έκθεση φωτογραφίας



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να βελτιώσουν την ικανότητά τους να κατανοούν και να παράγουν λόγο με πληρότητα αντίστοιχη του επιπέδου Α1
- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους και να μπορούν να το χρησιμοποιούν κατάλληλα
- να κατανοούν και να παράγουν προφορικό λόγο
- να αναπτύξουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες μέσω της βιωματικής μάθησης
- να χρησιμοποιήσουν τη φωτογραφική μηχανή και να επεξεργαστούν το φωτογραφικό υλικό
- να διασκεδάσουν και να ενταχθούν σε ομάδες
- να συνεργαστούν και να ανταλλάξουν ιδέες και απόψεις
- να καλλιεργήσουν την εκφραστικότητα και τη δημιουργικότητά τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ φωτογραφική μηχανή ή φωτογραφικές μηχανές μιας χρήσεως
- ✓ κινητό για φωτογράφιση
- ✓ υπολογιστής
- ✓ εκτυπωτής



**Ενδεικτικός χρόνος:** 10 εβδομάδες

## Διαδικασία διεξαγωγής



### Εβδομάδα 1η

1. Η εκπαιδευτικός αφιερώνει μια ώρα και συζητά με τα παιδιά για τη φωτογραφία. Ενθαρρύνει τα παιδιά ώστε να πραγματοποιηθεί ένας καταιγισμός ιδεών σχετικά με τα εργαστήρια φωτογραφίας.
2. Χωρίζει σε ομάδες και δημιουργεί ένα πρόγραμμα ωριαίων εργαστηρίων φωτογραφίας ανά εβδομάδα.

### Εβδομάδα 2η

1. Εισαγωγή στις έννοιες τις φωτογραφίας, ιστορική αναδρομή, λεπτομέρειες για τις ρυθμίσεις της φωτογραφικής μηχανής και αναφορά στο φωτογραφικό υλικό.
2. Η εκπαιδευτικός δημιουργεί μια αφίσα πληροφοριών και κάθε ομάδα αναλαμβάνει να την εμπλουτίσει με διαφορετικές πληροφορίες.

### Εβδομάδα 3η

1. Εστίαση, σύνθεση φωτογραφιών και εμφάθυνση.
2. Ως πρώτη πρακτική άσκηση, η κάθε ομάδα και κάθε μέλος της χρησιμοποιεί τη φωτογραφική μηχανή ώστε να εστιάσει και να φωτογραφίσει αντικείμενα κάνοντας χρήση των όσων έχουν κατανοήσει έως τώρα.

### Εβδομάδα 4η

1. Ισορροπία στον φωτισμό, ανάλυση, φλας.
2. Ως δεύτερη πρακτική άσκηση, η κάθε ομάδα και κάθε μέλος της χρησιμοποιεί τη φωτογραφική μηχανή, ώστε να προσπαθήσει να φωτογραφίσει αντικείμενα στο χώρο ή από τις χώρες προέλευσης κάνοντας χρήση των όσων έχουν κατανοήσει έως τώρα.

### Εβδομάδα 5η

1. Απαθανατίζοντας την κίνηση. Πορτρέτο. Φωτογραφίζοντας τη σκιά. Ως τρίτη πρακτική άσκηση, η κάθε ομάδα και κάθε μέλος της χρησιμοποιεί τη φωτογραφική μηχανή ώστε να δοκιμάσει και να φωτογραφίσει αντικείμενα κάνοντας χρήση των όσων έχουν κατανοήσει έως τώρα.

### Εβδομάδα 6η

1. Φωτογραφίζοντας τη φύση
2. Ως τέταρτη πρακτική άσκηση, η εκπαιδευτικός οργανώνει μια σύντομη μικρή εξόρμηση σε ένα πλούσιο κοντινό φυσικό περιβάλλον. Η κάθε ομάδα και κάθε μέλος της χρησιμοποιεί τη φωτογραφική μηχανή ώστε να απαθανατίσει το τοπίο και να φωτογραφίσει στοιχεία του γύρω περιβάλλοντος, κάνοντας χρήση των όσων έχουν κατανοήσει έως τώρα.

### **Εβδομάδα 7η**

1. Επεξεργασία φωτογραφιών, εκτύπωση και διαμοιρασμός φωτογραφικών μηχανών μιας χρήσεως.
2. Η εκπαιδευτικός για διευκόλυνση χρησιμοποιεί τον ηλεκτρονικό υπολογιστή για να επεξεργαστεί τις φωτογραφίες, τις χωρίζει σε φακέλους με το όνομα της κάθε ομάδας και κάθε παιδιού.
3. Εκτυπώνει μία φωτογραφία από κάθε ομάδα και την προσθέτει στην αφίσα πληροφοριών.
4. Μοιράζει στα παιδιά τις φωτογραφικές μηχανές μιας χρήσεως ή τα ενθαρρύνει να χρησιμοποιήσουν τα κινητά τους.
5. Ενθαρρύνει τα παιδιά να φωτογραφίσουν αντικείμενα, στοιχεία της φύσης και οτιδήποτε άλλο θεωρούν ενδιαφέρον, ακολουθώντας πάντα τις τεχνικές και τις πληροφορίες που έμαθαν.
6. Δίνει στα παιδιά τον απαραίτητο χρόνο ώστε να συγκεντρώσουν το υλικό τους και τους προτρέπει να επιστρέψουν τις φωτογραφικές μηχανές μετά από μια εβδομάδα.

### **Εβδομάδα 8η**

1. Καταιγισμός ιδεών και προετοιμασία για την έκθεση φωτογραφίας. Η εκπαιδευτικός οργανώνει μαζί με τα παιδιά ένα πλάνο για την έκθεση, βρίσκουν όνομα, τρόπο και τόπο έκθεσης, διαμορφώνουν τον χώρο και ενημερώνουν το κοινό.
2. Συγκεντρώνει τις φωτογραφικές μηχανές και τις μεταφέρει σε ένα φωτογραφείο για ανάλυση και επεξεργασία.
3. Τις μετατρέπει σε ψηφιακή μορφή ώστε να έχουμε με τα παιδιά τη δυνατότητα να επιλέξουμε όποιες θέλουμε.

### **Εβδομάδα 9η**

1. Προετοιμασία για την έκθεση, συμμετοχή όλων, κοινή προσπάθεια.
2. Προβολή όλων των φωτογραφιών και επιλογή για τη δημιουργία της έκθεσης.
3. Η εκπαιδευτικός εκτυπώνει τις φωτογραφίες και ενθαρρύνει τα παιδιά να δώσουν τίτλο στις φωτογραφίες τους και να γράψουν ένα μικρό κείμενο ή κάποιες αντιπροσωπευτικές λέξεις στα ελληνικά και στις γλώσσες επιλογής τους.

### **Εβδομάδα 10η**

1. Εβδομάδα έκθεσης φωτογραφίας.
2. Μετά το τέλος της έκθεσης, η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά τις φωτογραφίες τους ως αναμνηστικό ενθύμιο της συμμετοχής τους.



### **Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Το συγκεκριμένο project χρειάζεται διαρκή ενθάρρυνση των μελών της ομάδας. Πρέπει η εκπαιδευτικός να προσέξει πολύ τις οδηγίες και να τις κάνει όσο πιο απλές γίνεται.

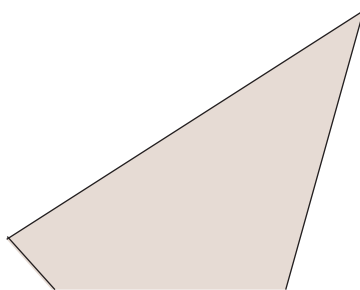
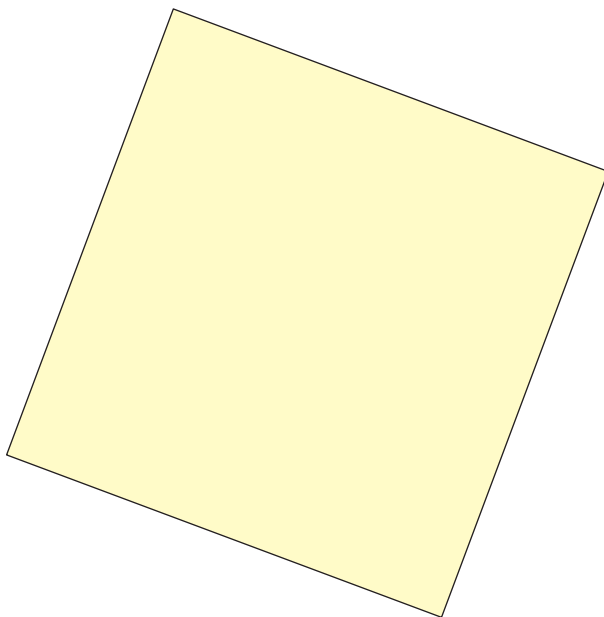
Δεν χρειάζεται να προχωρά γρήγορα, αλλά με αργούς και σταθερούς ρυθμούς. Χρειάζεται να είναι ιδιαίτερα εκφραστική και προσεκτική ώστε να μεταφέρει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Οι μαθητές πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν όλα τα γλωσσικά τους ρεπερτόρια (τις γλώσσες προέλευσής τους, άλλες γλώσσες), αλλά και να συνεισφέρουν στην κοινή προσπάθεια μέσω μη λεκτικής επικοινωνίας.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να εφαρμοστεί σε παιδιά μικρότερης ή μεγαλύτερης ηλικίας χωρίς ιδιαίτερες προσαρμογές, αλλά είναι περισσότερο κατάλληλη για παιδιά άνω των 10 ετών.



# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Αικατερίνης Τσεκούρα

## ΤΙΤΛΟΣ: Διαβάζω τίτλους βιβλίων σε πολλές γλώσσες- Παγκόσμια ημέρα Παιδικού βιβλίου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να δουν τα εξώφυλλα γνωστών παιδικών βιβλίων σε μητρικές γλώσσες συμμαθητών τους, αλλά και άλλες που μπορεί να μαθαίνουν
- να προσπαθήσουν να αναγνωρίσουν σε ποιες γλώσσες είναι
- να προσπαθήσουν να προφέρουν τους τίτλους
- να προσπαθήσουν να τους γράψουν
- να συνειδητοποιήσουν ότι είναι περισσότερα αυτά που μας ενώνουν (ενδιαφέροντα, βιβλία που διαβάζουμε, συναισθήματα που γεννιούνται μέσω της ανάγνωσης, προβληματισμοί) παρά αυτά που μας χωρίζουν (γλώσσα)



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ φωτοτυπίες των εξωφύλλων των βιβλίων
- ✓ χαρτί του μέτρου
- ✓ ψαλίδι
- ✓ κόλλα
- ✓ μολύβια, μαρκαδόροι
- ✓ Η/Υ



**Ενδεικτικός χρόνος:** 1 διδακτική ώρα

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Έχουμε επιλέξει τρία παιδικά–νεανικά βιβλία. Ένα κλασσικό (Μικρός πρίγκιπας), ένα παραμύθι (Κοκκινοσκουφίτσα) και ένα βιβλίο που είναι best seller στις μέρες μας (Το ημερολόγιο ενός σπασίκλα).
2. Εκτυπώσαμε τα εξώφυλλα των παραπάνω βιβλίων στις εξής γλώσσες: αλβανικά, αραβικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ρωσικά και ελληνικά.
3. Δείχνουμε τα εξώφυλλα ένα – ένα στους μαθητές και ρωτάμε αν ξέρουν ποιο βιβλίο είναι και σε ποια γλώσσα είναι γραμμένο.
4. Προσπαθούν να διαβάσουν τον τίτλο. Αν κάποιο παιδί γνωρίζει τη γλώσσα, τον διαβάζει αυτό.
5. Ακούμε τον τίτλο στο google translate και προσπαθούμε να τον επαναλάβουμε.
6. Αφού τελειώσουμε και με τα τρία βιβλία, κολλάμε τα εξώφυλλα των βιβλίων σε χαρτί του μέτρου (κάθε βιβλίο σε ξεχωριστό κομμάτι χαρτιού).
7. Οι μαθητές προσπαθούν να γράψουν τους τίτλους σε όλες τις γλώσσες.



### Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός

Ενθαρρύνουμε όλα τα παιδιά να δοκιμάσουν να προφέρουν τους τίτλους σε όλες τις γλώσσες.

Προσέχουμε μην τυχόν κάποιο παιδί εκφραστεί αρνητικά για κάποια άλλη γλώσσα και κυρίως μητρική συμμαθητή του.

Ενθαρρύνουμε τα παιδιά που έχουν ως μητρική κάποια από αυτές τις γλώσσες, να τη διαβάσουν ή απλώς να μας πουν πώς προφέρεται σωστά (αν μόνο μιλάνε και δεν διαβάζουν).

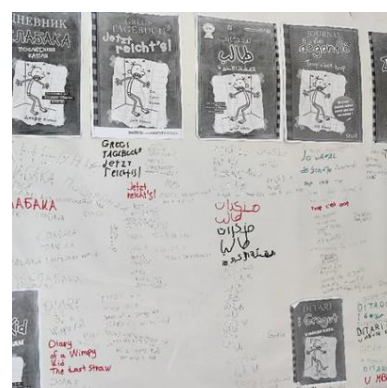
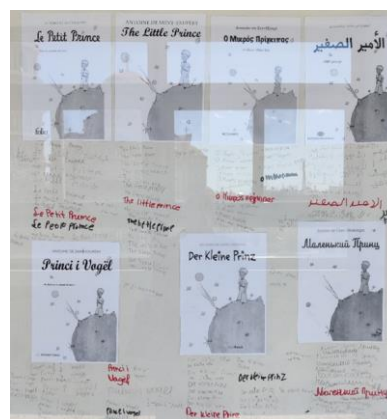


### Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση

Για μικρότερα παιδιά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε μόνο τα εξώφυλλα του ενός βιβλίου (π.χ. Κοκκινοσκουφίτσα).

Για παιδιά που δυσκολεύονται στο γραπτό, μπορούμε να επιτρέψουμε να αντι-

Επίσης, μπορούμε να περιοριστούμε στην προφορική επανάληψη των τίτλων και, έπειτα, να δώσουμε στους μαθητές να χρωματίσουν τα εξώφυλλα ή να προσπαθήσουν να τα ζωγραφίσουν.





# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

της Λεμονιάς Στεφάνου

## ΤΙΤΛΟΣ: Παγκόσμια Ημέρα Παιδικού Βιβλίου



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να αναγνωρίσουν και να έρθουν σε επαφή μέσω παιδικών βιβλίων και παραμυθιών άλλων λαών με τις γλώσσες των λαών αυτών (αλβανικά, ουκρανικά, αγγλικά, γερμανικά)
- Να διατυπώσουν υποθέσεις για τη χώρα προέλευσης ενός βιβλίου, βλέποντας το εξώφυλλο
- Να επαληθεύσουν τις υποθέσεις τους
- Να κατονομάσουν βιβλία και συγγραφείς, Έλληνες και ξένους, καθώς και λέξεις διαφόρων γλωσσών που γνωρίζουν
- Να κωδικοποιούν λέξεις και φράσεις σε γλώσσες που γνωρίζουν
- Να αντιπαραβάλουν τον προφορικό λόγο κάποιων γλωσσών με τον γραπτό



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ υπολογιστής, προτζέκτορας
- ✓ ξυλομπογιές, μαρκαδόροι, πλαστικοποιητής
- ✓ χρωματιστά χαρτόνια
- ✓ παραμύθια του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν στα ελληνικά, αγγλικά και αλβανικά, το βιβλίο «Ο μικρός πρίγκιπας» του Αντουάν Σαιντ Εξπερύ στα ελληνικά, αγγλικά και γερμανικά



**Ενδεικτικός χρόνος:** 2 διδακτικές ώρες





## Προετοιμασία

- Παρουσίαση sway

<https://sway.office.com/wVp3CbtPac9i2GTR>

<https://sway.office.com/qz1zaeWXc3GrRzAR><sup>1</sup>

Φύλλο εργασίας για κατασκευή σελιδοδεικτών με το φετινό μήνυμα της παγκόσμιας ημέρας βιβλίου

### Διαδικασία διεξαγωγής



1. Ετοιμάζουμε σε μια μικρή γωνιά της τάξης μια μικρή έκθεση με τα παραμύθια και τα βιβλία που είχαν φέρει τα παιδιά σε προγενέστερο χρόνο και τα βιβλία που έχει επιλέξει και προσθέσει η εκπαιδευτικός.
2. Τα παιδιά ανά ομάδες διαλέγουν ένα βιβλίο ή παραμύθι και το παρουσιάζουν στην τάξη.
3. Για παράδειγμα, μπορεί οι μαθητές αλβανικής καταγωγής να παρουσιάσουν ένα παραμύθι του Άντερσεν γραμμένο στα αλβανικά.
4. Οι μαθητές παρατηρούν τις πάμπολλες ομοιότητες με τα αντίστοιχα ελληνικά παραμύθια.
5. Συζητούν τι γνώριζαν για τον Χανς Κρίστιαν Άντερσεν.
6. Γίνεται παρουσίαση sway με τη βιογραφία και κάποια από τα πασίγνωστα παραμύθια του.
7. Η εκπαιδευτικός ενημερώνει για την καθιέρωση του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Παιδικού Βιβλίου.
8. Παρουσιάζει τις αφίσες και τα μηνύματα που έχουν φιλοτεχνηθεί τα τελευταία 20 χρόνια.
9. Στη συνέχεια, ζητάει από τους μαθητές σε δυάδες να διαλέξουν από μια χώρα που είχε φιλοτεχνήσει αφίσα και συνεργαζόμενοι να προσπαθήσουν να αποδώσουν το σύνθημα της αφίσας στις γλώσσες που γνωρίζουν, αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά που διδάσκονται στο σχολείο.

<sup>1</sup> Οι παραπάνω παρουσιάσεις των συναδέλφων είναι ελεύθερες προς χρήση, με αναφορά φυσικά στο όνομα του δημιουργού τους.

**10.** Η κάθε ομάδα γράφει τα συνθήματα σε χρωματιστά χαρτόνια κανσόν, ζωγραφίζοντας και τις αντίστοιχες σημαίες των χωρών/χαρακτηριστικά των χωρών.

**11.** Μοιράζεται το φύλλο εργασίας όπου έχει σχεδιαστεί ως σελιδοδείκτης το φετινό μήνυμα για την παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου.

**12.** Οι μαθητές το χρωματίζουν και, στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός το πλαστικοποιεί, για να μπορούν να το χρησιμοποιούν ως σελιδοδείκτη.



**Πιθανές προκλήσεις που χρειάζεται να έχει προβλέψει η εκπαιδευτικός**

Δυσκολίες στην πιστή απόδοση των συνθημάτων στα αγγλικά και τα γερμανικά από μαθητές που έχουν δυσκολίες στις συγκεκριμένες γλώσσες.

Πιθανή απροθυμία για συνεργασία με συγκεκριμένο συμμαθητή.

# ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

του Πέτρου Απιδόπουλου

## ΤΙΤΛΟΣ: Εισαγωγή στο θέατρο και στο θεατρικό παιχνίδι



### Στόχοι

Με αυτήν τη δραστηριότητα αναμένεται οι μαθητές

- να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους και να μπορούν να το χρησιμοποιούν κατάλληλα
- να κατανοούν και να παράγουν προφορικό λόγο
- να αναπτύξουν τις γλωσσικές τους δεξιότητες μέσω της βιωματικής μάθησης
- να χρησιμοποιήσουν τη φωτογραφική μηχανή και να επεξεργαστούν το φωτογραφικό υλικό
- να διασκεδάσουν και να ενταχθούν σε ομάδες
- να συνεργαστούν και να ανταλλάξουν ιδέες και απόψεις
- να καλλιεργήσουν την εκφραστικότητα και τη δημιουργικότητά τους
- να κατανοήσουν την αξία της πολυγλωσσίας και της διαγλωσσικότητας



### Μέσα και Υλικά που απαιτούνται

- ✓ σκηνικά, κοστούμια, θεατρικό έργο
- ✓ υπολογιστής, ηχεία



**Ενδεικτικός χρόνος:** 30 ώρες

## Διαδικασία διεξαγωγής



1. Στην αρχή, ρωτάμε τα παιδιά αν γνωρίζουν τι είναι το θέατρο και, στη συνέχεια, τους δείχνουμε βίντεο με αποσπάσματα από θεατρικές παραστάσεις.
2. Έπειτα, οργανώνουμε το θεατρικό παιχνίδι. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία θεατρικών δραστηριοτήτων και είναι πολύ σημαντικό να τις χρησιμοποιήσουμε τόσο για το δέσιμο της ομάδας όσο και για την καλλιέργεια αισθήματος ασφάλειας μεταξύ των μελών. Παραθέτουμε μερικές από αυτές.
3. Ζητάμε από τα παιδιά να σχηματίσουν ένα κύκλο. Κρατάμε μια μπάλα και προσποιούμαστε ότι είναι βαριά.
4. Τη δίνουμε στον διπλανό μας.
5. Του ζητάμε να μιμηθεί την κίνησή μας. Κάθε φορά που η μπάλα περνάει από όλα τα μέλη του κύκλου και καταλήγει σ' εμάς της αλλάζουμε ιδιότητα, π.χ. ζεστή, ελαφριά, βρώμικη κ.λπ.
6. Ζητάμε από τα παιδιά να σχηματίσουν ένα κύκλο.
7. Στη μέση του κύκλου τοποθετούμε ένα μαντήλι.
8. Σηκώνουμε το μαντήλι και προσποιούμαστε ότι είναι κάτι άλλο (π.χ. μια χτένα).
9. Φωνάζουμε κάθε φορά ένα από τα μέλη της ομάδας.
10. Κάθε φορά που κάποιος ακούει το όνομά του πρέπει να μπει στον κύκλο, να σηκώσει το μαντήλι και να το χρησιμοποιήσει σαν να είναι κάτι άλλο, π.χ. σαν ομπρέλα, σαν κινητό κ.λπ. Το κάθε παιδί αποφασίζει μόνο του τι θα είναι το μαντήλι.
11. Οι μαθητές στέκονται στη σειρά σαν να ετοιμάζονται να αγωνιστούν σε δρόμο ταχύτητας. Όμως σ' αυτό τον αγώνα κερδίζει όποιος φτάσει τελευταίος. Έτσι, τα παιδιά πρέπει να αφυπνίσουν τη δημιουργικότητά τους και να βρουν τρόπους να καθυστερήσουν τον τερματισμό τους.
12. Χωρίζουμε τα παιδιά σε ομάδες των 3-4 ατόμων.
13. Η δραστηριότητα αυτή αφορά την εξάσκηση της δημιουργικότητας και το δέσιμο της ομάδας.
14. Ζητάμε από την ομάδα να σταθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να ακουμπάνε μόνο τρία ή τέσσερα πόδια στο έδαφος.
15. Συνεχίζουμε με διάφορους συνδυασμούς, π.χ. 2 χέρια και 3 πόδια κ.λπ.
16. Οι μαθητές χωρίζονται σε δυάδες. Το ένα από τα μέλη κάνει διάφορες κινήσεις, π.χ. πλένει τα δόντια του, βάφεται, και το άλλο μέλος πρέπει να μιμηθεί τις κινήσεις σαν να είναι καθρέφτης.
17. Όταν περάσουν 2 λεπτά τα ζευγάρια αλλάζουν ρόλους.

## Σενάριο 1

---

Στην περίπτωση που το έργο είναι έτοιμο, το διαβάζουμε στα παιδιά και εξηγούμε την πλοκή της κάθε σκηνής. Είναι καλό να έχουμε βρει κάποιες εναλλακτικές σε περίπτωση που δεν αρέσει στα παιδιά η ιστορία που τους διαβάζουμε.

Κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης, πρέπει να είμαστε εκφραστικοί/ές και να χρησιμοποιήσουμε κι άλλα μέσα για να κατανοήσουν οι μαθητές την πλοκή (εικόνες, βίντεο κ.λπ.).

## Σενάριο 2

---

Εάν οι μαθητές επιλέξουν να γράψουν ένα δικό τους έργο, ακολουθούμε διαφορετικές διαδικασίες. Τους βοηθάμε με διάφορες ερωτήσεις όπως πού διαδραματίζεται η ιστορία, πότε, ποια είναι τα πρόσωπα που συμμετέχουν, τι σχέση έχουν μεταξύ τους.

Όταν ο κάθε μαθητής επιλέξει το ρόλο που θέλει να έχει, ξεκινάμε να εμβαθύνουμε σ' αυτόν.

Τους βοηθάμε να το πετύχουν ρωτώντας πώς λένε τον χαρακτήρα που θα υποδυθούν, πόσο χρονών είναι, ποια είναι τα χόμπι του, τι δουλειά κάνει, τι του αρέσει και τι δεν του αρέσει, αν έχει κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό κ.λπ.

## Σενάριο 1

---

Σε περίπτωση που επιλέξουμε ένα έτοιμο έργο, ακολουθούμε την παρακάτω διαδικασία:

1. Προσαρμόζουμε τους διαλόγους του έργου στο γλωσσικό επίπεδο, δηλαδή γράφουμε σύντομες απλές προτάσεις.
2. Συνεχίζουμε με το στήσιμο των σκηνών. Μοιράζουμε τους ρόλους. Βοηθάμε τα παιδιά να διαβάσουν τα λόγια τους και να τα μάθουν.
3. Σε κάθε σκηνή επιλέγουμε τραγούδια αντίστοιχα με την πλοκή και κάνουμε ένα σχετικό χορευτικό.
4. Όποτε τελειώνουμε μια σκηνή, τη συνδέουμε με την προηγούμενη.
5. Κάνουμε την παράσταση.

## Σενάριο 2

---

Σε περίπτωση που οι μαθητές επιλέξουν να γράψουν μια δική τους ιστορία, ακολουθούμε την παρακάτω διαδικασία:

1. Αφού τελειώσουμε με τους ρόλους, ξεκινάμε με το στήσιμο των σκηνών. Για

παράδειγμα αν η πρώτη σκηνή είναι σε ένα σπίτι ζητάμε από τα παιδιά να βρουν πού θα στέκονται, ποιος θα μιλάει με ποιον και τι θα λένε.

**2.** Μπορεί στην αρχή να μιλούν στη δική τους γλώσσα και μετά να μας αναφέρουν το νόημα όσων είπαν για να γράψουμε τους διαλόγους στα ελληνικά. Δημιουργούμε τις σκηνές και τις συνδέουμε μεταξύ τους.

**3.** Κάθε φορά που τελειώνει μια σκηνή, τη συνδέουμε με τις προηγούμενες και τις προβάουμε.

**4.** Κάνουμε την παράσταση. Η συγγραφή του έργου από τους μαθητές είναι ένα πολύ ωραίο και ταυτόχρονα απαιτητικό εγχείρημα που μπορούμε να κάνουμε με παιδιά μεγαλύτερων ηλικιών.

**5.** Το συγκεκριμένο project χρειάζεται διαρκή ενθάρρυνση των μελών της ομάδας. Πρέπει να προσέξουμε πολύ τους διαλόγους και να τους κάνουμε όσο πιο απλούς γίνεται.

**6.** Δεν χρειάζεται να προχωράμε γρήγορα αλλά με αργούς και σταθερούς ρυθμούς. Χρειάζεται να είμαστε κι εμείς οι ίδιοι ιδιαίτερα εκφραστικοί και να μεταφέρουμε το επιδιωκόμενο συναίσθημα για κάθε σκηνή.

**7.** Τόσο οι διάλογοι όσο και οι χορογραφίες πρέπει να είναι σε απλή μορφή ώστε αν έρθουν καινούριοι μαθητές να μπορούν να ενταχθούν γρήγορα και εύκολα στο έργο.



### **Προσαρμογή της δραστηριότητας σε διαφορετικές ομάδες. Προέκταση**

Η προσαρμογή μπορεί να αφορά τη διαδικασία επιλογής, τον σχεδιασμό, τις πρόβες, την τελική παράσταση.

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν όλα τα γλωσσικά τους ρεπερτόρια (τις γλώσσες προέλευσής τους, άλλες γλώσσες), αλλά και να συνεισφέρουν στην κοινή προσπάθεια μέσω μη λεκτικής επικοινωνίας.



### **Σημειώσεις**

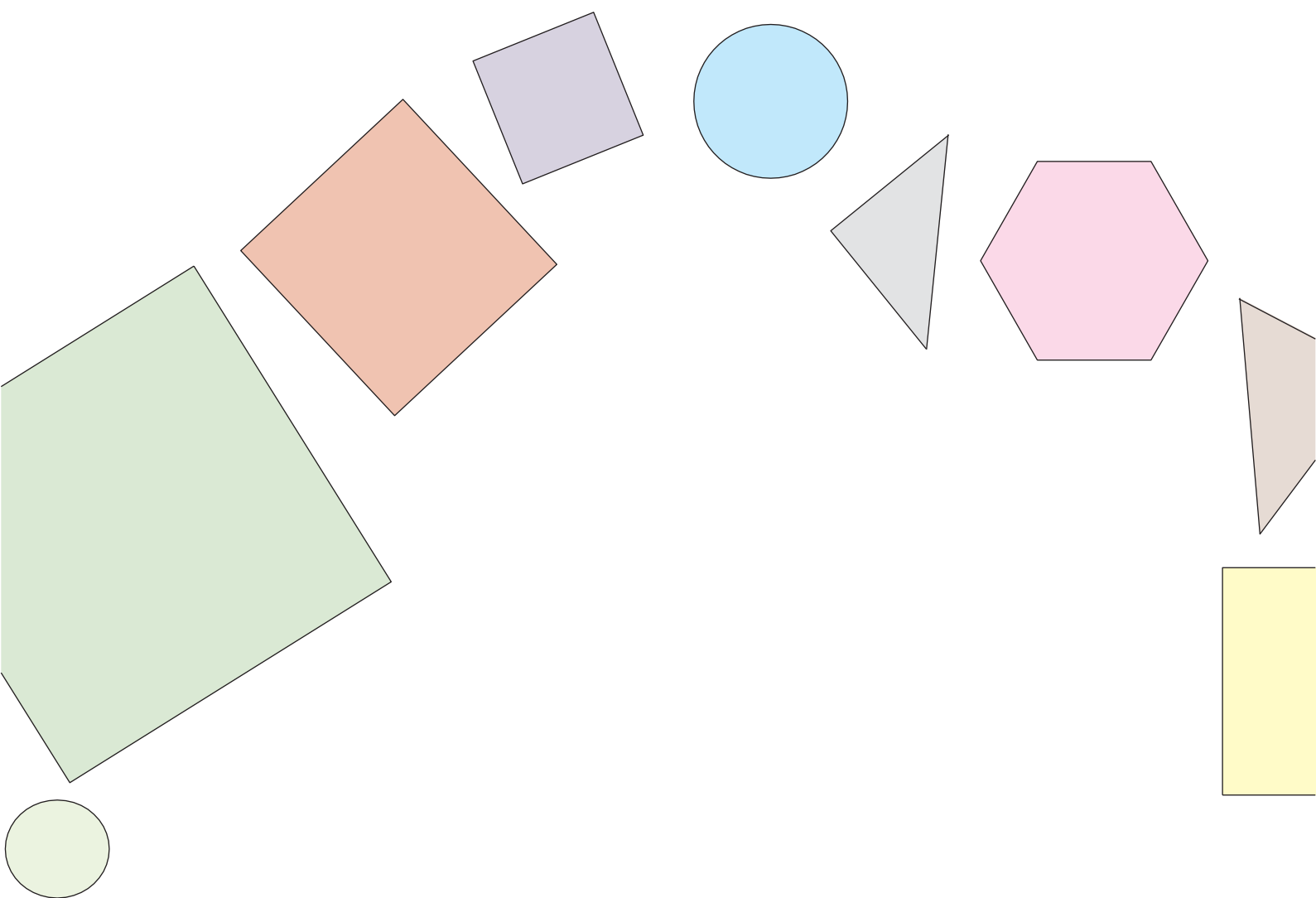
Η επιλογή του θεατρικού έργου αφορά την ηλικία των συμμετεχόντων. Σε μικρότερες ηλικίες επιλέγει η εκπαιδευτικός το έργο ενώ σε μεγαλύτερες μπορούμε να το επιλέξουμε όλοι μαζί, να προτείνουν έργα οι ίδιοι οι συμμετέχοντες ή ακόμα και να φτιάξουν μια δική τους ιστορία.

## **ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ**

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στη **Δέσποινα Παπαδόπουλου**, επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος για την άρτια διοργάνωση και σχεδιασμό του προγράμματος «Εκπαίδευση για την Ένταξη ΑΠΘ» με σεβασμό πάντοτε στους επιμορφωτές και επιμορφούμενους. Ιδιαιτέρως για την ενσυναίσθηση και ενθάρρυνσή της σε κάθε ιδέα που αγκαλιάζει τις πολλαπλές ταυτότητες παιδιών με μεταναστευτική και προσφυγική εμπειρία. Την ευχαριστώ, επίσης, για το μοίρασμα και τις επιστημονικές ανησυχίες κατά τη διάρθρωση της ενότητάς μας καθώς και για την επιστημονική επιμέλεια του εν λόγω ηλεκτρονικού βιβλίου.

Ευχαριστώ, επίσης, τη **Γερακινή (Niva) Δούκα** για τη φιλολογική επιμέλεια, το μοίρασμα, τη σχολαστικότητά της και την άψογη συνεργασία.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τη **Μελίνα Χατζή** για τη γραφιστική της δημιουργικότητα.



ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ | 2021-2022  
«Εκπαίδευση για την Ένταξη Α.Π.Θ.»  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2024

ISBN: 978-618-87453-0-8